

...
...
...
...

liber firmi cruciferoꝝ in duyseldorp. que
legauit eis dñs Joēs knüppig canonic⁹ in
gerishem. ut fr̄es orent p̄ eius aia. Amen

M. Th. u. Sch. 182.

B

In sex lib. ^{noibus} liberabit te et septima
 no tanger te manu In fame eruet de te ^{de te} fames morte
 et in bello de manu gladij ^{de flagello ligwe} ^{a demerito capite}
 abscedis et no timebis calamitate tu venerit
 In vastitate et fama videbis et bestia tre no
 formidabis sed in lapidibus regio ^{pauci tui}
 et bestie tre erunt et pacifice Et scias q pac
 heat tabernaculu tuu et visitas spes tua non
 peribis Et scies quoz qm ^{utplex} aut ^{reue}
 tuu et pgenus tua q herba tre Ingridiens
 i habudaria sepulchru sicut ^{inf} ^{adug} ^{type}
 suo Ecce hoc ut vestigamus ita est. ^{auditu}
 mente ^{prana}

Espodens at iob dixit una ^{una} ^{appetit}
 tur para mea qbus na ^{mea} ^{et calami}
 tas qua ^{pr} i ^{stata} quasi ^{arcus} ^{meus} ^{hic}
 est ^{gnor} ^{apparet} ^{unde} ^{et} ^{vba} ^{mea} ^{quos} ^{scit}
 plena ^{qua} ^{sagitte} ^{dni} ⁱ ^{me} ^{sunt} ^{quasi} ^{dag}
 cio ^{clibit} ^{spu} ^{meu} ^{et} ^{tride}

ita ipis elphat obicior q gnt po
 iob vna i qua pns deperit ipis
 elphat obicior q aseruit sua pal
 eraz talo p. ^{Deo} ^{py} ^{frudu} ^q
 elphat obicior q iob argues q cu
 de i paciencia 2 de falsa pua
 lo pceden 2 id iob i sua respia do
 pte py q videla gung 2 o 2y li
 2 o 2y mea. ^{Deo} ^{py} ^{frudu} ^q
 elphat i puebat iob ^{frudu} ² ^{eroua}
 naz co q dixit pe i ^{nocte} ^a ^{dno}
 collatu 2 i ^{frudu} ^{frudu} ^{frudu}

que ^{conatus} ^e ^{oude} ^{oq} ^{hoz} ^{prone} ² ^{infre} ^{pania} ^a ^{dno} ^q ^h ^{olig} ^{gilitu}
 mit i vna pua ^q ^p ^{pru} ^{pru} ² ^{ne} ^q ^{repperit} ^{frudu} ⁱ ^{frudu} ^a ^q ^{de}
 q ^{unla} ^{ho} ^e ^{dno} ⁱ ^{unla} ^a ^{pru} ^{pru} ^a ^{vina} ^{li} ^{pru} ^{pru} ² ^{pru}
 2 co i ^{alij} ^{pru} ^{si} ^{dno} ^{pru} ^{sua} ^{de} ^{lema} ^{essu} ^{pru} ^a ^{dno} ^s ^{frudu}
 ue 2 h e p d vna ^{accidit} ^{pru} ^{mea}

Ad Omne hoim genus Incipit liber Sūma
collationū dictus. qz in eo ipō sūmatimz. **P**ri
mo in se suisqz at tinentijs Respublica maife
stat. **S**ecūdo multiplex mēbroz adinuicē col
ligatio enodat. **T**ertio q̄tū ad ea que om
nibus sunt omūia hoim genus informatur.
Quarto specialit̄ i se suisqz mēbris eccl̄astica
respu. demonstrat. **Q**uinto scolasticoz infor
matio assignatur. **S**exto religiosoz status
deklaratur. **S**eptimo a vltimo mortis prepa
tio efficacissime sollicitatur.

Huius sūme septē sūt ptes i vniuer
so. Partū sūt multe distīctiōes.
Distīctiōnū plura capitula sūt in
sūma assignata.

Prima ps est de republica cui⁹ decē sunt di
stīctiōnes in sūma assignate.

Prima distīctiō ē de republica i se hui⁹ pri
me distīctiōis posite pluā sūt capitula

Primū capitulū dicit que sit respublica.

Secūdū ea. ex q̄b psonis constituiē a qualit̄.

Tertiū ea. qualiter debz regulari legibus.

Quartū qualit̄ iustitia fundari debet.

Quintū qualiter debet concordia vni.

Sextū qualiter debet fidelitate adiuuari.

Septimū qualit̄ salubribz cōsilijs debz dirigi.

Octauū qualiter d; virtuosus morib; decorari.
Nonū q̄liter recta intēione d; ordinari.
Decimū q̄liter ex predictoz defectu destruiē.
Vndecimū qualiter aūqui multa sustinuerē
pro republica.

Duodecimū q̄ doctrina euangelica nō repugnat reipublice Et q̄ post suscepōnez eius nō p̄tulerūt plura aduersa reipu. q̄ ante.

Secūda distinctio est de informatōe regis p̄ncipis a cuiuslibet p̄sidentis in republica Et huius plura sunt capitula.

Primū ea est q̄ p̄nceps habet se ad modū capitis in corpore naturali a de capitis p̄petatib;.

Secūdū est q̄ dñatio nō ē ex libidine cupiēda.

Tertū quō legitime et ordinate est assumēda a quō dñatio in ea vitanda et p̄ bene vsa vel male est pena vel gloria expectanda fm Augustinū de duodecim abusioib;.

Tertia distinctio est de v̄tutibus p̄ncipis Et huius plura sunt capitula.

Primū ea est q̄ assumptus est ad sollicitudinem a labore a nō ad otū vel quietē.

Secundū q̄ debet esse huīlis deo a ecclie. colēs deū vere a eccliam honorās.

Tertū q̄ d; eē immaculat⁹ a sordidatē culpa.

Quartū q̄ deb; eē v̄tuosus opum iustitia.

Quintū q̄ d; eē misericors pia clemētia.

- Sextū** q̄ debet esse equus iustitia.
Septimū q̄ d; esse sapiēciali illuminatus sciētia a de studio antiquoz principū.
Octauū q̄ d; esse largus.
Nonū q̄ deb; esse hilaris. affabilis. et letus.
Decimū q̄ debet esse hospitalis.
Undecimū q̄ debet eē patiens et longanis.
Duodecimū de felicitate principū.
Tredcemū q̄ non d; exequū nisi iustū bellū.
Decimūquartū q̄ tūc maxime debet studere placere deo. iustitie. a misericordie.
Decimūquintū q̄ debet puidere ut in se et in suis sit ars bellandi.
Decimūsextū q̄ debet puidē ut in se et in suis sit ordinata disciplina.
Decimūsep. q̄ d; puidē ut in suis sit fidelitas.
Decimūoctauū q̄ de celo est victoria et ideo d; eē i eo et in suis spes firma a oracō deuota.
Decimūnonū qualiter deb; esse rex in regen. do se a suos affectus.
Vicesimū q̄liter debet cauere ab impia tyrannide a crudeli.
Quarta distinctio de informacōne eoz q̄ sūt p̄hdes. p̄uintiaz et iudices qui sunt ad modū oculoz et aurii in repu. Et hui⁹ distinctōnis.
Primū ea. est q̄ nō sint ābicōsi taliū officōz.
Secundū q̄ debent cauere a vana pompa et

Inutiliū psonarū sequela.

Tertū q̄ dñt eē diligētes in cāz̄ discussiōe ⁊
in sēntētiarū diffiniōe et p̄tinetiū ad cās taliū.

Quartū de ordinata indulgentia ⁊ de verita
te iudiciū cū misericordia.

Quinta distinctio ē de informacōe oratorū
siue iurispitorū qui sūt ad modū lingue i repu.
Et hui⁹ plura sunt capitula.

Primū ca. ē q̄les dñt eē ⁊ a q̄bz dñt cauere.

Secundū de informacōe actorū i iudicio omniū.

Tertū de informatione testiū.

Quartū de informacōe reorū siue eorū cōi q̄s ē actō.

Quintū de informacōe accusatorū.

Sextū de informatione intercessorū.

Sexta distinctio est de informacōe sena
tus siue consiliarioz qui sūt ad modū cordis in
republica Et hui⁹ plura sūt capitula.

Primū capitulū est de taliū institutione ⁊ au
toritate apud antiquos.

Secundū q̄ dñt eē iustitia vite pbati.

Tertū q̄ dñt esse veritate p̄dici siue veridici.

Quartū q̄ dñt esse experientia industrij.

Quintū q̄ dñt eē stabilitate solidi.

Sextū q̄ dñt esse examinata eorū consilia.

Septimū q̄ in consilijs capiendis et dandis
sunt audiende diuersorū sentētie.

Octauū q̄libet p̄ncipes dñt esse magnificētioēs

largiores et dementiores oibus in consilijs.
Nonū qualiter secreta et archana consiliorū
sunt occultanda.

Septima distinctio est de informacōne the-
sauriariorū siue habentiū curā de thesauris pñ-
cipis siue reipublice qui sūt ad modū stoma-
chi in repu. Huius distinctiois duo sunt ca.
Primū ca. de informacōe mistroz siue came-
rarioz pñcipis q̄ sunt ad modū latez.

Secundū est de informacōe custodū thesauri
et expensaz reipu. qui sūt ad modū stomachi.

Octaua distinctio p̄me ptis est de vitijs ca-
uendis q̄ solet eē i curialibz. Huius distinctiois
Primū ca. est q̄ ambitio hōis est cauenda.

Secundū de adulatione.

Tertiū de improba muney recepōne.

Quartū de impudenti vendicōne officioz vel
cōmodorum.

Quintū de simulata amicitia siue fictione.

Sextū de sophistica machinacōe calūniarū
et impia spoliacione pauperum.

Septimū de voluptate comestationū et vitioz
cōmunicantiū illis.

Nonā distinctio est de informacōe militū q̄
sunt ad modū manū in republica. Huius di-
stinctiois plura sunt capitula.

Primū ca. est quare p̄ manus signantur.

Secūdu de institucōne milicie ⁊ militis nūcu
pacōne siue eius effectū.

Tertiu de sacramēti militaris qualitate.

Quartū de militū virtuositate q̄ dnt esse strē
nū ⁊ circūspēdi ac expediti.

Quintū de disciplina militari ⁊ exercitacōne
virtuali ⁊ earum vtilitate.

Sextum de iure militari.

Septimū de multiplici militia ⁊ q̄liter dnt mi
litare contra hostes spūales.

Decima distinctio est de informacōe popu
li laborātis qui est ad modū pedū in republi
ca ⁊ hui⁹ plura sunt capitula.

Primū capi. est qualiter laborātes per pedes
signātur ⁊ de pedū pprietate.

Secundū de amonicoe taliū ut laborēt fidelit̄
et de numero septē artū mechanicarū.

Tertiu de taliū admonitōe de peccis cauēdis
q̄ comitātur laborātes ⁊ de debito cultu dīmo
siue ogra uoione quā dnt exsoluē suo mō.

Qrtū de ifōicoe singulorū put ogruit sue artū.

Quintū de informacōne venatorū ut caueant
que sunt cauenda in talibus.

Sextū de admonitione medicorū et egrotanti
um sibi comissorū.

Septimū de admonicoe vacantiū ludis ⁊ de ca
uēdis vitis que sūt in ludis aleaz. ac.

Octauū de admonitiōe habētis curam reipub
 ut pudeat q̄ singuli exerceāt sua officia a de
 exclusionē mutillū offitioꝝ et in hoc terminat
 prima pars que est de corpore reipublice ac
 membris et eius constitutione.

Pars Secunda

Secunde ptis que est de colligacōe mul
 tiplici membroꝝ adinuicem sunt distin
 ctiones nouem quaz

Prima est de colligatione ordinali vel le
 gali que est dñoz ad seruos et ecōuerso Et
 hui⁹ quinꝝ sunt capitula.

Primū ea est de origine seruitutis a de equa
 litate iudicōis oīm quā dñs pñceps cogitare.

Secund⁹ de informatōe seruoꝝ ut intelligant
 peccatū eē causā seruitutis ut sint liberi mēte.

Tertiū de fidelitate quā dñt hñe erga dños.

Quartū de neq̄tia quorūcūq̄ suoꝝ a puniōe.

Quintū de admonitiōe fideiū specialiuꝝ qua
 liē dñt seruare obedientiā ad suos dominos.

Secūda distinctiō est de colligacōe natūā
 li que est patrū ad filios a ecōuerso et eoz
 admonitiōe Et hui⁹ tria sunt capitula.

Primū est de admonitiōe patrū ut nutriāt
 filios a filias sub ordinata disciplina.

Secundū de admonicōne filioꝝ erga pates
in affectu et effectū.

Tertia distinctio est de colligatiōe fratru
ad inuicē Et hui⁹ tria sunt capitula.

Primū ea. est de instructiōe talū quo ad
amoris beniuolentiā et opis bñficiā.

Secundū qualiter paffamilias debet regere
familiā totam.

Tertū de admonitiōe p̄dictoꝝ erga illos q̄
sunt colligati cognatiōe vel affinitate.

Quarta distinctio est de admonitiōe eoru
qui sūt colligatiōe sacramētali colligati ut
sunt coniuges Et hui⁹ plura sunt capitula.

Primū capitulū est quid sit cōiugiū ⁊ de con
tractiōe ordinata et legitīa.

Secundū de instructiōe vxoris si sit minus
morigerata ⁊ supportatione.

Tertū de mutua dilectiōe coniugū.

Quartū de fidei indefectiōe.

Quintū de opis iugal religiosa exercitatiōe.

Sextū de perpetua indiuisiōe.

Quinta distinctio est de colligatiōe spiritu
ali qualis est fidelū Et hui⁹ tria sūt capitula.

Primū ea. est q̄lis dñt sibi ad inuicē coherē.

Secūd q̄lis cauē dñt ne dissipētur ab hoste.

Tertū q̄lis ātīqui p̄res laborauerūt ad attra
hendū h̄ies ad illā colligatiōē.

Sexta distinctio est de colligatione civili Et huius quatuor sunt capitula.

Primum ea est de dilectionis veritate quam debent habere cives Et quis debent cauere ne noceant vicinis.

Secundum qualiter debent subuenire eisdem.

Tertium de cauenda fraudulencia in mercaturis.

Quartum de non accipiendis v. furis a vicinis.

Septima distinctio est de colligatione amicali Et huius tria sunt capitula.

Primum ea est quid sit amicitia et qualis debet esse siue que exiguntur ad veram amicitiam.

Secundum de ficta amicitia et propter que dissoluitur.

Tertium de utilitate vere amicitie.

Octaua distinctio est de colligatione sociali in conuictu Et huius quatuor sunt capitula.

Primum ea est quod homo debet esse socialis.

Secundum quod societas malorum est vitanda.

Tertium quod societas bonorum est appetenda Et qualis debet esse Et que debent esse in vera societate.

Quartum est de hijs qui dissolunt.

Nona distinctio est de virtuali conuersatione cum aduersarijs Et huius duo sunt capitula.

Primum capitulum est quod laudabile est bene uere inter malos.

Secundum ea est quod per patientiam et beneficentiam vincuntur aduersarij.

Pars Tertia.

- T**ertie ptis que est de informacōne hoim
 q̄tū ad ea q̄ sūt coia oib; sūt dist. octo.
- ▶ **P**rima ē de instructōe q̄tū ad drās sex. Et
 hui⁹ plura sunt capitula.
- Primū ea. quales dñt esse viri.
- Secundū de instructione mulierꝝ quales dñt
 eē mulieres et specialit̄ q̄tū ad sobrietatē.
- Tertū quales dñt eē q̄ ad castitatē.
- Quartū q̄les dñt eē q̄ ad q̄etē a taciturnitatē.
- Quintū q̄les dñt eē q̄ ad vestitū a ortū q̄litate.
- ▶ **S**ecūda distīnctō est de instructōe hoim
 fm̄ drās etatum Et hui⁹ plura sunt capitula.
- Primū ea. est de instructōe eoz qui sunt in
 p̄mo gradu scilicet infantū.
- Secundū de instructōe eoz qui sunt in secū
 do gradu scilicet pueroz.
- Tertū de instructōe eoz qui sunt in tertio
 gradu scilicet adolescentū.
- Quartū de instructōe eoz qui sunt in quar
 to gradu scilicet viroz.
- Quintū de instructōe eoz qui sūt in q̄nto gra
 du scilicet senū dictoz a senectute.
- Sextū de instructōe eoz q̄ sūt in sexto gradu
 senū decrepitoꝝ a incōmodis senectutis.
- ▶ **T**er. dist. de instruct. hoim q̄ ad drās adicōm

Et p̄mo de instruatiōe nobiliū sāguie Et hui⁹
Primū capitulū est ut tales non glorient de
nobilitate a de hui⁹ pua comoditate.

Secūdum de vera nobilitate.

Tertū de instructione ignobiliū a de modici
tate incōmoditatis illius.

Quartū q̄ nō gloriād ē de feminētia donoz.

Quarta distincio est de instruatiōe hoīm
quo ad drās sustentacōnis siue possessionis.
Et hui⁹ duo sunt capitula.

Primū ca. ē de multiplici admōicōe diuitū.

Secundum de admōicōe pauperū a de vali
tate paupertatis.

Quinta distincio est de admōicōe hominū
fm drās qualitatis vite Et hui⁹ duo sunt ca.

Primū ca. ē de admōitiōe hoīm existētū i p̄ccō

Secūdum de admōitiōe penitentū.

Sexta distincio est de admōitiōe hoīm
fm differentias statuum Et hui⁹ tria sūt ca.

Primū ca. est de admōicōe coniugū.

Secundū de admōicōe viduarū a q̄les dñt eē

Tertū de admōicōe multiplici virgimū et
quales dñt esse Et de fructu virginitatis a de
penis violantū virginitatem fm antiquos.

Septima distincio ē de admōicōe hoīm
fm drās euentus vel fortune put loquūt vul
gus Et hui⁹ duo sunt capitula.

Primū capitulū est de admōicōe existentū in prosperitate et de huius instabilitate.

Secundū de instructōe hominū existentū in aduersitate et de eius utilitate.

¶ Octaua distinctō est de admōicōne hominū quo ad differentias complexionū corporis Et huius duo sunt capitula.

Primū ea ē de instructōe hominū existentū in salutate.

Secundū de admōicōne hominū existentū in infirmitate et de eius utilitate.

Pars Quarta.

Quarte partis que est de republica ecclesiastica specialiter et de eius mēbris: sūnt distinctōnes quinque

Prima distinctō quarte ptis est de clericis Et huius plura sunt capitula.

Primū capitulū est de clericis in omni qua les debēt esse et de signo clericali scilicet corona. Secundū de instructōe eorum qui sunt in primo gradu scilicet hostiariorum

Tertium de instructōe eorum qui sunt in secundo gradu scilicet lectorum.

Quartū de admōicōe eorum qui sunt in tertio gradu scilicet exorcistarum.

Quintū de admōicōne eorum qui sunt in quarto

gradu scilicet acolitoꝝ.

Sextū de admōicōne eoꝝ qui sunt in quinto gradu scilicet subdyaconoꝝ.

Septimū de admōicōe eoꝝ qui sunt in sexto gradu scilicet dyaconoꝝ.

Octauū de admōicōe eoꝝ qui sūt in septimo gradu scilicet p̄sbiteroꝝ.

Nonū ea. quales dñt esse sacerdotes.

Secunda distīctio est de p̄fectiōe p̄dicōꝝ quales dñt esse Et hui⁹ plura sunt ea.

Primū ea. q̄ dñt esse scientia p̄dicta. debent etiam esse moribus maturi.

Secundū q̄ debent esse castitate puri Et de piculo cohabitacionis taliū cū mulieribus.

Tertū q̄ debent esse ab auaritia liberi et a negocijs secularib; sep̄ati.

Quartū quales debēt esse sacerdotes speciali ter et de vita antiquoꝝ sacerdotū gentilium.

Quintū q̄ debent esse solliciti circa ecclesiam sibi cōmissam ⁊ quales dñt esse respectu illi⁹.

Tertia distīctio est de instructiōe eorū specialit̄ Et hui⁹ sunt plura capitula.

Primū ea. ē q̄ ptās eccl̄astica nō ē ābienda.

Secundū de exemplis sanctorū in fugiēdo eccl̄asticā dignitatē et refutando.

Tertū de inōmodis ābitiōis ⁊ improbitate

Quartū q̄ electio rite est faciēda.

Quintū qua intentiōe d; o sentire electa que
d; cogitare in o sentiendo a de noie epi qd ipōt
Sextū qualis debet esse post osecraōez.

Septimū qualis debet esse sollicit⁹ in cauēdis
vitijs a spālīe in cauenda lasciuia gule.

Octauū q̄l d; eē i cauēda macula oioe luxurie
Nonū qualis d; eē in cauēda oppōe auaritie
a in largiōne elemosine.

Decimū q̄l d; eē i fuādo hospitalitatē a h⁹ ḡ
tia de hospitalitate q̄lis d; eē a de h⁹ utilitate.

Vndecimū q̄lis d; esse in mēsa a a q̄b; cauē.

Duodecimū de multiplici o modo a quale debz
eē diuini epi a q̄lia fuerūt diuina antiquoz.

Quarta distidio ē de offitijs ecclīasticoz Et
hū⁹ tria sunt capitula.

Primū est de dispensaōe lectoz

Secūdū de sāditate vite p̄dicantiū et de v̄tuo
sitate q̄s dñt h̄e curā aiaz h̄ites.

Tertiū de veritate p̄dicaōnū viroz ecclīastico
rū a de suffragiis eoz quibz populū inuare de
bent a quales ad hoc opus assumi deb̄t.

Quinta dist. ē q̄les dñt eē indices ecclīe Et h⁹
Primū ca. quale debet eē iudiciū ecclīasticoz
a que in eo cauenda.

Secūdū qualis d; eē familia episcopi.

Tertiū de misterijs vestimentoz ep̄alium et
sacerdotaliū.

Quæctū de necessitate cohabitationis pastoz
cū gregib⁹ a de piculo diuisionis a absentie.

Pars Quinta

Quinte ptis q̄ est de informacōe scolasti
corum sunt distincōes due quarumz

Prima ē de instructiōe discipuloz Et hui⁹
Primū ea. est de dignitate sapientie.

Secundū q̄lis d̄; eē q̄tū ad corpis disposicōem
sapientie siue litteris addid⁹ quia corpis et
membroz disposicōe d̄; eē venustus.

Tertiū qualis d̄; esse quo ad idustriā mētis

Quartū qualis pueri in primis sūt instruēdi.

Quintū in quibus doctrinis sūt informādi et
a quibus est cauendū eis.

Sextum que sunt necessaria studētibus.

Septimū qualis debz esse discipulus.

Octauū quale debet esse studiū boni discipuli
et de exemplis antiquoz in studendo.

Nonū q̄les d̄nt eē discipuli q̄ ad vite h̄estate

Secūda distincōe ē de ifōrtiōe doctoꝝ Et h̄⁹
Primū ea. est q̄les d̄nt ascēdē q̄dū mgrālem
a de vtilitate v̄tuose vite doctūz ip̄ discipulis.

Secūdum quales libros debent habere studē
tes a qualiter in eis studere debeant. **A**c qualiter
sūt cauēde noxie sciētie scolasticoz

Tertiū qua intentione debent studere.

Quartū spālīe q̄līe est studēdū i sac̄ scriptura
a q̄ necessaria i ea.

Pars Sexta.

Sexte ptis que est de instructione religio
soꝝ sunt distincōes sex.

Prima est de religionis institucōe. Et huiꝝ

Primū ea. quid est religio a vñ dicit̄.

Secūdum de institucōe a ortu eius.

Secūda distincō est de eminentia religiōis
a dignitate Et huiꝝ plura sunt capitula.

Primū ea. qualīe modū viuendi p̄elegerūt.

Secundū de religionis eminentia.

Tertiū de distincōe religiosoz antiquoz.

Quartū de tribꝝ in quibꝫ consistit religio spālīe.

Quintū de paupertate ad quā se obligāt religi
osi a de huiꝝ exēplis in sc̄is antiq̄s a ph̄is.

Sextū qualis debet esse paupertas.

Tercia distincō ē de castitate religiosoz
ad quā se obligāt Et huiꝝ quatuor sūt capitula.

Primū qd sit castitas a q̄ ad eā sint nec̄aria.

Secūdū qd inordinata sensuū euagatio est ca
uenda p̄ castitate seruanda.

Ter. qd nia omessacōnū iurgitacō dꝫ cauei.

Quartū qd assidua muliezꝫ cohabitatio ē vitāda

Quarta distincō ē de obedia ad quā se ob
ligāt religiosi Et huiꝝ plura sūt capitula.

tabula Sexte
primū

Primū ea. quid sit obedientia.

Secūdū qual' dicitur esse et de eius gradibus.

Tertū qualia dicitur esse opa obedientie.

Quartū de exemplis obediētie in antiquis.

Quintū de pfectione obedientie.

Sextū de piculo inobediētie.

¶ Quinta distinctio est de septem necessarijs
religiosis ut perfecte viuant in predictis. Et
huius plura sunt capitula.

Primū ea. est de elōgacōe a tumultib; mūda
nis que est eis necessaria saltem affectu.

Secundū de ommoda suiipsoꝝ abnegacōe.

Tertū de cultura cordis siue interiori excitacōe.

Quartū de scrutinio interiori siue discussiōe.

Quintū de vera suiipsoꝝ cognicōe.

Sextū de vera hūilitate et qualis debet esse.

Septimū de orationis deuotione.

Octauū de septem que faciunt orationem
esse efficacem.

¶ Sexta distinctio est de vite religiose utilita
te Et huius tria sunt capitula.

Primū ea. est de premij magnitudine.

Secundū de puerfione eorū qui male viuūt
in religione et de pene taliū magnitudine.

Tertū de misteriali significacōe habitus
religionis.

Pars Septima.

- S**eptime ptis que est de informatione ut
sint pati ad mortē sunt distincōes tres
- P**rima est de preparatiōe ad mortē Et hui⁹
Primū ea. est de hui⁹ vite breuitate a labilita
te a q̄ non est in ea cōfidendū.
Secundū de hortacōne hoīm ad merita cumu
landa in tam breuī vita.
Tertū de mortis inēuitabilitate.
Quartū de ipsi⁹ iugi memoria a meditatiōe.
Quintū de preparacōne ante mortē a qualiter
dñt hoīes esse pati.
Sextū de errore gentiliū qui sibi mortē intule
rūt a de erroris improbacōe.
- S**ecūda distincō est de mortis multiplici
tate et timore Et hui⁹ plura sunt capitula.
- Primū ea. est de distincōe mortis.
Secūd q̄lis ē mors p̄ma. s. corp̄is timēda mal.
Tertū q̄lis mors secūda ē timēda.
Quartū de morte sanctorū a de ei⁹ p̄iositate.
Quintū de timore electorū etiā in morte et
de hostis infestacōne.
Sextū de viti iusti añ mortē preparacōe a medi
tatione in hora mortis.
Septimū de angelorū aduentu ad sanctos
morientes a de reuelatione glorie.

Octauū de comoditate siue vtilitate habendi
sanctos circūstantes in hora mortis.

¶ Tercia distinctio ē de eoz qualitate qui p
sunt morientibus Et hui⁹ plura sūt capitula.

Primū ca. est quātū valent pompe exequiaz
vel loca sepulturaz.

Secundū de cure modicitate de sepulturis quā
habuerūt antiqui.

Tertiū de varietate vsuetudinū apud gētiles
de corpibus mortuoz.

Quartū de necessitate restitutionū et rectitudi
ne testamentorum.

Quintū quibus modis iuuātur aīe defūtoz.

Sextū de status defūtoz varietate a quibz p
sunt suffragia viuoz et quibz non.

¶ Hāc collocōnem si quis dignatur inspicere p
hoz tituloz siue capituloz inspectionem po
terit sequentiū deprehendere ordinē a pcessum.

Sequit Prologus.

Incipit plogus.

Quoniam doctor siue predicator euāgelic⁹
sapiētib⁹ ⁊ insipiētib⁹ debitor sit sal
uatore demādate p̄dicare euāgelium
omni creature sedula diligētia p̄uidere debet
ut sciat omnes instruere doctrinaliter et ad
monē efficaciter non solū in p̄dicatione deda
matoria. sed in collatione familiari mutua p̄
ut ecciastes hortat. 31. Cū uero religioso tra
cta de s̄ctitate ⁊ cū non iusto de iniusticia Et sic
de alijs que ibi enūerat ⁊ hoc exemplo salua
toris qui nō solū p̄dicabat publice in ciuitatib⁹
bus ⁊ in synagogis. sed etiā in mensis pabo
las et v̄ba vite frequēter audiētib⁹ p̄ponebat
Luc. 1. Symon habeo tibi aliquid dicē. ⁊c. Si
militer exēplo beati Pauli q̄ ait Et sermo me⁹
⁊ predicatio mea nō p̄suasibilib⁹ humane sa
piētie verbis p̄dicatio. s. publica et sermo pri
uatus ait glō. Actu. 20. Ait idē. docerē v̄s p̄
domos et publice. s. p̄uatim et omūiter testifi
cans. ⁊c. Frequēter em̄ collatio familiaris ⁊ mu
tua efficacior ē ad instruēdū q̄ p̄dicatō publi
ca vel lectio. put ait Greg. sup euāg. li. 2. o. 11.
Collocatōnis inq̄t vox corda tepentia excitat
pl⁹ q̄ lectōnis et q̄si q̄dā manu sollicitudis ut
euigilent. s. audiētes pulsat Et ideo p̄dicator

apostolicus **Et** in priuata collatione verba vite
ingit pponat p loco et tpe a etiã in mensa ut
alimenta corpis ministrantib; ipse alimenta
vite dispenset. **Ci**uile em̄ est a sacris litteris
consentaneũ aut omnino simile in mensa ut
audias ad pfectũ aut vñ pfitiãt alij aut sine
culpa letetur doctũ pferre sermonẽ. **S**iquidẽ a
inẽ omederes dñs pabolas miscuit put dicit
i Policrato li. 8. ca. 9. **S**i em̄ Dyogenes a alij
ethnici obuios mouerũt put ait Seneca. 30.
epistola a Jeromim⁹ cõtra Iouinianũ loquẽs
de Dyogene ait: q̄ habitauit in portarũ vesti
bulis a in porticib; ciuitatũ vsq; quaq; pferes
verũ et trãseuntũ aut ambigens aut notãs
vicia q̄ mores fetebant. **M**ultomagis diuin⁹
p̄dicator debet singulos monere et vtilẽ cum
illis offerre ut quilibet ex sua collatione ampli⁹
illũnet a meliores. quia ut ait Seneca Episto
la. 109. q̄ ad phum venit quotidie aliq̄d boni
secũ ferat aut sanior domi redeat aut seuior
Et ponit exempla. Qui in solẽ venit coloralita
tem. qui in taberna vnguẽtaria resederit: odo
rem secũ ferũt. **S**ic qui ad phum accesserint
ut secũ aliquid traxerint necesse est. **P**redica
tor ergo sicut phus celestis verba sapientie
effundat vñ audiẽtes illũnent sicut a sole a
exempla vite ostendat aspicientib; ut odore

v

ste

Prologus.

virtutū reficiātur. Sic em̄ monet beatus **Gregorius** super euañ. omel. 11. libro. 2. **Cum** quēlibet lubricū videmus: admonēdus est ut cōingio studeat frenare iniquitatē suam. Cū cōingātum videm⁹: admonēdus est ut exerceat curam seculi ne postponat amorē dei. Cū dericum videmus: admonēdus est quaten⁹ sic uiuat ut exemplū vite secularib⁹ prebeat. **Cum** monachū videmus: admonēdus est ut reuerentia; habitus sui in actu. in locutione. in cogitatione: semper circūspiciat et ea que mūdi sunt deserat et qđ ostēdit humanis oculis in habitu ante dei oculos morib⁹ p̄tendat. **Iste** sanctus est: moneat ut crescat. **Iste** iniquus: admoneat ut corrigat. **Quicūq;** ad sacerdotē se iunxerit sale sermonis eius cōditus recedat. **Apostolus** ad colo. 2. **Sermo** vester semp in gratia sale sit cōditus ut sciatis quid oporteat vos vniciq; respondere. **Iste** est fructus philosophie vere. ut enim dicitur in libro de deo **Socratis.** **Aristippus** respondit cuidā tyrāno interroganti: quid illi philosophie studium tam impensum profuisset. **Et** omnib⁹ inquit hominibus secure et intrepide fabularet. **Et** iste vere philosophie fructus scire loqui ordinabiliter. decenter et vtiliter cum hominib⁹ s̄m dignitatem. graduū. quantitates. etatum

Prologus.

14

q̄litates statuū. dīcōes ministēloꝝ ⁊ officioꝝ
sc̄z scire loq̄ cū regibz. put decet alloq̄ eos. cum
episcopis. put decet eos alloqui et sic de alijs
Et s̄m h̄os modos apostoli docuēt populū dei
Nūc dños. nūc seruos. nūc p̄res. nūc filios.
nūc sponfos. nūc sp̄sas. nūc senes. nūc iuue
nes. nūc diuites. nūc paupes. **Vñ** apostolus
ad **Ephe. 7.** **Viri** diligite vxores vestras. ac.
Et. 6. filij obedite p̄ntibus **Et** seq̄tur. **Serui** obe
dite dñis **Et** similiē b̄tis **Petrus** in p̄ma ca.
Serui subditi estote in oī timore dñis **Et** seq̄t̄
ibidē tertio ca. **Mulieres** subdite sint viris suis
Similiē **Ioh̄s.** **Scribo** vobis infātes. ac. **Et** nō
solū apostoli ⁊ s̄acti doctores sic didis̄ mōis
docuerūt. sed etiā phigētiles. put narrat **Tro
gus** p̄peius de **Pytagora** li. 2. et **Policratus**
ibidē li. 1. ca. 8. qui cū audisset **Crotōioꝝ** vr̄tē
oīo resolutā ⁊ vtutis opa indigētēz illuc vitē
⁊ m̄onay sepatā a viris doctrinā ⁊ pueroy a
p̄ntibz frequētā h̄re docebat. nūc has pudici
tiā ⁊ obsequia in viros. nūc illis modestiā et
h̄rāz studiū et inter hec velut genitricē vtutū
frugalitatē oībus ingerebat **Et** sic assiduitate
disputationū ad frugē melioris vite populū
reuocauit **Descripti** mores h̄oīm iuuenūqz se
nū. **Est** autē frugalitas paupertas volūtaria ait
Seneca epistola p̄. **Et** q̄lif̄ s̄m decipiūt dños ⁊

Prologus

Quid meretrici quid leno dolis cōfingat auarus. Sic quicūq; legit sic puto tutus erit Exēplo ergo saluatoris a apostolorū eius a sacrorū doctorū a etiā gentiliū phoz euangelicus p̄dicator ut predictū est ordinabilis et distīnctē vtilis a ex p̄p̄is oēs moneat tā in publica p̄dicatōne q̄ in priuata collatiōe Et sicut puīdus explorator debet cōsiderare stat⁹ eoz a mores a cōsuetudines cū quib; cōfert et put vide rit expedire saluti eoz sermōes vtilēs p̄ponē a eos efficaciter hortari. quia ut ait quidā sapiens. Cū orator non alit̄ orando p̄hibet̄ philosoph⁹ nō min⁹ tacendo p̄ tpe q̄ loquēdo pro tpe philosophat̄. Et enim tps tacēdi et tps loquēdi eccl̄. 3. Et idē p̄us tacēdi tps a postea loquēdi eo q̄ veracit̄ loqui nouit qui p̄us bñ tacere didicit Et q̄si quoddā nutrimentū vbi est cēfura licenti⁹ ait Greg. sup̄ ex. libro p̄. omel. 11. Vbi em̄ non est audit⁹ nō effundas sermones tuos eccl̄. 31. a nolite sanctū dare canibus Et ideo in libro saturnaliū dicit̄ q̄ Socrates grecus orator cum in cōuiuio a sodalibus oraret̄ ut aliquīd in medio p̄poneret de fonte eloq̄ntie Ait q̄ p̄ns locus et tps erigit ego nō calleo idest sapio. que ego calleo nec loco presenti sunt apta nec tempi Idē ibidem seq̄t̄. Nihil tā cognatū phie q̄ locus et tps

aptare sermones Regula discretōnis moderā
te put videtur expedire p loco et tpe pponat p
dicator diuinus vba edificatoria implēs illd
Scā. 21. vba prudentis statera ponderabūtur.

Explicit plogus.

**Sequitur Prima distinctio pme ptis
huius sume.**

Capitulū Primū.

DRime igitur partis distinctio pri
mar continēs duodecim capitulas
est de republica in se Cuius primū
capitulū docet quid sit respublica
dicens q̄ respublica est res populi. res omu
nis. res ciuitatis. Similiter ostendit quid sit
populus Quia populus est cetus iuris cōsen
su et vtilitatis cōmunionē sociatus. De hīs
diffinīcōibus Augustin⁹. de ciuitate dei. libro
secundo capitulo. 19. Et libro. 7. capitulo. 18. et
epistola. 71. Omnis igitur intendens bonū cō
mune et vtilitatem ppriaz populi ut regnū. pa
trie. ciuitatis. ecclesie. a cōsimiliū augere a de
fendere ac conseruare salua iusticia. intendit
etiam tempu. augere ad quā tempu. habu
erūt antiqui magnū zelum.

Capitulū secundū

Secundū ea. ostendit ex quibus et qualiter constat respu. Definatur Aug⁹. li. 7. de ci. dei ca. 19. ut supra Dicēs q̄ tūc respu. tres populi iuste et bñ egit siue ab vno rege siue a paucis optatib; siue ab vniūso populo cū talis est populus. s. cer⁹ iuris cōsensu et vtilitate omniū est sociatus. Tūc em̄ salua est respu. cū. fm̄ ius oēs cōsentūt et vtilitatē cōmunē oēs intēdūt Cōstat autē ex p̄sois superiorib; medijs et inferiorib; fm̄ Aug⁹. ibidē recitante verba Scipionis q̄ sicut in fidib; ac tybijs atq; ip̄o cātu ac vocib; cōtētus q̄d tenēd⁹ ex distinctis sonis quē discrepantē aures erudite ferre nō p̄nt quousq; concors efficiē sic ex sūmis et infimis et medijs interiectis ordinib; ut sonis moderatā vnitatē cōsensu dissimilimoz concinē et que armonia a musicis dicit in cātu eam esse in ciuitate cōcordiā. hoc est dictū Inter omnes personas reipublice debet esse concordia ad modū musicorū cantantiū sub tus supra et medio modo. Sicut enim horrent aures nisi sonus cantantium concors fuerit. sic horroz et terroz est in ciuitate et religiōe et etiā in omni cōmunitate ex p̄sonarū dissensionē Et sicut consonantia delectat in musica

Sic in ciuitate et in religione vnanimis cōcor-
dia Et ideo dicit ppheta. Ecce q̄ bonū et q̄ iocū
dū habitare fratres in vnū. Quilibz em̄ in ci-
uitate et in religioe ac in oī omūitate est sicut
vna lra in sermōe vel quasi in cātu vna nota
fm̄ Aug⁹ de citate dei li. 2. ca. 3. Superior igit̄ p-
sonaz est iura et leges ciuitatis scire ealq; cu-
sto dire q̄si fidei sue om̄issa et itelligē se gerē p-
sonā citatis fm̄ sētētā Tuliū de officijs ca. 39.
Et tū superior parē se eē alijs in honestis d; ostē-
dere. fm̄ illud Eccī. 10. Redores te posui noli te
extollere; esto i illis quasi vnus ex illis. In-
feriorz vero psonaz est nihil preter negotiū
suū agere. nil de alio inquire nec in repu. curi-
osū esse sed p̄riū opus et officiū sibi mianctū
ad om̄unē vtilitatē p̄ficere fm̄ Tuliū vbi sup̄
Mediaz vero psonaz est negotia inferiorum
ad superiores fideliter deferre. accusāda ex cari-
tate accusare. pmouēda pmouere et cōcordiā
sup̄ omnia inter hos et illos fouere. Dec em̄
cōcordia debet esse inter oēs in repu. et in oī cō-
munitate sādā. Sicut em̄ in corpe natuāli mē-
bra sibimūicē deseruiūt et pro seimūicē sollicita
sunt. mutuo se p̄tegūt. mutuo deformitates co-
opiūt ac mutuo se ornāt Sic debet eē in repu-
ciui. et ecciastica. qz vtrūq; est quasi vnū
corpus cui⁹ caput est xp̄us et nos alē alteri⁹

membra Ait apostol⁹ ad Ro. 12. et ad cor. 12.
 Etenim in vno spiritu nos oēs et in vnū corpus
 baptisati sumus Et sicut euīdens signū rabio
 se furie est q̄ vnū membrū destruit aliud vel
 deuorat in corpe naturali. Sic signū rabiose
 malitie est q̄ vnū membrū reipublice deuo
 ret aliud et dispdat maxime si est sanū mem
 brū. si est putridū membrū et infectiuū alioꝝ
 auferri vel segregari debet ab habēte potesta
 tem seruato iuris ordine vel etiā amputari. p̄
 ut ait Tul. libro. 3. de officijs ca. 1. ponens ex
 emplū de tyrāno dicens. Omōi genus homi
 pestiferū atq; impiū ex hominū cōmūitate ex
 terminādū est Et ponit exemplū Membra cor
 pis amputātur si spiritu vitali carere cepint et
 nocent ceteris membris corpis. Sic feritas et
 immitas belue a cōciūū tāq̄ humaitate cor
 pis segregāda. Si ergo vtentes organis musi
 cātibus diligēter student ne fiat aliqua disso
 nantia in organis suis et ut fiat p̄portionalis
 cōsonantia. multo magis gubnatores reipu.
 solliciti detent p̄uidere q̄ in p̄cedis ptibus
 reipublice sit debita armonia sicut recitat in
policrato libro. 2. capitulo. 2. Si inquit citha
 rede et alij fidicenes multa diligentia proci
 rant quomodo oberrantis corde compescant
 vitū et eandem vnamine reddant faciāntq;

dulcissimā dissidentū consonantiā cordis nō
ruptis sed tensis proportionalit̄ a remissis: quā
ta solitudine oportet p̄ncipē a patrē familias
moderari. nūc rigore iustitiē. nūc remissione
clementie ut subditos faciat quasi vnanimis
esse in domo et quasi discordatū in misterio
pacis a caritatis opibus vnā faciat p̄fectā
et maximā armoniaz. **N**oc aut̄ certum est q̄
tutius est cordas remitti q̄ protendi: q̄ que
semel rupta est nullo artificio repatur. sic alī
quando plus valet pia remissio q̄ rigida co
hercia. **V**nde debet esse in cōgregacōe sicut ē
in celo. s̄m q̄ **Job. 30.** querit deus dicens. **Nū**
quid nosti ordinem celi a ponis rationem ei⁹
in terra **Q**uod exponens Augustinus libro se
cundo de ciuitate dei capitulo decionono. **Ra**
tio celi in terra ponitur: quando ē publica hu
mana imitatur curiam celestem vbi volūtas
dei lex est a omnia fiūt in caritate Et sic patet
secundū capitulū.

Capitulū tertū.

Tertū capitulū docet q̄ respub. debet
ordinari virtutibz sez legū rectitudine.
iustitiē solidatis equitate. concordie
vnanitate. honestate. fidelitate. mutua adiuuante.

consilio salubri dirigere moꝝ hōestate decora
 te ordinata intēcione q̄si oia cōsumāte. De pri
 mo patet s̄m Tul. p. retho. li. p. Vbi ait ōnes
 leges ad cōmodū reipublice indices referre
 oportet. Hec virtutes faciūt omūiter leges ab
 omnib; obseruari et cōmūiter transgressores
 puniūt s̄m sententiā beati Ambro. exameron
 omel. 7. Docet etiā hoc ca. quid sit lex. Est em̄
 lex ratio sūma insita a natura que iubet faciē
 da et phibet phibenda. ut ait Tul. de legibus.
 De hoc Aug. de ciuitate dei libro. 2. ca. 16. Et
Crisost. sup Joh. omel. 36. dicit q̄ leges sunt
 hōibus sicut capisteria et freni equis. S; hec
 lex nūq̄ bene regitur nisi lege diuina fulciaē
 s̄m Aug. de ciuitate dei libro. 2. ca. 6. Vñ de
 ipse dicit puerbi. 8. per me reges regnant et
 legum conditores iusta decernūt. Vnde s̄m
Aug. epla. 7. Respublica est ciuitas dei rex
 veritas. lex caritas. Hec lex non dedinat ad
 dexteram s̄m Augustinū de duodecim abufio
 nibus. Duodecim⁹ abufionis gradus est po
 pulus sine lege qui dum dicta et legum scita
 contemnit per diuersas eorum vias in laque
 um perditionis incurrit. Hec lex licet sit vna
 in se. multiplex tamē in fructu et virtute Job
 vndecimo. multiplex lex eius. Et quia inutilis
 est legum latio nisi sit earundem custoditio.

Itē sollicitē debent custodiri in republica tā a iudicibus et magnis sicut a paupib⁹ et paruis ne sit similis tele araneorum que infirmi ora animalia retinent et valentiora trāsmittant prout recitat Valerius libro. 1. ca. secūdo dicens leges esse tales ut ait Anatharhis quia hijs pauperes et humiles constringi diuites et prepotentes non alligari contingit. Contrariū legit de illo rege qui eruit sibi oculum vnum et filio alterum quia filius debuit vtroq; priuari s̄m legē ppter adulteriū commissum ut dicit Valerius libro. 6. et Saul noluit perire filio suo qui fuerat trāsgressus mādatū ei⁹. p. Reg. 12. Vnde sicut leges non dñt punire innocentē put ait Paulus aduū. 23. Tu sedens iudicans me per legem et cōtra legem iutes me Ita nō debent absolvere reū a disciplina maxime quando peccat in republicā. Qui enim iustificat impiū et condemnat iustum: utq; abhominabilis est. pū. 11. vnde narrat Valerius libro. 1. ca. 2. Agelisans inueniens legem iniquā in quadā gente punientem insontes et dimittētem noxios: illaz destruxit et nouam instituit hos et illos equalit̄ indicantē et punientem

168

Capitulū quartū.

Quartū ea. do. q̄ respu. d; reglari iusti-
 tia. q̄ iustitia reipu. est amica ⁊ nihil
 tā inimicū reipu. ut iustitia. q̄ remo-
 ta iustitia q̄d sūt regna nisi latrocinia s̄m Au-
 g⁹. de ci. dei li. 2. ca. 2. et li. 19. c. 9. Vñ sine hac
 iustitia nō pōt esse emptio. veditio. locatio. in
 ciuitate s̄m Tul. 2. de offi. Itz necessaria ē iu-
 stitia ad tempu. regendā Cui⁹ tanta vis ē ut
 ne illi qui maleficio ⁊ scelere pascūtur possint
 sine vlla p̄tula iustitiē viuere Et ponit exem-
 plū de latronibus. vñ ⁊ leges latronū esse di-
 cūtur q̄b; peant q̄s obseruēt Et ponit exēplū
 p̄ equabilē p̄de partitōnez. vnde lex latronū
 quondā fuit q̄ equalit̄ nō diuidēs spolia aut
 occidētur vel a sotijs relinq̄ret s̄m Tul. vbi
 supra Et ideo occludit ibidē Qz cū tanta vis iu-
 stitiē sit ut etiā ea latronū opes firmet atq;
 augeat quātā ei⁹ vim int̄ leges ⁊ iudicia i cō-
 stituenda reipu. fore putam⁹ Et ibi bñ de hoc.
 Vñ ⁊ iustitia ē splēdor magn⁹ ex q̄ tom virt
 noianē Et hui⁹ mun⁹ p̄mū ē ne alicui q̄s noce
 at nisi lacessit⁹ iuria. Dem̄ ut omūib; p̄ omūi-
 bus vtaē p̄uatis ut suis Ait idem de officijs
li. p̄. ca. 6. Vel fūdamēta iustitiē sūt ne cui no-
 ceat. Dem̄ ut omūi. vtilitati s̄m ait idē. c. 8.

vñ a Ambro. li. p. de offi. Iust⁹ oia omnia hz p
 suis et sua p omibz Et seqt Iustus iustitie. g.
 fuit ptes. Pria ei⁹ ordiat i deū. Secūda i pñiaz
Tercia i pntes. Quarta i oēs qz reddit vñcui
 qz qd suū ē. fm Aug⁹ de ci. dei libro. 29. ca. p.
Hec aut iustitia hz comites. Innocētia. amicitia.
 concordia. pietate. religionē. affectūs huilita
 te. fm Macrobiū li. p. Iustitie spēs sūt pietas
 erga oēs xpianos. Innocētia sine aliq iūria.
 dilectō. euentia. concordia. i affectu mia. a i effcū
 demētia. sic de hoc satis docet Hug⁹. q̄l debeat
 i repu. tā supior erga inferiores a ecōuerso q̄
 piū int se: ptebit ifra cū sigillatū de infōrtione
 taliū dicet. Nā ut ait Bñ. i fmōe qdā de adue
tu. Iustitia ē vt⁹ q̄ reddit vñcuiqz qd suū ē.
 plato reuētia a obediaz. pal o filiū q̄ erudiat
 ignorātia. a auxiliū q̄ iuuet ifirmitas. iferiori
 custodia ut nō regnet pccm i mōrli corpe Rō.
6. et disciplina ut dignos fruct⁹ pñie faciat.
Dñs sex dz adiūgi iuditiū ut ait ibid. Hec sūt
 septē colūne q̄s edificat sapiēs i domo sua. pū.
A. Hec iustitia ē m̄gno affectū appetēda. m̄gno
 studio custodiēda. m̄gno hōre venerāda. vñ
 dz sapie. i. Diligite iustitiā q̄ iudicatis frā. Nā
 gēales dedicauerūt tēpla iustitie fm Aug⁹ de
 doctima xpiana libro pmo ca. 7. Et hoc ppter
 reuerentiā a sollicitud mē custodie eius.

Capitulū quintū.

Quintū ea docet q̄ tūc iustitia obtinet
p̄ncipatū in repu. q̄n est vera concordia
i ea. Necessē ē ut respu. vnamini con-
cordia adiuuet. put ait salustius li. 2. Ego inq̄t vo-
bis regnū trado firmū si boni eritis. Imbecillū
si mali. q̄ sicut concordia p̄ue res crescūt. sic dis-
cordia magne dilabūtur. Et hoc idez ait Señ.
ep̄la. 36. Omne regnū in se diuisū desolabit̄
ait sal. Math. 12. Et sic a contrario concordia vnitū
regnū augebit̄. Nihil est vtili⁹ ciuitati cōcor-
dia. Vnde cōmentator ethicorū nono. Con-
cordia magnoz grata toti ciuitati et om̄ibus
grecis. Et ponit exemplū. Concordia cretorū
contra Xersem gratia conferētis. s. fuit om̄i-
bus grecis. Tūc enī est respublica et in se for-
tis et aties terribilis. Terribilis inquit ut ca-
storū aties ordinata. Canti. 6. Sup qd̄ Gre-
gorius sup eze. libro p̄. omel. 8. Castorū aties
tūc hostibus horribilis ostendit̄ quādo ita cō-
stipata et condensata fuerit ut nullo loco inter-
rupta videatur. Judith. 17. Vno agmine p̄se-
quebātur filij israhel et debilitabant omnes.
Vnde ait Seneca libro de dō de beneficijs ca-
pitulo. 18. Homini cui nō vis vnguiū vel den-
tū duas res dedit ius nature quibus fecit eū

terribile a validū. racōnez. s. a societate **Socie**
tas em̄ dōmū oīm aīaliū dedit et impiū terri
tu gentiū et etiā dñari in mari iussit **Et** ideo in
omni republica debet vnus principari ne fi
at diuisio. ut ait **Jeromim⁹** epistola. 22. ppter
qđ redoēs reipu. antiq̄tus et si eēnt p̄⁹ discor
des post q̄ eēnt assumpti ad regimē reipu. mu
tuo in se scord arēt. put ait **Valeri⁹** li. 10. c. 2.
narrans de **Milio** lepido a **Solino** flacto quia
ut censoēs creati sūt qui p̄us inimicitijs dissi
debant publice iūdi sunt ne eēnt dissidētes im
micitijs p̄uatis. vñ et ibidē ca. p̄. narrat de eo
qui plangebat aduersariū suū eo q̄ erat rei
publice vtilis **Et** q̄ nō ē vera scordia nisi vbi
regnat caritas q̄ facit cor vnū a aīa; multitu
dis vnā **Actu. 10.**

Capitulū Sextū.

Sextū ca. docet q̄ in repu. debet esse fide
litas vera. q̄ ut ait **Tulius** li. p̄. de of
ficijs ca. 8. **Fūdamētū** iusticie est fi
des doctoz cōuencōnūq; cōstantia et veritas
Et ut ait idē ca. 12. **Cū** duob; modis fiat ini
ria. aut vi. aut fraude. **Fraus** quasi vulpecule
Vis leonis videt. vtrūq; vero ab hoīe alieisti
mū **Toti⁹** autē iniusticie nulla ē capitalior q̄
eoz qui maxie fallūt id agūt ut boni videāt.

Nec autē fidelitas nō acquirēt pecuīa vel omo
do tpali. s̄ v̄tute put ait Ambro. 2. de offitijs.
Quis fideles putet q̄s vel pecuīa vel adulaōe
sibi obligādos crediderit. Quis igit̄ illos quī
ad obediāz plurīma redimūtur pecuīa fideles
arbitret̄. Nam isti se frequēter vendere volūt
et impia dura ferre non possunt. ac. Acquiri
tur autē fide a conseruatur iusticia a prudētia
ut ait idem Nulla s̄cta societates nec fides reg
ni p̄mo quorūcūq̄ fides mutat̄. cū tempe sicut
loquit̄ Egesippus libro p̄mo loquēs de quodā
qui mutauit fidem cū tempe. Sed nil stabile
q̄d est infidū ait Tulius ca. decimo Et p̄terea
fidelitas est firmamētū stabilitatis que est
ī amicitia ut ait ibidē Et hec fides fuit ī mag
na reuerētia apud antiquos. Vnde et Catho
eam cōmendās dixit eam h̄re templū cum Jo
ue ī capitolio. prout recitat Tulius libro 3.
de offitijs s̄m illud ethnici. O fides apta pi
nis idest fastigio templi. Nemo autem potest
dici fidelis qui est infidus suis ut ait Egesip
pus vbi supra. Et quia non est vera amicitia
nec vera virtus nisi quā regulat vera caritas.
Ideo nec est vera fidelitas nisi quā efficit diui
na caritas. fideles em̄ ī dilectōe acq̄esēt illi
Sap. 3. Amic⁹ autē fidel⁹ p̄tadio fortis Eccl. 6. q̄
fidelis est p̄manet ī tpe tribulacōis. eccl. 22.

Fide posside cū primo in paupertate illi? **E**t seq̄
tur In tpe tribulacōis pmane illi fidelis. **N**ec
ergo fides debet eē vera absq; cordis malino
la tergiversacōe et sine oris fallaci deceptiōe
et absq; gest^o dolosa simulacōe et absq; opis
puersa defraudatiōe: aliter nō potest bñ regi.

Capitulū septimū.

Septimū ca. docet q̄ respu. debet salu
bris cōsilijs eē directa eo q̄ salus vbi
multa cōsilia dicit̄ puer. 22. **V**nde et
rectores respu. antiq̄tus dicebātur cōsules a cō
sulendo. ait. Aug^o. de cōtate dei li. 7. ca. 12. **I**deo
Tuli^o li. p̄. de offi. ca. 12. pua sūt arma vbi cō
siliū est domi. **V**nde ibi recitat q̄ cōsiliū Solo
nis plus ciuitati Atheniē. p̄fuit: q̄ ab illo le
ges et instituta eorum: q̄ valuit victoria **T**he
misto dis. quia bellū gestū cōsilio senatus et a
Solone erat cōstitutus **E**t **S**en. de tranquillita
te ai post p̄n. **N**ō is solus respu. p̄dest qui tue
tur et de pace belloꝝ censet. s̄ qui inuenturē ex
hortat. qui in bonoꝝ p̄ceptoꝝ inopia v̄tute in
stituit. qui ad pecuniā luxuriāq; ruētes retra
hit. **S**i em̄m morat̄ in p̄uato publicū tñ nego
tiū agit **E**t Tulius de senectute ca. 3. q̄ dantes
cōsiliū in respu. plus agūt q̄ alij **N**am sunt

gubernatores in navi et alij qui scinā exhauriunt alij cursitant alij molas exscandūt **I**lle vero tenens dauū et quietus sedens in puppi multo maiora et meliora facit non virib; aut velocitatib; aut celeritate corpis res magne gerūtur. sed consilio et auctoritate et scientia **E**t post concludit ibidē. quia cum talibus senatus augeri soleat apud eos viget consiliū. **I**n antiquis enim sapientia **J**ob. 12. **V**nde et **R**oboram qui dereliquit consiliū senū et adhefit cōsilijs iuuenū amisit regnū. **3. Reg. 19. C**ōsiliū enim senū multū valet. **V**nde **V**alerius libro. 6. ca. 2. de illo qui respondit et minabatur q; habuit multos gladios. **R**espōdit alijs **E**t ego multos quasi diceret. te non timeo. **S**i militet et consilio sapientū respublica auget et regitur et conseruat. **V**nde narrat **A**ug. epistola. 38. de **D**emostene p̄ho qui non curauit q; esset habitus indotior cū canere verius in epul recusasset atvero se nescire illa dixiss; ei; didū esset. quid ergo nosti. respōdit rem publicā ex pua magnā facere scilicet cū consilijs eius si ei acquiesceret. **Q**uales autē debēt esse in regimie reipublice dicitur infra vbi de senatu idest de collatione senator; siue cōsiliariorum agitur.

¶ Sequit̄ capitulū octauū.

Capitulum octauū.

Octauū ea docet q̄ nō solū respu. d; eē
directa cōsilijs s; etiā debet esse ordina
ta morib; virtuosis s̄m q̄ ait Aug⁹.
recitans versū ethnici li. 2. de ci. dei ca. 20. Mo
ribus antiq̄s res stat romana iurisq; quē v̄
sum inq̄t vel breuitate vel veritate tāq̄ ex ora
culo quodā esse effat⁹ mihi vide ē Nā neq; vi
ri nisi ita murata ciuitas fuisset. neq; mores
nisi hī viri p̄fuissent. aut fūdare aut tādiu
tenere potuissent tantā a tā iuste lateq; impā
te tempu. ac. Et seq̄tur Nā de viris quid dicaz
Mores enim ipsi intierūt viroz penuria s̄m
Aug⁹. Quales aut̄ erāt mores antiquoz nar
rat Salusti⁹ et Aug⁹. li. 7. de ci. dei. c. 12. Nolite
inquit existimare maioēs n̄os armis rēpu.
ex paruis magnā fecisseth ita cēt multā pul
cherimāq; nos haberem⁹ q̄ppe sotiōz atq; ci
uiū. Preterea armoz a equoz maior copia no
bis q̄ illis est. s; alia fuere que illos magnos
fecerūt que nob̄ nulla sūt. s. domi industria. fo
tis iustū impiū. aīmus in cōsulendo liber. neq;
delicto. neq; libidini obnoxius. Pro hīs nos
habē⁹ luxuriā atq; auaritiā. publice egestatē.
p̄uatā opulentiā. laudamus diuitias. seq̄mur
meritiā. int̄ bonos a malos discrimē nullum.

omnia virtutis p̄mia ambitio possidet. Vbi ḡ
 predicti boni mores ibi merito respu. ordina
 tur a vbi defunt deordinaf. Vnde Aug⁹. de ci.
dei li. 3. ca. 2. loquens de Scipione ait q̄ nō cense
 bat ille felicē esse tempu. stātibz menibz tu
 entibz moribz Et ut ait idē epla. 7. Aduersa a
 puerfa corda mortaliū felices res humanas
 putant cum tētoꝝ splendor attendit a labes
 nō attēditur aiaz cū theatꝝ moles extruū
 tur et effodiūtur fundamenta v̄tutū. Nec p̄
 cipātes in repu. sepe student mores corrigere.
 s̄ hoibus dñari. put ait Aug⁹. vbi supra. c. 19.
 recitans abusionē taliū. **R**eges non curant q̄
 bonis s̄ q̄ subditis regnū. p̄uincat regibz non
 tanq̄ rectoribz morū. sed tanq̄ rerum dñato
 ribus et deliciarū suaz p̄uisoribus seruiant
Et istos bonos mores corrumpūt colloquia
 praua ait **A**postolus cor. decimo q̄nto Et quia
 mores bonos non faciunt nisi boni vel prauū
 amores ut ait Augustin⁹ epistola. 32. Ideo nō
 sūt boni mores in republica nisi vbi ordinati
 sūt amores qui solū sunt in republica ecclēsi
 astica siue i dei ciuitate quā facit amor di vsqz
 ad contemptū sui. prout ait Aug⁹. de ciuitate
dei libro. 9. **M**os enim est mentis habitus ex
 quo singuloꝝ oꝝeꝝ assidet atqz manat et sic
 extendēdo nomen v̄tutes dicunt mores ut ait

Policraticus li. 7. ca. 7. Vñ a hec est deceptio mē
torū in repu. existimatiū prauos mores nō eē
vicia ppter assiduitatē put ait Seneca li. de be
ata vita Argumētū pessimi turba est. Querā?
aūt quid optimū factū sit non quid v̄sitatissi
mū Et quid nos in possessiōe felicitatis efne
ostituat. non quid vulgo falsitatis pessio inē
pti. pbatū sit.

Capitulū nonū.

Nonū ca. docet q̄ non fuffitiūt ista pre
dicta nisi sit vna a ordmata intentio
oim membroꝝ reipu. s. ut ipsa saluet
put ait Tullius li. 3. de offi. dicens q̄ vnū debz
eē ppositū oibus ut eadē sit vtilitas vniuscui?
q; et vniuersoꝝ quā si ad se quisq; rapiat dis
soluetur omis hūana consortio siue consociatio
Rñ ergo oēs intendūt cōmunē vtilitatē reipu.
nec aliquis vult nocere alteri ppter cōmodū
ppriū stabilis erit respu. Vñ ait idē q̄ non
solū hoc ius iure gentiū s; etiā legibz populo
rū quibus in singulis ciuitatibz respu. cōtine
tur eo mō ostitutiū est ut non liceat cuilibet cō
modi causa nocere alteri. Hoc em̄ spectant le
ges hoc volūt incolumē esse ciuū cōiundōeꝝ
quā q̄ dicimūt eos morte. exilio. vincul. dam
no. cōhæent. s. leges. Vñ a ait ibidē q̄ detrahē

aliquid alteri et huiem huius incommodo suum commo-
 dum augere magis est contra naturam quam mors
 quam dolor. et que potest corpori accidere. Et hoc ideo
 quod tollit iudicium humanum et societatem que secundum na-
 turam est. Et ibi bene de hoc. Et hanc intentionem ha-
 buerunt antiqui nobiles amatores reipublice. qui
 intendebant commo- dum alienum sicut suum ut recitat
Tullius. li. 5. de officiis. ca. 8. et Augustinus. epistola. 38. Sapi-
 ens enim nihil iudicat suum magis quam cuiusquam
 illi cum humano genere sortium. sed stulta avaritia
 mortalium possessionem proprietatemque discernit nec
 quecumque credit suum esse quod publicum est. Sunt enim sa-
 pientes similes soli et lune que omnibus lucet. unde
Seneca. epistola. 99. Soli et lune plurimum debeo et
 tamen non in unum oriuntur. primo curabant de reipublica. post
 mortem sicut ante ut ait Tullius. de se loquens in li. de
 aicitia. ca. 6. Non minoris cure in me est quam post mor-
 tem meam reipublice fuerit quam hodie. paucis enim natu-
 est que populum sue etatis cogitat. ait Seneca. epistola.
 81. Et ideo quedam civitates arbitrauerunt divinos
 honores quibusdam ut excitarent alios ad sustine-
 dum pro reipublica ait Tullius. li. 3. de natura deorum. unde ex
 hac unanimi voluntate et communi intentione exi-
 stentium in republica ipsa saluatur et conservatur
 quod patet in exemplis sensibilibus. Terra enim
 immobiliter stat eo quod quilibet pars tendit ad unum. scilicet
 ad centrum. ut patet a sapiente li. 2. de celo et mundo.

Itē nauis regularitē trahit qñ a ventibus
 cōcorditer ducit. Similitē acies p̄ficiūt a vigora
 tur qñ diu cōcorditer tenet et sic in oī omūita
 te. Et q̄ non est p̄fecta intētio ad vnū i aliqua
 omūitate nisi in vnitāte eccl̄astica in q̄ q̄ritur
 vnū qd̄ ē nēcariū et petiē res vna. s. habitacō
 sup̄na i gloria. Et idē sola respu. eccl̄astica est
 p̄fecta in qua quis nō debet q̄rere qd̄ suū est
 s̄ qd̄ ihu xp̄i. Qd̄ ostendit ap̄stol⁹ exēplo mē
 broꝝ in corpe sibi inuitē mīstratiū. Coē. 12. qñ
 ergo in p̄dictis modis respu. constituit. gubna
 tur. et adinuatur. salua erit.

Capitulū decimū.

Decimū ca. docet q̄ ex defectu p̄dictoꝝ
 respu. dissipatur et dissoluit. Et sic de
 struit ex defectu p̄dictoꝝ ait sapiens
ethi. 2. Ex quo ergo respu. p̄ficiūt ex p̄dictis. de
 fectu et carentia eoz deficit et dissoluitur. ut
 patet ex verbis Cathonis s̄. Et hoc etiā ut nō
 remanet color vel pictura etiā i repu. put ait
Aug⁹. de ci. dei ca. 20. recitās verba Tulij li. 7.
 de repu. Prā etas cū tempu. sic picturam acce
 pisset egregiā. s̄ euanescente vetustate nō mō
 coloribz ih̄sdē quibz fuerat renouare neglere
 rat. S̄ ne id quidē curauit ut formā saltē eius

extremā tāq̄ lineā mēta seruaret. quid enim
manet ex antiq̄s morib; quib; ille rem stare
romanā q̄s ita obliuioe ob solitos videm⁹ ut
mō non colatur. s; etiā ignorētur. Et si ita fuit
tūc multo min⁹ ē mō ei⁹ effigies vel color vbi
oēs querūt que sua sūt nō que ihesu xp̄i. Et de
destructione reipu. loquit̄ Aug⁹. de ci. dei. vbi
supra dicens post q̄ enūerauit flagitia ⁊ ludi
bria et scelera q̄ fiebant in reipu. **Q**uis inquit
rēpu. non dicā romano impio. s; domui sardo
napali compauerit qui quondā rex ita fuit
voluptatib; deditus ut i sepulchro suo scribi
fecerit ea sola se hēe mortuū q̄ libido eius cū
vineret ohipsit et hec mala in reipu. orta sunt
sive in mūdo tripliciter. ex ignaua otiositate.
⁊ libidinosa voluptate. ⁊ male pacis trāquil
litate. prout ait Aug⁹. de ciuitate dei recitans
vba **C**arthanis.

Capitulū vndecimū.

Vndecimū capitulū docet antiquoz ex
empla et facta circa reipu. augēdā
et cōseruādā. **F**uit enim in eis pia
solicitude pro ipsa et fuit ad ipsā vehemens
dilectio. pro salute illius feruida emulatio.
terrenorum omnū contemptus siue desperio.
terribiliam arduorum aggressio. piculorum

laborūq; per passio. mortis libēs susceptio et ne
cis fuorum caroz sicut filioz et cognatorum
occisoz p repu. nulla aut mīma lamentatio
Et etiā fuit in eis moriēdi añ destructioez rei
pu. omimoda affectio qz in illis vigeat soliq;
reipu. salutis desideracō a de hīs p pte i breui
loqo de virtutib; Vñ narrat valerius li. 1. ca. 3.
de camillo qui precatus q si alicui deoz felici
tas Romana nimia videret eius inuidia suo
aliquo inōmodo faciatet a subito lapsu deci
dit et seqtur Eque virtutis est et bona patrie
aurisse a mala in se trāsferre voluisse Et Vale
rius li. 6. narrat de pietate antiquoz in pīa;
vbi ait. Restat nūc ut patrie caritas exhibea
tur cui⁹ maiestati etiā q deoz munerib; equa
tur auctoritas pntūz vires suas subiecit. frat
naq; caritas aīo equo ac libēter cedit. Exēpli
ficat de illē qui se exposuerūt morti p repu. Vñ
narrat de quodā in cui⁹ capite cū picus iedif
set et affirmassent auruspices eo occiso fore
reipu. statū felicissimū. sue domus miserimū
pseruato in otrariū vtrūq; cesuz. at ille picū i
cōspectu senatus morfu suo necauit Et idē nar
rat de Aristotele vegeti⁹ li. 2. ca. 2. qui cū sup
m e vite reliquias semilib; ac rugosis mēbris
in sūmo hāz otio vix custodiēs a deo valēter
pro salute patrie incubuit ut hostilib; armis

Ex^{nu}

solo equatā in lectulo Atheniensi iacēs manibus quibz erat eripet. ac. Et idē narrat de illō q̄ mira fecerūt p̄ repu. De codro q̄ exposuit se morti ut sui vincerēt Et de alijs similiē narrat Aug. quāta fecerūt a sustinuerūt antiqui p̄ repu. li. 7. de ci. di. ca. 18. ut de illo quī precipitavit se in hiatū terre cū esset didū oracul' de oz ut illō qd̄ Romam haberēt optimū si illic mitteret Et de Bruto q̄ occidit filios suos. q̄ fuerant cōn' repū. de quo poeta. Ratosq; p̄ noua bella mouētes Ad penā pulchra p̄ libertate vocauit Et de alio quī occidit filiū suū licet p̄ patria pugnasset. quia tū contra impiū suū idest qd̄ impauerat licet vicisset occidit ne plus mali esset in exemplo impij cōcepti q̄ boni in gloria occisi. vñ et antiqui nō estimabāt aliquos viuē nisi quī viuerēt ad aliorū vtilitatē. put ait Sen. epla. 12. q̄ etiā nō sibi viuit q̄ nemini viuit. Vinc Joseph vidēs p̄ierumā in destructōe citatis Ierosolie tyto eam obsedēte cepit deslere q̄ euaserit. s. q̄ cecidissz p̄ casso saxo sup caput eo q̄ dulce erat ei mori añ p̄iam. ait Egesippus li. 6. Et ideo p̄ repū. oia sustinebant p̄pter qd̄ etiā non planxerūt filios suos quando moriebātur p̄ repu. maxime si virtuose pugnaret. put ait Crisost. sup Joh. omel. 62. Arguens fideles qui plāgūt

mortuos suos quib; e spes resurrectōis. **Vñ** ait q̄ gētilēs p̄nt deridere xp̄ianos. nā mulier q̄dā gētil. s. audiēs de filio in bello cadēte inē rogauit q̄lit̄ res cītatis sūt disposite q̄si dicer; **Si** res cītatis salue sūt nō plāgo illū. **Miris** ḡ mōis afficiebāt ad rēpu. **Et** ex cōsideracōe isto rū argūt b̄tis **Aug⁹. li. 7. de ci. dei ca. 18. Et** p̄t⁹ Si ipsi talia fecerūt pro rēpu. oīa cōtēpserūt et tot picula sūt aggressi a horribilia mortis ḡna perpeffi sūt. **Quid** magnū ē p̄ illa etna celesti q̄z glōia cūcta seculi hui⁹ q̄libet iocūda blan dimēta cōtēpnē. vel quō audebit q̄s de volūta ria paup̄tate se extollē. vel p̄ xp̄o mortē timēz saluatore dicēte. **Nolite** timē eos qui occidūt corpus **Math. 10.** **Vñ** et ibid̄ argūt q̄ si ipsi hoc fecerūt ex amore p̄rie a laudū cupidie. p̄ ut loquit̄ poeta de eo qui occidit filios. **Vicit** amor patrie laudūq; immēsa cupido. **Quid** magnū si p̄ vera lib̄tate q̄ liberos facit a d̄na tu dyaboli et caritate liberādoz hoīm a demoi bus hoc faciēdū ē **Et** sic de alijs put ibi b̄n cō dudit. **Sicut** em̄ illi p̄ rēpu. v. p̄ re populi non redēpti magno p̄tio s̄guīs ih̄u xp̄i: nec rege nerati sac̄mētis ei⁹: nec viuificati vita sua. a c̄. **Si** ergo p̄hi gentiles iudicabāt talia facē na tura duce. multo magis d̄nt fideles sp̄s̄f̄cto inspirāte a dirigēte vinē ad alioz vtilitatem

ut nemo sibi uiuat. **ac. Ro. 12. q̄lit** aut̄ respu-
deat disponi i se a i suis p̄abz et officijs docz
auicēna li. 10. sue phie ca. 2. vbi ait. **Oportz** ut
istituēdo legē hec eēt p̄ma intētio. **s. ordiare** ci-
uitatē i tres dispositores. **s. i mīstros a legispi-**
tos **Et** in vno quoq; illoz ordie aliq̄s p̄lat⁹ et
post hos ordinē alij ut null⁹ sit i citate inutil⁹
q̄ nō h̄eat aliquē statū laudabilē ut ab vno
quoq; p̄ueiat utilitas citati **Et** idō phibeat le-
gislator otiositatē a vacatōe; nec sit aliq̄s q̄
nō obediāt alicui. **Sūt** ei hoies opescēdi a qui
nō patiūt opesci expellēdi sūt a citate **Et** se q̄ē
Deb; etiā phibē otia pp̄ q̄ amittūtur h̄ēdita-
tes ex q̄bz nulla utilitas p̄ueit. **ut. s. non** sit lu-
dator vel aleator. **Vic** em̄ accipit et nō p̄dest
citati. **s. oportet** q̄ q̄ accipit offerat fructū ali⁹
Ite ph. bē d; studia hoim q̄ sūt otraria utilita-
tibz sicut sūt doctrina furādi rapiēdi et decipiē-
di. **phibe** etiā actōes q̄ si negligāē inducūt cō-
trariū cōstructōis citatis sicut ē fornicatō a om-
nīa q̄ retrahūt hoies a cōiugio qd̄ ē malū i
citate **Et** q̄ p̄mo d; istitui in citate ne q̄s dege-
neret a deueiat p̄rimonioz alienatio. **Doceat**
etiā ne p̄ueiat diuortiū vel copule diuisio q̄ ē
i iugio et ibi bñ de h̄ijs. **Sic** ei ordiata citate
poterit q̄sq; vinē pacifice q̄ ad se a fructuose
quo ad alios a quisq; possidere qd̄ suū est.

Capitulū duodecimū.

Duodecimū ea. docz doctrinā euāgelicā non straiari reipu. Cui⁹ cōtrariū sen serūt antiq̄ heretici. sicut scribit Marcellin⁹ ad Augustinū epistola. ⁊ dicēs Oppo nēdo. s. q̄ p̄dicatio atqz doctrina euāgelica rei pu. moxib; nulla ex pte ouenit sicut a multis dicit cui⁹ preceptū est ut nulli malū p malo reddere debeam⁹ et pcutiēti maxillaz p̄bē aliā ⁊ palliū dare tollenti tunicā Et sic de alijs de q̄ bus Math. ⁊. Nā q̄s tolli sibi ab hoste aliq̄d patiat̄ vel racōe pūit̄ie nō mala velit inre belli reponē ac. Et ad illud respōdit Aug⁹. epla. ⁊. aū finē dicēs q̄ q̄ dicūt doctrinā xpi eē rei pu. adūsā dēt talez exercitū. ⁊ tales milites. ⁊ tales pūitias. tales maritos. tales diuges. tales pntes. tales filios. tales dños. ⁊ tales suos. tales indices. ⁊ reges. tales debitores fisci red ditores et exactores quales p̄cepit eē doctria xpiana ⁊ audeāt eā dicere aduersā eē reipu. ymo xero non dubitēt ofiteri magnā si ei ob tpetur salutē esse reipu. quasi ḡ diceret Si p̄ dicti eēnt tales in repu. doctria euāgelica optime oueniret. nec mīz cū talē rēpu. ip̄a insti tuat De q̄ subdit Aug⁹. pt⁹ ⁊ q̄ ip̄a colluuiōe moz pelliōz et veteris pdite discipline maxie

venire ac subuenire debuit celestis auctoritas
que voluntariam paupertatem continentiam be
niuolentiam iustitiam atque concordiam veramque
pietatem persuaderet ceterasque virtutes non
tamen propter istam vitam honestissime geren
dam atque agendam. nec solummodo propter ciuita
tis terrene concordissimam societatem. verum
etiam propter addipiscendam sempiternam sa
lutem et cuiusdam populi celestem diuinamque
republicam cuius nos ciues consistit fides
spes caritas. &c. Vnde si essent tales ciues et
alii omnes tales quales describit doctrina eu
gelica: nullus faceret malum alii nec tolleret
tunicam alterius. Item alii errantes posuerunt
multa euemisse reipublice post fidem christiana
Ad quam respondit beatus Augustinus libro
tertio de ciuitate dei **N**arrans reipublicam ro
manam ita perisse et tot milites fuisse interfe
ctos ab **H**annibale quod ipse misit tres modios
plenos anulorum extractorum de digitis eorum
in ciuitatem suam scilicet karthaginem. Non er
go fidei christiane debuit imputari si aliquando
aduersa contigerunt reipublice. sed peccatis ho
minum non obedientium doctrine euangelice et
transgredientium eius mandata prout ait **Au**
gustinus in tractatu de excidio urbis quod deus
permisit flagellari multos in excidio urbis

quā seruus sciens voluntatez dñi sui et non
faciens vapulabit plagis multis. Luc. 12. Et
ponit exempla. vnā tribulā sentit area ut sti
pula scindaē granū mūdet. vnū ignē fornax
ut palea in cinerē p̄gat aux̄ sordibz careat.
Sic tribulacōez roma ptulit in qua vel emen
datus vel liberatus pius: dānatus vero impi
us. **Fides** ergo non nocuit reipu. s̄ multū pro
fuit: nec p̄pter fidē xp̄ianā fuerūt punti s̄ p̄p̄
peccata p̄p̄tia ut didū est. **Vñ** hui⁹ erroris im
pbabilitas patet de se. **Dicere** em̄ pius eē ille
cū quibz est deus improbabil̄ error est. **Et** me
lius esse illis cū quib⁹ non est deus. **Sicut** ait
Josephus orationando ad iudeos. p̄t narrat
Egehip⁹ li. 6. **Vos** inquit deus deseruit quā
vos pietatis cultū deseruistis: p̄ficiū speraba
tur diuinū. s̄ quā vos offēdebat. ad hostez
migravit. q̄ quē colebam⁹ rōm̄ venerātuz
nos offēdimus. **Et** inducit auctoritates scrip
turaz: non in multitudine populi. s̄ in timore
dñi **Abraham** penetrauit egiptū. dormiebat
Abraham; et torquebat **Pharao**. Gen. 20. **Sic**
de **Isaac** de **Jacob** contra **Esau**. **Sic** moyses cōtra
egyptios orabat non dormiebat. **Sic** de **Jofue**.
Gedone. **Ezechia**. **In** oracōe ergo meliora ar
ma q̄ in virtute. **Et** ibi bñ de hoc. **Non** em̄ in
multitudine exercitus belli victoria. sed de celo

victoria et fortitudo Macha. Cum ergo deus fuerit cum illis qui recte credunt dicere peius esse hominibus post fidei susceptionem quam ante irrationabilis error est. Judicium. 6. Si deus nobiscum est cur apprehenderunt nos hec mala. quasi diceret Mala non apprehendunt illos cum quibus est deus.

Distinatio secunda prime partis huius sume. Capitulum primum.

Remissis occasionibus instruendi habentes curam reipublice et referendi cum eis. Consequenter procedendum est summo magistro dirigente ad informacionem et instruendum partium eius siue membrorum. quod ut tactum est super reipublice est secundum plutharum corpus quoddam quod divini muneris beneficio aiatur et summe equitatis agere nutu et regere quod moderamine rationis. In quo corpore princeps namque obtinet capitis locum vni subiectus deo et in hijs qui vices illius agunt in terris subiectus. quoniam qui cultum dei et religionis instituunt et informant vicem anime in corpore reipublice obtineant et sic ab eis totum corpus vegetatur et regitur. Et de isto corpore ait animus floridus loquens de romulo in principio historie romanorum quod ex varijs quasi elementis congregavit corpus et unum populum.

Romanū fecit **Et** qm̄ in isto corpe p̄nceps est
ad modū capitis ut dictū est **Et** dicit̄ p̄. Reg.
10. **Cū** esses puulus i oculis tuis caput fact⁹
es i tribubz israel ait. s. Samuel ad Saul **I**do
p̄mo de instructiōe p̄ncipis. vñ Dugo de sac.
li. 2. pte. 2. ca. 8. **Terrena** ptās caput habet re
gē **Et** spūalis sūmū pontificem a ibi bñ de hoc
Et merito p̄ caput signat⁹ qz sicut caput mem
bris oibz superpositū et est oim̄ mēbroz regi
tiū a in sublime creditū et sensibz oibz dotatū
et singulari venustate effigiatū put loquitur
Ambrosius de capite exam. o. vltima dicens.
Caput super reliquos artus nr̄i corpis cerni
mus eminē p̄stātissimūqz esse oim̄ tāq̄ inter
elementa celū. tāq̄ arcē mē reliqua vr̄bis me
nia **I**n hac arce regalē quādā habitare sapi
entiā fm̄ dictū p̄phetici. **Oculi** sapientis in ca
pite eius hanc eē tūiorē ceteris ex illa oibus
membris vigore p̄uidēdāqz deferri. **Quid** em̄
validitas lacertoz. quōd velocitas pedū. nisi
capitis velut p̄ncipis sui imperialis quedā am
municulē ptās. ex hoc em̄ aut destituūt vniū
sa aut omnia fulciūtur. **Et** sequit̄. **Maior** capi
tis ornatus qui cerebz nr̄m sedet originē mo
rū sensuū capillis munit et vestit. **Illic** enim
fons vniuersoz est cū caput vides hōiem ag
noscis. si caput desit nulla agnitio adesse pōt.

Jacet trūcus ignobilis sine hōnore sine noīe
 Vñ a ibi postea cōdudit. Non imerito igitur
 huic cōsultori suo cetera mēbra famulātur et
 circūferūt illud seruile gestamie sicut numen
 atq; in sublimi locatū vehūt videas impatori
 suo singula g̃tuito dispendio militaē. **A**lia por
 tāt. alia pascūt. alia defēdūt vel misterium suū
 exhibēt p̃ncipi ācillātur ut dñō. hec ille. Meri
 to ergo ob p̃dictas elegātes capitis preroga
 tiuas p̃nceps populi dicitur caput illi⁹ qui dicitur
 esse talis quale caput in corpe hūano et
 cui deseruiūt singuli sicut mēbra capiti. vnde
 p̃nceps est ptās publica et in terris quedā
 diuine maiestatis ymago ait polierat⁹ li. 2. c.
 p̃. **I**deo et aīo regenti corpus cōpatur. put ait
Sen. libro p̃. de dementia ca. 2. Vbi loq̃ns de
 impatore ait. **Q**uēadmodū totū corpus aīe
 deseruiūt t̃nto magis t̃ntoq; sp̃tios⁹ ille in oc
 culto manet et cū man⁹ pedes oculi negotiū
 illi gerunt **S**ic immensa multitudo vnus aīe
 circūdata est: illi⁹ sp̃ritu regitur. illi⁹ racōne
 flectit. ac. **E**t hic idē p̃nceps dicitur basis po
 puli **J**ob. 9. sub quo curuātur qui portāt orbē
Ibi greḡ. moē. 12. q. p̃nceps nō incōgrue gre
 co eloq̃o basileos dicitur q̃ latina lingua basis
 populi iterptat⁹. q̃ ip̃e sup se populū sustin⁹ q̃
 mot⁹ illi⁹ ptātis p̃dē fix⁹ ēgit. cū etiā i brutis

animalibz vigore valētiora p̄sint put ait Seneca epistola. 92. dicēs q̄ p̄mi mortaliū et ex
hīs geniti naturā incorrupti seq̄bant eundē
habeant ducē a legē om̄ssi melioris arbitrio
Natura em̄ est potioribz deteriora submitti ut
im̄tis quōd gregibz aut maxima corpa presūt
aut vehemētissimā ut precedat armēta degens
taurus sic qui maḡtudine actoris ceteros ma
los vicerit elephātoꝝ greges maxim⁹ ducit
Inter hoīes maxime est optim⁹ aīo itaq; rōe
eligiatur **I**deoq; sūma felicitas erat gentiū
in quibz non poterat potētiō esse v̄bi melior
hec ille **E**t huic recordat illud qd̄ dictū est de
Saulē Reg. 10. ait **S**amuel. videtis quē elege
rit dñs q̄ non sit similis in oī populo. qm̄ em̄
talis est p̄nceps: merito potest dici caput po
puli. **O**mnis autē p̄nceps admonēdus est de
cauenda ambiōne p̄ncipandi vel dñandi.

Capitulū secūdū.

Secūdū ca. doc; q̄ nō est appetēda mē
tū potentia p̄ncipandi siue dñatio pp
ter vtilitatis a vere boītatis in ea par
uitate. ob multimodā inōmoditatē. a ob ei⁹
momentaneā breuitatē. **E**t quibz oībz loquit
Boeti⁹ elegāter li. 2. de solā. ca. 6. **Q**uid in q̄

de dignitatib; potentiaꝝ differā quas celo ex
equatis. ac. Et seq̄tur q̄ ita sit q̄ non virtus
ex dignitate. sed ex virtute dignitatib; honoz
accedit. Que vero est ista vestra spectabilis a
p̄dara potentia. nōne terre aīalia considerat̄
Nunc si inter mures vidēs aliquē murē ius
sibi atq; ptātem pre ceteris vendicantē q̄nto
moueretur cachino **Q**uid vero si corp⁹ spectes
imbecilli⁹ hōie repire queas. ac. Et quo cōdu
dit q̄ non potest quis exercere ius nisi in solū
corpus cū aīmus sit liber **E**t demū arguit q̄ si
dignitatib; ac potestatib; aliqd̄ inēet natura
lis. a p̄riū tōi nunq̄ pessīā puenirēt. **C**ū autē
pessimos plezq; dignitatib; fungi videas du
biū nō ē illa natūā sua nō eē tōā q̄ pessimis ī
herē patiūtur. **E**t li. 3. c. 2. de hoc eod̄ elegantē
vbi p̄bat. q̄ dignitas siue hōi mīl h; ī se virtutis
p̄bitatis p̄p̄a vis. s; q̄ hōi; fallax ānectit op̄o.
Et iō p̄ vmbrales dignitates dubiū nō ē asse
qui posse reuerentiā cū eē idignis malū dedec⁹
aditāt eo q̄ mī⁹ patēt eoz idignitas si null
hōib; in daēscēt. **E**t cōdudit q̄ cū eo abiectior
sit q̄sq; quo maḡ a plib; cōtēniēt cū dignitas
reuenēdos facēneq̄at ip̄obos quos plib; ostē
tat. despectioēs pot⁹ dignitas fac̄. a hoc mel
to. **R**eddūt eī ip̄obi dignitatib; parē vicē q̄s
sua cōtagioē cōmaculat. **V**n̄ **B**er. li. 2. ad **E**uge.

Symia in lecto Rex factus sedes in folio **Et** pt⁹
ait. Sicut symia quāto plus ascēdit tūto euide
tius patet sue turpitudines. Sic quāto plus sub
limatur in dignitatib; indignus tūto euide
tius manifestatur sue indigres. **Vñ** recitat
Jeroni⁹ epla vltima qd ait Tuli⁹ de Cesare.
Cū qsdā. indignos ornare voluiss; nō illos
hōstauit s; ipsa ornamēta. s; dignitates tur
pauit. sob eoz indignitatē. Rectus em̄ ordo
ē ut p vtutes trāseat ad honores. ut ait Aug⁹.
li. 2. de ci. di. ca. 12. Coniūcte erāt edes vtutis et
honoris que p dñs vel de ab; habebātur et p
ede vtutis fiebant trāsitus in edē honoris: ad
significandū q; p virtutē debet quis puenire
ad honorē et impiū. nō p fallacē ambicōez ut
ait idē. **I**te non sūt ambiende dñandi ptates;
ob multitudinē solitudinū et inq̄etudinū tī
moz a dolo; qui tales ocomitātur sicut extē
bitur a **Boetio** ibid vbi ait. **E**st hec ptās que
solitudinū et inq̄etudinū morfus q̄ formidi
nū aculeos nequīt vitare. vellēt em̄ ipsi viris
se securi s; nequeūt. **A**n potentē cēses quē vide
as velle qd non poterat efficere. qui satellite
n; collectione exercitus latus ambit. qui quos
terret ipse plus metuit. qui ut potens esse vi
deatur a etiā i seruitutis manu est fitus et ibi
bñ de hoc. ut em̄ ait Tuli⁹ li. 2. de offi. ca. 1.

Qui volūt indigne timere: necesse est ut metu
 ant a ipsi. Et poit exemplū de **Dyonisio** tyran
 no qui pre timore pmitti non audebat ab ali
 quo radi barbam. s̄ cādente carbone adure
 bat capillos. Et de hoc exemplificat **Boeci⁹**
 vbi supra. Similit̄ exēplificat **Tulius de Alex**
andro ferreo. qui non audebat intrare cubi
 culum vxoris anteq̄ vn⁹ de satellitib; distra
 cto gladio añiret a scrutaretur arculas mu
 liebres ne aliquod telum occultaretur qui
 tamen ab ea est interfectus ppter pellicatus
 suspicōnem. Et de hñs narrat **Valerius**. q̄ q̄
 dam **Rex** non cōfidens de hoibus s̄ timens
 vitam suam a salute; canū custodia vallavit
Vñ quāuis ipā ptās a deo sit. Ois eni ptās a
 dño deo est. ad **Rō. 13**. a ipā bona sit ī gñe suo
 idest quāuis pōt bene vti a ad bonū. non tñ ē
 ita bona q̄ faciat bonū sc; hñtem eam nisi ex
 gracia a virtute sit bon⁹. Sicut pbat **Boe. vbi**
s̄ dicēs. q̄ nō ē in digtatib; ppria vis s̄ hñm
 fallax anedit opio. ut dcm̄ ē. qz si eēt naturale
 mun⁹ i eis nullomō ab illo cessaret. Sic ignis
 vbiq; fraz nunq̄ tñ calē desistit. put ibi exē
 plificat de miserijs ābientium dñoz. **Vñ ait**
Señ. ep. 98. dñs q̄ ut viceñt hostē cupiditate
 fūt vidī. nec ābicōi l cupiditati restitēt a cū
 agē vīdebātur alios agebāt. a ibi bñ de hoc

Non solū predicta committantur potētes. s; etiaz
picula spūaliū aiāz put ait Greg. 26. mor.
exponens illud Job. 36. Deus potētes nō abi
cit. vñ ait Magna est potencia tyalis que ha
bet apud dñm meritū suū de bona administrati
one regimīs. Nonnūq̄ tñ coipō q̄ feminet ce
teris elacōne cogitacōnis intūescit a dū foris
immēso fauore circūdat intus veritate vacu
atur atq; oblitus fui ī voces se spgit alienas
talēq; se credit qualē foris audit: non qualez
decernē debuit. subiectos despiciat eosq; eq̄les
sibi natuē ordīne nō agnoscit. cūctis se estiat
āpli? sape q̄to se vid; āpli? posse et ibi bñ de
hoc. q̄ breuis aut sit tal' prās ait Ecclesiā. 9.
Qis prās breuis vita et Job. 22. Eleuati sūt ad
modicū a nō subsistūt. Jacobi. 2. Vita nra va
por ē ad modicū parēs. Isa. 21. Qis caro fenū
et oīs gloria eius quasi flos femi. Greg. mor.
11. Potentia tēpālis breuis est et gloria car
nalis que dū miret cadet et dū apud se extol
litur repētino fine termiatur et ibi bñ de hoc.
vñ Sap. 7. Quid vobis pfuit supbia. quid di
uitiaz iactantia. Seq̄. Trāsiēt oīa tāq̄ vm
bra. Nāc potētie breuitatē cogitare deberent
pncipes exēplo boni regis Rouigie. Dacie. et
Anglie noīe knod. De quo habet in quada;
historia q̄ cū floreret maxio vigore impij sui

Sedile suū in litore maris ascēditis statim
institit et alloquēs mare ait. **I**mpo tibi ne ascē
das terrā meam nec vestes nec membra dñā
toris tui madefacere p̄sumas. **N**ihilomin⁹ maē
ascendit et terrā ac pedes eius madefecit. **Q**uo
facto. **I**lle refiliēs ait. **S**ciāt oēs hitatoēs orb̄
vanā et frivolum eē regis potētiaz. nec regis
quēpiam noīe dignū. p̄ter eum cuius nutui ce
lū et terra et maē obediūt. et nunq̄ postea capi
ti suo coronā aureā imposuit. h̄ sup̄ ymagiēm
saluatoris in cruce eam posuit in laudē regis
eterni. **Vñ et rex Xerxes** cū de sblimi loco infi
nitā hoīm multitudinē et innumerabilē exerci
tū vidisset fleuisse dicitur. eo q̄ post cētum ā
nos nullus eorū quos tūc cernebat sup̄ vidē
rus esset. **Sicut recitat Jero. eplā. 117. Et idē**
Valerius libro ultimo añ finem. **O**b predcā pe
ricula et multa alia antiqui non solū ambie
bāt ptātes dñacōnū. h̄ fugiebāt vel coacti ac
cipiebāt. et hoc ob reipublice vtilitatē. ut nar
rat **Gehippus** libro quarto de vespasiano. cū
esset i obfidione **I**herosolimitana. et venisset
rumor **Neronem** esse occisum et **Galbam** int̄
fectū qui fuit occisus similis septio mēse a die
assumptē potestatis **T**unc viri veteris milicie
elegerūt **Vespasianū** rogātes ut suscipet im
perium. **I**lle vero cepit añuē et se indignū esse

Illi vero instabāt **I**ste resistebat p̄seuerātus
Reluctantes armati circūstūt gladijs mortē
minātes **Q**ui aduertēs crimē sibi eminē si re
sisteret et graue piculū si refugisset: ita poti⁹
cessit imponētib⁹ q̄ accepit volūtarius quod
ali⁹ ambire solēt. vrgebāt milites. suadebant
duces. curā plus q̄ honorē induit et ibi bñ de
hoc. **S**imilit̄ narrat valerius li. 6. **R**ex inquit
subitū iuditij quē ferūt sibi traditū dyademā
p̄us q̄ capiti imponer; diu retētū cōsiderasse et
dixisse. **O** nobile magis q̄ felicē pannū quez
si quis perit⁹ cognoscat q̄ multis solitudinib⁹
et picul et miserijs sit refert⁹. nec humili
iacentē tollere vellet. q̄ si diceret. **S**i quis cōside
raret picula et solitudines ānexas ptātī ipsā
oblata nō accipet **E**t de hoc Valerius li. 7. c. 6.
narrat de quodā egrediētē portā i cui⁹ caput
subito corona erupit r̄sūq; est regē fore si in
citatē reuertiss; qd̄ ne accider; perpetuū sibi in
dixit exiliū ac voluntariū **C**ui⁹ testāte rei grā
capitis effigies eret porte qua excesserat indu
sa est. **P**̄ncipes em̄ antiqui agebant grās qñ
eor⁹ ptātes minuebāt. put narrat Valerius
li. 2. ca. p̄. de quodā qui cū asiā et vicinas gen
tes amiserāt: regit grās populo Romano eo q̄
esset liberat⁹ a magna cura. **S**; pre oībus rex
regū et dñs dñantiū ac princeps regū terre

exemplū euidentē et efficacē dedit suis fidelibz ne
 ambirent tpalem potestātē. qm̄ cognoscēs q̄
 ueiebāt ut rapent et facerent eū regem secessit
 in montē. sicut h̄etur **Jo. 6. Sup qd̄ Cris. ome.**
61. Xps fugit erudiēs nos fugē mūdanas
 digtates. **Et seq̄tur.** Veit em̄ erudiēs nos utē
 nere ea q̄ h̄ fūta nūq̄ stupē. admirai q̄ i hac
 vita sūt clara. s; deridē oia h̄c et futuā amara
 et ibi bñ de hoc **Vñ ait p̄. q̄ gloria hoīs ē q̄i**
flos fem̄.

Capitulū Tercium

Terciu capi. docet q̄ p̄ncipes instituēdi
 sūt legitīmā auctoritate. qd̄ cōtingit q̄
 duplicit̄. vel dīna ordiācōne vel p̄uisi
 one vel ecclē collacōne **Ex dīna auctoritate vel**
p̄na et legitīmā successiōe vel militū siue popu
li vnanimi elcōne. **Fuerūt em̄ reges assumpti**
ad gubnacōem populi dīna ordiācōne vel p̄
ceptōe sicut saul. **Re. 10. Et dauid qui fuit mun**
d̄ a samuele dīna p̄ceptōe. **Reg. 16. Vñ Mo**
ises orauit ut deus p̄uidēt hoīez sup multitudi
nem populi qui poss; exire et intrare ante eos.
****Num. 21.** Item p̄ncipes assumūtur ad gub**
nacōz populi dei ab ecclā dīna auctoritate. Vñ
Moises vocauit Josue et dixit ei ut introdu
cēt pplm̄. **Deu. 31. Et misit Jo Samuelis vn̄ic**

dominus **D**auíd in regē ut dictū est in figura
q̄ dei vicari⁹ ecclie p̄lat⁹ cōfert p̄ncipatū. et
ptatē. et regimē populi dei. put iustitia erigit
et ecclie vtilitas. Itē fuerūt p̄ncipes antiq̄tus
assumpti ad regimē populi vnamini electiōe
militū vel populi ut fuit de **V**espasiano sicut
dictum est a de alijs impatorib; Romanis a
cōsulib; put ait **V**aleri⁹ li. 2. ca. 3. q̄ ab aratro
accēiebatur ut cōsules fierent Similit̄ narrat
Aug⁹. li. 7. de ci. dei ca. 18. de **R**atio cum iugera
possideret et ea suis manib; coleret ab aratro
fuisse abductū ut dictator fieret. maiori vtiq;
honoē q̄ cōsul victisq; hostib; ingēte gloriā cō
secutū i eadē paupertate mānisse De hui⁹ electō
ne narrat **S**olin⁹ li. 11. ca. 2. loquīs de habitan
tib; quandā insulā In regis inq̄t electiōe nō
nobilitas preualet: sed suffragia vniuersoz
Populus enim elegit spectatū moribus et in
ueterata demētia annis grauē. sed hoc in eo
querit̄ cui liberi nulli sint. Nam qui p̄ fuerit
etiā si vita spectetur nō admittat̄ ad regēdū.
q̄ forte dū regnat pignus sustulit exiit̄ pote
state Ideo q; maxime custodiē ne fiat heredi
tariū regnū. nec solus licet ess; iustus iudica
bat Sed cū. 20. rōnib; qui si in aliquo iniusto
facto de p̄hēdit̄ morte dānatur. Omnib; hīs
modis electi ad regimē populi dū assit̄ ecclie

consensus et auctoritas ex deo regnant. **Vnde**
p̄. 8. **Per** me reges regnāt. **Nec** obuiat qd̄ di
 citur osee. 8. **Ipsi** regnauerūt et non ex me p̄n
 cipes extiterūt et non cognouit. **Potestas** em̄
 principandi ex deo est. sed prauitas regim̄is
 a male impantib; **Omnis** em̄ potestas a dño
 deo est Rō. 13. **Et in Iob. 19.** **Nō** haberes i me
 potestatem nisi data esset tibi desup. **Dicitur**
 tñ mali regnare non ex deo et non agnoscī a
 deo eo q̄ illos nō approbat sicut exponit **Gre**
go. mor. 27. **Facit** em̄ deus finēdo. s̄ nescit re
 probando. **Nec** est imputandū d̄me ordinacō
 ni q̄ mali regnant: s̄ subditoꝝ prauitati. **Ipe**
 em̄ facit regnare h̄ic; ypocritā p̄pter peccā po
 puli Iob. 38. **Super** qd̄ **Greg.** **Qui** talē patitur
 rectorē eū non accuset. q̄ nimiz sui finit meri
 ti pueri r̄ctoris subiacere ditioni. **Culpā** igit̄
 magis p̄rii accuset opis q̄ iustitiā gubernā
 tis. **Dabo** tibi inquit reges in furoē meo. osee
13. **ob** meritoꝝ prauitatē ad peccantiū penā
Et etiam patienter dñt fideles sustinere taliū
 p̄secucōnem. **Vnde** legit̄ q̄ Achila p̄secutor
 xp̄ianorū interrogat⁹ a quodā sancto ep̄isco
 po induso i ecclia quis eēt **R̄ndit** **Ego** sū **Achi**
la flagellū dei. **Ac** sanctus ep̄iscopus venera
 tus diuinā maiestatē. bñ inq̄t uiat mister dī
 et ingeminās istud. bñ d̄i q̄ uerit i noie dñi.

Exm

Reseratis ecclie foibz psecutore admittit p que
 est affectus martirij palmā. Nouerat enim
 ptate flagelli ee a deo a q deus flagellat oem
 filiu que recipit ait apostol⁹ ad heb. 12. Aut
 homo p flagellu purgat. aut purgato sua co
 rona multiplicat. Hijs modis pncipates fut
 ecclie mistri et de manu ecclie accipiunt gladiu.
 In ipsa em ecclia fut duo gladij. Luc. 23. quoz
 vno vtiē p pncipis manu ad coherceda; cor
 pale inultoz malicia. Spuali gladio in ponti
 ficibz auctoritate sibi reseruata. No enim sine
 causa gladiu portat dei mistri vindex est i ira
 q malu agit ait apostol⁹ ad Romanos. 13.

Distinatio tertia Prime partis hui⁹
sūme.

Capitulu Primu.

Et quocūq; modo p̄dictoz fuit in
 stitutus p̄nceps assentire d; diuine
 ordiaōm non ex libidie p̄ncipan
 di populis. nec ex libidine acq̄ren
 di p̄dia a ppria omoda. nec ex voluptadi libi
 dine. nec ex libidine indicadi. sed assentire d;
 ordinaōm dei et ecclie Et p̄ncipatū allumē cū
 timore a tremore. et cū cordis huilitate. et cū
 recta intēione. ut. s. obediēs deo et ecclie Et ad
 exequēdū vtriusq; impiū ad dei honore a pli

comoditatē mala cohibēdo bona iubēdo. qz ut
 ait Aug⁹. li. 3. ad cristomū. In hoc seruiūt dō
 reges si in suo regno bona iubeant a mala p
 hibeant. nō que p̄tinent solum ad humanā
 societatem. s̄ ad d̄imam religionem. Nec sūt
 assumpti ad quietem cordis vel corpis. s̄ ad
 magnā sollicitudinem a laborem. dum p̄fecte
 fecerint sua officia. Vnde narrat Macrobi⁹
 li. 1. c. 26. de dyomifio tyrāno. qz cū quidam fa
 miliaris suam vitam estimaret btām. volens
 ille q̄ p̄petuo metu misera esset oñdere a q̄
 plena semp piculorū. gladiū euaginatū a ca
 pillo de filo tenui p̄dētem capiti illi⁹ inter epu
 las fecit. Ille aut̄ inter epulas mortis piculo
 grauabatur. nec delicijs consolabatur. Talis in
 quit Dyomifius est vita mea quam beatam
 putabas. Sic enim mortez p̄ntem semper no
 bis videm⁹. Quē ei felix eē poterit q̄ timere nō
 desinit. Quē ei p̄reē i sollicitudie a i timore esse
 non desinit. Insuper sic vocati ad principatū sūt
 vocati ad magnam seruitutem a quasi quan
 dam captiuitatem. Job. 26. Gigātes gemūt
 sub aquis. Super quod gregori⁹ Moral. 10.
 Roie gigātū potētes seclī. Aq̄ ei ppli sūt. Apoc.
 11. Gigātes ḡ gemūt s̄b aq̄s. qz elati i hac vi
 ta alleq̄ cupiūt sub p̄dēib; pplōz gemūt. Mā
 q̄to q̄s alii⁹ eligēt tūto curis ḡuioib; onēat̄

Preterea magna captitas videtur ingiter circum
cingi populi multitudine et quasi circūligari
quod principibus putat Sen. li. p. de demetia ca.
9. loquens ad imperatorem. Possum inquit in quilibet
parte urbis accedere solus sine timore quous nullus
sequatur comes. nullus ad latus gladii tibi in
tua pace armato viuendum est. Obsidet te a quo
cumque descendis magnus apparatus assequitur et
hoc summe magnitudinis seruitus est. Vnde et Pla
to cum vidisset Dyomihum corporis sui septem custo
dibus quod inquit malum fecisti ut a tam multis neces
se habeas custodiri putat dicitur in Policrato
li. 2. Et propter hoc necesse est quod sint virtuosus et viri
bus validi qui in talibus dignitatibus constituantur
propter quod a de Saule dicitur quod altior fuit vni
uerso populo ab humero et fursu Reg. 10.

Capitulum secundum.

Secundum ca. docet reges et principes non
multiplicare equos. viros. et ribal
dos peccatores et similia ut dicitur Deut.
17. Cum fuerit constitutus rex. etc. Ex qua auctorita
te patet quod debet esse in eo humilis obediencia deo et ecclesie
eius: deum pie colendo. ecclesiam et milistros eius
deuote honorando. Item debet esse in eo quo ad se per
fecta sanctimonia et respectu inferiorum pia

dementia ad recte regēdū. diuinay legū sol-
 lers intelligentia a in regendo pfecta iustitia.
 respectu oim larga munificētia Et in se a i suis
 a didis longanimis patientia. Vnde beatus
Greg. li. 7. registri. hortās mauritiū impatorē
 ad debitam reuerentiā ministris ecclie dei ait.
 Non indignet sacerdotibus dñs meus. s; ex-
 cellendi cōsidera cōne ppter eū cui⁹ sūt seruī ita
 eis dñet ut debitā reuerentiā impendat. q; illi
 aliqui in diuinis eloquijs dñi. aliqui noiantur
 angeli Bro. 23. Dñs non detrahas Malachie
12. Labia sacerdotis custodiūt scientiam. vñ
Greg. vbi supra Cū constātius accepiss; libel-
 los abhoiabiles cōn epōs scriptos: cōuocans
 accusatores dixit Non est dignū ut nos deos
 iudicem⁹. Quid mir⁹ si nostra ptās illos dig-
 netur honorare quibus in suo eloquio hono-
 rem tribuens eos aut angelos aut deos ipse
 dñs appellat et in eoz cōspectu omnes libel-
 los incendit dicēs Vos dñi estis a deo vero cō-
 stituti inē vos causas vras dispoite. q; dignū
 nō est ut nos deos iudicemus In qua senten-
 tia ait Greg. plus sibi ex humilitate q̄ illis.
 pstitit ex reuerentia ei impensa. De admirabi-
 li vero huilitate erga deū a eccliaz narrat enā
 in triptita historia de Costantio li. 2. quasi p
totū. Vbi dicit q; cū ess; multitudo episcopoz

et de rectorum numerum trecentorum et excedens omnibus die
bus impator quotidiana cibaria largissime or
dinavit exhiberi et cum vnus vellet culpam alium
precepit ut vno die omnes libellos sibi traderet
quos suscipiens ait. **Hec** habebunt locum in die iu
dicii an illud iudicium quod iudicaturus est vivos et
mortuos mihi homini non licet de homini habere audi
torium. **Iussit** quoque omnes libellos oburi et patris sedibus
regalibus in domo regali et ministris ecclesie in eis
reuerenter collocatis exhibuit regale convivium et
ipse cum paucis et in minori sede in medio sedit
et ibi multum de admirabili habere que exhibuit
ecclesie ministris. **Et de hoc eodem li. 10. ca. 2. Eccl. hi**
storie ubi ait. **Deus** vos constituit sacerdotes et
preterea dedit vobis iudicandi et ideo nos a vo
bis recte iudicamur. vos autem non potestis ab
hominibus iudicari propter quod dei solus in se vos expe
ctate iudicium et vestra iurgia quecumque sunt ad illud
referuntur exament. vos enim nobis a deo dati
estis dei et veniens non est ut homo iudicet
deos. **Sed** ille solus de quo scriptum est **Deus** ste
tit in congregatione deorum in medio autem discernit
Et ideo hiis omissis illa que ad fidem pertinent absque
ulla animorum attentione distinguere et ibi bene de hoc
Vn et in scriptis cuiusdam romani pontificis idem
dixisse narrat. **Si** propriis oculis vidissem sacer
dotem dei aut aliquem eorum que monachico habitu

circūamicti sūt peccātem damide mea coopirē
eū ne ab aliquo vidētur. **Qualit̄** aut̄ ip̄e **Con**
stāti⁹ deū coluit ⁊ dīmū cultū dilatauit p̄ orbē ⁊
i signo crucis triūphauit. narraē li. i. trip. bi.
q̄si p̄ totū vbi d̄i q̄ i somno ostitue⁹ vidit sig
nū crucis in celo ⁊ āgelos astātes ⁊ dicētes.
o **Cōstāti**ne i hoc vice ⁊ ex tūc signū crucis p̄
ferri an̄ se ⁊ ei⁹ acie fec̄. ⁊ de hoc bñ li. 9. ecclia
stice historie. c. 9. vbi d̄i q̄ i dextera sua signū
crucis ex auro factū habuisse phibetur. ⁊ ibi
bñ de hoc. **Qualit̄** aut̄ cultū dīmū dilatauit d̄i
in historia trip̄ita li. i. vbi d̄i q̄ in regalibus
oratoriū fabricatus ⁊ etiā tabnaculū adistat
ecclie circūferēbat dū aduersus hostes castra
metaretur quaten⁹ nec in itinere degens ip̄e
vel exercitus sacro lumine p̄uaretur. **Se**q̄bā
tur pat̄i sacerdotes ⁊ diaconi tabnaculo ser
uientes q̄ s̄m legē eccliaistica sacroz ordines
adimplebāt. **Diem** dīm̄ca; sanxiuit a iudicijs
⁊ vniuers̄ cāis h̄re vacacōem ⁊ i eo tm̄ oracō
nib; occupari. **Illū** honozabat quia in eo xp̄s
resurrexit. **Alium** sc; sextam feriam. q̄ in eo
fuit crucifix⁹. **Maximā** crucis culturam habe
bat. vñ ⁊ ihs xp̄s recōpēlauit sibi in vita q̄
fuit i bellis feliciss⁹ ut d̄i ibidem. quia cum su
perass; omnia bella veluti recōpensans cristo
in eius religione magis ac magis feruebat.

Mira ergo huius principis humilitas et stupenda
 in diuino cultu pietas quam dominus imitari fidelium
 principes vniuersi. **C**onimilit vixit mira deuotio
 erga deum et eius ecclesiam in **Theodosio** ipso
Cuius mirum factum inserat hic in exemplum principum
 de historia triptita li. 9. vbi narrat quod cum apud
 thessalonicam ciuitatem quidam iudices fuissent la-
 pidati indignatus **Theodosius** omnes aduersus
 passim interimi iussit vbi septem milia sunt
 occisi non preceperit inditio. **H**uius autem dade ple-
 nam gemitis audiens beatus **Ambrosius** cum prin-
 ceps venisset mediolanum et sollemnem templum dei
 intrare voluisset occurrit ei beatus **Ambrosius**
 episcopus audaci fronte ipsum reprehendens dicensque se
 indignum sacri templi limina calcare nec illud de-
 bere intrare propter crudelitatem necis perpetrate
A cuius manibus sanguis innocuus adhuc stil-
 labat dixitque impatori. **R**ecede nephande ne se-
 cundo peccato priorum adaugeas nequitiam et suscipe
 vinculum quo te ligauit omni dominus. **H**is auditis
 impator obediuit et gemens ad palatium rediit
Mouerat enim que erant propria sacerdotum et dixit
 ad **Ambrosium**. **T**uum est medicamentum mihi im-
 ponere et meum est oblata et imposita sustinere
Et cum impator allegaret quod **Dauid** adulterium
 et homicidium commisisset **R**espondit **Ambrosius**. **Q**ui
 secutus es errantem sequere et corrigentem **T**unc post

pñam ⁊ excoicacōem octo mēhū fecit eū **Ambro**
bro. scribē legē decreta furoris sui euacuātē
 ⁊ q̄ nunq̄ p̄fais sius statī exēretur man
 datū impatoris in cā sanguis s̄ differet; smāz
 p. 30. dies donec ostaret ei de reatu aut accusa
 torū innocentia. **Hoc** factō Impator cū maxi
 ma huilitate templū dei ingreditur. **Alias** au
 tē **Ambrosius** repulit eū de cācello post obla
 cōem ibi stātē dicēs. **O** Impator egredē ⁊ fo
 ris cū alijs omuionē expecta. **In**teriora loca sa
 cerdotib; sūt collata. **Purpura** enī tua impa
 toēs facit ⁊ ondit; nō sacerdotes. **Tūc** Impator
 aīo gratanti ait. **Nō** audacie cā intra cācellos
 mansi. s̄ in cōstantinopolitana hāc cōsuetudie;
 cognouī. vñ ago grās p̄ hmōi medicā. **Ta**
 li igitur tantaq; p̄sul ⁊ impator virtute dare
 bant. **Ego** namq; vtriusq; op̄ admiror. illius
 fiduciam ⁊ audaciam. huius autem obediētī
 am. illius zeli ferocem. huius fidei purita
 tem. **Alibi** magne festiuitatis tpe cum ad ec
 clesīā processiss; remansit extra cancellum.
Mandauit ei p̄sul cur intus nolūss;. **Respon**
 dit princeps se cognouisse differentīā sacerdo
 tis ⁊ impatoris p̄ **Ambrosium** quem solum
 inuei veritatis magistrum et dignum vocari
 antistitem **Vnde** et hīs principibus glorio
 sus p̄nceps regū terre recōpēsavit etiā in vita

pñti tribuens eis quasi arrā glorie. **Nā** de fe-
lici p̄speritate ip̄oz narrat Aug⁹ de ci. dei li. 7.
ca. 27. **H**umiles em̄ pñcipes et in pñti eleuat
deus et in futuro glorificat et sup̄bos et sibi re-
belles et ecclie huiliat et dānat **Exēplū** de **Sau-**
le et **Dauid Reg.** **Vñ Eccl. 10.** **S**edes ducum su-
p̄boz destruxit dñs et sedē fecit mitis p̄ eis.

Capitulū tertiu.

T hinc pñceps d̄; eē deo subiectus et
ecclie ut dictū est **I**ta debet eē pur⁹ et
immaculat⁹ vita et sanctiōia et maxi-
me a fetore luxurie et horrore gule ut in p̄dicta
audoitate **Deuē** dicit de ege **Nō** habebit vro-
res plurimas que allināt aiām eius i quo p̄-
hibet libido luxurie et gule que est ei ānaxa.
Princeps em̄ debet eē deo acceptus et gratus.
in se ordinatus et h̄estus. suis amabil et vene-
rādu. hostib; timēdu et terrificus: que oīa
auferūt predictē libidines et afferūt contraria.
Amoꝝ enim mulieris eneruauit potentiā **Sāp-**
sonis. sapientiā **Salomois**. sedauit sād̄imoni-
am **Dauid** regis put ait Jeromim⁹ epla. 32.
Nec Salomone sapiētior. nec Dauid sād̄ior et
tū vterq; a muliere decept⁹. **N**ullū impiū du-
rabile nec pñcipatus stabilis quādo regnat i.

pncipe libido luxurie. vñ a ipm rōnū exhaustū
est a diuisū Perone impante cuius gula oia
deuorauit maculauit libido exhaustit auaricia
fregit ignauia ut dicit i polierato. li. 6. c. 12. Rec
miz qz qñ pnceps in talibz relaxatur subditi
licetius precipitantur. vñ Job. 1. Bitētibz vinū i
domo fr̄is p̄mogemiti. ac. Ibi greg. mora. 2.
Cū maioēs voluptati desuūt mioribz lasciuie
frena lapanē. Vñ a herodes ait. Cōcionās co
rā augusto a loquens de Anthonio sicut nar
rat Egesippus li. 1. Ille vero victus ē virtutibz
tuis. s̄ magis vict⁹ ē moribz suis. vicit eū deo
patra vxor. vicit eū egiptius amor. vicit eum
canopea luxuries. victus ē qz maluit cū deo
patra vinci q̄ sine ea vincere. vicit eū mulier
infestior suis q̄ aduersarijs. Et de ista luxuria
a nocumentis eius loquitur Valeri⁹ li. 2. c. 1.
multū. ponēs exēplū de multis. Vñ Jero. epi.
31. a. 9. v̄ter meo estuās cito despumat i li
bidiēz. A libero ei p̄re. prim⁹ q̄d⁹ ē intpantiē.
ait Valerius li. 2. c. 1. Pnceps enī dicitur eē oī tpe
sobrius a potens vñ vsu racōnis qd̄ impedit
excessus gule. vnde narrat libro. 7. de mulie
re damnata a philippo rege temulento ait.
Prouocare iqt. v. appellare ad philippū. s̄. sobū
excussit ille crapulā a causa diligēt⁹ aspecta
iustiorē ferre sē. entiam coegit. a iō p̄. 31. dicit

Noli regib; o Iamuel daē vīnū. q̄ nullū secre
tū vbi regnat ebetas: ne forte bibāt a obliuif
cātur iudicioꝝ dei. q̄. vnde et p̄ncipes gētiles
abstinebāt se a gula a luxuria p̄cipue ut triū
pharēt de inimicis. vñ narrat Vegetius li. 3.
de re militari ca. 10. q̄ Scipio african⁹ in hys
pania cū inter captias virgo eximie forme et
nobilis ad eū eēt p̄ducta oimq; oculos in se
buerteret: sūma custodia suis p̄ntibus reddi
dit Aurū qd̄ p̄ntes eius redēptū captiūā retu
lerant eidē sponso p̄ nuptiali munere dedit q̄
munificētia vniuersa gens victa impio popu
li romani accessit. Similit̄ de Alexandro a alijs
p̄ncipib; qui captias virgines remiserūt inta
ctas ad suos Quo munē hostes ex tāta grā se
eis subdidēt a recōciliati sūt Simile de octauī
ano q̄ mortuo Antonio Cleopatra accessit
ad Augustū postq̄ fuit capta et puoluta ad
pedes Augusti a sollicitauit oculos ei⁹. vñ de
ipsa poeta. Vult⁹ adest p̄cib; fatiesq; incesta
porat. Frustra quāde; hoc fecit Nā pulchritu
do eius infra pudiciā fuit p̄ncipis Et in poli
trato li. 3. ca. 10. Similit̄ legit̄ nobiles p̄ncipes
mirē fuisse abstineēte pur narrat Vegetius
li. 2. ca. 3. q̄ Namibal furgē de nocte solit⁹ añ
noctē; non req̄escebat crepusculo demū ad ce
nā vacabat. p̄lexq; sup nudā humū saculo

tectus somnos capiebat. **Emilianū** scipionē traditur in itinē cū amicis ābulātē cape panem et comedē. **Ite** et de **Alexādro** macedone dicitur nonagesimū etatis ānū agētē meridie ān tabnaculū stātē vel ambulātē solitū cape cibos legimus. **Similit** de **Augusto** cesare legitur in polierato. li. 7. c. 6. q̄ quocunq; tpe et loco stomachus desiderat secūdariū et om̄m cibū sumebat. Et si tales fuerēt gētiles quales dñt eē pñcipes fideles. **Cum** dicit scriptura eccis. 10. **Ve** terre cuius rex puer ē et cui⁹ pñcipes mane comedūt **S;** bēa terra cui⁹ rex nobil⁹ et cui⁹ pñcipes rescūtur i tpe suo ad reficiendū nō ad luxuriandū.

Capitulū Quartum

Quartū ca. docet q̄ pñcipes dñt eē prebiti virtuos opib; ut puocēt oīs suos sūditos ad ardua opanda et ad terribilia aggredienda. **Fca** ei egregia pñcipis et exēpla virtuosa pl⁹ puōnt sūditos ad taliū imitacōez q̄ mandata put claudian⁹ ad theodohū loquēs. **In** cōe iubes si qd cēsue tenē dum **Pr**ius iussa sibi tunc obseruacōe equi **Sic** populus nec ferre. negat cum viderit ipsum **Aud**orem parare sibi componitur orbis **Regis** ad exemplum nec sic inflectere sensus

humanos a deā valent q̄ vita regētis. **M**obile mittatur semp cū principe vulgus. **V**n̄ et in plogo historie triptite **J**eromim⁹ loquēs ad **T**heodoshū ait. q̄ pietas est ver⁹ ōrtus impij et q̄ purpura a corona in quibz est signū maiestatis demētiam a pietatē intrinsecus semp nutriūt a ideo nobiles principes inhil impauerūt alijs qd̄ ipsi non facerēt sicut de **C**esare legitur q̄ nūq̄ dixit militibz ite. s̄ venite. **D**icebat enī q̄ p̄cipat⁹ cū duce labor videtur militibus minor. De ligurgo similē legitur q̄ nil impauit alijs qd̄ prius nō impletet. **S**ic enī fecit nobilis princeps gedeon. **J**udicā. **A. R.** **D**ū me videritis hic inq̄t facite a qd̄ plus ē hoc fecit princeps regū terre dñs ihus. s̄. ut aiaret milites suos ad aggrediend̄ tribilia a ostante sustinēda **C**epit enim ihus facere et docē **A**du. **1.** **C**onfirmilē princeps debz eē misericors pia demencia respectu inferiorū a hoc merito **I**psē enim ē pat̄ p̄rie put ait **S**ene. li. **1.** de demē. ca. **8.** **N**ullū demencia magis ex oibus q̄ regē a principem decz. **I**ta a virtutes magnis viris de core glorie sunt si illis salutaris potentia est. **N**am pestifera vis est velle ad nocēdū principū crudelitas est bellū. demētia in quā cūqz domū pueneit eā felicē a trāq̄llā p̄stabit s̄ in regia quo rarior eo mirabilior. **M**agni ai

est propriū placitū eē trāquillūq; iniurias atq;
offensioēs despiciē. muliebre ē irasci et de iniu-
rijs vindicari. **Nō** decet regē seua nec inexora-
bilē ita q; si dñj placabiles a equi delicta pec cā-
tū nō statī fulmib; psequūē. quāto equi⁹ ē ho-
minē hoib; prepositū mī aīo exercere impiū.
vñ narrat ibid de quodā q; multū studuit ad
hostes destruēdos a cū nō poss; quēdā destru-
ere cōsuluit vxorē q; dixit ei. **Fac** qd medici so-
lēt facē q; vbi vltata remedia nō pfiūt seu
pfiūt tēptant veraria. **Si** seueritate adhuc mī-
hi pfecti nūc tēpta quō cedat tibi demētia
Ignosce. illi qd ille gauisus ānuī a factō ad-
impleuit cūlitq; postea illi cōsulatū amīssimū
fidissimūq; habuit a heredē **Et** ibi ponit bonū
exēplū **Q**uēadmodū p̄cise arboēs plurimis
ramis repullulāt et multa satorū genera ut
denfiora resurgant rescindunt **I**ta regia dig-
nitas auget iūmcorū nūez demētiā collēdo.
Parentes em̄ liberiq; eoz qui infēcti sunt a
ppinqui a amīcī in locū singuloz succedūt et
crescunt. **A**liud ponit exemplū. **A**pēs sūt ira-
cūdisime a aculeos in vulnere relinquūt ex
illorū sine aculeo est. **R**oluit em̄ natura eū
scuū eē nec vltionē querere telumq; detraxit
a irā eius inermē reliquit **Et** ibi multū de hoc
Nñ ait **L**ut⁹ sicut recitat **P**olicrat⁹ li. 2. c. 8.

Pncipē senem morib; eē oportet et q̄ modera-
tiora sequat̄ cōsilia a vicē gerē medicorū qui
morbos curāt. nūc ex inanicoē in obrepletis.
nūc in refectione in vacuis et dolore curant.
nunc cauterio . nunc fomentis . a ponit exem-
pla. Dicebat enim insanum esse qui oculos si
habeat lippientes eos malit effodere q̄ curare
Et vngues si actiores fuerint resecādos eē aie-
bat non auellendos **E**t cythareda facit cōso-
nantia nō ruptis s̄ tensis cordis p̄portionalit̄
vel remissis. Sic oportet p̄ncipē moderari: nūc
rigore iusticie . nūc remissioē demētie vnam
mes facere subditos a tutius est cordas remit-
ti q̄ nimis p̄tendi . q̄ que semel rupta est nē-
lo artificio repat̄ **E**t ideo ait Ethnic⁹ denūtiās
laudē p̄ncipis. **E**t piger ad penas p̄nceps ad
p̄mia velox. **Q**uiq; dolet quociēs cogit̄ esse fe-
rox. **H**ec enim demētia quodāmodo equat p̄-
cipem deo . sicut ait alius egregius verificator
alloq̄ns p̄ncipē. **S**is pius in p̄mis nā cū vinca-
mur i oī **N**unē sola deos equat demētia nob̄
Et si oībus dicat saluator. Estote misericordes
sicut et p̄ v̄r̄ mī . ē . **L**uc . 6 . **T**ñ p̄cipue ouenit
p̄ncipi ut sit demens eo q̄ est p̄ p̄rie ut dēm̄
est. **V**n̄ multis secularib; ferē dixisse **P**lato si
aut recitat **P**olicratus li . 7 . **C**ū in subiectos in-
quit potestas seuit idē est ac si pupillū tutor

psequatur. vel eū suo microne iugales ob at
 ius defensionē ab eod traditū tibi gladiū ac
 cepisti. q̄. Sicut ḡ pius p̄r a sicut demens tu
 tor pupilli. a sicut pius medicus debz esse de
 mens in sibi cōmissos. Sic d; eē princeps de
 mēs i suos a hoc pie opatiēdo miseris subdi
 tor. ut ait Señ. li. de demētia Mia ē vicina mi
 serie. a poit exēplū. Imbecillos oculos scias q̄
 ad alienā lippitudie; ipi fuffū dūtur q̄. Et quā
 uis hoc sit ex defcū i ocul corpis tū ex virtute ē
 i ocul cordis. s. resolu i dolore visa alteri misē
 ria. flebā inqt sup eo q̄ afflidus erat. Job. 30.
Vñ Valerius li. 7. narrat de demētia marci
 marcelli. cum a se captis siraculis urbis opu
 lentissime tūc afflcte. fortunā a casū lugubrē
 intuens fletū cohibere non potuit. Mia enī est
 egritudo ex alterius miseria a iniuria laborā
 tis. ait Tullius libro. 2. de tuscu. ques. Et mia a
 misero corde vocata est ait gregorē. mora. 20.
 Est enī tristitia i aliēis mal̄ ait Dam. li. 2. c. 18.
Ite secūdo d; demēn in p̄ncipe eē i remittēdo l
 tpando peās qz demētia ē tpātia ai i ptāte vl
 ciscēdi. l lenitas supioris adūsū inferiorē. Cru
 delitas n̄l aliud ē q̄ atrocitas ai in peis exigē
 dis. ait Señ. li. 2. de demētia. a ibid Mia ē egrī
 tudo animi ob aliēaz misēiaz spēm Aut esticia
 de aliēis malis Et de hac ait Seneca. li. 1. c. 11

Princeps curā non solū salutis s; h̄este ciea
triciis agat nulla gloria est ex seua ai aduer
sitate Vñ q̄ in laudē traiani dicit q̄ natura de
mēs in oēs. auster⁹ in paucos quib; p̄cere ne
phas esset adeo ut totius imp̄ij sui curriculo
nisi vn⁹ damnat⁹ sit senatorū q̄uis plurimū
inueniatur i ip̄sū deliquisse et hic est dānat⁹
a senatu ip̄o ignorante. Item tercio d; eē prin
ceps demens releuando miseros a miseria et
dando necēaria put narrat Vegeti⁹ li. 2. ca. 2.
Philipp⁹ cum audisset phitiā quēdam bonū
pugnatorē alienatū aīo sibi q̄ tres filias in
ops vix aleret nec a rege adiuuaret monētū
bus amicis ut eū caueret. Quid inquit ille si
haberet partē corpis egrā abscondere ne post
q̄ curaret deinde familiarit̄ elicitū phitiā ac
cepta difficultate domesticarū difficultatū pe
cunia sufficiēter instruxit ac meliorē fideliore
q; habuit q̄ fueāt aīq̄ crederet offensus Itē
quarto p̄nceps debet eē demens hostes diu
tos solando q̄ sicut fuerit vtilitas reip̄. ho
norādo put narrat Valeri⁹ li. 7. ca. p̄. de demē
tia Pōpei cū regē Armeie qui etiā p̄ se iā tra
Romanos magna bella gesserat q̄ etiā mitri
dadē infestissimū urbi p̄tulerat virib; suis in
cōspectu suo diuiti⁹ supplicē iacē nō ē passus s;
benignis v̄b; recreatū dyadema qd̄ abiecerat

capiti reponē iussit certis a reb; ipatis i p̄stie
fortūe habitū restituit eque pulchrū eē iudi
cans a vincē reges et facē **O** q̄p̄daz tribute
hūantatis spectaculū ait ibid̄ audoz vbi nar
rat de dementia pauli qui cū audill; quēdaz
captiuū a rege ad se adduci occurrit ei cona
tū; ad genua p̄cūbē dextra manu alleuauit
a greco simone ad spem exhortat⁹ ē lateri suo
primū osedre fecit nec hōie mēse indignū iu
dicauit **N**ā si egregiū est hostē dicē nō min⁹
t i laudabile infelicis scire misereri a ibi alia
bona exempla de demētia **A**d istā demētiā
incitāē debet p̄ncipes dīme demētie erga eos
solliers meditacō demētie dei erga eos si fue
rint dementes spei certitudo. vñ **Deñ. li. i. de de**
mencia. Optūe deos exemplū p̄ncipi cōstituā
ut se talem eē ciuib; q̄les sibi deos velit Et ibi
bene de hoc **E**xempla autē pietatis in p̄ncipib;
ānquis euidenter patuerūt sicut i enea qui di
cebat pius eneas. vñ **Virgili⁹ li. 6.** Tu regē
impio populū romane memēto **H**ec tibi artes
erūt pacisq; imponere mores. p̄cere subiectis
a debellare sup̄bos **E**t in traiano similē q̄ opti
m⁹ augustoz dicebat Et in tyto qui tātē ciui
litas in impio fuit ut omnib; p̄desse nullūq;
punire studuerit. conuictos cōn se dimisit ille
sos a in pristinā admisit familiaritatē

Capitulū Quīntū.

Quā misericordia et veritas custo-
diant regē a roboratē clementia thro-
nus eius pū. 20. Sic d; esse demēs pū
ceps ut sit in eo eq̄tatis iusticia Sine enim illa
nulla respu. potest regi ut habitū est sup̄ vbi
de repu. Remota em̄ iusticia quid sūt regna n̄
latrocinia Ait Aug⁹ li. 8. de ci. dei Et quia prim
ceps est fūdamentū populi ut dictū est sup̄;
a sua iusticia d; emanere alioꝝ iusticia. Itē
quia ē p̄ p̄rie ab eo deb; regi oīs iusticia alia
et gubnari. Itē quia est caput reipu. ab ipso
debet iusticia illi⁹ p̄spici a cōsiderari ne sit mior
q̄ debeat esse et ne sit maior. s. excedēs in puni-
tione. Rex enim iustus erigit terrā puer. 30.
Debet em̄ esse iustus; leges dīnas obseruādo
et alios cogendo ad eaz̄ obseruantā q̄ tū ad
eū spectat et nullas alias astruendo nisi illis
cōformes a ab illis regulatas. qz oīm legū est
īmanis censura nisi dīne legis imitacōe; gerāt
ut habitū ē supra Et d; eē iust⁹. s. recte indicā-
do ait Aug⁹. eplā. 32. qz rex seruit dō leges iu-
sta p̄cipientes a contraria. phibentes faciēdo
Per me inquit sapiā diuina reges regnāt et
legis cōditores iusta decernūt pū. 8. de q̄bo le-
gib; sup̄ dictū ē Vñ a atiq̄ p̄ncipes sbiciebāt

se legibz ab eis statutis ut alios puocarēt
ad illas implendas. sicut **Valeri** li. 6. de illo
q̄ eruit sibi oculū et filio alterū. qz fili9 debuit
puniri amissiōe amboz debitu supplitij modū
legi reddidit eq̄tatis mirabili t̄pamēto se inē
mie p̄ez et iustū legūlatorez p̄itus est. Et simi
liter de alio narrat qui legem ab eo statutam
trāgressus fuit gladio se trāfuerteraui ne
fraus iustitie eēt. **Vñ** **Alexāder** cū esset inē ip
sū et milites aliquos disceptatio et cā sua fuisz
dāpnata in castrē in dicio illd̄ iudiciū accep
tū habuit indicātibz agens grās quoz in eo
fidē pbauerat qz iustitiā oī potentatui profere
bāt. put dicit in **Policrato** li. 7. ca. 11. **Mira** et
go tanti regis eq̄tas qz voluit se subicere iudi
cibz cū suis subditis. **Similit̄** de **Job** dicitur 13.
Si cōsp̄i subire iudiciū cū suo meo et ancilla
mea cū disceptarēt aduersū me. **Ite** debz eē iu
stus paupes exaudiendo. eoz causas exami
nando. iniurias p̄pellendo ad sati. fatiēdū eis
iniuriatores cōpellēdo. **Hoc** enim debet facere
eis exēplo egregij impatoris. s. **Trayani** q̄ au
diuit viduā ad eū damātē et iustitiā petētem
de hīs q̄ in cētē filiū suū occiderāt q̄ cū equū
ascēdisset ad bellū p̄fectur9 nihilomin9 r̄ndie
ei. **Ego** satisfatiā tibi cū rediero. qd̄ iqt mulier
si nō redieris. **Successor** me9 ait satisfatiet tibi

Et illa quid tibi pderit si alius bñfecerit. tu mi
hi debitor es fm̄ opa tua mercede; receptor. •
fraus vñq; est nolle reddere qđ dē dē tur. Suc
cessor tuus iniuriā patiētib; p se tenebit te nō
literabit iustitia aliena. bñ agē cū successore
tuo si liberaueit seipm̄. Quib; v̄bis mot⁹ impe
rator de equo de scēdit et cā; pñtialit̄ examina
uit a odigna satisfactione viduā solat⁹ est.
Licet alibi sit scriptū a beato Gregorio hic in
terferit. Rex pñceps d; eē iustus nulli auferē
do qđ suū est. nec auferrip mittēdo. furta cōhi
bendo. trāsgressores legū puniēdo ad pacē rei
pu. Regis officium est furtū cōhibere. et malos
opprimere. bonos sublimare. Sicut ait Aug⁹.
de ci. dei li. 8. ca. 8. Latrocinia quid sūt nisi pat
ua regna. manus etenim ipsa hoīm est et im
pio pñcipis regiē. pacto societatis astringit. ē.
placita lege diuidit. et hoc malū in p̄dictorū
hoīm accessib; crescit ut et loca sedes cōstituat
nomen regis assumit Et idē Tullius. 2. de offi.
ca. 12. Necessaria ergo iustitia est pñcipantib;
de q̄ supra dictū est Vñ deut. 17. dicit regi. Nō
declinet in ptē dexterā vel ad sinistram. Sic enī
d; eē demēs ut nō omittat iustitie disciplinā
adimplens illud Job. 29. Cū sederē q̄si rex cir
cūstante exercitu erā tñ merentiū solator.

Capitulum sextum.

Et quia princeps non valet predicta adimplere nisi fuerit illuminatus sapientiali gratia siue scientia. Ideo princeps dicitur esse sapientia pitus maxime diuina ut leges statuatur conformes legi diuine. vnde in deuter. vbi prius de rege postquam sederit in solio regni describitur sibi deuteronomium legis huius in volumine Et accipiens exemplar a sacerdotibus leuitice tribus deuteronomium secundam legem siue iteratam describet inquam et in volumine euangelice legis Et etiam in volumine cordis secundum instructionem sacerdotum leuitice tribus et ecclesie platoque legitime intratum et predictum et non assumendum sibi honorem. sed a deo vocatur sine libidine auaricie et cupiditatis et affectioe carnis et sanguinis sicut tactum est. Inanis est cetera legum si non diuine legis imitationem gerat et inutilis constitutio principis si non ecclesie discipline sit conformis. Ideo impator indixit legibus suis ne dedignerent sacros canones imitari. vnde et antequam princeps et gentes fuerunt instructi et studiosi in humanis scientiis ut patet in ptolomeo licet esset generaliter vocauit septuaginta interpretes ut haberet notitiam diuine legis et eam communicaret sapientibus sui regni de quibus ecclesie historie li. 7. et Aug. li. 2. de doctrina christiana. c. 2. et de ci. dei li. 18. ca. 10.

Et sicut patet de Alexandro qui fuit instructus
ab Aristotele put narrat Agelli li. ad icarum
notiū q̄ logicā didicit et tā sedul⁹ naturarū
indagator extitit macedo ut in vase vitreo in
mare missus naturas et consuetudines pisciū de
prehendēt. Gallū em̄ secū habuit ut sup diluci
lo per gallinātū certificaret Et in vase dido
didicit quō infidie dādestine prepāte sint cō
tra hostes i re militari dū exercitiū pisciū insue
gere insperit. De hui⁹ etiā studio narrat Sen.
ep̄la. 93. q̄ geometriā discere studuit: scitur⁹
qm̄ pusilla erat terra ex qua nimmū occupaue
rat et ideo infelix ob hoc q̄ intelligebat se fal
sū gerere cognomen. s. magnū Alexandz Quis
emm magnus in pugillo Et de eiusdeꝝ studio
narrat Plim⁹. Alexander magnus inflāmat⁹
cupidie aialiū naturas noscēdi Aristoteli sum
mo in omni doctrina viro. ac. Cōsimilitē legiē
de alijs p̄ncipibz vel fuerēt studiosi de se vel ha
buerēt sapiētes ad instruend eos: sicut Rero
habuit Senecā q̄ instruxit eū de demētia i. 2.
libz elegāt Et traian⁹ habuit Plutarcū qui
struxit eū nobilitē in libro qui inscribitur de in
structione Traiani Cui⁹ quedā ep̄la fuit talis
Plutarcus tyrāno traiano salutē dicit Mode
stia tua nouerā non appetē p̄ncipatū quē tū
sp̄ moꝝ elegantia mereri studuisti q̄ quideꝝ

quanto dignior indicatis quanto a crimine ambicio-
nis videris esse remotior. ac. De studio vero Ju-
lij cesaris narrať in li. cesaris pte prima qua-
liter inuestigauit cursu solis numerando horas
a etiam momenta temporis a qualiter bisextum inueit
a quodlibet libellos multos scripsit. Et similiter So-
linus li. p. ca. 2. ait de cesare quod nullus celerius
scripsit. nullus velocius legit. quod ternos simul a
epistolas prohibere dictasse Et de theodosio legit in
prologo historie tripliciter. Auit te inquit sorome-
nus per diem et exercitari armis subiectorumque
negotia disceptare indicare simul et agere modo
seorsum modo publice que sunt agenda considerare. no-
tibus vero libris incubere Et ait ibi quod dicitur esse
delabrum sibi oleum infundere in lucernam ut nullus in la-
boribus suis affligi cogereť a ut somno repu-
get **Vn** a ait ibidem ipsum scire naturas lapidum ex
epistula salomonis. a ibi bene de hoc **C**onfimiliter de ka-
rolo magno quod studiosus fuit in artibus liberalibus
que erant miro modo depicte in palatio suo. putat dici-
tur in gestibus suis a etiam fuit studiosus in libris
divinis a specialiter diligebat libros beati Augustini
de ciuitate dei Et etiam Alquinus docuit eum dyale-
cticam rethoricam astrologiam a transferre fecit stu-
dium de roma vsque prophyetiam a offensus ei dissonan-
tia catus ecclesiastici inter romanos a gallicos et
iudicans iustius esse vivere de puro fonte quod

de tunc turbato duos clericos Romam misit ut
autentici cantu discerent et gallos & francos
docerent Et primo per hos ecclesia metensis et per
illam omnis ecclesia gallicana est reuocata ad
romanam catus auctoritate Laudanda ergo prin-
cipis studiositas qui sic studuit non solum sibi
sed omnibus Et tales fuerunt multi alij principes.

Vnde in litteris quas misit quidam rex Romanorum
regi Francorum quibus hortabatur ut liberos liberali-
bus disciplinis instruere curaret Inter alia ad-
iecit Rex illiteratus quasi asinus coronatus Et
ideo seculum illud dicebatur aureum quoniam illi sapien-
tes regnabant putat Seneca epistola 92. Iudex enim
sapiens iudicabit populum suum et rex insipiens
perdet populum suum Ecclesiasticus 10. vñ et deus voluit sa-
pientes esse rectores populi sui sicut Abraham
qui petrus in omni sapientia Aegyptiorum sicut dicitur in
actibus apostolorum ca. 1. Et moysen similiter et
David qui habuit sapientiam sicut angelus dei
2. Regum 12. et Salomon qui petiit a deo sapientiam
ad regendum populum dei cui dominus dedit cor sa-
piens et intelligens. 3. Regum 3. Princeps enim insi-
piens est sicut furiosus habens gladium in manu
et sicut nauta ignarus artis gubernandi tenens
gubernaculum in tempestate et sicut leges igno-
rans et sedens in loco iudicij et iudicium peruersus
quod plangit sapiens in Ecclesiastico 8. Vidi loco iudicij

impietate a loco iustitie iniquitate Si tñ contigat q̄ princeps sit ignarus sapie a diuinarū legū inquirat noticiā diuine legis audiat veros doctores a acquiescat eoz consilijs exemplo dauid qui habebat secū nathan pphetaz a sadoch sacerdotē. ac.

Capitulū septimū

Et quia p̄nceps debet oibus p̄desse ut dictū ē a d; eē oib; amabil; Id d; esse i eo largitatis munificētia. Amici em̄ facti dona tribuētis puer. 19. et diuicie .s. erogate addūt amicos plurimos ibidē. Hoc em̄ fecit p̄ncipes amabiles. sicut narrat de tyto i pollicrato li. 3. c. 18. Quid dicā. .s. de tyto qui patris auaricia; tanta liberalitate purgauit ut amor et delitie hūani gn̄is ab oibus dicere cōstitūssē i morib; ne quē postulādi grā ad se accedentē sine re vel spe quocūq; mō dimittēt Vnde interrogātibus domesticis cur plura polliceretur q̄ prestare posset. Respondit Nō oportet quemq; a sermone principis tristēm discedere. Ideoq; recordatus super cenam q̄ nihil illa die cuiq; p̄stitisset dolens a gemēs dixit O amici hunc diem perdidī. nullū enim vitium deterius auaricia in principibus rei publice. ut ait Tulij libro. 2. ca. 2. de officijs.

Largitas vero facit principes esse amabiles.
et famulos. et daros. prout ait Boetius li. 2.
de consolacione. Princeps enim debet donata
sua tribuere secundum decentiam sui status et eminen-
tiam prout docet Seneca. li. 2. de benefi. ca. p.
dicēs Respicitende sūt cuiusq; vires facultates
q; ne aut plus p̄stem⁹ q̄ possum⁹ aut minus
Estimanda est etiā; p̄sona cui damus et p̄it
exemplū de Alexandro qui dedit urbē cuidā;
Qui cū diceret nō uenire hoc sue fortune Nō
curo inq̄t rex quid te accipe deceat s; qd me
dare. Aiosa vox est hec et regia s; stulta ait Se-
neca ibid Et ecōtrario ponit exēplū de Antigo-
no a quo amicus petijt talentū. cui ille respon-
dit plus eē q̄ qd amicus petē debet. At ille re-
pulsus petijt denariū. Cui ille r̄ndit. min⁹ eē
q̄ qd regē daē deceret. Turpissimā h̄mōi cau-
latio inuenit quō neutrū daēt cū posset dena-
riū tāq̄ amico dare et talentū tāq̄ rex. p̄sone
d̄stētibili p̄t par̄ dari et tū decet nobilē p̄so-
nā magnū daē. s; hec largitas d; eq̄tate iusta
esse. s. de suo et non de alienis et ut sit int̄tione
ordinata. non ad iactantiā et pompā. put ait
Tulius li. 2. de offi. Multi em̄ p̄mouia effude-
rūt incōsulte largiendo. ac. Et seq̄tur. Duo sūt
ḡna largoz quoz alteri p̄digi. s. qui in eplis
et gladiatoz munerib; ludoz. venationūq;

apparatu pecunias p̄fundūt in eas res quaz
memoriā aut breuem aut nullā sūt relicturi.
Alii liberales quū suis facultatibz aut captos
a predombus redimūt aut es alienū suscipiūt
amicoꝝ causa aut in filiaz collacōez adiuuāt
aut opitulātur in requirēda vel augenda **E**t
ibi bñ de hoc. **I**tem **Ambrosius** li. p̄. de officiis
vbi ait. **N**on est largitas si quid alteri largia
tis alteri extorqueas vel dare qđ nocet nec
sit iactātie causa magis q̄ mic. **E**t ibi bene de
hoc. **E**t sequit̄. **P**erfecta est vbi silentiū opus
tegit a necessitatibz singuloꝝ occulte subueit
quē laudat os paupis non labia sua **N**esciat
inquit sinistra tua quid faciat dextra **Matth. A.**
Et hoc similis **Tul.** li. p̄. de offi. inquit. **L**iberali
tate vtamur q̄ p̄sit amicis nemini noceat. **N**i
hil enī liberale qđ non iustū. **E**t de hoc **Seneca**
li. p̄. de dementia qđ nō est liberal qđ de alieno
est liberal. s̄ ille qđ alteri donat sibi detrahāt
et hec muñicētia puocat amorē nō suoꝝ. s̄ ex
traneoꝝ vel adūsarioꝝ. put narrat **Valerius**
li. 7. de legatis **Kartagineñ.** veniētibz i urbem
ad redimēd captios a qbz nulla pecūia recep̄
exercit⁹ captioꝝ reddit⁹ qđ obstupuisse arbi
troꝝ ac secū dixisse. **O** muñicētiā gentis roma
ne deozum benignitati equādam **O** etiam no
strā legacōnez super vota felicem beneficium

quod nūq̄ dedissem⁹ accepim⁹. Vñ et in admī
racōez a p̄comisacōez; a dilectōez; dantiū muni
ficentia bñficij eos puocauit a hāc largicōez;
auget qñ dona dāt p̄mpte a hilarit̄. vñ dem
grat meritū dātis moiaz nā data raptim mu
nera plus laudis plusq; fauoris habēt.

Capitulū octauū.

Item princeps d; eē munificus in affa
bili suūph⁹ odescēfione. Nā ut ait Tu
lius li. 2. de bñfi. q; bñficentia siue li
beralitas fit duplicit̄. aut opa. aut pecūia. Al
tera ex archa. altera ex v̄tute exp̄mit̄. vñde in
laude Traiani dicit̄ q; arguētib; eū amicis; q;
ad oēs m̄mū a vltra q̄ impatorē deceat comi
munis esset. Rñdit talem velle impatorē esse
p̄uatis qualē opatorē sibi quisq; p̄uatis op
tasset. Cauere tñ debet p̄nceps ne nimis con
descēdat a vilescat eius auctoritas. Ait em̄ Va
lerius li. 2. Numedie reges nulli mōiliū osculū
ferebāt. Quicq̄d em̄ in excelsō fastigio positū
ē huīli a certa osuetudine vacuū esse cōfueuit.
Itē ex hac tenuola odescēfione Julius cesar:
amorē militū suoz meruit q; illis odescēdebat;
q; nec milites p̄ condicōne s; blandicōe noie
amilitōes appellabat miroq; modo diligebat.

illos Et aliqui militi suo subita inualitudo die q̄
uato i diuersorio locū dimisit ip̄e humili sub
dino acubuit. put narrat in li. de vita cesaris
Vñ a de Alex. narrat Valeri⁹ li. 7. q̄ cū vide
ret quēdā senio cōfectū nimio frigore stupefa
ctū cū ipse eēt sedens in sede sublimi surrexit a
suis manibz illū in sua sede imposuit. Cōsimili
ter narrat Sen. li. 7. de bñfi. Qz cū quidā vete
ran⁹ ac inedia depressus diceret ei. Memini
sti inquit impator in hispania cū sub quadaz
arboē feruētissio sole velles residere quēdā ex
omilito mibz penulā substraxisse. Memini in q̄
a siti quidē cōfectus ire volebā ad fontē s̄ non
poterā repe manibz nisi omilito homo fortis
ac strenu⁹ aquā mihi in galea attulisset. ac.
De Augusto cesare narrat polierat⁹ li. 3. q̄ cū
veteran⁹ piditareē rogauit cesarē in publico
ut adessz. Ille vero aduocatū pstantissimū de
dit Cui veteran⁹. Non ego cesar piditante te
bello asciato vicario quesui. sed p te ego ip̄e
pugnaui. Detexitqz impressas cicatrices. Ecu
buit cesar venitqz in aduocacōez timuit non
tm̄ supbz. sed etiam ingratus videri Tali teni
uolētia a cōdescētia meruit non solū amorez
militum suorum. sed etiam aduersariorum.
De ipso enim ait Solinus libro primo. Be
mignitate. adeo predictus fuit ut quos armis

subte gerat: clementia magis viceat. Nū a impator efn⁹ a dñs dñantiū ut oñderet amorez suū ad nos a ut nos allicet ad suū amorē nō solū sua dedit nob: s; et seipfū. a fūma admirāda mūficētia se nobis cōmunicauit Rō. 7. cōmendat suā caritatē i nobis. ac. ephē. 7. xp̄us dilexit nos a tradidit semetipfū p nob. a Jo. 12. Maiorē caritatē nemo h; ut aiaz suā. ac.

Capitulū nonū.

Similiter pñceps d; esse in suscepōe hospitiū aduementiū daphil a larg⁹. Si em hospitalitas in oibus est cōmē dāda et eius otrariū detestandū put hortat aplus Petr⁹ in cano. sua p. c. 2. hospitaes eē iuicē sine murmuraōe. a hebre. 13. hospitalita tē nolite obliuisci. p hāc qdā placuerūt angelis hospiciō receptis. s. Abrahā et Loth. Gen. 12. Multo magis laudāda in pñcipib; a ei⁹ otrariū vitupandū. p hāc enim fauor a amor populoz impetratur. Splendidū enim in pamb; bñdicēt labia mltoz. Eccl. 31. vñ a saluato rem voluerēt populi facere regē postq̄ eos satiauit pambus Joh. 6. sup qd Crisost. omel. 22. q̄ multa fuerat opat⁹ mirabiliora s; nū q̄ ofessū sūt. s. eū nisi qū impleti sunt. Magna ē

tyrānis a abūdātia castrū margie ut ait ibid
Et eōtrario narrat **Tul. li. 2. de offi. q. manico**
hoi diuissio p̄missio edilitatis solat̄ repulsā
atutic. h̄ hospitalitatis exēplū in **Job. 31. Si** co
medi bucellā sol̄ a nō comedit pupill̄ ex ea
Et post foris nō mānit pegerim̄ hostiū meū via
tori patuit. **H**ospitalitas em̄ honestissā a fa
mosissā a p̄mptissā fuit in palacō salomōis
3. reg. 10. **V**idēs regia saba domū quā edifica
uerat salomō a citos mense ei⁹ a ordmes mi
nistrācium non habebat ultra spm̄. **S**imiliter
erāt hec i cōuiuio assuei. **Westē. 1. V**mū quoq;
ut magnificētia regia dignū erat abundās
a p̄cipuum ponebatur nec erat q̄ nolentes
bibere cogebat ad bibendum. **N**ec debent esse
vel apparere in palacis a cōuiujs p̄ncipum
histrōmici gest⁹ nec meretricij cātus nec ludi
iepti nec clamorosi rifus nec cōfusi apparatus
ciuiles a honesti gest⁹ **V**n̄ in cōuiuio qd̄ exhi
bit dēdo enee a militib⁹ eius licet eēt multa
sup̄flua sicut describit **Virgil.** nō legūtur fuis
se inhōesti cant⁹ nec histrōmici gest⁹ **vbi de.**
Cythara cūit⁹ popas p̄sonat aurata cōcūit
q; maxm⁹ athlas **V**n̄ hoim̄ genus a p̄cūas
vñ p̄ter a ignis ac. **L**icet eēt cōuiuū a seia pre
patū a mims delicatū a ad voluptatem fidēs
non tñ illic p̄sonūit cythara stulta a lasciuā

sed que naturalia erant et civili decencia con-
uiuio. In conuiuio vero Inee apud Euandru
offitio humanitatis excepto alia leguntur ubi di-
cit. Dapes intet et sublata reponi pocula. &c.

Capitulum decimum.

Alterius princeps et princeps debet esse pa-
tientia loganimis et imperturbatus. quia
ut ait Gregorius mor. 30. potestati amica
est patientia quam dicit quilibet qui preest reserua-
re ex consideratione naturalis parilitatis sue cum
illis quibus preest quod notat in predicta
auctoritate Deut. 11. quod numero fratrum debet
eligi rex In quo notatur parilitas naturalis
eius cum illis quibus preest quod considera-
uit Job quando dicebat Job. 31. Si contempsi
subire iudicium cum seruo meo Et sequitur Nonne in
utero fecit me quam et illum. Et de hac patientia
sive tolerantia iniuriarum sive sustinentia impro-
piorum sive remissione eorum dicitur in breui
loquio de virtutibus philosophorum. Summe enim iracun-
dia est caueda principibus et principibus et hoc propter eius
prouisitate et turpitudinem. ut enim ait Seneca li.
p. de clementia alloquitur principem. Loqui non potes
nisi voce tua que ubique sunt gentes excipiantur
irasci non potes nisi ut omnia prementur Cum ergo quod

preest non possit latere et oculi oim respicien-
tes in ipsū put ait ibidē. **Proinde** debet p̄caue-
re iracundiā que deformat hōiem exteriorē et
confundit interiorē. put ait **Sen. li. 2. de ira.**
Quales putas eē aīn cui⁹ extra ymago tā fe-
da est quāto ille intra pectus est accioz spirit⁹
terribilioz. **ac.** **Cū** igit p̄nceps et ille qui p̄est
gestū debeat habere honestū ob aspectū oim
in ipm et aīn impurbatū ad iudicandū in
trāquillitate seruaē. q̄ impedit ira ammū ne
possit cernere rez. **Et** ira vici iusticiā dei nō ope-
rat. **Jacobi p̄.** **Ite** debet p̄us irā que est hostis
interioz regnū aīe ofundens vincere **Et** deinde
vincere hostes suū regnū exteri⁹ inuadētes. si-
cut fuit de fabio in cui⁹ laudē ait **Sen. libro p̄.**
de ira q̄ p̄us vicit iram q̄ hāmbalē. **Cōsimi-**
ter de alijs p̄ncipibz legit q̄ cū eēnt potentissi-
mi tñ patientissimi qualis fuit **Juli⁹** cesar. put
dicitur in li. de vita cesaris q̄ in fustimētia inu-
riaz q̄ in moderacōe penaz vbi dicitur q̄ nul-
lus ab eo occisus nisi in p̄lio. **Ite** dicitur ibidē
q̄ quā **Augustus** cesar urbem ingrediebat nē-
lus eo die puniebatur. De quo etiam dicit po-
licatus libro. 3. q̄ sicut de facili non concipie-
bat iram sic nec de facili admittebat ad ami-
citiā. sed semel admissos constanter retine-
bat. **Tyberij** etiā cesar licet eēt reus i multis

erat tñ patētissim⁹. dīcēs q̄ in cītate linguas
liberas eē a mentes hōim oportebat. Similiter
a dicitianus patiens fuit v̄boꝝ cui fert dixisse
orator lucin⁹ nō esse mirādum q̄ Aneā habe
ret barbā cui os ferreū cor plūbeū eo q̄ du
ra dūtaret loq̄batur que ex iniquitatis adī
pe quā corde p̄ceperāt p̄cedebāt. De patētia ve
ro admirabili Augusti cesaris narrat Seneca
li. 3. de ira q̄ cū p̄hs quīdā historiaꝝ scriptor
quedā in ip̄sū Cesarē. quedā in vxorē. quedā
in totā domū dixerat: nec dicta p̄diderat sed
circūferēbat quē sepe monuit Cesar ut lingua
moderati⁹ vteret. ac. Et subiūgit ibi que dñt
mouere hōiez ad ignoscendū. Puerū inquit
etas excusat. feiaꝝ sexus. extraneū libertas. do
mesticū familiaritas Et seq̄tur. Amicus ē qui
offendētū fecit qđ voluit. inimicus qđ debuit.
prudētiōri cedam⁹. Stultioi remittam⁹ Et ibi
bñ de hoc. Vir em̄ nobilis audiens impropia
dꝝ cogitare eoz stultitiā vel imp̄tātiā vel igno
rātiā. vñ ait ibidē. Quare fers egrī rabiē. fre
netici v̄ba. pueroz p̄teruas manus. nēpe q̄
vidētur nescire quid faciūt. Aliter est de iracū
dis put narrat Sen. ibidē de Clareo duce p̄sa
rū Qui cū indixisset bellū alijs: rogat⁹ a nobi
li sene ut ex tribus filijs vnū sibi in solatiū re
linq̄ret. duoz aut opa vteret pl⁹ q̄ rogabat

pollicetur omnis se illi dixit remissus et occisos in
spectu parentis illi adiecit. Similiter narrat de
rege cābise quē cū nimis deditū vīno vnus ex
carissimis monebat ut p̄tius biberet turpē eē
dicens in rege ebrietatē quē oculi oīm aures
q; sequerētur. R̄ndit ille. ut scias oculos post
vīnū esse in offitio et manus approbabo deū
bibit liberali q̄ ante et iubet filiū illi stare ex
oppoīto et intēdēs arcū cor adolescentis trānsiit
et respiciens p̄tē interrogauit si satis certaz
haberet manū. At ille negauit apollinē potuif
se se certius dimitte. **O** cruentū regē **O** dignū
ira dei. Similiter narrat ibidē de tyto qui cum
versus babiloniā festinaret ad bellū nec possz
transire amnem gisen et esset ibi vnus equus
regius submersus. **I**ra cōmotus iurauit seip̄m
amnem diuisurū ut etiam nō transire sed cal
cari a feminis possz quē postea diuisit in 360.
riuiolos. **N**ec feritas regibus barbaris fuit
in ira quos eruditio nulla litteraz cultus im
buerat. prout ait **Seneca ibidē**. Quanta em̄
scelera fecerūt principes irati narrat ibidē.
Ad vincendum ergo iram et ad tenendā pa
tentiā in omnibus ut semper sit cōpos sui
sollicite et studiose debz qui preest laborare ut
sit victor non hominū tm̄ sed vitiorum. **N**am
terrena ciuitas vult victrix gentiū esse cū sit

captiua vitioꝝ. ait Aug⁹. de ci. dei li. 1. ca. 2.
Licet multis alijs moꝝ dñt pñcipes informa
ri. tamen predictis pñcipaliter possunt.

Capitulū vñdecimū.

Quales autē dñt eē coit pñcipes fideles
docet Aug⁹. de ci. dei li. 1. ca. 22. dicēs.
Reqꝫ nos xpianos quosdaꝫ impato
res ideo felices dicim⁹. qꝫ a diutius impauerūt
Et qꝫ quosdaꝫ impatores filios morte placita
reliquerūt. vel hostes reipu. domuerūt. vel imi
micos cūes aduersū se surgētis cauere a op
primē potuerūt. Nec enim et alia hui⁹ erūno
se vite vel mūera vel solatia qđā etiā cultores
demonū accipe meruerūt qui non ptinēt ad
regnū dei quo ptinent isti et hoc ip⁹ mīa fa
ctū est ne ab eo ista qui i eū crederēt velut fū
ma bona desiderarēt. h̄ felices eos dicim⁹ si iu
sta impāt. si inter linguas sublimiter hōrantū
a obsequia nimis similiē salutatiū nō extollū
tur. S; se hoies meminerint. Si suā pñtē ad
dei cultū ditandū. maiestatiqꝫ eius famulā fa
ciūt. Si deū timent. diligūt. colūt. Si pl⁹ amat
illud regnū vbi non timent h̄re consortes. Si
tardius vindicant facile ignoscūt. Si eandē
vindictā p̄ necessitate regēde tuendēqꝫ reipu. nō

pro saturādis iniuriarū odīs erretēt. **S**i eādē
vīdīcā nō ad impunitatē inīqtatis. sed ad
spem correctiōis indulgēt. **S**i qđ aspe cogunt
plenū decernē minime leuitate et bñficioz lae
gitate opescūt. **S**i luxuria in eis tūto castigati
oz qūto possit esse liberior. **S**i malūt cupiditati
bus prauis q̄ quibuslibet gētibz imparet si
hec ōnia fatiūt non ppter ardorem inanis glo
rie. s; ppter caritatē felicitatis etne. **S**i p pcās
suis humilitatis et miseraciōis et ōis sacrifi
tū deo suo vero immolare nō negligūt tales
xpianos impatores dicimus esse felices iterū
spe postea re. **U**ec **Aug⁹**. sufficient que sūt ne
cessaria pñcipibz enūerat. **I**tē idē de informati
one dñoz bñ in tractatu de duodecā abusiōni
bus vbi dicit. **S**extus abusiōnis gradus est
dñs sine v̄tute. q̄ nihil pficit dñandi h̄re po
testatē si dñs ipse non habeat v̄tutis rigorez
Et seq̄t. **T**ria necēaria illū q̄ dñat h̄re oportet
scilicet terrorē amorē et ordiatiōez. **N**isi amet p̄ et
metuat ordiatio illi? nime ostare poterit.
Per bñficia ḡ affabilitatē p̄curet ut diligat et
p iustas vīdīctas nō p̄prie iniurie. s; legis dī
studeat ut metuat. p̄pterea q̄ multi pendunt
in eo ip̄e deo adherere debet qui illū in ducatiū
ostituit qui ad portanda multoz onera ip̄sū
velut fortiorē solidauit. **E**t ponit exemplū.

Parillus enim nisi bene fixus firmetur alicui forti
ori hereat: omne quod in eo pendet cito labitur
et ipse a rigore sue firmitatis cum oneribus ad terram
dilabitur. Sic et princeps nisi suo conditori adhe-
rit ipse et omnes qui consentit ei cito deperit. Et ibi exem-
pla de quibusdam qui pro officia dominandi plus deo
appropinquant quam fuit moyses. quidam vero
deteriores fuerunt ut **Saul** et ibi bene de hoc. Et in eo-
dem tractatu ait quod non est abusus gradus est
Rex iniquus. Et sequitur. Iusticie legis est nemi-
nem iniuste opprimere pro potentia. sine acceptio-
ne personarum inter viros et primum suum recte iudicare.
aduenis et pupillis et viduis defensorem esse.
furta cohibere. adulteria punire. iniquos non
exaltare. impudicos et histiones non nutrire.
impios de terra perdere. paricidas et parricidas
non sinere vivere. ecclesias defendere. pauperes alio-
rum alere. iustos super regni negotia constituere.
senes et sapientes et sobrios consiliarios habere.
magorum et ariolorum phitomissarumque superstitioni-
bus non intendere. iracundiam suam differre. preterea
fortiter et iuste contra aduersarios defendere.
pro omnia in deo confidere. prospicitibus animam non eleua-
re. aduersa patienter tolerare. fidem catholicam in
deum habere. filios suos non sinere impie agere.
certis horis orationibus insistere. an horas congruas
non gustare cibum. Nec regnum prospicit in presentia

fatiūt et regē ad regna celestia meliora pdu
cūt Et sciat rex sicut in throno hominū p̄m̄ cō
stitut⁹ est sic a i p̄mis si iusticiā nō fecerit firmi
lit a q̄libz p̄lat⁹.

Capitulū duodecimū.

In ep̄la vero q̄ d̄: eē Aristotē ad Alex
multa scribūtur q̄ spectāt ad p̄ncipi⁹
informacōez; Ex q̄bz hic pauca int̄serā
tur. Dñare inq̄t Aristo. alloq̄ns Alex. sup eos
cū bonitate et exaudi eos cū benignitate qđ si
feceris oēs erūt subiecti ad tuū b̄n̄placitū a p̄
ceptū a p̄ amorē quē habebūt in te dñaberis
in eis pacifice cū triūpho Et sequit̄. Si vis vir
tutē acquirē largitatis cōsidera posse tuū a te
pa necessitatis a merita. Debes em̄ largiri bo
na cū mēfura hoibz indigētibz et dignis. Qui
dat aliter peccat a trāsgredit̄ legē largitatis.
qđ qui largitur bona sua non indigētibz nullā
acquirit laudē et quicqđ dat indignis pdit̄.
Qui vero ultra modū fūd̄it opes cito veit ad
litora paupertatis a assimilāt illi qui se dat a
suis inimicis victoriā. q̄ vero de boīs suis tpe
nec̄itatis dat indigētibz talis rex est largus
sibi et subditis et eius regnū p̄spabit̄ et eius
mandatum obseruabit̄ talem legē laudave
rūt antiqui talis dicit̄ victu⁹ sus moderatus

Qui vero fundit inordinate bona regni sui in
dignis et non indigentibus: talis est depopulator
reipublice. destructor regni. inconueniens regimini. vni
pudicus appellatur. eo quod percul est a regno suo p
iudicia. nomen vero auaritie multum deturpat re
gem et discouert regie maiestati. Sequitur ibidem quod i
ueni scriptum in preceptis magni doctoris hermo
genis. quod summa et vera bonitas. claritas. et intel
lectus. et plenitudo legis. ac signum perfectionis
est in rege abstinentia a pecunia et possessio
bus subditorum. Sequitur ibidem O Alex. et dicitur conatur
bestialium voluptatum quae corruptibiles sunt. Co
natus enim voluptatis generat carnalem presumptionem.
carnal amor auaritiam. auaritia detestatur diuini
tatem. ista verecundiam. presumptionem. infidelitatem. la
trocinium generant de quibus nascitur captivitas que
ducit ad detrimentum legis et destructionem fami
liaritatis et ad ruinam totius corporis. Dico illud
quod sapientes philosophi et dicitur loquentes dixerunt. quod i
psumis deest regiam maiestatem obrepere se legalibus
institutiis: non in facta apparentia sed facti euiden
tia ut cognoscant omnes. Et sequitur. Deest regem le
giferos honorare. religiosos venerari. sapie
tesque sublimare et etiam cum eis conferre. Oportet
regem futura cogitare et futuris casibus pruden
ter occurrere. Sequitur: honorificum est regem absti
nere a multiloquio. non frequentare consortia viliu

psonar. qz nimia familiaritas contemptū p̄t. **R**e-
 ges indorū statuerūt qz rex tm̄ sel̄ in āno appa-
 reat cū regali apparatu a staē nobiles circa eū
 vulg⁹ a t̄motis. Et illa die osueuerūt dona elat-
 giti. reos de carceribz emācipaē a pia opa ex-
 ercē. Et tūc vn⁹ sapiētior de p̄ncipibz cōsueuit
 ocional ad regē referēs ḡtes. qz regnū indorū
 ita bñ ordiauit a de tā sapiēte rege p̄ia; deco-
 rauit. Et pt⁹ ouerit se ad populū tonos moēs
 illi⁹ enarrās captādo b̄iuolentiā et inducēs
 eos ad huilitatē reuētiā obediā; a dilectōez
 regis. Quo factō popul⁹ studebat regias lau-
 des extollere p̄ regia vita deū exorare. p̄cios
 ab infantia inducūt in regis amorē honorem
 obediā; a timorē. Cōsueuit tūc sceleratos pu-
 nire ut ceteri corrigātur. tributa leuiare. cum
 mercatoribz dispēsāē eis p̄tē remittē. Id̄ illuc
 ouerūt a m̄ tributa regalia augmentātur et
 reddiē. **S**eq̄tur. **O**Alex. noli appetē trāsiturū
 a qd̄ oport; te cito relinq̄re. s; pete diuitias in
 corruptibiles. noli eē crudel. a inflexibil ad p̄cē
 dū hijs de qb; habuisti victoriā. Cogita de fu-
 turis casibz. noli imitari desideria tua i cōestio-
 ne potu coitu diuturno somno. Coit⁹ em̄ ē p̄-
 etas porcorū a q̄ si cessaueris grādis erit tibi
 gl̄a. nō exerceas vitiū irrōnaliū aialiū a ad⁹
 buitorū. Cede mihi indubitāter qz coit⁹ est

destruatio corporis. abbreviatio vite. corruptio
virtutū. legis transgressio. mores generat feineos.
Decet impatoriā maiestatem premaxis hinc fide
les cum quibus delectabitur cum varijs instrumentis
organorum cum fuerit tediosus. **A**ia enim humana in
talibus naturaliter delectatur. sensus requiescunt. cor
pus ingrossatur et hoc tribus vel quatuor diebus
Et honestius est quod fiat private et tunc abstineat a
vino et tunc poteris cetera multa percipere. **D**ebes
hinc de familia tua speciales qui tibi referant quod
fiunt et dicuntur pro regnum tuum. **H**onora sapientes.
nullus sit de nobilibus tuis quod non sciat tuam lar
gitatem. **D**ecet regem hinc continentiam et discretioem et a
risu multum abstinere. quod risus tollit reuerentiam et con
tinentiam senectutem generat. **I**lle rex est laudabilis quod
assimilatur aquile dominanti et non vni subiectorum
Si quis in presentia sua iniuriam faciat: considerandum
quo animo fiat. an ludendo ut placeat et ad gau
dia provocet. an in contemptum. **P**rimo modo leuis cor
ripiatur. **S**ecundo modo graviter. **J**us dominantis intenc
i religiofitate. dilectione. curialitate. et cunctis.
Rex in regno sicut pluuia in terra quod est celi be
nedictio. terre vita. viuentium iuuamentum. **E**t post
tempore necessitatis succurrere civitatibus. tunc debes aperire
cellaria tua. viuant vniuersi prudentia tua. **C**a
ue effundere sanguinem humanum. quod hoc soli deo
dueit. **Q**uoniam creatura inficit creaturam sibi similem

virtutes celorum clamant ad diuinam maiestatem dicentes. **D**ne seruus tuus vult esse tibi simile. **A**nnales patrum discute. **I**n poteris tibi exempla extrahere. facta preterita dant certum documentum in futuris. **C**ave ne infringas fidem datam. quia hoc uenit infidelibus inuenientibus a meretricibus. **R**ex nisi multum rogatus non debet irasci. **S**tudia in ciuitatibus statue precepta omnibus ut filios doceant scias legem et tuam deum. prudentiam in necessariis subuenire. **R**egnum grecorum sublimauit diligentia studentium. probitas sapientium. **N**on quod offidas in operibus mulierum et seruicij. **R**ecole factum regine. **I**ndoy quoniam tibi mandauit eam amicitie et multa enchemia et dona venusta. **I**nter quam missa fuit illa venustissima puella quam ab infantia ibuta fuit et nutrita veneno serpente ita quod natura sua uersa fuit in naturam serpente. **E**t mihi ego diligenter insperissem in ipsam et arte magica indagassem eo quod ipsa ita audacter horribiliter incessabiliter inuerecunde suum figebat visum in facie hominum. **P**erpediti siquidem quod inficeret hoies solo visu. quod tamen experimento probasti et non hoc certissime tibi ostendissem mors tua fuisset in ardore ipsius coitus consecuta. **E**t multam ibi et bene de hijs expressis. **E**rgo potest predicator diuinus habere occasionem instruendi principes et utiliter conferendi cum eis maxime tempore pacis. **S**equitur ea. de amicitia.

Capitulū tredecimū.

Quia est tēpus belli et tēpus pacis
Eccl̄. 3. P̄ncipes sunt informādi tempe
 belli. In primis ergo sciendū q̄ belli
 illatū a p̄ncipe vel assumptū debet esse iusta
 nccitas et debet esse eiusdeꝝ iustitie equitas.
 ⁊ debet esse in exercendo intentionis ordinabi
 litas. quia ut dicitur. 23. cā. q. 1. **B**ella possunt
 sustineri s̄m euangeliū ut lima iniquitatis eri
 piatur ⁊ p̄pter pacis nccitatē In bello enim iu
 ste reprehēdūtur nocendi cupiditas. vlciscēdi
 crudelitas. impacat⁹ atq; iplacabil' aīm⁹. feri
 tas debellandi. libido dñandi Si qua similia
 que in bellis reprehēdūtur. ait Aug⁹. epistola
22. cōtra faustū. similit' q̄oe supradicta in q̄
 dicit q̄ bella sunt peccata que sūt p̄pter malo
 rum cohercionē. ⁊ bonoz subliatiōem. ⁊ p̄pter
 obediēciam exhibendā reipū. et ibi satis de iu
 stis bellis de quibus Aug⁹. bene vbi sup̄ **Q**
 auctoritas belli penes p̄ncipem; misterū exe
 quēdi penes milites Et post bellū qd̄ gerend
 deo auctore suscipitur recte suscipi dubitare
 phas nō ē. vel ad terrendā. vel ad retūdendā.
 vel subiugādā mortaliū supbiam. Et idē in
Aug⁹. epistola q̄nta et de bello iusto Aug⁹. de
ciuitate dei libro. 2. cā. 17.

Capitulū decimū quartū.

Secundo debet princeps admoneri ut sit in eo diligens studiositas omnia que offendunt deum et eius ecclesiaz cauendi et ea que placent deo et ecclesie pfunt sectandi. Debent enim principes et sui sume p uideri ut habeant deum secum qd erit quādo obediunt eius mandatis et illa adimplent p ut ait Achor alloquēs **Holoferne; Judith. 6.** Vbi cum recitasset beneficia dei exhibita populo suo concludit. **Nunc ergo inquit dñe pquire si est iniquitas aliqua eorum in conspectu dei et ascēdamus ad illos quomā tradens tradet illos deus tibi. Si autē non est offensio populi huius coram deo suo non poterim⁹ resistere ei.** **Numeri vicehō quarto. Polite time re domin⁹ vobiscū est et leuit. vicehō sexto. Si in preceptis eius ambulaueritis persequimi inimicos et corruent coram vobis. Econtrario Josue septimo dicitur Qupter peccatū vnus scilicet Achor multi fuerunt occisi de populo. Qui vult ergo habere victoriam in bellis habeat deum secū exemplo abrahe moy si Josue Dauid et alioꝝ principū iustoꝝ.**

¶ Sequē capitulū decimū quintū.

Capitulū decimūquintū.

Item debet princeps providere ut sit in suis militibus regiminis ordinabilitas et expugnandi artificialis sagacitas. Debet enim scire arte rei militaris quam arte dicuntur lacedemoni tradidisse. unde et Hannibal ytaliam petiturus lacedemonium quesivit ductorem armato et put dicit in polierato li. 6. unde narrat Trogus pompeius li. ii. de Alexandro quod cum ad periculofum bellum legeret non iuvenes robustos: nec primam aetatem. sed veteranos plerosque etiam emeritos milicie quam cum patre patruo militaverunt elegit: ut non tam milites quam magistros milicie electos putares. Ordines quoque nemo nisi sexagenarius duxit. ut si principia castrorum cerneret: senatum te presto alicuius rei pro. videre diceret. Itaque nemo in prelio fugam sed victoriam cogitavit. nemo in pedibus quicquam spei sed in lacertis. Contrario fuit de Datio et suis et illi victores et hinc victi. Qui insecundos optat eventus dimittet arte non casu. ut dicitur in Polierato ubi supra quam artem noscunt experti in militia ut dictum est. ✽

Capitulum decimū sextū

Item debet princeps pūdere ut in se
 et in suis sit debita disciplina et recta
 cōhibēdo. scilicet carnis lasciuas et comella
 tiones voluptates et impudicitias cupiditates
 et rapinas dissentiones et discordias psumpti
 ones et inobediēcias. Quod facili em̄ potest vinci
 exercit⁹ quātuscūq; nisi vigeat debita discipli
 na. prout narrat in Policrato libro sexto Quod
 romanis adeo profuit disciplina ut totū or
 bem sue subicerent ditioni. Alexander macedo
 exiguā manū militarem suscepit a patre. sed
 doctam que assuefacta militie orbem terrarū
 aggressus innumeras hostiū copias fudit. Xer
ses rex sepe fuit victus licet haberet tot duces
 exercit⁹ q̄ pre multitudine nūerari nō possent
 Disciplinatos autē nullos. Frustra enim prin
 ceps sperat victoriam nisi vigeat apud se et
 suos disciplina cōhibēda predicta. Vnde nar
 rat Valerius libro secundo q̄ Cornelius scipio
 consul in hispaniā missus eo momento quo
 castra intrauit duo milia lixarum et scortorū
 inde abiicit et sic cum paucis victuosis mū
 dis et ordinatis triūphauit

Sequitur capitulum decimū septimū

Capitulū decimūseptimū.

Ite p̄nceps d̄; p̄uidē q̄ sit i suis vera fidelitas et verus amor mutuus. Vñ ait Julius cesar. q̄ nō laborat ut sit militib⁹ carus ⁊ militē nescit amare. Et idē sequitur de ipō in vita cesaris q̄ militē neq; a moribus neq; fortuna tractabat. s̄ tm̄ a viribus. tractabatq; pari seueritate atq; indulgentia nō ubiq; et sp̄s; cū hostis in proxio eēt suos milites cōmitones appellabat; diligebatq; eos deuotissimē. Hīs modis attrahit p̄nceps corda suoz potius q̄ pecūia vel munerib; put ait Tulius li. de offi. recitās dicta Philippi ad Alexandrū q̄ trāseo S; q̄ hoies sūt cupiditate insatiabiles ⁊ mutabilitate instabiles: oportet p̄ncipē multa dare. put ait Sen. li. 2. de beneficiis. loq̄ns de p̄dicto philippo p̄diū alteri⁹ cui dā militi dante. Multa inq̄t reges donāt i bello optis ocul. nō sufficit vn⁹ homo tot armatis cupiditatib; plenis. nō p̄t quisq; eos tpe ⁊ bonū virū et bonū ducē agē q̄ tot milia hominū insatiabilia satiabūtur. Quid hatebūt si suū quisq; habuerit. q̄si diceret p̄nceps vel dñs q̄si cogit ob armatas cupiditates suoz ad auferendū quibusdā et ad dandū alijs. Oportet tm̄ p̄ncipē largū eē et multa dare. sed

non sūt fideles q̄ sola pecūia aduētē a mercā
tur magis benignitate et sociali affabilitate p̄
ceps suos ad amorem q̄ pecunia trahat.

Capitulū decimū octauū.

Et q̄ de celo victoria est a rege regū. s.
q̄ nō in multitudine exercit⁹ victoria
belli. s. de celo fortitudo est Macha. p̄.
P̄ncipis deb; eē vera fides a firma spes a pia
supplicatio ad deū ut ipse sit dux belli a p̄tor
suoz exēplo moyfi Exo. 17. vbi de Cū leuaret
moyses man⁹ vincebat israhel. Vñ Deut. 20.
Si exieris ad bellū cōi hostes q̄. nō t̄ebis eos
q̄ deus tuus tecū est **Et** sequit̄ **A**ppropinquāte
bello stabit sacerdos añ atiez et sic loq̄tur. **N**o
lite metuere q̄ dñs n̄r in medio n̄r est. **S**ic fe
cit Theodosi⁹ put narraē in historijs rōnoz
q̄ cū quodam tempe in magno prelio a suis
exps eēt oīoni incūrens totā no dē pugil exe
git. cū tñ se a suis eē destitutū sciret ab hostib;
circūseptū nesciret fidutialiter arma arripies
signoq; crucis se muniens in bellum se dedit
Cui occurrēt **J**ohānes anachorita eum victu
rum et si nemo sequeretur spondit. **V**nde
sequitur ibidem q̄ cum ad p̄gressionem ve
nerat a parte Theodosi⁹ spicula missa sunt

ut oēs repellent et sic hostib⁹ exercit⁹ pstra-
tus et eugoni⁹ captus atq; int̄ alios argoba-
stes sua ppria manu percussus Ex quo pt; qñtū
valēt in bello iustitia pñcipis ⁊ oīom̄s instan-
tia. vñ et ibidē sequit̄ q; post mortē Theodosij
filijs suis regnātib; Archadio ⁊ Honorio Gil-
do comes affrice arbitrat⁹ i puul mimā spem
fore: affricā pprio iuri cepit vsurpāē Qui⁹ frat̄
macedonib⁹ pfidiā phorescēs redit in ytaliā
Qui missus ad illū hostē bello inseqñdū Jam
sciens a Theodosio quātū i reb; despatisimis
oīo hoīs p fidē xp̄i dementiā dei impetrar;: ca-
prariā insulā adijt Inde secū sādōs viros ad-
ducēs cū quib; oīomb; ac ieiunijs dies aliq̄t
cōtinuauit ⁊ noctes. Ante triduiūq; q̄ hostis
contigu⁹ fieret cernit noctu beatū Ambrosiū
paulo aū defunctū quo vel qñ victoriā capet
diē indicantē et locū Ac t̄tio deinde die oīoib; ym-
nisq; pugil cū qñq; solū milib; aduers⁹
20. milia hostiū pgens dei nutu sine bello in-
deductōez accepit Gildo comes fugā arripuit
et post aliquot dies strāgulat⁹ interijt. Miri-
fica ergo dīma toitas. et magnifica fidei v̄tuo-
litas. ⁊ mirifica oīom̄s sublimitas. Et in hijs
d; pñceps hōrare ecclīaz dei et eius mīstros et
suis phibere ne p̄sumāt ecclīas inhōrare. Vñ
narrat̄ ibidem q; quidā pñceps rerū suarum

insolentia tumens ecclesiam dei temerare au-
 fus est atq; ex ea quosdam non dubitauit ex-
 trahere. **Sed** pena mox sacrilegum secuta est.
Similiter narratur ibidem qd cum alchila yta-
 liam deuastaret. **Vir** sanctus leo papa ad eum
 accessit et cuncta que optauerat non solum ro-
 me. sed totius ytalie victoriam reportauit. **Ter-**
ritus namq; di nutu alchila fuerat nisi aliqd
 xpi sacerdoti loqui ualuit nisi qd ipse preopta-
 bat. **Post** discessum pontificis querentibus mi-
 litibus cur ultra solitum morem tanta reue-
 rentiam romano pape exhibuerat et ad oia
 que impetrauerat obtemparet. **Respondit** rex.
Non propter illam psonam quam uos uidistis
 hoc feci. **Sed** aliam uirum iuxta eum in habi-
 tu sacerdotali astantem uidi forma angustio-
 rem canitie uenerabilem illumq; euaginato gla-
 dio mihi terribiliter mortem minantem nisi
 cuncta que ille expetebat explestem. **Cum** enim
 princeps sit minister dei suscipiens gladium
 ut dictum est supra iustum est ipsum ecclesiam
 honorare et eius ministros defendere et eorum
 iniurias propulsare.

Sequitur capitulum decimum nonum.

Capitulū decimūnonū.

Uto qualiter p̄nceps d̄; regere alios ne
falsū portet nomen p̄ncipis vel regis
Sollicite deb; studē ad regēdū se a fa
miliā passionū intioꝝ ad p̄ncipandū concu
piscētis q̄ militāt aduersus aīa; ut enim ait
Ihdorus li. 9. ethio. ca. 7. Rex dicit̄ a regēdo a
recte faciēdo nomē regis tenet. peccādo amit
titur. Rex eris si recte fatias. si recte non facis
non eris. Ille vero vere est p̄nceps et rex qui
sibi p̄ncipatē cohibēdo prauos appetitus a car
nalia desideria Et ille merito q̄ ista regit Job
12. Effundit despectionē sup p̄ncipes. Ibi Gre
gori⁹ mora. 11. P̄ncipes vocātur q̄ cogitacōib; Job
12. Balthēū regū dissoluit Ibi Greg. vbi s̄. Qui mēbroꝝ suoꝝ motus bñ
regere sciūt; reges nō immerito vocātur. Ite;
Job. 16. Reges in solio collocat in perpetuū.
Ibi Greg. mora. 26. Reges qz plati motibus
carnis mō luxurie appetitū frenāt. mō estum
aualtie tpant. mō gloriā elacōis inclinat. mō
suggestiōes liuoris obruūt. mō ignez furoꝝis
extinguūt. regesq; tēptationū suaz motibus
nō osentiēdo succūbere. s; regēdo p̄sse nouert.
qui tales sūt illi sunt veracit̄ a v̄tualiē reges.
Et idē Oratius in carmie illirico ad rep̄mend

dominandi libidine ita cecinit sicut recitat **Au**
g⁹. li. 2. de ciuitate dei. Lat⁹ regnes auidū do
mando spiritū q̄ si libiā remotis gradibz iun
gas a vterq; penus seruiat vni Et de hoc dau
dian⁹ egregie alloq̄ns theodosiū Tu licet ex
tremos late dñare p̄ indos. Te medis te mō
tis arabs te seres adorāt. si metuis si praua
cupis si duccis ira Seruūti patrie iugū tole
rabis iniquas Interi⁹ leges tūc oīa iure tene
bis Cū poteris rex esse cui p̄duntior vsus In pe
iora dat sua detq; licētia luxū Necebris effe
na fauet tūc vitz s̄ oprime motus Aspūs cū
p̄mpta ven⁹ cū dur⁹ ire Cōsulit cū pena p̄z
s̄ oprime mot⁹ Nec tibi quid liceat s̄ quid fe
cisse decebit Occurrer mentez domet resp̄dus
honesti. Vñ et Valeri⁹ impator octogenari⁹
et adhuc virgo cū audisset die fati sui p̄ma
triūphoz suoz reoli quibz ip̄e fuerat felicissi
mus Ait se tm̄ vna victoria gloriari a requisi
tus qua Respondit qua inimicoz nequit unā
domū carnem meam Illi ergo sunt reges et
p̄ncipes qui sic seip̄os regūt a sua omnia Job
tertio. Cū regibus a consulibz terre. Ibi Gre
mo⁹. quarto. Reges sunt qui sua bene corpa
regere sciunt. Deo beata terra cui⁹ rex nobil
Et v̄ terre cui⁹ rex puer est. Sc̄s. ii. Vnde Se
neca epl̄a. 96. multi ut vicerēt hostē victi sūt

cupiditate. nēo cupiditatibz existit. nemo am
bicōni. nemo crudelitati. et cū agere videātur
ab eis agebātur Et ppter hoc ait idēz epistola
32. Si vis omnia subicere: subice te racōni. ml
tos reges si te rexerit ratio. ab ipsa disces qd
et quēadmodū aggredi debeas Et quia non
hic semp facit homo ideo non est semp verus
rex put ait idēz epistola. 116. Animus noster
modo rex est: mō tyrānus. Rex est cum hone
sta intuetur. salutē cōmissi corpis curat et illi
nihil impat turpez: nihil sordidū. Rūi vero cu
pid⁹. impotens. et dilatat⁹ vel delicatus trāsit
in nomen detestabile et sic tyrānus. Parū er
go valet principari gentibz exteri⁹ dñari p
uintis eas regere legibus hūanis nisi prim
ceps ille regatur lege racōnis ac lege diuine
equitatis. Malus enim si regnat: seruus est
tot dñoz quot vicioz. Ait Aug⁹. libro. 2. de ci
uitate dei Cōtrario dicit puer. 16. Melior est
quī dñatur animo suo expugtoze vrbū quia
ille vincit exteriora et expugnat. Dic vero in
teriora sua regit et ordnat fm qd exponit Gre
gori⁹ libro. 2. pastoralium ca. 12. de tali rege ve
rificatur illud puer. 20. Rex qui sedet in solio
inditi⁹ dissipat omne malū incuitu suo.

Capitulum vicesimum.

Ex p̄dicis patet quod quilibet differt princeps siue rex
 a tyranno. quia princeps est qui est legitime in-
 stitutus a iure diuino et humano principat. Et
 qui est virtutibus; p̄dicis p̄ditur a seipsum regit ut dicitur
 est Tyrannus vero qui contrariis modis se habet; Job. 1. 17.
Et numerus annorum incursus est tyrannidis eius. Ibi gte
gorii mor. 12. Tyrannus dicitur qui in omni re p̄ non
 iure principat. Et in politico li. 10. quod dicitur est tyranni
 a principis. quia si legi obtemperat et eius arbitrio po-
 pulum regit cui se credit multum. Tyrannus qui con-
 trariis modis se habet; Et non est peccatum tyrannum occidere.
 si equum et iustum putat idem li. 3. subdes ratione; quia
 qui a deo accipit potestatem legibus; seruit et iustitiam
 et iuris famulus est. Qui vero eam usurpat iura deponit
 et voluntati sue leges submittit. In eo ergo
 merito armant iura que leges exarmat. Et ibi bene
 de hoc. Et idem Tullius libro. 2. de officiis. Nul-
 la est nobis societas cum tyrannis. sed potius sum-
 ma distinctio. neque enim contra naturam est spoli-
 are eum si possis quem etiam honestum est neca-
 re et sequi. Et tamen ut membra quedam amputantur
 si et ipsa et sanguine et spiritu carere ceperint et nocere
 tuis membris corporis. Sic et ista infima ho-
 minis feritas et immanitas belue a comuni-
 tanquam humanitate corporis segreganda est.

Vñ a ois princeps licet sit legitime institut⁹ d; cauere tñ ab opib; tyrānicis que sūt iniustis legibus populū subiectū opprimē. in tributis debitis a callijs aggrauare. ab alijs inuadētibus nō defendē. prepositos a baliuos iustos ad excoiand⁹ populū p̄ficere. et sic de alijs. q̄ ut ait Aug⁹. li. 2. de ci. dei ca. 20. Rex cū est iniustus tyrānus est Et sapiens ethi. 2. ponens differētiā int̄ regē a tyrānū ait. Tyrānus est qui qđ sibi offerens int̄dit. Rex qui qđ est vtilē subditoꝝ. Rex est q̄ p se sufficiens et oibus bonis superexcellens a talis in nullo indiget vtilia nō sibi s; subditis int̄dit ut ait ibidem Vñ de p̄ncipantib; mō tyrānico. p̄u. 18. Leo rugiens a vrfus efuriēs p̄nceps impi⁹ sup populū paupem. Qux indigēs prudētia multos opprimit p calūniā Et de talib; oquerit dñs per Isayam. 1. Principes tui infideles sortij furum. a. S; p̄nceps et iustus et nobilis cauet a p̄dictis: cogitans q̄ est p̄ p̄ie ut habitū ē sup. Vt enim ait sapiēs ethio. 8. Similē est cōpatō regis ad subditos. a p̄is ad filios a pastoris ad oues. Modo ergo p̄no d; regere populū a demētre ut dictū est s. Que sit ergo merces p̄ncipū bonoꝝ regētū sic t̄palit̄ determiatur Deut. 18. vbi dicit̄ Nō multiplicabit sibi equos. q̄. Et seq̄t. ut lōgo tpe regnet ipse

et filij eius sup israel **Q**uale vero sit damnū
 tyrānice regētū dicit eccl̄. 10. Regnū a gēte ī
 gentē trāsfertur p̄t̄ inialticias a contumelias a
 diuersos dolos ut patuit de Saule Reg. 17. Et
 post de Jerobā. 3. reg. 12. Eterna vero merces
 bñ regnātū erit regte cū rege regū in eternū
 sicut fuit de Dauid. Iniuste vero p̄ncipancū
 dānacō eterna. **J**udiciū enī durissimū hñs q̄
 presunt a potētis potēter tormenta patientie
 Sapientie. 6.

Distindio quarta prime pris
 huius sume.

Expeditis adiutorio saluatoris oc
 casioibus alloq̄ndi p̄ncipē q̄ ē ad
 mod̄ capitis ī repub. cōsequēt de
 informacōibz eoz se hñtū ad mo
 dū membrōz in repub. est agend̄ ut ei tadū
 est s̄. presides p̄ntiaz a iudices a legispiti ven
 dicant sibi offitiū auriū oculoꝝ a lingue Et lo
 quendo p̄ appropācōne; presides p̄ntiaz si
 ue potentes ciuitatū siue prepositi p̄ploꝝ siue
 balui villarum se habent ad modum auriū
 suscipiencium precepta p̄ncipis a ideo auri
 bus assimilantur. **J**udices vero qui recta vi
 dent a iudicant oculis assimilantur a lingue

quarum homini est loqui: prout operari iuris peritis et
promis causarum in iudicio contendenti.

Capitulum primum.

Orimi autem. scilicet prepositi sunt ad
monendi et instruendi ne sint cupidi et
ambitiosi ad tales dignitates propter
easdem rationes propter quas princeps non debet ambi-
re principatum de quibus supra. Si enim latrocinia
sunt quedam regna prout secundum Augustinum et Tullium supra.
multo magis tales dignitates sunt quidam princi-
patus unde et veteres eis vocantur potestates. Non er-
go ex ambitione dignitatis. nec ex cupiditate
lucris temporalis. nec ex appetitu transitorii honoris de-
bet assumere homini officia vel ut verius dicatur
onera et pericula. Sed debet assumere in intuitu obe-
diencie superiori principi iniungente et affectu com-
modi reipublice. et desiderio subueniendi indigentibus
suo auxilio et precinatio. Secundum Augustinum. Noli quare ab homine
ducatum neque a rege cathedram honoris. Noli quare
terre fieri iudex nisi valeas virtute irrumpere iniqui-
tates. Sed valde difficile est irrumpere iniquita-
tes diebus istis. quia multi iniqui atque infideles reg-
nant: pauci boni sunt ait Tullius libro 2. de officiis. In-
digni autem non sunt a principibus proficiendi indignis
officiis prout ait Valerius libro 6. narrans de illo qui

d'fuluit neutrum mitti in hispaniam consulē a sena-
 tu de duobus. quia alii nihil habuit. alteri nihil
 satis fuit eque mala impium ingrati iudicās
 inopia et auaritia. quoniam enim perfectus est egenus mel-
 lius extorquet a subiecto ut sustentet et dicitur.
 quoniam vero est auarus multa rapit ut inexplebi-
 lis auaritia sateat. Tales ergo sunt excludendi
 a talibus officiis. Vnde et in historiis scolasticis
 super actibus apostolorum narrat de tyberio quod erat
 in negotiis morosus et vix vel nunquam mutabat
 procuratores et querentibus causam respondit se perire ple-
 bicule. Scientes enim se habere procuratorem usque ad
 modicum tempus emungunt usque ad sanguinem et tunc
 toto diuani grauius quanto breuius et qui recētes ve-
 niunt dissipant quicquid inueniunt et ibi exemplum de
 vulnerato qui cum esset in via nec amoueret
 muscas a vulneribus. quidam superueniens puta-
 ret quod hoc omittet. ex itecillitate et abegit eas
 Ad quem ille ait. malefecisti. quia ille quis amo-
 iusti plene erant sanguine et partim molestabant me.
 Superuenientes autem de nouo accipere pungent me. sic
 procuratores vel officiales recentē substituti accipiunt
 in subditos deserviunt. Vnde et Valerius libro 6. nar-
 rat de quadam vetula que orabat deos pro vita dyo-
 nisi tyranni. Ad quem cum ille querebat quod merito suo ipsa
 hoc faceret. respondit. quoniam eras puella et quae habere
 tyrannum carere eo cupiebam quod infecto de terrore

artem occupauit. eius quoq; finiri dñacōnem
magnū estimabā. **T**ertū te in oportuno re fu
pioribus habē cepimus redorē. **T**imens ita
q; ne si tu fueris abſūptus deterior in locū tuū
ſuccedat. caput meū pro ſalute tua deuoueo.
tam facetam audaciam pumē dyomſius eru
biūt. **Q**uales autē ſint aſſumendi a p̄ficiendi
ſufficienter docet ex .18. **P**roude inquit de
omni plebe viros potētes. alia lrā ſapientes a
timētes deū in quibus eſt veritas et qui ode
runt auaritiā a conſtitue ex eis tribunos a cē
turiones. **āc.** **D**ebent enim potentes eſſe iuſti
tie et aliarū virtutū ſtabilitate: et timētes deū.
cultus diuini pietate **E**t in eis debet eſſe veri
tas vite a etiam iuditiū in recta diiudicatiōe.
et debent odire auaritiā deſtaconi et refuta
tione munex de quibus infra et abſq; ſpolia
cōne inferiorū. **T**alis erat ſeruus **A**brahe qui
preeat omnibus que habebat ut patet Gen.
.12. **T**alis erat **J**oseph quem p̄fecit pharao
toti terre egipti Gen. 22. **E**t talis debz eſſe qui
libet qui p̄eſt fidelis et prudens ſuper fami
liā domini ſui put ait ſaluator: Math. 28.

Capitulū secūdu.

Qualis autē debz eē q̄libz talis p̄posit⁹
 ⁊ qualif regere populū suū sibi subie
 ctū patz ex dictis sup̄ de p̄ncipe d; em̄
 eē imitator boni p̄ncipis ⁊ recte regē in officio
 sibi cōmissio sicut ⁊ p̄nceps in suo dominio vel
 regno. s̄m enim iudicē populi sic et ministri.
Eccl. 10. Et sicut p̄nceps vel iudex d; redificare
 oēs i suo r̄cto regimie sic ⁊ quilibet p̄fides sub
 eo. Vñ ⁊ eccl. 10. qualis est rector ciuitatis ta
 les ⁊ habitātes in ea. Nihilominus d; cauere
 a nūerosa p̄pa seruoꝝ ⁊ mutiliū p̄sonaz se
 quela ad populi subiecti ḡuamē. exēplo antiq̄
 tū put narrat Valerius li. 2. de Cathone q̄ etiā
 cū bell̄ ciuilibz in fess; filiū suū secū trahēs. 12.
 seruos habuit. Et similiter narrat ibidē de Sci
 pione emiliano q̄ post duos iditos cōsulatus
 totidēq; sue p̄cipue glorie triūphos sepre; ser
 uis seq̄ntibz officio legacōis fūctus ē Et seq̄tur
Ita ⁊ cū ad exterās gētes iter faceret nō eius
 mācipia. s; victorie mirabāē nec quātū auri
 et argēti. s; quātū āplitudis s̄m p̄odus fieret
 estimabat. Item d; cauē qui p̄estit populo a
 congregacōne indebita diuitiaz ⁊ ab extorta
 iniuste pecunia exemplo p̄dictoꝝ antiquo
 rum. prout narrat Valerius ibidem de talibz

Qui post. ofulat in nullo fuerit ditiores et etiam
paupes mortui. vñ narrat ibi q̄ Valerius p̄t̄
3. ofulat populo rōno acceptissimos sic mortui
ē q̄ p̄imoniū ad exequiaz impēsā nō sufficie
bat. Similit̄ narrat̄ de marchonemio q̄ arbit̄
fuit salutis reipu. ut ita pecunie mops fuerat
q̄ sepulture h̄re carēt̄ n̄ ex collicā pecunia a po
pulo fuisset funerat̄. Et similit̄ narrat̄ de alijs
qui sic paupes decesserūt post suos ofulat q̄
nō haberēt vñ dotarēt filias maritādas: nec
vñ possent sepeliri cū h̄re. Et hoc ideo q̄ q̄libz
Intēdebat salutis reipu. et nō p̄p̄rijs modis ut
didū ē s̄. vbi de p̄ncipe et ofimilibz. vñ narrat
Vegetius li. 2. q̄ Scipio post res gestas p̄spe
in hispania in fūma paup̄tate decessit nec ea
quid̄ derelicta pecunia que sufficeret in dotē filia
rūqs ob mopiā publice dotauit senatus. Itē
d̄z talis cauere a comessacōnū luxu et a luxuri
az lasciuia. vñ narrat Valerius vbi s̄. de quo
dam viro illustri. s̄. Cathone qui tribz seruis
comitat̄ hispaniā cepit et eodē cibo et eodē po
tu ofatus q̄ remiges. Illū em̄ grata frugalita
tis ofuetudo in hoc ḡne vite cū fūma dulcedie
ofuebat. Similit̄ narrat Vegetius vbi s̄. qualit̄
cauebāt antiq̄ a luxurie lasciuia vbi ait q̄ An
tigo cū audiss̄z filiū diuertisse in ei⁹ domū cu
ius tres filie insignes et speti ose eēt̄ p̄cepto

edixit ne quis minus quam sexagesimo annos natus multas familias hospicio uteret. p̄dca em̄ multū nocēt exnab; i offitijs publicis Et etiā populū subiectis Et idō a p̄dca tales dñt p̄cauē q̄z contra rīa tñ mūla faciūt q̄d dōlēs ē Sūme autē sic p̄ fideles dñt dēū h̄re a ei⁹ ecclia; i reuerētia a populū subiectū sub disciplina et nihilomin⁹ tractare paupes cū mīa cogitātes q̄ oport; eos misereri paupum subditoꝝ ut de eis h̄eat de⁹ mīa; vñ narraē i vita bñ basilij q̄ accessit ad eū q̄dā muliercula tāq̄ ad potētē ap̄d regionis p̄ncipē postulās p̄uidētā sibi fieri v̄miam p̄ eū. Qui scripsit ei. hec mulier dicit me posse ap̄d te. **Si** ḡ possum on̄de. **Qui** r̄ndit. p̄ s̄acte volū misereri illi. s̄ nō potui p̄ eo q̄ tributis iacet **Cui** s̄act⁹ r̄ndit. **Si** q̄dē volēs nō potuisti **Bñ** ut eūq; res se h̄eat **Si** potēs nolūisti ducat te x̄ps ad indigētā hoꝝ ut qñ volueris non possis Et sic factū ē **Postea** em̄ capt⁹ est ille a liberat⁹ in cessione sancti **Basilij** **Qui** gratias agēs restituit mulieri duplū ei⁹ q̄d abstulit. **Ite**o dicit **Matth. 18.** **Nōne** oportuit te misereri sicut ego miseri⁹ sū tui Et **Matth. 22.** de malo seruo qui māducat a bibit cū ebriosis et percutit seruos ad quē venit dñs ad diem quē nō spat put dicit ibidē. **Predicā**is modis q̄libet p̄ncip̄s informād⁹ a q̄libet q̄ populo p̄st.

Capitulum tertium.

Iudices autē vendicāt sibi loca oculo
rū in repu. ut dictū est. Sicut em̄ oculo
li discernūt ea que sunt ad corpis sa
lute a nociuis q̄ oculi quī d̄ speculatores sūt a
idē in alto positi ad preuēda picula s̄m Am
brosiū Exameron omel. vltima. Sic iudices
reipu. sūt ad discernend̄ iusta ab iniustis. sa
lubria a nociuis. vñ iudex dicit̄ q̄si ius dicit̄
populo siue q̄ iure disceptet. Iure autē discep
tare est iuste iudicāre. nō est autē iudex si nō ē
in eo iustitia. cā. 23. q. 2. Et Papias id. Quales
autē dñt esse iudices dicit̄ Deut. p̄. Date ex vo
bis viros sapiētes a gnaros a quoz ouersa
tio sit pbata ī tribub; v̄ris Et seq̄t. Precipeq;
eis dicit̄ Audite illos a quod iustū ē iudica
re. q̄ dñt esse viri: requir̄ in eis virtutis cō
stantia. Viri pprie est fortitudo ait Tulī li. 2.
de tuscū. q̄stioib;. Et vir dicit̄ a virtute vel q̄
maior vis in eo ait Papias. Quia sapientes
requir̄ sapia debita iuris et legū. Iudex em̄
q̄si dicit̄ ius ut dictū est p̄us. q̄ gnariz expta
industria. gnar⁹ em̄ pitus. dicit̄. sciēs. strē
nuus. gnariq; pitiam pprie vtutis insinuāt;
ait Papias. Quia ouersacō pbata: laudabil
et redolens fama. Tales debent esse iudices

Inq̄tū p̄nt esse. Item aliq̄ p̄sides ⁊ iudices.
sed p̄sides in p̄sidento. Iudices in iudican
do. Deut. 16. Iudices et magistros cōstitue in
omnibz portis tuis. Vñ sunt admonēdi ut ex
erceant iuditiū diligēter et studiose ordīnabi
liter ⁊ recte p̄uidenter et iuste. Job. 29. Causaz
quā nesciebam diligētissimē inuestigabā. Ibi
Greg. mor. 19. qđ ad p̄ferēdū sententiā video
nec vnq̄ precipites esse debeamus ne temere
indiscussa iudicem⁹ ne quelibet mala audita
nos moueant ne passim sine p̄batione certa
mus. Debet ḡ esse ī iudicio exquisita discussio
facilis credulitatis exclusio p̄positoꝝ examina
tio ⁊ cum deliberatione sententię platio ⁊ hoc
merito. quia dei iuditiū est. Deut. p̄. Ita puū
audietis ut magnum nec accipietis cuiusq̄
p̄sonam. quia dei iuditiū est. Et ait dñs expo.
23. Nec in iudicio plurimoz acquiesces sentē
tię ut a vero deuiēs paup̄isq̄ non miseretis
in iudicio scilicet deuiando a vero iniuste sentē
tiando. Sūme ergo debent iudices cauere a p̄
dictis ⁊ ab eis quā iuditiū peruerūt. sūme de
bent cauere et diligētes eē in causaz discus
sione ⁊ sententiay diffinicionē. quia ut ait Gre
gori⁹ vbi supra Et maiora crimina tarde cre
denda sunt cum audiuntur. Facilitas enim
credulitatis facit dare peruersū iuditiū sicut

fuit de putifere qui nimis credul⁹ v⁹bie coniugis sententiauit contra Joseph et tradidit eum in carcerem Gen. 39. Itē defectus discussiōis. accusa cōnū. et de fēsi onū est occasio vel causa iniusti iudiciū. sicut fuit de populo condemnate Susānā ad didū senū Danielis. 1. q̄ fuit liberata exa miatis testibz et condemnatis. Vñ et saluator li berauit adultrā quia nō fuit qui condēnaret Io. 8. Ut enim ait Bern. de gradibz humilita tis Est iudiciū q̄druplex. scilicet veritatis Io. 7. Sic audio sic iudico. Itē est iudiciū o dii. sicut illud. Scdm legē debet moris dixerēt iudei contra xpm. Et est iudiciū timoris. sicut illud Io. 11. Si dimie tim⁹ eū veniēt rōni et tollent locū et gentes. Itē est iudiciū amoris carnal sicut fuit de da uid qui noluit p̄ire Absolon. 2. Reg. 18. Et sta tutū ē nō debē admitti ad iudiciū spāles ami cos ne fallāt vel fallāt. Cauēd ergo iudicibz ne ex nimia credulitate. ne ex discussiōis omis siōe. ne ex o dii immanitate. ne ex timoris pu fillaimitate. ne ex carnal amoris affectiōe. ne ex amicitie familiaritate. ne ex munerz cupiditate iudiciū puerāt. quia q̄tuor sūt quibz puer tē iudiciū. scilicet timorē. odio. amore. et cupiditate. ut dicit cā. 11. q. 7. vñ Quatuor hec timor. odiū. dilectio. census. Sepe solent hoim rectos puer tere sēfus. Sed puidēat q̄ sint imitatorēs sūmi

indiciis cui⁹ iudiciū in fertis exercēt de quo di-
citur **Isaie. 11.** **J**udicabit in iustitia paupes. q̄
diligētes et cauti fuerūt antiquū i cāz discusso-
ne et q̄ sagaces et puidi i earūde examinaōne
et q̄ cōstātes et industrij in cāz dubiaz s̄ma-
tione et q̄ demētes et p̄ij in quorūdā etiā reo-
rū p̄ exigētia causaz absoluōe pt; in gestis
eoz. **De p̄mo. s. de discussoe cāz narrat Vale-**
rius li. 1. ca. 3. q̄ duo hoies tradiderūt cuidā
mulieri quādā sūmā pecunie deposita noie ea-
s̄dicoe ut eā siml̄ vsq; redderet et neut p̄ se-
quoz alit̄ inficōto tpe tāq̄ mortuo s̄otio decep-
torie circūuenit mulierē tradentē sibi pecuniā
Supueit tādē alter depositū petēs. **C**ū igiē mu-
lier reddere nō posset q̄si p̄ furto ad suspēdiū
dānata est. s; supueit Demostenes p̄hs et eā
cautela liberauit dicēs. **M**ulier hec pata est de-
positū fidelit̄ soluere. sed nisi s̄otū ad duxeris
id facere non potest. qz cōditio fuit ne pecunia
vni sine altero nūeraret et sic euasit mulier.
De secundo scilicet examinaōne causaz satis
patet in **Daniēle. 13.** **V**bi Daniel reuocauit
omnes ad iudiciū falsos testes confutauit.
Innocentem liberauit et iudiciū indiscussū
datum retractauit. **V**nde et petrus alfonfus
narrat in suo tractatu de quodā cuius cogno-
men erat refugium pauperum eo qz solebat

paupes adiuuatē. **Cū** enim quidā locall; do-
mū suā quidā viciō diuiti q̄ cogitās ip̄sū spoli-
are p̄diolo suo. posuit quedā dolia plena oleo
in domo et quedā semiplena. **Et** tpe elapso ve-
nit videre illa et inueniens illa dolia semiplēas
ip̄osuit paupi crimē furti ut inde posset eū spo-
liare. **Et** cū eēt vocatus ad iuditiū et nō resta-
ret illi nisi dānatio. **Ille** qui vocabatē refugiū
paupū vocauit ip̄sū seorsū et inq̄siuit si eēt ino-
cens. **Redit** cum eo ad iuditiū p̄cūq; ut illa
mēsuraretur. **Aditiens**q; q̄ si eēt tantū de feci-
bus in semipleis sicut i plenīs dolijs: ille fuis-
set cōdemnādus. **Si** vero nō ess; i illis nisi me-
dietas fecis que erāt semiplēas: liberād⁹ esset.
Et ex hoc cōptū est q̄ nūq̄ erant plena et sic
paup liberat⁹ est. **Sic** pat; quātū val; p̄uida
examiatio in iudicio. **De** tertio. s. de dilacōne
iudicōz narrat **Valeri⁹ li. 8.** q̄ quedā mulier
vix suū et filiū viri sui quē habuit ex alia vro-
re interemit. q̄ illi occidēt filiū suū optime in
dolis quē ipsa habuit ex p̄ori viro. **Delata** ē
ergo causa corā iudice quā iudex duabo cedi-
bus et mortib; cōtamiatā noluit liberare nec
dānare p̄cise cū iusto dolore spulsa eos occi-
deret. s; ad maiores iudices causam trāstulit.
Illi vero inspecta causa accusatorē et reā post
centū annos ad se reuertā iusserūt eodē affcū

quo prior iudex Sed ille transferendo hñ dif-
ferēdo cā; dānandi a absoluēdi inexplicabili
mutacōe aīctabāt.

Capitulū quartū.

O quarto .s. de absoluōne reorū ex fin-
dulgētia narrat Valerius multū li. 8.
et hoc ex varijs causis sicut ibi recitat
ubi ait q; quidā interfectoz sororis sue a rege
ppter crimen atrocitatis dānat⁹ ē. sed idē tñ
frat̄ absoluē⁹ ē a populo cōsiderāte cā; q; sororē
occidit nō ex impietate. s; ppter imaturū amo-
rē sororis. Similit̄ narrat ibi de quodā q; erat
re⁹ homicidij p se nihil recusās puulos suos
fles cōmēdare cepit. .s. iudici. Quo confesū oīm
astātū mutauit sentētiā et respectu puerorū
ipsū libez abie fecit. Similit̄ narrat ibi de alio
accusato q; gues iurias attuliss; sorijs et cū
sentētie tristes de eo ferebāt repēte pstratus
hūo pedes iudici osculabāt a os suū ceno re-
plebat totā orōnē a seueritate ad demētā a
māfuetudie; trāstulit. De multis alijs cōsimili-
bus ibi narrat. Erāt aut̄ piores ad absoluē-
dum q̄ ad condēnandū. Vnde de hoc ait Au-
gustin⁹ de ciuitate dei libro. 18. q; exñtib⁹ du-
odecim iudicibus Si vnus senarius reum ab-
solueret alius senarius non potuit damnare

Si ergo pagani & gentiles deū ignorantes fidei
xpiane in exptes diuinū iudiciū futurū nō pre
cogitantes. nec bñtudinē sperantes fuerūt ita di
ligētes in iuditijs suis quales dñt esse fideles
Nō solū in iuditijs suis. s; in iudicio qđ dei ē.
Dei em̄ iudiciū est Deut. p. Itē puidere dñt ut
iudiciū sit eq̄tate redū ut nō puertatē affectu
carnalitatē. vel motu potestatis. vel intuitu
cupiditatis. vel malignitate odij alicui⁹ Sic em̄
p̄cepit dñs. exo. 23. nec in iudicio plurioꝝ acq̄
escēs sentētie ut a v̄ro & iues. Et leuit. 19. Nō
in iuste iudicab. Et post. Noli facere iniquū ali
qđ in iudicio in regula. in pondē. in mēfura.
vñ narrat Greg. li. 9. dyalo. de quodā quī vi
dit petrū maiorē ecclē in locis detrimis mag
no pondē ferri ligatū ac de p̄ssum. didūq; ei
est qđ hoc paciebat. qđ si quid p̄ fatienda vl
tione iubebat ad inferēdas plagas. plus ex
crudelitate q̄ ex obedientia seruebat. Sūme
em̄ d; iudex cauere ab ira & crudelitate ipsum
deū mirando. De q̄ sapie. 12. Et tu cū trāquilli
tate iudicās Ira autē viri iustitiā dei nō opat
Jacobi. p. Vñ narrat Sen. li. 2. de ira de quo
dā iudice tyrānico qđ ex ira dānauit tres ino
tentes milites. vñ qđ redierat de via sine suo
fotioz. imponens ei qđ illū interfecisset. p̄cepitq;
estretū mittere ut eum duceret ad locū supplitij.

Qui cū eēt eductus veit omilito soti⁹ san⁹ quē
vidēs cēturio cui fuerat p̄ceptū aliū occidē re
duxit ambos ad iudicē Quos cū vidit tyrān⁹
iratus ē Dixitq; p̄mo. **T**e iubeo infici qz dam
nat⁹. **S**ecūdo dixit **E**t te similis qz cā dāna cōis
cōmlitoni fuisi. **T**ertio dixit **E**t te iubeo occi
di qz iustus occidē impatori nō paruisi. **V**n̄
Sen̄. **I**bi **O** q̄sollers est iracūdia ad fingēdas
cās furoris. tres hic puniti sūt ob vni⁹ inno
centiā. expogitauit iste quēadmodū tria facēt
crimina cū nullū inueiret. hab; iracūdia hoc
malū qz non vult reg;. Irasciē ipsi veritati si
otra volūtate suam aliqd fiat **E**t de hoc **I**udo.
li. 3. de sūmo bono ca. 7. Iudex iracūdu iudiciū
examen otueri nō valet. qz caligine furoris
non videt. ac. **I**tē p̄uidere debet ut iudiciū fiat
liberalitate ḡtuitū nō venale vel venditū. put
ait **Aug⁹. epl̄ a. 3. 7. Nō** debet iudex v̄dere iustū
iudiciū. aut testis verū testimoniū. ac. **I**bi be
ne de hoc. **E**t idem cā. 1. 1. q. 7. **T**ali enim ven
dicōne nihil est inordinatius. quia iusticiam
vendere iniquitas est **I**n iusticiam vero vende
re rabiosa insania. **P**reterea talis vendit iu
sticiam quā non habet. **I**n alijs em̄ ottractibz
res v̄dita alienat a v̄ditore ⁊ trāsit ad emp
torē. **S**i tali ottractu nullā iusticiā h; v̄ditore
lic; forte effect⁹ iusticie trāseat ad emptorem.

Vñ talis etiã veritatē ipsã inhōrat a vilificat
Et q̄ ipsã cū sit ipretabil' exponit p̄ p̄tio a ip
sū iuditiū puerit. p̄. 28. Qui cognoscit in iu
ditio faciē non facit bñ. Ite p̄ buccella panis
deserit veritatē Itē Aug⁹ .li. 7. confessionū. Nil sor
didi⁹. nil turpi⁹ tali vendicōne. Apud em̄ an
tiquos oē qđ ex debito officij ḡtuitū eē opor
tet: si fiat ad p̄tiū in sordibz oputat' put dici
tur in Policrato li. 7. Pretēa iudex est famu
lus iusticie que est regia v̄tutū. Ille ergo est
iudex infidel' quā vendit suā dñam et regimaz
a p̄stituit eā p̄tio. q̄ ut dicit' i Policro vbi s̄.
Pretū nō dicit' tñ pecunia. sed obsequiū et
omne genus mūeris. Tal' ergo seru⁹ infide
lis: dñam cui ex fide tenet' famulai q̄si in foro
ipsã distrahit. Iohel. 3. Puellā vendiderūt p̄
vino ut biberēt. iusticiā incorruptā a sincerā
Et nō solū ille venditor est iniquus s̄ etiam
emptor: ut de illis reficit' illud esechi. 2. Qui
emit non letet'. Emptor em̄ talis scient' ex intē
tione illicit' a corrupit puerfū iudicē. sicut fuit
de Balath qui corrupit Balaā mūeribz a ecce
cauit. Rūeroz. 22. Et de hoc Isid. li. 3. de sumo
to. ca. 72. Null⁹ p̄do tā cupid⁹ in aliem̄s q̄ iu
dex iniqu⁹ i suis. ac. a ibi bñ de hoc. vñ Petro
m⁹. Quid faciūt leges ut sola pecunia regnat.
aut vbi paup̄tas vincere nulla pōt. Itā nunc

iuditiū nihil ē q̄ publica merces Et p̄pter hoc
iudices sacramento alligātur legib; iurati q̄
omni modo iuditiū cum veritate et legum ob
seruacōne disponent. De pena vero mali iudi
cis narrat **Valerius** li. 6. ca. 2. dicens q̄ cambi
ses mali cuiusdā iudicis de corpe pelle; detra
ctam selle iudiciarie extendit et in ea filiū suū
post p̄rem iudicatur; confidere iussit Et sic rex
barbarus atroci ac noua pena mali iudicij ne
quis postea corrumpi iudex posset p̄uidit. Sol
leter ergo p̄uideant iudices ne p̄uertant iu
ditiū dei ut non eternaliter a deo puniātur ex
q̄ tāta pena p̄iuit rex iniquū iudicē et p̄uersū

Distinctio q̄nta prime ptis huius
fūme. **Capitulū p̄mū.**

Onsēq̄nter hac distincōe q̄nta ad
monēdi sūt oratores siue aduocati
vel legiste qui rēdicāt sibi locū vel
officiū lingue in republica. Pronū
tiant em̄ causas expediendas pro reipublice
utilitate et necessitate sicut et lingua enuntiat
corpis necessitates. Propriū em̄ est orato
ris aperte distinde et ornate p̄ferre ait **Tulius**
libro. 2. de officijs Et hī sunt informandi ut
ytatur sua eloq̄ntia et scientia ad reipublice

utilitate et salute et non ad p̄niciē ut ait Tul.
ubi s̄. **Q**uid tā imhūanū est q̄ eloq̄ntiā a na-
tura ad salutē hōim et ad cōseruacōez datā ad-
boni et veritatis subuersionē p̄mitteq; ouertē.
et tñ talia perpetrāt p̄didit. ac. et ibi bñ de hoc.
Ex hīs ptz q̄ tales dñt cauē ne ipsā veritatē et
eius cās opprimāt et destruāt. ne innocētis et
iustos impugnēt et dāmficēt. ne falsitatem et
eius fallaces cās defendēdas sumāt. et ne ip̄s
impios verisimilib; racōib; iustificent. q̄ q̄ in-
iustificat impiū et q̄ cōdenat iustū: abhōinabile
utrūq; apud deū est. puer. 11. vñ Aug. 9. li. 3.
cōfessi. In foris litigiosis eo ip̄o quis reputat̄
a multis laudabilior quo fraudulētiore. **E**t qd̄
est p̄nitiosus ad hōi offitia aliqui se ip̄s v̄
dñt. put ait Aug. 9. li. 9. cōfessi. loq̄s de se ip̄o.
Placuit mihi subtrahē misterii lingue mee.
p̄p̄t immūdā loquacitatē. ne vltcri⁹ puerilia
meditaret. dñe ihu nō legē tuā. nō pacē tuā.
s; insanas mēdaces et bella forētia mercarēt
ex ore meo arma furori suo. **S**ic em̄ de talibus
est q̄ p̄dicta fatiūt. **L**icet enim iura sint iusta
et leges recte. cōuertere tamē illa ad veritatis
oppressionē et ad falsitatis p̄mōcōnez est eis
abuti qd̄ fatiūt multi et ut magis possint hoc
facere: dilatāt philateria et fimbrias suas tā or-
natib; vestiū q̄ pompa gestuū q̄ arrogātia.

verborū. put dicit in quadā tragedia de quo
dā q̄ vidit infernū in quo etiā vidit turbā in
finitā aduocatoꝝ et dixit. **Deu** venale genus
hoīm. **Accedite** ut meū in hoc vase balneami
Supest em̄ adhuc loc⁹. s̄ nobil aim⁹ dēdig
nat q̄rere hōrē ab exteriorib; ornāmētis. put
narrat de Demostene i **Polictō li. 8.** Demoste
nes inqt̄ añ q̄ v̄ eloquij ei⁹ enotauisset cultus
oposiores di appetisse a vestiū mitorē. sciēs q̄
purpura caudiciū vedit. **At** postq̄ noticiā ee
famā assecut⁹ est eloquētie. **Toga** content⁹ di
cēs se velie sibi a se pot⁹ q̄ a mitorē vestiū ac
cultu exq̄sito cōstare gloriā. **Quē** em̄ ppri⁹ ac
tollit honor vilitas vestiū non deprimt. **Emen**
dicatū laudis videtur esse suffragiū qd̄ ab ex
trinsicis p̄det. p̄fecto vni⁹ egregie virtutis tū
tulo quisq; magis clarescat q̄ splendidiſſimo
luxurie instrumētō et oī lenocinō vanitatis
Homo ergo sapiēs a v̄tuosus debet dēdigna
ri ostentare se exteriorib; ornāmētis a sic q̄si
vendere se. **Et** non solū etiā aliqñ tales se ven
dunt vel suū p̄ocimū. **Sed** qd̄ miserabil⁹ est
vendunt suū silentiū. **Et** cum silentiū sit priua
tio locutiōis exponunt venalitiō ipsas priua
tiōes et sic que sūt null⁹ pretij sūt apud eos
venalia. put narrat de **Demostene** qui cum
Aristodemum auctorē fabulatū interrogass;

quātū mercedis accepisset et ille rēdis; talē
tū. Plus inq̄t Demostenes accēpi ut tacere;.
Planū est ergo tales eē mirabiles ymo misē
rabiles venditores qui nōsolū se et sua sic vē
dūt. s; p̄uacōes rez ut dictū est. Et lingua tal
vendidoris multū dānifica est in repu. put
dicēt in Poliētō li. 7. Q; caudicōz hq̄d; lin
gua est dānifica nisi eā ut dici solet fumb; ac
gentis vintias. et nōsolū etiā sic vendūt se
et sua. s; etiā aliqñ cās p̄trahūt ut pl⁹ lucrē
tur. vel veritatē excludūt. vel qđ nequū ē in
terimūt. et ut fiat puerfū iudiciū efficiūt. ut ve
rificet de illis illd̄ Isaie. 79. Cōuersū est iudi
tiū retrorsū iustitia longe. q; corruūt in platea
veritas et eq̄tas non potuit ingredi. ac. Tot
enim repagula et tot obstacula fallatiā ad
ducūt q; non habet veritas ingressum. Et qđ
grau⁹ est eā falsitatib; interimūt et p̄p̄mant
aliqñ vinū erroris Sicut loq̄tur Aug⁹. li. p̄. cō
fessionū de poetis loq̄ns. Nō accuso verba q̄si
vasa electa s; vinū erroris qđ in eis p̄p̄maba
tur ab ebrjjs doctoib; Et li. f. 7. Quid val; elo
quētia pagano qua tāq̄ poculo p̄tioso morti
feros p̄p̄inat errores et facit linguam suā fra
meā. gladiū bis acutū. Idē potest dici de tali
bus vere lingua eoz gladius bis acutus. S;
sciāt tales oēs q; tenent ad restitucōne; oim

que lucreti sūt iniuste putat Aug^o. epla. 16.
 loquēs de Zacheo qui ait. Si cui aliqd abstu
 li reddo illi quadruplū. Luc. 19. verūtamē ait
Aug^o. epla. vbi supra. Si iusticia sincerius cō
 fulat iusti⁹ dicē aduocato red de qđ accepisti
 qñ oīra veritate stetit iniquitati affuisti indi
 cem fefellisti iustā causā oppressisti de falsita
 te vicisti qđ vides hōestissios a disertissios vi
 ros non solū impune verū etiā gloriose sibi vi
 deri omittē Et ibi bñ de hoc. Et nō solum tenē
 ad restitucōem eorū que accepit. s; etiam ad
 restitucōem eoz que p iustā aduocationē
 suā iusti amiserūt. Vñ Aug^o. ibi. Quis tādem
 aduocat⁹ facile repit q̄ dicat suscepto suo re
 tice qđ mihi cū male adessē dediti a redde
 aduersario tuo qđ me agente inique abstu
 listi. q̄. Ibi bñ de hoc.

Capitulū secundū.

Et nō solū aduocat⁹ ē admonendus
 hīs modis. s; etiā oīs adōr i iudicio
 ne petat nō sua nec q̄rat aliena. nō p
 falsitates pcedat et iudicē mūerib; corrupat
 ne paupes opprimat. quia si lucrum hīs mo
 dis sit in archa. damnū tñ erit in cōscientia.
 Et de hoc Tuli⁹ libro. 1. de officijs Si bon⁹ vir
 habeat hāc vim ut si dignis crepuerit. s. pet

digitoy passionē ut fuit mos apud antiquos
posuit in testio locupletum nomen suum v fur
pare. hac vi nō vtaf. Et seqtur cā. **I**ntelligat
emim nihil expedire nec vale esse qd fit ius suz
hoc q non didicerit: bonus vir esse nō potest
Et ibi exempla de ill q supplatauerūt alios in
iuste. vñ attēdat ois actor malus qd dicitur.
Reg. 21. de **A**chab qui p falsū testimoniū a iudi
tiū ex suggestionē **J**esabel. eripuit vineas **R**a
both. vñ regi dictū est **O**ccidisti a possedisti.
Et seqtur in hoc loco in q impēt canes sāgui
nem **R**aboth: lambēt sanguine; tuū. **C**arnes
vero **J**esabel comedēt canes in cāpo **I**sraē. si
milie de **A**man q voluit opprimē iudeos a dā
nare corā rege q tñ oppressus est a patibulo
suspensus. put dicitur hester capitulo. 8.

Capitulū tertū.

Non simile testis in iudicio admonēd⁹
est. ne falsitati testimoniū perhibeat. ne
veritatē denegat qñ debet. ne falsū testi
moniū vendat. ne alijs noceat. put p̄cipit do
min⁹ exo. 20. **N**on falsū testimoniū dices. **V**nde
Isid. li. 3. de sumo bono. **T**estis falsidic⁹ tribus
est obnoxius. Deo quē ofēdit. **J**udici quē deci
pit. **I**nnocti quē ledit. **E**t **A**ug⁹. i. smōe de. 10.

plagis **Ait** q̄ octava plaga. **S**locusta aial ēē
te noxiū signat falsū testē **Q**uid em̄ aliud vult
nisi nocere mordendo ⁊ cōsumere mētuendo
St admonet apostol⁹ ideo ne nos falsis crimi
nibus appetam⁹ alios cōsumere dicēs. **S**i mor
detis inquit inuicem ⁊ comeditis videte ne ab
inuicē cōsumamini. **Gal. 3.** **T**ales veritateꝝ in
terimūt ⁊ sic ipsū xp̄m qui est veritas. **V**n̄ et
contra ipsū insurrexerūt. **Math. 26.** **D**e hoc **A**m
bro. in s̄mone de passione dñi ait. **X**p̄us veri
tas ⁊ pax est ⁊ iustitia. **Q**ui ergo relinquit p̄
falsitate veritateꝝ p̄ tpali p̄tio iustitiā. q̄ odit
⁊ rescindūt pacē xp̄m occidūt **I**deo merito te
stis falsus nō erit impunit⁹ **p̄uer. 19.** **V**n̄ ⁊ de
pena falsoꝝ testiu li. 6. eccl̄as. historie sic dici
tur. **T**res falsi testes insurrexerūt cōi narcissum
ep̄m **J**erosolimū affirmātes sub sacramento
iuramēti in hac forma p̄stiti. **P**rim⁹ em̄ dixit
sic eē ut nō igne cōfueretur. **S**ecūdu⁹ ita eē ne
ēgio morbo corūpet. **T**ert⁹ affirmāuit ita eē
ne lumibz orbaret. **S**cūs vero cui⁹ vita ⁊ pu
dicia ab oibz noscebāt i desertis locis pluribz
ānis delicescit. s̄ ocul⁹ d̄me p̄uidētie nō q̄escit
s̄ ipios ⁊ falsos vlcōi fribili multauit. **V**n̄ p̄
m⁹ a pua scintilla ignis domo succēsa cū oi fai
lia oi q; s̄ba cōflagūit. **S**ecūdu⁹ a pedibz vsq; ad
v̄tē morbo ēgio q̄ fuerat imp̄cat⁹ cōsupt⁹ est

*Distinctio quā**Tercia videt*

Tertius vidēs eorū exitū nec se potuisse effu-
gere dīmū iuditiū corā oībus sceleris ordīnez
pandit a in lacrimas prupit a lūmībz orbat⁹
est. Et narcissus quasi de celo rediūn⁹ ex ipso
uiso rediit. a multo maior erga eū amor hōim
excreuit. Scō ergo multū pfuerūt isti a sibi cō-
fusiōnē nocuēt. Cui ergo imponūtur falsas
patient p xpō sustineat a absq; falsitate inno-
centiā oīdat: exēplo Joseph qui innocēs i la-
cū missus est. Gen. 20. Et exēplo susāne Dan.
13. Et exemplo bī Stephani Actu. 7. Et exem-
plo ihu xpi quī q̄si agnus duct⁹ est ad victi-
mā Matth. 27. Tales em̄ de fendit deus aliqū
in pūti. vel si permittat puniri hoc facit ad cu-
mulū meiti a p̄mij put narrat Jero. eplā. 123.
de quadā sādā muliere septies p̄cussa. Im-
ponebat em̄ ei crimē adulteri⁹ a viro cōfite ut
opendio mortis longos cruciatus vitaret. Ait
illa. Testis est deus nō idō me negāē velle ne-
peam. s; ideo mentiri nollē ne peccē. Et primo
ictu spiculatoris caput viri abscisū est. Et cū
ad illā veniss; p̄mo ictu rasure modice sāgui-
nem emisit. secūdo fibulā auri excussit ex col-
lo. tertio gladi⁹ reflectit a se ferire non posse
cōfiteē. Ali⁹ igiē p̄cussor eligit a quo semel per-
cussa occidit. secūdo ab eo p̄cussa quassat. ter-
tio vulnerata p̄sternit. quarto percussa visa

est mori et ducta a clericis rediit dicens. **D**ñs
mibi adiutor est. **ac.** Et licet postea seueret le
ges nihilomin⁹ reddita ē libertati. **S**ūcēs er
go hic affuit p̄tatio a misericordia diuina in
liberacōe innocētis. **S**i vero sit reus ille cui im
ponūtur crimina in iudicio **I**nstruēdus est ut
pccā nō augeat vel cumulet purgādo se p̄ mē
datia vel p̄ p̄iuria a falsa testimonia. s̄ ut cul
pas suas a reatus cognoscat veraciter penite
at dignū se esse p̄ms a obprobrijs intelligat
exēplo filioꝝ **J**acob dicentiū **M**erito hec pati
mur. q̄ peccauim⁹ in fr̄em. n. **Gen. 22.** **I**teꝝ in
struēdus est ut penā vel mortē p̄ penitētia su
stineat a ut recognoscat sibi meli⁹ esse finire
vitā in penitētia q̄ viuē in malicia a ut humili
ter miāz dei imploret a ut confidat in saluatore
spe certa exēplo latronis dicētis **E**t nos quidē
iuste nā digna factis recipim⁹ **E**t seq̄t̄ **M**emē
to mei cum veneris in regnū tuū **Luc. 23.**

Capitulū quartū.

Instruēdi sūt etiā actores q̄li agūt
contra reos ut non cogant eos ad p̄
iurandū ne incurrant delictū. put ait
Aug⁹. in sermone de decollacōe b̄i **J**ohānis
Ulle inq̄t q̄ h̄oies puocat ad iuracōez a scit eū.

falsū iuraturā vicit homicidā. q̄ hōicida corp⁹
 p̄mit. iste aīaz ymo duas aīas. ei⁹ quē iurare
 puocauit a suā. vñ narrat ibi de quodā. qui
 puocauit aliū ad iurādū q̄ nocte seq̄nti i vi
 sione ad ductus fuit corā iudice terribili. **A** q̄
 cū interrogaret quare puocaret hōie; ad pu
 iuracōe; et ille r̄disset quia negauit mibi rē
 meā. Dixit iudex: melius eēt ut rem tuā p̄des
 q̄ aīaz illi⁹ hōis falsa iuratione p̄meres. **E**t p
 stras⁹ iussus est cedi grauissīe int̄tū ut vesti
 gia plagaz in dorso eius euigilātis apparerēt
 tpe multo. **D**idūq; est ei **C**auetas de cetero ne
 similia facias. **C**ū autē opassioe magna de dā
 nis aīaz dūt fideles agere extra tales volētis
 plus de p̄dicōne aīaz q̄ rez put ait **G**rego.
mora. 3. sup illud Job. 9. Frustra laborauit nē
 lo timore cogente. plus in q̄t raptorib; istis de
 temus metuere q̄ reb; irracōnabilib; de fen
 dendis inhiare. **et. vñ** **A**pl̄s. ad **C**or. 6. **J**am
 quidē om̄ino delictū est in vobis q̄ iudicia ha
 betis inter vs. quare non magis fraudē pati
 mini. **S**i ergo iudicia litigiosa in reb; repeten
 dis rephendit ap̄lus: multo magis q̄n sunt
 actiones in iuditijs absq; caritate. et idō vsq;
 ad dānacōne; mortis. **E**t idō s̄cti dabāt res
 etiam latromib; ne furādō peccarēt. put dicie
Greg. li. p̄. dyalo. de illo ostulano q̄ precepit

Serpenti ut custodiret adiciam vti Et cum esset a serpente fure ibidem detentus credens ille ait Quare totiens in labore monachorum furtum facere presumpsisti. Et soluit eius pedem dicens ei cum magna dulcedine. Amplius non facias furtum. sed cum necesse habes huc ad me ingredi et que cum peccato commisisti tollere ego tibi devotus dabo de labore proprio ne animam tuam furando perdas.

Capitulum quintum.

Et quod in hijs iudicijs accusatores falsi multa mala faciunt. Ideo sunt fideles instruendi ne falso accusent alios vel falsa fingendo vel facta aggruando seu augmentando. Unde de falsis accusatoribus ait dominus per Jeremiam. 9. Et tederunt linguam suam arcum mendacium et non veritatis Et sequitur. Sagitta vulnerat lingua eorum. Sicut enim sagitta subito vulnerat et cum hoc non suspicaretur. sic lingua falsi accusatoris sepe ledit innocentes ex insperato Et talis arcus est maledictus. quod emitat sagittas false accusationis usque ad existentes in partibus remotis Ideo sepandus est falsus accusator a populo ne multos ledat sicut canis rabiosus ne homines mordeat. Unde apostolus ad philippos. 3. Videte canes Glosa. natura canum est ut non latent ad

eos cū quibus habēt consuetudinē vel noticiā.
Eōtrario est de talib; qui frequēter mordent
sibi notos et vicinos. ideo cuilib; tali cōpetit
qđ dicit de capite eorū. s. sathana Apoē. 12. p
iedus est accusator fratꝝ. ac. glō. Accusator
em̄ ē fratꝝ nꝛorū a non peccorū. qꝫ innocētis
accusat.

Capitulū sextū.

Et quia in iudicio sunt varie persone. s.
persona accusatoris. defensoris. intercesso
ris. et iudicis. put ait Aug⁹. eplā. 37.
ad Macedoniū. Instruend⁹ est intercessor ut de
bito mō intercedat inductus pietate et mīa ut
nō faueat peccis vel criminib; put docet ibi Au
g⁹. bñ respōdēs obiectioni Macedonij sibi obi
entis qđ illud pbam⁹ qđ impunitū eē volu
mus. Et seq̄tur. Vide intercessorē approbare
reū p quo intercedit. Cui respondit Aug⁹. Qz
nullo mō culpā quā corrigi volum⁹ approba
mus. nec qđ perperā omittit. ideo nolū⁹ im
punitū eē qz placet. s; hoies miserētes facin⁹
seu flagitiū detestātes. quāto magis displicet no
bis vitium. tūc min⁹ volum⁹ inemēdatū vicō
sum interire. ac. Pe ergo inemēdati intēat a
veraciter peniteant. iusti p reis intercedūt ad
iudices. vñ seq̄t. defensor ab intercessore multū

distat nam ille diluendis vel obtegendis criminibus opam maxime impendit. Intercessor autem cum de culpa constat pro pena remouenda vel tempanda curam gerit. Unde a dominus apud homines intercessit ne lapidaret adultera Johannis. 2. Malo ergo prece vitonez quanto melior tunc esto mitior. quanto sis celsior potestate tunc humilior fias pietate ut ait Aug. ubi supra. Iusti est ergo intercedere recta intentione. Nihilominus iudicis est iudicare iusto ordine. Unde et modus rogandi iudicem est ut faciat que salua fide facere possit sicut Tul. libro. 2. de officiis. Iudicis enim est semper in causis verum sequi. Unde legitur in vitis patrum. Quidam iudex quidam punitie cum abbate pastorem videre cuperet. sed nequiret: filium sororis sue tanquam malefactorem tenuit dicens. Si pastor venerit et pro eo intercesserit dimittam eum. Mater ergo pueri ad hostium semis plorans dixit. Veni intercedere pro filio meo. Qui cum mulieri intus non responderet dixit iterum mulier. Et si viscera ferrea habes nec vlla compassione moueris saltem miseratio sanguinis tui flectet te. Ille autem mandauit ei dicens. Pastor nunquam filios generauit mandauitque iudici dicens. Examina causam secundum legem a secundum veritatem fer sententiam.

Sequitur distinctio sexta ipse preteris

Distinatio sexta prime partis huius
fume. Capitulū Primū.

Dehabitis occasionibus informandi
iudices qui sunt ad modum oculorum in
republica. Sequitur de modo informandi se-
natum et collectionem consiliariorum. Qui quod
de senatus tenet locum cordis in republica. secundum Plu-
tarchum. Senatus enim nomen officii est dictum a sene-
dute quod verbum dicitur vel auxilium romam ut ait Papi-
as. huius a romulo electi sunt quod ob etatem seatores et
ob sollicitudinem curamque pres appellati sunt. Et seatores
officium est consilio civitatis iuvare ait idem Papias. Et
de hoc in principio historie Romanorum quod romulus
condita civitate quam ex nomine suo Romam vocavit. ce-
terum ex senioribus elegit quorum consilio omnia ageret quos
seatores pres secedentes pres ob sollicitudinem cu-
re nominavit. Quid enim nobiliorum ceterum senum ait Do-
licus lib. 1. quod merito a vulgaribus officiis ad con-
silia et regimines officium transeunt et in marcido cor-
poris exercet mentis vires. eo sapientie magis apti
negotiorum quam in exercitiis corporis minus possunt. Eorum
itaque tantum honor existit apud grecos ut duces
reipublice nunquam prederent nec egregium aliquid age-
rent quod senes instituti non inducerent seu approba-
rent. Et quod magis est ab utroque videri condite nomina eorum
aureis literis sunt conscripta. et ibi multum de hoc.

Et merito senat⁹ collectio taliū opatur cog
di. qz sicut a corde in corpe naturali vita et vi
gor a regimīs origo est sic a talib; in repu. p
portionalitē dicta ut vere dicat reipu. omni cu
stodia custodi cor tuū qm̄ ex ipō vita pcedit.
puer. 8. a ad agendū a mouendum.

Capitulū secūdu.

Notandū ergo quales dnt eē consilia
rii. s. vita sancti a pbati esse dnt. put
ait Ambro. li. 2. de officijs q in acqui
rendis consilijs plurimū valet vite pbitas vtu
tū p rogatiua beniuolētie. facilitatis gratia.
Et ponit exempla. Quis inceno fontē requirat.
quis ex turbida aqua potū petat. vbi luxuria
est. vbi intpantia. vbi vicōꝝ cōfusio. quis nō
horrendā existimet. quis non despiciet mou
colluionez. quās vtilem aliene cause iudicet
quē videt inutilem sue vite. Et hñs patet qua
les dnt eē cōsules siue consiliarij. s. a vitijs im
maculati a virtutib; predicti a morib; pbati a
expiētia industrij. Vñ ibidē Ambro. Prestā
tioꝝ ē a q cōsiliū petit q̄ ille qui petit Et seq̄. q
lis d; eē cōsiliarij. s. ut exēplo a vfu patior sic
nō ad cōsulēs tm̄. s; ad subueiēd Et ibi bñ de
hoc Et qz raro inueiunt tales Ideo d; eccl̄. 6.

Consiliarij sit tibi vnus de mille & ideo ant
qui elegerūt senes p cōsiliarijs ut dictū est.

Capitulū tertiū.

Tem dñt cōsiliarij eē veritate pcedid
siue veridici ut in veritate cōsulāt illis
quibz sūt cōsules. siue sit pñceps. siue
ciuitas vel respu. nō ad placitū eoz quibz cōsu
lūt: s; s; rei veritatē. put ait Sen. li. 6. de bñfi.
dic illis non qđ volūt audire aures adulatō
one letātes: s; intret vox vera. da cōsiliū vtile.
S; falsi amici p cōsilio adulatōez afferūt Et se
quē exēplū Adulatū blāde fallentiū Xerxes
dux medoz grecis bellū indixit. Cui cōsiliarijs
vnus dixit. Grecos nūtiū belli non expectatu
ros s; ad p̄mā aduentus famā terga v̄suros.
Alij dicebat greciā non vinci s; obrui mole
exercitj. Alij dicebat timendū eē ne vrtes de
sertas & vacuas iueirent. Alij dicebat vix illi
naturā rez sufficere. āgusta eē classibz maria
militibz castē explicādis copijs seq̄stribz cāpe
stria vix celū patē sagittis dū in hūc mod re
gē in exultacōez furentē cōcitarēt. Dixit dama
gatus. Multitudo ista q̄ tibi placet tibi metuē
da est. Verū est em̄ i modica nūq̄ posse re
gi nec diū durare qđ regi non p̄t. Nihil tam

magnū qđ p̄ire non potest. Accidēt aut̄ que dixit Damagus de quo rege narrat Trogus pompei⁹ li. 2. vbi sic ait Xerxes quadraginta milia e regno armauerat et tricentamilia de auxilijs et cētū milia nauū habuisse legitur et flumina siccata ab eius exercitu et gretia oēm vix capere eius exercitū potuisse legit. Sed ipse p̄mus in fuga postrem⁹ in prelio. vnde et in ei⁹ exercitu equa pepit lepore; q̄ est fugax ammal ait Vegetius li. 2. de eius cōfugibili deuotione. Ex quo apparet plus puidētie inesse veris cōsultatoribus q̄ assentatoribus.

Capitulū quartū.

Tem̄ consiliarij dñt eē multiplici ex p̄iētia idustriā et p̄spicui et idō merito senes eligūtur cōsiliarij ut dictū ē Vñ ait Ambro. exam. o. p. Senect⁹ ē i cōsilijs vtilior. pp̄t qđ dicit eccl̄. 27. q̄sp̄tiosum̄ canitie iudiciū et a p̄sbiteris cognoscē cōsiliū. q̄sp̄tiosa veterans sapia et gloriofus intelled⁹. ac. Idō p̄cepit dñs moyhi vocare seniores ad cōsiliū Exo. 3. Vade congrega seiores israhel. ac. Numero 11. Congrega de seniorib; q̄s nosti eē senes Idō Jeroboā q̄ dereliquit cōsiliū senū et adhesit cōsilio adolescētū a populo dēlic⁹ 2. Reg. 12.

Capitulū quintū.

Tem cōfiliarij dñt esse stabilitate soli
di ut non moueātur timore. vel amo
re. vel cupiditate in cōfilijs dandis.
Eccī. 31. Ante omnē actum cōfiliū stabile. **Et**
maxime requirit q̄ sint stabiles in iustitia di
uinaz ea nullo modo cedimantes. vnde nar
ratur de constantio patre constantini li. p̄mo
historie tripartite. **Q** cum ecclesie pateretur p
secuōnes in quo terraz orbe concessit xp̄ians
licenter in sua religione consistere. **I**s pbare
volens quosdā in palatio suo si essent solidi
in fide. precepitq; si qui venirent ad sacrificā
dum dñs suis: hñ essent i palatio circa eum
Si qui autē nollent sacrificare: de palatio exi
rent. **E**t cum alij essent p̄ponētes xp̄ianam re
ligionem. s. p̄missis regis. **A**lij vero prompti
essent ad sacrificandū dñs: sperantes amicit
am regis. **d**eliberavit rex eis vti cōfiliarijs qui
in melioribus fideles constanteq; essent. **A**li
os ut effeminatos expulit credens nūq̄ eos
circa principem eē deuotos qui fuerunt sic dei
sui patissim p̄ditores. **I**lli enim stabiles cō
filiarij hoīs qui veri amatores veritatis **Eccī.**
31. **A** malo cōfiliario cōserua aīaz tuā.

Capitulū septū

Debet autē consilia eē examinata et cū deli-
 beracōe discussa. Cōsiliū em̄ est appe-
 titus faciendi vel nō faciēdi vere exco-
 gitata ait Tul. siue appetit⁹ inq̄sitū⁹ de hīs q̄
 in nobis sūt ait Damasce⁹ li. p̄. ca. 23. pruden-
 tis em̄ est bñ cōsiliari. S; in tractatu q̄ dicitur
 dōḡ phoz dicit q̄ triplex est capiēdi consilij de
 liberacō. Prima est de honesto tm̄. Secūda de
 utili. Tercia de consilio vtriusq; Dubitam⁹ em̄
 vtrū honestū an turpe sit factū. Demde de du-
 obus honestis qd̄ horū sit honestius. Similit̄ de
 duob; qd̄ eoz est vtili⁹. Similit̄ de pugna ho-
 nesti a vtilis In qua examinacōe honestū ē p̄-
 ponendū vtili a bonū om̄ne pp̄rio a fūne qd̄
 ē ad hōez dei oī modo hūano Sp̄ em̄ honestū
 est preponēdū vtili fm̄ doctrinā Tulij li. 3. de
 offi. a post nec vnq̄ ē vtile qd̄ est crudele ait
 idē ponēs exēplū de Athēiensib; q̄ p̄scideēt pol-
 lices aliquorū q̄ classe valebant ne postea. s.
 valerent. Similit̄ nec qd̄ est inhūanū faciēdū
 vel consulendū sicut expellē pegrinos de ciuitate
 ut ait idē. Et breuiter addūdo nihil consulendū
 qd̄ est iniustū. put ait valerius li. 6. loquens
 de Themistore se dicens hīe salubre consiliū pe-
 tijtq; sibi dare vnū sapientē ad examinādū.

Cui datus est Aristides qui redit ad populū
dicēs Themistodē vtile cōsiliū tñ mime iustū
voluere aīo. Atuero vniuersa contio pdama
ut q̄ equū non viat̄ nec expedire. Et ideo ad
examnādū sic cōsilia debet eē deliberata dis
cussio ⁊ exq̄sita examiatio. Duo enim sūt oītra
ria cōsilio. s. festinatio ⁊ ita. ait Sen. i. pueribz
Et ibidē. Deliberādū est diu quicq̄d itatuend
est semel. Et ideo Sen. eplā 102. Quicq̄d cōsilio
p̄spici potest: p̄spice. Itē cōsilia dñt eē stabilia
ut didū est p̄us. q̄ sapiens nō mutat cōsiliū
oībus alijs manētibz que erāt. ait Sen. li. 2.
de bñfi. Itē dñt cōsilia esse iusta et cōdiata: pre
ponēdo iusticiā vtilitati et honestū oīmodo. ut
didū est Et talia cōsilia sūt vtilia ⁊ audiēda.
Domo em̄ ē natura cōsiliati. Indo. ethi. 6.
Et ideo hortat̄ sapia d̄ma ad audiend cōsiliū.
puer. 19. Audi cōsiliū et suscipe disciplinā Et
eccl. 6. Audi fili et accipe cōsiliū: ⁊ hoc a sapiē
tibus cōsiliarijs ut didū est. non ab insipienti
bus. Thobie. 2. A sapiēte p̄quire cōsiliū. Eccl.
8. Cū fatuis cōsiliū nō habeas. Itē ibid. Cum
extraneis cōsiliū nō habeas. et Eccl. 31. Zelā
tibz te absconde cōsiliū. Et ideo sapiētes facta
sua regūt cōsilijs. puer. 23. Astut⁹ oīa agit cū
cōsilio. vñ Sen. i. tractatu de v̄tutibz. Si prudēs
esse cupis in futur⁹ p̄spectū intende et que p̄nt

cōtingere Anno tulo cū dā pspice nihil tibi subī
tū sit. s. totum añ pspicias Qui em prudēs est
non dicit nō putavi hoc fieri. q. non dubitat s
expectat. nec suspicac sed cauet cuiusq; facti
causam.

Capitulū Septimū.

In sup in cōsilijs capiendis pncipis ē
audire alioꝝ sentēcias licet sit sapien
tia p dicitur exēplo Moyfi quī audiuit
cōsiliū Je. qui erat inferiorē dignitate a minus
illustre lumine sapie Ero. 18. Isa. 3. Cōsiliari
nō est tibi Sup qd Iero. Greci poetē laudabi
lis sentēcia p mū eē beatū q p se sapiat. Scdm
qui sapientem audiat. Qui aut vtroq; caret
hunc inutile eē tā sibi q̄ alijs Et seq̄tur Rōm
pncipes cōsules appellati vel a cōsulendo civi
tātibus vel a regēdo cum cōsilio. Vñ senatus
a consultu dicit. Nec est querendū cōsiliū a
malis hominibus s̄m illud eccl. 38. A cōsilio
malo serua animā t. Vñ q̄rit bñs Ambrosi
li. 2. de officijs Quo stat; vtile cōsiliū cū illo n̄
hēat iustitiā n̄ iducat ostētiā. quō putabo eū
pdoneū cōsiliariū ut det mibi cōsiliū bonū q nō
dat sibi. ibi bñ de hoc Job. 18. p cipitabis eū cō
siliū suū. Ibi Gre. mora. 12. habet cōsiliū
suū omnis iniquus pntia appetere eterna

deserere. iniusta agere. iusta deridere. et sicut
ista cōsulit sibi iniustus ita et alijs. **Itē Greg.**
Nullus tibi fidelior ad cōsiliū potest eē q̄ qui
nō tua. s; te diligit. Et sicut nō est credendū ma
lis cōsiliarijs exteriorib; sic nec mal' cōsiliarijs
interiorib;. **Ut em̄ ait cōmētator ethi. 6.** Duo
sūt cōsiliarij insipientes. delectatio ⁊ tristitia.
hec em̄ multos p̄cipitāt. et ibi bñ de hoc. **Vñ**
p̄cipue in oibus cōsulēdus est magis cōsili
angelus et ab eo inquirēdū cōsiliū qui est
admirabil' cōsiliarius **Isa. 9.** Sic fatiebat **Da**
uid quī cōsulebat dñm anteq̄ aggredereē
ardua facta p̄. **Reg. 23.** **Qu**quād vadā et per
cutiam philisteos. ⁊c. Et de hoc **Aug.** in tra
ctatu de lapsu mundi bene. **Quis** est cōsiliarij
prudētiōr xp̄o. Et sequit'. **Quer** im⁹ ab eo con
siliū et habem⁹ copiā: non sapientis sed sa
pientie q̄l est xp̄s. **Audi** sapientiā dicentem
Matth. 6. **Thesaurisate** vobis thesauros in cœ
lo. ⁊c. vnde et ipse vnus cōsiliarij est de quo
dicē **Eccl. 6.** **Sit** tibi cōsiliarius vnus de mille
Nisi enim ab ip̄o cōsiliario emanēt cōsilia
sicut a fonte sapiētie et nisi tendāt finaliter ad
cōsilia sua adimplēdā: instabilia ⁊ erronea
sūt. vnde **Señ. epl'a. 18.** **Errant** cōsilia nostra
quia non hñt quo dirigātur. Et ponit exēpla
bona. **Scire** debet quid petat ille qui sagittam

vult mittere a tunc dirigere ac moderari telum.
Similiter ignorantem quem portum petat nullus
euentus est suus id est sibi conueniens. Et quia
iustus a deo querit consilium et mittitur ad im-
plere consilium datum de ipso. Ideo dicit ecci-
trigesimo quarto. Ipse diriget consilium eius
a disciplina et in abscondito suo consiliabi-
tur. puer. octauo. Meum est consilium ait sapien-
tia diuina. Dans autem consilium debet solertiter
providere ne temerarie presumat dare confi-
lium sapientioribus. Job vice simo secundo. Cui
dedisti consilium. Ibi Greg. moral. decimo septi-
mo. Dare stulto consilium est caritatis. Dare sa-
pienti ostentationis. Dare vero ipsi sapientie
pueritatis. Nec mirum. grauis impitiam esse velle
docere meliorem ait Greg. Ideo ecci. 32. In me-
dio magnatorum loqui non presumas. Et sequitur.
Et ubi sunt senes non multum loquaris.

Capitulum octauum.

Et quis princeps debeat audire confi-
lia sapientum ut dictum est tamen
in filiis ipse debet esse magnificentior
detestando contempnibilia et vilia. Et iustior siue
equior abhominando iniquam et iniustam et demeritor hor-
rendo crudelia et munificentior erogando dona

Vnde narrat Valerius de Alexandro libro. 6.
ca. 8. Quod Dario rege victo et virtute Alexand
expto dimidia ptem regni sui a filia in matris
momu cum decies centu milibus talentoz ob
tulisset Et cum de hoc consiliu a suis requireret et
Respondit parmemo. Si ipse esset Alexander.
vsuru se hac condicione. Rudit Alexander. Et
ego inquit vterer ea si p meio essem. quasi di
ceret. Cor meu regale est et magnificu et ideo
me magnifica decet: non pua Similiter prin
ceps debet esse dementior. et iustior. a munifi
centior ut habitum est supra. Ips enim est vi
carius et ymago dei in terris. a ideo deo cofor
mior debet esse. vnde et Rex apu sine aculeo e
Sicut ait Seneca libro pmo de dementia. Et
nullu magis decet dementia q regem vel pn
cipem ait idem. Licet autem aliter accidat q co
sultu est aliquado nihilominus consiliu p test
esse datum racōnabiliter qd potest impediri
ex contingētibus. put narrat Valerius libro
tertio de quoda nomie Sition Athenien. qui
ait in contione cum res aliter accidisset q co
suluerat a psperere. Asseruit tamē consiliu suu
fuisse melius nec danauit q recte acciderat.
q ali bñ gesserat qd male cōsuluerat.

Capitulū nonū

Que consilijs vero occultandis in reb⁹
arduis vel piculosis Vegeti⁹ li. p. de
re militari ubi ait q̄ metall⁹ interroga
tus q̄d postera die facturus esset tunicā iquit
meā si eloqui posset cohercerem. s. ne diceret
alijs. Idem valeri⁹ li. A. recitat sub alijs verb⁹
Nam inquit si hui⁹ consilij interiorē tunicā cō
sciā eē sensero continue eā cremare iubeo. Idem
di i ecc. In absconditis suis consiliabie. vñ Vale
ri⁹ li. 2. de quod p̄ncipe dicit q̄ tāta taciturni
tate tenebat ut archana p̄m̄ scriptoz ml
tis seculis nemini senatorū enūtiaverit Et po
nit exemplū cum rex Asie bellū a p̄his aduer
sus populū romanū opari nūciasset nō ante
scire potuit quid ille locutus fuisset aut p̄res
rūdisent q̄ p̄sem captum cognitū est.

Distinctio septia prime ptis hui⁹
fūme.

Capitulū p̄mū.

Quemadmodū senat⁹ siue collectio
sapiētū cōsiliatorū in repu. cōpac
cordi ut dictū est. sic ministri p̄nci
pis siue camerarij et cubicularij p̄nt opari la
teib; siue costis i corpe naturali. vñ Berni. li. 2.

ad Eugeniū papā ipfū alloqñs. Veniam⁹ in
quit ad collatales et coadiutores tuos hñ se
duli tibi. hñ inimici sunt tibi. q̄obrem si boni
sunt: tibi potissimi sūt. **S**i mali eque plus tibi
ne dixeris sanū: dolentē latera. hoc est ne dixe
ris bonū: malis imitē. a ibi bñ de hoc. **C**onfi
mile potest dici pñcipi seculi. **I**dem admonēd⁹
est ut eligat a assumat sibi tales collatiales
et mīstros qui sint ad suū honorē a ad repu
bilitatē. Et ut pūdeat q̄ sint a sordib⁹ vicioꝝ
immaculati a ne sint dei inimici. **N**am si tales
sint non est secur⁹ viuere int̄ eos. ambulās ī
via immaculata: hic mibi mīstrabat. ait pro
pheta **D**auīd. **I**te pūdeat q̄ sint virtutib⁹ pre
diti. industria pūdi. morib⁹ honesti. **T**ales
erant mīstri **S**alomoīs. **3. Reg. 10.** **V**idēs regi
na **S**aba sapientiā **S**alomoīs et habitacula
seruoz a ordine; mīstrantiū a vestes eoz nō
hēbat ultra spiritum. aē. **Canti. 3.** **E**n lectulum
Salomoīs. 60. fortes ambiunt ex fortissimis
israhel: oēs tenentes gladiū a ad bella fortissi
mi. **V**t sint tales debet pñceps studere sollicitē
Sicut enim iudex populi sic et mīster ei⁹. **Eccī.**
10. a n̄ sint tales d; eos d; palacō suo eicē tāq̄
inimicos tui. p̄cogitās q̄ nō erūt ml̄tū fideles
hoī q̄ sūt tā ifideles dō suo a creatoi suo. a hoc
faciat exēplo cōstātm ipatōis velut s̄. dēm ē.

Capitulum secundum

Onsimili modo custodes thesauri principis vel reipublice adaptari stomacho corpori naturali. Sicut enim stomachus recipit alimenta necessaria corpori quae tamen refudic virtualiter in membra. Sic thesaurus refudic in erarium principis aut civitatis ut iterum effundat ad eiusdem civitatis utilitatem. Et de homini ad adaptationem Policritus libro 2. ubi recitat fictam fabulam Ison de allegatione membrorum contra stomachum eo quod devorabat omnes labores eorum et membrorum. In illud eccl. 6. Omnis enim labor hominis in ore eius Et cum venisset ad iudicium cordis vel rationis et illa ratio ad iudicasset nihil dari stomacho propter quod tunc membra sunt debilitata Et illis congruentibus ad iudicavit ratione eadem ut alimenta stomacho administrarentur. Quo facto membra refoecillata et pars omnium confirmata. Ideo concludit ibi quod in generatus est sibi quam alijs coaceruat. Si enim exanimatus fuerit nihil membris valet impari. Stomachi enim et principis idem officium in republica quantum ad id quod dicitur est. Quia ergo princeps est bonus et ea que accipit a populo expendit propter populi utilitatem non dicitur de eo quod rei publice sicut nec membra de stomacho Et de tali potest verificari illud canon. 6.

Vent' tu' sic aceru' tritici Tritici em' in aceruo colligit' ut p' omni utilitate exp'eat. tales fuerit romi q'z eratiu' erat diues a ipi paupes i domibz suis. fm **Salustiū** a **Aureli.** vbi s. tñ qñ deficiebāt expēse. siue i eoz exequiis. siue i filiabz maritād: administrabant' eis de eratio omni. fm **Valeriū** li. 2. **Scōtratio** stomach' ē pestifer q' multa recipit et recepta nō refūdit v'ualit' in mēbroz utilitatē. Sic pñceps multa recipiēs a populo a nō elargiēs vel expēdes p' ei' utilitate pestifer ē et gnans multos malos hūores a morbos v' puerfos moēs i corpe reipu. Et de tali potest verificari illud **Iere. 9.** **Ventre** meū doleo. Et illd **Isa. 28.** **Transgres** sorem ex ventre vocavi te.

Distinctio **O**ctava prime ptis hui' sūme. **C**apitulū p'mū.

Quoniam p'dicti oēs sunt aulici et curiales pñcipi assistentes a ministrates siue ofulētes. Admonendi sunt cōmunē ut p'caueāt sibi a vitis que sūt omnia talibz et spālī a. **Q**uoz p'mū ē auīda dignitatū et honoz ambitio. ut em' ait **Tuli' 9.** li. 1. de offi. **D**ifficile ē cū p'stare cupiēs suare cōtate facillime impelliē ad res iūstas

qui glorie cupidus est. **L**ocus enim lubricus est
 Unde antiq̄ nobiles noluer̄t p̄esse in republi
 ca nisi q̄diu ministerio indigebat respublica
 prout narrat valerius li. 6. q̄ pistrasi⁹ millen⁹
 tādū impium sustinuit q̄diu cū athenēsi⁹
 bellū gerendum fuit. **P**ostq̄ vero pax victoꝝ a
 pata est deposuit impium ne vltra q̄ reipubli
 ce necessitas exegerat domin⁹ ciuū p̄māer̄ a
 li. 8. narrat de illo q̄ egit gr̄as q̄n̄ amisit cōsula
 tū a de hoc hitū est supra a diceb̄ p̄te secunda
 vbi de plato eccl̄astico.

Capitulū secundū

Secūdū viciū aulici cōe est seductiuar
 mēdosa adulacō qua blādiūt supiori
 bus ut assequāē dignitates a honoēs
 necnō a alijs ut eis faucāt a ab eis cōmēdē
 a de hoc viciō loq̄tur polycatus li. 3. multū vbi
 ait. Adulator om̄is virtutis inimicus est a q̄si
 clauū figit in oculo illius cum quo cōfert eo q̄
 magis cauend⁹ est q̄ sub amantis specie no
 cē cupit. a seq̄t̄ **C**ōites h̄z adulator odium a
 fraudē p̄dicōez a notā mēdacij. **S**eql̄a seruitu
 tis excecacōez p̄xi ext̄minū tō a h̄stati⁹ p̄s.
Oleū inquit p̄ccōris nō impinguet ea out me
 um. **V**ere ei ab h̄js laudaē p̄ccōr i desiderijs
 aie sue. **S**up q̄d Aug⁹ ait q̄ lingue adulatiū

alligāt hoies i pccis. ⁊ sic trahūt secū ad p̄di
cōe. **Vñ** antiq̄ sapiēts nō p̄miser̄ tales loq̄
cū p̄ncipib; p̄mo m̄fecer̄. ut narrat **Valer⁹**
li. 6. q̄ **Archieñ.** thmogorā int̄ offitiū saluta
cōmis Dariū regē moie gēns adulatū capita
li sup̄litio affecer̄. De hoc i **Polic̄to li. 3.** egre
gie. Et vere adulatores sūt deceptores et sedu
ctores ⁊ inimici tñ veraces. **Adulator** em̄ blā
dus inimic⁹ ait **Jero. epl̄a. 22.** hij em̄ sūt scor
piones facie blādiēts. cauda p̄cutiēts. **Ex.**
3. Cū scoriōib; habitas. **Ibi Greg. omel. 2.**
Q̄ adulator scorio est palpādo iēdit. s; cau
da ferit. Et similit̄ apis. q̄ mel i ore gerit; s; in
cauda vuln⁹. **Vñ** adulatores sūt sicut sacdo
tes ifernales. dicūt em̄ placētia ⁊ sic icipiēts
q̄si x̄pas mortuoz q̄ incipiūt a placebo. s; in
fine sepeliūt i pccis. **Sepulchz pat̄s gut̄ eo
rū. s. adulatorz** ait **Aug⁹. ibi** q̄ quos ad pcc̄a
illectāt q̄si deuorāt ⁊ i eoz vitā ouertūt. **Ma.**
8. dimitte mortuos sepeliē mortuos suos. **Su
per qd̄ Greg. mora. 2.** Mortui sepeliunt mortu
os; cū pccōies pccōiem fauorib; premūt. **Ite;**
sūt meretrices sathane. nutriūt em̄ hoiez in
pccis **Job. 3.** Cur lactat⁹ vberibus. **Ibi Greg.**
mora. 2. q̄ adulatores lactāt alios quos lau
dant quasi p̄mio laudis. puer. p̄. **Si te lacta
uerint pccōies non acquiescas eis. Ilaye. 3.**

popule meus qui te beatū dicunt ipsi te sedu-
 cunt **Ibi Iero.** Adulatores sunt hostes et an-
 cille dyaboli. Item sunt ppinatores demonia-
 ci. ppinat em̄ pocula mortis quasi melle adu-
 lacōnis circūlita. Sicut loquit **Alex.** nequā
 de naturis rerum dicens. Adulatio est vene-
 nū mellicū aut mel venenatū. **Dij** autē adu-
 latores habūdant in curijs a per blanda mē-
 datia sua alios seducūt. **Vñ Juuenal** loquēs
 de **Roma** ait. Quid fatiam Rome mētiri nescio
 librū Si malus est laudare nequeo. quasi dī-
 ceret fugio vrhem adulatorū veneficio toxica
 tam a eam adulatoribz derelinquo Et ideo au-
 res sunt claudende adulatoribus ait **Seneca**
 ep̄la. 79. **Surdum** inquit te amantibus tuis
 presta. **Exemplū** de vlixe poeta qui dandebat
 aures syrenis **Syrena** est animal marinū si-
 ue monstrū Et sunt tria genera quoz vnum
 voce cantat aliud tybijs a tertū cythara et
 assimilatur femine que dulciter cantans nau-
 fragiū homini facit ait **Isidorus** i li. ethi. Ta-
 les in curijs dominoz et magnatiū libenter
 audiūtur. quia loquūt placentia a magis q̄
 pdicatores veritatis eo q̄ veritas parit odiū
 ait **Salustius** Et qui male agit odit lucē **Joꝝ**
¶ Sequitur capitulū tertū.

Capitulum tertium.

Tertium peccatum omnium curialibus est improba acceptio munerum que tamen exerceat sapientes. Ero. 21. Rec accipias munera que etiam exerceat sapientes. mutant verba iustorum. Absque enim talibus vix potest aliquis ingredi curias. vix cum aliquo loqui. vix a nullo exaudiri. Multi curialium sicut canis accis que obiecto cibo mansuescit ait Sen. li. de constantia. Sic enim est ad laudem de talibus acres sunt et aspiantur vident aut munera quibus tamen visis mansuescit. Contra de nobilibus romanis de quibus narrat Trogus Pompeius li. 18. quod Cyneas missus a Pirro romam ad pacem confirmandam cum ingentibus donis hennine inuenit cuius domus muneribus patet. Quoniam autem munera ferebat omnes hostia clausere ne cum muneribus intraret. Idem narrat Valerius li. 2. ubi ponit exempla de multis qui refutauerunt munera et encenia de quibus in breuiloquio de virtutibus philosophorum. Et sic accipientes munera gloriam suam nec non et meritum minuunt. Unde narrat Valerius li. 1. de Pyrraco milieno quod cum agrum pro consensu omnium ei offerretur auerit animam ab eo munere. deforme iudicans virtutis gloriam magnitudine prede minuere. Si sic pagani refutauerunt munus publicum et oblatum deservit omnium quoniam magis fideliter

debet refutate p̄uatū Exceptis hīs q̄ recipere
licitū ē s̄m̄ leges q̄lia sūt esculentū a poculētū
q̄ accipe licitū ē mō debito a p̄ tpe debito a p̄
debita quāitate & de hoc i pollicto li. 7. vbi ait
q̄ s̄m̄ plimū q̄dā hoies i affrica dicūt effasti
nare et voce a lingua quoz fastiatio ē exital
q̄n aliq̄d laudant & similit̄ ait i illiricis nasci
hoies q̄ interimūt vidēdo maxie si diuiti⁹ irati
viderint Similiter apolloides phibet i scitia
nasci feias a eas habere viuas pupillas a p̄
mere si quē visu irate aspexerint Quales sunt
curiales irati q̄n non vident munera sibi ob
lata ut ait **Sen. epla. 18. Reges** p̄cos non po
terit q̄s salutaē sine mūere. h̄ntes em̄ oculos
maculosos sūt ad neq̄tā p̄miores s̄m̄ sapien
tes Sic de h̄ntib; oculos cordis maculosos p̄
miores sūt ad neq̄tā i acceptōe mūez. s̄ sic
accipiētes sūt mali mercatores. q̄talib; mūe
rib; excecāt et p̄uanē ocul cordis ut sepe eccl̄.
20. encc̄nia a dona excecāt oculos iudiciū **Ro**
lētēs aut̄ mūera accipe omēdat p̄pha i psal.
Mūera sup̄ innocētē nō accepit **Isa. 40. Qui** ex
cutit man⁹ suas ab oi mūere **Sup** q̄d **Grego.**
mo. 9. **Tres** sūt acceptōes mūez ad q̄s ex
fraude festinat **Mun⁹** namq; a corde est cap
ta gratia cogitatione **Munus** ab ore gloria
p̄ fauorē mun⁹ a **Manu** est premiū p̄ dacōez

A quibus oibus iustus excutit manus. Et ibi bene de hoc. Itē in Polieraco li. 3. Nō est despandū de suffragio ipsi⁹ quē muerib⁹ pascis. Alimētū vmbra tēl grē munuscula sūt et si nō fuerit frequēta azaiētie nomē inēimūt. Et qd̄ crudelius est tales accipiūt a paupib⁹ ab afflictis. ab iniuste vexatis. Cui⁹ cōtrariū omēdat Gregori⁹ li. 7. rēgistri dicēs Inēnētia v̄re sādītatis accipe noluerā. quā valde inōgruū est ut a p̄datis ā ab afflictis fr̄ib⁹ p̄cipisse videamur.

Capitulū quartū.

Quartū p̄cēm curialiū est impudēs v̄ditio officioꝝ vel cōmodoꝝ. Vix enī si ne p̄tio aliqd̄ faciūt vel eius spē. Vñ Juuenal loq̄s de Rō. ait. Oīa rome cū p̄tio. quid̄ das ut cōsump̄ illū diuitem aliqñ salutes ut te respiciat clauso. ac. De hoc Polieraco li. 7. ait. Improbilas curialiū eo usq; innotuit ut de testimonio cōscientie. de venustate morū. de odore opiomis. de sinceritate cāe. de torrente eloquentie. nisi p̄tio inueniēte quis frustra ofidat. Tales aut̄ nec instrumēta nec lras vel sillabas sine p̄tio dāt nec v̄bū. Et qd̄ magis puerfū est nec silentiū. qz oīa agit nūmus et caritas est exclusa. Et sicut legitur de.

pdra cū caput abscinditur p absciso crescūte
 alia **E**st enim serpens multorū capitū fm **Je**
 romimū epla. 12. **S**ic est de predictis quando
 vni satisfactū est a vni⁹ voracitas quasi indu
 sa acius petūt ali⁹ q̄b⁹ oportet dare sicut ait
Seneca libro de constantia sapientis.

Capitulū q̄ntū.

Quintum pecm curialiū est exteriorū
 amicitiaz fictio. **F**ingunt enim curia
 les se eē amicos donec veniat ad ami
 citie experimentū a tūc apparebit se non eē ami
 cos veros **V**ere ipsi sūt amici mense de quoz
 quolibet **eccl. 6.** **E**st amicus: soci⁹ mense a rō
 pmanebit in die nēcitat̄is. **S**erquo oia sunt ve
 nalia ut dictum est apud p̄dictos a acceptō
 munez patet non eē verā amicitia hōim sed
 nūmoz a idō nulla vera aicitia ut ait **Tul. li.**
3. de offi. **I**n mal fictio ē. in bonis vero aicitia.
Nū sapiens etbi. 8. ait **T**res sūt speties ami
 citie eāles amabilib; **S**ūt em̄ amātes bona **E**t
 sūt p̄p̄tē vtile amātes adinuitē **E**t sunt quida;
 amātes p̄pter delectacōez et hee due vltie ami
 citie fm accidens a facile solubiles **D**issolutio
 em̄ p̄p̄tē qd sūt amici dissoluit aicitia. qn̄ q̄s
 non sequitur vtile vel diligibile **E**t ideo **eccl. 12.**

Non cognoscit in bonis amicus. nec in malis
 abscondit inimicus. vñ Ethnicus verificator. Cum
fortuna manet vultu suatis amici. Cū cecidit
 turpi vitis ora fuga. vñ Tuli. Vere amici
 tie difficilime repiuntur in hijs q̄ i hōib; req; publica
versatur. et Tuli epla. 20. Errat qui
 attrio q̄rit amicum Et hoc idē q̄ quilib; in die
 suū modū ppter qd nō est vera amicitia. put
 ait Tuli li. p̄. ideo de multis verificat illd̄ Jē.
9. Et oīs amic⁹ fraudulēter incedit. a hoc de
 etia pte de aicitia.

Capitulū sextū.

Sextū peccm̄ cōmunē curialiū ē astuta
 siue sophistica machinatio ad calūni
 andū et illaqueādū et exsequēti ad
 exoriādū vel spoliādū populū; imq̄s leges
 statuendo vel eis fauendo. pueras consuetudines
 allegando. varias vias calūniādi inueiēdo.
 vñ de talib; Isa. 10. Ne quā cōdūt leges imq̄s
 a scribētes iniustitiā scripserūt ut opprimerēt
 in iudicio paupes. de quolib; tali verificat il
 lud ps̄. Sedet in insidijs cum diuitibus in oc
 cultis ut inficiat innocentē. qd̄ attingit maxie
 qñ p̄ncēps vel dñs est nimis cupidus. qz̄ fm̄
 iudicē populi sic a mīster eius Eccl. 10. Qui libē
 ter audit v̄ba mēdatij oēs mīstros habebit

Impios puer. 29. Ut enī placeāt tali et ut asse
quāe p̄tē luci machinātur ad spoliānd paupe
res ab eis laudat̄ peccōi in desiderijs anīe sue
Et tales etiā assimilātur canib⁹ latrātib⁹ siue
lupis deuorātib⁹ oues siue accipitrib⁹ de plu
manib⁹ colūbas. Matth. 10. Sicut oues in me
dio lupoz. **I**bi Crisosto. omel. 33. Quīd ouis
in medio tōt lupoz. quīd columba in medio
accipitrū **I**mpius enī iudex siue domin⁹ ut
leo rugiens et vrfus esuriēs puerbio. 28. **L**eo
rugiens et vrfus esuriens p̄nceps impius su
p populū paupem. Tales vero impij p̄sides
vel cōsiliarij q̄si canes latrātes et cogētēs pau
pes ad iuditiū in quo spoliātur Isa. 1. Omnes
diligunt munera sequūtur retribu. et ideo seq̄
tur pupillo non iudicāt et cā vidue non inḡ
ad eos. Et tales aliqñ indurati impietate. q̄
nec paupum innocētia nec pupillorum infā
cia nec viduaz ignorātia nec pauperum ine
dia mouet eos ad pietatē Ecclias. 8. **V**idi calū
mas que sub celo gerūt lacrimas innocen
tium et c. **D**ij sunt similes lupis de quibus ait
Sapiens. 8. de animalib⁹. q̄ lupi cū piscatoēs
dant eis aliquid non nocent illis. sed cū non
dāt eis corrūpunt retia qñ extēdūt ad defic
cā **S**ic de talib⁹ n̄ munerib⁹ p̄ueniāt nocēt
et h̄ntib⁹ negotia imo sūt crudeliores lupis

Quia legiē de lupis q̄ nutriūt infantes expo-
tos bestijs sicut fuit de romulo quē nutriuit
lupa. put dicē in historijs. predicti aut̄ exco-
riāt pupillos et infātes. Et sicut est de lupo q̄
si p̄us viderit hōiez quasi eripit ei vocē ut ait
Ambro. exam. omel. 6. Sic tales si pri⁹ vide-
runt hōiez; nisi p̄us mūerib; p̄ueniātur eripi-
unt ei vocē ne possit loqui in iudicio. Hij etiā
sunt similes castori de quo ait Solmus li. 3. q̄
cū hōiez; inuasert cōuentū dentū non p̄us re-
larat q̄ cōcrepēt ossa sub dentib; eius. Sic ta-
les non cessant donec cōfringāt paupes. Mi-
chee. 3. Desup exoriauerūt ossa eoz a of rege-
rūt a ceciderūt. Hij etiā sūt crudeliores leonib;
de quib; ait Jero. epl. a. 17. q̄ licet ore rapido
dormiāt tā diu hñt memoriā p̄dādi q̄ diu v̄-
ter est vacuus. vbi enī sāguine pasta est feri-
tas cum saturitate succedit obliuio donec me-
moriā renouaueit esuries. Predicti aut̄ satu-
rati spolijs paupū non cessant alios spoliare
Itē hij sūt crudeliores leonib; esuriētib;. Vt
enim Solmus libro. 2. Clemētie sūt multa in-
dita in leonib; p̄stratis parcūt. in viros po-
tius q̄ in feias seuūt. infātes nō nisi in maḡ
fame pimūt. nec a mīa sepanē. Predicti autē
nulli parcūt ut dictū est. Et sicut est de lupis
q̄ quādo habēt multos filios sūt seueri. ut ait

Sapiens de aialibus. 6. Sic tales quanto plures
hnt filios tanto rapaces. Sed talib; eueit qd
ouent auib; deplumantib; butonem. ut idē de
aialibus. 8. Aues volāt a deplumāt ipsū ppter
hoc venatores dephendūt eas cū ipō. qd eueit
p̄didit. dū em̄ iuste ipi spoliāt paupes: inu-
ste ipi spoliātur a superiorib;. vel dū ipi spoliāt
alios tōis rpalib; ipi priuāt bonis spūalib;
ut sepe Isa. 3. **Ve** qui p̄d aris nōne ipē p̄dabe-
ris. ac. Et hī sūt iexcusabiles. qz cū ipi sint di-
uites nihilominus spoliāt paupes. p̄t loq̄e
Ambro. li. 2. de offi. **Alloq̄is** tales. **Dives** eās
q̄ cā aliena rapiebas egestas nō opulit. **I**deo
te feci diuitē ut excusacōez nō haberes cur nō
affuisti iniuriā patientibus **I**deo feci te poten-
tē ut nō inferres violētā s; repelleres. **E**xipite
inquit paupem a egenū de manu peccōis libe-
rate. **I**tem ipi faciūt qd creature irracōnales
abhorrent facere. ut sapiēs de aialib; li. 6. **N**ō
is modus auis vnus sp̄ciei qz vna comedat
aliam a tamen isti sunt etiā ofr̄atres spūaliē
deuorantes Michae. 3. **Qui** comedunt carnem
populi mei. **Vñ** narraē de tyberio in cronica
breuib; qz cum sibi suaderet tributa augēda
eē. p̄uocans dixit. **B**oni pastoris nō ē pec̄ de
glutire **N**ec isti cogitāt qz eit eis dux iudiciū.
qz cōn̄ eos multi clamabūt et de eis oquerēt

et quasi multi aduocati aduocabunt et iudex eis
eis seuerus? Quot enim bona iniuste abstulerunt: con-
tra eos clamabunt: quot lacrimae pauperum: quae
suspiciunt: quasi tot legiste contra eos aduocabunt.
Eccl. 31. Lacrimae viduae ad maxillas descendunt
Et sequitur. **A** maxilla ascendunt usque ad celum.
Job. 31. propter multitudinem calumiarum clamabunt.
Abacuc. 2. **V**e quae congregat auaritia mala do-
mum suae: sequitur quod lapis de pariete clamabit: unde
narrat **Petrus Damianus** in tractatu suo de quodam
infirmato ad mortem et clamante et ululante: quod
quod sex numeros a paupercula vidua accepit: et re-
terabat de manibus sanctorum. **Andree** et **Grego-**
rii ut sibi videbatur. Et quot passus inquit illa fe-
cit in laborando ut illos a me requireret: tot idem
a sanctorum manibus protuli. **N**ec mirum si superius iudex
sit seuerus talibus: quod dicit **Eccl. 32.** **Q**ui offert sa-
crificium ex substantia pauperum. etc.

Capitulum septimum.

Septimum vitium curialium est comestatio-
bus et voluptatibus siue ociosis et vanis
Indis horia vacatio. ut enim patet ad sensum: cu-
riales praedictis indulgent et etiam talibus student
sicut impropat **Amos propheta. 6.** **O**ptates capi-
ta populorum et ingredients pompaticae domum

isel. a sequit̄ **Qui** dormiās in lectis eburneis
 a lasciuīs in stratis vris. **Et** **Isa. 7.** **Ve** q̄ po
 tētes estis ad bibendū vinū. **Et** qd̄ puerius ē
 de die fatiūt noctē a ecōuerso. Dormiūt em̄ de
 die a vigilāt de nocte. **Sic** loq̄tur **Sen.** de quo
 dā potēte ep̄. **8A.** dicens maiorē ptem noctis i
 cōiūiō exegbat a vsq; ad horā sextam fere
 dormiebat hoc erat ei⁹ matutinū. **Similiē** nar
 rat **eplā. 12. 7.** de quodā fabulatore qui valde
 frugalit̄ viuebat a nil cōsumebat nisi noctē qd̄
 ait irrisorie. **Vnde** talib⁹ opetunt q̄ ait **virgili**
us li. 1. vbi dicit̄. q̄ post q̄ prima quies epul
 mensq; remote crateres magnos statuūt a
 vīna coronant. sic strepitus tectis ac. **Et** quia
 a libero p̄re primus est intēpantie gradus ut
 ait **valerius libro. 2.** a v̄trem distentū cibo
 sequitur voluptas genitaliū ut ait **Ioro⁹. ep̄.**
3A. **In** cōiūiō predictoꝝ sequitur qd̄ fuit in con
 iūiō dydonis in v̄glio vbi supra. **Infelix** dy
 do longūq; bitebat amōꝝ. **De** talib⁹ **Sere.**
 vomāt ut edāt o miserābiles quoz palatū nō
 n̄ ad p̄cōsas escas excitat̄ a h̄j nō viuūt q̄ libi
 dim̄a somno viuūt ait **Sen. ep̄. 7.** **De** h̄is **Isa.**
7. 17. q̄ cōfugitis m̄ae ad eb̄tate a seq̄t̄ citha
 ra a t̄panū a tybia i cōiūiō vris a op⁹ d̄ni
 non respiciās **Ob** ista vicia a cōsimilia que cō
 suener̄t regnāē in cui⁹ que non sūt regulate

legib; dei et moderacōe tpantie ordiate etiam
pbi fugiebāt. put dicit in Policco de Soete.
Cū ei q̄rere quare non in forensib; negotijs
puesaret. r̄ndit. Ego steno q̄ illi aulici ambi
unt et que ego ambio illi stemnūt. Confir
miter sancti viri dedimāt tales curias nisi q̄ntū
necitas cogit vel vtilitas aīaz erigit. Dauid
em̄ non venit ad kalendas Saul. p̄. Reg. 20.
Ad cōuiuū herodis nō venit nec infuit bea
tus Jo. b̄ in eo fuit decapitat⁹ Matth. 6. Meli⁹
est em̄ ire ad domū lud⁹ q̄ ad domū cōuiuū.
Seci. 6. Ideo dicit in tractatu de duodeci abusi
omib; q̄ q̄nta abusio est. monach⁹ curial. q̄
ordo claustralis et ordo curie diuersus. Ibi se
des in infidijs cum diuitib; ac. Hic audis Cū
cōsilio vanitatis non introibo. Ibi infidiaris
ut rapias paupem. Hic dicitis O diui ecclesiaz
malignantiū ac. Ibi dextera tua repleta est
muneribus. Hic legis Laui inter in nocentes
manus meas. Sūt due tamen curie principū
curialiū. quorūdam. s. qui ecclesias instruūt.
quorūdam qui destruūt. Alia curia Dauid.
Alia Absolon. put bene distinguit sexta abu
sio que est. monach⁹ cauidicus. s. qui amat
esse plus cum discipulis cum Herode q̄ in
carcere claustrī cum Johāne.

¶ Sequit Nonā distinatio.

Distinctio nona prime partis huius
sume. Capitulum primum

Onsequenter persequendum est de illis qui se habent ad manus modum in reipublica quales sunt milites. Manus enim reipublice sunt homines militares et congruenter per manus designantur. Manus enim sunt parte ad inuadendum ex nature impio et quantum utilitatis habent nulli. scilicet scire licet tamen apte inuadant ait Seneca epistola 99. Opus enim manuum est tangere attrahere et impellere. ait orator ethi. p. Et ideo manus est talis dispositionis quod possit talia facere. ait Algazel li. 3. Et manus est organum organorum Arist. li. 3. de anima Et non est unum instrumentum. sed multa. de animalibus li. 2. Sicut ergo manus in corpore naturali sunt ad impellendum nocua ad putianda infestantia ad attrahenda necessaria ad conseruanda omnia alia membra et defendenda. Sic sunt milites ad ista efficienda in reipublica. Et quemadmodum manus spiritualiter opponunt se ad caput protegendum ne ledeatur. Sic sunt milites in reipublica ad custodiam et tutelam vite principis qui est caput ut dictum est supra. Vn ait saluator Matth. 10. Estote prudentes sicut serpentes Sup quod aug. li. 2. de doctrina christiana ait prudentia serpentis est quod corpus possit per capite. scilicet defendere

Ad hoc hortat ipse discipulos Et ideo potest dici respu. siue ecclesia quoniam sunt fideles. sicut illud ps. Qui docet manus meas ad plium. hijs militibus dicitur predicator euangelicus exprimere militie institutionem dignitatem militum antiquorum probitate militis discipline seueritate apud impios officij qualitate et huiusmodi fructu siue utilitate Et de talibus offerre cum illis ad eorum edificationem.

Capitulum secundum.

Drimo ergo videndum de militie institutione siue militis effectioe et nuncupatione. ut enim dicitur in principio historie romanorum condita ciuitate a romulo quam ex nomine romane vocauit. mille pueros elegit quos a numero milites vocauit. Miles enim dicitur quod unus ex mille electus ait Dapias. Romulus primo ex populo milites suscipit et appellauit. Et sicut miles est nomen laboris ita et honoris ait Policitus libro. 7. Secundo videndum est de hijs que militem faciunt Et de hoc Policitus li. 6. dicit quod duo sunt precipua que militem faciunt. electio et sacramentum. Reipublice totius salutis exercetur ut tyrones non tantum corporibus sed etiam animis prestantissimi eligantur ad vires regni et romani nominis fundamentum. Et sequitur. nec leue putetur

hoc officium quod apud veteres inter tam varia genera virtutum precipue constat esse laudatum. Inuentus enim cui defensio periculorum imminet et moribus excellere debet et viribus. honestas enim idoneum militem et verecundia dum prohibet fugere inhonesta sepe facit esse victorem. Et sequitur. **A** magnis ergo viris magnaque diligentia conuenit eligi iuniores. Cum vero diligens electio in iudicio fuerit approbata signandi sunt et ascribendi milites qui ad eam inueniuntur idonei. Nam et velocitas requirenda est et robur agilitas et sagacitas necnon et virtus simul et armorum usus et disciplina in eis exploranda est. plerique enim quibus non improbabiles videantur specie tamen experientis comprobantur indigni. **R**epellendi ergo sunt minus utiles et in locum eorum strenuissimi subrogandi. In omni enim conflictu non tam predestinata multitudo quam virtus et disciplina. Et ideo **Alex.** Et si paucos haberet milites fuit tamen totius orbis victor. quia sui disciplinati fuerant nunquam fugam cogitantes. Unde cum magna examinatione et diligentia ab antiquis milites eligebantur.

¶ Sequitur capitulum tertium.

Capitulum tertium

O sacramento vero militari legitur in Polic
to ubi scribitur quod Lucio Flacco et Gayo Var
rone consulibus milites iurando facti sunt.

Antea enim sacramenta tamen modo a tribunis erige-
bantur. Ceterum ipsi inter se iurabant se fugere atque for-
midis causa non abituros. neque ex ordine recessu-
ros. nisi teli petendi hostiliter ferendi a cuius consue-
tudi causa. Et hoc dicebat militie sacramentum quod et
christianorum principum auctoritate firmatur et usu.

Item Vegetius li. 2. Jurant quidem milites pro deo et cri-
stiano eius et spiritum sanctum et maiestatem principis qui
super deum profertur se strenue facturos omnia que precipit
principes. Cum enim quis legitimam accepit principa-
tum tamquam punitum deus fidelis est ei prestanda devotio impedit
dusque est ei pugil famularum. Jurant etiam nunquam
deserturos militiam vel mortem excusaturos pro repu-
et pro ecclesia cuius sunt descripti militie. Cumque hoc pre-
stitissent iuramentum in privilegio dicitur militari con-
gulo. Ad hoc ergo obtinuit. ut electio et sacramentum
militie faceret. ut sine electione nemo describeretur
tur. a sine iuramento nemo militis nomen aut
officium sortiret. unde Tullius li. 5. de officiis refert de
Pomilio imperatore in cuius exercitu filius Cathonis ty-
ro militabat. Cum autem Pomilius videret unam legi-
onem dimittere Cathonis filium qui in eadem legione

militabat dimisit & cum ille amore pugnandi in
exercitu remansisset catho ad populum scripsit
ut si patere in exercitu remanere eum secundo
obligaret sacramento. quod prius amisso iure cum
hostibus pugnare non potuit. **P**at; ergo a mili
tari dignitas & fidei firmitas & iuramenti obligabi
litas. **C**uius forma est ut deo primo fides debita
deinde principia reipublice seruetur incolumis
& ideo magna militum pericula si non sint tales &
nisi etiam fidem & iuramentum seruauerint. **S**ed licet
sint alij milites dicentes se non teneri ecclesie ex
sacramento sollempni. quod iam ex consuetudine ple
tum non prestat nullus tamen est qui sacramento ca
cuto vel expresso ecclesie non teneat obnoxius & for
te id cessat apud aliquos sollempnitas iurame
ti. quod ad hoc ipso facto omnes inuitat & coartat
necitas officij & sinceritas fidei. **V**nde inoleuit
consuetudo sollempnis ut ipso die quo quisque
in gulo militari decoratur ecclesiam sollempnit ad
at gladioque super altari posito & oblato quasi
celebri professione seipsum obsequio ecclesie & al
taris tuendi deuoueat & gladium officij sui in
genere famulatum deo spondeat. **N**eq; enim necesse
est ut ista profiteantur verbo cum legitima pro
fessio militie facto eius videatur expleta
In homine enim illitterato & qui magis debet
arma scire quam litteras non oportet exigere

professionem hālez sicut in hoibus Irātis qua
les sūt Epī a abbates ut dī Policō vbi sup.

Capitulū quartū.

Quales autē dñt esse milites. s. strenui.
audaces. a impauidi. expti. a puidi. a
morib; venustizpt; ex p̄didis. Vnde
Bern. in exhortacōne ad milites tēpli. loquēs
de militia et militib; ait. Tria sūt necāria pre
liāti a militāti. Ve sit strenu⁹ et circūspēd⁹ ad
se seruādū Et expedit⁹ ad discurrēd⁹ Et p̄mpt⁹
ad feriendū. vñ ut tales cēt; instruebātur a
p̄ncipib; antiq̄s p̄ut narrat Salustius de Pō
pio q̄ cū alacri saltu. cū veloci cursu. cū vali
dis v̄tib; certabat. Neq; em̄ alit̄ potuisset
par esse serotono. nisi se a milites suos frequē
tibus exercitijs prepasset ad p̄lia recedendi
auscultādi infiliendi ars medioccris non est.
Nō ergo effemiati vel delicati aut torpidi dñt
esse milites: s; tales ut descriptū est. Optia em̄
militib; sūt hostē fortit̄ ferire. p̄sidia agitaē.
nihil nisi fugā metuē. hy emē et estū. laborē.
a inopiam eq̄mimē sub diuo quiescē. balnea
nescire. ferrū gestare. delicias phorrescere. §;
ecōtra milites moderni effeiatī sūt pigri a deli
cati. oc̄is vacātes. aleis a aucupic̄is insitētes

et in armis in fidionibus plus quam senioribus
gloriantes. Non tamen dico quod vituperanda sunt
arma ornata et fulgentia. dum tamen non fi
at vanitatis et ostentationis gratia. quia legi
mus machabeos habuisse clipeos aureos.
sed hoc habuere ob eorum magnificentiam in
citacione; mutua et aduersarioꝝ dissipacione;
quia ex fulgore clipeoꝝ fortitudo gentium dissi
pata est. Sed inaurare arma ex ostentatione
et pompositate et vanitate se mineu est. prout
ait **Bernb.** Portare in scuto et armis leone de
pidu et tñ ee formidolosu signu est falsissimu
Opitis equos sericis depingitis hastas clipe
os et sellas frena et calcaria auro et argento
ornatis Et sequit. Militaria sunt hec insignia
an potius muliebria ornamenta. Numquid for
te hostilis mucro reuerbitur aurum et gem
mis pect et serica penetrare non poterit. Ideo
ut narrat **Vegetius libro. 2.** Scipio africanus
cum ornatu scutu vidisset non mirari se inque
si tanta cura ornasset illud in quo pl⁹ pñidij
quod i gladio haberet. **Alia** tamen racione **Julius**
cesar voluit armari comilitones suos pretio
sis armis ut metu damm se defenderent. ne
ea perderent ut in libro de vita cesaris. De for
titudine vero militu et arduis factis tractat vale
tu li. 3. vbi ait de quoda duce hortate milites

suos ad plū. Sic dicēte prādeſe letāre cōmilitōnes mei tāq̄ apud infēros cenaturi

Capitulū q̄ntū.

Ugebat etiā ap̄d̄ ātiq̄s disciplina militaris i abdicatōe voluptatū carnis q̄ ad fetores luxurie. vñ narrat Valerius li. 2. q̄ Cornelio Scipio eod̄ tpe quo castrū intrauit edixit: ut oīa que voluptatis causa erāt amouerētur et tūc maximū nūnez̄ imitōz̄ a lixorū cū duob; milib; scotoz̄ a castris abiē fecit: ne p̄ hec milites effēarent̄ a infēmarē. vñ d̄ i poliē. li. 6. q̄ gens p̄toz̄ sepe sup̄ta est eo q̄ luxuriosissimā fuit. Similit̄ regna tyriorū legūtur fuisse subuersa ipulſu luxurie. Similit̄ impiū romanū exhaustū a diuisū est Perone impante cui⁹ gula fere oīa deuorauit. maculauit libido. exhaustit auaritia. fregit ignaua Et cum sup̄bia exmanuit luxuria. Dec oīa attendēs ille miles optim⁹ Vrias q̄ soti⁹s suis existētib; in castris noluit intraē ad v̄orem p̄p̄riā: p̄t̄ legit̄. 2. Reg. 11. vñ dicit̄ in Polico. Sūme p̄cauedū a duce in re militari ne ven⁹ a vinū pugnātia p̄ctora frangāt. Snni dicit̄ disciplina militis debet eē in cohibicōne comestationū et oīm p̄tinentū ad gulam et

ebrietatem. put narrat valerius vbi supra de
 metello qui ex castris lixas submouit a cibū
 venalem pponi vetuit. De quo narrat vegetius
li. 2. q. 1. q. phibuit milites vti alia carne q. alla
 vel elixa. Item viguit apud eos disciplina in
 cohibicōe rapinarū a dep. d. a. c. o. n. u. m. Vñ ferē
 h. c. edicto Julius cesar cōpescuisse milites suos
 qñ vitem ingressus est non licere spoliaē tem
 pla deoz. Et de hoc vegetius. vbi sup. q. catho
 memoie tradidit in furto comp. h. e. n. s. o. s. in. t. e.
 miliones d. r. t. r. a. s. h. a. b. e. r. e. p. r. e. c. i. s. a. s. Vñ de a. li.
 sandrū militem e via egressum hac pena ca
 stigabat. Cui dicēti ad nulli rei rapinam se
 ab agmine recessisse respōdit Spetie; rapine
 prebuiisti. Item erat mira disciplina militum
 apud antiquos in ocij exclusione a laboris
 exercitacōne prout narrat valerius vbi supra
 de metello qui vetuit neminem militum mini
 sterio seruoz vti neq; iumentorum. sed ut ip
 simet arma ferrent a alimenta. Similiter ve
 getius vbi supra narrat q. uis vsus classis non
 est; necessari; tamen ne milites desidia corrū
 pentur aut per ocij licentiam socijs iniuriam
 inferrent naues edificare instituit. Vñ de
 ipsa admirabili disciplina militum in seuera
 castigacōne excessuum narrat ipse Valerius
 vbi supra ponens multa et varia exempla.

Sicut de mallo torq̄to q̄ filiū eo q̄ ip̄o ignorā
te ad dimicānd̄ descēdāt maḡal̄ insit **J**udicās
cit̄ eē p̄ez sine filio q̄ p̄iaz militat̄ carē disci
plia **S**t ibi m̄tra talia exēpla de castigacōe mi
litū: ut vel in carcerent̄. vel de acie fugerēt. vel
q̄ nudi virgis cede rentur. vel quasi hostes re
pugnarētur et interficerent̄. vel q̄ era vel do
naria denegarētur. **D**isciplīna militaris acci
ter retenta principatū ytalie romano impio
pepit multarū vrbiū magnoz̄ regū validissi
maz̄ gentiū regimen largita est. ac. **S**t de hoc
Polic̄tus. li. 6. q̄ rōnos gentiū oīm victores
fecerūt eē sciētia. excitatio et fides quā elcī ip̄e
debāt reipu. a idō p̄ualuerūt adūsus oēs. **S**imi
lit̄ ait Trog⁹ p̄p̄ez li. 11. q̄ Alex. exiguā manū
militarē suscepit a p̄re. s̄ doctā disciplinatā et
militie assuefactā p̄ quā orbē terraz̄ aggress⁹
ē et innumeras hostiū fudit vires et copias. **D**e
caus̄ disciplīe siue pene omūiter Agelli⁹ li. 1.
būz̄ vbi ait **I**n p̄cis̄ puniēdis tres cās eē exi
stimāt. vna ē cū adhibet̄ pena castigādi grā
emēdādi ut is qui deliq̄t attētiōz̄ fiat correcti
orq̄. **S**ecunda cum dignitas eius auctoritat̄
q̄ in quē delinquitur tuenda est a reuerēdas̄
ne p̄missa pena contēptum pariat. **T**ertia
p̄pter exemplū ut ceteri metu pene terreant̄.
Was scripsit plato.

Capitulum sextum.

Dicitur militum et privilegium dicitur in decretis di. i. Jus militare est belli inferendi solemnitates fedus faciendi nexu signo dato egressio in hostem commissio pugne. ac. Item Polieratus libro sexto. Privilegia inquit militaria erant ex iure antiquo quod ab angariis et per angariis et sordidis muneribus essent alieni et quod iura licenter ignorarent. Et licet sint in parte preteritis in castrensi peculio testari possunt et quod ex publica sollicitudine non permittantur egere. Quod autem militare sit licitum sub principibus fidelibus et legitime institutis et de eorum disciplina patet ex doctrina beati Jo. bapt. Luc. 3. dicentis ad milites Reminere scutatis neque calumiam faciatis et contenti estote stipendium vestrum. Super quod ait Aug. epl. 1. 7. Quibus proprium stipendium beatus Jo. sufficere debere precepit utique militare non prohibuit. Item quod fideles possunt militare sub infidelibus in defensione rei publice salva iustitia et salva fide patet de sanctis militibus Mauritio et sotis eius qui militaverunt sub impiis imperatoribus. Super illud petri. 2. Subditi estote in omni timore domini non timoribus et modestis. sed etiam discoloribus. sed quia frequenter peccata committantur milites nisi sollicita diligentia precaueant.

dicie in vita bñ Aug⁹ q̄ in instituta bñ Am
brosij vnū erat nolentē militare v̄l ad militā
dū nullū instigare ne calūniā faceret a in eū
culpā refūderet. **S**ecundū q̄ vxorē cuiq̄ nūq̄
peteret ne illi in se nō oueniāt et cōiungētes
maledicāt **T**ertū q̄ ad cōiuiua inuitat⁹ non
libēter accederet ne t̄pantie modum nō obser
uet **E**t ideo ait Egesippus li. 1. q̄ in exercitu ro
mano non solū v̄tutē corpis s̄ etiā mentis re
quiri. nec fortitudie; in hostem s̄ etiā disciplie
normam spectari. ne crudel. ne impi⁹. ne inso
lens miles sit. ne poti⁹ p̄de q̄ victorie inētus.
Et quā miles ut dictū est accipit gladiū de al
tari a gladiū quasi p̄mitias dō et ecclie offert.
put dicie in Poliēto vbi s̄: **A**d ecclie honorez
a populi catholici v̄tilitatē debet militare a ad
mandatū p̄ncipis ordinate tueri eccliaz. ipuḡ
re p̄fidiaz. sacerdotiū venerari. paupum p̄pul
sare iniurias. pacare p̄uinciam p̄ fratribz ut
sac̄menti docet cōceptio fūdere sanguinē et si
opus est ponē aiaz. ut de hñs verificet illud
ps̄. Et gladij ancipites in mamibz eoz Et hoc
non ad rapiendū alienū. s̄ ut fatiant inditiū
p̄scriptū a ad exercēdū officiiū suū s̄m equita
tē inditiij. **M**ilites vero antiqui non exercētes
officiū suū mō debito vel otrariū facientes pu
niebantur redigēdo eos ad ordinez peditum.

sicut narrat Valerius ubi supra ponēs exemplū
de multis Vnu autē tenendū ē qd nō ē cutū laici
uos molles et effeiatos hēre i p̄ijs et hoc exem
plo gedeonie Judiciū. Λ qui cū tricētis viris q̄
nō biberēt aquā curuatis genibz. s̄ lateēt ma
ibus om̄ssis formidolosis et timidis obtinuit
victoriā.

Capitulū Septimū.

Sed qd pars p̄dest militibz qd sint exerci
tati disciplinati victoriosi i militia regia
si fuerint deuicti in militia xp̄iana. Est
enim quadruplex militia. s̄. hūana. s̄. sub prin
cipe hōie quos monuit bt̄us Jobes baptista
nō facē calūniā Luc. 3. Est et alia militia xp̄ia
na aduersus p̄ncipes p̄tates aduersus carnē
et sāguinē Eph. 6. De q̄ Job. 1. Militia ē vita
hōis sup̄. t. ubi Greg. mo. 6. i p̄. sufficiēt de
hac militia et de hostibz cōn̄ q̄s ē militandū In
q̄ militia d̄z fidel̄ eē militās deo et industria p̄
laud̄ disciplina exercitatur v̄tute p̄dier̄ cōstantia
aiofus. pl̄ em̄ est vincē dybolū q̄ pharaonē
cum exercitu Ait Bernb. sup̄ canē. omel. 39.
Ic̄ est militia uotiuā et diuina in qua militat
homo cōtra hostes fidei ad defensionem ipsi⁹
quales sunt milites templi quos Bernhard⁹
hortatur ut s̄. Sunt et alij milites qui ex fidei

amore a dīna bello cōde deuouētūt et exponūt se extra hostes fidei. vnde Bern. Procedite milites a itrepido aīo inimicos crucis xpī p̄pellite Et p̄sequūt q̄ glorioſi reuertūtur victores de p̄lio. q̄ beate moriūt martires in p̄lio. ac. Itē est et militia v̄tuosa siue ecclīastica in qua militāt prelati a p̄dicatores ecclīastici cōtra illi⁹ hostes a extra heresiū errorūq; inuētōēs. Thimo. p̄. Labora sicut bon⁹ miles xpī Et ad thī. p̄ut milites in ill⁹ ac. Et hī oēs milites sūt in formādi modis didis Et si militātes p̄ma militia dūt esse virtutib; p̄ditū multo magis in alijs militib; et de talib; que ei cōpetūt debet predicator euangelicus conferre cū eisdem.

Distinatio decia p̄me partis hui⁹
sume.

Capitulū p̄mū.

Sicut ergo p̄ manus milites signātur in corpe reipu. sic p̄ pedes populus inferior oueniēter designat et deputat ad hūliora officia et ad obsequia reipu. s̄m institūde; Plutarchi ut dictū est. vñ ait quasi soccos pedib; fatiam⁹ ut nō offendant ad lapidē obicē. Al em̄ tūto magis est nccaria p̄uidētia q̄ plura inueniūt offendicula dum i obsequio totius corpis in

terra g̃diūtur eisq; iusti⁹ tegumentoꝝ suffra-
 giū debet ꝑcipue cū totū corp⁹ erigūt a susti-
 nent molē pedū. ac. Magna ergo vtilitas ho-
 rū pedū i repu. et magna cura sūt astodiēdi
 ꝑregēdi a dirigēdi Opus em̃ pedis est corp⁹
 sustētare nec̃aria vite ꝑꝑādo a obseqūdo s̃m
 om̃eta. ethi. ꝑ. Sic op⁹ ē populi inferiois supi-
 ores sup̃ortatē i obseqūdo a sustētare vite ne-
 cessaria eis ꝑꝑando. de quib; pedib; ait **Job**
30. Pedes meos subūtrēt. vbi ait greg. moē.
20. quid ꝑ pedes ecclie nisi extrema illi⁹ mēbra
significātur q̃ dū ad opa terrena deseruiūt tū
to celerit⁹ ab aduersariis falli p̃nt q̃nto subli-
mia min⁹ intelligūt. ac. Ibi bñ de hoc.

Capitulū secundū

Et q̃ in repu. sicut sūt diuersa mēbra
 sic a diūsa officia quēadmodū ē in cor-
 pe naturali **Ad ro. 12. Sicut i vno cor-**
pe multa membra habem⁹. ac. Et ad cor. 12.
idē Sicut ergo supra dicitur Principes et alij ad
monendi sunt ut exerceant sua officia ad que
sunt deputati. s. laborent fideliter a religiose si
ue sinceriter a fructuose cogitantes q̃ hō ad
laborem nascitur **Job q̃nto St ps. Labores ma-**
nuū tuarū māducabis bñs es a bñ tibi eis.

Sed labor iste consistit in opibus artium mechanica-
rum que sunt septem. scilicet. Amificium Armatura Navi-
gatio Agricultura Venatio Medicina Theatri-
ca sicut Dug. in dydascolicon.

Capitulum tertium.

In primis ergo sunt homines laborantes
admonendi quod sint a peccatis imma-
culati. scilicet. a furtis. a fraudibus. meda-
cibus. a carnis voluptatibus. a alijs que solent ta-
lia committere. Et ut ordinata intentione laborent. si-
cut malint manibus laborare quam otiose vivere vel
medicare vel furari. Et ut in laborando deum orent
et invocent. decimas et oblationes ecclesie fideliter
persolvant. Et ut elemosinas pro parte faciant. et si
hoc fecerint sperant pro regno dei et vere tales
sunt deo accepti. unde de quodam tali narratur in
libro. collationum collatione. 2. Quod cum ad orationem et
preceptum beati Johannis abbatis demon noluit exi-
re a quodam demoniaco. adveniente seculari que
eis premitias detulit de labore suo ad cuius precep-
tum statim demon exiit. A quo cum abbas ordi-
nem vite sue requireret. respondit se nullius boni com-
muni scilicet. nisi quod fideliter manibus victum quereret et omni
die mane et vespere largitori vite sue sanitatis
et industrie in ecclesia gratias redderet et de fructibus

nūq̄ aliqd vsurparet nisi primicias a decimas
 & eccie psolueret a q̄ nūq̄ boues p alieno
 messis cōtiniam duceret nisi eoz ora clausissz
 ne damna inferrent. Insuper addidit se expulsū
 impio pntum cū vellet monachū p̄firi duris
 se lpsā quā nūq̄ cognouit sed ut sororē vir
 ginem toto tpe vite sue custodiuit. **Q**d abbas
 audiens dixit Vere monachos excell a ideo
 merito demones vincis a pell. **V**n̄ in isto ap
 parz norma a vita laboratū q̄b⁹ auget deus
 spalia a spūalia s̄m illd puer. 10. b̄ndictio dei
 diuites facit. **V**n̄ narrat in vita Iohis. elēosi
 narij de duob⁹ futurib⁹ calciamenta facient
 bus quoz vnus habebat magnā famliā p̄
 tes. s. p̄rēz a m̄rem vxorē a filios quos alebat
 de arte sua p̄p̄ deū a quotidie fūmo mane ad
 ecclia; ibat a oīomb⁹ vacabat a in nocte deo
 gr̄as agebat. **A**li⁹ erat eo dodior in arte sua
 nec ad ecclia; ibat. s̄ sēp diebus oībus etiā
 dominicis laborabat nec tñ seip̄m sustentare
 valebat. **I**nuidēs igit̄ alteri dicebat cum ira
Vn̄ tu sic diues fact⁹ es q̄ q̄si nihil laboras et
 ego sp̄ laboro a sēp i egestate sū. **C**ui alē pia cau
 tela volēs ip̄m ad bonū excitāē dixit **C**ū ad ec
 clia; q̄tidie m̄ae p̄go p̄tū aui ep̄ioasi vire
 niē meū illd tibi dimidiato. **Q**uē cū ad ecclia;
 seq̄ret̄ quotidie b̄ndixit ei deus a diuitē fecit

Qui dicit. qñ dimidiab meū p̄tū p̄missum. et
r̄ndit alt. **N**ihil p̄c̄ij material̄ inueiebā s̄ sp̄ua
le qđ in ec̄cia p̄cipiendo addidit et deus mihi
tempalia qđ et faciet tibi si me sequi volueris
quia irritari non potest sentētia dñi dicētis. q̄
rite p̄mū regnū dei et iusticia; eius et hec oia
adiciēte vob. **D**ic ergo instruūtur laborātes
q̄liter dñt laborare.

Capitulū quartū.

Sed non solū laborātes instruendi sūt
ut in arte sua artificialit̄ laborēt exte
rius; s̄ sp̄ualit̄ ad aīe vtilitatē. **V**nde
p̄mo admonēdi sūt laborātes in lamficio que
ars p̄mo nūerata est. qz̄ otinet oīa ḡna texen
di. confuendi. nēdi. retorq̄ndi. acu. fuso. sub u
la et alijs instrumētis ut ait **H**ugo. **T**ales de
bent moneri ut faciāt sibi vestez sp̄ualem. exē
plo mulieris bone q̄ q̄huit lanā et līnū et opa
ta est cōsilio manuū suaz. p̄ū. vltio. **V**t sic la
borās indut⁹ veste nuptiali que est caritas i
grediat̄ regnū celoz. put ait **G**reg. li. 2. omel.
11. q̄ caritas terit̄ duobz p̄ceptis dilectionis
Ita ut dilectio dei sit ad modū scamis. dilectō
p̄ximi ad modū subtegmis. **S**imilit̄ p̄dicator
instruat laborātes in arte armature que sunt
ut p̄tegatur vel p̄tiamus; ut faciant sibi

arma spiritualia contra tela hostis nequissimi.
fm illud apli dicētis eplē. 6. **I**nduite vos ar
matura dei. ac. **S**ulti enim sūt si alios armēt
a ipsi inermes extra dyabolū remaneāt. Simi
liter p̄dicator moneat nauigātes ut fatiāt sibi
bi nauem penitētiē. quia ipsa est secunda ta
bula peccōibus post naufragiū ait **Jeromim⁹**
eplā. 88. **E**t apprehendant crucem xp̄i que est
nauis ecclesie p̄ quā transeūdū est mare h⁹
mundi ait **Aug⁹. sup Jo. omel. 2.** **M**are ē mū
dus quī causāz tumultibz a vndis se allidit
ait **Greg. libro. 2. omel. 8.** **U**ni⁹ maris multa
picula. quia insunt reptilia quoz non est nu
merus **V**nde impossibile est precipue peccōri
bus sine naue crucis id est penitētiē post hāc
vitam ad celum transire **S**imiliē laborātes in
agricultura admonēdi sūt ut colant agrum
suū. s. corpus penitētiālibz exercitijs a ortū cor
dis sui multimodis v̄tutibz ut in fine metāt
fructū vite etne. qz fm **Apostolū ad cor. 3.** dei
agricultura sum⁹. **S**; reuera in multis verificā
tur quod dicitur puer. 22. p̄ agrū pigri homi
nis transiū a ecce totū repleuerāt v̄ticia. s. vi
tiorū pungentiū. **S**ed magna dementia est cū
magno labore agrum exteriorem excolere p̄
fructū tempali et negligere agrū anime inte
riorem pro fructū eterno.

Capitulū qñtū

Similiter admonendi sūt laborātes i ve
nacōe: q̄ diuidit̄ in fermā. aucupitiā.
et piscatoriā. et fit multis modis s̄m
Aug. vbi supraz q̄ fiat debito modo. Nam licz
illa que est pisciū fit licita clerico et monacho
put dicit̄ de cōsecra. dist. 9. ca. vltio. Tñ illa q̄
est ferma vel illa que dicit̄ aucupitiū non oī
p̄sone nec oī tempe licita est. ut ptz dist. 80.
ca. Quī venatoribz. ac. In quo ca. dicit̄ Quī ve
natori donāt non hōi s̄ artū neq̄ssime donāt.
Et seq̄tur. Sau venator erat qz pccōr erat a pe
nitus nō inueim⁹ in scripturis s̄ctis aliquē
venatorē sanctū. Piscatores autē s̄ctos mul
tos repim⁹ Et post seq̄t. Quid p̄dest ieiunare
visceribus et luxuriari venatibus Ibi em̄ di
stinguūt Apparatus q̄ est venatio oppressiua
paupum a hec est illicita Et est arenaia cum
bestia dentata causa viriū ostendēd aꝝ et quī
hāc exercet mōrliter peccat Et est saltuosa i fil
uis a saltubz Et hec licet sit licita tñ fit illicita
ex p̄sone et tpe. ut Spō. religioso. a viro ecclē
siastico Et oībus laicis in tpe q̄dragesimali.
put dicit̄. 33. q̄stioe. 8. Si nulla. Laico tñ est li
cita ob neccitatē tm̄. s. p̄ pellibz a carnibz cū ca
nibus a strepitu. ponē tñ laq̄os vel retia sine

Strepitu clamore et clamibus licitū est dericis
ut dicit ibidē in appatu. Debet etiā p̄dicator
cōdemnādo exprimere venatorū vanitates
vel varietates cursum p̄teruitates tempum
amissiones inuales occupacōes sepiū a lege
tum cōculcōnes a in fine fructuū modicita
tes que omnia cōmitatur venatores quādo
post vnāz bestiolam ut lepustulū timidū tot
currunt milites tot sustinentur ribaldi et ca
nes tot cornuū clangores tot vlulantū voi
feracōnes a in fine vtilitatis paucitates a vti
lium laborum omissiones. Ille autē venatio
nes que fiunt ad extirmiū noxiarū ferarum
ut luporum a vulpium a huiusmōi magis li
cite sunt q̄ alie propter cōmunem vtilitatem
consequētē dū tamen debito fiant tempore
scilicet non diebus dñicis et festiuis. Vnde
narrat Policatus libro p̄mo ca. sexto Q̄ va
tes mantuan⁹ ferē interrogasse marcellū cū
de popula cōm auū vehementius opam daret
an auem mallet instrui in capturam auū an
muscā formari in exterminacōne muscarū.
Cūq; ille q̄stionē ad auūculū retulisset augu
rū cōsilio illi⁹ p̄legit ut formaēt muscā q̄ a ne
apoli citate muscas abigēt et citate a peste in
sanabili liberaēt que optio impleta est. Et de
mō impletionis narrat Alexand⁹ nequā in li

de naturis rerū q̄ Neapol̄ cū sāguisugaz infirmitatū peste letali vexaret. liberata ē a marro ne. Virgilio pietā ī fūdo putei irūdie aurea Qua extracta a puteo mūdato euolutis āno rū circū repleuit ciuitatē infirmit̄ excit̄ irūdi nū. nec sedata ē pestis an̄q̄ sāguisuga aurea icato ī puteo mittetur. Qualit̄cūq; aut̄ de hoc fuerit. liquet ex p̄d̄c̄is voluptati et delectacōi p̄ferēdā eē multoz utilitatē. nisi em̄ aliq̄n ali quibz eēt licita p̄fecto Isaac p̄iarcha ad tale op̄ nō misit; filiū suū an̄q̄ disposuisset ei b̄n̄ dicē. t̄n̄ ex cā. ex tpe. ex p̄sone. odicōe. et ex idē bito mō potest eē illicita ut dictū est. vñ nar rat de Edgāro rege anglie q̄ die d̄nica semel iussit; ad venand̄ et bt̄is **Dunstan** sacris in dut̄ regē; ad altare diu expectaret; audiuit ab angel̄ in celis introitū misse. et kyriel. euā geliū. et postea **Ite** missa ac̄. Cui cum diceret rex rediens a venacōne ut missam inciperet. Respondit. Non possum. quia audiui magnā missam dei in celis. post quā non est mihi peccatori licitū celebrare. Indignū em̄ te p̄ quā dam vaitate tāta missa te fecisti. Quo audito rex ingemuit et de cetero se et suos a venacōne diebus festiuis abstinere fecit. Vnde venatio que aliquādo licita est ex tēpore fit illicita et p̄sone. ut patet ex iā dictis.

Capitulū sextū.

Similis informāndus est vacās opib⁹
 medicine ut p̄mo in se p̄caueat mor-
 bos spūales ⁊ aiaz lepras q̄ sūt pccā
 s̄m illud Luc. 8. Medice cura teip̄m. Similiter
 informādi sūt ne alios curare attēptent añq̄ p
 fede i sc̄ia sua sint instructi. q̄ ut ait om̄etator
 ethi. 9. Oportet q̄ medic⁹ sit m̄strudus disci-
 plina et exp̄iētia ⁊ q̄ adhibeat diligētā i me-
 dicādo ⁊ cās morboꝝ insinuet egrotis q̄ sunt.
 crapula ⁊ sup̄fluitates. quia s̄m Senecā epla
99. Multos morbos fecerūt multa fercula. Et
 om̄i p̄uēbio d̄r q̄ cena sero t̄a turgētia facie
 cym̄teria. Itē Sen. vbi s̄. Multos morbos nō
miraberis si cocos nūeraueris. s̄ antiquit⁹ nō
 fuit ita. q̄ medicā fuit paucarū herbarū sc̄ia
 ⁊ illos cib⁹ exapiebat q̄ nō nisi esuriētib⁹ pla-
 cere possēt. ⁊ c̄. ibi bñ de hoc. Itē informāndus
est medicus ut p̄ diuersitate etatū t̄p̄m com-
 plexionū et regionū adhibeat medicinā. put
exemplificat Aug⁹. epla. 2. de quodā medico
 qui adhibuit q̄ congruebat dolori cuius dā
 ⁊ sanitas c̄secura est. At ille post aliq̄t̄ ānos
p̄stimo dolore ḡuat⁹ apposuit idē medicamētū
⁊ pius se habuit. Et cum a medico quesuis⁹
 causam R̄ndit. q̄ illi etati non conueniebat

quod alteri optebat **Et** subdit **Aug⁹** regulaz
bonam. Tūc valet ratio ut artibus non mu-
tatis quod fm eas fit pro temporū varietate
est mutandū. **Et** etiam admonēdus medic⁹
ut lucra non querat iniusta nec infirmitates
hōim desideret questus gratia. ut ait **Seneca**
de beneficijs libro. 6. q. Damades **Athenis** ve-
niens eum qui necessaria funeribus vendica-
bat dānabat cum pbasset magnū lucrū op-
tasse qd eueniebat ei ex multoz nece. vñ ait
ibidem. Grauisima infamia est medici opus
querere. **Consimiliter** debent informari egro-
ti ut primo querāt medicamēta spiritualia.
quia sepe peccata infirmitatū sunt causa fm
illud **Greg⁹** dicentis q nulla nocebit aduer-
sitas si nulla dñetur iniquitas. **Sed** xp̄us est
verus medicus et verbū eius est medicamē-
tum fm **Aug⁹** libro. 3. sermonū sermōe. 31. **Itē**
Ambrosi⁹ in sermone ait. **Omnia** habemus
in xp̄o et omnia nobis est xp̄us. vnde si vul-
nere carere desideras medic⁹ est. si febre estu-
as fons est. si fortitudine indiges virtus est.
si morte fugis vita est. si celum desideras via
est. si tenebras horres lux est. si doctrina indi-
ges veritas est. vñ ip̄e dñs ait **Matth. 9.** **Non**
est opus valentibz medico s̄ male hñtibz.

Capitulū septimū

Similis quā p̄dicatoꝝ videt laborātes in
 theatrica q̄ septiō loco natuāta ē ab
 hugone q̄ q̄dē scientia ludoz dicta a
 teatro vbi popul⁹ conueniebat ad ludendū a
 spectaculū ait idēz debet monē eos ad p̄cauē
 dos ludos indebitos a lasciuos. Est enī ludus
 puerse illusionis de quo gen. 16. dicitur q̄ Sa
 ra vidit **W**ismaelē ludere cū filio suo **I**saac in
 quo ludo vidit illusionē a significabat deceptō
 nem ait **Aug⁹. sup Jo. omel. 11. Et tales sūt lu**
di ioculatoꝝ mimoz a histriōnū a saltatriciū
 qui sunt ludi nephandi quibus non debet de
 tricus interesse nec respicere de quibus histrio
 nibus ait **Aug⁹. Qui stultas hoībus ludentibz**
aliquid impendit peccatis eoz p̄cipem se fa
cit Vñ vos q̄ sp̄uales estis cum tales videri
 tis arguite corripite a castigatē. est etiā ludus
 lasciuie vaitatis a voluptatis de quo exo. 32.
 Sedit populus māducare a bibere a furrerēt
 ludē Et tales ludi sūt cauēdi. **Vñ Crisost. sup**
math. 5. 6. ait q̄ de⁹ nō omēdat ludē s̄ diabo
lus. si luserim⁹ añ certamē a p̄p̄a cadim⁹ pigri
tia **I**tē lud⁹ ē idiscrete adōis ex q̄ sepe mala p̄
 ueniūt ut rixe a lape pugne et hoc p̄fē ludas
 intētiōez q̄ cū dephēsus fuit a red argu⁹ dicit

Iudēs feci. nec certe sufficit hoc ad excusacōez
q̄ lex canonica dicit q̄ ludus noxius ē in cul
pa. precipue cū nō possit in bonū int̄pretari.
Et ideo ludus tal̄ est puniendus & condēnād⁹.
Ite ē ludus socialis honestatis. sc̄ ad recreati
onē & releuamez laboris. **Et** sic legūtur p̄bi lu
dere. put̄ **Sen̄**. dicit li. de trāquillitate in fine.
q̄ **Soctes** cū pueris ludere nō erubescibat. **Et**
Catho aīm curis fatigatū publicis laxabat
ludis et hoc aliquñ expedit. **Et** ponit exēplū de
agris fertilibz q̄ cito illos exhauriet nūq̄ in
termīssa fecūditas. **Ita** aīoz impet⁹ assidu⁹ la
bor frāget vires. nisi paulatim resoluti et re
missi fuerint. **Similit̄** ponit exemplum q̄ som
nus refectiōm est necari⁹. si tamē sit cōtinu⁹
mors est. **Et** ideo inq̄t legū cōditores festos in
stituerūt dies ut ad hilaritatez publice hoīes
cogerētur tāq̄ necariū laboribz t̄pamentū int̄
ponentes. **Ite** **Valeri⁹** li. 6. **Ludos** idcirco int̄
legittimas actōnes cōnūerabāt quia t̄pamēto
motus natural̄ calor nutrit̄ in corpe et letitia
mentis repatur. **Viri** tñ eccl̄iastici sobrie et tē
pate dñt ludere. put̄ ait **Ambrosi⁹** li. p̄. de offi.
q̄ licet interdū honesta sint ioca ac suauia. tñ
ab eccl̄iastica aberrāt regula. nō solū p̄fanos
s̄ etiā oēs iocos dedmādos arbitroz. vñ de be
ato **Johāne** ap̄lo narrat. **Cassian⁹** libro. 4.

collationū q̄ cū manu molliter pdicem demē
 ceret **V**idit eū quidā iuuenis a senem de r̄he
 ac miratus est talē virū sic facere. **C**ui sanct⁹
 ait. **Q**uid gestas in manu. **A**t ille **A**rcū. **C**ui
 ait. **C**ur eū non semp tētū circūfers. **E**t ille. **R**e
 ingi curuacōe fortitudo ei⁹ mollescat a depeat
Sic ait sanctus ne te offēdat hec mea parua
 laxatio. quā nisi remissione quadā rigorem
 quis relaxet nō potest obsequiū dare siue iu
 giter fecundare. **V**iri vero celi q̄les sūt ecclē
 hasticū religiosi ludos primo modo dictos ca
 ueant a si aliquo ludo v̄tatur debito modo et
 debito tempe a religiose fiat ut ait **S**en. epla
 .70. **V**ir autē p̄fect⁹ nō debet int̄dēre ludis va
 nis in quib⁹ delectatur demones. **V**ñ a i som
 no fuit didū illi romano ut ludi instauratē
 sicut recitat **A**ug⁹. de ci. di. libro. 2. ca. 26. **D**e
 ludo vero aleæ a eius piculo in sūma de casib⁹
 libro. 2. vbi dicit q̄ illi qui ludūt ad aleā vel
 ad taxillos vel qui ludo int̄sūt vel sunt p̄ci
 pes peccant. **E**t ibi de p̄c̄is ocomitātibus talē
 ludū q̄lia sunt de h̄eria lucrādi voluntas spo
 liādi tempis amissio frequēs p̄ioratio rixaz
 puocatio s̄bilitate consūptio assiduitas n̄e
 tiendi a otiosa verba a blasphematoria sepe
 proferendi. **V**nde dicitur in **D**oltrato libro
 p̄mo q̄ mendatioꝝ a p̄uicioꝝ matre est alea

Vnde et Chilon lacedæmouius iūgēte societa
tis cā cum missus Corinthis duces et seiores
populi ludentes inuenit in alea Et ideo infecto
negotio euerfus est dicēs se nolle gloriā spar
toꝝ quoz fama obstructo bisancō darescebat
hac maculaē infamia ut dicerētur cū aleatori
bus straxisse societate. Cōsimilit regi demeto
in obprobriū puerilis leuitatis missi sunt au
rei tali a rege pthoꝝ quo mūere inhonorata
est adolescētia regis semil qui in maiestate re
gia constitut⁹ nō verebat leuia exercē. Contra
est de magtibus modis q̄ p magno hnt si no
uerint venaticam vanitatē a in aleaz peritia
sint instructi et si i vanis ludis sint expti. Cū
tñ dicat Sen. in puer. Aleator tūto est neqoz
quōto in arte doctior. ergo vesania magna est
tali arte insudare Et nonsolū nobiles intēde
tes talibus sibi nocēt s̄ etiā multis alijs q̄bz dāt
audatiā et exēplū talibus vacandi a etiam libe
ros suos a hēdes exēplo suo ad talia puocāt
Mundus iste totus quoddam scaccariū est
cui⁹ vnus punctus est albus et alius niger p
ter duplicē statū. vite et mortis. grē et culpe.
Familia hui⁹ scaccarij sūt hoies hui⁹ mūdi q̄
oēs de vno sacculo matno extrahūtur a collo
cātur in diuersis locis hui⁹ mundi a singuli
hnt diuersa noia. vn⁹ dicit rex. alter regina.

**Tertius roch⁹ Quart⁹ miles Quint⁹ alphinus
Sext⁹ pedim⁹. Vnde v. Rex roch⁹ alphin⁹ mi
les regia pedim⁹. Isti⁹ aut⁹ ioci oditio e tal⁹ ut
vn⁹ aliū capiat a cū ludū oplerime sicut de
vno loco a saculo erierūt sic i vnū locū repo
nūt. nec e dēna int⁹ regē a pedite paupē. qz fil
i vnū diues a paup⁹ **Et sap. A. di.** Vn⁹ e intro
it⁹ ad vitā a fil⁹ erit⁹ **Et sepe dicit qz qn⁹ failia
scaccarij reponit i saculū rex iferi⁹ collocat⁹
ē. Sic qn⁹ trāseūt ab hac vita hui⁹ mūdi ma
iores i inferno sepeliūt a paupes i sinū Abra
he depositāt. exēplo diuitis a lazari In isto etiā
ludo rex vadit circūqz; dicitē a capit vndiqz;
sp dicitē In signū qz rex oīa iuste capiat a in
nullo omīssa iusticia oibz; exhibēda obliqre d;
S; mō qz qd agit iusticia ēputat. qz qz qd pū
cipi placz iuris h; vigorē. Regina siue dēna q
dicie **Ferze** capit a vadit obliq. qz cū avarit
simū sit genus muliez quicqd capit nisi me
re dē ex grā rapia est a iniusticia. **Roch⁹** est
iustitiarū pambulās totā terrā. directa tñ li
nia ita qz nihil obliq capiat mūeribz corrup
tis. s; oīa iuste corrigat nulli pēns. s; econtra
de illis iā verificat illud amos. 7. **Cōuertisti i
amaritud mē iudiciū et fructū iusticie i absin
thiū. Miles** vero in capiēdo duo pūda trā
sit directa a tertū obliquat In signū qz miles****

a dñi fremi poterūt inſte capere reddit⁹ debi-
tos et iuſtas emēdas a deliquētibz ſm exigē-
tiā delicti. ſ; ſciū pūctū obliq̄t cū talliagia ⁊ in-
iuſtas actōes extorquēt a ſubditis. **A**lphim
vero cornuti ſūt ep̄i nō ut moyses ex colloq̄o
dmo: ſ; poti⁹ regio impio vel p̄ce ā p̄tio ſubliā-
ti. **I**ſti alphim obliq̄ currūt ⁊ capiūt tā pūcta
ptrāſeūdo. quia fere oēs p̄latoſ pūctū odiū ⁊
amor ⁊ mūez fauor. ne deliquētes rephēdāt ⁊
cōtra vitia latrēt. ſ; poti⁹ p̄ ānuo cēſu p̄cā ad
ſermā tradūt ut ſic dyabolū dicēt. vñ q̄ debu-
erūt vitioꝝ extirpatores eē. **N**ā p̄ cupiditateꝝ
facti ſūt vitioꝝ p̄motores et dyaboli p̄curato-
res. **S**ed m⁹ vero paup̄cul⁹ ē q̄ incedēdo ſp̄ va-
dit dirē i ſua ſimplicitate. ſ; qñ capē vult ob-
liq̄t. ſic ſp̄ dū i ſua ſimplicitate ⁊ paup̄tate cō-
ſiſtit dirē viuit. ſ; cū q̄rit aliq̄d tēpale vel ho-
norē deſq̄ ſtatū mēdati⁹. piur̄ti⁹. adulaōibz
⁊ fauoribz obliq̄t quouſq; ad ḡdum ſupioꝝ
ſcaccari⁹ p̄ueiat et tūc duo pūcta ptrāſit: ter-
tiū obliquādo. **S**ic paup̄ cū eleuat ſtatū pūſe
incedit. q; aſp̄i⁹ m̄bil ē huīli cū ſurgit in altū.
In iſto ſcaccario dyabol⁹ dicit eſchack inſultā-
do aliquē ⁊ p̄cutiēdo p̄cū iaculo quū ſic p̄cuſſ⁹
niſi cit⁹ dicat liueret ad p̄m̄tētiā recurrēdo
dicit dyabol⁹ ei. **M**ath aīaz ſecū ad tartara de-
ducēdo a quo nec liberabit̄ p̄ce. vel p̄ctio.

quā in infetno nulla est redēptio Et sicut ve
nator diuersos habet canes ad capiēdas be
stias diuersas Sic dyabol⁹ a mund⁹ diuersa
hñt peccā quibus diuersimode hoies illa qant
quā omne qd est in mūdo aut est concupiscen
tia carnis aut ocularū aut supbia vite

Capitulū octauū.

Laborātib; ḡ i p̄d̄cis artib; mechaicis
et opib; ad illos p̄tinētib; ad reipu
vilitatē sūt q̄si pedes ip̄i⁹ a obsequiē
ei a eā ful̄tāt de qb; pedib; custodiēdis mo
uēdis dirigēdis statuēdis dñt hie curā mḡra
tus. vñ plutarc⁹ dicit i oib; exeq̄nda sūt q̄ hu
milionib; a multitudine op̄tūt. Nā paucitas sp̄
plurib; cedit a ea cā sūt i tituti mḡratus ut a
subditis iniurie ppulsētur ip̄aq; respu. q̄si illo
rū opifitio calciet. Est em̄ q̄si discalciata q̄n in
iurijs exponē q̄ nihil p̄t ignomin⁹ eē gerē
tib; mḡratū. Afflict⁹ nāq; popul⁹ q̄si p̄ncipis
podagrā arguit a vincit Et sicut apostol⁹ ad
cor̄. 12. Omnia mēbra sunt vnū corp⁹. q̄ tñ mē
bra hñt diūsa officia a q̄dlibet indiget officio
alteri⁹. tñc ē q̄dlib; mēbz p̄fectū cū p̄t p̄ficē
suū op⁹ p̄riū. Vñ quodq; em̄ ē p̄fectū cū at
tingit p̄riā vñc ait p̄hs libro. 2. metheo.

hoc est signaculū qđ potest faceere suū op⁹ ut
ferra lignea. &c. Sic est in corpe reipu. qđ sunt
diuersa mēbra pportionalitē ut dictū est habē
ta diuersa officia quoz quodlibz indiget of
ficiō alteri⁹ Et tūc ipsa est in debito statu qñ
neutz vsurpat alteri⁹ officitū et qđlibz exercz
suūm veraciter. Nec debet quis mirari de coad
aptacone reipu. membris corpis natural' cū
dñs oñdit Nabuchodonosor statuatū cui⁹ ca
put ex auro optio. pectus et brachia de argē
to. &c. Ad signand' variū statū regnoz diuer
soz fm̄ sādōs. Cōsimili ratiōe in vno regno
diuerse p̄sone in reipu. pñt adaptari diuersē
mēbris i corpe naturali. vñ et in tractatu quā
diciē lib' p̄bie diciē qđ in ciuitate ymaginalia
Soc̄tis. Caput est ad mod' arcis ipius palla
dis. brachia tāq̄ prudētes et fortes viri iuxta
arō ad ipsā tuenda; locati. venter & genitalia
opifices citatis et mulieres. Core vero & cru
ra sūt negotiatores huc illuc discurretes. Pe
des vero sunt agricolēz vel negotiatores pñt
figficari p̄ pedes qđ calcāt terras & sub nauiga
cone cōtinet' ars mercādi fm̄ hug. vbi s̄. vel
pñt signari p̄ crura vnde sustentāt rēpu. suis
mercaturis. Mercatura em̄ multū iuuat rem
publicā ait Dugo vbi supra.

Explicit ps prima hui⁹ sūme.

**Sequitur secunda p̄ncipalis
pars huius totius summe.**

N Abita descriptōe reipu. i cōi a enu
meātis v̄tutib; q̄ sūt mēbs nēcārie
Sine descriptis a iformatis p̄sonis
ex q̄bz respu. constituit. q̄ taliū p̄so
narū ē multiplex colligacō siue coherētia dicit
gēte sūmo in gēo xp̄o ihu Vidend ē de p̄dicta
colligacōe q̄ h̄e admonēdi sūt oēs in repu. ut
teneāt ordiez siue coherētie Et p̄mo de coheren
tia legali siue ordiali. s. post p̄cēm q̄ est d̄noꝝ
ad suos a cōuerso. Secūdo de colligacōe na
turali q̄ est p̄ntū ad filios a fratꝝ siue cogna
toꝝ ad inuicē. Tertio de colligacōe sac̄mēta
li q̄ est iungatoꝝ ad inuicē. Quarto de coherē
tia fidei q̄ est xp̄ianorū ad inuicē in corpe xp̄i.
Quinto de colligacōe ciuili q̄ est vicinorū. ac̄.
Que oia distmēte p̄narrata sunt in p̄ncipio.

**Distmctio prima secunde p̄tis huius
summe.**

Ca. p̄mū.

D E p̄ma colligacōe q̄tū ad vnā p̄tē. s.
q̄ h̄e d̄nt se h̄re p̄ncipes ad suos dicitū
ē s̄. t̄n̄ itelligē d̄nt q̄ rō d̄nandi orta
ē ex p̄cō put Aug⁹. ait li. 19. de ci. di. c. 17. vbi
m̄stū de hoc. vñ ait. ad d̄cō futuris inē itelligit

imposita peccati et prima causa fututis est peccati. p̄m̄ nūq̄m̄ in scripturis legim⁹ seruū aīq̄ hoc vocabulo noe iust⁹ peccm̄ fieri indicaret. Gen. 2. Nomen itaq; illud culpa meruit non natura. Et ibi bñ de hoc. Non ergo debet dñi m̄ mis eleuari de dñatu cum nō ex naturali cōdī cōne sint dñi s̄ merito peccati. vñ Aug⁹. vbi supra. Qui impant seruiūt eis quib⁹ videtur impare. Nec impant cupiditate dominādi s̄ officio cōsulendi. nec p̄ncipandi supbia s̄ prouidendi m̄ia hoc natural̄ ordo prescribit. Ita deus hominē cōdidit. Dominamī inq̄t piscibus marisq̄. Gen. 1. Rōnalem creaturā ad ymaginē suā noluit n̄ irrōnalib⁹ dñari. nec hominem hominē s̄ hoīez peccati. Inde p̄mi iusti pastores peccōꝝ magis q̄ reges hoīm cōstituti sunt. Gen. 21. ut insinuaret deus q̄d postulet ordo creaturaz q̄d exigit meritū peccōꝝ hec aug⁹. Post peccm̄ tñ legitime p̄ncipatib⁹ s̄m̄ legē diuinā et hūanam dñt hoīes obedire. s̄m̄ illud Eph. 7. Serui obedite dñis carnalib⁹ cū timorē et simplicitate cordis sicut et xp̄o. Deb⁹ q̄ dñs et p̄nceps iugit̄ meditari eq̄litate cōdicōis cū suis a pondus sue fututis ex alia pte a non impaē ex cupiditate ut dictū est. Sic fecit Job 31. qui ait Nūq̄d non in utero fecit me sicut a illū. s̄ seruū vbi Greg. mor. 21. Potētib⁹ viris

magna est vīet⁹ humilitatis cōsiderata equa-
 litas conditionis a post manu huīlīme confi-
 deratiōis dep̄mend⁹ est tu nox elatiōis **Señ.**
9. terror vester ac tremor sic sup̄ cūcta aialia
 terre **Ibi Greg.** hō aialib; irōnalib; nō ceteris
 hōibus ad ymaginem dei factus est natura p̄-
 latus **Idcirco** dicit ei ut ab aialibus nō ab hō-
 mīnib; timeatur. qz cōn naturā sup̄bire est ab
 equali velle timeri **Et ibi bñ de hoc** **Et de hoc**
Señ. ep̄la. 28. ait. Cū seruis familiarit̄ viuere
 decet prudentiā tuā. serui tui sunt ymo hōies
 sūt contubniales sunt huīles sūt amici dei et
 conserui tui. **Et seq̄tur.** Cogita istū quē seruū
 vocas ex eis dē semīnib; ortū eodē frui celo eq̄
 pirare eque mori **Vñ** hęc sūma mei precepti
 est ut sic cū inferiore viuas quē ad modū sup̄i-
 orē teā velles viuere **De cetera** dñs debet cogi-
 tare qz aliquo tpe forte erat seru⁹. **Vnde ibi**
Señ. Rescis q̄ etate a vbi seruiē cepis vine cū
 seruo demēte vine omūter a i s̄mōe; a i oñi-
 liū a ouidū illū admittē. **Itē** cogitet dñs qz q̄
 ē su⁹ o dīcōe lib̄ ē v̄tuali lib̄tate mētis. qz sine
 peccō. **Vñ** **Señ. vbi s̄.** Seru⁹ ē aliq̄s. s̄ liter aio
 forte su⁹ ē hoc illi nō nocebit. ostēde q̄s nō sit
 tu q̄ dñs es suis libidīni aut auaritiē ā am-
 bicōi aut peccō multiplici oēs t̄ori **Nulla** fuit⁹
 arrior ē q̄ volūtaria peccā subiectio **Cū** ḡ sit

possibile q̄ dñs aliquñ sit seruus p̄dictaz pas-
sionū nō sup̄be debet efferri sup̄ seruū. Ideo cō-
cludit Sen. Colant te serui tui potius q̄ time-
ant. sed ad rabiem cogunt vos delitie. ac. Et
ideo s̄m Aug. Multa dñi sunt serui tot dñoz
quot vicioz. Non tamē p̄mittendi sunt serui
vivere sine disciplina et lasciuire: ymo sūt ca-
stigādi debito mō. Ecc̄i. 11. Panis a disciplina
op⁹ seruo. vnde Seneca epla vbi supra. Vir-
ga enim omne murmur cōpescitur. Istam eq̄-
litate m̄ cū seruo cogitabat beatus martinus
quando v̄rsa vice seruiebat ar m̄gero. Et ex
emplū caritatis erga inferiores ostēdit domi-
nus et magister cum lauit pedes discipulorū
Job. 13. Et quando erat in medio sicut qui mi-
nistrat Luce. 22. Vnde non venit xp̄us mini-
strari sed ministrare. Non tamen denegandū
est quim serui et subditi omnes cum om̄i affe-
ctu et hūilitate a reuerentia debeāt seruire do-
minis suis: reddentes que sunt cesaris cesari
Et que sunt dei deo. Mathei. 17. et Petri. 2. Ser-
uū subditi estote dominis in omni timore. Sed
admonendus est dominus ut non timeat
corde ex diuino dono nec cōtemnat seruū inia-
ste ex suo impio. sed debet sicut pat̄ patrie p̄-
clementia. ac. ut dictū est supra.

Capitulū secundū

Quātū ad aliā ptem. s. qualis serui de
 bēt se hēre erga dños suos. Notādum
 q̄ admonendi sūt ut intelligāt pccm
 fuisse cā; fuitutis ut dictū est ut coipō magis
 habeāt pccm odio a ab illo se caueant qd̄ in
 duxit tā turpē subiectōe; qz q̄ facit pccm suū
 est pcc̄. Jo. 8. Vñ studeāt esse liberi mēte intē
 ori hōie a tūc nō ē dolēdū de exteriō seruitute
 fm̄ q̄ monet apostol⁹ cor. 1. Seru⁹ vocat⁹ es
 nō sit tibi curē vocat⁹ fu⁹. Qui in dñō vocat⁹ est
 seru⁹; libert⁹ est dñi. origo aut̄ hui⁹ vocabuli
 seruus inde creditur ducta q̄ hī qui iure belli
 capiebantur a possent occidi suabant. unde
 a seruando serui appellati sunt.

Capitulū tertū

Sunt autem serui et subditi omnes si
 ue sint milites siue serui admonendi
 de pfecta obedientia a fidelitate et sta
 bili dilectione erga dominos suos magnificā
 do a preconisando salua veritate vitam et ho
 norē eorū custodiēdo a p̄mpte eis obediēdo exē
 plo populi q̄ noluit q̄ dauid rex iret ad bellū
 p̄t piculū ut par. 2. Reg. 18. Qui a dixerūt.

Tu vnus p̄ decemlib; reputaris **Et exemplo**
Joab qui noluit cape urbē sine rege ne victo-
ria suo noī ascriberet. 2. Reg. 12. Sic em̄ facie-
bāt antiq̄ a eis in oībus obediebāt sicut dice-
Virgili⁹ li. p̄. dicta militis **Anee** q̄ ait **Rex** eāt
eneas nobis quo iustior atē **Nec** pietate fuit;
nec bello maior in armis **Que** oīa euidenter pa-
tent in fidelitate quā debēt p̄ncipib;. **Ideo** ad
monendi sūt sp̄aliter de obseruāda fidelitate.
Fidelē enim seruū a prudētē cōmendat dñs
a remūerat Matth. 27. **Et hoc** exēplo antiq̄oz
sicut militū cesaris q̄ erant sibi deuotissimi. nec
an eo aliq̄ mō valebāt separi. Sicut narrat̄ i
vita cesaris **Et Valeri⁹** dicit li. 2. de quodā mi-
lite qui cū eēt capt⁹ et ad **Anthomū** p̄dudus
Rūdit eīdē **Jugulari** me iute qz nō salutis bñ-
ficio. hec mortis supplicō adduci possū: ut ce-
saris miles eē definā. vñ quo cōstātius vitaz
pro dño otemptit eo facili⁹ vitā a libertatē ab
Anthonio meruit. Sic debet eē in milite xp̄i ut
nihil eū a dño sepet s̄m illud apl̄i ad **Rōnos**
8. **Quis** sepabit nos a caritate xp̄i. **Itē** exēptū
qz q̄nto quis est fidelior suo dño t̄nto magis
d; cōmendari ab aduersario **Et** de hac fidelita-
te seruoꝝ ad dños Valeri⁹ li. 6. narrat de ser-
uo cuiusda; p̄p̄ionis qz cū aliq̄ eēt missi ut
dñm suū occiderent; seruus cōmutata veste. cū

dñi a pmutatō anulo dñi claue secreta emi
 fit a thalamo a se in cubiculū dñi recepit a se
 ut pāpionem dñi pmissus est occidi **Breuis**
 hui⁹ facti narratio. sed non pua in gentili fide
 litatis ostensio Et ibi de alijs seruis fidelibus
 suis dñis Et de hac fidelitate seruoꝝ erga do
 minos **Sen. libro. 3. de beneficijs** narrat de ser
 uo qui aptauit sibi vestem a anulos dñi sui a
 se obtulit a prebuit ad occidendū p dño suo.
Valerius ibidē narrat de seruo qui pmo dñm
 occidit ne traderet in manus hostiū. deinde
 seipsum tranſiecit vno icu dicens. **Tempus**
 est inquit me consulere mihi **Iam** enim dñm
 manumisi. **Ibidē** narrat de duob⁹ seruis qui
 capta quadā vrbe fugerant ad hostes a hoste
 a exercitu eius intrātib⁹ vrbe illi serui pcur
 rerūt ad domū domine et eam eduxerunt ac
 querentib⁹ que nam esset pfecti sunt crudelis
 simā mulierem ab eis duci. s. ut torqueret q̄
 sic euasit et ambos postea manumisit idest li
 beros fecit. **Similiter** narrat de quodā Induso
 a cesare q̄ petijt a seruo ut traderet ei venenū
Et cū ille non posset euadere quā traderet ei
 qd̄ petebat medicamētū innoxium dedit ei a ac
 cessit ad filiū ei⁹ dicēs. **Iubeas** seruare donec
 intelligas an venenū dederim p̄i tuo. **Ille** cū
 sopitus est vixit a a cesare seruatus est.

Capitulū quartū

Dineq̄tia vero fuoz q̄ dños occiderēt
a lares dñoz a viuges inuaserēt nar
rat Trog⁹ p̄pei⁹ li. 18. q̄ vnus ex ser
uis ill' miser⁹ est dñi sui Et cū illi fui vellēt ex
se illū regē eē q̄ p̄mo solē orientē vidisset. ille
seru⁹ ad dñm suū Stratonē noie detulit a eū
informauit ut cū i cāpū p̄cessisset ceteris i orien
tē spectātibz sol⁹ ille in occidentē intueret Et cū
aduētare cepit dies fulgore; fūmo fastigio cū
tatis oñdit; editiūcul culmibz vrb̄ oriēs splē
debat Et q̄ nō fuil īgenij rō visa ē req̄rētibz
auctore de dño cōfiteē Et tūc itelledū ē quāta
dñoz ingeīa fuilibz p̄staret. **D**ata ḡ venia se
m̄ filiūq; eius regē Stratonē creauerēt post q̄
ad filiū regnū trāslatū est a ad nepotes Et q̄
celebre fuit facin⁹ seruoꝝ alioꝝ toto orbe. **A**lexand⁹
magn⁹ vltor; publice securitatis om
nes qui p̄lio supfuerūt; si qñ eos expugnant
ob mēoriā veteris cedis crucibz affixit expug
ta eoz vrbe. gens tñ Stratomis inuiolatū ser
uauit regnū. **D**etestāda em̄ fuit temēitas pre
didtoꝝ seruoꝝ a ideo magna eq̄tate p̄cedēda
Et si fide ihu xpi p̄uati erant fideles dñis suis
hñs modis. multo magis fide illi⁹ p̄ditū et eti
am alligati dñt esse fideles dñis suis et eos

honorare. Vnde narratur in viſi patz libro
2. ca. de humilitate Qz abbas olimpius qui
ſeruus fuerat deſcendebat p̄ ſingulos annos
a Scithi in Alexandria portans mercedē dñs
ſuis ⁊ mitterbat aquā in peluim ⁊ offerebat la
uare pedes eoz ⁊ cū illi dicerēt noli patre hoc
facē **R̄ndit.** Ego confitor quia ſeruus veſter
ſum ⁊ grās ago vobis q̄ dimiſiſtis me liberz
ſeruīre deo. Mercedēs ergo veſtras vobis de
bitas accipite. quibus non acquieſcentibus
dixit **Credite mihi** q̄ ſi nolueritis recipe mer
cedēs veſtras hic remanebo ⁊ ſeruīam vobis
Meminerat enim criſtū dixiſſe **Matth. 11.** Red
dite que ſunt ceſaris ceſari ⁊ que ſūt dei deo.

Capitulū q̄ntū.

Templo iſtorum ſeruoꝝ ſunt admo
nendi ſubditi ⁊ ſerui ad omnimodaꝝ
fidelitatē ſeruandam dñis ſuis ⁊ ad
tuendā eoz ſalutē Et de hoc Virgilius loquē
de apibus hortatur ſubditos. vnde ait. Prete
rea regem nec ſic egyptuſ ⁊ ingens lydea nec
populi p̄thorum aut medus lydas apes ob
ſeruant regem incolumem. ⁊c.

Sequit̄ diſtinctio ſecūda ſecūde ptis

Distinatio secūda secūde ptis hui⁹
 sūme.

Capitulū p̄mū.

Deinde videndū est de colligacōe na-
 turali aliquoz mēbroz in repu-
 sit pentū et filiorū et fratru et so-
 roz admuicē. Vñ p̄mo sūt admo-
 nendi p̄res a matres ad erudiend filios disci-
 plinalit. ut sicut sūt cā essendi ita sint et bene
 vinedireos bñ nutriendō s̄m sapiētez ī li. Et hi.
vñ et Eccl̄. 8. filij tibi sūt: erudi illos Et. 30. simi-
lit p̄ aiabz filioz colligabit vulnera Et seq̄t.
Re des illi ptātem aie tue Et ibi multū de hoc.
Itē puer. 23. Noli subtrahere a puero discipli-
nā. Debe. 12. Quis em̄ fili⁹ quē non corripiat
pater. ac. Sic em̄ filij cohibētur a mal. infor-
mētur in moibz bonis. et ad dura sustinēda
preparēt: ut hereditatez patnam assequātur
digni efficiūtur Et ideo nobiles antiqui filios
erudiri fecerūt sapiēcialit ut patet de Philippo
p̄re Alexand. sup̄ pte p̄ma Itē disciplinabant
filios v̄tualit cohibendo a mal et informādo
in bonis. q̄ ut ait Aug⁹. de moib⁹ eccl̄ie disci-
plina in duo diuidit. In cohibicōez. s. a instru-
tionē. quoz p̄mū tiore. secūdū amore pficiē
Et ideo narrat Policrat⁹ li. 6. q̄ Octavianus
impator filios suos ad gradū militatē a cursū

et saltū fecit exercitari vsūq; natādi pūctūq;
 ferendi telū a iacendi missilia et lapides ma
 nu a fūda Et q̄liter oē bellū scirent sustinere
 aut inferre Et q̄uis sufficere possit eis datus
 sāguis ad gloriā a bonū hereditariū ad efflu
 entiā. tñ ea diligētia sūt instrudi ac si sua reti
 neri vel aliena acq̄ri nequa q̄ possent nisi per
 virtutē. Similit̄ legit̄ filias suas in lamitio fe
 cisse instrui ut si p̄ter spem in extremā paup
 tate; eas fortuna piecisset vitam possent arte
 amissis facultatib; exhibere. Nam a nendi et
 texendi a vestes formādi pingēdi et sponēdi
 nō tñ arte. sed vsū habebāt. Ex quib; patet q̄
 filios a filias noluit otīari nec desidia. resoluī
 Multo minus nec milites suos quorū p̄fessio
 exigit laborē militarē. Cōsimiliter de hac disci
 plina narrat **Tul. libro. 2. de tuscūl. q̄stioib;**
 Q̄ ligurgi laborib; erudiūt iuuentutē venādo
 currendo esuriendo sitiendo algendo estuādo
 Sparte vero pueri ad aram verberib; accipiū
 tur ut multus e visceribus sanguis exeat Et
 cum ibi eēm ait **Tulius** non audieba; q̄ vll̄
 vnq̄ damaēt vel gemeret Et idō hoc faciebāt
 quia qui bñ instrūtur in tenera etate defaci
 li ad bona inclinantur cum prouecti sunt. pro
 ut ait **Sen. libro. 2. de ira** Educatio maximam
 diligentiam plurimūq; pfuturam desiderat.

Facile enim est adhuc animos componere: difficile
rescinduntur v. t. a que nobiscum excreuerunt. vñ
vñ oratiō **Q**d noua testa capit inueterata sa-
pit. Item Sen. li. de prudentia loquens de **A**cede
monis qui expiuntur indolem filioꝝ verbis
adnotis et adhortatur illos ut idus flagello
rū fortiter pferāt. **E**t sequitur cā. **C**ōtemptū picu-
loꝝ assiduitas peditāci dabit et solidissimā cor-
pis ps est quā frequēs vsus agitauit. **E**t poit
exempla **N**auticis sunt corpora offerenda mari
dura agricolū manus trite ad excutiēda tela
militaēs lacerti valent agilia sunt mēbra cur-
soub; **I**d in quolibet solidissimū est qd excre-
uit. ac. **S**imilit̄ exēplificat de populis q̄ dicūt
germai quos per tua hyems. triste celum.
sterile solū: faciūt fortiter pferre labōes a ine-
dias **E**t idō ap̄stol⁹ ad eph. 6. **E**ducat̄ illos
s. filios in disciplina a correptione dñi. **I**tē ad
tytū. 1. loquens de vidua ait. **S**i filios educa-
uit. ac. **E**t de instruatōe puerorū om̄iū i pte. 1.
de seueritate autē patrū in corripiēdo et disci-
plinādo filios narrat Valerius multū li. 2. vbi
narrat de **B**ruco qui filios v̄gis cesos ad pa-
lū deligatos securi percussit q̄ nolebāt reducē
dñācōne; tarquim in urbē a se expulsā p̄tem-
puit ut consule; ageret orbatulq; viuere q̄
publice v̄ndicte deesse maluit **S**imilit̄ narrat

de castro q̄ filiū suū p̄pter crimē affectati regnī
damnauit a v̄terib; effectū necari iussit Simi
litez narrat de mancilio torquate qui filiū suū
eo q̄ p̄batū esset ipsū accepisse pecuniam a so
cīs indignū domo sua iudicauit qui filiū ex tri
sticia se suspendit cui⁹ exequijs nec pater inter
fuit. De hijs narrat **Aug⁹. li. 7. de ci. di. ca. 18.**
Et q̄ seueritas nimia aliqui nocet Narrat **Vale
ri⁹ li. 7. de moderamie** pentū i filios etiā susce
ptos de nequitia contra patres vbi narrat de
quodam q̄ cū sibi a filio infidias pari cōpisset
in locum desertū filio p̄ducto gladiū tradidit
ac ingulū ferendū obtulit nec veneno nec la
trone ad pagendū patricidū opus esse affie
mans **Quo facto abiecto gladio ait filius Tu**
patre viue. sed queso ne meus erga te amor
eo tibi sit vilior q̄ hic a pueritia orit̄. Et simili
ter narrat ibidē de indulgentia pentū in filios
vbi dicit q̄ Antiochus filius Seleuchi re
gis cum incidisset in grauē languorē ex vela
no amore nouerce a eēt hoc deprehensū a me
dicis p̄ sibi iungē cessit Et ibidē narrat de in
dulgentia aliorū i filios Seueritas ḡ patna ē
om̄danda i correpcōe filioꝝ dū nō hēant ex
cessum Indl̄ gētia approbāda dū caueat p̄cēm
a filioꝝ dispēdiū. Moderacō laudāda dū tenz
ordiatū modū. a exōrcio negligētia pentū in

castigando filios & corripiendo est multū vitu
panda Et peccā eorū eis imputāda aliquo mō
& pena eis aliqn̄ a deo inflicta p̄ eorū negligē
tia. sicut fuit de hely qui fuit negligēs in cori
piendo filios insolētes Et idō a deo merito pu
nit⁹ erat. p̄ Reg. 3. Vñ narrat Greg. li. dyab.
2. ca. 11. de puero qñquēni dānato qui cōsue
uit dū blasphemāz fuit pcussus a deo i sinu pa
tris & mortuus Et hoc iuste tā in penā patris
qui nō corrupuit eū q̄ in penā illi⁹ mortui Et
ne cresceret in malis maioribz crescēte etate.
Et de hoc narrat boet⁹ li. de di. scol. de filio Lu
cretij sanguineo noīe zenonij discipulo q̄ fuit
absq; disciplina nutrit⁹ & sumēs sua in aleis
& meretricijs. sicut enūerat ibi. et a p̄re redēp.
tus crebrime de angustijs crucis Et dem̄ cap
tus & pentis penuria redēmi non potuit Qui cū
lacrimis voce querula osculū petiit a p̄re et
cū p̄e accessissz nasū illi⁹ morsu acutissmō secuit
dicens. qz erroribz puerilibz mores incastiga
tus euasi. ac mgū mei documētis nō obediui
sotiosq; meos dēph. filij p̄rem castigatui ne
cesse est indulgere. mgū est discipuli mores i
formare quasi ergo diceret p̄e qz non castiga
sti me h̄ pmisisti me vacare peccis supradcis.
meo de te capio vindictā. Vñ et pentes dñt
cauē ne relinquant malū exēplū filijs ut dictū

est supra Sed relinquāt eis v̄tutū hereditatē
 sicut ⁊ terrenarū ⁊ mūdānarū possessionū. **Vii**
 ait Tuli⁹ li. de offi. ca. 21. q. optima hereditas
 a p̄ribus tradit̄ liberis oīq; p̄rimo p̄stan
 tior gloria v̄tutis ⁊ nephas eē v̄tutū iudicare.
Sup oīa d̄nt docere ut caueant a p̄c̄is. ut em̄
 ait Jero. sup Isa. li. vltimo. Aquilaz maxim⁹
 est amor ad filios que in locis inaccessibilibz
 nidos locāt ⁊ ne coluber fetus viol; amatistē
 in nido ponit cui⁹ virtute venena supant. **So**
linus tñ li. 8. ca. 6. ait q; hereses est lapis q̄ in
 uenit̄ in nidis aquilarū. Multo ergo magis
 d̄nt precauere p̄ntes ne filij veneno serpētis
 antiquū corrupant̄ et eos docere ut m̄difi
 cent in petra cristo habitaculo firmissimo.

Capitulū secūdū.

Quales aut̄ d̄nt eē filij erga p̄ntes. S.
 amātes eos sincero affectu. obediētes
 eis in oī statu h̄rātes eos in p̄mptu
 adū ⁊ necāria ministrātes eis dē i effectu si indi
 geāt sacra scriptura determinat exo. 20. h̄ra
 p̄ntes Et eph. 6. Filij obedite p̄ntibz vestris
 hoc em̄ iustū est. Itē eccl. 3. Qui honorat p̄rem
 suū vita viuet longiore Et ibi multū de hoc.
 De pietate igitur filioz erga p̄ntes narrat

Valerij li. 7. ca. 2. Et dicit q̄ diligē p̄ntes p̄ri
ma lex nature est. vñ narrat ibi de quadā bo
na filia que nueriuit matrē suā i carcere lade
mamillaz suaz. Cū em̄ mat̄ eēt p̄ capitali cri
mine carceri dānata. Ille q̄ p̄erat custodie car
ceris m̄ia motus dedit aditū filie ad m̄em: p̄
uidendo tñ ne cibū aliquē ei inferret: volens
eam sic inedia ⁊ fame p̄ire. Cūq; plures dies
incederent ⁊ quō tā diu sine cibo sustentaret
custos carceris miraret: ai aduertit filiā m̄is
famē lacte limientē. Que nouitas spectaculi ad
mirabilis ad cōsiliū dēducta remissionē mulie
ri in carcerate impetrauit. Narrat etiā ibidē de
alia filia que patrē suū pari custodia traditū
iā vltimū senectutis velut infantē alimoia pe
trois sui fouebat. De hoc etiā Solin⁹ li. p̄. in fi
ne narrat de filia cuiusdā que dēphensa ē alē
p̄rem suū vberibz. vñ et ille donat⁹ est liber fi
lie in memoriā tāti preconij et locus cōsecr⁹ ē
numini. Narrat etiā ibidē de Coraliano q̄ dā
natus a romanis cōfugit ad volufianos qui
erāt infesti romanis et ibidē postea impiū sor
titus est qui statim incepit eē romanis infestis
sim⁹. nec volebat eis cōfederari p̄ aliquibz licz
mitterētur sacerdotes cum insul. ⁊ vidēs ma
ter vxorē eius et filios secū trahens venit ad
castra i q̄bz erat quā ut fili⁹ aspexit expugñti

inquit o me meā irā. **N**oluit enim tenebare matris
quod peccat. s. ei visio ad pietate tyrānū emol
luit. **Q**uerit autē Sen. li. 3. de bñf. c. 16. An libe
ri possent recōpēsare pñtib; maiora bñficia q̄
ab eis accepēret psequēns istā q̄stionē narrat
de pietate filioꝝ erga pñtes. **D**onēs exēplū de
Scrīptōe qui suauit p̄ez; ī plio seip̄sū obitiēs
mortis piculo p̄ patre. **I**tem ca. 22. poit exem
plum de **S**nea qui patre grauē semio p̄ mediū
hostiū agmina tulit et p̄ ignes. vñ querit ibi
dem. **Q**uid enim potest pietas. quasi diceret.
Omnia potest. q̄ pietas ad oīa valet s̄m̄ apo
stolū Et q̄d mirū si hoies ratiōe p̄diti erga pñ
tes sint p̄ij cū irrōnalia pietatem exhibeant
pñtib; put narrat **A**mbro. exam. omel. 7. po
nēs exemplū de ciconijs q̄ p̄p̄ijs p̄mis pñtes
deplumatos semio tegmine plumaz fouent
et collocato cibo pascunt et fult ro alaz suble
uant et ad volandum exercent. **V**nde subdit
ibidem. **A**mbus non est graue q̄d est pietate
plenū. nec est onerosum quod soluit naturē
debito. **N**on recusāt aues p̄ez; pascere q̄s nō
lex scripta. s̄ innata stringit. **A**d hoc cōueni
unt nō p̄cepto. sed naturalē gr̄e officio. **E**st em̄
apud eas vera pietas quā recusat aliquorū
hoim̄ impietas. **V**ñ rōnoꝝ vsu hec auis pia vo
catur. **S**ed de impietate filioꝝ erga parentes

et de pena maledictiois matris narrat Aug⁹
li. de ci. dei. 22. ca. 9. q. decem fuerunt fratres quo-
 rum septem fuerunt mares et tres feie qui ex male-
 dicto matris sunt puniti tremore mebroz horribi-
 li quorum duo. s. frater et soror fuerunt sanati in ec-
 cllesia beati Stephani alijs in ultione permanenti-
 bus. Cosimilis vindicta narrat nris temporibus
 iuxta Stanfordiam contigisse de quodam filio matris
 molesto et contrario quem illa quodam die dominico
 nimium anxiosa maledixit in presentia totius pro-
 chie. Qui ob hoc confusus postquam quilibet ad sua
 reuersus est: sub quodam altari se abscondit ac
 postquam ostium ecclesie clausum fuit ille filius maledi-
 ctus se cordula capane miserabiliter nemine pre-
 serte suspendit.

Distinatio tertia secunde partis huius
summe

Capitulum primum.

Demum de hac distinctione tertia admo-
 nendi sunt fratres in se ad mutuam
 dilectionem ex quo sunt ex eisdem peniti-
 bus et principijs. Unde dicitur precipue se
 mutuo diligere quod coeant eandem naturam. put
ait sapiens ethi. 8. Ita de mutua dilectione fra-
 trum ait Valerius li. 1. ca. 1. Hanc caritatem frat-
 terne beneuolentie primus gradus accipit Et ponit
 exempla de fabio qui delatum sibi triumphum a senatu

recipere non sustinuit. q̄ frat̄ suus illo p̄lio ceci-
 derat. Similit̄ poit̄ exemplū de alio qui p̄ gra-
 uia itinera transgressus die ac nocte murato
 equo solo comite cōsecus trāsiuit ad liberand̄
 fr̄em suū. Similit̄ ibidē narrat q̄ cū in castris
 pompeij vn̄ miles aliū interemiss̄ iacentēq̄
 spoliāuit et ut fr̄em germanū esse cognouit
 multū ac diu uicō deos obiurgauit p̄nosaq̄
 ueste fr̄em optū rogo imposuit ac deinde sub
 iecta face p̄tin̄ eodē gladio quo illū int̄eme-
 rat pectus p̄riū trāsuertebant. seq̄ sup̄ corp̄
 fr̄is p̄stratū om̄ibz flāmis cremādū tradi-
 dit. **L**icebat em̄ ignorātie b̄n̄ficio innocēti ui-
 uere. sed ut sua potius pietate q̄ aliena uenia
 uireret comes fraterne necis esse non desuit
 a acutissimis uinculis sanguinis pietas satisse-
 cit. **I**dē narrat Auḡ. de ciuitate dei li. 2. ca. 26.
 Et idō cauere debent fratres ne p̄pter terrena
 aliqua fiat in eis discidiū cordū vel extindō
 caritatis fratne. vñ a saluato: fr̄atibz pet̄ci-
 bus ut indicaret a diuideret in̄ eos heredita-
 tē noluit fieri iudex eoz̄ in hoc Luc̄. 12. q̄ erat
in̄ eos contentio litis non caritas dilectōnis
Luc̄. 12. fm̄ q̄ exponit Auḡ. libro sermonū.
p̄. fm̄ de. 22. q̄ dñs diuisionē pet̄ci dj. q̄s me
ostituit iudicē. Cauete ab omni cupiditate. s̄
ego dico die fr̄atri t̄neat meū v̄nitatē. q̄c.

Preterea libro Aecciaſtice hiftorie narrae qd
qda; ſtagnū hereditatis duob; fratrib; ſor
te aduenerat et pecunie cupiditas que fere oia
corda mōiliū ſupat; fraternā viciffitudinē; fe
re violauit. Nam qz erat piſcib; copioſū cōue
nerūt fratres non tm̄ ad capiēdos piſces. ſed
ad interimēdos hoies bella mouentes et hūa
nū ſanguinē ſūdentes. ſ; dei puīdētia ipīs oten
dentib; aduenit bñs Greg. Ceſarie; epūs
vidensq; mortes et plia viroz a furentes ger
manos; cauſā req̄ſiuit cōtencōis. qua cogmita
Nolite inqt o filij rōnabiles aīas p mutis a ie
racōnabilib; p̄dere. fratnam pacē q̄ſtus cupi
ditate diſſoluere. dei leges a nature iura teme
rare Et ego vos p virtutē dei abſoluā ab om̄
certamie cōtencōis cruento Et cū acceſſiſ; ad
ſtagnū tenens in manu virgā poſitis gemib;
palmas tetēdit i celū et orauit ut ille aq̄ eēnt
de cetero maledicte p quib; fratres oblii ſūt
fratne pacis a cōcordie Et ut nūq̄ in loco illo
piſcis aut aqua appareat. ſ; ſit cāpus aratrū
patiens et ferax frugū et ut fratna cōcordia
pſeueret in etnū Qua oīone opleta ſic factū ē
ut arentē campū et frugiferz germais iā con
cordib; dereliquit Et qd añ fuit nauū ferax iā
eſt ſolū frugiferū Ex hoc miraculo liq̄t q̄pla
cita deo eſt fratru cōcordia. put dicit eccī. 27.

Vñ a de concordia fratry in diuisione hereditatis narrat Trog⁹ pōpeius li. 2. q. Xerxes dicebat se p̄mū filiū natū patri regi. frater vero ali⁹ qui ante eū natus est a añq̄ pat̄ rex esset vendicabat p̄mōniū quod dā priuatū dicēs aliū fratrem tñ debē regnū p̄is h̄re. q̄ erat natus de m̄re regina qđ certamē ad patreū suū auriferū detulerūt. Quī cā cognita preposuit Xersem a int̄itū finita est fracta ostentio ut nec victor insoluerit nec victus doluit. h̄ ip̄o tpe litis sibi inuicē munera miserūt et iocūda in se iuuia fecerūt a moderati⁹ in se regna q̄ nos exigua p̄mōnia diuiserūt. Si sic pagam se habuerunt in diuisione hereditatis merito sunt increpandi xp̄iani qui vel fr̄es pp̄ios exhereditāt in iuste vel cōn̄ eos pugnant.

Capitulū secūdū.

Et nō solū p̄r̄ admoneat filios naturales a disciplinet. h̄ filios familie sue vñ dic̄t̄e p̄familias. q̄ oibz i familia sua potis tāq̄ p̄ filijs pat̄na dilectōe ofulit ait Pap. d. q̄ filios suos et acillas discipliare a moribz infornare. q̄ p̄ eis ē r̄n̄sur⁹ put̄ ait Aug⁹. ad comitē. Queso mi fr̄. p̄ oibz tibi s̄biedis a maioē vsqz ad minimū amorē a dulcediez regni celestis

timorē et amaritudinē; penitentię gēnāl' ānūciēs
et de eorū salute solici? et vigil existas. qz pro
oībus quī in domo tua sūt rōnes; dño red des.
Suade ergo eis ut caueāt a supbia. detractōe.
ebrietate. fornicatōe. ira. et luxuria. pūritio. fur
to. et cupiditate. que est radix oīm malorū. **I**d
ait **Aug?** sup **Jo. omel. 70. Sup illd Jo. 12. Qui**
mibi ministrat me se. vos pro mō vōo minis
tris xpō bene viuendo. elemosinas faciēdo. ve
rā doctrinā qz ei? quib; poteritis pōdicandoz ut
vnusquisq; p̄familias hōc nomen agnoscat
paternū affectū sue familie se debere. primo et
p̄ vita eterna suos oēs moneat. doceat. corri
piat. impēdat beniuolētā. exerceat disciplinā
Ita in domo sua ecclesiasticū et quodāmo dō
ep̄ale officitū implet ministrans xpō ut in eter
nū sit cū eo. **D**ñs ergo modis p̄familias et fili
os naturales et totā familiā cui? est pater cor
ripiat et instruat. peccatū de domo et familia
exterminet ut omnes deo et sibi fideliter ser
uiant. nec inimicū dī in domo sua p̄mittat: ne
diuinā indignatōnem incurrat. sed ut dicere
possit cum p̄phetaz **A**mbulans in uia immacu
lata hic mihi ministrabat. vnde si peccatores
in domo retineat et foueat peccatis eorū p̄fici
pem se facit **Q**uia consentientes et agentes pa
ri pena constringuntur.

Capitulū tertiu.

Qon similiē admonēdi sūt hoies ut ha
 beat tenuolū affectū ad illos p̄cipue
 q̄ sūt colligati naturali cognacōe vel
 affinitate. q̄ tales dicūt fr̄es i scriptura. Qua
tuor em̄ moīs dicūt fr̄es ait Pap. s. natura ut
Esau Jacob. Gēte ut oēs Iudei. Cognacōe ut
Abrahā a Loth. Affectu Et hoc vel speciali ut
 oēs xp̄iani. vel om̄i ut oēs hoies. Igitur ad
 oēs hoies q̄ sūt colligati cognacōe d̄ amor or
 diatus extēdi Et licet dñs dicat luc. 12. Qui nō
 odit p̄ez a m̄ez. ac. Nō phibet tñ amorē na
 turalē pentū a cognatoꝝ. s̄ carnalē qui impe
 dit amorē diuinū preponēdū fm Aug. epl a
. 22. Et Greg. o. sup ill d Luc. Si quis venit ad
 me a nō odit p̄em. ac. Dicit q̄ eos q̄ nob car
 nis cognacōe iūcti sūt diligam⁹. s̄ quos ad
 uersarios i via dei patimur odiēdo et fugiēdo
 nesciam⁹. Vñ et antiqui ad cognatos erant
fm deū affectiui sicut Abrahā ad Loth quē li
berauit ab hostibz. gen. 12. Et laban ad Jacob
quādo ip̄sū audiuit ad se venisse. gen. 22. vnde
 et cōiugiū institutū est fieri int̄ extraneos ut
 inter eos amor et caritas extendat̄ a dilateē
 vbi amor naturalis min⁹ habebat̄ fm Aug.
de ciuitate dei li. 17. c. 16. vbi de hac materia.

Distinatio quarta secunde ptis huius
sume. Capitulū pmū.

Qonsequenter hac distincōe quarta videndū est qualit̄ sūt informādi q̄ sūt colligati cōnexionē sacramentali q̄les sunt coniuges. Et cū mēmoriū sit viri et mulieris coniūctio marital̄ inter legitīas psonas indiuiduā vite cōsuetudinē tenens. ut dicit̄ sēn. li. 2. dist. 21. Vel legitīa coniūctio maris et feie vniōnē xp̄i et eccl̄ie representās. ut dicit̄ in li. de articulo fidei. De p̄tinētibz igit̄ ad mēmoriū dñt copulati iformari ut sit legitīa cōtractio inter extraneos ad dilatādū caritatē p sāguinis vniōnē. put ait Aug⁹. de ci. dei li. 17. ca. 16. dicens q̄ mēmoriū sit inē hoies ut quibz ē vtil̄ atq; honesta cōcordia diuersarū nēcitudinū vinculū nederentē et alterz habeat q̄s p̄rem aliūq; soceꝝ et ut alia sit soꝝ alia vxor. Vñ ait ap̄ls cor̄. 1. Qui matrimonio iūgit virgīez suā bñ facit et qui nō iūgit meli⁹ facit. Et ap̄stol⁹ ad heb. 12. honora bile enim inq̄t coniūgiū et thorus immaculat⁹. vñ et saluator inē fuit nupcijs Jo. 2. eas p̄ hoc approbās. q̄ p̄serebat futuros hēntos nubē phibētēs. put ait Aug⁹. omel. 8. Primo ergo in nupcijs p̄uideatur q̄ sit legitīa coniūctio

psonaz fm legē dei a q̄ apta dīcō vtriusq;
 p̄sone ne sequat̄ postea cōtinua p̄tudo cui nō
 potest subueniri Vñ recitat Valeri⁹ li. 8. ca. 2.
 q̄ vñce filie pater d̄sulebat Temistodē p̄hm
 vtrū eam paupi s̄ oīto moribus an diuini pa
 rū pbato collocaret in cōingio. Cui ille. Malo
 inq̄t vix pecunia q̄ pecuniā viro indigentem
Quo dicto monuit ut genex morigeratū pot
 us q̄ locupletē eligeret si vtrūq; adesse non
 posset. q̄uis ergo assint diuitiaz opulētie ali
 cui d̄trahēs tñ cū illo vel cū illa d; p̄uidē ut p
 sona cū q̄ d̄trahē sit v̄tutib; p̄dita morib; or
 nata a statu d̄p̄tēti d̄dīcōnata. q̄ sepe solet re
 diū tristitie seq̄ m̄momiū. vñ narrat Valeri⁹
 vbi s̄. q̄ Soct̄es d̄sult⁹ a q̄dā adolescētē vtz vx
 orē ducēt an oīo abstīnēt. r̄ndit Soct̄. q̄ q̄d cū
 q; hoz feciss; p̄mītēt. nā si vxorē nō ducēt seq̄
 rēē m̄tra incōmoda. s̄. solitudo orbitas gn̄is a
 p̄geniei iterit⁹ et heres alien⁹. Si vero ducēt
 hęc seq̄rentē p̄petua sollicitudo d̄t̄t⁹ q̄rulatū
 affiniū ḡue sup̄eliū garrula socer⁹ lingua s̄b̄ce
 sona alieni m̄monij icert⁹ liberorū euet⁹. hęc
 ille. De hac etiā materia tractās aureli⁹ theo
frast⁹ i li. de nuptijs sic recitat b̄tis Jero. cōi
ionianū. q̄rit an vir sapiēs ducat vxorē a cū
 diffiniūss; si vxor pulch̄r eēt si b̄n morigeātā
 si h̄p̄estis p̄ntib; p̄creata a si ip̄e diues a san⁹

sic sapientē posse vxorē dūcere. s̄ statim iferē
Hec autē oia rarissimē in nuptiis cōcurrūt. **N**ō
ergo vxor a sapiente est ducēda q̄ phie maxi
me impedit studia. q̄ difficile est libris a vxo
ribus intēdere **I**tē multa sūt inq̄t que nēcāria
sunt vsibz mēmōrioz. s̄. p̄tiose et sūptuose ve
stes aurū gēme ancille suppellex varia lecti
ce credra deaurata nodibz cōtinuāt garrule
questus a rumōēs **I**lla hōratioz sp̄ p̄cedit in
publicāz ego despicioz **I**lla a multis hōratioz
ego a multis contēnoz **S**p̄ suspicāt malum di
cens **C**ur aspiciēbas vicinā. quid cū illa loq̄
baris. **E**t sic alteri amorē odiū suū suspicāt.
Nū vxorē alē paupem difficile est a diuitē su
simere tormētū est. **I**tē adde q̄ nulla sit vxo
ris mala cōditio. tñ q̄liscūqz obuenerit hūda
est. si iracūda. si supba. si fatua. si feda. si feti
da. Equus. asin⁹. bos. ovis. a mancipia. vitio
li. et lebetes. p̄us pbātur et sic emūtur. **S**ola
vxor nō ostenditur ne antea displiceat q̄ du
cat **Q**uoscūqz illa dilexerit licet ingrati z tñ a
te oportet amari a suscipi **S**i totā ei domū tuā
regēdā omisēs. seruiend⁹ est ei. **S**i aliq̄d tuo
arbitrio reseruaueris. fidez sibi h̄re nō puta
bit **E**t tūc in odiū v̄tē et iurgia **E**t nisi cito cō
sulueris. p̄abit venena. **I**tē q̄d p̄dest diligēs
vxoris custodiā. nā impudica seruari nō p̄t.

Pudica vero artari nō debz. **M**la vero pudica dicēda est cui licuit peccare. s; noluit a si talis rara sit. **P**ulchra cito cōcupiscit a amat. s; feda facillime despicitur. **D**ifficile ergo custoditur qđ plures cōcupiscunt a amant. **S**; moleste possideatur qđ nemo hēe dignatur. **M**inore tñ miseria deformis habetur q̄ formosa seruat. **N**ihil tutū est in quo totus populi vota suspirant. **A**lius est qui sollicitat forma et decore. **A**lius ingenio. **A**lius diuicijs. **A**lius liberalitate a ido a quo modo expugnat quod vndiq; impellitur a obfidetur. **S**i dicis p̄pter dispositiōem vel dispensatiōem dom^oducende sunt vxores. **R**ūdeo q̄ multo melius dispēsat seruus fidelis a timens q̄ vxor omnia deuasas que te dñam omniū eque tibi estimat. **I**tem si dicis libeō causa a heredū vxor ducenda ē stolidissimū est hoc dicere. **Q**uid enim ad nos p̄tinet recedentes de mūdo si alius nēo nomine vocetur. **A**ut que senectutis auxilia nutrie domi q̄ forte añ te moitur? **A**ut pueri sim^o futuri sic fili^o morib^o a cū ad maturā etate puenerit tarde ei videbit ut tu p̄ ei^o cito moris. **V**n hētes melioēs a cūoēs sūt aicā a p̄ nā q̄s in diō eligē vales q̄ q̄s vel a nol hēe cogais. **I**te narrat valeri^o in epistola ad rufinū q̄ cū mari^o filiā suam dote diuitez forē nobilez fama

celebrē. gñe illustre. Metello optulisset in cō
ingiu. Andit Metellus. Malo eē me⁹ q̄ fuus.
Cui Mari⁹. pmo ip̄a tua erit. Cui Metellus. vi
rū inquit oportet esse vxoris. nā talia sua p̄di
cata qualia eē pmiserint subiecta Et sic callidi
tate v̄boꝝ diuertit ab oneribz dōsū suū. vnde
ethicū est videre cui des. s̄ ethica est sūma vi
dere cui tēpsū des. Non ḡ sine multa perplexi
tate siml et inōmoditate est copula iugal
Virg credit posse obtineī pax a securitas cū
vxore siue bona siue mala. Nā luna virū suū i
ffecit quē nimis habuit exo sū. Lutia suū quē
nimis habuit dilectū et carū. Illa p̄ma vene
no. hęc paulo amatorio Et ideo Valētinian⁹
impator eminetiorē et securiorē vitā eligens
pubicitā perpetuā elegit. nec vnq̄ carnē suaz
ad illicitos motus relaxauit. vñ cū octogena
rius moēreē fuozūqz triūphoz audiret recoli
p̄comā: dixit se sola v̄tute gloriari Requiritqz
de illa r̄ndit. Hostē magnū. s̄. carneꝝ ppriam
deuici. nec vnq̄ illā muliez consortio macula
ui. Non sūt ergo iā dicta ad detestatiōez cōiu
gñ recitata. s̄ ut bñ sibi p̄uideāt qui nubē vo
lūt pp̄ inōmoda sequi valentia. quia multe
sūt nuptiaz molestie Et sicut apostol⁹ ait ad
cor. A. Virgo cogitat q̄ dei sunt: que autē nup
ta est q̄ sūt mūdi cogitat Et idē etiā ait ibideꝝ.

q̄ tribulacōez; carnis patiūtē h̄mōi Iſo a ſa
 pientibus vitāda ſunt diugia Vnde de mole
 ſt̄is nuptiaz recitat beat⁹ Iero. vbi ſupra di
 cēs q̄ Cicero rogat⁹ ab hirtio viro nobili ut
 poſt repudiū terentie vxoris ſue ſororem ſuā
 duceret omnino ſupſedit dicens nō poſſe vxo
 ri ⁊ p̄bie opam dare Nam p̄bia exigit quietē
 vxor vero cauſat bellū ⁊ litem. Vñ Socrates
 p̄hs Xanxipes et Reptē Aristidis duas habe
 bat vxores que cū crebro inter ſe litigarent
 ut mos eſt ſciaz Socrates illas deriſit q̄ p̄pter
 fediffimū h̄ciem ſimis naribz recalua fronte
 pilos hūeris repādis cruribz in ſe diſcepta
 rēt Nouiſſe iſte mulieres ipetū v̄tēt i eū Cū
 cū m̄lta diuitia ex ſupiori loco vna illaz ituliſz
 Poſtremo aquā immūdā ſup illū picat qui
 caput detergens nil aliud v̄ndit. ſ; patienter
 dixit Sciebā em̄ poſt verboz tonitrua v̄mbre
 ſeq̄ diuitioz vñ vix eē pōt pax cū vxore. vñ gor
 gias libz pulcherrimū de cōcordia grecis in
 ſe diſſidētibz ſcripſit Cū quidā dixit. Viroz te
 librū de cōcordia grecis recitaſſe cū tu ⁊ vxor
 tua ⁊ ācilla tua tres tm̄ in vna domo recordaē
 nō poſteſtis Ire Iero. v̄ ſ. Cū aīci cuiusdā ipſū
 arguerēt q̄ vxorē bonā ⁊ caſtam repudiaſſet
 ille p̄tēdit pedē ſuū nouo calceo calceatū ⁊ dixit
 Soccus iſte non⁹ ē ⁊ eligās. ſ; nemo p̄tē me

Scit ubi me p̄mit. Sic est de vxore q̄ quācūq; sit bona vir sustineri valet sine mentis angustia. Vñ sapiēti viro raro inēdū est cōiugiū Et sequitur. Graue est viro soluto venire in dubiū utrū bonā malāue dūctur? sit vxorem Et ideo tuti⁹ est securiorē ptē eligere hoc est nullā ducere. hec et alia narrat Iero. ubi s̄. dicens q̄ Aristoteles Plutarc⁹ & Seneca libros scripserūt de m̄rimoio a quib; extraxit p̄dicta.

Capitulū secūdū.

S vero cōigat q̄ vxor ab aliq̄ sit ducta que non sit moigerataz nihil aliud restat nisi custodia et disciplina ei imponēda & matēia malignādi subtrahēda. vñ romanis matromis & feminis vsus vini aliqñ fuit ignot⁹ ne in aliqd̄ dēdic⁹ platerēt. q̄ prim⁹ a libero p̄re intp̄tie grad⁹ ad incōcessam venere eē cōsueuit. Ait Valeri⁹ li. 2. ca. p̄. ubi narrat q̄ quāq; feina vinū imodeāte appetit oib; v̄tutib; ianuā claudit et delictis apit. Item restringēda est vxor ne foris exeat & in publicat se p̄deat. Nā si dyna domi resediss; rapta & violata nō fuisset. vñ recitat Valeri⁹ li. 6. ca. 3. q̄ Gall⁹ sulpiti⁹ vxorē suā dimisit eo q̄ eā capite apto foris vsataz cognouerat. Similiē

simpliciter coniugē epudiauit eo q̄ ip̄o ignorā
te spectaculo ludi se foras dedit. **Vñ dicit eccl̄.**
27. **Re des mulieri nequā veniā p̄dūdi** **Idez**
ibidē. **Mulier si p̄matū habeat contraria ē viro**
fuo. **Pretēa si vxor nō sit moxigerata eius tñ**
eē d; supportatio opassua. **Vñ ait Varro i sa**
tyra sua q̄ vitū coniugis aut tollendū ē aut to
lerandū. **Qui tollit vitū omodiorē coniugē p̄stat**
S; qui tolerat seip̄m meliorē efficit. **Vñ de so**
crate narrat Agelli⁹ li. p̄. adicacū noctū. ca.
11. q̄ Socrates cū eū alchipiades interrogaret
q̄re Xancipē vxorē suā iurgiosā a die et noctu
mulierib; seateute; molestijs a domo non am
bigeret Rñdit. **Cū talem domi patior vxorē a**
fustimeo exerceor et infuesco ut ceteroz foras
petulantia et iniuriā facili⁹ feram. **Sic enim fi**
deles se debent in coniugio inuicē supportare. su
per illud gal. 5. **Alter alterius onera portate.**
Item Colo. 3. **Supportantes inuicē scilicet esto**
te a maxime coniuges cum sint vna caro pro
ut dicit gen. 2. vnde Ambro. exam. omel. 7.
ponit exemplū de vipa et murena dicens q̄ vi
pera murenam ad coniugalem amplexū euo
cat Et sequit̄. **Quid sibi vult sermo iste nisi q̄**
ferendi sunt mores coniugū licet sit asper sal
lax a malus Et sequitur. **Quid peius veneno**
q̄ venenū in coniuge serpente murena maritus

non refugit et tu mulierē tuā ferre nō vales
Vipa absentē murenā vocat et blando pda
mat sibulo atq; vbi aduētare cōpem senseit;
venenū euomet: reuerentiā marito deferēs. tu
vero mulier adueientē maritū: otuēliis depōsi
tis suscipe. s; et tu vir depone tumorē cordis et
aspitātē mox. non es vxoris dñs s; marit⁹. nō
ancillā sortit⁹ es de pedib; factā. s; vxorem et
collegam de latere viri creatā.

Capitulū tertiu.

Tem cōingū debet esse mutua et cari
tatiua dilectio. q; sicut sunt vna caro
sic dñt esse cor vnū et aia vna vnde
ait apōstol⁹ ep̄b. 1. Viri diligite vxores vrās
sicut et xp̄us eccl̄ia; vñ narrat Valer⁹ li. 2. c.
1. q; dupanti⁹ audita morte vxoris ob dolo
rem gladio se transfixit. Similit̄ narrat q; em
plauti⁹ cū vxor eius decessisset et in rogū posi
ta fuisset inē offitiū vngendi ferro stricto iacu
buit et sicut erat togat⁹ et calciatus amici eū
corp̄i cōingis diūxerūt ac deinde subiectis faci
b⁹ vtrūq; cremauerūt quoz sepulchz nūc
tarenti cōspiciat. It̄ narrat ibidē q; portia filia
magni cathonis cū bruciū virū suū intēptū
agnosceret q; ferrū non dabat ei: ardentes

ore carbones haurire nō dubitauit a sic nouo
 moris gñe abſūpta eſt. Similit̃ narrat ibidē
 de quadā regina que merriadē iugē ſuū effu-
 ſis caritatis habentis amauit ppter quē conſis
 capillis in virilē habitū ſe ouerat equo a ar-
 mis ſe aſſuefecit q̃ facili⁹ laboribz et picul ei⁹
 inſe h; a illū vidū a pōpulo p eſſeras gētis ſu-
 gēre mſatigabili⁹ ſecuta ē.

Capitulū quartū

Similit̃ iugū dz eē fidi it̃ fr̃dio qz cō-
 iugij tria ſūt pñcipalia tō. ſ. fide ples
 a ſac̃mentū. In fide igit̃ at̃t̃d̃it̃ ne p-
 te ṽm̃ciū cōiugale cū altero vel altera ſe cō-
 m̃ſc̃at. ut ait hugo. de ſac̃. pt̃. ii. ca. 1. vñ q̃li
 bet alteri fidē tenere. ac qz ſm̃ ap̃ſtolū cōē. 1.
 vñ nō h; p̃t̃atē ſui corp̃is. ſ. mulier et cō-
 uerſo. vñ de fidē hac vxona ſue iugali nar-
 rat valeri⁹ li. 6. ca. 1. qz **V**lpicia cū a m̃re ſua
Julia diligēt̃ſſime cuſtodiret̃ ne viz ſuū pro-
 ſcriptū in ciciliā p̃ſequeret̃. nihilom̃n⁹ fami-
 liar̃ a vili ṽſte ſūpta ad cū dād̃ſtia fuga p-
 uenit nec reculauit ſeiſp̃ā p̃ſcribē ut fidē ſuar̃;
 in p̃ſcripto iuge. narraē etiā ibidē qz Emilia
 vxor **A**ſſicam̃ imp̃atoris tante fuit bonitatis
 fidelitatis a patientie ut cū ſeret viro vnam
 ex ancillis ſuis gratā eē. tamen hoc diſſilauit

ne dñatore; totius orbis africanū feinea im-
patētia reū oñderet tñtūq; a vīdīda mens
eius se abstīnūt; ut post mortē africanā maū
mittēt ancillā & in mīmomiū nobilitē colloca-
ret & de hac materia similis narrat **Valerius**
li. 2. de fide vxorū ad viros. q; cū laedemonis
indusi a spartarijs & capitali seruabātur sup-
plitio puniendi vīnges eorū illustrissimī san-
guinis velut allocutire viros ī breui moritu-
ros carcerē intrauēt **Impetrato** q; a custodi-
bus aditu omutata q; veste cū viris ppē simu-
lacōem doloris velatis capitib; viros abire fe-
cerūt et ipē in carcere p viris remāserūt **Et de**
hoc similiter narrat Solinus li. 10. ca. 6. de q̄da
gente Indie in qua multe vxores in vni⁹ viri
oueniūt mīmomiū et cū obierit apud grauis-
simos iudices suā queq; de meritis agūt cau-
sam et que officio ceteras sentētia iudiciū vice-
rit hec palme defert premū et rogū ascendēs
vīngis supmas eius agit exequias. **Cetero ve-**
ro semp cum nota viuūt; nec licitū est eas de
cetero alicui viro cōiūgi. q; ingrate fuerāt ma-
rito priori **Vñ exēplū hui⁹ fidei patet in vīpa**
et murena fm **Ambrosiū sup ca. 2. in fine.** vbi
etiā addit **Ambro.** exam. omel. de alijs aiali-
bus q; cōpem suū bos requirit et equ⁹ diligit
Et seq̄t. Nolite q̄rere vxi alienū thxū. nolite

Infidiari aliene copule graue est adulteriū.
Duos de is primō fecit **Adā** et **Suā** ⁊ vxoꝝ
de viri costa et iussit ambos eē i vno corpore
⁊ i vno spiritu viuere. **Quid** igitur vnū cor
pus sepas. **Quid** vnū spiritū diuidis. **Adul**
teriū vero est hoc. **hæc Ambrosi⁹** Et non solum
est hoc adulteriū pmo enorme furtum. quia
vir non habet potestātē sui corpis. sed mulier
Qui ergo aufert corpus ab vxore ⁊ alteri pre
bet legem p̄uaricādo fur esta latro. **Vnde** ⁊
bruta aīalia legūtur abhominare cōmixtiōē
alienam. prout narrat **Alexander** nequā i
libro de naturis rerum De quadā cicōniā ad
ultera que se lauabat tamē post coitū. **Quod**
factum perpendit quidam miles ⁊ ne se laua
ret itē impediuit. **Vnde** cum venisset cōpar
cicōnie odore deprehendit adulteriū cōiugis
et exiuit se ab illa abstinens **Et** post aliquos
dies secum redeundo duxit magnā cicōniarū
cohortem que quasi iudicio redissimo adulte
ram cicōniā dilacerauerunt ⁊ deplumarūt
et alteram cicōniā i coniugem loco dilace
rate illi cicōnie mascule dederunt **Et** ergo ab
hominātur irracōnalia merito detestari dñe
animalia ratione vtentia.

¶ Sequit̄ capitulū q̄ntum.

Capitulū q̄ntū.

Item in cōiugio d̄z esse secūdu bonū
m̄rimoniū. s. spes pl̄ ut deuote expe
tur. amanter suscipiat. a religiose nu
triatūe fm̄ q̄ ait Dugo ubi s̄. Vñ idē dicit. 8.
ca. 3. Institutio iugij̄ añ p̄c̄m̄ fuit ad officū
ut natura multiplicaret et vitū cohibētur.
Tū q̄ m̄rimoniū sic institutū est. tū q̄ ē mag
nū sac̄mentū xp̄i a eccl̄ie. tū quia est ad deuītā
dū p̄c̄m̄ et cohibendū vitū religiose h̄este et
tpate Et recta int̄tione d̄n̄e iuges vti ope cō
iugali. fm̄ illd̄ cōe. 6. Qui h̄nt v̄rores sint tā
q̄ non h̄ntes. Vñ ait Jero. ostra Iouianū q̄
Sixtus ait in sentētijs suis Qz adulter est i su
am v̄rorem amator ardentior In aliena v̄rore
ōnis amator turpis est: in sua nimius. Sapi
ens vit̄ amare debet v̄rore: casto iudicio. nō
affectu meretricio. Nihil enim fedius q̄ v̄ro
rem amare sicut adulterā. Vnde et coniuges
imitari debent pecudes ut post q̄ v̄rore venē
itauerit ne perdant filios non se exhibeant
v̄rore libidinosos amatores: sed maritos
Vñ et thobias caste vsus est iuge de quo di
c̄t thobie. 8. q̄ ait ad Sarā v̄rore suā in cubi
culo. Surge: hodie em̄ a cras a postcras ore
mus d̄n̄i Et seq̄tur. Filij̄ sanctorū sum⁹ et non

possum⁹ ita coniungi sicut gentes que ignorant
deum Vñ a hasmode⁹ demō fornicatōis viros
septem dicte sare ppter impetuōsū libidinis ar
dorem occidit put patet ibidē parā aū.

Capitulū sextū

Item int⁹ coniuges d⁹ esse perpetua iudicatio
q̄ dicit sacramētū qd est tertiu bonū cō
iugij s̄m hūg. vbi s̄. In q̄ attendit ne coniugiu se
peet et ne dimissus aut dimissa etiā cā plis al
teri copulet. qz dicit Matth. 19. Qd deus coniugie
hō nō sepet Qd etiā gētiles fuauerūt put ait
Valeri⁹ li. 2. ca. p̄. qz repudiū int⁹ vxorē a viz
a condita vrbe romana vsqz ad cētēsimū et
q̄nq̄gesimū annū nullū intēssit. p̄m⁹ aut spu
ri⁹ caribili⁹ vxorē sterilitatis cā dimisit. q̄ quis
tolerabili racōne mot⁹ viderec. tñ reptēsiōne
nō caruit. qz cupiditatē liberoz fidei cōiugali
nō debuit p̄posuisse. Qd ḡ gētiles fuabāt le
ge natuāli a hōestate vtualizōnt fideles suae
coniūcti lege dīma a l gamie sacmētali. vñ a no
biles matronea pudice mortuo viro moē tur
tuz nolebāt alteri coniūgi Et ideo put ait Va
leri⁹ vbi s̄. qz mulieres q̄ vno dīte mīmoio
fuerāt corona pudicitie antiq̄t⁹ coronabāt.
Exiābāt em̄ qz mulier q̄ mortuo viro alteri⁹.

alteri se iuravit thoro corruptū hēre aīn et pa-
tū dilexisse pōre maritū et impudicitie oīdē
signū. Vñ a leges antiq̄ phibebāt ne mulier
mortuo viro ifra annū saltē alteri se diūgēt
mēmōrie: ne pē plis incētus habētur ex com-
mixtione diuerſi ſemis. De iſta materia dicē
infra parte tertia diſtinctione de viduis.

Distinatio quinta ſecunde ptis hui⁹
ſūme. Capitulū p̄mū.

Onſeq̄nter hac diſtinctione quīta
p̄ſeq̄ndū ē de colligacōe ḡtuita et
ſpūaliz qual̄ eſt oīm fidelīū p̄ grā;
ī corpe xp̄i Ad quā obſeruādā
admonendi ſūt ſicut hortat̄ apoſtol⁹ ep̄. 8.
Solliciti inq̄t ſeruare vnitatē ſpūs ī vinculo
pacis vnū corpus et vn⁹ ſpūs Et hoc merito
Tū q̄ ſūt ex vno p̄re creante et redinnēte et
vna m̄e. ſ. eccl̄ia p̄ ſac̄menta eos regnante et
ſic veri fr̄es. ſm̄ illud Mat̄. 21. Vn⁹ eſt pat̄
veſter: vos aut̄ fr̄es. Tū q̄ ſūt mēbra vnus
corpis ex eiſdē vincul̄ caritatis onera et vno
ſpū viuificata. Multi enim ſum⁹ vnū corpus
ī xp̄o Rō. 12. Tū q̄ hēdēs dei et xp̄i coheredēs
tāq̄ ei⁹ de⁹ hēditatis futuri p̄ticipes. ſm̄ ill⁹
Rō. 8. Heredes dei: coheredes aut̄ xp̄i. Was aut̄

rationes assignat Criso. sup Jo. omel. 17. vbi
ait Qes in vnu corp⁹ baptisati sum⁹ s⁹ ap⁹
stolū ut nō diuellamur. s⁹ ea q̄ adinuice; et
conueniētia et aicitia corpis vni⁹ conueniētiā ob
seruemus. Quocirca ita purem⁹ primos ut
vnusquisq; carnē suā nō despiciens. Null⁹ em̄
vnq̄ carnē suā odio habuit. s⁹ nutrit et fo
uit eā. Et ideo domū vnā hūc. s. mundū et die
nobis deus ad habitādū. vnu nobis accēdit
solē ad vidēdū. vnu extēdit tectū. s. celū ad co
opiendū. vnā pposuit nobis mēsa. s. terrā ad
nos pascend. s⁹ alterā multo nobiliore; mēsa
dedit. s. altare dei ad spm̄ recteādū. vnu etiam
dedit nobis modū gnationis carnalē et spūa
lem. vna oib; p̄ia ē celū et vn⁹ oim̄ dñs et de⁹
est. vñ huic sentētie cōcordat Señ. eplā. 91.
dicēs. Membra magni corpis sum⁹ et om̄es nos
natura fr̄es edidit et cognatos. vñ ait Greg.
sup Eze. li. 2. omel. 2. Caritas fr̄na nos accen
dit occre mat et dilat et quasi in vnā auris sp̄m
nos reformat.

Capitulū secūdū.

Homines ergo debent se mutuo ad modū
fratru inuare p̄gerere et abinuicē noci
na repellere Et scdm̄ q̄ dicitur Johānis b̄o.
Aias p̄ fr̄b⁹ ponere. Caueam⁹ ergo fr̄es ne

hac fēnā vmonē dissipet dyabol⁹. s; a simus
dyabolo ut castroz aties ordiata terribil. S;
fm Greg. sup Eze. li. p. omel. 8. Tūc castroz
aties dyabolo et hostib; nūis spūalib; ē tribi
lis: qū ita ostipata a cōsata ē caltas mutua
ut i nullo videat̄ inctrupta. Nā si ita dispoit̄ ut
locus vacu⁹ dimittat̄ pfecto hostib; terribil
nō est. s; cito ifultat̄ a penetrat̄. Vñ a si q̄lib;
i nob sint bō. s; p malū discordie desit caritas
fēnā: loc⁹ apit̄ i atie ut ad nos feriēdos va
leat hostis intrare. Vñ ut firmi⁹ vinculo dile
ctiōis nectēmur voluit de⁹ ut ex vno hoie to
tū gen⁹ hūanū diffundētur a vna similitudi
ne nature fūgēt̄ fm Aug⁹. de ci. dei li. 12. c. 21.
Mutuo ḡ se dñt hoies iuuare: i indigēt̄s mu
tuis subueire et tā q̄ lapides viui i edifitio
p̄pi a ecclie mutuo se supportare. fm q̄ d; Def
2. s; fm Greg. sup eze. li. 2. omel. p. Lapis i
edifitio aliū suppōit̄ a ab alio suppōitur. Sic a
fatiāt̄ fideles. fm illd eph. 2. Supportātes i
uicē i caritate.

Capitulū tertiu

Unde et sancti antiqui et martires beati
p salute fratru laborauerunt et morti se
expouerunt et etiā infidelib; se viderunt ut ip
sos ad viā veritatis a ecclie vnitatē reducerent

Nū legitur de s^{an}cto serapione in li. quō de pa-
disus q̄ se vendidit paganis p̄cio. 20. solido
rū a eis laboriose fuit donec eos xp̄ianos ef-
fecerāt Cūq; recederet pecuniā eis predictā red-
didit. Quibus dicentib⁹ ut illā paupibus da-
ret Rūdit date eam a vos paupibus. q̄ v̄ra ē
Ego enim alienā non dabo pauperibus. Sed
vos ad deū p̄ me conuersos do. et offero altissi-
mo. **I**bidem etiā legit q̄ alias vendidit se cui-
dam de prioribus ciuitatis quē sciebat mani-
cheum a ei seruiuit donec ipsū curauit. Sic et
alij sancti laborauerūt a multa sustinuerūt pro
salute frat̄. sic bt̄s paulin⁹ ep̄s q̄ dedit se p̄
filio vidue in carcerato de quo Gregori⁹ libro
dyalogor. 3. Similiter beatus paulus qui ait
2. cor. vltimo. Ego libentissime impendā a su-
p̄impendar. p̄ animab⁹ v̄stris. **V**nde s̄m̄ do-
minū s̄. ep̄m lincolliē. frat̄ib⁹ ex caritate de-
bemus cōicare n̄m posse in subsidijs. nostrū
nosse in consilijs. n̄m velle in desiderijs. n̄m
agere in ben̄ efficijs. q̄ probatio dilectionis ē
exhibitiō opis. **M**irandū ergo est a stupendū
sed potius de falsis fr̄ibus dolendum ore dicē-
tibus se habere caritatem a tamē opere osten-
dunt falsitatem qui nec cōpatiunt̄ frat̄ibus
aduersa patientib⁹ nec cōgaudent̄ p̄ficiētib⁹
a p̄spantib⁹ s̄ insultāt s̄cte v̄nētib⁹ nec i suis

superfluis subueniunt indigentibus; ¶ Vñ de hijs verificat qd apostolus ait ad thimotheum. hñtes quos specie scãditatis: veritate aut abnegãtes.

Distinatio sexta secunde ptis huius sume.

Capitulũ p̃mũ.

Distinctio p̃sequẽdũ est hac distinc̃tiõẽ sexta de colligacõne ciuili: qua mediãte ciues pacifice cohabitent mutuo sibi subueiant et a mutuis iniurijs se abstineant ex quo comunicant quasi eandem habitacõnem; et eisdem legibus reguntur et eundem habent dñm et viuendi ritũ unde diligere se debent mutuo. s̃m illud Matth. 22. Dilige p̃mũ tuũ sicut teipsum. Sed s̃m Aug⁹. epl̃a. 32. p̃mũ aut est diũ nō sanguinis p̃mũ q̃tate s̃ rōnis societate. Item Aug⁹. de disciplina xp̃iana ait qd p̃mũ ois homo h̃i est: tam obediõne nature q̃ religiõis p̃fessione. Sed ad dilectionẽ p̃mi p̃inet innocentia qua nulli nocem⁹ et bñficientia qua ois h̃i bñficiam⁹. s̃m Aug⁹. li. de mendacio. Vñ vicini monedi sũt ne vicinis i p̃sona nocẽant. ne eos i fama ledant. nec possessionibz rapina apta vel occulta qual est vfura et falsa mercatura damna illi inferant. qd dicitur. leui. 19. Non facies

calūniā primo. t. nec vi opprimes eū & seq̄.
 Nō maledices furdo nec faues qđ iniquū est.

Capitulū secundū

Sunt etiā admonendi vicini ut vicinis indigentibus subueniant oppressos liberent desolatis consolacōez impendant i opibus mīe. Talis erat Job qui dicit. 29. eo qđ liberassē paupem vociferatē & seq̄. For vi due solat⁹ sū a post stercibā molas inq̄. Itē Job. 30. dicit siebā quondā sup eū qđ afflicti⁹ eāt. hęc sūt offitia boni vicini de quo ait Aug⁹. de ci. dei li. 2. ca. 11. Felicitas maior est vicinū habere cōcordē qđ malū subingere bellatū. Ille enim cuius siue cohabitator est bon⁹ qui oib⁹ est innocens oibusq; bñfaciens. Vñ a de tali vicino narrať li. p̄. de viaspary vbi dicit qđ abbas pannuci⁹ orauit dñm ut oñderet ei cui siml̄ eēt in terris. Ad quē vñ vox de celo dicens qđ erat siml̄ p̄ mario illi⁹ vicini. Quo audi to p̄reť ad dñm illi⁹ quē ille benigne suscipies i domū duxit a diuinū preparauit. Ille vero in epulas sac̄ loquētib⁹ q̄siuit abbas ab eo qđ eēt studiū ei⁹ et qđ vita. ad dēs qđ reuelatū sibi fuit a dño ipsū eē i celo dignū mōchōz sac̄toz cōsōrtio. At ille de se mīora dicens R̄ndit.

Dico tibi q̄ triginta sūt āni ex quo sū otinens
et vxor mea similit̄. suscepi em̄ de dono di tres
filios ⁊ horum causa tm̄ a me ter cognita est.
hospites nūq̄ suscipe cessauī. nec ī villa alicui
aū me h̄re pmisi. nullū de domo mea sine via
tico dimisi pauper. nullū desperi. s̄ q̄ fuerūt ei
necaria ipendi. oītra iustitiā nullā psonā acce
pi. in domū meam nō intrabāt fruct⁹ alieni.
līfe si vidi nō p̄terī qm̄ pacificauī si potui. gre
ges et boues mei nullū leserūt. vicinū volētez
seminare ī agro meo nō phibui. ut potēci⁹
infirmū p̄meret nō pmisi. ut neminē cōtrista
re didico vel facto studui. iudiciū cū apud me
fuit nullū im̄q̄ dēnaui. **Hec** vero s̄ctus audi
ens osculat⁹ est manū eius et ait illi. Et si hec
adimplesti adhuc dēst tibi vnū. s. ut cuncta
dimittas et sequaris dei sapientiā. **Qui** statim
secutus est eam oīa pro xp̄o derelinquēs et ad
heremū p̄gens et collocauit eum ī cella iux
ta monasteriū suū formā viuendi ei tradens
Qua suscepta priores labores puos reputās
viciliter se exercuit et mortuus est. cui⁹ aiām
vidit sanctus collocatam inter supioēs ange
loz choros dicētiū ⁊ cātātū. **Bt̄is** ē iste o dñe
ih̄u xp̄e quē elegisti ⁊ assumpxisti. **Qui⁹** vicini
vita p̄dicāda ē. **De** quo p̄ t̄ dicit illud p̄. 21.
Melior est vicin⁹ iuxta q̄ frat. paul.

Capitulū tertū

Preterea non solū caueāt vicini ab ap-
 ta fraudulentia q̄lis est spoliatio et
 rapina. s̄ ab occulta que est vfura et
 falsa mercatura. ut enim ait Aug⁹. de trim. li.
13. ca. 3. Oēs volūt vili emere et caro vendere si-
 cut quidā mim⁹ in theatro dixit se scire quid
 oēs vellent populo cōfluente dixit silentibus
 cūctis. Oēs vultis vili emere et caro vendē et
 q̄ sic ē sūt multe fraudulentie in mercaturis
 vel defec⁹ et vitia rez occultādo vel appareti-
 as q̄ nō sūt ostendēdo vel mēsuras diminuēdo
 vel inutilia cōmisēdo vel alias fallacias faciē-
 do Que oīa phibz dñs leuī. 19. Statera iusta
 et eq̄ sint pōdera iustusq; modi⁹ equusq; septa-
 rius Item puer. 20. Apud dñm abhominacō
 pondus Et pond⁹ et statera dolosa. Vnde quī
 fraudulentis seducūt primos thesaurizat
 sibi thesauros iniquitatis put dicit Michae.
sexto Preterea multi fraudulentis iam didis
 addunt ad cumulū sue damnacōnis menda-
 tia periuria falsa testimonia. Ideo propheta
 vbi supra Nunquid iustificato stateram im-
 piam et sacelli pondera dolosa in quibus di-
 uites eorum repleti iniquitate et habitatoēs
 eorum loquebantur mendacium et lingua

Fraudulenta in ore ipsorum. Vnde Tullius libro
4. de officiis ca. 12. inquit an vir honestus et
bonus debeat patefacere vitia rerum in vendi-
tione an celare. Et introducit ibi sententias phi-
losophorum contrarias. Nam antipater omnia vitia
esse patefacienda dixit. cum homo hominibus sicut
sibi consulere debeat instinctu nature et ratio-
nis dictamine. Pythagorem vero viro stoico vide-
batur contrarium dicendo non oportere vendito-
rem exponere vitia rerum nisi quatenus constitu-
tum sit in iure civili. Vnde concludit ibidem quod ali-
ter leges aliter philosophi tollunt astutias. Leges quae
tenus manutenere possunt ut si dolus det causam
contractuum. Philosophi quatenus ratio et intelligen-
tia hoc dicat. Ratio tamen postulat ne quid in-
fidoiose. ne quid simulatorie. ne quid fraudu-
lenter fiat et istud magis concordat legi divi-
nae et iustitiae: ut nullus fidelis proximum seducat.
Vnde leuitici 19. capitulo dicitur. Non facies fur-
tum. Non mentiemini. nec decipiet unusquisque
proximum suum. etc. Idemque etiam dicitur ecclesiastici
21. Cum negotiatore de traiectione cum emp-
tore de venditione. scilicet tracta eos. scilicet dirigendo et
informando. quia putatur dicitur ecclesiastici 21.
Inter medium emptionis et venditionis pecca-
tum angustabitur.

Sequitur capitulum quartum.

Capitulum quartum

Similiter admonēdi sūt vicini a fraudulētia vsuraz ut mutuo sine vsuris accomodent. put p̄cipit Exo. 22. Non vsura oprimes eū. Et deus. 23. Non fenerabis fratri tuo ad vsurā Et dñs luc. 7. Mutuū date nil inde sperātes. Hoc enī gratū est añ deū vicino indigenti mutuare ad releuacōne; sue necessitatis cū dare non possis. Vnde narrat in historia tripita li. p̄. de s̄cto Spidione ep̄o q̄ mos ei⁹ erat ex fructib; p̄ alios erogare paupibus. Alios mutuare indigentib; nec p̄ se dabat nec p̄ se recipiebat. sed petētib; dicebat ut quācū op⁹ haberēt tollerēt a denuo suo die reponerēt quācū recepāt. Ad quē accessit vn⁹ a mutuū recepit a reuerfus nō reposuit qd̄ recepat. s; auferens secū. Abcessit putans s̄adū vicū hoc latere. Et iterato v̄it idē petēs mutuū. Cui s̄ctus dixit ut iret ad horreū. Ad qd̄ veniens inueit vacuū quod a ipse renūciauit ep̄o. Cui ep̄us. Nicū est quomō tibi soli visū est vacuū et non alijs. s; forte qd̄ alias accepisti non reportasti. Quo dicto capt⁹ est ali⁹ idolo a voluntati ep̄i se subiecit penitentiam suscipiens q̄ recepta ad horreū veniens inueit plenu. Ecce qualit̄ de⁹ mutuāns caritatē remunerat.

et miraculo decorauit **D**e usura multū tractat
Ambro. li. 2. de offi. usurariū alloquēs sic **C**ur
ad fraudē ouertis natuē industriā. cur affe
ctas inopiā sterilitatē et caustā. hāc vocās in
dustria; q̄ ē fraudis refutia **E**t qd̄ tu uocas
remediū nequitiē omētū est et latrociniū. **I**te
Aug. ep. la. 36. ait **Q**uid dicā de usuris quas
reges et iudices iubēt reddere. aut crudeliores
dicat; qui aliquid subtrahit furto diuiti. an q̄
trucidat paupem fenorē **E**t seq̄tur. **H**ec et illa
male possidētur vñ uellē q̄ restituerēt. s̄ non
ē quo iudice repetātur **I**te Crisost. de hac ma
teria loquens sup. Matth. omel. 7. ait. Mutuo
da et āpliores cape usuras ubi nulla inuidia
nulla accusacō null⁹ est timor **E**t mutua xp̄o
i membris indigētī et tñ om̄s nutriētī et p̄ usu
eis accipies ēgnū uite; qm̄ alij usurarij p̄ usu
ris recepturi sūt penā gehēne **Q**uā ḡ occasiōez
uel excusacōez habem⁹ cū et ampliora recipe
possum⁹ hec uilia dando paupibz. **N**ihil usu
ra turpius; n̄l crudeli⁹. **A**lienas em̄ negotia
tur miseras et alteri⁹ aduersitatē lucz sibi fa
cit **E**t sequit̄ **V**olo te bonā usurā accipe. hoc ē
a deo mercedē sperare. **F**acite ergo uob̄ amicos
de māmōna iniquitatis. ut cū defeceritis recipi
ant uos in etna tabnacula. **M**agna ergo de
mentia ē ab aliquibz; usurā querē. quia hoc ē

contra legem nature et scriptūre euāgelice et
 cōtra innatā bonitatē et iudicōne; oīs creatūe
 oībus creatis se cōmunicātib; ut pat; in luce
 igne terra aqua. Vñ Tul. li. 2. de tulcul. q̄stio
 mb; ait Qz cū querezet a Cathone qd expedi
 ret in re familiari et rñderet. bene pascere. bñ
 vestire. et bene arare. et terrā colē. quesitū etiā
 fuit an fenerati expediret et respondit Quid ē
 fenerati nisi hominem occidere.

Distinctio septima tertie partis hui⁹
fūme. Capitulū p̄mū.

Dicēdū est hac dist. septīa de
 colligacōe amicabili q̄ int̄ amicos
 d; eē vera et nō ficta. s; vera aicitia
 ē s; Tul. li. de aicitia et s; Aug⁹.
ep̄la. 8. 7. Diuina et hūana utq; rez cū beiuolē
tia et caritate vnānis cōfētio. vñ s; Tul. ibid
Beiuolētia ē aicitie fons. Sūt ḡ aici admonē
di ut vnaimē cōfētiāt i licitis et hōestis. qz ami
citia ē idē velle et nolle i reb; hōestis. vñ aic⁹
dic⁹ q̄si ai custos vel quasi ai equ⁹. qz equal
nobis vōlūtate coniūgiē ait Cassiodor⁹ super
p̄. 11. talis amicus fuit dei fili⁹ q̄ cū esset super
oēs tñ in medio discipuloz eē dignat⁹ est eq̄
lis illis p̄mo inferior se subiciens seruicō ill

Vn̄ in Jobe. 17. dixit eis Ja nō dicā vs suos
s̄ amicos. ac. Itē in amicitia d̄; eē opassio mu-
tua quia ipsa est beivolētia in̄ ottrapassis nō
latēs ait sapiens ethi. 8. Vn̄ fm̄ illud ecci. 12.
Non agnosciē in bonis amicus: nec in malis
inimicus. Itē Job. 6. dicit Qui tollit ab amico
miam timorē d̄i derelinq̄t Vn̄ a Aug⁹. Amicū
mortuū plangēs ait dimidiū vite mee Et Sen.
epla. 103. Obiurgās plāgentē mortuū filiū ait
Quid faceres si amitteres amicū ex q̄ plāgis
puulū q̄ ē mētus cuiusmodi sit. Itē i amicitia de-
bet eē sedula sollicitudo de amici honore. vali-
tate. a bñficio. q̄ ut Tul. vbi s̄. li. de aicitia añ
finē. Amici sepe monendi sūt et sepe obiurgā
d̄i Et seq̄tur. Nullā puto in̄ aicitijs pestē maio
rem q̄ blanditiā adulantē. Hinc Aug⁹. li. cō
fes. 9. ait. Sicut adulantes puerūt. sic inimici
litigantes plerunq; corrigunt.

Capitulū secūdū.

Item in amicitia d̄; esse cōmūicatio
mutua cordiū intēior̄ ocepconū rerū
officiorū et misterior̄. Vn̄ ethi. 9. in
pncipio puerbiū est de amicis. Quid aia vna
ideo cōmūia oia. vn̄ Tul. vbi supra. Cū emen-
dati amores amicor̄ sūt int̄ eos sit oim̄ rerū

confilioꝝ voluntatum sine vlla excepcone coi-
tas tamen verecūdia ⁊ reuerentia semp tenē-
da est in amicitia ut ab amicis honesta ⁊ lici-
ta petamus. vñ de vera amicitia exempla po-
nit Valerius libro. 2. ca. 6. de duobꝫ quoz noia
Damon ⁊ Pychias de quibꝫ ait qꝫ cū Pyomi
fuis tyrānus voluit vnū occidere dū ille ad
res suas ordinandas iret aliꝫ dedit se vadiū
pꝫ eo et redijt die statuta Quoz fidelē aīm ty-
rannus admirans supplitū remisit rogās ut
se in tertiu societatis gradū recipient. Predi-
cator etiam loquens cum amicis dissuadent
fidras amicitias que sunt fm accidēs ⁊ facile
solubiles qꝫ sepe dissoluto eo pꝫ qd̄ hūc amici
facile dissoluit aicitia. put ait phs ethi. 8. In
seuibꝫ est amicitia pꝫter vtile. sꝫ inueibꝫ pꝫter
delectabile.

Capitulū tertiu.

Igitur admonēdi sūt amici ad veraz
aicitia q̄ debet pfecta caritate ⁊ glutia
ri et talis aicitia est p̄ciosissimū genꝫ
diuitiarū fm Boetiū de cōsolacōne in fine. qꝫ
amicꝫ habet oēs amicos suos ut se ⁊ oia eoz
possidꝫ ut sua pꝫria ⁊ sic vera amicitia facit eū
inexpugnabilē ⁊ diuitē Et hoc ē qd̄ ait Criso.
sup Jo. 6. 18. vbi dicit. Vñ amicꝫ multiplex est

Si enim vnanimēs fuerint duo vel decem: nō vnus est tm̄ sed decies multiplicat⁹ est vnus quisq; eorum. vnde inuenies in decem vnum a in vno decem. vnde si aliquis vni eoz inimicatur: decem habebit contra se illi inimicātes. Et si vnus eorum depaupatur: inops non est. quia alioz bona sua sunt. Et vnusquisq; eoz habet viginti manus. viginti oculos. ⁊ viginti pedes pro se in solidū officia sua exercentes. sed ⁊ decem habet aīas pro se sollicitātes. **V**n̄ si amici facti fuerint mille vel decemilia idem erit. vides ergo amoris suphabūdantiā qualiter vnū facit multiplicem. **V**nde in p̄sida et in roma quod nō potest natura amor potest. **I**te: si decies milies fuerit quis diues: nudus est et inops si sine amicis est. **E**t si inopes fuerint amici adhuc diuitibus vberiores sūt. qz que ipse pro seipso dicere non tēptat hec amicus dicet p̄ eo. Et quecūq; non potest sibiip̄si largiri per amicos poterit multo ampliora cōsequi. **N**on potest ergo illi esse male qui a tot armigeris custoditur. **L**audanda est ergo vera amicitia et fideliter obseruanda nec dissolueda. quia sicut ait **T**ulius de amicitia **S**olē de mundo tollere videtur qui amicitiam e vita tollunt.

Sequitur distinatio octaua.

Distinātio octaua secūte ptis hui⁹

hūne

Capitū primū.

Qonsequēter admonendi sūt hac disto-
 .s. amici ut sint colligati sociali cōio-
 ne. q̄ ut ait hugo Soci⁹ d̄r a socio q̄
 s̄ in vna caliga vel domo manentes vel a seq̄
 sequeris. Et socius pprie in piculo collega in
 officio consors in p̄mio comes in itinere sōda-
 lis in mensa vel in sede. Quocūq; em̄ mō socie-
 tas sumatur vel amicitia homo d̄t eē social̄ a
 cōicatiū. q̄ hō est aial nō solitariū s̄ politiciū
 a cōicatiū ait cōmēn. eth. 8. a Señ. li. 2. d̄ bñ
ficijs. c. 18. dicit q̄ hōie; nō vnguib⁹ nō d̄t
 bus natura fecit terribilē. s̄ nudū a inermē a
 mansuetū a piū. Et sequit̄ Societas a rō hōie
 d̄t animalū dñū a impium gētū.

Capitū secūdum

Est tñ societas maloz vitāda. q̄ d̄. puer.
 22. Poli eē amic⁹ hōi iracūdo neq; ambu-
 les cum hōie fuioso ne discas seitas sup qd̄
Gre. sup eze. li. 1. o. 9. di. Infirmi dñt declinare
 societate p̄uoz mala q̄ frequē aspitiūta corri-
 gē nō valēt. imitari delcētē. Et p̄it exēplū q̄ si
 cut acer mal⁹ assiduo flatu tract⁹ inficit corpus

Ita puerſa actio ſepe viſa et locutio mala frequenter audita inficit aios. qz dicitur p̄. cor. 17. Corrupti bonos mores colloq̄a praua. Vñ Sen. epla. 1. ait. Vñ exemplū luxurie. vñ exemplū auaritie: multū malū facit. qz iudicior delicat⁹ emollit et eneruat. vicin⁹ diues cupiditate irritat. Itē epistola. 101. Dabit te tumor q̄ diu cū ſupbo cōuerſaris et intēdūt libidies adulteroz ſodalia. qz cū ſanto ſāctus eris et cū puerſ puerteris. vñ et apostol⁹ ad cor. 6. 9. 10. Molo vos ſotios eē demoioz Et. 2. cor. 6. 9. q̄ ſotietas luci ad tenebras. Item nolite omiſceri cum fornicarijs.

Capitulū tertium.

Societas tñ cū bonis eſt hñda. vñ Seneca vbi ē. Ad meliores trāſi cū Socrate vine cū zenone cū Criſippo cum Poſſidior hñ tibi tradēt dīmorū hūanorūqz notitiā. In ſocietate q̄dē tō multa dñt occurrē. Primo caritātia affectio. ut q̄libz aliū diligat ope et veritate ne fiat tm̄ amicus et ſot⁹ menſeput dicē Eccl. 6. vñ Aug⁹. li. cōfeſ. 2. Vocabat amicu ſuū dimidiū vite ſue. Secūdo in ſotietate dicitur eſſe vnaniſ cōſenſio. ut dicē poſſint ſotij illud p̄s. Ambulaui⁹ in domo dei cū cōſenſu. Itē Ecce q̄ bonū et q̄ iocūd ha. f. i. vñ

Tercō in societate fit mutua subleuatio et no-
 cium mutua repulsiō et adiutorij p̄mpta colla-
 cō de quib⁹ōmbus Seci. 2. Melius est eē duos
 simul q̄ vnum. habent enī emolimentū sue so-
 cietatis si vnus ceciderit ab alio fultietur. Et
 ideo dicitur Ve soli quā si cadat non habet
 subleuantē se. Quarto in societate fit mutua
 veneracō et superioris cum inferiori pacificacō
Roma. 12. Honore inuicē preuenientes. Et Se-
 neca epla. 92. ait Penes deos fit impiū intru-
 hōies cōsortiū. q̄ de animalib⁹ li. 1. dicit hō est
 animal sociale. Quinto in societate fit pia cōpas-
 sio et mutua infirmitatū morū et corporum suppo-
 tatio. Vnde Sen. epla. 91. Societas nostra si-
 milis fit structure lapidū q̄ casura nisi inuicē
 sustentet. Et simile exemplū ponit Gre. vbi su-
 pra de amicitia dicens q̄ si ego mores tuos nō
 supporto et eōuerso nunq̄ caritatis surget
 aut stabit edificium in consorcō. Et ideo dicitur
ad gal. 6. Alter alterius onera portate. Vñ
Aug⁹. li. 83. q. 9. 11. ait Nihil sic p̄bat amicitia et
 socium sicut oneris supportatio. Et p̄t exem-
 plū de cervis trāseuntib⁹ aquas quoz p̄ores
 portant capita alioz postremo natātū in du-
 nib⁹. s̄ vicissim hoc faciūt. Et q̄ dicit col. 1. Si
 fueritis socij passionū caritatis et consolacōnū. Et
apo. 1. Ego frat v̄r et soci⁹ in tribulacione.

Capitulū quartū.

Qualiū autē psonarū debet esse societas
docet Ambro. li. 2. de officijs dicens.
Pulchra societas et secunda iuuenū et
senū. Nam illi sūt solacōristi testimoio. illi ob
sequioristi magisterio. illi delectatiōeristi infor
matione. Et ponit exemplū de Moyse et Josue.
Abrahā et Loth. Delya et Deliseo. Paulo et
Barnaba. Tu ergo qui iuueis es si videris se
latū non stultū euigila ad illū. Qui enim sciē
voluerit que est vera et fidelis societas: legat
quod scriptū est in triptita historia li. p. de Con
stātino impatore ad fidē xpī cōuerso cum ml
tis alijs de familia sua quos cum pbare vell
qui veri et qui falsi essent xpīam vna die oēs
cōuocauit et sil'ando et pbādo se velle ad ritū
gētilitatis reuerti dixit. quo audito multi ad
hoc idē fatiendū dixerūt se eē patos. s; aliqui
lic; pauci dixerūt se p̄us velle p xpō mortē pati
q̄ xpūm agtū derelinq̄re. Quib; visis et audi
tis impator oēs fidos a se remouit et firmos
in fidē secū retinuit dicēs verbū memoria dig
nū. Non potest hōi esse securus et fidus q̄ deo
et creatori suo falsus est fidus et pfidus. Vñ
q̄ cito vides in societate pccm vel alledionē
ad pccm vel pccī signū. dic impatoris verbū

et dissolue societatis vinculū. **I**n **Ambro. ex**
am. omel. 7. Verā societate i multis dissolue
 auaritia ut patet i loth a abrahā quoz multa
 erat **Isa. Et idē gen. 17. 8.** Diuisi sūt alterutq a
 frē suo. **I**n poit exēplū de auib; rapacib; q nō
 sūt sociales. **Vñ Sen. ep. 92.** Auaritia et luxu
 ria dissociare moles **Et Tul. li. 1. de offi. ca.**
 .7. Dissoluit societas cū quilibet priū querit
 cōmodum

Distinctio nona secunde ptis huius
 sume.

Capitulū primū.

Tandē vltio hac dist. 9. admonēdi
 sūt hñ q amicabile vel sociali colli
 gacōe iūcti sūt ut vtuose viuāt cū
 hñs etiā q aduersatur. **Vñ** dicit i
 laudem bñ **Iob** q vir erat in ter. h. simplex a
 rectus ac timēs deū a rec. a malo. **Et Iob. 30. fē**
 fui draconū. ac. **Sup** quod **Greg. mor. p. 10.** Nō
 multū laudabile ē bonū eē cū boīs. s; bonū eē
 cū mal' ut sit qsq; ex vture sicut lilū int' spias
cā. 7. a hoc i medio nacōis prauē a puerse.
 sic dicit ad **Phi. 2.** **Vñ** a si q; viuat it' iūctos a
 malos. tñ fm q dicit **Matth. 7.** Diligite inimicos
 vros a bñfa. hñs. ac. vñ iūctos diligēd' ē rōe
 natuē a odiēd' rōe culpe fm **Aug.** cōi faust.
 ut dicē possit cū p's. p'fō odio o d' rā illos. ac.

Capitulū secūdū.

Item sic dñt boni cum malis viae ut
sua bñficiā et patientia eos cōuer
tāt et reducāt ad iustitie et veritatis
itinerā p̄ qđ p̄cipit dñs Matth. 7. Percucie
ti maxillā p̄be et alterā. ut s̄m glō; non pot
us vidide q̄ pacie studeas: et naq; p̄ t̄p̄alib⁹
d̄tēnas tā q̄ p̄ sinistris d̄tēnas. Vnde et dicit
Aug⁹. epla. 7. patius d; esse homo iust⁹ et pi⁹
patiēter eoz malitiā sustinē quos fici bonos
querit ut nūerus potius crescat non ut pari
malitia se nūero addat maloz Et licet iust⁹
non sic sp̄ in ope faciat: tñ precepta paciētie i
cordis preparacōe ētinēda sūt. s̄m q̄ ait aug⁹.
ibidē. Poli ergo vinci a malo s; vince in bono
malū. Ro. 12. q; s̄m Aug⁹. vbi sup̄. p̄ triuolē
tiā reducūtur aduersarij ad pacē et cōcordiā.
Vñ s̄m apostolū ad ro. 12. Si esurierit imini
tus tuus ciba illū et si sitierit potū da illi. Vñ
s̄m Valeriū li. 7. ca. p̄. Dulcedo hūanitatis: ef
fera barbarorū ingemia penetrat. hostes mol
lit. vincit irā. p̄sternit odiū. hostilēq; sāguinē
hostilib; miscet lacrimis Et Sen. li. p̄. de benefi.
ca. 2. ait q̄ p̄ cōtinuacōne bñficioz ingū et ad
uersarij sūt grati et amici. Inguis enim adū
sus vnū bñficiū nō erit aduersus secundum

et si duorum oblitus est Tertiū ad memoriā re
ducet **Rec** vllum tam infuetū animal est qđ
non cura mitiget a mansuetudo ut leonū ora
impune a mg̃is tractent a elephantoz feri
tas in seruire obsequiū mansuetudine vertit
Et sicut bñficentia in facto mitigāt iras sic ver
ba dulcia illas mitigant a ad amicitiaz redu
cunt. **Sm** illud puer. 17. **R**esponso mollis frā
git iram Et sermo durus suscitāt furorem. vñ
Criso. super Matth. omel. 16. **Q** sicut ligna et
ignis sūt materia sic ire rixę a vba dura sūt cā
Ira enim ignis est quā generāt vba mala a
igne a iracūdia plēa. s̃ ignis ignē nō extinguit
s̃ auget. Vñ dicit ecci. 28. **C**ertamē festinatū in
cedit ignē Et seq̃t. si sufflaueris qđ ignis arde
bit a si expueis extinguet **E**xpuōe; vocat ibi
lemitatē a paciētia; ut aquā mollificantē.

Sequitur tertia pars principalis
hujus totius sume.

D Remissis occasionibus informādi
singillatim quascūq; psonas i repu
blica cōsistentes. **I**n hęc pte tertia
dicendū est de informacōe p̃didaz
psonarū q̃tū ad illa que sunt cōmunia oib;
a iūgul in quocūq; ordine gradu vel officio

quorū quedā sūt naturalia quedā contingētia.
Et p̄mo de hijs q̄ spectāt ad drās sexus. s. q̄lic
admonēdi sūt viri et mulieres omūter. Secū
do de hijs q̄ ptinēt ad drās etatis. s. q̄lic infor
mādi sūt infātes. adolescētes. et ut in p̄ncipio
p̄missum ē.

Distinatio prima tertie ptis hui⁹
sūme.

Capitulū p̄mū.

NAc ergo distindōe p̄ma hui⁹ par
tis tertie monēdi sūt viri: ut sicut
in sexu sunt viri: sic sint viri statu et
effectu. Vir em̄ dicit̄ a virtute eo q̄
d̄ vincit libidies ait Aug⁹. li. 3. s. monū s. mōe
q̄. Vñ et aposto l⁹ p̄. cor. 13. ait: qñ aut factus
sū vir euacuau q̄ erāt puuli Itē Salusti⁹ li. 2.
Dico mūdicias mulierib⁹ et laborē viris cōue
nire. quā viri p̄p̄riū est fortitudo et a viro dicit̄
tur virtus ait Tuli⁹ li. 2. de tuscul. q̄stioib⁹. Itē
Aug⁹. de ci. dei li. 2. ca. 21. dicit q̄ nō sunt viri
nisi sint moigerati Itē phs ethi. 8. dicit q̄ vir
d̄ p̄ncipari. vñ dicit̄ p̄. cor. 11. q̄ vir est caput
mulieris Qui ergo libidies vincit et virtuosus
opib⁹ se exercēt et morib⁹ seipōs exornāt et or
diate viēs inferiores et carnales appetit⁹ egūt
et rōm subitūt: p̄fecti viri sūt. De q̄bo iā dicit̄
ait Greg. mor. 10. sup illud Job. 22. de citatib⁹

fecerunt viros gemere q̄ viri sūt qui p̄fectis
gressib; p̄ viā dei nō fluxe et eneruif. s̄ virilit̄
currūt. Itē Greg. moē. 21. sup̄ illud Job. 36.
De q̄ cecinerūt viri. ac. dicit q̄ viri noie p̄fecte
vite hoies exp̄mūtur. Itē Greg. moē. 28. super
illud Job. 36. Accinge sicut vir lūtos tuos. dicit
q̄ scriptura sacra viros vocare cōsuevit quā vi
as dñi fortib; a nō dissolutis gressib; sequūt
Virilif ergo agite a cōfortē cor v̄m. Et puer.
8. **O** viri ad vos clamito. **Q**d exponens Gre.
moē. 28. ait Ego non femis s̄ viris loquor. q̄
qui fluxa mente sūt v̄ba mea p̄cipe non p̄nt.
Carnal ergo voluptas et feinea mollicies et
delidiosa otiositas multos effemināt. **I**do d̄r
de domo voluptatis puer. 8. **Q** non est vir in
domo. **A**bijte enī vias lōginquas. **V**n̄ a volup
tas carnalis potest signari p̄ fontē salmācis
cuius v̄nda ut in fabulis d̄r delectabilis visu
dulcis gustu suavis tactu a omnibus sensib;
gratissima vsu est. **S**ed tāta mollicie enerua
bat ut viris effeminatis serum virilē adime
ret sicut ait Policratus libro. 7. ca. 10. **V**nde
quia multi balneant se in hoc voluptatis fon
te idō effeminati sūt s̄m̄ illud Naū. 110. effemi
nati dñabuntur eis. **S**ed. 3. Regū. 18. dicitur.
Effeminati fuerunt in terra fecerūtq; omnes
abominatōnes. **D**e q̄ ca. secūdu.

Capitulū secundū.

Sciōdo mulieres omniū admonēte sūt
ut s̄m̄ status sui exigentiā subiede
sint viris p̄ut dicit̄ p̄. cor̄. 11. Itē ut ta
cite sint non loquaces. s̄m̄ illud cor̄. 12. Muli
eres in ec̄cia taceāt. Itē ut nō sint otiose vage
vel curiose ut Dyna. s̄ clausē ī penetrabil; sp̄
muēte ut maria. sicut ḡnalit̄ monet eas apo
stol⁹ thi. 7. r̄p̄bēdēs illas que tales sūt. Itē
ut non ad ostētacōez et stultoꝝ illa q̄atiōem
tā q̄ sagena dyaboli se ornēt. s̄m̄ illud p̄. Pe
tri. 3. Mulieres subdite sint viris Et sequit̄. q̄z
non sit ext̄secus capillatura. Itē; ut sint in ci
bis a potib; sobrie a p̄ce. q̄ ut ait Valeri⁹ li.
2. ca. p̄. Vni vsus romais feis ignotus olim
fuit: ne de facili in aliq̄d dēdē plaberētur. vñ
dicit̄ ec̄ci. 26. Mulier ebriosa ira magna a cō
tumelia a turp̄tudo eius nō tegit̄. Magna er
go diligētia d̄n̄e mulieres studere sobrietati q̄
est pudicitie c̄seruatia Nam sine c̄tē a viro
friget venus sicut recitat b̄t̄s Jero. epl̄a. 98.
Itē; caueant mulieres ab excessu in alimētis
eo q̄ ventrē abo distentū se q̄ voluptas gei
taliū s̄m̄ Jero. epl̄a. 31. Vñ et antiq̄tus mari
ti precauebāt ne vxores sue vinū biberēt vel
saltē in bibēdo mod̄ nō excederēt ut didū ē s̄.

Vñ ait Valerius li. 6. ca. 1. pmetelli⁹ vxorez eo
q̄ vinū bibisset fuste pūllam infem̄t idq; fa
ctū nō accusatore. s; rephensore caruit Et seq̄t̄
Sane quecumq; feia vsū vini immoderate ap
petit oibus victuib; ianuā claudit et delictis
apit. Vñ narrat Aug⁹ li. 9. confessi. circa me
diū **Q** erat quedā decrepita mulier q̄ ppter
senectā et optimos mores honorabat. hec cu
rā gerebat filiaz m̄is beati Augustini q̄ non
pmittebat eas p̄ter horas quibus ad mensā
pentū moderatissime alebātur **E**tiam si exca
descerent sic nec aquā bibere precauens con
suetudmē malā et addēs verbū sanū et memo
ria dignū dicens puell. **M**odo aquā bibitis.
q; in prāte vinū nō habetis. **C**ū aut ad mari
tos veneritis et facte estis dñe apothecarū et
cellarioz aqua vobis tūc vilescet et sordabit.
S; mos potādi pmanebit et sic frenabat aui
ditatē tenerioris etatis et ipsā puellaz sitim
ad honestū modū deducebat ut iam nō libēt
qd nō decet. **S**imilit̄ narrat ibi Aug⁹. q; ma
fua aliquā puella ad mensā pentū bitebat vi
nū modicum de cuppa eoz **E**t ita ad illud mo
dicum modica quotidiana addendo in eam
consuetudinem prolapsa est ut plenos meto
calices facilliter et hyanter hauriret et cum
ancilla quedam cum ea quadā die litigaret

obicit ei hoc crimē vocās eā meribibulāz q̄
v̄to tāta verecūdia est p̄ussa q̄ feditatē suā
respexit ⁊ de cetero tātū mulieris vitū expuit.

Capitulū tertū.

Onsimilit̄ admonēde sūt mulieres de
castitate ⁊ pudicitia seruāda. Et q̄ p
uenit mulieribz eximius honor. v̄tuo
sus decor. et fame siue opionis bonus odor. v̄n
dicit̄ eccl̄. 26. Ois p̄deratio nō est digna cō
tinētis aīe Et sequit̄. Sicut sol oriens in mū
do in altissimis dei. sic mulieris bone sp̄s in or
namētis dom⁹ sue Et ibidē dicit̄. Grā sup gra
tiā mulier s̄cta ⁊ pudrata. V̄n dicit̄ Aug⁹.
de duodecī abusi. q̄ q̄ntus abusionis ḡdus ē
sine pudicitia Et sequit̄. Impudica em̄ vita
nec laudē ab hoībus in p̄ntiz nec remūeracōez
a dō ex p̄ctat in futuro. pudica vero famā bo
nā in hoīes possidet et de spe future b̄tūdis
sp̄alit̄ gaudet. P̄ā et si alijs alia: null⁹ tamē
talia ait Aug⁹. de bono v̄giali ad pudicitie cō
mendatiōez. De hac materia loq̄tur Valeri⁹
li. 6. ca. p̄. dicēs q̄ viroz et feiaz p̄cipuū fun
damentū est pudicitia Et b̄tū Aug⁹. de duo
decī abusiōibz vbi s̄. dicit̄. Q̄ sicut oēs mores
bonos p̄curat ⁊ custodit in viris prudētia: sic

in feminis cum deos honestos actus fouet et suat
pudicitia. **V**n et valeri⁹ ubi s. poit multa exē
pla de mulierib; pudicitia amantib; q̄ etiā ma
ritis occisis laqueo vitā sibi eripuerūt. **I**bide
etiā narrat de quadā greca feina q̄ cū hostiū
dasse ess; excepta ut morte pudicitia tueretur
se i mare spōte picēt **Q**ui⁹ corpus liton postea
reicdū sepeliri demādatū ē et ei⁹ memoria gre
cis laudib; est celebrata. **I**bide etiā narrat de
Lucretia q̄ q̄ a torquino supbi regis filio vi
defflorata fuisset post tātā iniuriā in cōsilio de
ductā ferro qd̄ veste tētū attuleāt se infemie
Narrat etiā ibide de quodā q̄ cū didiciss; filie
v̄gitatē a quodā iuvene fuisse pditā ipfū pri
mo et postea puellā necauit malens pl⁹ acer
bas filie ducere ereq̄as q̄ turpes ei⁹ celebraē
nuptias. **C**ōsimile narrat **A**mbro. li. 3. de v̄gi
nitate q̄ sancta pelagia apud anthiochiā cū
eēt q̄ndā ānoz et se a p̄domib; circūdari vide
ret absēte m̄re et sodiab; ait de⁹ remedio non
offendit. sed facinus fides alleuiat. quo dicto
caput suū ornaui nō ut ad mortē ire deceret
sed ut ad sponsum tendere alia mulier solet.
Et cū hoc viderent hostes ceperūt q̄rere m̄re;
et sodales sorores q̄ cū hec oīa vidissent dire
rūt Ecce aq̄. q̄s phibet nos baptisari. p̄camur
q̄ te deus ne corpora nostra vnda dispergat

et sic tāq̄ choros ducētes i mediū alueū pgre
diūt. nec cadauera vnda nudauit. Et sancta
mē licet sensu careret pietatis tñ suabat am
plexū et religiosū quē tenebat modū in mari
nō relaxabat. tñ p seruanda corporali castitate
vel cauēda iniuria nō d; q̄s se interimē sicut
dēminat. Aug⁹ de ci. dei li. p. ca. 16. qz d; in de
cretali Religionē non ferio q̄renda est casti
tas. Et Aug⁹. vbi s. Pudicitia est v̄tus mētis
que non potest inuite tolli. Nec ḡ fidel nec in
fidelis d; se occidē ut talia p̄aueat. s; sustinē
cū patiētia violentiā: nō osentiēdo libidini ex
voluntate placenti. qz s; Aug⁹. cōiū Julianū.
pudicitia est res aī: v̄ginitas res corpis. Vñ
ea integra in aīo pmanente pōt ista violentē
auferri de corpe. Qz v̄ro btūs Ambro. vocat
illas mulieres s̄ctas que se submerserūt ut
supra dictū est sane intelligend est qz nō ideo
s̄cte dicte sūt qz sic se infecerūt. sed alio mō
quē nouit de⁹. vñ ait Aug⁹. de ci. di vbi s. c. 21.
Sāpson non aliē excusat qz se vna cū hostib⁹
infemitz: n̄ qz spūssanct⁹ latēter hoc iussit q̄ p
illū miracula fatebat. Sic et p̄dicte mulieres
inspirate se morti exposuerūt. vnde quia dimitt⁹
in se erāt: eaz martiria celebrat ecclia s; sen
tentia Aug⁹. vbi supra. ca. 27. Vñ etiā in mu
lierib; gētilib; zelus pudicitie ē cōmendād⁹.

excessus tñ interfectionis nō ē imitād⁹ quāte
 aut ēuerētie fuit pudicitia apd̄ paganos nar
 rat Solin⁹ li. 1. c. 17. de quadā gēte in pte indie
 sita que venē penit⁹ se abdicant pecuniā nesci
 unt nemo ibi nascit̄ nec tñ ibi deficit hominū
 multitudo. **L**ocus ille addit⁹ est pudicitie. **S**e
 licet plurimi diuersarū gentiū vndiq; ibi pe
 rent nullus admitatur nisi quē castitas fidei
 et innocencie meritū psequit̄. Nam qui reus ē
 vel leuis culpe q̄uis sūope īgressum adipisci
 velit dimitt⁹ submouet̄ ita p̄ immensū spacii
 seculorū gens illa durat cessantib⁹ puerperis.
Pudicitia etiā est honorāda p̄cipue si est p̄fe
 cta in om̄i sensu gustu affatu affectu et effectu.
Nū narrat Valer⁹ li. 2. c. 3. q̄ cum quidā for
 mam puel cuius dā laudasset **A**lius increpās
 dixit eū libidiosos oculos habuisse. **Et li. 6. c.**
1. d̄ de quod q̄ dixit filie sue ut nō solū pudici
tā illibatā ofuar̄. s; et oscula pudica sine libi
dioso affectū viro p̄bēt. **N**ū narrat **Iero. cōtra**
Jouinianū q̄ diuilius duxit vxorē virginem
tante pudicitie ut illo seculo h̄rēt p̄ exemplo
quo impudicitia nō solum erat vitū. s; a mō
strū. s; diuili⁹ semel in iurgio audiuit q̄ os fe
tidum haberet. Et rediens conquest⁹ est vx
ori ipsam redarguens q̄ eum super hoc nō
prenumerat ut sc; remedia quesuisse poss;

Cui illa rēdit Credebaz oim hōim sic ora olē.
vnde verisimile fuit q̄ oscula nūq̄ alteri pre
buisset Cui⁹ cōtrariū facit qd̄ erat apud anti
quos et est adhuc apud modernos multos
signum leuitatis et impudicitie.

Capitulū quartū.

Qonsequēter monende sūt mulieres ut
sint q̄ete non vagabunde. a tacite nō
vertose. Vnde ait Crisost. sup. Jobez
omel. 61. Mulieris ē domi p̄phetari vel p̄hari
et sic quiescere. Sicut legitur de beata virgīne
maria m̄re dei Q̄ ad eā ingressus angel⁹ ga
briel in specie hūana inuēit eā in secreto tha
lami que expauit: nō q̄ viderat angelū que
sepe viderat. s̄ quia eū viderat in facie hūana
quā sp̄ antea q̄tū potuit deuitauerat s̄m sen
tentia; Ber. sup. missus est omel. 2. Et q̄ muli
er est scala a materia ad tēptādū s̄m Greg.
mor. 7. Et est etiā p̄ visū deceptibilis a magne
voluptatis s̄m Auicēnā li. 10. p̄hie Et est etiā
fortis ad malitiā et cauta ad decipiendū s̄m
Crisost. vbi s̄. Ideo ne sint occasiōes alijs ad
peccandū et ne ip̄e ex sui fragilitate de facili la
bātur ad vitiū: nō dñt esse vage. garrule. vl
otiose. q̄ tales rephēdit apostol⁹ ad thio. 7.

dicens et otiose discurrere. cē. Et ut ait Tul.
ca. 7. Sub romulo decretū fuit ut quēcūq; vi
 rū alterz attigerat a marito impune occidaba
 tur et oscula etiam offerre valde propinquas
 et non alijs licitum fuit.

Capitulū qñtū

Sunt etiā mulieres admonēte q̄ sine
 ornāmētis honestis nō meretricijs in
 dute. put docet bñs Petr. i. pet. 3. q̄
 rū nō sit extrinsecus capillatura. Vñ de impu
 dice se omātib; ait Iero. ep̄. 108. Ille mulieres
 oculos xp̄ianos scandalifāt que purpureo
 colore et quibusdā fucis ora oculosq; depigūt
 Et idem epistola. 92. Quid facit in fame cristia
 ne purpuri vsus et cerusa Et sequitur. Ignis
 iuuenū fomenta libidinum et impudice men
 tis inditium est. ornatus iste non domini est
 sed velamen anti xp̄i. Vnde Crisost. sup Ma
th. omel. 30. sic ait. Adicere aliquid ymagini
 regie piculū est. qz dū offendis zelotipie flā
 mā accēdis et meretricātes zelaris et imitatis
 Et Ambro. exam. omel. vltima sic ait. Pictus
 a deo es o homo noli delere picturam bonam
 noli tollere picturam dei et assumere picturaz
 meretricis Nam illa pictura in feminis vitij est

non decoris. fraudis nō simplicitatis. fallit de
cipitur neq; illi placeas cui placere desideras
q̄ intelligit nō tuū eē s̄ alienū qđ oñdis Et sic
ipsū decipe conaris **I**nsup et tuo displices au
ctori a creatori qui videt opus suū in te eē de
letū Et ponit exēplū de artifice q̄ merito indig
tur cū videt opus suū adulteratū. s̄ qui adul
terat opus dei graue crimē est cū putas ut te
meli⁹ scias depingere q̄ deus q̄ cūcta cōdidit
sciat te facere **E**t in collacōibz p̄m̄ dicit q̄ cre
aturā dei immutare ē creatorē vitupare a cre
aturā deturpare. vñ tales mulieres se pingē
tes sūt turpiores a monstruosiores. **U**ñt em̄
collum longū ut grues. cornua alta ut aries.
faciē depictam ut effigies. caudā latam a lon
gam ut pavo. caput latū ut tribz. et ut auis
idurica peplū croceū Et sic faciunt se miserabi
le mōstrū qđ nō est in rez natura reptū. **V**ñ
cōtra tales mulieres narrat domin⁹ pythē.
in suo tractatu de vniuerso qualis quedā mu
lier talibz intendēs dū viueret post mortē ap
paruit cūdā pedimēs crimes suos lamētabili
ter pedime grādi et ferreo flāmeo dices se hec
pati debere i perpetuū p meretricio ornatu ca
pillorū cui intēdebat imoderate dū viuet **S**imi
liter in p̄tibz orōie post mortē apparuit quedā
dñā duobz filiis suis religiosi cum duobus

Serpentibus caput circūplectentib; p capitis
 crassura a cū duobus bufombus mamillas
 fugentib; p duobus leccatoribus suis quos
 habuit sub marito suo dū viueret qua appa
 ritione placuit deo alias p̄mumire mulieres.

Distinatio secunda tertie partis
huius sume

Onsequēter viri a d̄monēdi sūt de or
 dinato mō viuendi s̄m d̄ras etatū
 Et ideo sicut varie sunt viri etates.
 sic varias oportet eē viuendi infor
 maōes. De varijs vero etatib; ait **Paḡ.** ostē
 dens q̄ p̄ma etas otinet septē ānos q̄ dicūt in
 fantia. **Secūda** ē vsq; ad decimū quartū ānū.
 q̄ d̄r pueritia. **Tertia** vsq; ad vice simū octa
 uū annū q̄ d̄r adolescētia. **Quarta** vsq; ad q̄n
 q̄gesimū ānū q̄ d̄r iuuet̄ viril. **Quinta** vsq; ad
 septuagesimū ānū p̄tēdit̄ a d̄r virilitas senil.
 q̄ d̄diat a iuuet̄ i senectutē. **Sexta** d̄r sene
 ctus i q̄ h̄o sit decrepit̄ a hec pprie nullo ānoz
 spacō terminat̄ n̄ q̄ntū altissio placuerit. harū
 etatū q̄dā sūt p̄pa. q̄ sic ait tul. li. de senectute
Pueroz est infirmitas **Juuenū** ferocitas **Vi
 roz** ḡuitas **Senū** maturitas **Et** ideo s̄m has
 d̄ras etatū monendi sunt v̄muer̄si.

Capitulū p̄mū

De informacōne puerorū aliq̄lit̄ tadū
est s̄. in secūda pte distincōe. 2. c. p̄.
Vñ bt̄s Jero. epla. 9. r. dicit q̄ nō ē
parū apud deū bñ educare filios. q̄ qd̄ noua
testa capit inueterata sapit. Vñ et beata mē
sancti Eadmūdi put legic̄ in vita sua assuefa
tiebat filios suos ad opa p̄mē in pueili etate
allitiens eos muneribz puerilibz. ut tali die a
tali ieiunarent. camifias nō portarēt. s̄ cilitijs
se induerēt. **O** beata tal̄ mē q̄ poti⁹ maluit fili
os deo educare q̄ mundo. vñ et talē cōmedat
apostol⁹ ad thimo. 7. dicens. Si filios educa
uit. ac. **S** qd̄ dolendū est fere oēs p̄res et ma
tres modernis t̄pibz fm̄ q̄ ait Io. crisost. i ser
mōez corp⁹ natoz amāt. s̄ aīas cōtemnūt. **D**esi
derāt eos valere in hoc seculo et nō curāt qd̄
passuri in alio. **A**lij militias. honoēs. reddit⁹.
a t̄palia p̄uidēt filijs. s̄ nemo filijs p̄uidz deū.
p̄dicōez illoz cū magno p̄tio opant et salute
ex deo illis acquirē nolūt. **S**i eos viderint pau
pes tristatur a suspirāt. s̄ si viderit eos peccā
tes nēo tristat̄. **E**t sic patēter oñdunt q̄ corpū
sūt p̄entes. nō aīaz. **Vñ** a ait Jero. epla. 89. q̄
intitulat̄ de institutiōe vel informacōe filie di
cens sic. Nutrix non sit temulēta. nō lasciuā.

nō luxurie debita ppter lactis corrupcōez non
 garrula hēatq; filia modestā gerulā nutritū
 q; graue. q; fm eūde ep̄. 81. In tenera etate fa
 cili⁹ sacte ouersacōis vsus iolescit a ad institu
 tionez optimi p̄mi āmi hnt i se quoddā lētū et
 molle et qd facile formari qat et ad arbitriū
 volētis trahi Et poit exēplū de arbuscul que i
 quātūlib; pte flecti pnt a tenera aīalia sine la
 bore pnt domari. Et seq̄. Deit⁹ solet interē se
 sib; qd p̄ reperit siue bonū siue malū sit Et po
 nit exēplū de Alexandro q morib; a icellu Leo
 mdis mgū sui et vitijs qb; fuit puul⁹ infect⁹
 nō potuit carē cū fact⁹ eēt dñator orb; Et idō p̄
 eius Leomde a cura filij sui amouit a pitū Ari
 stotelē ei substituit. Consimilia etiā exempla
 ponit Aug⁹ de similitudinib; ca. 13. dicens q
 mollis cera recipit ymaginem sigilli defacili
 et indurata retinet. Sic est de etate infātili fa
 cilit̄ informata Et sicut indurata cera non fa
 cilit̄ informat. sic etas in malis indurata et
 inueterata vix ad bonū mclimatur Smt etiā
 pueri sobrie et pce nutriendi sine ingurgita
 tione. quia fm Aug⁹ de ci. dei. Si p virib; suis
 alatur infans fiet ut crescendo plus capiat.
 sed si modū sue capacitatis excedat deficit
 anteq̄ crescat Et Seneca libro secundo de ira
 dicit q vīnum negandum est pueris sicut

tradidit populo. nec tibi quidem implendi
sunt propter distinctionem corporum secundum eundem. Sunt
etiam infantes ab initio instruendi fidei documē
tis. Vnde secundum Hugo. de sac. li. 2. pte. 6. ca. 12. Pa
trini sunt fidei iustores pro eis quos in baptismo
susceperunt. ut eos cum ad legitimam etatem puene
rint doceant fide rectam. an omnia symbolum et dominicam
orationem. bonam etiam habere conuersationem. Et Gre. A.
registri. Peto ut pueros dominos quos nutritis pro
cipue in moribus instruere curet et eunuchos
quos eis deputati sunt admone ut ea illis dicant
que eorum mentes in caritate circa seimicem et er
ga subditos in mansuetudinem expugnet. Verba
ergo nutriendum aut lac erunt si bona sunt: aut ve
nenum si mala. Talia ergo eis nunc suggerant quae
postquam ostendant quod bona fuerit que ab eis fuerunt.
Sunt etiam pueri infantes coercendi a peccatis pu
erilibus quae multa sunt secundum Aug. li. p. confel. vbi de
se dicit. Tatillus puer et tatus peccator peccabam
contra precepta pentium et magisterorum. narras etiam quomodo
pira furabatur cum sodalibus suis. Ideo debent pen
tes pueros a talibus cohibere quod ut ait Iero. epi
stola. 89. vsq; ad septem annos imputant peccata
puerorum. Sunt etiam infantes debito modo verberibus
subiiciendi. quod si percusseris eum virga non morietur.
Vnde ecci. A. dicitur. Filii tibi sunt: erudi illos et
curua illos a pueritia eorum. Sunt etiam erudiendi

debitis artificijs ouerentibus suo statui ut si
 sint nobiles erudiant ut sint eloqñtes faceti
 & liberales & peccata hñme cauētes. q̄ hec sūma
 ingenuitas & libtas carē vitijs s̄m Criso. In
 sup non otest nobilibz. s̄ p̄dest mediocribz in
 strui i aliq̄ artificio q̄ fortasse uiuerēt si idige
 rēt. vñ legic̄ de Cōstāno impatore q̄ fecit si
 lias instrui i arte tēpēdia nendi ut si necessita
 te compellerentur inde uiuerent.

Capitulū secūdu.

Sunt etiā hoies informādi i etate q̄ dicē
 pueitia & marie a peccis cauēdis q̄ i illa
 etate p̄cipue infurgūt libidies & concupie idō
 laborand est ut illa doment castitate sobrie
 tate & debito labore. put hortat̄ Criso. sup Ma
th. o. 29. dicēs Sicut terra i fructuosa sic inuē
 tus q̄ negligit̄ multas p̄ducet spias. Cōbuā
 m̄ ḡ p̄nicōsas & sp̄meas & cupiscētiās & pre
 pem̄ vel arem̄ areas n̄as ad semis suscep
 cōez ut i iuuetute fulgeat sobrietas et seq̄tur
 castitas. s̄ inopiabile ē in fluctuacōmbz tran
 q̄llitate potiri in camio nō oburi et in iuuetu
 te esse nō impudicū. Itē i formādi sūt i motibz
 reuerēcialibus. quia s̄m Tuliu. p. ca. 12. Ad
 lescentis est maiores. natu reuereri optimos

et pbatissios viros diligē et imitari quoz cō
filio vratur salutarī Et sequit. Nec etas a libi
dime est coherēda laboribusq; exercēda. Vñ
ait Tul. li. 2. de tuscū. q̄stioibz Qz liguri labo
ribz erudiūt inuētutē venādo. currēdo. e furien
do. sitiēdo. algēdo. estuādo. Sparte vero pueri
ad arā vberibz accipiūt. ut multo e. visceribz
sanguis exeat: ne corpulenti fiāt Et de hoc Se
neca ep̄la. 34. ait q̄ natus ī partia arcū tēdit
In germaia hastile vibrat In ytalīa eq̄rat et
caute hostem pcutit Et Salustius li. 2. dicit q̄
mos est cuiusdā gentis equitando iaculari et
curfū cū equalibz certare Itē nō sūt pueri ma
lis nutritōibz tradēdi. qz Tul. in rethorica re
citās verba Terentiū dicētis q̄ erāt duo frēs
Demas et Mito Et Demas paupior tradidit
frī suo tāq̄ ditioni et nobiliori filiū suū nutrie
dū quē nutritiue lasciuē ita q̄ ebriofus fuit et
luxuriosus Qd vidēs Demas. s. filiū suū sub cu
stodia frīs. sui p̄ire dixit ad eū. q̄d agis. cur
pdis adolescētē. Et vē sic fatiūt multi diuites
et paupes q̄ ī lasciuia nutunt filios suos et q̄
ad deū et hoies p̄dūt illos Et ideo nō sine cau
sa dicit eccl̄. 1. Filie tibi sūt s̄ua corpus illarū
et ne oīdas hylarē fatie; tuā. ad illas gl̄o. p
mittēdo illas lasciuire. Vñ et Iero. de institucō
ne filie ait. Nihil aliud discat audire filia vel

loq̄ n̄ qđ p̄t̄m̄; ad t̄iores dei turpia nō intelligat
 cantica m̄di ignor; lingua teneā psalmis dul
 cib; ibuat cū op̄na n̄ igrediat Post q̄ gr̄adiu
 scula ad templū dñi cū pentibus p̄gat nec in
 ter turbas h̄im iueniat exēplo virginis ma
 rie quā gabriel i thalamo reperit Lu. 1. Et sara.
Thob. 3. ait Runq̄ cū ludenab; misit me

Capitulū tertium

Onsequēter admonēdi sūt existentes
 sub tertia etate q̄ s; adolescentia ut si
 cut crescit etas corpis ita crescat etas
 mentis a virtutis Vñ Hero. de cōnētia virgi
nali ait Crescat i te etas virtutis cū ānis t̄pis
cum etate iusticia a fides eo p̄fectior videatur
quo senior es. Omne tempus in quo te melio
rem non senseis hoc estia perdidisse quia s̄m
Grego. mora. ultimo. Vacu⁹ dierum est qui
a quālib; multum vixit etatis sue tempa i va
nitate consumpsit. Et ideo cum sanctus puer
Josaphat quereret a sancto Barlaam magi
stro suo. Magister quot annoꝝ esā ille respō
diss; 27. a puer dixit ei. vidi m̄ q. 10. ānoꝝis
Rūdit s̄ct⁹ barlaā Si a nat̄itate mea oēs an
nos quīs. 10. sū ānoꝝ S; ego i mēsurā vite mee
nullo mō illos ānos cōputo q̄s i vaitate mūdi

disfructi sūt
 et in p̄ccō ex

et in peccato expēdi. sed quātm̄ quadragin
taquiq; annis deo seruiuit: deo illos solos cō
puto ad vitam eternam et ceteros perditos
estio quasi annos mortis. hec in vita barlaā
Vnde ne anni perdātur ab infātia crescat bo
nitas ⁊ sanctitas sicut dixit **Job. 31.** Ab infan
tia creuit mecum miseratio. vnde cōmuniē di
citur q̄ cito vult pūgere qui spina vult esse
Vnde adolescentē informat beatus **Anselmus**
de similitudinib; ca. 26. dicens **T**ria sunt in iuue
ne emendāda: taciturnitas. corpis mūdicia.
et verecundia **Et** talē alloquit **ecclesiastes. 11.**
dicens **L**etare iuuenis in adolescentia tua et in
bono sit cor tuū in diebus iuuentutis tue. **Et**
Seneca epla. 32. dicit q̄ iuueni est pendūz se
ne vtend. **S**unt etiā adolescentes admonendi
q̄ sint senioribus subditi ⁊ obsequiosi. q̄ s̄m
Aug. de duodecim abusionib; tercius gradus
abusionis est adolescens sine obediētia **Et** se
quitur. **S**icut in senibus sobrietas ⁊ moꝝ per
fectio requiritur. sic in adolescentibus obsequiū
subiectio ⁊ obediētia maioribus impensa eē
debet **Et** sequitur **S**icut fructus non inuenitur
in arbore in qua flos prius non apparuit. sic
in senectute bonus esse nō poterit qui in iuue
tute bonis studiis ⁊ imitib; nō floruerit.

Sequit capitulū quartū.

Capitulū quartū.

Qonfirmilic admonēdi sūt exītes sub quarta etate q̄ dicit̄ virilitas de q̄ dīctū est sup̄ pte. 3. dist. p̄. c. 1. **U**t eo. s. q̄ sunt vigore vigorosiores cōplexione tempācores a saniores a forciores s̄m **A**uicēnā eo ip̄o p̄fecti⁹ seruiāt suo creatori dicētes cū p̄pheta. **F**ortitudinē meā ad te custodiā Et viriliter inquit agite a confortē cor v̄m̄ **I**te **J**ob. 6. **Q**ue ē fortitudo mea ut sustineā **S**up̄ qd̄ ait **G**reg. moē. 1. **F**ortitudo iustorū viroz est carnem vincere. voluptatibz ōtraire delectacōez vite p̄nās extingūere. hui⁹ mūdi aduersa p̄ eterms p̄mīs amare. p̄speritatis blādimenta cōtemnere a hec omnia in corde a corpe sup̄are s̄m illud **I**sid. 20. **Q**ui confidūt in domino mutabūt fortitudinē assumūt pen. ut a. v. a nō de. **V**n̄ sicut viri sūt sexu sic sint actu a effectu.

Capitulū quintū.

Qonfirmilic admonēdi sūt senes s̄b q̄nta etate q̄ dī senect⁹ ut sit ī eis oīm voluptatū inueitū abdicacō. q̄ ut ait **T**ul. de senectute p̄claz mun⁹ etatis ē auferri a nob̄ qd̄ erat ī adolescētia v̄iosissimū. s. voluptatē oīod am

Si enim Paulus quā factus fuit vir euacuabat ea que erāt puuli s̄m q̄ dicit coē. ij. multo magis quā factus ē senex d; ea euacuare. ppter qd̄ ait Señ. epla. 10. Grās ago senectuti. qz quic qd̄ debēā nolle non possum. Itē sint senes salutarib; imitē. Vñ Señ. vbi s̄. Grās ago senectuti qz lecto me affixit Et seq̄tur. Cū libell̄ est mihi sermo plurim⁹ Et Auic. pte. 7. de aia dic. qz post quadragita annos intellect⁹ roborat̄ Et Tul. de senectute ca. 2. dicit qz memoria industria et ingeniū vigent in senib; añq̄ fiant decrepiti. Itē Señ. epla. 19. ait Queris qd̄ doceam. rñdeo. Sem̄ sp̄ eē docendū Quid stult⁹ in hac vita q̄ qz diu non didiceris nō discē. ois etatis hōies scola admittit in hoc senescamus Tādū discendū est q̄ diu nescias Et si p̄ uerbio credim⁹ q̄ diu uiuas. qz nulli rei hec etas magis ouenit q̄ huic. Sic etiā i senibus vsus v̄tutū et rectitudo. qz ut Ambrosi⁹ exam. omel. p̄. Senectus in bonis morib; est dulcior. in p̄silijs vtilior. ad cōstātiā patior. ad rep̄mē dū libidines fortior. Et Tul. vbi s̄. de senectute dicit qz arma senectutis sūt artes virtutūq; exercitatiōes Et sequit̄. Nihil est iocūdi⁹ senectute stipata v̄tutib;. vñ et senes pl⁹ agūt sepe p̄silio scia et auctoritate. q̄ iuuenes corpis robore. Sicut legitur de Aristotele quā consuluit

Alexandri non valentē capere quādam ciuitatē
 ppter basiliscum ōnes homines inficiētē visu
 suo q̄ obuiā visu basilisci de portare faceret
 scutum vitreū q̄ cū vitreū non poss; penetraē
 venenū i ipsū reflectētur a ipsū interficēt a q̄
 venenū pectum est. Sic etiā in seib; mox pfe
 ctio ut sup̄ dcm̄ est ab **Ambro.** a veritatis cō
 stans p̄dicatō put ait **Valerius** li. 6. c. 2. de quo
 dā dicēte duas eē res que dant licentiā hoib;
 ut libere loquātur. s. senect; a literoz; orbitas
 q̄ ex quo erat senex a cito moritur; nec habe
 bat plem p qua fueāt sollicit; libē dicē potu
 it veritatē nullū verendo.

Capitulū Sextū.

Sunt etiā admonēdi q̄ sūt in vltia etate
 q̄ d; senect; decrepita q̄ fm̄ **Sen. ep. 61. ē**
 fex vite a edificatū putredis vndiq; ruens ut
 eo q̄ sūt morte viciniores eo sint semp ad mol
 endū pacōres a deo primiores nā a si mors
 sit cōmunis ōnibus tam p̄prie in infidijs ē iu
 uenibus. sed in ianuis est seibus a maxime
 decrepitis vnde sic est de corpore sem̄ sicut de
 putredinis edificatō in quo omnis iunctura
 dilabitur a de die in diē discādiē. Circūspici
 endū est ergo fm̄ **Sen. vbi ē.** quō hinc exeat

quāa nīl de futuro h3 q8 speret quē senectū in
primo dēducit ad mortē. vñ in alijs etatibus
aliq̄l esse potest spes vltioris vite. s̄ in seibo
decrepitis nihil est morte p̄p̄iū. **C**auēat etiā
decrepiti ab excessu in alimētis et potibz. qz ut
dicit i libris saturnaliū **S**enes de facili inebri
ant **E**t causa ē s̄m **A**rist. qz in eis corp⁹ ē ficū
et i mēbris durioribz naturales meat⁹ obserā
tur **E**t ideo exalatio exdusa ad cerebrū ascen
dit. **S**tudiū etiā semis debet esse ut in eo mori
ātur vitia añq̄ ipse moriat̄. put ait **S**en. epla
28. **E**t seq̄tur. **N**umera ānos tuos et pudeat te
velle q̄ volebas puer facere. **E**t epla. 62. ait.
hęc dñt eē opa seīs. illa nolle q̄ voluit puer et
semp bñ velle mori **E**t seq̄tur. **A**liqñ senectutē
curauit ut bñ vinerē i senectute et melius moē
rer. qui em̄ tal non fuerit erit puer centū an
noz maledict⁹. **S**icut exponit illud **I**sidor⁹ vl
timo **G**reg. mor. 1. vñ ait **S**en epla. 12. **N**ihil
ē turpi⁹ q̄ senex incipiēs bñ vinē. **S**emis etiā
studiū sit abdicare voluptates. recogitando
emēdare p̄ores culpas. et attēdere penalitates
semles **E**t idō velle dissolui et eē cū xp̄o. **V**nde
de hīs miseris senē ocomitātibz ait **G**reg. su
per euang. li. p̄. omel. p̄. **I**n illa decrepita sene
ctute statura curuat̄. visus debilitatur. ceruix
efficcata dēponit̄. frequētibz suspiriis pectus

vigetur. Virtus ubiq; deficit loquūis verba ā
helic⁹ mēdit nā si langior dēsit plerq; seib⁹
ipā sal⁹ egritudo ē. a fm señ. epla. 110. In seib⁹
melioā p̄teruolāt a dētiōra succedūtā p̄it exē
plum optimū. **¶** Quemadmodum ex amphora
p̄mo effluit quod sincerissimū ē a qd turbid⁹ a
grauissimum est postea subsidet. Sic in etate
nostrea quod optimum est p̄mo est illoq; ex
hausto in p̄dō fece; vite nostre deo reserua
m⁹. **¶** Itē senect⁹ insanabil⁹ morib⁹ est a ideo tri
stē illā vocat virgili⁹. **¶** Ex quo ec nō restat seni
spes de vita lōga a ipossibil⁹ ē dilacō mortis diu
tia nō restat nisi ut bene mori studeat. Sed bñ
mori p̄cedit bene viuē. qz nō p̄t male mori q̄
bene vixerit. nec bene mori qui male vixit qz
fm Aug⁹. in sermone de innocētib⁹. **¶** Hac ai ad
uersiōe p̄cutitur p̄dō; ut moriēs obliuiscatur
sui qui dū viueret oblitus est dei. Debet etiā se
nex moriēdo bonū posteris exēplū relinquere.
¶ Sicut fecit ille bonus senex de quo. 2. macha.
7. qui ait Exēplū forte derelinquā vob. **¶** Vñ nar
rat valeri⁹ li. 8. de quod sene virtuoso qui cū
centesimū annū ageret intro gavit eū quidā
quare tamdiu viuere vellet. Qui respondit.
quia non habeo aliq̄d in quo senectutem me
am accusem. **¶** Vnde scdm sene. epla. 97. **¶** Rō ē
curādū ut diu viuam⁹ s̄ ut bene viuam⁹. nā q̄

male dies multos & annos expeditio vixit.
si in vita moratur est. Insup fm Aug. de duo
decim abusionibz: secundus gradus abusionis est
senex sine religione & virtute. vñ q̄rit ibidē Quid
stolidus dici potest si mens ad perfectionem vite
non contēdat quā totius corporis habitus senectute
affectus ad interitum p̄perat. Caligant oculi. sur
descunt aures. & sic oīa alia corporis mēbra in se
deficientia domū corporis in primo ruiturā esse
denūtiāt Et sequitur. Sicut in lignis reproba
arbori compet que post flores fructus non ex
hibet. sic reprobus est quē flos iuuentutis de
serit & tamē bonorū opum fructus maturos
non ostendit Et subdit ibidē. Cauende sunt in
sene due carnis picule que in sene non vete
ralcūt. sed ad peccatū p̄trahūt. s. cor & lingua.
quia in sene cor vanas cogitationes machia
ri non desinit Et lingua loquitur quecumq; cor
machinauerit. Caveat etiam senilis etas ne
hæc due picule iuuenescant & senem decipiāt.
Et subdit generalē regulam dicens Vnicuiq;
etati considerandū est quod etati eminenti dig
nū sit et hoc semp agat quod nec vitam nec eta
tem vilescat de hīs & similibz offerat p̄dicator
euangelicus cū iuuenibz & senibz.

Sequitur distincio tertia.

Distinctio tertia tertiae partis huius
sume. Capitulum primum.

Qonsequenter admonendi sunt viri qui ad duas conditionum. Sunt aliqui nobiles et ingenui et sunt aliqui serui et infirmi. Nobiles ergo admonendi sunt ut non se efferant et inaniter glorientur de carnis nobilitate. Nam omnes eque nobiles sumus respiciendo originem et illa nomina libertus et libertanus seruus et ancilla aut ex ambitione sunt aut ex iniuria secundum Senecam epistola 78. Unde et ait Gregorius mora 21. super illud Job 31. Nunquid non in utero fecit me qui et illum Omnes homines natura sunt aequales Sed accessit dispensatorio ordine ut quibusdam prelati videamur. Ratione ergo originis indifferentis non oportet multum gloriari. Vnde ecclesiasticus 10. Quid superbis terra et cinis. Insuper non oportet gloriari ratione inferioritatis illius partis cuius ista nobilitas. Est enim ista nobilitas ex parte carnis et sanguinis que est infima pars hominis propter quod dicit propheta Osee 9. Gloria eorum ab utero et partu. Insuper non est gloriandum in nobilitate carnis et hoc ratione alienitatis quia ista nobilitas non est nostra sed penam. Unde ait Apuleius de deo Socratis

In hoibz ostendit noli aliena estimare. Alie
na uoc que pntes peperit gnofus es pntes
lauda. Vñ ait Crisost. sup. Matb. omel. 7. No
bilitas cogitoz nō valet nisi fuerim⁹ nosmet
ip̄i boni. Et omel. 9. idē dicit q̄ nobilitas pntū
mal nō p̄dest. sicut Esau malo p̄is non p̄fuit
bonitas. Et omel. 29. dicit q̄ nō p̄dest habere
patrē iob sine opibus. Insup nō est gloriand
de gñis nobilitate et hoc ratioe facillime dege
neracōnis contingētis. Nā nobiles sepe a priori
bus suis degenerāt. put ait Valeri⁹ li. 3. ca. 7.
Vñ uocat tales nobilia portēta sordibus im
buta. Hinc quidā sapiens ait q̄ nō uiuentes
s̄m nobilitatē pntū. sed sub umbra eorū simi
les sūt locis sordidis sole illuminatis. Itē non
est gloriādū de generis nobilitate ratione iu
ditij durioris. quā sicut ait Crisost. vbi sup̄
Virtus pntū nihil valet. s̄ ex hoc mai⁹ iudic
tiū sumim⁹ nisi bonis similes simus. vñ ait Ju
uenal. Omne aī vitiū rīto conspecti⁹ in se cri
men h̄z quito maior qui peccat habet.

Capitulū secūdū.

Nobilitas aut vera s̄m Juuenalē est q̄
aīm virtutibz ornat. Et s̄m Sen. epla
27. Ille gnofus est qui a natuā bene

ad virtutem cōpositus est. Item ille est nobi-
lis qui sūm p̄bia documenta viuūt. quia sūm Se-
neca epistola. 28. Mobilem animū facit p̄bia
Et idē dicitur ibidem q̄ Platonē p̄bia fecit no-
bilem a non inuenit Et Crisost. super **Matth.**
omel. 22. ait q̄ est vna nobilitas sine pecca-
to esse a voluntatē dei facere. Vnde **Jero.** de
cōiugio ait **Sola** apud deū libertas est nō ser-
uire peccatis et sūna apud deū nobilitas est da-
rere v̄tutib; Et idē ait **Bern.** ad **Eugeniū.** Ge-
nus ap̄loꝝ non fuit aliūde nobile q̄ moꝝ in-
genuitate a virtutū varietate. s; tñ cōtrario
est de multis nobilib; de quib; **Greg.** dyal.
li. ij. ca. 22. sic dicit. Nōnullis solet nobilitas
gn̄is parere ignobilitatē mētis. vñ tales faci-
unt sibi quasi clipeū vel castꝛū ad peccandū a
se defendendū cōi quos dicit. i. petri Et q̄si li-
beri nō quasi velamē hñtis malicie libertatē.

Capitulū tertium

Cōtrario monēdi sūt ignobiles sāguie
ut studeāt eē nobiles v̄tute. q̄ huili loco
a gente nati multi fuere dari. sicut recitat **Va-**
lerius libro. 7. ca. 2. Donens exēpla de multis
talib; Et p̄mo de **Tulio** hostilio quē in cū abul-
p̄mo accepit agreste tuguriū eiusq; adulescēti

in pectore pascendo fuit occupata. validior etas
 impiū rexit. s̄ senectus ei⁹ i altissio maiestatis
 fastigio fulsit. Et Soctes huiliter genit⁹ nō so
 lū hoīm reputatu. s̄ apollinis oraculo sapien
 tissim⁹ pnūtiat⁹ est. Natus ergo de huili gñe
 tū dar⁹ pphā moribz et pbitate satis magis
 omendabilior est nobili nato ex alto gñe ta
 libz carente. vñ Juuenal Malo pat tibi sit tñ
 tes dū mō tu sis Sacidi similis vulcanaqz ar
 ma capestas q̄ te tñte similem pducit Achil
les. q̄si diceret. Melior est nat⁹ pbz ex p̄e hu
 mili q̄ nat⁹ vicōsus a improbz ex p̄e nobili.

Capitulū quartū.

Qonsequēter admonēdi sunt vniuersi
 tā nobiles q̄ ignobiles: ut nō inamē
 se extollāt de excellētia donoz natura
 liū nisi tegātur regul v̄tutū gratuitarū. pmo
 q̄nto plura accepit quis dona naturalia: siue
 a pte aie q̄lia sunt ingeniū sciētia memoria a
 hmōi. siue a pte corpis q̄lia sūt sanitas agili
 tas pulchritudo fortitudo a hmōi: tūto d̄z eē
 humilior a deo gratiosior. vñ dedit deus alicui
 q̄nqz talenta. alij duo. alij vnū. Matth. 27. Et
 idē s̄m Greg. omel. 9. Tūto quisqz d̄z eē hu
 milior ex munē q̄nto se obligatōre; eē aspicit

in reddenda ratione Quid ergo habes quod non accepisti. Et quid gloriaris quasi non accepis quod erit apostolus ad cor. 2. Idem Iere. 9. dicit. Non gloriatur sapiens in sapia sua nec fortis in fortitudine sua. Cum ergo talia sint omnia bonis et malis non se effertat quis ex talibus. vnde sunt quedam dona hereditaria. vnde hereditum dei et quedam filiorum cubitarum ait Aug. 11. de pacia. Et mox. p. dicitur quod quedam sunt dona sine quibus ad vitam non peruenit. quedam sine quibus bene vivit. Et mox. 11. dicitur quod quedam sunt dona que munit. quedam que ornant. S. sunt multi abutentes donis et vnde deum laudare plerumque debuerat tamquam ingratum filium inde deum impugnat et seducit Et sic dicit Isa. 7. Sapientes sunt ut faciunt mala Et ideo dicit dominus luc. 16. prudentiores sunt filii seculi huius filijs lucis Sicut abutuntur multi sua pulchritudine sic impudici quod pulchritudine alios allutunt et inficiunt. vnde dicitur ps. 11. Circulus aureus in naribus suis mulier pulchra et fatua. sus enim licet habeat circulum aureum in naribus illi non proicit. sed supponit stercorem et fodit in immunditibus Ita mulier pulchra et fatua pulchritudine sua offendit leccatoribus suis et sortescit ea carnalibus seditionibus. cuius contrarium fecit quedam adulescens casta et mundus de qua refert val. 11. 2. ca. 2. quod cum in aetate sua complurimum fecerat illustrius sollicitate oculos oris decore vulnibus diffudit et de foetibus in se esse maluit quam esse mulieribus ea libidinis

Et Ambro. li. 3. de uigilate ait. Iuuenē vetēs fa-
bule fert cū pp̄t a dmirādā oris pulchritudinē
in amorē libidiosū incēdēt feias : stigmatibz
vultū suū inarasse et sic illaz libidiosū affectū
cohibuisse. **O** q̄ dissimiles sūt modū iuuenēs
et inuēcile q̄ potius pulchritudiez suā augē stu-
dēt ut libidīnē accēdant q̄ ut illā extinguat Et
poti⁹ darēt auxz ut v̄gies deflorarēt q̄ ut v̄gi-
tate i puell cōseruaret. sicut et fecit b̄t̄s **Nico-**
laus q̄ ei⁹ opibz tres puellas maitauit: ne iu-
panaribz ifamate fuissent sordibz. **N**ull⁹ ḡ de
pulchritudie corpis gloriēt q̄ poti⁹ est occasio
ruine q̄ cōseruāte pudicitie. qz nō ex talibz sūt
estandi boi et v̄tuosi. s̄ fm̄ **Sen. epla. 19.** **O**ia
suo bono. s̄ pp̄rio cōstāt Et pot̄ ista exēpla. **Fer-**
tilitas cōmēdat vitē. **sapor** vinū. **velocitas** cūū.
ferre sarcinā equū. **S** i h̄ie optimū est ratio
hac aīcedit aīalia: deos seq̄tur. **Rō** ḡ pp̄riū ē
h̄ois. cetera vero cōmūia sūt illi cū brutis. valz
em̄ h̄o et leones similit̄ valēt. **formos⁹** ē h̄o et
pauoēs formosi sūt. **velox** ē h̄o et eq̄ et cerui ve-
lotiores sūt. s̄ sola rō p̄cellē f̄c̄t h̄oim q̄ vnū
h̄ois pp̄riū bonū ē. **Q**ui ḡ gloriāz in d̄no glori-
et cui⁹ ymago est rō aīe Et fm̄ aplūm cor. 11.
Glā n̄rā hec ē testimoniū d̄scie n̄re sine q̄ testio-
mo nō ē gaudiū aīe s̄ ebulacō et āgustia i oēz
aīaz h̄ois opātis malū. put̄ d̄r ad romāos. et c.

**Distinatio quarta tertie ptis huius
sime. Capitulum primu.**

Qonsequenter hac distinc. q̄ta ad
monēdi sūt fm̄ drās tpalis possessi
omis hoies diuites et paupes. Vñ
diuites admonēdi sunt ne iniuste
diuitias congregēt a hoc p̄ rapias vsuras do
losas mercaturas vel p̄ alios modos illicitos
quibz congregari solent diuitie p̄ qd̄ dicitur
mānone iniquitatis Matth. 6. Vñ a Jero. epla
9A. dicit q̄ ois diues iniquus vel heres iniquus est
Itē admonendi sunt diuites ne mordiate di
uitias ament et appetant. q̄ eccl̄. 7. dicit. Qui
amat diuitias fructū nō capiet ex eis. Et thi.
6. Qui volunt diuites fieri incidūt in varias
tēptationes et in laqueū dyaboli. ac. Item ad
monendi sunt diuites ne diuitias a deo colla
tas quasi p̄priū retineant. sed indigentibz eas
omunicēt tāq̄ alienas non suas p̄rias. q̄ di
cit Joh. 1. Qui habuerit substantia; huius mūdi
a viderit fratrem. sc̄. necessitate habere a clausit
viscera sua ab eo quomō caritas dei est in illo.
Itē admonendi sunt diuites ut in diuitijs nō
confidant eo q̄ caduce sunt a defēdibiles nec
in die ultionis p̄gere valentes. Vñ dicitur
puerbioꝝ. 11. Qui confidit in diuitijs corruet

et nō p̄terūt diuītie in die vltionis. Itē admo
nēdi sūt diuites ut de diuitiis nō supbiāt nec
paupes cōtemnāt. Vñ dicitur thio. 6. Diuitib; h̄
seculi p̄cipe nō sublie sape nec sperare in incer
to diuitiaz. Itē admonendi sūt diuites ut se
cū nō posse diuitias ferre sepe recogitent. Job
12. Diues cū dormierit nihil secū aufert. q̄ n̄
inulm̄ in hunc mūdū et ideo nihil nobiscū
auferre possum. Vnde a Greg. moē. 18. dicit
Diu cū reb; n̄is manē non possum. q̄ illas
aut moriēdo deserem. aut ille nos viuētis de
serent. Et ideo restat ut diuites adimoneātur de
pmutādo terrenas diuitias p̄ celestib;. q̄ dici
tur ibidē Terrena seruādo pdim; largiendo
seruam. Et p̄mōniū n̄m seruādo pdit. sed
erogatū manet. Agēdū ergo nobis est ut ēs
absolute pituras in nō peundā trāhire cogā
mercedē. Et ideo dicitur luce. 16. Facite vobis ami
cos de māmōna iniquitatis dādo paupib; de
portātib; ad celū elemosinas vrās. Et ideo s̄m
Aug. 9. li. s̄mōnū s̄mōe. 31. voluit deus ut ali
quā essent paupes quib; daret elemosina ut
sic diuitib; eēt regnū celorū venale. Itē admo
nēdi sūt diuites ut maloz diuitū penas a do
m̄io omiatas p̄cogitēt ac p̄caueāt. Ait em̄ do
min. luce. 6. Ve vobis diuitib; q̄ habetis hic
cōsolacōez vrā; Et Jacobi. 7. dicit. Agite nunc

diuites plorate ululantes in miseris vestris. Qui ergo voluerit ista euadere oportet diuitias iuste acquirere et diuitem amare misericorditer erogare et saltem affectu contemnere. Sunt enim diuitie bone. **S**i non quia faciunt bonum inhi bene illis utentem secundum **Aug.** de vobis domini **sermone. 12.** Quid enim potest plena bonis archa et manis conscientia. Bona vis habere et non vis bonus esse. Erubescite ergo de bonis vestris. si domus tua plena sit bonis et malum te habet dominum. Non enim est homo ex hiis estimandus vel reputandus secundum **Seneca. epistola. 19.** vbi dicit. Cum volueris veram bonis estimationem scire a quibus sit nudum inspicere deponere prenomina deponere honores et alia fortune mendacia corpus ipsum eruat animam intueri quibus quantumque est alio non suo. **I**tem admonendi sunt diuites ut diuitiarum utilitates intime considerent. quod lutum sunt terra sunt simus sunt **Et ideo ab acie. 2.** Ve qui multiplicat non sua et quibus quo aggruat contra se deum lutum. **I**tem ostendit ratione sunt illarum fallacie. quod secundum **Gregorium. super euangelium. li. p. o. 16.** diu nobiscum manere non possunt Et quia mentis inopia non deponunt nec animam satiant et causa est secundum **Aug.** de quantitate anime. quod anima maior est omni creato virtute operantissima. Et ideo nullo eo quantum animaque magno quod ea minus est satari potest. Et quod omnes maius est suo effecto. **I**dem anima omnia continere valens maior est omni creato quod ab ea operantem potest

Qui ergo aiaz suā implē desiderat appetat deū
quī ppter infinitatē suā replere potest in bonis
desideriū nēm et nullū aliud creatum hoc pōt
ad plenū. Itē admonendi sunt diuites cōfide
rare multimoda diuitiarū impedimēta. quia
ligamenta sūt. musculi sunt. onera grauiā
sunt. et hoc inordinate diligētibz illas. Vñ di
ctē sap. 18. Creature dei facte sunt in tēptacōez
aie hōim et in musculi pedibz insipientiū.
q̄ fm Aug. de verb dñi fmōe. 33. Amor rerū
tempaliū visc⁹ est spūaliū penaz. Cōcupisti hēsi
sti. Amor em̄ mūdi adulterat aiaz. Amor fabri
catoris castigat eā ait ibidē fmōe. 77. Et quia
difficile est hēre diuitias et nō amare. ideo suis
possessoribz piculose sūt. Et ideo dixit dñs cuius
iuueni diuiti viā pfectionis requirēti. Matth.
23. Si vis pfectus eē vade et vende oia. et. Qui
bus auditis tristis recessit. qđ vidēs dñs v̄bū
terribile diuitibz intulit dicēs. Amen dico vo
bis: difficile est diuitē intrare in regnū celoꝝ
Hec et multa alia cōsiderātes antiqui diuitias
cōtēpserūt et hoc tā dñi mūdāna possidentes
et studiosi siue in sapientia p̄bantes q̄ viri p
fedi dei filiū seqūtes ut plen⁹ dicēt infra pte
secta. vbi agēt de religiosoz paup̄tate. Non
ergo se efferant nec extollāt diuites se in diui
tijs q̄ fm Greg. Successus tempaliū diuine

6^m

reprobatio est iudicium Ad quod euidenter p
band narrae in vita beati Ambrosij episcopi
Qui cum se meli romanam pgeret in quadam villa
Tuscie hospitatus est in domo cuiusdam ho
minis diuissimi que cum beatus Ambro. requi
reret de statu suo Rndit ille dices Status me
us semp felix extitit a gloriosus. quia ad libi
tu possideo quasi infinitas diuitias habeo ser
uos a ancillas. filios a filias. domos. redditus.
a agros. a omnia que desiderat anima mea
succeedunt mihi ad vota. Quibus auditis infre
muit obstupuit a condoluit episcopus uerbas
suos a dixit Surgite velociter recedam⁹ hinc.
qz dñs non est in loco isto Festinem⁹ igitur
velociter ne nos hic inuoluat vltio diuina cum
isto in diuitijs securitate hñte Quibz egressus
subito se terra aperuit a hominem illum cum
vniuersis que habuit viuū in infernū absor
buit. quibus expletis dixit sanctus Ambro.
Ecce fratres q̄seuere deus in fine irascitur cum
mūdana a p̄s̄pa semp elargitur.

Capitulū secūdu

Qonquiter admonendi sūt paupes ne
cessitate a volūate. qz qdā sūt necessi
tate qui nō hñt diuitias. s̄ hñt uelle.

quidam sunt pauperes voluntate qui habitas di-
uitias deserunt. nec illas habere velent si possent.
Et hi sunt perfectiores et christo similiores et cariores.
de quibus dicitur infra parte. 6. distinctio. 2. de reli-
giosorum paupertate. Et sicut pauperes voluntate per-
fectiores sunt et excellentiores pauperibus necessitate.
ita magis meritorium est a deo acceptum magis
illud quam istis subuenire. nisi utrisque subueniri possit.
Pauper ergo necessitate informatus est de patientia
et sufferentia sue paupertatis ut eam sustineat quasi
medicamentum et peccatorum purgamentum. putat ait Gre-
gorius super ezechielem. omel. 20. loquens de diuite epulo-
ne et lazaro paupere ubi dicit. Quos morbum infirmitas
vulnerat medicina paupertatis curat. Illa.
.23. Elegi te in camino paupertatis. sicut in Criso-
stomo super Mattheum. omel. 2. Pauperes est camino igne
horribilior. Sicut ergo eger non debet curari de
medicamento aspo. nec purgandus siue scindendus
de igneo purgatorio ferro. Sic nec pauper
de paupertatis camino. sicut eam sustineat cum patientia
et dicat cum Thobia. 2. Pauperem vitam gerimus.
sicut multa bona habemus si timuerimus deum.
Item monendum est pauperem ut letatur paupertate si
sustineat. quod sicut in Seneca. epla. 2. honesta res est le-
ta paupertas. Illa. vero non est paupertas si leta
non est. Cui cum paupertate bene conuenit. diues est.
Non qui parum habet. sicut qui plus cupit pauper est.

Et Greg. sup & e. li. 2. omel. G. ait Ille paup e
q̄ eget eo qd̄ nō habet. s̄ qui nō habet nec ap
petit h̄c ille diues est. **Itē** monēdus est pau
per ut diuitias non appetat. q̄ s̄m **Greg. vbi**
supra **Paup**tas quippe inopia mētis est nō i
q̄litate possessiōis. nā cui cū paup̄tate b̄n cō
uenit paup non est Et p̄cipue caueat a sūma
paup̄tate que consistit in p̄ccō **Il**la enim vera
paup̄tas est i qua est veraz̄ diuitiaz̄ carētia
Vñ Apōc. 3. dicit **Dicit** q̄ diues sū **Et** seq̄tur.
Et nescis quia miser es et miserabilis paup̄ ce
tus et nudus et hoc q̄ spoliatus sp̄ualibz̄ diui
tijs De quibz̄ **Isa. 33.** Diuitie salutis sapiētia et
sc̄ia et timor d̄ni ip̄e est thesaurus. **Itē** **Iero.**
ep̄la. 97. Paup̄em nō facit cōmendabilē sua
paup̄tas. sed si p̄ccā caueat. **Itē** monēdus est
paup̄ ut sp̄uales diuitias acq̄rat ut sic in deo
diues **Vñ s̄m Aug. sup Iob. 5. 27.** felix ē q̄
bono modo aurū habet in archa. sed feliciōs
qui habet deū in cōscientia. quia p̄mus habet
qd̄ p̄ire potest et vñ p̄ire p̄t. s̄ qui h̄z̄ deū nec
p̄ire potest nec ab illo ip̄o nolente auferri p̄t
Vñ dicit Aug. de ci. dei li. 7. ca. 18. De⁹ ē opu
lencia mentiū et possessores suos felices facit
Itē pauper picula et incōmoda diuitum cō
sideret ut sic facilius paup̄tatem suam suffe
rat. quia vbi multe sunt opes multi sunt qui

comedūt illas **E**t quid potest sustinere multos,
ribaldos leccatores et pestios dei inimicos. Re
uera nihil: primo multum obest tales de primo
nio crucifigi fouere. **V**n ad maximū incōueni
ens deducitur q̄ ratioe dignitatū vel honorū
sibi collatorū tales sustinē opelluntur. qz sine il
lis esse nō pnt quos tñ malos eē sciūt. qz vij
alij repti sūt. **I**te paup̄ omōda multa paup̄ta
tis recogitet que sūt securitas ab hostibz exte
ri⁹ et conscie iocūditas interi⁹. **V**nde cātabat
vacu⁹ corā latrone viator. vñ recitat **Aug⁹. cō**
fessi. 6. qz trāsēs p̄ vicū vidit paupem medi
cū iocantē et lerātē et ouerfus ad socios inge
muit dicens. **O**ibus conatibz q̄bus laboram⁹
nihil vellem⁹ nisi ad securā letitiā puenire in
quo nos iste paup̄ p̄cedit **E**t sequit̄. **I**lle leta
bat et ego anxius erā. **I**lle securus et ego trepi
dus fuerā. **V**n **S**ecūdus p̄bus loq̄ns de pau
pertate dicit. **P**aup̄tas est odibile bonū. sam
tatis m̄. curaz remocō. absqz timore semita. sa
piētie repretix. negotiū sine damno. sine calū
mia possessio **E**t idō multi ista cōsiderātes paup̄
tatē elegerūt. de qua dicit̄ infra diffuse pte. 6.
Insup sup oia paup̄ filij di paup̄tatē sūmā re
ducatur ad memoriā **Q**ui cū diues eēt in omni
bus factus est egenus ppter nos cō. 8. **I**tem
recogitet paup̄ paup̄tatis a deo electionem

commendacōez a beatitudinū paupis pmissioez
Beati paupes spū qm̄ ip̄ ē r. ce. **N**ō dicit dñs
erit s̄ est. **V**n̄ paupes veracit̄ dño testat̄ sūe
dñi regnū celoꝝ. **Q**uācūq; igit̄ diues voluerit
regnū habere celoꝝ vadat ad paupes a illis
tāq̄ a veris dñis cōpet. qz non potest irritari
v̄bū dñi dicēus **Marth. 7.** **B**ū paupes spū qm̄
ip̄oꝝ est regnū ce. **E**t ne paupes de sua turbē
tur paup̄tate. sed ut melius informētur qua
liter se habere debeāt in illa narrat bñs **Gre.**
sup euā. li. p̄. omel. 17. **Q** fuit quidā pauper
seruul⁹ noīe rebz paup. s̄ meritis diues pali
ticus a p̄meua etate cui ad seruiendū matre
cum fratre aderat hic quicq̄d ex elemosina
accipe poterat a dantibus hoc alijs erogauit
paup̄ibus. **S**tudebat in dolore grās deo agē
p̄nis dei a laudibz vacat̄. hic ad extremū vite
remiens hortat⁹ est pegrinos hospites surge
re a psalmos canere. **E**t cum ipse cū illis qua
si moriēs psalleret voces eoꝝ cōpescuit dicēs
Tacete tacete paulisp̄. **N**unq̄d auditis quan
te laudes angeloꝝ canentiū resonant in celo.
Et hec verba dicens sp̄m reddidit tātaq; fra
grantia omnes repleti sūt quousq; sepelire eē
quātā nūq̄ antea senserūt. **E**cce qualis hinc
erit qui equanimē paup̄tate a flagella susti
nuit. **I**nsuper recogitent paupes qz **Lazarus**

paup i synū **A**brabe deportat. sed diues epulo in infernū sepeliebatur vbi est propriū cimiteriū malorū diuitū. **I**nsup narraē in vitaspatrū libro. 2. ante finem de quodā sene qui impetrauit a dño ut videre posset aias iusti et peccatoris exeūtes a corpe et cum venissz ad ciuitatem in qua solitarius qui estimabatur sandissimus moreret vidit quendā tartari cū descēdentē sup illū et tridentem igneū in manu habentem quē posuit in corde et illam abstraxit aīam infelicē et recessit. **D**einde pcessit ad aliū vicum vbi vidit quendā pegrinū paupem nec curā hūtem morientem: ad quē cū accessisset descenderūt michael gabriel et multi angeli qui omnes rogabant aīam ut exiret. **Q**ua non exeūte ait gabriel michaeliz. **S**ume eā: cui ē hoc propriū Et ille rēdit. **I**ussi sumus ut sine dolore et vi eam educam⁹. **Q**uibz didis adest dauid cū cithara et ōnes psallentes de iherusalem Et ut ipsa anima istos psallentes audiuit statim egressa est et a michael recepta et sic cū infinita letitia ad celū deportata. **H**ec et consimilia ad consolacōez bonorum pauperum sūt recitanda.

Sequitur Distinatio quinta.

Distinatio quinta tertie partis huius
fume Capitulum primum

Dante admonendi sunt homines secundum varias vite qualitates mali. Sed boni. Sed primo monendi sunt peccatores ut peccata deuitent ne dyabolo seruiant et ne pro peccatis in infernum descendant. Et ideo dicitur ecci. 21. quasi a facie colubri fuge peccatum. Et sequitur. Dentem leonis dentes illi interficietes animas hominum et quasi rumpere bis acuta omni iniquitas. sicut ergo homo fugere debet colubem in torculari ferre leonem deuorantem et rumpentem cruciadam sic fugiat dyabolum ratione peccati quam animam inficit deuorat et inficit. Vnde dominus R. lincolle. peccatum describens dicit quod peccatum est mortis pens dyaboli. pro gemis superni luminis obtenebratio et totum hominem prauitatem. Quia ratione peccati in bonis gratis spoliatur et in naturalibus vulneratur. Quia autem gentiles peccata detestabantur propter suam feditatem ait Tullius libro tertio de officiis ca. decimo sic recitans verba antiquorum. Nihil turpe faciendum bono viro etiam si ex omni parte lateat. Nihil enim auare nihil iniuste nihil libidinosum esse faciendum proba persuadet. Vnde recitat ibidem quandam fabulam a Platone introductam de quodam qui dicebatur

Gyfes quē ferūt fabule semē in quendā mō
nū tre hyatū descēdisse vbi vidit equū eneū
in cui⁹ laterib⁹ vidit corp⁹ hois iusitate mag
tudis a cui⁹ digito anulū aureū extraxit Qui
cū veniss⁹ Gyfes int⁹ pastores erat enim ipse
regius pastor ⁊ cōuertisset palā anuli ad pal
māza nullo videbat et tñ oīa videbat Qui cū
ite⁹ anulū ad locū suū regitasset videbat ab
oīb⁹ **Wic** igit⁹ hac oportuitate anuli egie stup⁹
Inulit ⁊ regē infemū ⁊ alios quos voluit Et
sic repēte anuli bñficio rex fact⁹ est lydie **Wūc**
anulū ait **Tuli⁹ vbi s.** Et si habeat sapiens ni
hil sibi plus licere putet pccare q̄ si nō h̄et.
Honesta enim vitis bonis nō occulte q̄ritur
Vñ nihil refert iustoz siue em̄ h̄eat pccādi fa
cultate⁹ siue non⁹ semp h⁹ deū pre oculis tāq̄
pñt Et ideo nul⁹ q̄ mala facit qd̄ patuit in **Da**
uid qui inuenit **Saul** inimicū suū in spelūca
nec tñ voluit eū occidē et si libere potuisset. ut
pt⁹. 2. **Reg.** Semp igit⁹ detestāda sūt pccā. vñ
Sen. ep̄la. 70. ait **Nūq̄** satis cum litigauim⁹
q̄ sūt sine mō sine fine psequēda. **Nā** illis nec ē
mod⁹ nec finis te lamādi. **Vñ** si illa alit̄ exhi
nequeūt ipfū cor cum ipis est euellend⁹. vnde
fm **Ambro.** li. de paradiso. **Pccm** est p̄uaricacō
legis dīne ⁊ celestiu⁹ inobediencia mādatoꝝ.
Vel fm **Aug⁹.** cōñ faustū. **Pccm** est dictū vl

factū vel concipiū cōn legē del' eternā. vel pccm
fm Aug. in sermone est puatio vite ipi⁹ aie
q̄ quidē vita de⁹ est Et sequit. Plāgis mortuū
h̄ plāge impiū. Plāgis corpus a quo discessit
aia Et nō plāgis aia; a q̄ discessit de⁹ qui ē ei⁹
vita. Vñ fm Aug. de duab; aiab; Mors spi
ritual' aie est a dei cognicōne auersio Et fm
eundē; de ci. dei li. ij. ca. p. Mors aie est cū eam
deserit deus q̄ a deo derelicta ppter pccm hōri
deseret. q̄ fm Ansel. tolerabilius ferret canis
putridus hōibus q̄ aia peccatrix deo cui⁹ fe
tor ad celū ascendit Vñ a idē ait in suis medi
tacōnibus. Si hic cernerē pccī fetorē a illic in
ferni hororē et oporteret me necatio vni eoz
immergi p̄us in infernū mergerē q̄ in pccm
immitterem Vnde mallem prius mundus a
peccato gehennā intrare q̄ pccī sordē pollut⁹
celoz regna tenere Vnde vili⁹ est peccatum
q̄ dyabol⁹. quia solū peccatū illū vilem fecit.
Et vnūquodq; ppter qd a illud magis Et no
ta de iuvene luxurioso quē angelus non po
tuit sustinere ppter fetorem pccī sicut plenius
narrat in vitaspaz Et ideo vnus quisq; hoc
cōsiderās dicat cū p̄s. Iniq̄tatē odio habui et
abho. sū. ac. De vicis v̄eō i gnali ait Dugo de
fac. li. p. pte. ij. c. i. sic Septē sūt vitia capitalia
ut supbia q̄ aufert ab hōie deū p appropācōez

Inuidia p̄mū Ira seip̄m Accidia spoliatum
 flagellat Auaritia flagellatū eicit Gula eiectū
 seducit Luxuria seductū fuituti carnis sbicit
 Et seq̄t. Aīa rōnal ī sanitate sua vas ē solidū
 et intēgꝝ dei capax quā vitia hoc modo corrū
 pūt ⁊ vitiāt. qꝫ p̄ supbiā īflāt. p̄ inuidiā aēscit.
 p̄ iram crepat. p̄ accidiā frangit. p̄ auaritiā
 disp̄git. p̄ gulā inficit. p̄ luxuriā oculcat et in
 lutū redigit. Quid aut̄ sit vnūqꝫqꝫ eozꝫ descri
 bit ibid̄ dīcēs. Supbia est amor pprie excellen
 tiē Inuidia odiū felicitatis aliene Ira pturba
 tio mētis ⁊ racōnal aīe Accidia est ex ofusiōe
 mētis nata tristitia siue tediū ⁊ amaitudo im
 moderata Auaritia ē imoderat⁹ appetit⁹ habē
 di et suā retinēdi Gula imoderatus appetitus
 edendi Luxuria ocupia voluptatis explende
 supra modū vel oīa racōez efferens. Ab hīs
 vitīis oriūtur oīa alia tāqꝫ a fonte malo puer
 si riuuli de quībz tractat Greg. mo. 21. super
Iob. 39. Procul odoratur bellum.

Capitulū secūdū.

Predicator igit̄ ōnes efficaciter moneat
 ut viriliter pugnēt oīa p̄dictos duces
 et eozꝫ exercitus ⁊ qꝫ oēs infitūat etiā cum de
 mom̄bz sicut fecit Iosue de hay ⁊ populo ei⁹.

Josue. 8. sup qd origenes omē. 8. Rex hanc sig-
 nat dyabolū. p̄ls eius vitia. demones em̄ inte-
 rimim⁹ nō ppria; eoz substātia; a naturā inte-
 rimentes. s̄ op⁹ eoz qd est peccā facere in car-
 ne nrā mortificantes s̄m illud colo. 3. Mortifi-
 cate membra v̄ra sup terrā fornicatōem a im-
 munditiā ac. Sed hoc fit p penitētia; ad quā
 ōnes inūtat Joh. bap. dicens. Math. 3. Peni-
 tētia agite. Et dñs ip̄e a penitētia incepit pre-
 dicaōez dicēs Math. 2. Penitētia; agite Et be-
 atus petr⁹ actu. 3. Penitemini illa inqt a dver-
 timini ut dele. v. pec. Est em̄ p̄ma v̄t̄ qua me-
 diante p̄didi hostes cum duce suo dyabolo in-
 terficiuntur s̄m q̄ ait Aug⁹. de trim. l. 2. c. 1.
Penitētia aīa resuscitat a mors ipsa occidit
 a seq̄t Crucifixio interioris h̄is penitētie dolo-
 res intelligunt a cōtinētie q̄dē salubris crucia-
 t⁹ p quā mortē mors impietatis p̄mit̄. Est aut̄
 p̄ma opt̄a res q̄ defēct⁹ r̄uocat ad p̄fēctū s̄m
aug⁹. i. yponostico. Itē s̄m aug⁹. de eccia. dōg-
tib⁹ P̄ma ē peccā p̄mit̄ nō admittē a admis-
 sa cōf̄s̄. Dec ei p̄ma necāria ē oī peccāti q̄ sic
 baptisma mūdāt ab origiali. sic p̄ma purgat
 ab oī actuali siue mōli siue v̄iali. s̄ sic i bap-
 tismate req̄rit̄ elem̄tū purgās v̄bū s̄ctificās
 op⁹ h̄is inūgēs. Ita i p̄ma req̄rit̄ aq̄ op̄ūctōis
 ut q̄s corde doleat s̄m illd̄ sc̄idite corda v̄stra

Itē vbu confessionis ut q̄s ore p̄cā p̄mat s̄m il
 lud ofiremi alterut̄ p̄cā vr̄a. Itē op̄ satisfā
 ctionis ut ope p̄cā puāat. s̄m illd. Agite dig
 nos fruct̄ p̄m̄e. hec etiā p̄m̄a sicut d̄r i breuī
 loq̄o de vitij̄s securitatē hōi p̄stat: ne eū dya
 bol̄ itez̄ inuadat exēplo philomene q̄ securi
 us resid̄; i sp̄iatū d̄sitate p̄gētū q̄ i ameita
 te p̄toz̄ vitētū. Itē a p̄cā putredie ofuat ex
 ēplo medicie aspe a salis amari a putredine
 carnes ofuātis. Itē ad celestia hōiez̄ subleuat
 exēplo auis macerate q̄ p̄ macie alti⁹ volat q̄
 si i pinguata fuis̄. Itē d̄o p̄cōiez̄ recōciliat. q̄
 nullū h̄; d̄o inimicū quē nō suscipiat i grām
 p̄pter emēdā de p̄cō sibi factā. q̄ ipse dissilat
 p̄cā hōim̄ p̄t̄ p̄m̄a. Itē curiā celestē letificat.
 q̄ eoz̄ gloriā quodāmodo augmētat Et ideo
 luc. 17. Gaudiū ē i celo sup̄ vno p̄cōre p̄m̄am
 agente.

Distinatio sexta tertie partis hui⁹

fūme.

Capitulū p̄mū.

Onsēq̄nter hac dist. 6. admonēdi
 sunt hōies s̄m dr̄as statū. s. coniu
 galis vidualis a v̄gimalis. De ad
 moōne cōiugū dictū est suffitiēter
 supra p̄t. 2. dist. d̄oe. 2. Et licet ibidē etiā aliq̄
 liter dicat̄ de statu viduali Attū h̄oc ca. p̄mo

moneat vidua p̄cepto ap̄lico dicente **Thio.**
1. vidua eligat nō min⁹ sexagita ānoꝝ q̄ fu
 erit vni⁹ viri vxor Et seq̄t volo aut iunioēs nu
 bere. s̄ hoc dicit indulgēdo nō p̄cipiēdo **Nā** an
 tiq̄tus mulieres q̄ vno erāt cōtēte m̄rimonio
 corona pudicitie h̄rabantē sicut ait **Valeri⁹**
li. 2. ca. p̄. Vñ tales vidue supra mod⁹ a **Iero.**
li. 2. cōii **Iouinianū** cōmēdabāt ⁊ exēplificāte
 de multis q̄ voluerūt duolaē ad secūdas nup
 tias Vñ et m̄cia **Cathonis** filia ut dicit ibidē
 cū lugēt virū suū defūctū et matrone q̄rerent
 ab ea quē diē luct⁹ habēt vltimū **Illa** r̄ndit.
 quē ⁊ vite mee. **Illa** em̄ que sic virū lugebat
 de alio h̄ndo nō cogitabat. vñ ⁊ narrat ibidē
 de alia vidua quā cū p̄pinq̄ ei⁹ monēt ut al
 teri nuberet. q̄ pulchra erat valde ⁊ iuuenis
 ⁊ opulēta **Illa** r̄ndit. **Nō** nubā de cetero. q̄ si
 bonū virū inuenero ut añ habui semp̄ timere
 ut p̄derē eū ⁊ sic dolorē dolori cumulatē. Si ve
 ro malū inuenero q̄d op⁹ est post bonū sustie
 re malū. **Similiē** **Valeria** amisso serūo viro
 suo nulli volebat iterū nubē. q̄ interrogata q̄re
 nubē nollet **R̄ndit** semp̄ maritū meū viuere
 estio ⁊ idē nubere nolo Et seq̄t ibidē. legāt vi
 due añ p̄ eligio xp̄iana fulgēt vni cubas sp̄
 dec̄ hūi se int̄ m̄onas. legāt etiā nullū sac̄do
 tē bigamū nullū flaminē bimaitū. s̄ post q̄ in

pontificatū sūt electi viros definē esse hay de
siccate sorbicōe. **Est** em hay da quedā herba
q̄ a viris bibita oēm motū libidiosū viri exti
guūt a castū red dit. **Vtinā** sacerdotes a pōtifi
ces modē hui⁹ herbe hērent noticiā a eā in
sui creatōne a cōsecracōe biberēt. **Quales** autē
dūit eē vidue legāt ut hoc sciāt qđ scriptū est
in luca vbi dicit qđ **Anna** erat vidua ab ado
lescētia sua vsq; ad .82. ānos que non recede
bat de tēplo dieb; neq; noctib; ieiunijs a oīo
nib; vacās. **Recordetur** etiā vidue sareptane
q̄ sue et filioꝝ saluti helye p̄tulit famē ut p̄t;
q. Reg. 18. **Vñ** a **Jero.** in li. de viduitate seruā
da alloquit quādā viduā dicēs. **Quid** angu
stiatū habeāt nuptie didicisti in ip̄is nuptijs
Et seq̄tur. **Quid** vis te rurū ingerere in id qđ
tā noxiū est. **Bruta** aīalia a aues vage in eaf
dem pedicas retiasq; scient nō incidūt: an for
te p̄pter liberos hoc vis. sed ridiculū ē p̄certo
sperare qđ videas multas nō hēe. **Vextū** fm̄
indulgētiā apliz vidue que nolūt cōtinē aut
nō p̄nt nubant in dño a p̄cipue adolescētule.
qđ meli⁹ est maritū accipe q̄ dyabolū. **Vnde**
Jero. epla. 96. de quodā viro qui sepelierat
viginti vxores a de muliere que habuerat vi
ginti duos maritos q̄ duo fuerāt postea copula
ti et eāt oim̄ rome expectacōz q̄s quē e duob;

prius ferret ad sepulchꝝ Sed vidit marieꝝ a
 ideo totius urbis populo confluente coronatus est
 a palmā tenēs acclamauit uxoris multi nube
 feretꝝ pcedat marieꝝ. vñ Jero. ibidē alloqꝝ
 viduā cui scribebat sic ait. obsecro te ut ista te
 stimonia nō noueris quibꝝ icōtinētibꝝ a miseris
 subueniē. sꝫ illa potiꝝ lectites quibꝝ pudicitia
 coronat. Sufficit em̄ tibi qꝫ pdidisti p̄mū vgi
 nitatis ḡdū a p̄ tertiu vñsti ad secūdu hoc ē
 p̄ officiu cōingale ad viduitatis cōtinētā Qua
 liter aut vidua debet cauere a societate puer
 sa a suspicōne mala docet Jero. ep̄la. 97.
 dicens Quid facit vidua inē familie multitudi
 nem a inter ministroꝝ greges Et sequit. Ca
 ueas quicquid de te fingi potest Non ambulet
 iuxta te calamistratus pcurator. non histrio
 fractus in feminā. non cantoris dyaboli vene
 nata dulcedo. non iuuenis mīdus nil artium
 cemicaz nil tibi in obsequiis molle iūgatur.
 sed habe to tecum viduaz et choros virginū
 habetoqꝫ tui sexus solatia Semp in manibus
 diuina sit lectō crebra oio ut oim cogitacōnū
 sagitte quibꝝ adolescētia pcuti solet hmoi di
 pro repellat a vidua big amie nesciat indulgē
 tiā. Qualit aut vidua dꝫ eē oīta docet Jero. ep̄
 .98. vbi viduā alloqꝫur dices. qd facit facie
 purpurissus acerusa Nā alteꝝ rubore genaz

labiorūq; mentē. alterū cādorem oris a colli
Ignis iuuenū et fomenta libidinū sūt hec et
impudiciē signū Et seq̄. Quid vnū pollice
mur et aliud ondimur. Si lingua psonet casti
tate et totū corp⁹ pfert ipudiciā mēdatiū ē.
Qualit̄ aut̄ dz vidua eē sobria docet Jero. ibi
ē dicens. Quid necē est iactare pudiciā q̄ si
ne coitibus et appenditijs suis. continentia et
pitate fidē sui facē non potest. Apl̄s macerat
corpus a adolescētula feruēte corpe cibus secu
ra est de castitate. vn̄ ait ap̄stol⁹ ad thimo.
7. Vidua vinēs in delitijs mortua est. Et sub
dit Jero. vbi s̄. Ardētes dyaboli sagitte ieiūm
oz a vigiliāz frigoē restringēde sūt Et idē di
cit. Vnū a adolescētia duplex ē mēdiū. vn̄ a
bt̄is Jero. i smōe ad paul. a eusto. ait. Hoc
p̄mū moneo h̄c obtestor ut sponsa xp̄i vinū
fugiat p̄ veneno. h̄c aduersus adolescētia pri
ma arma sūt demonū a nōsolū i mulieib; gē
tilib; seruande viduitatis dat̄ exēplū ut p̄di
ctū ē. s̄ i creaturis irracōnalib; sicut i turture
s̄m q̄ refert bt̄is Ambro. exa. omel. 7. dicens
q̄ si fuerit amissioe paris viduataz iteraē con
iūdiōez recusat. Discite ḡ inq̄t mulieres quan
ta sit viduitatis grā q̄ etiā in auib; p̄dicat̄ et
obseruat̄ Et iteo dicit ap̄lus cor̄. 1. dico nup
tis et viduis bonū ē ill̄ si sic p̄maneāt.

Capitulum secundum.

Urgines autem sunt insuper admonende eo modo quo eas monet ap[osto]lus cor[inthios] 1. ubi ait de virginibus preceptum domini non habeo consilium autem dico ad. Quia autem status virginis est quasi status celestis ideo non est in precepto propter sui arduitatem et difficultatem propter quod ait dominus Matth. 19. Sunt eunuchi qui se castraverunt propter regnum celorum qui potest capere capiat. Vn[de] Jero[so]l[imitanus] 9. ad Eustochium ep[isto]la. 82. describens virginis eminentiam dicit virginitas non est in precepto quia maioris mercedis est quam non cogitur sed offertur et durissimum erat contra naturam cogere quempiam angelorumque vitam ab hominibus extorquere et id quod a modo damnare quod conditum est. Et sequitur. Filius dei ingressus mundum novam familiam instituit. ut qui ab angelis honorabatur in celis angelos. scilicet. virgines haberet in terris. It[em] Ambro[sius] de virginitate ait. Supplicatur virginitas conditione humane nature per quam homines angelis assimilantur. Angeli enim sine carne vivunt sed virgines de carne trahunt et ideo cum martiribus aureolam merentur. It[em] Jero[so]l[imitanus] 1. in sermone ad paulam et eustochium sic dicit. Profecto in carne potest carne vivere non eterna vita est sed celestis unde in angelicam gloriam acquirere maioris meriti est quam habere. Esse enim angelum felicitatis est

esse vero v̄gine; v̄tutis dū hoc obtinē vitib⁹
mitē cū grā qđ h̄; āgel⁹ ex natura. vtrūq; tñ
a eē v̄ginē vel angelū dñi muneris ē offitiū
nō hūanū. **Qualis autē eē debeat virgo descri-**
bit apostolus corē. 1. dicens. v̄go cogitat q̄ dei
sūt ut sit s̄cta corpe et spū In q̄ sentētia apte
docet ut v̄go dō dicata sit int⁹ a extra pura et
munda a in vtroq; deo vacās sit a intēta. vñ
cū sit tal' tūc alloq̄tur eā sponsus et dicit illd
cant. Tota pulchra es amica mea a macula
nō est in te. S; fm̄ Ber. sup cant. Illa est tota
pulchra cui nihil dēst formositatis a nihil in
est deformitatis. S; ista pulchritudo nulli iēsse
potest v̄gini nisi in mente sit mitor conscie a in
carne viror pudicitie. vñ sūme deus delectat i
mitōē conscie q̄ est facies v̄ginis pulchra de q̄
spōsus sponsā alloq̄ns dicit cant. 8. Ostende
mibi faciē tuā soror mea. vñ legic de qđā vir
gine dicente. Non est mihi cura de facie exteri
ori que sepe est occasio ruine a pccī. s; de facie
interiori i quā respicere delectat sūme sponsus
meus fili⁹ dei. S; ad hāc pulchritudiez intus
et extra conseruādā oportet ut virgo sit absti
nens et sobria. qz fm̄ Jero. epla vbi ē. Si ex
primēto inquit credit hoc p̄mū moneo ut spō
sa xp̄i v̄mū fugiat p veneno. qz hec aduersus
adolescētiā p̄ma sūt arma demonū. qđ ergo

oleū flamme adicim⁹. Quis ardentī corpuscu
 lo fomenta ignū mīstramus. Moderatus ee
 go o virgo sit tibi cibus venter nūq̄ replet⁹
 Smtq; tibi quotidiana ieiunia a refectio satu
 ritatē fugiens. Sit etiam virgo humilisa tū
 da exemplo beate virginis que a si deo placu
 isset p̄ virginitatē. tamen ipsū concepit p̄ hu
 militatem s̄. Bernb. supmissus est. Vnde s̄m
Jero. in epl̄a vbi supra Beata virgo de humi
 litate dū laudat a seipsā quodā modo. s̄ dū
 p̄cipue magnificat dicēs luc. p̄. Magnificat aīa
 mea dūm Et seq̄t. qz resp. hu. an. sue. Ecce em̄
 ex hoc br̄a; me di. o. g. vñ solū de huilitate nō
 de v̄gitate nec de ceteris v̄tutib; a p̄rogatiuis
 suis facit beata v̄go mētionē in suo cātico. vñ
 q̄uis caritas sit oīm v̄tutū mē origine a ifor
 macōne tū humilitas mē est oīm v̄tutū ofua
 tōe. vñ dicit Aug⁹. de bo. v̄giali Qz castitas a
 v̄gitas ē v̄tus. s̄ h⁹ v̄tutis custos ē huilitas.
 Sit ḡ v̄go verecūda a tacita s̄m Jero. ad de
 metriadē epl̄a. 81. vbi ait. Sit s̄mo v̄gis pru
 dēs modest⁹ a rar⁹ nō tā eloq̄ntia. s̄ pudore p̄
 tiosus. Mirēt oēs tuā te tacete verecūdiā te lo
 q̄nte prudētiā. Nūq̄ detractio ex ore v̄gis p̄ce
 dat. s̄ a s̄monē vicōsū vitz. sit ec̄ boīs ep̄c̄it̄is
 occupata. vñ a Jero. loq̄ns de institucōe filie
 ep̄. 89. m̄ez sic alloquit̄ reddat tibi filia tua

Virgo p̄fū q̄tidie de scripturaz floibz assuescat
se ad orōnes. ad psalmos nocte cōfurgē. m̄ae
p̄nos canē. t̄tia. sexta. nona. et i alijs horis in
at̄ie q̄si bellat̄ xpi staē Et seq̄t̄. Discat et lanā
facere. colū tenē. fufū rotāē. ⁊ pollice stamina
ducere.

Capitulū tertiu.

Et insup ois virgo que vincit in mū
do aut in claustro admonenda ne sit
vaga. s̄ quieta ⁊ nō egrediat̄ cū dy
nā ad vidēdas mulieres regionis illi⁹ ne cor
rūpatur. s̄m q̄ dicit̄ Gen. 32. Nā virgitas est
thesaurus imp̄tiabilis et postq̄ remissa fuit
irrecupabilis. Vnde Jero. ad Eustochiū. epi
stola p̄dicta. Caue queso neq̄n de te dicat de⁹
Virgo israel cecidit ⁊ nō ē q̄ refuscit̄ eā. Au
dacter ei loquor Cū em̄ oia possit de⁹. fuscit̄
tū nō potest virgitez post ruinā. valet enim li
berare de pena. s̄ non vult coronare corruptā
q̄ hoc nō potest sua iustitia. Si ergo hoies sūt
soliciti ad custodiaz thesauri recuperabil̄ q̄nto
magis irrecupabilis. vñ de isto thesauro ait
Greg. libro p̄mo sup eze. omel. 12. de p̄dari de
siderat qui thesaur̄ i via publice portat. Ille
ergo virgites que oñdūt suā pulchritudinē q̄
si venalē ut cat⁹ pellēz t̄tere p̄nt ne a latrūcul

Sathanicis ut a leccatoribus deprecetur **V**nde
de quolibet eorum dicitur illud **Job. 22.** Per
noctem erit quasi fur. quia oculus adulteri ob
seruat caligie. q̄p̄ solite fuere virgines sancte
de obuāda v̄gitate narrat **ambro. li. 2. de v̄gi
tate dicens** Fuit em̄ q̄dā v̄go āthiochie pul
cherria a sanctissima cuius pulchritudo multū ap
petebat que vi postea ducta fuit ad lupanar
Inter erat colūba a fons stcepebat accipitres
Que flens orauit a dixit. Dñe qui donasti mi
hi virgini tue feras a leones domare potes a
nūc si placet has feras hominū mentes refre
nare **N**unc templū tuū dñe inuaditur. sed ne
patiaris incestū fieri sponse a vix preces com
pleuerat ecce miles quidā intrauit **Q**ua timē
te dixit **N**e timeas. **S**uperueni em̄ saluare aiaz
tuam non p̄dere. quia non ut adulter ingrel
sus sū. sed martir esse desidero. **M**utemus ḡ
a nos vestimenta a tua vestis me fatiet vere
militis xpi. quia martirem et mea vestis te cō
seruabit virginem. **S**ume ergo palliū meum
quo te tegas a vultum abscondas. **S**olēt em̄
homines erubescere qui lupanar exeunt. **S**ic
q̄ factum est. **S**ed cum quidam lupanar in
trasset credens ibi inuenire puellam in cuius
loco virum inuenit statim egrediens alijs
rei euentū denuntiavit **Q**uo audito et cōp̄to

Gen

et opto militē p virgine dānārē. **Q**d cū illa au-
dinit cucurrit ad locū supplitij et de nece cū mi-
lite sādō cōtrauit. **A**t ille **E**go inq̄t iussu sū occidi
et extra me lata est sētētia. s̄ illa replicās dixit
Nō a lupanari exiui ut fugerē moerz. s̄ ut pu-
dore v̄ginitatis cōseruarē quē p̄dē timebā. v̄n
si s̄guis in hac causa exq̄rit: fideiussorē non
desidero. **V**ateo em̄ ego v̄n solū. **I**n me debz
exeq̄ sententia q̄ p me in te est lata. **F**ideiussor
enim liber est: q̄n ille patus est solū p quo
fideiussit. v̄n aut ero rea s̄guinis tui. aut ero
martir di mei. sufficiūt em̄ mēbra ppria morti.
q̄ nō dediaui martiriū. s̄ iniuriosū obprobri-
um. **V**n et si veste tecū mutauitū. p̄fessionez
xpianā non deserui. **N**oli ergo eripe bñfitium
qd in veste tua mihi dedisti. sicq; sādissimē abo-
stenderūt et coronā martirij sibi p̄ceperūt. **L**au-
danda est ergo hec beata virgo et de virgita-
tis zelo et de martirij desiderio. hāc v̄ginē opi-
nātur aliq̄ sādā p̄scā fuisse. **I**bidē etiā narrat
li. 3. q̄ sādā **S**otheis cū eēt virgo decora facie
et persecutor eā alapis in facie cedi p̄cepisset.
Illa vultū vltro ad p̄tendū obtulit ut ibi
fieret martirij sacrificiū vbi solet esse pudoris
tēptamentū. **C**ōsimilit̄ legiē in vita b̄tē **B**rigi-
de q̄ cū ipaz quidā nobil̄ peteret in v̄ngēz ipa
v̄ginitatis zelo petijt a dō aliquā sibi dai corp̄

deformitatem qua mediante oim peccatorum in ea
cessaret instantia libidinosa Et extunc ad pre
ces eius vnus eius oculus crepuit et liquefa
ctus est. **Q**d videns pater eius permisit eam ve
lari. Sed statim facta professione de virginitate
oculū sibi restituit deus ex solitietate. Consi
mle contigit de quadam sanctimoniali in ab
batia que appellat fons euerardi quā quidā
rex inde transitum faciens mirabiliter concupi
uit Cuius concupie causam cum a rege requi
reret **R**ndit rex. Oculorū tuorū mira pulchri
tudine captus sum Et illa noli inquit dñe mi
de hñs sollicitat. habebis enim qd desiderasti
Et in sero thalamū ingrediens ambos sibi ef
fodit oculos a illos regi transmissit dicens Ec
ce mitto tibi qd concupisti exteri⁹ a tñ reman⁹
mibi visus interior in quo delectat dñs me⁹
a sponsus ihesus xp⁹. **Q**uib⁹ auditis a visis
rex supra modum condoluit et locū prediātū
in hui⁹ rei memoria possessionib⁹ ditavit im
mensis. **I**nsup narrat **J**ero⁹. epla. 22. de qua
dam virgine sacra que noluit a beato marti
no videri qui illā precelsā moribus virginate
et vite sāditate veit visitaē. s̄ encemū ei misit
ac p fenestrā ei loqñs dixit. ora p me p̄ sādē
q̄ a viro nūq̄ fui visitata postq̄ hūc locū in
gressa sū. quib⁹ auditis eā vir sanct⁹ bñdixit

Ex m

et edificatus recessit. Et hijs igitur exemplis apte colligitur quod sollicite fuerat virgines sacre ad conservandam sue virginis precipue deo dicare et sacrate et ideo periculosum est a deo iniuriosum virgines sanctas violare. aut a virginis proposito non dum sanctas retrahere. Vnde narrat Jero. epla. 89. quod preterit a nobilissima femina iuvene viro qui erat paruus Eustochij virginis habitum cultumque illius virginis mutavit: cupiens vincere predictam virginem propositum matrisque illius. scilicet paule desiderium. scilicet ut nuberet. Et ecce eadem nocte cecidit in somnis ad se angelum venisse sibi penas minantem terribili facie hec verba dicentem. Tu ausa fuisti viri tui impium preferre christi voluntati et caput virginis et sponse dei in manibus tuis sacrilegis extirpare. Et ideo ille manens ex nunc arefcet ut scilicet cruciata quid feceris et finito quanto mense ad inferna duceris. Insuper et si in scelere perseveraueris et marito et filiis infra predictum spatium oraberis que omnia per ordinem sunt expleta et sera huius mulieris penam velox designavit interitum sequens. Sic ulciscitur christus in violatoribus templi sui offensus. Nec mirum si offendantur. quia virgo consecrata vxor est regis eterni et compar quodammodo regime celi virginis et matris dei. Vnde et ait Jero. alloquens Eustochium virginem ubi supra. zelotipus est ihs: non vult ab alijs faciem tuam

videri. Ipse em̄ dicit tibi vna est colūba mea
vna ē pfecta mea. semp ergo te cubilis cui se
creta custodiāt sponsus tu? tū ludat intūse
cus. **Ora** sponsū a ille tibi loquet. **Vñ** sicut mi
les zelotipus sponsā i castro reducit ne vide
at sic xp̄s sp̄sam suā i castro religiōis idu
dit ne ab alio occupet a templū suū violet.
Sed fm̄ apostolū coē. 3. **Si** quis templū dei vi
olauerit disspdet illū deus **Et** q̄uis p̄dicta p̄ci
pue intelligātur de virgibus deo d̄secratis. tñ
ois virgo sollicita d̄ esse de cōseruatione sue
virginitatis a si p̄positū hateat nubēdi. **Vñ** fm̄
legē diuinā deut. 22. **Si** quis apprehēdens vir
ginē ocubuerit cū ea d̄ eā ducere vxorē. **Itē** a
si esset v̄go desponsata si fuiss; i c̄itate corrup
ta a nō damasset debuit lapidari. **ut** dicitur
ibidē. **Vñ** i vita sancti kinderim̄ ep̄i dicit q̄
apud antiquos saxones s̄aricū fuit ut q̄libet
virgo i p̄nis edib; sp̄te deflorata vna abs
q; vlla m̄ia sepeliri debuit a violator sup eius
sepulch; suspendi. **Virgines** em̄ vestales a
seruientes de veste si inuenirētur corrupte viue
sepeliebātur. **Vñ** de quadā virgīe illi de ma
ledicte seruiente que ab aliquib; estimabat
corrupta cum tamen munda fuisset **Narraē**
a Valerio li. 8. ca. p̄. q. accepit cribitū curtes
ad tyberī a c̄ta de puritate sue v̄ginitatis dixit

O dea uesta dñā mea si sacris tuis seruēs ca-
stas sēp habui carnes a mentes. effice ut hoc
vase hauriā e tyberi aquā et in edē tuā hanc
pferā tibi immolandā et sic factū est. **N**ec ē im-
telligendū nec credendū q̄ hoc fuit merito sue
v̄ginitatis vel obsequij siue rit⁹ impēsi d emo-
mbz. s̄m Aug⁹. li. 10. de ci. dei ca. 16. loquētem a
tractatē de hoc facto. Demō pmissa sibi ptāte
aquā tenuit i cēbro ut amplius suos cultores
deciperet a deluderet. **I**nsup monēde sūt v̄gines
ut hēant de v̄gitate mitorē conscie i corde cū sa-
pientibz v̄gimibz oleū i s̄padibz portātibz et
sint mūde ex mera volūtate nō ex timore cogē-
te. q̄ ut dicit Ambro. li. p̄. de v̄gitate. **N**on est
casta que metu cogit. nec honesta q̄ mercede
vducit. **D**e fructu v̄ginitatis aut et p̄mio dicit
apo. 12. q̄ nemo poterat dicē canticū nisi v̄gi-
nes que sequūt agnū quo cūqz ierit. **S**up qd̄
Aug⁹. de bono coniugali ait **Q** sequi agnū quo
cūqz ierit est p̄ virginitatē mentis a corpis ipsū
imitari **E**t seq̄tur. **G**audia v̄ginū sūt i xpō. de
xpō. cū xpō. p̄ xp̄m. post xp̄m. **E**t seq̄t. **G**audia
em̄ v̄ginū non sūt eadē non v̄ginū q̄uis xp̄i
Nā sūt alia alijs: nullis tū talia. **V**nde a dñs
dicit Isa. 76. Eunuchis p̄ quos v̄gies signat
a v̄tinētes qui se castrauerūt p̄p̄ regnū celoz
Dabo eis in domo mea et muris meis locū et

nomen melius a filiis q̄ filiabus; Et iteo Aug⁹.
ep̄la. 128. ait Beatius est in carne imitari vi-
tā āgeloz q̄ ex carne augē numez mortaliū
Vnde hec est fecūdiō: felicitas nō ventre gra-
uelcere s̄ mēte grādescere non pectore lactesce-
re nec viscerib⁹ terrā sed oīomib⁹ celū pturire

Distinācio septima tertie ptis hui⁹
sūme. Capitulū p̄mū.

Onsequēter hac distināciōe septia
hoīes admonēdi sūt s̄m̄varias for-
tune drās ut non inanē lectur in
hac vita p̄spantes nec tristēt p
aduersa. q̄ dicit puer. p̄. Q̄ p̄spitas stulto
rū p̄det eos. Vñ b̄t̄s Aug⁹. ep̄la. 81. dicit q̄
mūduis iste p̄iatlosior est blād⁹ q̄ molest⁹ Et
Greg. moē. 6. sup illd̄ Job. 7. Vi di stultū sic
ma radice a maledixi ei⁹ pulch̄tū dimi statim
ait. q̄si p̄ amena p̄ca ad carcerē vadit q̄ p̄ p̄n-
tis vite p̄spa ad iteritū currit Et Aug⁹. ep̄la.
7. Nihil inq̄t ē ifelicit⁹ felicitate peccātū q̄ p̄ca
lis nutrit inq̄tas a velut hostis itior roborat
malavolūtas vñ cū h̄ de⁹ipuita dimittit q̄m̄
puit Et Sen. li. de p̄uidētia ait. n̄l ifelicit⁹ eo cui
nūq̄ accidit aliq̄d adūsi. q̄ male indicauerit de
eo dñj. Et idē ep̄. 1. ait Mūera fortune sūt ifidie

Et epla. 40. idem ait. Segetem nimia vberitas
sternit. ram arborum onere fructuum fraguet. ad
maturitatem non puenit. sed ad putrediem nimia fe
cunditas. unde et idem euenit illi quos nimia in hac
vita corrumpit felicitas. Et Gregorius ait quod successus
temporalium diuine reprobationis est iudicium. Ita Gre
gorius in registro li. 1. ait. Dum omnia in hoc mundo
mutabilitatis ordo corrumpit nec eleuari potest
nec frangi debemus aduersis ut humilia
ti discamus quid deliquimus et exaltati aduersita
tis memoriam quasi humilitatis anchoram in me
te semper habeamus. Nihil enim stabile in hac vi
ta. sed ut viator modo per plana. modo per pama. modo per
ardua currimus. Et sequitur. Arte gubernandi na
uem mare tranquillum non ostendit. sed ventus contra
rius mare turbans magnum periculum indicat. Unde et
Valerius li. 6. ca. 11. postquam exemplificauit de
multis aliquando prosperantibus et postea aduersa fuisse
necesse dicens. Caduca mimimum et fragi
lia pluribusque consuetanea crepitis sunt ista que
vires aut opes humane vocantur. affluunt subito
et repente decidunt in nullo loco et in nulla persona
stabilibus radicibus manent fixa. Et ideo neque dici
neque estimari debent bona. unde narrat ibidem de
Crasso cui pecunie magnitudo lucupletis nomen
dedit qui ad tantam postea deuenit inopiam ut qua
drantem non haberet. sed cum egens ambularet ab

occurrentib; p̄teritū diues salutabat. **I**tem
narrat ibidē de casto quī p̄fecture splēdore tri
umphoz claritate ofulat? hōre a magni p̄ti
ficiis sacerdotio illustrabatur int̄itū ut dicere
tur senatus p̄on? q̄ postea ad tātā deueit in
felicitatē ut manib; carnificis añ totū fori ro
mam ofpectū totū dilamaret. **S**imiliē narrat
ibi de marrio quī ip̄rospatus demū p̄script? ē
Et de multis alijs similia passis narratur ibi
dem **V**nde a de hūana p̄spitate gloriari non
est tutū quia s̄m **Sen. epla. 10.** Vita secura ē
quasi mare in quo vbi eadem luserūt die na
ugia eodem die absortētur et ipsa vnde a for
tune munera sūt inſidie et viscata b̄nificia ait
ibidem epla. 1. p̄pter qd̄ ait **Aug. de verbis**
dn̄i s̄mōe. 11. Magne virtutis est cū felicitate
luctari ne illicitat corūpat a subuertat **E**t gre
gori⁹ sup **32. li. 2. o. 1.** Magna ars est a mira
scie disciplina a toto misu cordis addiscēda sci
re eq̄nimiter sustinere p̄spa a aduersa **E**t ille
magnus est qui blādentib; rebus secundis
nō seducitur ait **Berū. ad Iugemū papā** **P**ō
sunt aliqui p̄pter mūdanas p̄spertates mag
nificādi put ait **Valeri⁹ li. 1. ca. 11.** recitās di
ctū solomis dicētis **R**eminē dū adhuc viuer;
beatūm debere dici sed tunc cum ad diem fati
p̄uenierit. **E**t ibidem interroganti quānā es;.

btus Anaxagoras rñdit. Nemo ex hñs quos
tu felices existimas ut pspantes. s. beatos di
co. s. quos miseros. s. aduersa patientes tu di
cis ego felices iudico.

Capitulū secūdu.

Igitur admonendi sūt aduersa susti
nentes ut de sua nō turbentur aduersi
tate qz plus pdest et securior est adū
fitas q̄ pspitas. sicut apte pbat Boeti⁹ de cō
solacōe li. 2. ca. vltio dices plus hoibz reor ad
uersā pdesse fortunā q̄ pspam. Illa cum vide
tur blāda mētiē: hec semp vera est. Illa cum
se stabile monstrat fallit: hec instruit. Illā vi
deas ventosā fluentē et semp sui ignarā: hāc
sobriā succinctā et exercitacōe prudentē. Illa
deuios a vero bono facit: ista ad vera bona q̄
dā vñco trahit. Et Sen li. de puidētia dicit qz
aduersitas non est malū qd noceat bonis. qz
nihil mali potest accidere bono viro. nō enim
miscenē straria et hoc qz nulla bona auferūt
ab eis. s. eos in bonis exercēt a mal a pccis
retrahūt et gloriā a honorem cumulāt a cōfe
rūt. vñ et subdit ibidē. Sicut amnes a ymbres
a fontes non mutāt saporez maris nec remit
tūt. sic aduersaz rez impetus viri fortis non
vertit aim. s. semp i eodē statu pmanet. qz nō

pōt tristatē instum quicquid ei accideit Et sequi-
tur. Oia aduersa exercitacōes putat athlete si-
ne aduersario virtus marcescēt tūcq; appar; quā-
ta sit quātumq; polleat cum; aduersa sustine-
at et quātū q̄s possit sustinē et valeat paciētia
oñdit q̄equid accidit boni cōsulūt in bonū v̄-
tūt Et seq̄tue pat̄z bonoz aim; h; de; aduersus
viros bonos illos veraciter amat et tñ vult q̄
opib; doloub; et dānis exagitetur ut v̄z colli-
gant robur Et m̄res nolūt filios in sinu sēper-
fouere ne lāgueant p̄ inertiaz; s; ad cōfidus
fortes illos emittūt ut exerceantur p̄ laudabi-
lem militiam. Et testante s̄cto **Job** Militia ē
vita hominis sup̄ ter. Et addit **Sen.** vbi supra
Exemplificās Ignis auz; p̄bat. miseria vero et
inmedia viros fortes. Nec est arbor solida nec
fortis nisi quā frequēs v̄tus impellit et inar-
sat Ipsa enim quāq; in ramis venti v̄racōne
confringit. s; radix celsius et firmius figitur.
Et exemplificat ibi de multis magnis viris ad-
uersa de mū sustinentib;. sicut de missio qui su-
stimuit ignem. de fabricio paupertatem de ruti-
lio exilium. de regulo tormenta. de socrate ve-
nenum. Item **Seneca** de constan. dicit libro. 1.
q̄ quorūdam lapidum inexpugnabil ē dui-
tia. quia nec secari potest adamas nec cedi. s;
oia incurrētia retūdit. Ita aim; sapiētis soli-

aus est et aduersa queq; ofemnit. Cōsimilia
exempla ponit Criso. sup Math. omel. 22. di
cēs. Nullus nocere potest vtuoso. s; multū pfi
cere. sicut quā adamāte pcutit ipse est q̄ pcutit.
S; tñ stimulos calcitrat et nō ledit. s; magis
qui pcutit affligit. **Sic** q̄ infidiat a nocet tois
piditatur et magis ledit. sicut q̄ ligat ignē in
vestimēto flāmā nō cōsumit. s; vestimentū in
cendit et adurit. **Itē** Señ li. de ira dicit. ut tela
a duro resiliūt et cū dāno cedentis reflectūtur.
ita mgnū aīm nulla ledit iniuria **Et** subdit ex
ēplū. **Ut** enim supior ps mūdi et ordinatorū
ac siderib; p̄p̄inquoꝝ nō itēpestare ipellit. s;
tñ inferiora fulmiant. eodez mō sublim⁹ aīm⁹
semp est quietus et i staōe trāquilla locat⁹
et si aduersa inferi⁹ furgāt **Et** ideo pbat Señ.
ubi s; q̄ sapiens nihil potest p̄dere. oia em̄ in
se reposuit. nihil fortune credidit. bona sua i so
lido h;ctus v̄tute; fortuitis nō indigēt. vñ
et cōdudit ibid q̄ non potest fieri iniuria sapi
enti **Et** ponit exēplū de quodā p̄ho capto qui
cū interrogaret an aliqd̄ pdidisset. nihil inq̄t.
q̄ oia mea meū sūt **Et** tñ p̄rimoniū eius in p̄
dam cesserat. filios et filias hostis rapuerat.
p̄ra in alienā dñatione; puenerat et tñ vtbe
capta nō se victū s; indēnem eē dicebat. q̄ ve
ra bona sua ut v̄tutes et mores bonos secum

Se m

habuit dissipata em̄ a direpta nō iudicabat
 sua. s̄ aduētia a nutū fortune seq̄ntia et illa
 nō dilexerat ut ppria. Monendi ergo sūt ad
 uersa sultmentes ut ea patient̄ sultineat̄ pp̄
 deū. q̄ tales pp̄ deū scriptura ubiq; om̄dat.
 vñ dicit̄ Judith. 8. Abrahā tēptat̄ est. Et seq̄
 tur Sic Isaac sic Jacob sic Moyses a oēs qui
 placuerūt deo p̄ multas tribulacōes trāsiēt
 fideles. Et Thōb. 12. dicit̄ Quē diligit deus casti
 gat a flagit. o. si quē re. vñ a si aliqui sint tur
 bati ad tempus p̄missione dei tñ illos non de
 relinquit deus. s̄ ex hoc magis a deo apprenā
 tur. Sicut legic̄ de beato Anthonio quē cum de
 mones semel orantē dire flagellarūt a vulne
 rauerūt. tandē i fine veit ad eū xp̄s cū multo lu
 mine Cui dixit Anthoni. Vbi eras bone ihu
 vbi eras. q̄re a p̄ncipio nō veisti ut me iuua
 res a vulnera mea curaēs. Cui dñs Anthoni
 hic erā. s̄ expectabā videre certamē tuū a hoc
 ut in tua tribulacōne oōo tua esset feruētior
 purgatio pccōz plenior a corona tua maior a
 p̄asior. Et q̄ nūc virilit̄ dimicasti et non fue
 cubuisti in toto orbe te fatiam noīari. Non ee
 go fidelis debet grauari si aliquando aduer
 sa sultineat. quia de filio dei didum est Luc.
ultimo. Oportuit xp̄m pati et ita intrare glori
 am suam. s̄ fatuus ergo a presumptuosus est

Et

qui credit leuiori p̄tio regnū celoz possidē q̄
fili⁹ dei qui carissimis aplis suis dixit Math.
.20. Potestis bibē calicē quē ego bibitur⁹ sū
Sup qd̄ Greg. li. 2. omel. 2. Per passionis et
tribulacōis calicē p̄ueitur ad dei maiestātē Et
per amara poculū p̄nie et cōfessionis p̄ueitur
ad gaudiū salutis Et idem mo. 20. in fine. Si
cut inē sp̄mas rosa crescit et redol. sic iusti et
si premātur a malis tñ i deo crescūt et redolēt
Et Aug. de ciui. dei li. p. ca. 9. dicit. Q̄ sicut sub
vno igne aurū rutilat et palea fumat Et sub
ead̄ tribula stipule om̄inuūc et frumēta p̄ue
gātur. Ita vna eadēq; vis irruens bonos pro
bat et eliquat. malos vero dānat vastat et ex
terminat. Itē Aug. contra faustū li. 21. dicit. Nul
lus hōim sic p̄dit⁹ ē iustitia cui nō sit nec̄aria
tēptatio tribulacōis vel ad p̄ficiēdā v̄tutē vel
p̄bandā aut cōfirmācā Et idem ait epl̄a. 21.
Tribulatio valet ad retūdēdā supbiā et ad
p̄bandā patientiā ad abolēdā neq̄tie culpā
et ad augēdā gloriā et coronā. His oib; cōside
ratis magis reputādi sūt aduersa patientes
q̄ p̄sp̄itate fulgētēs qd̄ et p̄bari potest etiā de
monū testimo. put narrat a Valeio li. 1. c. 1.
dices Cyres q̄ b̄n̄ficio cuiusdā anuli se reddē
tis inuisibile. put patet s. pte. 3. dist. 7. c. 1. Cū
factus eēt rex lyd̄ie armis et diuitijs inflat⁹

Apollinem pichiū sciscitatus est. **A**it aliquis mortalium illo esset felicitior. **C**ui sic querenti ex abdito sacrarii specu vox emissa. **R**ūdit. **A**glam sophidiam illo felicitorem qui tamē erat vir pauperrimus etate iā senior nec vnq̄ feminos agelli sui exesseāt. s̄ puuli ruris seu dibus contentus erat. **E**t ita gyses opulētus a supbus dum astipulatorē vane opinionis deum. **A**pollinem habere concupivit vbi nam esset solida et sincera felicitas. quia in paup̄tate didicit a sic recessit confusus. **E**t sequitur. **M**agis approbandū est videns tugurium q̄ triste curis a solitudinibz palatiū paucaqz glebas pauoris inexplēs q̄ pinguisima lydie arua meta referta. **E**t vnū iugum boum facilis turle q̄ exercitus et equitatus et armavoracibus impensis onerosa. **E**t vnū horreolum a nullo appetendū. sed securū q̄ thesaurum immensū inhiēs a cupiditatibus predonū expositum. **S**i ergo demō dat veritati testimoniū q̄ non est in affluentis sed potius in aduersitatibus paup̄tatis gloriandū. **F**ideles nec illa appetant nec ista refugiant. quia dicitur puerbioꝝ de amo q̄nto. **M**elius est parum cum timore domini q̄ thesauri magni et insatiabiles.

C Sequit̄ octaua distinctio tertie p̄tis.

Distinatio octaua tertie partis huius

fune.

Capitulum primum.

Distincte hac distinctio octaua admonendi sunt homines sani et infirmi. Sanos quidem bene informat Greg. li. 2. pastor. ca. 17. ubi sic dicit. Admonendi sunt incolumes ut salutem corporis exercent ad salutem mentis: ne si accepte incolumitatis gratia; ad usum nequicie inclinantes dei dono deteriores fiant et ne oportunitate salutis premerere torpentes despiciant. Vn et dicit puer. 7. Ne des alienis honorem tuum et annos tuos crudeli. scilicet dyabolo ipsi seruando Et sequitur. Ne forte impleant extranei uiribus tuis. Sed quilibet sanus et robustus potius dicat domino illud ps. Fortitudinem meam ad te custodiam. sed multi sunt qui suam confidunt fortitudinem in opibus dyaboli et uix dant sententiam suam obsequijs dei. hijs seruiunt deo sic seruiunt uilitati et histrioni cui dant roba cum iam est ueterata scissa et dilacerata. Similiter admonendi sunt sanis: ne sanitatem suam destruant gula omestationibus crapulis et ebrietatibus Et ne sint sui homicidae. quod dicit eccl. 31. propter crapulam multi obierunt. sed qui abstinentes est adiciet uitam. Et ibi dicit quod in multis escis erit infirmitas Et idem ait Sen. epistola. 99. multos morbos fecerunt multa

fercula a sequiē. Innumerabiles morbos nō
 miris cocos numerā. **M**ediā em̄ quondā
 paucay herbay sc̄ia fuit. s̄. post inuente sunt
 mille cōditure a ciboz cōmixtuē quib⁹ audi
 tas excitaē a q̄ desideratib⁹ alimēta erāt oneā
 sunt plenis. **I**nde in facie pallor in membris
 tremor a miserabilior ex cruditatib⁹ ciboz in
 digestoz q̄ ex fame maties. **I**nde mēbrorum
 tormenta a innumerabiliū egritudinū a feb
 um gna a ita p̄ oīs corpis a aīe p̄dic̄ sanitas
 dū regt̄ sup̄fluitas.

Capitulū secūdum.

Acōtra vero admonendi sūt egrotia infie
 mi ut eoipō se filios dei sentiāt quo illos
 discipline flagella plus castigāt vñ dicit̄ p̄.
 7. **R**e fangeis cū ab eo argueis a puer. 20. d̄
 linor vulneris absterge mala. **S**ed precipue
 admonēdi sūt infirmi de pauētie lōganimita
 te gratiaz adione a filiali correptione. q̄ ut su
 pra dicitur flagellat deus ōnem filiū quē reci
 pit. Vñ in vitispaty legiē li. 2. p̄t. 1. de q̄daz
 dicēte. Si infirmitas nobis molesta fuerit ut
stae ad orandā psallēd nō valem⁹ nō oriste
mur. q̄ hec oīa imitat ut destrudis corpis de
fidēris validi⁹ ad dū erigat̄ spūs a seq̄. Sic

Em

magno & forti medicamine egeitudo curat ita
egritudine et molestia carnis vitia corporis sa
natur. Si em̄ amittit⁹ oculos nō feram⁹ ḡuit.
q̄ extollētē a cupie instrumētū amissim⁹. Si
furci facti sum⁹; cogitem⁹ q̄ de cetero vana et
iniqū p̄ auditū non recipim⁹. Et sic de alijs cor
pis mēbris et sētibz. S; si infirmitas totū corp⁹
occupat eo magis cū paulo spūs crescat a in
hoīe intēiori caritas habūdet et ferueat. huic
ocordat qd̄ narraē li. 8. triptite historie de be
ato Anthoio alloquēte Didimū q̄ oculos ami
serat. cui tū p̄ oculū corpaliū spūales deus cō
cessit p̄ quos regulas ḡmaticē et rethorice dī
dicit. nouū et vetus testamētū cognouit. et li
bros isup multos ip̄e edidit. Cui dixit Antho
ni⁹. Non te turbet o Didime amissio oculorū
corpaliū. tales em̄ tibi defūt quibz muscē a pu
lices tecū om̄ies hnt. sed gaude potū q̄ tales
habet q̄les sp̄e nō hnt q̄bz āgeli cognoscūt
lumen intēnū apprehēdit et deus ip̄e videt. Idē
Iero. epla. 66. Nō doleas si hoc nō habes qd̄
formicule a muscē a serpētes hnt. s. carnis oca
los. s; ex hoc letare q̄ illū vides de q̄ dī can. 2.
Vulnerasti me vno oculoꝝ tuorū. Itēz admo
nēdi sūt infirmi ut se recogitēt ex magna dī spe
tialitate visitari cum infirmētur. sicut dī li. 2.
pte. A. i vitaspēm de quo dā frequēter egrotāte

Em

q̄ tñ cū vno anno nō infirmabat̄ plorabat̄ dī
cēs. **O** dñe q̄re me hoc āno nō visitasti. s̄ tere
liquisti. Sciebat̄ em̄ q̄ infirmi honorabiles sūt
apud dēū Sicut narrat̄ i vitaspary li. 2. pre. 1.
de abbate q̄ vidit̄ in celo tres ordines corā dō
horatos. **Prīm⁹** fuit infirmoz̄ tēptacōes fisci
piētū cū grāz̄ actiōe. **Secūd⁹** fuit opa mūda
corā dō **Sanctū** a nī hūanū patientū ex hīs.
Tert⁹ fuit in subiectiōe p̄m̄ spūaliē viuetū
a p̄rijs volūtātibz̄ renūciātū. **Itē** sūt infirmi
carissimi dei. q̄ sicut mercator merces q̄s plus
diligit̄ fort⁹ ligat̄ ne p̄dātur. sic mercator nē
a redēptor nē quos in hac vita pl⁹ amat ma
lestijs a infirmitatibz̄ st̄ngit̄ ne vagātes ad li
bitū p̄ditētur **Et** idē dicit **Sen.** Grās ago infir
mitati mee q̄ me cogit nō posse q̄ nō debet̄ vel
le **Et** sic in carcerat⁹ gaudet̄ si de die in diē de
bilitē carcerā decidat ut euadat. sic a hō rup
to corpis pietē libere ad suū creatorē tēdat **Et**
idē dixit ap̄stol⁹. **Cupio** dissolui et eē cū xp̄o.
Vñ monendi sunt infirmi ut pulsantez̄ dñm̄
cū cordis desiderio suscipiāt̄ a ei ap̄iant̄ cordis
ianuam. quia s̄m̄ **Greg. super illud Luc. 12.**
Beatus seruus quē cum venerit dominus. aē.
Dñs pulsat̄ cū p̄ egritudis molestias morte;
eē vicinam̄ denūciat̄ cui confestim ap̄imus s̄
hunc cum amore suscipimus;

Sequitur quarta principalis pars huius
totius summe.

D Remissis autem varijs auctoritatibus
narrationibus et exemplis quibus informandi
sunt illustrati et hoc quantum ad conditiones
eorum absolutas proprias vel distinctas
ut in parte prima vel quantum ad eorum colligationes mu-
tuas ut in parte secunda vel quantum ad eorum condi-
tiones communes et etiam singulares et speciales ut in
parte tertia: In hac parte quarta summo docente ac
dirigente magistro ihesu christo adunande sunt auctori-
tates narrationes et exempla quibus informari possunt viri
laici et ecclesiastici ex quibus consistit respublica ecclesiasti-
ca qui quantum sunt spiritualiores membris reipublice
civilis tanto dicitur esse illis perfectiores quorum omnium
caput est vicarius christi in terris pontifex summus
cuius conditiones describere non presumo quia scrutator
maiestatis opprimet a gloria Et quod satis
huc describit beatus Bern. in libris suis ad Euge-
nium papam transmissis Incipiendo igitur ab inferi-
oribus progrediendo ad superiores que sunt in ecclesia dei
hac 2. parte primo describendi sunt et admonendi de-
ria secundum singulos ordinum gradus. Secundo admo-
nendi sunt omnes viri ecclesiastici communitate. Tertio spe-
cialiter sacerdotes. Quarto de officio ecclesiasticorum
et episcoporum. Quinto quales episcopi habeant in reipublica ecclesiasti-
ca indices oratores et advocatos. etc.

Distinctio prima quarte partis huius
summe. Capitulum primum.

Homonēdi sūt & clerici p̄mo ut i. c. l. ligāt statū suū a nois suū interpra-
 cōe. Vñ s̄m̄ Jero. epla. 1. 2. Cleric⁹
 q̄ seruit deo i ecclia interprētē nomē
 suū vel vocabulū et nois diffinōne prelata
 mīat eē qd̄ d̄r. Clericos em̄ grece s̄o. s. latīe d̄r
 p̄pterea dīcūt clerici q̄ sūt de sorte dñi. vel q̄
 dñs ip̄e est s̄o. s. eis. v. ps. ut d̄r ibi Et seq̄t. Talē
 d̄; se exhibē cleric⁹ vt possideat dñm et q̄ ip̄e
 possideat a dño. Magna ḡ ē dignitas clerico
 tū q̄ sūt de sorte domini a immensa est eorū
 possessio q̄ possident dñm et in hui⁹ digmē-
 tis signū clericū habent coronam. put ait hu-
 go libro. 2. de sac. pre. 3. ca. 2. q̄ primū signa-
 culū clericū est corona. Corona vero decus re-
 gale signat. s̄m̄ illud petri. 2. Vos em̄ estis
 gens sancta regale sacerdotū. ac. Et p̄pter hoc
 coma capitis in clerico ad modū corone ton-
 detur et sūmitas capitis eius denudatur ut p̄
 hoc decet i. elligi q̄ ad regiam potestātē aliu-
 mītur a ut reuelata facie gloriā dei contem-
 pletur. prout ait Hugo vbi supra Et ideo co-
 mam nutrire prohibētur a habē vestimenta
 religiosa monent in decretis distinctione. 23.

Clerici comā. Moneantur etiā clerici ut sint a
mūdānis negotiis seq̄strati. dimis misterijs
māncipati. excellenti vita p̄diti. oī ḡuitate ma
turi. a archanoꝝ d̄moꝝ ingit̄ cōtēplatiui. Vñ
a Iero. epla. 22. ait. Negotiatorē dei cū a ex in
ope diuinit̄ a ex ignobili gloriosū q̄si quādaꝝ
pestē fuge. q̄ d̄: ad thio. 2. Nemo militās deo
implicat se secularibꝝ negotiis Et b̄tus Iero.
put dicē in Poliēto li. 8. ca. 12. Tres delcos
a mēsa sua excludit. q̄ ip̄os vidit incōpositos:
turpe dicēs honesto viro a graui in eius cōfor
tio aliquē inordinatū repiri. Inhonestū em̄ a
turpe est clericis deferre i capite siḡculū regū
a nomie p̄fiteri d̄mū ministeriū et capitis de
nudacōe testificari se debere eē cōtēplatores di
uinoꝝ archanoꝝ. s̄ seruiūt p̄ccis a cōculcātur
a sathana a absorbētur a secularibꝝ negotiis
a causis Et ideo talibꝝ iā verificat̄ illud treno
rū. 2. q̄ nutriebāt in croceis āplexati sūt ster
cora. Confuse aut̄ vsus a nazareis exort̄ esse
creditur q̄ p̄us crime seruato demum ob vite
cōtinentiā caput radebāt et capillos in igne
sacrificij ponebant. put legit̄ nūeri. 6. ut hoc
signo vitia cordis a corpis pullulātia p̄scindē
da eē designēt. put ait Hugo vbi s̄. ca. 2. Inde
cens ergo est clericis si p̄ corona regia portet
coronā sup̄bie cui maledicit deus per Isa. 28.

Ne corone superbie. Et indecens est si nutriat crines vel comam iactantie quod dicitur coe. 11. Vir si comam nutriat ignominia est sibi et indecentissimum est si in capite circumducatur ornamenta luxurie et lascivie que etiam prohibentur muliercule de ferre. i. Pet. 3. quantum non sit extrinsecus capillatura aut circumdacio auri. In magna ergo reuerentia dunt deici sua seruare capita in quibus eminet regalis preeminencia.

Capitulum Secundum.

Non igitur clericorum sunt gradus in quibus ad sacra tractanda sepe alius clericus ascendit ut ait Du. ubi supra. Primus ergo gradus est hostiarius qui in veteri testamento ianitores dicebantur fm Du. ubi supra. Et horum officium est clauis ecclesie de ferre eam claudere et horis competentibus aperire sicut illi fecerunt in templo domini Et ideo hostiarius debent que intra ecclesiam sunt diligenter custodire fideles intus recipere et excommunicatos excipere et eicere. Isto officio uti dignatus est dominus quando ementes et vendentes eiecit de templo unde de se dicit Job. 10. Ego fui hostiumque.

Capitulū tertium.

Sciendus vero 3° clericorum est lectorum
qui verbum dei annuntiant Et dicitur in scia esse
instructi. ut sensum eorum que legunt intel
ligant. vim accretuum cognoscant. verba apte et di
stincte proferant. et grue sententias distinguant. ne
confusione pronuntiationis intellectum auditoribus tol
lant. Consideret etiam quid indicat. quod interroga
tione. quod de premissis pronuntiandum sit et vox locutionis cor
di ostendit. Cuius huius ordinatur de vita ipso
rum et scientia. episcopus ad populum verbum facit et videtur
te populo traditur eis codex et dicit eis Accipite
et estote verbi dei relatores Et ideo extunc habent
partem recitandi propheticas lectiones et apostolicas
ut ait Hug. vbi s. c. 6. Hoc officio usus est dominus
quoniam in medio seniorum librum Isaie aperuit et legit di
cens. Spus domini super me. ac. luc. 8. Ex quo datur
intelligi secundum Hug. vbi s. q. gra spuali datur de
bet qui verbum dei annuntiant.

Capitulū quartū.

Tertius gradus est exorcistarum qui habent spiritalem
impium super spiritus immundos eiciendos a corpori
bus obsessis Vn librum in quo sunt exorcismi di
uinum non dyabolici cum ordinantur de manu episcopi

Pātes

Quarta

recipiunt de quibus ait apostolus coē. 12. Nū
quid omnes donatōnes hñt sanationū. hoc
offitio vsus est dñs quando tetigit aures et
linguas surdi et muti dicens Marē. 1. Effeta qđ
adapire. Et similitē quādo erat Ihsus eiciens de
monū et illud erat mutū. tria in vno homine
faciens miracula. qz ille qui erat mutus loqē
ceus vidit et obsessus a demōe liberatē Luc. 11.
Similitē qñ eiecit de maria magdalēa. 1. demo
nia Caveāt ergo isti ne immūdi spūs inhabi
tēt in eis quoz est expellere illos ab alijs ho
mimbz.

Capitulū quintū.

Quartus gradus est acolytoꝝ q̄ lūc dī
cuntur ceroferañ qui accensos cere
os dum legūtur euangeliaꝝ offertur
deo sacrificium non ut tenebras aeris illumi
nent. sed ut sicut visibile lumen manibus ge
stant Ita proximis opera lucis ostendant et
errantibus in tenebris peccatoꝝ ducatu pre
beant Hoc officio vsus est dominus quando
dixit Iohānis octauo Ego sum lux mūdi qui
sequitur me nō ambulat in tenebris. sed ha
lu. vi. Hec Hugo vbi supra ca. 8.

Sequitur capitulū sextū.

Capitulū septū.

Quintus gradus est ordo subdiaconorū
quorū officū est oblatiōes ponē in al
tari. pallas et substratoria lauare. et
sacra vasa cōrectare. epō a p̄bitero circa al
tare ministrare. Quib; dicit̄ illud Isa. 71. Mūda
mī q̄ fertis vasa dñi. Et ideo statutū est a san
ctis p̄ib; ut legē continentie de cetero obseruēt
Hoc officō vsus est dñs qñ limtxo se p̄cipite
a pedes discipuloꝝ lauit Job. 13. Sicut ḡ maḡ
sp̄alitas ē et dignitas cubiculū regis terrenū
prepare. sic multū maior est lectulū regis ecm̄
et ea q̄ nec̄aria sūt cōrectare. hec hug. vbi s̄.

Capitulū septimū.

Sextus gradus est ordo dyaconoꝝ. ho
rū officū ē ministrāē i oībus q̄ agūt
in sacramentis. oblatiōes in altari in
ferre a disponere. mensā dñi sponē a vestire.
crucē dñi ferre. euāgelīū p̄dicare. populū ad
orād̄ admonē. a flectē genua p̄damare a pa
cem dñi annūciare. Hoc officō vsus ē dñs qñ
app̄is mamb; sac̄mēta s̄fecta disp̄savit disci
pul a eos ad orādū incitauit dices Matth. 6.
Vigilate a orate. ac. hī debent eē septiformi

Spū plenū putat de in figura ad. 1. Elegerūt se p
 tem viros boni testimonij plenos spū scto a sa
 piētia quos constituerūt sup hoc op^o. Hij etiā eē
dñt ab oī sorte mūdi a vitiis; pōiti put apo
stol^o Thio. 3. Dyaconos volo eē pudicos nō
bilingues nō vinolētos nō turpe lucrū sectā
tes. Hij etiā dñt esse cōstātes a firmi Et idē ait
dñs ad moysen Qz leuīte seruiret in tabnacu
lo a viginti ānis a supra. qz hec etas robusta
est ad onera pferenda. vñ a sup sinistz hūe
rū stola ponit Et successores aplōz decreuerūt
ut i mēse ecclia dieb; sollēmoib; septē dyaco
ni circa altare assisterent tā q̄ septē colūne al
taris fulgētes spū septiformi. vñ a hij sūt sep
tē candelabra aurea de q̄b; dī apoc. p. Et septē
angeli tuba canētes put dī apoc. 8. Hjs etiā
ponit orariū. v stola sup sinistz humerz ut ex
hoc agnoscat se accepisse iugū dñi ad tolerā
da sinistra a accipiūt textū euāgelioz de ma
nu epī ut legāt a p̄dicēt illa. Hec Hugo v s.
ca. 10.

Capitulū octauū.

Sep̄tīmus gradus est ordo presbiterorū
 qui legitime seniores interpretatur. Hij
sūt successores a vicarij septuaginta discipulo
rū xpī. sicut a epī successores sūt apostolorū dī

Horū offitiū est supra angelos et etiam supra
 m̄tem dei sacramētū corp̄is xp̄i officere. oriones
 dicere. dona dei b̄ndicē. hoc offitio vsus est do
 min⁹ q̄n post cenā panē et vinū in corp⁹ et san
 guinē suū cōuertit. put dicit Matth. 26. **I**te ex
 cellētissimē hoc offitiū impleuit dñs q̄n ip̄e sa
 cerdos et hostia in ara crucis seip̄m obtulit p̄
 nobis. vñ et beatus Aug⁹. de fide ad Petrū ca.
8. dicit q̄ xp̄us fuit sacerdos per quē sum⁹. et sa
 crificiū quo sum⁹. et templū in quo sum⁹. et de⁹
 cui sum⁹ recōciliati. horū similiter offitiū est sa
 cramēta disp̄sare ut baptisare et catheisare.
 v̄bū in eccl̄ia facere. pccōres ad penitētiā voca
 re **E**t eos apud dū p̄ remissiōe obtinēda oio
 nū suffragiis iuuare. hxc Hug⁹. vbi sup̄ ca. 11.
Sacerdotiū etiā ppriū est fm̄ pap̄. p̄ nois sui in
 temptacōez sacrū dare et hoc p̄ sacramentoz ad
 ministracōez. sacz docere et hoc per euāgelicā in
 formationē. et sacz ducatū p̄tere p̄ honestam
 cōuersatiōez. **S** ut verbis vtamur b̄ti Bern.
 in fm̄oe de ouerfiōe s̄cti pauli dicē valem⁹.
Odñe ihu iam nō est dicere ut popul⁹ sic sac̄
 dos. s̄ heu dñe ihu ip̄i sūt in p̄secutiōe tua p̄m̄
 q̄ vidēt p̄matū gerē in eccl̄ia dei. vñ misera eorū
 ouersacōz. plebs tue miserabil̄ est subuersio. nec
 mix q̄ multū eoz populo sunt sceleratiōes vi
 liores et deo abh̄iabiliores. quia potatores

vilissimi plus studeat calicibus epotandis quam sacris scripturis respiciendis et libentius audierent sermonem de bono vino predicato in tabernaculo quam de verbo dei pronuntiando in ecclesia. Insuper leccatores sunt fedissimi. Et tamen sic fedati audent se allaterare contrectare pollutis manibus filium dei. **O** miseri sacerdotes et impudici cogitate quod palip. 26. ojas rex quia voluit adolere incensum super altare percussus est lepra. **S**i ergo tam dire punitus est qui tetigit thuribulum quam dire punitur qui in peccato mortali tangit verum corpus dominici. Insuper si dominus morte temporalis percussit ojas quia ut dicitur sancti tetigit archam post cognitionem uxoris legitime ante legale mundationem quam severe percipiet in fine infelices sacerdotes confitentes et contrectantes verum corpus christi post cognitionem meretricium suarum ante penitentiale lamentationem et veram confessionem. Et ideo dicitur exo. 19. **S**anctificentur sacerdotes qui accedunt ad dominum ne percipiat eos non morte temporalis sed eterna et infernali. Insuper ad vos sacerdotes miseros clamito. **J**ohannes baptista qui a deo sanctus fuit quod inter natos mulierum non surrexit maior eo contremuit tangere sanctum christi verticem. **E**t vos peccatis inuoluiti quam fronte qua presumptione audetis tangere totum christum et ad damnationem vestram incorpare

Qui tales estis multo minores merito a infelices estis. Iohe sanctissio a tñ mai⁹ a mirabilis est qđ agitis in sacramento qđ qđ ipse fecit in tangendo a baptisado. Ipse enim intuxit a tu intugis s̄ dissimilit. qđ ipse intuxit i iordais flumie a tu i vero xpi sanguine qua tñ intinctōez a pollutis xpus fert moleste dices p Yemiā. Recedite poluti recedite abite nolite tangere.

Capitulū nonū.

Quales autē dñt eē sacerdotes describit apostol⁹ sub noie epi q̄ sacerdotes sūt ad tytū. i. dicens. Oporet ep̄m eē sine crimine. nō supbū. nō iracūdū. nō p̄cussorē. nō vinolētū. ac. Quā vero ordinat̄ p̄sbiteri: ep̄us ponēs manus sup capita eoz inuocat spiritū s̄ctū sup eos a dicit Accipite sp̄m̄ s̄ctū quoz re. pec. ac. Et man⁹ eoz iungit ut ex hīs sciāt se accepisse grāz a secrādi bñdicēdi a opa misericordie exercēdi Et sup utrūq; hūez stolā accipiūt ut intelligāt se multos p arma iusticie a dextris et sinistris ut nec per aduersa frangātur. nec per prosa extollant̄ ut ait Hugo vbi supra. De hīs vero gradibus breui⁹ dicitur in decretis distinctio viceesimaq̄nta Et in libro sententiarū quarta distinctio.

Distinatio secunda quarte par-
tis huius sume. Capitu. p̄mū

Et predictis patet quales debent esse
 clerici spiritualiter in suo gradu. Sequitur
 hac distinctio. secunda videtur quales debent esse
 generaliter in omni statu suo. Admonen-
 di sunt ergo clerici quod sint puri et immaculati ex
 quo sunt ministri creatoris dei dicentis. **S**acer-
 dotes estote quod ego sanctus sum. **De** enim sanctum dominum
 sanctum habere ministrum. **V**nde dicitur leuit. 12. **S**acerdos
 de suo sequitur qui habuerit maculam non offerat
 panes de suo nec accedat ad ministerium eius si
 ceruus fuerit vel claudus quod exponit greg. past. li. 2.
ca. 12. dicens quod ceruus est qui superne contemplant
 omnia lumina sacra scriptura ignorat. claudus
 vero qui vitam vite non valet tenere. sed talis est
 omnis qui vitam peruersa alios in errorem mittit
 et malum exemplum tribuit. **S**unt ergo virtuti-
 bus ornati abicientes opera tenebrarum et peccata que
 tenebrosum faciunt in tenebris sunt et ad tenebras
 ducunt et induentes arma lucis. **Ro. 13.** **I**n cuius
 figuram fuerunt domino in templo mundis ve-
 stris candidis et pacis induuntur secundum illud psalmi.
Sacerdotes tui induantur iustitiam. **S**unt etiam de-
 tici sancta predicta quod secundum hugonem vbi s. ca. 1. **C**lericus se-
 cretorum dei non debet esse ignis quod nuntius eius est ad populum

Sed iā verificatū est de illis q̄ d̄i Isa. 10. Spe
culatores ei⁹ oēs ceci et idō popul⁹ cecis duct⁹
a sacerdotib⁹; ceci vna cū illis cadit in foueas
damnacōnis. **R**ualit̄ em̄ potest sacerdos popu
lū informare ignorās quot sunt articuli fidei.
quot p̄cepta decalogi. que cōsilia euāgelij. que
a quot p̄cā mōrta. quot sac̄menta eccl̄ie. a q̄
p̄cōz circūstantie. **R**euera nescio. s̄ vnū scio
q̄ et si mū dus plenus sit sacerdotib⁹; tamē in
messe d̄i raro inueitur opari⁹. q̄ a si officiū sa
cerdotale suscipiāt. tū opus officij nō implēt
s̄m Greg. **S**int etiā deici ḡuitate maturi ex q̄
mistri dei et laudatores x̄pi. **I**n populo enim
ḡui laudato te ait p̄pheta. vñ narrat Ambro.
li. p̄. de offi. dicens de seipō. **R**emistis quēdā per
amicos mibi cōmendatū in clero a me non eē
receptū. eo q̄ gestus eius plurimū dececēt **E**t
ibidē ait. **A**ltz inq̄t cū in cler⁹ recepissēm me
miltis me dicere ei: ne vnq̄ p̄iret. quia velut
quodā verbē insolētis in celsus oculos meos
ferirēt nec fefellit me hęc sententia. quia vter⁹
q̄ ab eccl̄ia. postmodū recessit. **L**euitas ergo
secularis a gest⁹ histriomic⁹ a vestis curiosus
āpl̄i⁹ inhonorāt clericū q̄ hōrāt de q̄b⁹ Iero.
ad Eustochiū epl̄a. 82. ait. **S**ūt aliq̄ de meis
ordibus clerici qui idō ad p̄biteratū et dya
conatū ascendūt a illud ambiūt ut mulieres

licenti⁹ videāt ōnisq; hīs cura est de vestib; si
 bñ oleāt si pes laza pelle nō folleat crimes ca
 lamistri vestigio rotatur digiti anul radiant
 ⁊ sequit̄ **T**ales cū videris spōsos magis estia
 q̄ clericos. **S**int ⁊ clerici sobrii nō vniolēti nō
 meribibili vñ idē ait eplā. 32. ad nepotianū.
Nunq̄ vmo redoleas ne audias illud **Jerō.**
Doc non est osculū porrigere h̄ppinare ⁊ idē
 cōtra **Jouinianū** ait **C**lericus sic bibat ut an
 biberit ignoret. quia puerbio. 20. luxuriosa
res est vinum.

Capitulū secundū.

Monendi sūt insup clerici de conser
 uanda castitate quā sepe maculat mu
 lierum specialitas. vnde **Jerō. eplā.**
32. ait hospiciolū tuum aut raro aut nunq̄
 mulierū pedes terant ⁊ sequitur. **N**ec sub eodē
 tēto manseris nec de preterita castitate cōfi
 das. quia nec **Dauid** es sandior aut **salomo**
 ne sapientior qui scilic; p mulieres lapsi sunt
 ⁊ idē epistola. 21. **P**rima inquit temptamenta
 dei cōrum sunt frequentes feminarū accessus
Quid ergo tibi cum feminis qui cum domino
 ad altare fabularis. **E**t sequitur feminatū cū
 clericis nullo pacto cōiūcia pmittis ouer sacō

Ipsa em̄ est ianua dyaboli. via im̄q̄tatis. scor
pionis p̄cussio. nociuūq; gen⁹ est feia cū pri
mat. stipula incēdit igne. flām gero igne per
cutit feia sc̄ia; p̄it habitātis exuritq; funda
menta mētū Vñ puer. 6. Nūquid abscondē
potest homo ignē i sinu suo ut vestimēta illi⁹
nō ardeāt Et ideo si cū viris feie habitet nō de
erit viscarū dyaboli. Et h̄is em̄ aucupatū ē
ab initio peccatū et feras et ferreas mētis do
mat libido. Mihi ergo crede non potest toto
corde cū dño habitare q̄ feiaz accessib; copu
lat. Nam sanctus Dauid ex aspectu feie cor
ruit. 2. Reg. 11. Et sampson fortissimus Dalide
āplexib; ruit Judic. 12. Amon p̄p̄inqu⁹ q̄ sp̄
cū sororē thamar peccauit. 2. Reg. 13. Salomō
sapiētissim⁹ infatuat⁹ ē. 3. Reg. 11. Judices se
nes i ocupiaz susāne exarsēt dān. 12. s̄ ioseph
fugit mulierē a saluat⁹ est. ut pt; i gen̄. Igit̄
ne appropies forib; dom⁹ ei⁹ puer. 7. Et Iero.
vbi s̄. dicit q̄ sancta tēda post passiōis tēpta
cōez anthiochie a Paulo phiteē p̄it p̄gere.
vñ m̄ro mō antiqui p̄res a sancti fugerūt mu
liēz sc̄ortia et cohabitacōez. sicut recitat Gre
gori⁹ nono li. registri sui dicēs q̄ bt̄us Aug⁹.
nec cū sorore habitare cōsēserit dicēs. que cū
sorore mea sunt: sorores mee nō sūt Rā dyabo
lus tēptat p̄ mulieres frequēter viros s̄ctos

Ex^m

Job. 2. dixit ei vxor sua q̄. **S**up q̄d **G**regori⁹
mora. 2. q̄ cor mulieris tenuit hostis a quasi
 scilā qua ad cor viri ascēdere potuisset inuēit
Duius exēplum pt; **d**yalo. 7. ca. 1. de **A**ndrea
 ep̄o in cuius domo habitabat sanctimoma^l
 quē ab illa impugnavit dyabol⁹ multis ānis
 qui tandē vnā alapā leccatoriā dedit sup hūo
 rum mulieris q̄dā fuit reuelatū in concilio de
 monū corā quodā iudeo hospitato in phano
 quodā derelicto. s; ab hīs demomb⁹ nō mole
 stato. q̄ signū crucis sibi impresserat. **E**t idē
 statim ad dominū ep̄m accurrēs ipsum super
 hīs que vidit a audiuit ad p̄mā exhorta
 tus est a ipse baptisma xp̄i suscepit. **E**t de hoc
 in viaspaz li. 2. pte. 7. vbi dicit q̄ demōes oliē
 dēūt muliēs iuueni monacho de nocte q̄s cū
 vidiss; q̄huit que erāt ille **C**ui r̄ndit senex q̄
 erāt monachi de secl^oq̄ similiē pte secūda ait
 senex. **N**e amicitia hēas cū mulieribus. **I**tem
 ait ali⁹ **S**am⁹ in solitudine vbi non est mulier
Item pte. 7. dicit. q̄ senes noluerūt vidē mu
 lieres. **A** quo cū quererēt quare **R**ndit. q̄ co
 gitatiōes sūt sicut pictores inq̄etātes ex com
 memoratiōe reꝝ visaya idē pte. 22. ait senex
Nō habeas noticiā cū muliere. **E**t ibidē de alio
 qui noluit alloqui matrem suā nisi claus⁹ ocl
 lis **I**n pte. 2. legitur q̄ sanctus arseni⁹ orauit

ut deleret memoriā mulieris a corde suo q̄ tñ
ob deuocōez magnā venerat a roma in solitu
dine; ut loq̄retur cum eo ⁊ ut sanct⁹ oraret p̄
ea. Itē ibidē dī q̄ quidā sanct⁹ monach⁹ no
luit tāgere carnē m̄ris sue ne aliarū mulierū
caro sibi veniēt in memoriā. q̄ caro mulieris
ignis est Et Greg. dyalogoz. 2. dicit q̄ p̄sbis
senex moriens vxori sue q̄ fuerat dixit. recede
mulier ignicul⁹ adhuc viuit tolle paleas. Si
ergo s̄cti p̄res ieiunijs et penitēcijs afflicti et
extenuati sic horrēbāt mulierū cōsortiaz: quō
magis clerici iuuenes ardorib; libidis bulliē
tes Et idē ait Iero. epla. 96. Nō ethnei ignes
nō vulcanā tellus tātis ardorib; estuāt ut iu
uemes medulle vīno ⁊ dapib; inflāmate;

Capitulū tertiu.

Nunc etiā admonēdi sūt clerici et p̄ci
pueviri eccl̄astici viuētis de p̄mo iō
c crucifiri. ut se cōhibeāt ab auaritia ⁊
cupiditate. Vñ ⁊ Iero. epla. 38. ait Obsecro te
ne officiū clericat⁹ genus antiq̄ militie putes.
ne lucra seculi in ep̄i militia queras et ne pl⁹
habeas in clericatu q̄ qñ eē clericus incepisti
Et seq̄tur. Procuratoēs ⁊ disp̄satoēs domoz
aliarū quō p̄nt esse clerici quā pp̄rias iubētur

continerere facultates et eas paupib; erogate
 Unde con male expendetes bona eccie q fut bo
 paupum inuehit te it? Bernim qda epla di
cens. Clamat nudi clamant famelici paupes
 xpi dicentes pastorib; eccie dei Imo potu fina
 goge dyaboli Utm e nem e qd infuditis o p
 lati fures pessimi nob subtrahit crudelit qd
 expeditis maniter a turpie Et nos tm dei sum?
 plasimaco sanguie xpi redempti pioso nris q;
 detrahit necitatib; quicqd accedit vris vani
 tatib; Demiq; quicqd pter necariu victu aut
 simplicie vestitu de altaro xpi retietis aut expē
 ditis vtm nō ē ymo rapia est a sacrilegiū ē.
 q bona eccie bo paupum fut. Et ido fm Jero.
 vbi ē. ab ill aliqd subtrahē apūssimi scelcis
 ē a oim pdonū crudelitate supat. vñ ipē opū?
 ē eccie dispēator q nihil sibi resuat fm eū dē
Et i decretis dist. 26. di. q deric? eē d; inunis
 ab oi cupiditate.

Capitulū quartū.

Qonsequēter admonēdi sūt spālī deici
 i sacerdotali ostituti dignitate ut qnto sūt
 eminentiores dignitate ordinis tūto
 sint eminentiores excellentia moxa virtutis
 In cuius signum Saul proficiendus in regē
 vniuersū populū excellēbat ab hūeris, fursū

Sic et sacerdotes populo p̄ficiēdi ip̄sū p̄cellāt
in vite sanctitate et i oī venustate moꝝ. Et tūc
erūt i maximo hōre. q̄ s̄m Bern. ad Eugenū.
Sacerdotes aut̄ ceteris h̄estiores sūt si boni sūt.
aut oībus i fabula si mali sūt. Vñ et apud gē
tiles sacerdotes et flamies erāt in maria reue
rentia et p̄cipue in austeritate vite nimia. put
ait Plato thimei. li. p̄. q̄ apud Atheniē. p̄di
ti sacerdotiis sepatim a cetero populo cōiue
bāt ne aliq̄ p̄phana et agiōe castitas eoꝝ pol
lueret. Et Sen. libro. i. de dāmacōnū. loq̄is de
v̄gimbz mīstrātibz in sacris gētilibz de veste
dicit q̄ a sacerdotio repellēbātur apud gentē
les captie mulieres p̄sūtute et homicide. Et idē
hee nō poterāt petē sacerdotiū. q̄ sacerdos de
veste debuit esse casta cū castis et pura cū pu
ris. Vñ si aliqua illaz trāfisset p̄ lupanar in
digna eēt sacerdotio. Et Iero. cōiū Iovinianū dī
xit q̄ quidā stoicus vir eloq̄ntissim⁹ de vita
ātiq̄oꝝ sacerdotū gētiliū narrās ait. q̄ oēs sa
cerdotes eoꝝ v̄tuosi oībz postpositis negotiis
semp i templo fuerūt et reꝝ naturas cās q̄ ac
s̄idēꝝ racōes et c̄plati sūt et nūq̄ se mulieribz
miscuerūt. nūq̄ cognatos p̄p̄inos aut libe
ros viderūt ex eo tpe quo ceperūt diuino cul
tui seruire. a carnibz et v̄mo semp abstinerēt
p̄pter tenuitatē sēsus et vertiginē capitis quā

ex cibo quo patiebantur et hoc propter appetitum
 libidinis cohibendum quod ex nimio cibo et potu ge-
 neratur. **D**ane raro vescebantur ne onerarent
 stomachum et si quando comedebant tamen pitei pro populo
 fumebant in cibo ut esca gravior illi calorem de-
 coqueret. **O**leum tamen in oleis nouerunt et potum
 ipsum propter nauseas et asperitatem gustu leniebant.
Quid loquar de volatilibus. **C**um ouum quoque et
 lac per carnes vitarent quorum alterum scilicet ouum car-
 nes liquidas. alterum scilicet lac sanguinem esse dicebant
 tamen colore mutato. **C**ubile eis de folijs palma-
 rum quas balas vocant erat contextum scabellum
 adine et ex vna parte obliquum in terram per pulu-
 lo capiti supponebant biduumque et triduum inedia
Ieunium sustinebant humores vero capitis qui
 nascuntur ex otio et ex mansuetudine vni loci continua
 vita propter citate siccabant. **N**arrat etiam idem de
 alijs sacerdotibus gentilibus qui tamen continentie
 fuerunt ut tamen pomis arborum aut tenui pulm-
 to aut corticibus aut farinae cibo alant quos-
 cumque reges sepiissime pro sanctitate visiterent ado-
 rabant eos pacem sue prouidentie propter eorum me-
 ta eis asseritentes. **I**nsuper flamines gentiles
 et si prout vite antea fuissent propter diuinitatem et suscep-
 tione dignitatis vitam correperunt putat narrat **u**
ri libro. 6. ca. 9. dicens quod Valerius flaccus luxu
 antea perditam vitam in suscepta dignitate recuperavit.

Vñ et Jero. epla. 96. ait q̄ sacerdotes gentiles erāt vñ v̄xoris viri q̄ virgines deē veste et apollis in perpetua sacerdotij v̄gitate marcescebant. Sed heu miseri sacerdotes xp̄iani qui vitā sanctā et castā ducebāt an̄ sacerdotiū: flagitiores et viliores fiūt oī populo post susceptū officiū. Et cum laycus tm̄ vnā habeat v̄xorē et suā p̄pter incōtinentiā et fornicacōez vitandā. Sacerdos nō abhorret multas h̄re solutas cōiugatas et nō suas p̄pter libidiez suā explēdā. s̄ p̄ seq̄ns dānacōez suā cumulādā. vñ qui i spiritu aliq̄n ante sacerdotiū susceperūt. in carne post susceptā dignitatem confūmant.

Capitulū q̄ntū.

Qonsequēter informādi sūt clerici q̄liē se h̄re dñt resp̄cū ecclie et cure aiaz sibi cōmisse. vñ sufficient̄ bt̄us Bern. super canē. omei. 12. de talib; loq̄ns dicit. q̄ boni pastores et eccliaz rectores sūt boni vigilēs qui nobis dormiētib; ip̄i puigilāt quasi p̄ aīabus nr̄is racōez reddituri. Sūt etiā boni custodes qui vigilātes aīo atq; in oīomb; p̄noctantes hostiū infidias sagaciter explorāt. cōsilia malignatiū anticipāt. machiamēta cōfringūt. Dñi sūt fratrū amatores et populi xp̄iani qui

multū orāt p̄ populo & vniuersa sancta ciuitate Et sequit̄. **C**uuitas est ecclesia p̄pter collectionem. sponsa p̄pter dilectōem. oues p̄pter mansuetudinē Et sequit̄. **C**uuitas est: **V**igilate ad custodiā & cōcordiā. **S**ponsa est: **S**tudete ornatu. **O**ues sūt: **I**ntēdite pastu Et sequit̄ **C**ustodia ut sit sufficiens trifaria eit. s. **A** vi tyrānorū **A** fraude hereticorū Et a tēptacōib; & seducio nib; demoniorū. **O**rnat⁹ sponse fit in bonis opibus & in bonis morib; & dignis ordinib;. **P**astus vero ouū fit in scripturis. sed in hīs dīctmēto est ut mādāta imponātur duris onerata dispensationū infirmis. **C**onsiliorū solida fortia q; p̄ponātur sanis & p̄fectis. **V**nde viri ecclesiastici debent esse sicut vigiles custodes & pugiles ecclesie s̄m̄ illud **I**sa. 62. **S**uper muros tuos iherusalē posui custodes tota die et nocte p̄petuo nō tacebūt. **D**ñt etiā deici ecclesiam sicut boni sp̄s diligere sacris monicōnib; eam ornare & filios gignendo spirituales eā fecundare & non solū corp̄alib; sed celestib; alimentis pascere. s. verbo et exemplo & tp̄ali subsidio Et ideo ter dixit x̄ps **P**etro suo viciario. **P**asce. pasce. pasce oues meas. **S**unt multi qui oues sanguine cristi redemptas non pasunt. sed canes impudicos ut ribaldos lupos rapaces ut exoriatōres mulierculas

et meretrices a tñ suos a seipōs quib; d; eye.
38. Ve pastoib; qui pascebant semetipōs Et
seq̄tur. lac comedebatis a lamis opiebami. qđ
crassum erat occidebatis. gregē aut̄ meū non
pascebatis. qđ infirmū fuit nō solidastis. qđ
egrotū nō sanastis. qđ abiectū nō reduristis.
s; cum austeritate impastis a cū potētia. unde
de pastoib; mal loq̄ns Bern. sup cant. omel.
.Ar. ait. Pauci sūt admodū plati qui nō q̄rūt
que sua sūt ex oibus cais eius sup oia diligūt
mūera Et ideo p̄ter non p̄nt xpm diligē. quia
man⁹ dederūt māmone. vñ v̄ro hāc ill̄ exube
rare existimāt rez affluētiā. vestiū splendore.
mensaz luxuriā. vasoz aureoz argentoz
q; cōgeriēz m̄h de tomis sponse. Inde est q; illa
p quā obuēniūt oia. paup a imops relinq̄tur
et nuda fatie miserā a hispida et inculta. qe
reuera hīs tpib; plus multoz pastoz a pre
latorū pmo pylatoz fulgēt vestimenta. selse
talcaria et meretricū suaz pallia q̄ fauūt ec
desiaz suaz sacra altaria. p̄trea s; Bern.
ybi s. Vix est qui velit sponsā ornare s; spoli
are. custodire s; p̄dere. defendē s; exponē. insti
tuere s; p̄stituere. gregē pasce s; mactare a de
uorare. dicēte dño p̄phetā. Ipi sicut escā pa
nis deuorāt plebē meā. Itē Bern. ad Aug. l. 7.
queris sic dicēs. Quid sibi vult q; derici aliqd

eē a aliud vidē volūt Nepe hitu militis q̄stu
 dericos adu neutꝝ se exhibēt Nam neq; pug
 nant ut militis neq; euāgelisāt ut derici Cu
 ius ḡ ordīs sūt cū vsusq; eē cupiūt et tū vtrū
 q; desēt vtrūq; ofundūt Et cū vnusquisq; in
 ordie suo resurg; i q̄ isti resurgūt a t̄ndit Qui
 sine ordie peccauerūt sine ordie p̄ib ūt.

**Sequit̄ distindtio tertia quartę p̄tis
 hui⁹ totius sūmes**

Et q̄ ex dericis eligūt ep̄i sicut ait
Iero. epla. 22. sic dicit. Alexandrie
 a beato marco euangelista ep̄s a
 p̄sbitris sp̄ vnū eē electū et i excel
 lēntiori gradu collocatū ep̄m noiabāt quēad
 mod̄ si exercit⁹ impatorie faciat aut dyaconi
 vnū ex se moigeratū electū archidyaconū vo
 cēt. Quid em̄ facit ep̄us ex cepta deicoꝝ ordia
 tione eccl̄iaz cōsecracōne pueroz cōfirmacōe
 qd̄ nō facit p̄sbit̄ Et sequit̄ p̄sbit̄ a ep̄s aliud
 etatis aliud dignitatis est nomē. Et q̄ sacri ca
 nones diffiniūt nullū in r̄p̄m eligit nō n̄ quē
 ofset i sacris ordimib; religio se fuisse cōuer sa
 tū. Ad i hac dist. t̄tia monē di sūt oēs eccl̄iastici
 Primo de ambicōne dignitatis a prelacōnis
 caueda. Secundo de electiōe canonice fatiēda

Tercō de dignitate eccl̄astica hūilit̄ a tremēte
fufcipiēda. Quarto de dignitate fufcepta pui
de gubnāda a de v̄tute t̄gentiū neceffaria. ac.

Capitulū p̄mū.

Monēdi ergo fūt viri eccl̄astici de p̄lati
one eccl̄astica ambicōse nō appetēda.
tū quia hōi min⁹ debita q̄ p̄latio ter
rena. q̄ illa trena d̄ tētur multis legitīe suc
cessiōis iure hec nisi canoica electiōe a institu
tiōe put̄ ait ap̄st. heb. 7. Nemo sumit sibi ho
norē. sumē d̄. s̄ qui vocat̄ a deo tāq̄ aaron.
Et ut alibi dicit̄. Sit sacerdos fm̄ ordinē mel
chisedech. cui⁹ successiōne hēditariam nūsq̄
scriptura cōmemorat. Itē nō est hec p̄latio ec
cl̄astica appetēda. q̄ miro mō piculosa et
hoc si peant aie custodie p̄lati mali omisse. q̄
cuilibz p̄lato d̄. Custodi virū istū q̄ si lapsus
fuerit erit aia tua p̄ aia ip̄i⁹. Itē nō est appetē
da. q̄ supra vires est labiosa a hoc vite min⁹
strātibz. Vñ d̄ thio. 7. Si q̄s ep̄atū desiderat
bonū opus desiderat. qd̄ expoit̄ Yero. epl̄a. 83.
sic Opus inquit op⁹ non dignatē laborez non
delicias. Item opus dicit̄ per qd̄ hūilitate de
crescat non fastigio intumescat. vñ appetēs p̄
latōez sibi offerri eoipō nō est verus p̄lat⁹ vel

ep̄s put ait Aug⁹. de ciu. dei libro. 19. exponēs
 illud qui ep̄atum desiderat bonum opus desi-
 .Stopti. lūe sup̄intendere possum⁹ dicere ut per
 hoc intelligat se non ep̄m qui plus p̄esse dili-
 git q̄ prodesse. Ille solus prodesse potest qui
 val; sua sanctitate peccata populi extermina-
 re ⁊ qui scit ⁊ vult mores corrigere. p̄pt̄ea di-
 citur Eccl. 1. Noli querere fieri iudex nisi vale
as virtute irrumpere iniquitatē. Itē non ē ap-
 petenda q̄ sollicitudinib⁹ est plena Job. 26.
Ecce gigantes gemunt sub aquis quod expo-
nens Greg. mora. 11. dicit. Quāto quās hic alti-
us erigitur t̄nto curis grauioribus oneratur
eisq; supponitur mente ⁊ cogitatione quibus
supraponitur dignitate ⁊ sequit̄ hō in sublie-
eleuatus tātos sup se sustinet quātos supposi-
tos regit ⁊ ideo gigantes ⁊ prelati gemunt s̄b
aq̄s hoc est sub popul⁹ ⁊ alibi dicit q̄ cū augē-
tur dona racōnes eccl̄a crescūt donoz. Vñ fm̄
Ansel. de similitudinib⁹. c. 27. Sic est de abicōhis
 p̄latis sic de pulis papiliōes venā tib; q̄ dū ve-
 nanē illos aspiciēdo furfū sbito cadūt i foueā
 deorsū. Itē nō est appetēda. q̄ trāsitōia. q̄ ois
 potētat⁹ breuis vita. Itē est lubrica ⁊ ruine q̄n
 q; p̄ria Vñ Greg. mor. 21. an. mediū. Sepe trā-
hictoria pt̄as aim p̄ abrupta elacōis rapit ⁊ q̄
eo quisq; extollitur quo se supra alios videt

oportet ut illū q̄ supra est semp̄ aspiciat ut ex
cōsideracōne veri dñi decrescat tumor false do-
minacōis. Difficile em̄ est i arduo ambulaē et
non cadere. Nisi em̄ homo pondere timoris do-
mini solideat p̄pter qd̄ ait Greg. vbi s̄. Manu
humilie cōsideracōis deprimēdus est tumor
mundane elatiōis. quia fm̄ eūdem moē. 20.
aū finem. Ad hoc solū fugitiue felicitatis au-
ra qūq; subleuat ut repente deteci⁹ in infimis
sternat Et ideo dixit Dauid rex sublimis. Nō
ambulauī in magnis neq; in mirabilib⁹ sup
me. Vnde optime dicit Aug. de ciuitate di li.
12. ca. 11. Dyaabolus peccauit. quia elegit plus
gaudere elatus q̄ esse subditus. Item non est
hec prelatio appetēda. quia subditoꝝ a p̄ficiē-
tiū equalis est primatia conditio et natura.
Vnde a Greg. moral. 21. ante mediū sup Job
31. Rūq̄d i vtero nō fecit me qui a illū. Sic di-
cit. Sancti viri cū p̄sunt non in se p̄tatem ordi-
nis. sed equalitatē condicōis antēdunt nec
preesse gaudent hoibus. sed p̄esse et obuiaē
vitijs. Sciūt em̄ q̄ antiq̄ p̄es n̄ri nō tā reges
hoim̄ q̄ pastoēs fuisse mēorat̄ pecoꝝ Et idē d̄r
Gen. 9. Terror v̄ ac tremor sit sup cūda aīa
lia t̄re nō. s. sup hoies Et seq̄t. Cōn naturā sup
biē est ab eq̄libz velle t̄eri. Tu ḡ q̄ p̄latus es
noli extolli. s̄ esto i illis q̄h vn⁹ ex illis.

Capitulū Secundū.

Nis omnibus cōsideratis dignitates et honores ecclesiasticos contempserunt sancti patres. Vñ a de beato Ambrosio legimus q̄ cum d̄mo oraculo cēt electus voce infantis sonante Ambrosiū episcopum q̄uis in eū etiā mirabiliter consensisset om̄s populus egressus ecclesiā tribunal conscēdit et cōtra morem suū tormenta p̄sonis consentienti bus adhibet iussit. Attamen populus clamabat dicens peccatū istud sup nos. Ille vero domū reuertēs p̄bm̄ p̄fici se voluit et mulieres publicas domum suam ingredi publice fecit ut illis visis populi intentio reuocaretur. Et cū nō acquiesceret populus noctis silencio fugam inijt s̄ tam̄ a leonēo proditus est. p̄ur legitur in vita sua. Consimile legitur de beato Gregorio q̄ cū elatus eēt ab om̄ib⁹ in p̄ntificē fugit ad sat̄r̄ ne cōfirmaret̄ et in dolio nocte se esse tri fecit ab urbe ne p̄ficeret̄ et tamē iudicō colūne fulgide super eam descendens proditur rapitur et in sūnum pontificem p̄ficiatur. Deo in vita sua. Similiter beatus Marcus pollicem sibi abscidisse legitur ut indign⁹ sacerdotio hēret̄. Narraē etiā in li. q̄ de padisus de s̄cto Amo nio q̄ cū fuisset i ep̄m̄ postulat⁹ et ad b̄ndictiōez

ducere vident qz se nō posse euadē ferro sinī-
strā aurē radicit⁹ cūctis vidētibz secuit dicēs.
Nūc pbat nō posse qd cupitis cōpleri. qz nul-
lus aure p̄scisa debz ordinari. **Cui** s̄ct⁹ archi-
epus dorothē⁹ r̄ndit. **Lex** ista a iudeis fuaē.
h ego si dederitis mibi etiā naribz truncatū. s̄
monibz pbū nō dubito cōsecrare in ep̄m. **Cū**
ḡ hīs didis vim amonio iferre tēptarēt ira-
tus dixit. **Si** me vltra coegeritis etiā linguam
meā ppter quā molesti estis abscondā: extūc
dimiserūt eū. **Cō**simile narraē li. historie tri-
p̄tite qz cū mortuo ep̄o apud getopolim s̄ctū
Nylamonē monachū eligerēt ciues fugā pe-
tūt. **Ad** quē theophil⁹ ep̄us accēdes suavit. ne
sacerdotiū refutaret. cui ille p̄misit dicēs. **Cito**
qd placet dño de me ī hac cā i plebiē. **Altero**
die venētes ad cellā eius cogebat eū secū ire
ut cōsecraret. **Quibz** ille dixit. **Orem⁹** p̄mo dēū
sicut mos est religiosoz añq̄ aliquid secula-
re dicāt aut fatiār. **Qd** cū laudasset theophil⁹
et ois popul⁹. ecce cūctis orātibz et assistētibz
Nylamō s̄ctū emisit sp̄m. **Si** ḡ s̄cti viri vita
eximij ⁊ v̄tutibz pleni sic refutarūt p̄lacōes ⁊
dignitates eccl̄asticas. qua temeritate v̄tutibz
carētēs ⁊ oio indigni p̄ phas ⁊ nephas mitū-
tur talia cōsequi. vñ **Greḡ pastoē. li. p̄. ca. 9.**
dicit qz v̄tutibz pollens ad regimē non misī

coactus veniat virtutibus vacuus nec coactus aliquo modo accedat. Et Bernhardus de hac materia tractans in epistola ad senonensem archiepiscopum dicit. Multi non tanta fiducia et alacritate ad honores currerent si onera attenderent et sentirent nec cum tanto periculo dignitatum infulas affectarent. sed illas metuerent. Et sequitur. Scholares pueri et impubes adolescentuli ob sanguinis dignitatem aut propinquitatem ad ecclesiasticas dignitates promouentur et de subferula ad principandum presbiteris transferuntur. Letiores quam virgas euaserunt quam principatum meruerunt. Sed ecclesiasticus 10. dicitur. Ne terre cuius rex puer est.

Capitulum tertium.

Item Bernhardus ad Eugenium libro 3. O ambitio ambientium cruc quomodo omnes torques et tamen omnibus placet. nihil acerbius cruciat nihil molestius inquietat. et tamen nihil apud miseros mortales celebrius est negotium eius. An non limina apostolorum plus iam terit ambitio quam deuotio. An non vocibus vestrum tota die resultat palatium. An non questibus eius tota infudat disciplina legum et canonum. An non spoliis eius intonat inexplibili auditate omnis ytalica

rapacitas Et sequitur. **C**ruce abientium quanto plura consequitur tanto plura ambit. ad quod probandum exemplum ponit **Sen. epistola. 16. dicens.** **V**idisti canem missam a domino crustas panis aut carnis apto ore captare et pertinere quicquid recipit deuorantem quam tamen ad spem venturi semper habet. **S**ic et illi quicquid percipit fortuna auide admittunt et tamen ad rapinam alterius insatiabiliter anhelant **Et secundum eundem librum de beneficiis. 2. c. 19.** **Q**uo maiora veniunt maiora cupiunt multoque concitatiores est auaritia in magnarum operum congestu collocata. sicut flamma accitior est vis quam ex maiori incendio prorumpit. **V**nde hec ambitio non patitur quicquam in ea mensura bonorum conquietescere qua quodam fuit eius impudens voluntas. nemo de tribunatu recepto gratias agit. si conquiretur quod non est ad prefecturam perductus. nec hec grata est si deest consulatus. nec hic qui de satiate. si ulterius restat dignitas. si utinam elaciones et mundi eleuaciones abientes attenderent quod secundum **Greg. 16. in fine dicit.** **S**piritus sunt rote currentium similes quam dum in posteriori parte eleuatur in anteriori cadit et deprimuntur. **S**ic et isti dum in mundi dignitatibus eleuantur ab eternis cadunt et deiciuntur. ut de illis verificetur. quod dicit in psalmo. **D**eciisti eos dum alleuarentur. **V**nde omnis mundi dignitas inanis est et casualis. in cuius figura dicitur **2. Reg.** **C**asu veni in monte gelboe Et sepe quod a casu

Incipit p̄ casū finit. q̄ fm̄ Sen. Eminentis vite
erit casus est. Et Greg. in omel. p̄. Frustr in
quit mundi ruina est q̄ ad hoc mirret ut cadat
Nū a Bernb. sup̄ eant. semp ad maiora aspi
rantē alloquē dicēs. O elate o ābitiose seq̄re
ducem tuū dyabolū. Omne sublime videant
et appetant oculi tui festina multiplicare red
dit. Iude ad archidiaconatū aduola. Nū ad
ep̄atum aspira. nec ibi requiē habitur̄ q̄usq̄
p̄tingas ad astra. Quo progredieris miser.
Ne scis q̄ deus nō pepcit sup̄to āgelo q̄ntoma
gis nec tibi qui es v̄mis et putredo. Ignoras
q̄ q̄nto grad⁹ altior tūco lapsus grauior. Dau
latim ascendis sed subito velut alē sathanas
deicietis Dumilia ergo te ut exalteris ne exal
tatus viliter deicietis. Uec Bernhardus.

Capitulū quartū.

Nec vero delectio sepe cōcomitat̄ ambiē
tes sicut dicit̄ in Dolierato li. A. c. 11.
de quodā monacho ābitioso q̄ cū ad
abbatiā quā pecunia p̄merat vocaret̄ ille mo
destiaz silauit ut auidius peteret̄ q̄ si on⁹ refu
giens a honorem recusans Et se palam corā
omnibus tante cure p̄fitebatur indignum.
q̄ audiens p̄nceps. Vere inquit indign⁹ es

quia data mihi tanta pecunia hanc emisti a me
dignitate et summa expressit. **S**; per me non stat si per
te quod te indignum profitebais quo minus padum im-
pleat. **I**ustum est ergo me libertatem abire et te domi a-
pposito vacuam redire. **E**t alii qui dignus est de sti-
tute proficiat ecclesie que et omnia sic facta sunt. **N**arra-
tur etiam ibidem quod in curia vacante ecclesia aue-
lana ad cancellarium regis accesserunt tres viri
abbas quidam et archidiaconus et prepositus re-
gis causam agens frater sui clerici singuli offeren-
tes pecuniam pro dicto episcopatu habendo. **A**t cum die electi-
onis celebrande convenissent episcopi et archiepiscopi praes-
tatis cancellarius prope totas causas exposuit et quid-
cum quolibet convenisset demonstravit dicens se ex
episcoporum sententia processurum. **D**anati sunt igitur dicti
competitores symoniaci et in penam tante nequitie
coacti sunt quicquid promiserant solvere. quo facto
pauper monachus et infuscabilis dyabolum portavit.
Non sunt ergo ambicioni assumendi ad pre-
latis honorem. si boni sancti et morigerati cano-
nice sunt eligendi. **S**; tunc electio canonica est si
non inest symoniaca procuratio carnalis affectio et
violenta intrusio. **Q**ualis autem debeat eligi ad regi-
men pastorale demonstrat apte in primo pa-
stora a christo electo qui secundum Isidorum li. 1. ca. 9. fuit
frenomus. vocabatur enim symon qui in pretaur audi-
ens vel agnoscens. vocabatur etiam petrus qui di-

firmus et solidus. vocabatur etiam cephas qui interpretatur caput. Per quod tria nomina signatur ut eligendus pastor sit audies et agnoscens per sapientiam subditos informare scies. firmus et solidus per constantiam animam per omnibus ponens. Caput per vitem preminentiam subditos in moribus precedens et excel lens. Vnde super illud leuiticum 8. vbi ait dominus ad moysen ut congregaret omnem cetum ad ostium tabernaculi in electione Aaron et filiorum eius ait glossa Origenis qui prestantior est ex omni populo doctior et sanctior et omni virtute eminentior ille ad sacerdotium prior. Vnde illi qui alio modo eligunt vel proficiunt indignos timeant dei iudicium et sibi imputari perditionem animarum et ecclesie dei ruinam occasione mali prelati electi eorum. Vnde reuerende memorie frater Adama de marisco dicebat regi anglorum quod nunquam. Verò tanta mala fecit in ecclesia dei quanta et ipse occasionaliter operatus est. Nam Verò corpora christianorum occidit et animas deo transmissit. sed iste rex malos prelatos per potentiam regiam presertiendo occidit animas occasionaliter illas transmittendo dyabolo. Cui sententia conuenit quod ait Gregorius li. 1. p. de regulo. Recte est ut omnes culpas et negligencias sibi imputet quod misterium virtutis infirmo commisit. Et loquitur ibi de misterio placidis per electionem indigno processu. quod graue autem sit indigno fauere in electione

narrat Greg. li. 2. dyal. ca. 19. de pascasio qui post mortē cuidā apparēs dixit se deputatū locis penalibz qz in pte lauretj min⁹ digni cōse sit cōtra sinachū in electiōe illi⁹ ad pontificatus ordinē. De electiōe ⁊ eius sollempnitate ⁊ forma triplici. aut p cōmissionē. aut p scrutiniū ⁊ votoꝝ inq̄siōnem. aut p inspiracōez diffuse tractatur extra de electiōe ⁊ electi p̄tate p totū Et in decretis dist. 23. Qui epus. Et ideo dicta sufficiant.

Capitulū q̄ntū.

Informatis igit̄ elcōibz q̄lit̄ et quas psonas eligē debeāt. Cōsequēter informādus est rite ⁊ canoice elect⁹ qualiter electioni de se facte consētiat. non ut p̄esse possit dñandi cupiditate. s̄ ut obediat dñe volūtati p aīaz salute. put ait Aug⁹. de ci. dei li. 9. ca. 19. Nō est in actiōe amādus honor in hac vita. s̄ opus ut valeat ad vtilitatē subditoz ppter qd̄ ait apost. Qui ep̄atū desiderat bonū opus desiderat Et seq̄tur. Sp̄atus nomē est opis nō honoris Et Greg. li. p̄. pasto. c. 8. sic dicit. Qui p̄esse cupiscūt ad vsū sue libidinis istrumētū aplici sermōis accipiūt Qui ep̄atū desiderat. ac. Qui tñ apost. laudās desiderū in pauorez v̄tit et laudauit cū subiūgit dicens.

Oportet ep̄m irrep̄hensibile eē. Et sequit̄. **M**o
 tpe dicebat̄ qui ep̄atū deſideāt. **ac.** quo quicū
 q; plebibus perat p̄m⁹ ad martiriū ducebatur
 et tūc fuit laudabile ep̄atū querē, qm̄ p̄ hunc
 dubiū non erat quēq; ad ſup̄litia p̄ueire. **Cū**
 hūilitate igit̄ et pauore est on⁹ p̄lacōis ſuſci
 piendū non vltro a p̄ nephas q̄rend. q̄ ſm̄
Greg. li. 1. A. registri. Sicut locus regim̄is deſide
 rātib; est negand⁹. Ita fugientib; est offerē
 dus a imponēdus ne quis ſibi ſumat hōrē. ſed
 q̄ vocat⁹ ē a dō tāq̄ aarō. **Itē li. 9.** Sicut q̄ imū
 tat⁹ rēnuīt q̄ citat⁹ refugit ſacris altarib; est
 admonend⁹. Sic qui vltro ambit vel impor
 tunū ſe ingerit est repellend⁹. Nam qui ſic ni
 titur ad alta aſcendere quid agit niſi ut creſcē
 dō decreſcat et aſcendēdo ad p̄funda deſcēdat.
Act⁹ etiā qm̄q; ſe laudabilis pot̄ſt excuſaē a
 rēnuere a qm̄q; laudabilis aſentire ſi intēdat
 populo p̄deſſe que duo patent exēplo duorū
 p̄phaz. **Ilaye et Jeremie.** **Rā** Iſa. dixit ca. 6.
Ecce ego domine mitte me. **Sed Jere. dixit. c. 1.**
Neſcio loq̄ dñe **Qd̄ em̄ ſm̄** Greg. li. 1. A. registri
 vn⁹ p̄pha laudabilis appetit̄ hoc ali⁹ lauda
 biliter expauit a rēnuīt. **Vnus em̄** voluit p̄
 deſſe p̄rimis p̄ vitam adiuā. **Ali⁹** vero voluit
 amori conditores inherere p̄ vitā cōtemplati
 uā. **Preterea** null⁹ de electione ſe extollat. ſed

magis timeat. q̄ reuelatū fuit quidā s̄cto ad
diḡtate ep̄alē euocato q̄ si eēt de nūero ep̄oz
nō eēt de nūero saluādoz. **S;** hoc nō est intel
ligēdū de nūero oīm ep̄oz. s̄ aliquoz et mul
toz reproboz. **Vñ a Bern.** in eplā ad archi
ep̄m senonēsem. **N**oli inq̄t alta sapē. s̄ tū i al
to posito a nō altū sapere difficile et oīo inusi
tatū. s̄ quāto inusitati⁹ tūto gloriofi⁹. Et seq̄t.
Nō ē felicē q̄ p̄st is. sed si nō p̄st is infelicē
scitote. q̄ vero magna sit cura pastoral. s̄ q̄
meritoria docet **Aug⁹.** eplā. 66. dicens. **N**ihil
difficili⁹. n̄l piculosi⁹. nihil labiosi⁹ pasto
ris officio. s̄ apud deū n̄l acceptius. n̄l beati⁹. si eo
mō militat̄ quo iubet impator n̄ xp̄us ih̄s **E**t
post de se loq̄tur dicens. q̄d existimē ut secūdo⁹
locus gubernaculoz in naue dei q̄ est eccl̄ia mi
hi tradereē qui remū nūq̄ tenē nouerā. **Vñ**
et **Greḡ.** **I**ndignū se eē ad pastoris officium
oñdit dicens p̄ exēplū. **S**ymia potest leo vocari.
s̄ in veritate non pōt leo fieri. q̄si diceret. **E**go
miser et indign⁹ vocari possum sūmus ponti
fex a papa. sed talis non sū in cōscia mea. **P**a
tet igitur ex iam dictis q̄ electi on⁹ pastoris
debent cum humilitate a pauore suscipere et ti
mere se eē indignos ex q̄ sancti patres a viri
p̄fecti illud recusabant. sed ad illud implendū
se putabant nimis imydoneos.

Capitulū septim.

Qual aut dicitur esse electus post consecrationem
 breuiter ostendit apostolus ad thimotheum 2. ubi ait
 Optet episcopus esse irreprehensibilis sobrius
 prudentem hospitalem non pugnatorum ac. Et post
 subdit a sine crimine **Supra quod Ieromeus epistola 23.**
 de hijs tractans vtriusque dicit vno sermone omnes
 virtutes comprehendit que debent episcopo commi-
 tali a in illo esse cum dicit cum esse debere sine cri-
 mine. Et quod sermo **Bernardi ad Eugenium li. 2.** Episcopi nomen
 nomen est episcopi a non honoris quod a sonat non
 in dominum sed in seruicium obsequium. Et ideo sumum
 episcopi instituit **Gregorius** vocari seruum seruorum
 dei. **Ideo** debet episcopus iugiter tam sibi bene uiuendo quam
 gregi proficiendo intendere sicut in illud actuum
 20. Attendite vobis a vniuerso gregi in quo
 posuit vos deus episcopos regere ecclesiam dei
 a **Petri** ultimo dicitur. Non dominantes deo
 sed sint episcopi sicut **Bernardus** ad senonem ar-
 chiepiscopi veri pontifices. sed sicut eundem ponti-
 ficem dicit quasi pontem seipsum faciens inter de-
 um a populum a proximum. **Pertingit** enim pons
 iste ad deum ea fiducia qua non suam. sed dei
 que gloria a usque ad populum a proximum illa pie-
 tate que non sibi preesse desiderat. sed pro populo sibi omis-
 so **Et sequitur** Offeret deo bonus pontifex a mediator

p̄ces a vota populor̄ reportās a deo b̄ndictō
 nē a grā; p̄ quā illos deducat ad gloriā Sup
 plicat maiestati d̄ine a seip̄sū p̄ p̄mā; mactat
 p̄ excessib; deliq̄ntiū nec populi req̄ret datū.
 s; aiāz lucrū. nec dei sibi vsurpat gloriā. s; illi
 soli impendē h̄rez et reuerētiā. **Qui** ḡ noīs
 p̄nter sp̄ sit memoz et fm̄ illd̄ opet̄ a vinat.
 ne dicatur ei illd̄ Apoc. 2. **Nomen** habes q̄ vi
 uas a mortuus es. Sic etiam ep̄us sup̄ oīa in
 exēplis bene vinēdi populo dei. put̄ ait **Yero.**
 epl̄a. 30. loquēs ad ep̄m̄ i hūc mod̄. **In** te oca
 li oīm dirigūtur dom̄ tue cōsatio q̄si i specu
 la cōstituta mgr̄a ē publice disciplie q̄cqd̄ fece
 ris id eē fatiēdū oēs putāt. **Caue** ḡ ne cōmit
 tas qd̄ i te possit inste repl̄ēdi ā qd̄ nō possit
 excusari **Et** seq̄tur ibi loquēs de ep̄o q̄ solebat
 paup̄ib; subueire. lāguētes visitare. hospitio
 puocare. blādit̄is lenire. cū gaudētib; gau
 dere. cū flentib; flere. q̄ a fuit cecor̄ baculus.
 efuriētū cib; spes miseror̄. a solatiū lugētū.

Capitulū septimū.

Et qz ut predictū est oportet ep̄m̄ eē sine
 crimie. idō p̄cipue modis oībus caueāt
 ep̄i a violētia a carnis imūdi tia q̄ sunt vitia
 q̄ fm̄ apost. oportet ep̄um̄ esse pudiciū a non

vinolentū Sup qd ait Iero. epla. 2. Vinolē
 tia scurrax est a comessatorum venterq; mero
 estuans cito respumat in libidine. In vino i
 quit est luxuria in luxuria voluptas in volup
 tate ipudicitia q̄ luxuriaē viues mortu⁹ ē qui
 aut inebriatur a mortu⁹ a sepulc⁹ est. Noe ad
 vni⁹ hore ebrietate nudauit se mora q̄ antea p
 secutos annos sobrietate cōtēperat. Gen. 10.
Loth vero p temulēciam nesciens libidini mi
 scet incestū a quē sodomā nō vicerat vīna vi
 ceēt Gen. 18. Vñ sacerdotib⁹ phibitū erat bibe
 re vinū. Leu. 10. In figura temulētia a sobri
 eratis habende in sacerdotib⁹ eu angelicis ppē
 qd dñs Luce. 22. Ne grauentur corda vestra
 crapula a ebrietate. Vñ qñto prelati sūt ma
 iores tñto optet eē sobriores non temulēci
 ores. qz s̄m Gre. mora. 1. Cū maiores volupta
 ti deserviūt minorib⁹ lasciuie frena laxantur Et
mora. 20. Dū nos quasi licent leuō aspiciūt
 subditi ad illicita resoluūtur a illi. Prelatus
 ergo ardens timeri debet a natus amari ut
 eū nec inordinata lenia reddat vilem nec i
 moderata seueritas odiosū. Quapropter sācti
 p̄res amplius se macerauerunt a vanē leticie
 signa cohibuerunt postq̄ facti sūt ep̄i q̄ añ
 put narratur in vitā patz de quod sācto ab
 bare q̄ postq̄ facti sūt ep̄s m̄tū se coartabat

distinctio. tria
 i omnia abstineo

in omnia abstinencia carnis a quo in quod
 discipulo eius quae non ita curia et se in
 fuit in hemo rudit filium erat vasta solitudo
 et quae sed paupertas propter hoc volebat quod
 in corpore ne infirmaret et non posset opus
 dei perficere Et quoniam tunc pro sanitate quod quae
 qui non possem Rursum autem in loco isto est se
 curitas non et si occasione sunt plurime
 et infirmitates ex hoc incurrere sunt in
 ciuitate medicum multum quod succurrere possunt sed est
 in multi sunt qui ante dignitates susceptas
 magis se cruciant quam postea et tamen si vellet
 aragone caret gratia dignitate suscepta
 sicut patet in vita sancti huiusmodi et patet in ubi narrat
 de abbate ophi quod cum esset monachus simplex
 durissimum duxit vitam sed cum factus fuisset
 episcopus voluit eadem duritiam in ciuitate
 qua et morabatur in hemo sed propter multa prope
 delicta non valuit **Quoniam in conspectu domini prostravit**
se dicens **Quoniam domine domine propter episcopatum quem**
suscepi distulisti a me gratia tua. **Et reuela**
tum est ei quod non quia in tunc curia suscepit
pustulale sed propter hoc quia non erat in solitu
dine **Et cum homo in sui reputatione non esset**
de quibus erat aditus in omnibus **Sed quoniam ve**
nit ad se in homines facti serui auxiliabantur
Et ideo non habuit tanta virtute ad aspectum
sustinenda sicut et antea **In iugiter sig**
num et probatione legitur filios israhel quod
duo in deserto et solitudine erant deus
eis in omnibus prouidit manna de celo eis
mittendo sed productum ad fructum fluente lac
et mel manna plura non reperit **Unde**
frequentius accidit quod quanto magis quod sperant

ex humana providentia tanto magis papit
ex divina munificentia

Capitulum octavum

Sit eam epō castitas purior et ex
cellētor quāto et eius dignitas et
statū ē alior. Unde in canone pro
hibitū fuit ne muliēs cū eis habitāent ne
obtrectandi malivolis et tēptādi dyabolo
dāet occasio exceptis illis muliēibz quas
habēt in cōforas sacrorū canonū cōsue
pmitit salū mīre amica et germana. Aug
tū ē si hęc p̄sone nō cōhiteat s̄m. Aug
ubi supra. Et nō consentit habitūe cū foroe
q̄a que cū foroe sunt fordes nō s̄t. Et seq̄t
ibidē l̄i registri Greḡ none. Ubi cō
tela magna nobis debet eē instructio. Rā
iraute p̄suptōis ē q̄ foras pavet immō na
lidū non timē. Et sapiēt̄ illiata supat q̄
didicēit uti nō concessis. Et nota ex m̄ de epō
Andrea tēptato a sancti nō mali sc̄a ha
bitate sup̄ distinctiōe. capitulo 2 p̄tis q̄rte
huius. Un̄ debet eē t̄m̄ castitas pontifica
lis ut et illā reuēat bestia irrationalis
sicut refert Greḡ l̄i 3 dyal̄ ca 1 de s̄o
iohāne papa q̄ postq̄ m̄sedeat equo cuius
dā nobilis sibi a cōmodato cōiuge illū
nobilis ferre de retzō recusavit

Capitulum nonum

Sit eam ep̄is elemosinarū lar
gitas et hospitalitas. Et ideo ut

Apostoly ad thimo 2 Oportet epim esse no
auarū It ad titū dicit Oportet epim
hospitalem esse et benuolū Un et theos
epila 2e dicit Si glā epī ē pauperū opibz
prouidē Et ignomina sacerdotis ē pprijs
studē diuitijs Et seqt Ipse optim9 dis
pensator ē qui nichil sibi resuat exēplo
scē exuperij epī de quo narrat Jerom9
epila 42 Si ipse uidue scriptane imitator
esuriens pauit alios et ore pallēte ieu
un9 fame torq̄bat aliena et oēm xpi sub
stānā xpi uiscēbz erogabat Qui tal
ē in celo thesaurizat exēplo pauli epī
nolentis de quo Augo li 1mo de ciuitate dei
ca 10 Ibi ait q̄ uolū barbari uastauerūt
et tū ipse ep̄s ab eis tenēt in corde p
cabat diuens Unē nō extruāer pp̄t aux
et argētū tu em scis ubi oīa mea sunt
Ibi em oīa sua hēbat ubi cū dñs thesauri
sāe p̄cepit Insup et thesauo defiaēte
quē nō potēat dāe pro captiuorū redēp
tiōe seipm dedit pro filio captiuo augdā
uidue liberado prout narrat greg9 li
2 dialog 2ca 1 Un multū accept9 ē deo
ep̄s elemosinā pp̄ qd et deo placuit
bt̄is Grego q̄ p̄gnos quottidie ad mē
sā iuitauit et in cū ma die aqua maibz
paupi m̄strasset iuitato ille subito dis
paruit et nocte sequeti xpus ei appuit
dicēs Cet̄is diebz me in mēbris meis
suscipisti sed hēi me metipm r̄cepisti
Item cū simplex monach9 bt̄is gre. fuisz

rome et oibz erogatis nichil habuit qd a
 plus daret pcepit tunc naufragio scitella
 nris sue argentea daene trinis abiret et ex
 tit de egypte vicaria bti petri ipm futurum ee
 puidit sicut sibi postmodu fuit reuelatu pa
 gelum spene pegrin susceptu Epi ergo at
 tendē debet q sūt aplozu successores q disp
 buerūt vnaqz pro ut opus erat de hys que
 ponebat ad pedes eozū Actuū e vñ et bern
e epla ad abbate vullm di q i gentilibz qe
tilis arguebat Disate inquit in sacro qd fa
 cit aurū quasi dicet inutilit e aurū in sacro
ai ex hor paupū necessitati nō subueit In
 fauende sūt elemosine nō solū medicantibz
 publice sed eā indigentibz qomulte et se p
 pudoe omltantibz et istud e Sume pū pro
ut dicit in vita spali 2 pte 12 De quoda no
 sco qui uacpat grām in singulis petentibz
 elemosina daret qd quē ai venisset mulier
 qda vilibz vestita apies manū voluit dāe
 multū et clausa ē manū It vēr alia mul
er bene vestita et misit manū volēs dāe pay
q leuauit multū et apta ē Qua admirās q
suūt de illis mulieribz et cōpū e q male
vestita nō indiguit sicut ipa q sūt bñ vesti
ta et in quātū potuit illū pūit extēg Qu
nobilibz ad paupū dēductis pū e subue
nie Qu attendens scūs frāncisco nudum eia
quoua sibi pauēat et decēca tūda militi
paupū se nudato vestimēto p dō unōe xpi
cōtulit Qu et de elemosinb erogandis
paupibz umpiat epi ex epla de bto iohē
elemosinaio q dicit ad dñm Quē uideamq
quis pūb deficiat vel in dādo ut erogem

paupib; uel ego dando illis q̄ michi tribuis
 In et sibi misericordia et pietate desponsa
 ut q̄ e filia regis eterni p̄mogenita prout
 dicit in uita sua

Caplm de canu

Te de hospitalitate n̄ru h̄em̄ exemplū
 ecclesiastice historie ca 22 ubi dicit q̄ tū
 Greg epus uigente ip̄is et procelle angus
 tia in sanū apollinis inter alpes tū diuertit
 ser sacerdos gentilis eū suscepit officiosissime
 post anḡ discessum p̄dola suū dāe r̄nsa uole
 bat Cūq̄ sacerdos stupor̄ est uac̄et Demon
 in somnis ei astatit dicens q̄m adueni sacri
 epi Gregorij expulsi fuerat nec ultra regre
 di poterit sine licentia ducti sancti Quib; 9
 auditis sacerdos b̄m̄ Gregorij miseratus ē et
 ad eū puenies rem pandit et questu suū de
 ploat facultate dep̄ditā au cōpanes b̄m̄s
 Greḡ memor b̄n̄ficij ab eo r̄cepti scribit e
 pistola in hec uerba Gregorij apollini p̄mitto
 tibi redire ad locū tuū et cōsuetudāe r̄nsa
 Quā eplam tū po fuisse iuxta simulachru
 affuit demoni sacerdoti r̄nsa pet̄t̄ Et ille
 ad miras dixit michi se maior ē Gregorij
 et melior de eo meo Clausis q̄ ianuis pham
 Gregorij adit et se ad pedes Gregorij stra
 uit rogā d̄ ut se deo suo uis r̄cordaret anḡ
 uitate d̄ Gregorij d̄ns ḡcāu ip̄abat Quā
 fasset baptisatus ē sacerdos et hospita
 litatis gr̄a saluatus et tantū uite merito
 ac fidei uitate profecit q̄ ip̄e b̄m̄ Gregorio
 T̄p̄atu suū successor exuit laudanda ē ex̄go
 hospitalitas sacerdotis fidelis uenerūda

Sanctitas potestas misericordia pietas salua
 toris sacerdotis p[ro]p[ri]am iustitiam It[em] comē
 danda ē veritas gratitudo p[ro]fati epi ex
 ga hūanitate hospitāis fuerit em antiqu
 multi grati hospitātib[us] et ignitudo hosp[ita]
 tatorū fuit multū ir[re]p[re]hensibilis apud antiq[ue]
 pro ut ait Sen l. de beneficia ca. 2 ubi dicit
 q[ui] n[on] quidā miles naufragū in possessione
 auct[orit]atē eēt appulsi[us] collegit eū t[er]tia die
 b[er] recedēs q[ui] ait Refere tibi grātiās si cō
 t[ra]ngat me vidē ip[er]atore meū Cūq[ue] venisset
 ad regē philippū macedonū perit sibi dā
 p[ro]dā a quo fuit hospitāt[us] q[ui] ille fecit Alius
 v[er]o expuls[us] n[on] ut rustic[us] iuriā tant[um] tu
 lit sed regi totū intinuit Q mādauit
 ut oīa p[ro]p[ri]a d[omi]no restituerent et ut ip[ro]bissio
 militi hospiti i[rr]atissimo stigmati inscri
 bēnt[ur] hōiem i[rr]atū testācia Dumlit nar
 rit Daleigh i. ca. p[ro] de quodā q[ui] n[on] eēt hos
 pitāt[us] a quodā hūanissime et illū postea
 ad pugna[m] prouocāet Aliq[ui] eēt v[er]ib[us] cor
 pis et aīe v[er]itate superior mone i[rr]atū voluit
 omne voluisse meū aut nō eēt hospes oīa
 Cū ergo hospitalitas i[rr] oīb[us] hōib[us] sit comē
 danda multo magis in epi[sc]opis clericis et eccl[esi]e
 iusticiis q[ui] sūt rerū iusticiis disp[er]satores
 ut d[omi]n[us] ē Un Greg Hestione auct[orit]atē
 quasi auct[orit]atē f[er]t reprobasse eo q[ui] audierat
 eū ad aītatē dom[us] sue exertendā nēnē
 iūtas[se] pro ut dicit in poliquito ubi supra
Omnes em sūt recipiēd[us] ne boni excludat[ur]
 ait Aug epla M et Greg sup[er] q[ui] Omelia
S Ideo de vidua ait Ap[osto]l[us] ad thi. i. si hos

piao recipi zc Et de hospitalitate in vi
 taspm pte 1e p totu ubi mira narrant
 de hospitalitate antiquoru pzm Et de hoc
 supra pte 1 ubi de pncipis hospitalitate In
 hospitalitate aut hilaitas sume laudanda e
 In fm fabulas Jupit amplig acceptavit hos
 piau paupis hilait eu suscipiens fm illud
poete Sup oia vultu accessu hom nec i hns
 paupis q volutas Et her hilaitas e deo accep
 ta Hilare em dator e diligit de 9 Corin septio

Caplm undecimu

Sed nullahospitalitas e accepta
 nisi fuerit grata vrbantab in sus
 ceptione hospitiu et debita libeali
 tas in subministracoe necessalioru et
 modesta hilaitas vultu et gestu exteioru
 sps ergo et vir ecclesiasticus i mensa cu hos
 pitibz religiosa hilaitate sit ioanda libeali
 tate munificet et celesti collacoe affabilis ali
 mens celitus pascendo aias sicut cozpalibus
 pascit cozpa ex bti Augustini de quo dicit
 in vita sua hospitalitate semp exhibuit et
 i ipa mensa lectione et disputatione mugis
 q epulatione uel potatione diligebat nul
 la vba mala sustinebat nullas detractiones
 In et i mensa sua erat isti vsq scripty Et
quis amat dicit absentiu rode vita Qua
mensa indigna nouit ee sibi Dem com
ua a supstus et fabulis abstine dorebat
Et ne quis de faali et sme rone ad puiuu
de adisset In ecclesia pdicauit et suis m
 stituit ne quis uiaaret ad mensa q si lapsus

fuit una de statutis pdebat porcionem
erat enim numerus ponulorum suis pfixus Et il-
lene de hoc consimile narrat Hieronimus de
bono epō q̄ apposita q̄q̄ libabat i mēsa ut
supstitione fugeret et cōtinentiā seruaret ser-
mo eius et oē cōmuni de scripturis ad qd̄ p̄pone-
libent audire r̄nde v̄ndiā prauā acriter
cōfute disputacōem cōtra se magis docē
q̄ v̄m̄cē r̄. Hec sūt ferula celestia her-
ponula sacra q̄ debet ministrari et p̄mā i me-
sa ep̄ali Et her sūt ornāmēta magis ornā-
ta mēsam q̄ argētea vasa vel aurea q̄
nā multi ep̄i habent i mēsis suis ex ep̄o
Augustini De quo legit i vita sua q̄ cōtēta
r̄ns i m̄ argēteis utens cetēa vasa q̄ b̄ me-
se infēbant ubi testea et marmorēa fue-
rūt nō tā necessitatis topia q̄ p̄posito vo-
lūtatis q̄a s̄ v̄uebat i volūtaria paup-
tate. D̄n̄ et plebi dicebat se malle ex col-
lectionib̄ plebis v̄ue q̄ possessionū ai-
rā uel gubernacōem pati Et cū ecclēsie
pecuniā deficeret h̄o p̄lo denūciabat nō se
habē qd̄ paupib̄ erogaret. Cōtrāio de
multis q̄ accumulāt vasa argētea et aurea
i mēsis et parū cogitant de paupibus.
q̄ forte aq̄ nō hēbant multa vasa lignea
i mēsis De q̄b̄ loq̄t Bernard̄ i super-
cant̄ Omelia A i Unde hanc illis exubēa-
re existimas rerū affluēciā vestū splēdo-
rē congregacionē vasorū argēteorū et
aureorū nisi de bonis crucifixi Idō sic fuit
de illo rege de quo legit q̄ noluit vti nisi
de vasis fictilib̄ Unde vsq̄ fictilib̄ gnasse
ferūt anathochēa q̄q̄ d̄ q̄ abacū sepe

sumo honorasse luto gremi causa rñdit.
 Rex ai sim acalhe figulo su gremiore faty for
 tuna reuēnt et qñq; rpete diues ab exili
 pragredie domo

Capitulum duodecimum

Dontifex ergo cu hospitib9 debet com
 uari no ad modu uulgi sed ad modu phoy
 et scora. Et em triplex conuiuū s; s;
 plebiū siue vulgare i quo regnat voluptas
 et uaintas ysa. i. Cithara et lyra i conuiujs
 uis et op9 dm no respiciat. Et em conuiuū
 modestu et uile in quo regnat soralitas
 et honestas. Quo in palatio li s ca s Conuili
 conuiuū e hilaru multu largu manu diligent
 officio amēnāe conuiuū. Et qd' in usu suppetit
 habita cōfideatōe loca et tps singulis dispen
 sate no ex tristitia aut necessitate. In quo co
 uiuio officiale e abstine a pao saltē leu uel
 uemali. Et e conuiuū philosophicū pro ut
 dicitur ibidē. Conuiuia phica sūt omo castigata
 et sub r'gulis limitata. Porratē non ruocat
 s; conuiuū pno positūa iustia epequatur.
 Per platone a naturali i q' s'cōe. Thmeus
 no prohibet causas rerū om apire nec ali
 quis a quocūq; uitas officio retardat. In
 tali conuiuio apud phos regnabat ueritas.
 Apud scōs uero ueritas et uitas regnant.
Quo aut saluator discipulis No gnuentur
 corda uia crapula et ebrietate quū uires
 possint intēde opib9 suis libē absq; i pedi
 mēto. Et sancti epulat' sed in azimis sicut
 ritatis et ueritatis et corā deo epulant.

nō in delictis tremis **S**enā em mēs quasi
 uige cōiui **P**uer? **C**omedūt em de pāibz
 quos pōnit sapiēs i mēsa sua et bibūt in
 nū qd' **m**isaut **P**ul' **R**eligiosa matulta
 te gaude tes ad imitacionē illig ppi de q'
 dicit **J**udith ultimo **P**opulz eat iōndz se
 cū dū sane scōrū **C**ualit' antiq' aut quū
 ordinauerūt narrūt **v**alēio h' z c' p' dicit
Cōiuiū solēne maiores instituerūt au p'
 cognatos et affines nemo m'pōnebat ut si
 qua mē necessarias p'sonas q'rela eēt orā
 apud sacramēse et mē hilaritate aiā
 et fautoibz q' cordie adhibitis tollēt **S**e
 nectuti iuuetz ita cumulatū et arā spū
 honore reddēbat tāq' maiores natu adole
 scētū omēs p'zes essent **C**uo arca iuuenēs
 senat' die aliquē ex probioribz ciuitatis
 uūt p'p' quū aut p'p' nū omniū ad curia de
 ducebāt affixiq' ualuis expectabāt do
 net reducēd' etiā officio fungent' quāq' no
 lit' talia stande et corpa et aiōs ad publica
 officia ipigre sustinēda roborant' b'rem
 q' p'zcessu in luce uirtutū suarū uēnda
 labōis meditacōe ipi doctōdes erāt **I**nu
 tati ad mēsam diligent' q'rebat q' nā ei
 cōiuiō m'ter futurū erāt ne semoris adue
 tū discubitu p'currēt **S**ublata q' mēsa
 p'ores cōsurgēbāt **E**x quibz patet appa
 ret tene quoq' tpe q' p' et q' modesto
 sermōe soliti sunt vlt' maiores natu in
 cōiuijs ad ty bias egregia supozū oya
 carmē rephensa p'angebāt quo ad ea
 imitāda iuuenū uirtute alacriore red
 dent **C**urialis ergo m'bamtas āti quoz
 i cōiuijs m'statuedis et rōnal' ordina

bilitas et utilis comoditas Nec miru
 qa phia e tota ciuitatis et omi agen
 doru magna Qu et ipe q e sapia pns do
 aut costantie diuini qn aut Lu iuitaty
 suis ad nupcias recube i nouissimo loco et
 Et des iuitauit ad sui diuini Luc te Ho
 quida fent cena magna Et ho estob voluit
 ee diuinate qn aut Quo huc intrastio
 hns veste nupiale m^t et plati ergo im
 tent sumu pontifice ihm xpm istatudo
 diuina sua et imitando ad illa et faciut re
 atai egregia factu atiquoru pnm salicet i
 mens suis excludedo cantica canantans
 et carmina scandaia et hystriomca specta
 la voluptatis De alijs vntib9 plato cope
 tentib9 detiat theo epla 32 et 33 et
 qa plus e parte mete q vetre Ideo epi
 hospites suos in mesa pasat honestis colla
 aomb9 deuitates cantica hystriomca et
 vilia spectacula ex^o bti Aug^o de quo le^o
 in vita sua q hospitalitate semp transeu
 tib9 exhibuit et i ipa mensa lectionem
 Disputacione vite scoru reatadom ma
 gis diligebat q epulacione uel potatoz
 Nulla vba sustinebat scurilia uut detra
 toria Pnm mesa sua erat h9 vsq scripti
Quisq amant dicit absentu rodo vita et
 q phabitu sunt Juraciones aut deuitabunt

Distinctio qrtu qrtu pns hui9
 sume Laplm pnu

Habito quales ee dnt ecclesiastica
 vret epi qmuit scut sup e con
 siderae de eoru triplici officio

quia eorum est specialiter sacramenta dei dispensare
 divina precepta et documenta dei populo de
 mundare et eundem populum apud deum oratione
 suffragio uniuersae. Inauguratur figura dicitur dominus
 per pasche pasche per Iohannis ultimo. Et ergo eo
 officium sacramenta dispensare ut generent fi
 lios dei et ecclesie quia ipsi sunt sponsi eccle
 sie. Unde et Gregorius libro ultimo in registrum
sine in senfemq; eos qui apostolorum figura tenent
per dicitur baptisate comunione dicitur peniten
tes misericorditer suscipere peccata que solue. Et ideo
dicit dominus ieremias propheta. Eritis docete omnes
gentes baptisate eos etc. Iohannis 20 de. Quoniam
remiseritis peccata remittuntur eis quod et uerbu
et clauis non errate. Insuper uiciorum ecclesiarum
uiciorum secundo est populo per dicitur et ipsum infor
male. Unde dicit ad hebraeos. Oportet episcopum am
plettere esse eum qui secundum doctrinam est fidelem
sermone ut potest sit exhortari in sacra
doctrina. Et dominus per ezechielem ait. Audies uerbum ex
ore meo annuntiabis eis super quod ait. Gregorius
libro 1. Omnia. Positio ecclesie sine culpa non est
quia uerba uita non audiens ex sua culpa morit
subiecti hunc eum ipse occidit qui eum tacendo
inori tradidit ubi enim subiecti ex culpa
morit ubi is qui preest quia tacuit reus mortis
tuent. Tot omnia quot ad morte uerba
per dicit tacentes uidentur. Et Gregorius mora 22
in fine super illud. Job 31. Si fructus comedere
absque penumina dicit. Platanus fructus comedit
absque penumina que ecclesia sacra comodat ad
usu corporis accipit si exhortationis ministerium
populo non impedit. Et sequitur. Quid ad her pas
tores dicitur quod officium per dicitur suscipi
inque ecclesia sacra alimeta muti madura
Exigimus quod nro debet corpori sed non impedi.

ad subditoru debemꝫ cordi et spu
ritu Sz sicut ipu e et dolosu magna in
pendia reapē et paru laboare ita iusticia
e a ppo pna padru comedē et nulla eis a
limenta spūalia repende

Caplm secundū

Sed ut p̄dicatio plati fiat fructuosa sub
ditis oportet illū p̄cellē exemplo et
vite sanctitate q̄a p̄dicatoru p̄dici di
at dñs Quade tu enarras iusticias et assu
testa pos tu p̄dicatōes em sūt organū v̄i
tatis et subtrahit aq̄n pro culpa subditoru
auditoru sermo v̄itatis et aq̄n pro culpa p̄
dicatoris fm Greg 1 ql et enā mor 30 i fine
Qua nūq̄ vita despiat restat ut ei p̄dicatio
to dēpnat P̄n p̄dicatōes similes sūt h̄to
stephano de quo Actū 13 di q̄ nō potēat re
sistē sapie et spūi q̄ loq̄bat P̄n tūc e fmo
hūiq̄ et effimā n̄ iē p̄dicatoru vite p̄fectio
puritas et sanctitas P̄n narrat de ista
materia h̄ iō ecclesiastice h̄storie P̄bi di q̄
n̄ s̄a p̄res t̄ouemssent ad cōalū Nicenu
et ibidē eēt p̄bi et dyalectia acutissim v̄nq̄
corū cōfluitū n̄ epis m̄ dyalectia mouebat
Itantū q̄ fiebat m̄gens spectaculū nec po
tēat p̄his cōcludi Tanta em arte dūcēdi
et silogifandi pollebat vt v̄ndiq̄ velut
anguis ab eis labēt lubricus Q̄ vidēs m̄q̄
ep̄ov̄ m̄hil facēs m̄si ih̄m et h̄uc crua fixū
loquēdi p̄emt licentiā Cui n̄ v̄v̄ concessa
p̄ timde simplicitatis dixit p̄ho In nomine
ih̄u xpi q̄ e v̄ca sophia nō hūamity iuenta
Audi q̄ v̄ca sūt de dei sapia De q̄ v̄nq̄ e q̄
fecit oia illa creas v̄tute v̄bi sui qd̄ v̄bū t̄o

fā dicitur filiu q filio de vgrē māia nātū ē
 passū et mortuū et resurgēs in celū ascendit
 quē et nos iudicē vēturu credim q redditu
 singulis merita siue bonis siue malis **Quib**
 nū feruēde spūs dei prolans obstupefactū ē
 velud sermone nesciēs phus nichil q loqui
 valēs cōtra her dixit epō **N**ichil verū est
 q q dixisti **I**u epūs **S**i credis ista vera
 esse surge et seque me et fidei mee signatu
 hū suscipe **I**t cōfissa phus oib⁹ dixit **A**udite
 me vī sancti **Q**u verbis meā res gesta ē v
 ba verbis opposui et q dicebāt **A**rtē meā so
 phystica subuertit **S**ed qn pro vbi virtus
 et sanctitas processit ex ore dicēis resurre
 nō potu tāte sanctitati et vti qā nō pōt
 homo deo adūsari nec deus ab homīe supā
Et ideo oñes hūc sene sanctū epm sequim
Predicator ergo q vult vbi sui efficy cē
 et ideo auctore vbi exoret ut ad penetrā
 du corda auditorū vti vbo tēuat et lig
 uā digat qā hoīs ē pparāe am dñi ē qu
 vnaē lmgūa qā dñs dat vbi eūagelisan
 tib⁹ vti tē multa **E**t h⁹ verū ē pro hys qui
 eūagelisan pro dei honore et aiāri salu
 te non pro questū cupiditate aut captando
 hūano fauore et vane glorie vel vana
 laude **H**āc grām habuerūt multi sancti
 p̄ses et doctōes pro ut ait **I**uane super
 eplām p̄mā ad cor 12 **U**nde in vita beati
 cesarij legit q spū sancti sermone sui
 disponebat ut homī consuetas verbis
 suis p̄tēt qsi agnosceret **U**n ibidē narrat
 q quidā hō p̄s b̄to **A**ugustino p̄dicante
 t̄rauit ecclesia p̄mā q quasi ipō ignorate

et non ponete sermo eius subs e contra qda
 maia quibqulle irretitq ait Cui confide
 ras epm sapi estimabat pta sua a deo sibi
 reuelata q et mox post consq e finto hnoe
 Et ideo fm Augustini li qfessu Expediit mul
 tones digressionē face in sermoib9 Et h
 ppter varias homm codiciones audienū ptea
 no confidat pdicator totū in sua eloquēcia
 et ppa sapia sed in danda desup dei munifi
 cencia qa frequēt de multis cōtat aq p
 simplices q p sapientes qu fm illud cori
 multa mudi elegit de qut confidat for tua
 Pn narrat lib^o 10 ecclesiastice historie ca 11 q
 gens yberozū q sub axe poncio iacet per
 vna paupcula muliere et captiua fuit cō
 sa Ra in captitate posita sobria duxit vi
 ta pudica et sancta et iugit oras et psalles
 atq aret quae hoc faceret Rndit h^o ritu deu
 meū creatore omi colo Frat qz ibi mos q ai
 infans a quib infirmat p domos vicinorū
 singulas pro remedio portat et semel ve
 nit vna mat filū portās a casu ad domū i
 qua detēta fuit her sancta captiua a qua ai
 aret puco remedū Rndit sare nullū reme
 diū nisi ihm laquidos vbo curate et puulo
 aliuū suū ipones dicit Sanet te dñs meus
 ihesus xpūs quo dicto sanū reddidit illū
 mri Huius fama statū ad regnā deueit e
 grotā qua ad se addna pcepit q veme re
 nuit ne psume apliqz serus smēt vdet
 ad quā igit regnā se de ferri feat sanata
 e sicut puer in noie ihu xpi Quo facto et
 xpm sue santatis pdicauit auctore Regia
 her oia maito narrauit qui statim iussit mu
 nera de ferri captue pro quigro salute Cui

regna dicit **R**el horu dignat accipe auru et
 argenti respuit ut luti ieiunio et oroz qua
 quoda cibo pasat h^o solu muneis dabim⁹ ei
 si xpm ihm deū agnoscam⁹ et colam⁹ qd re
 distulit donec die quada in venarise occu pa
 ty tanta fut tebraru densitate tunc dat⁹ ut
 solq erruēt et i tenebris pichat⁹ tūc i
 se dicit **Q**uē deus ē xpūs que captiva cou
 gr mee pdicauit libet me ab hys tenebris et
 ipm colu deū verū **Q**ut mēte deuouēat reddi
 ta ē dies et uolūū redyt fm quig referens
Dorata ē igit captiua paupula q̄ do aut eos
 trede ecclesias edificat et forma docuit et oēs
 hoc audito crediderūt deo uiuo et ai colūne
 debent edificari et vna nō posset eleuari
 captiua i orande i nocte illa pmanfit et ma
 ne ai rex rediret uidit colūna sup base sua
 librate suspensam et cūctis admiratib⁹ et
 stupentib⁹ in oculis om̄m in loco suo deposita
 ē et ecclesia ad pfectū deducta et fides xpi
 vbiq̄ suscepta **P**lus ergo effiat in pdica
 toze sanctitas vite q̄ sciētie multiplicatas
 p̄t qd ait dñs ysa^o **S**up motem exrel
 su ascende tuq̄ euangelisus syon et sup em
 nēciā vite fm q̄ expoit **G**reg^o sup eze^o l^o p
Oml n **E**t ideo debet plar⁹ ee speculatio
 q̄ in alto cōsistat de quo eze p̄mo sp̄ aculat⁹ ē
 dedi te **I**nsup ad hoc ut sermo dei proficiat
 oportet pdicatorē vbi dei pponē nō pas
 sm et indiffent sed pro auditozū qualitate
 et apuantate prout **G**reg^o vbi supra q̄ p
 dicator debet pensae quid loquat⁹ et quatu
 loquat⁹ an loquit⁹ et quā loquit⁹ **D**e q̄b⁹ eze
 plificans ibidē ponens exēplū de medico
 qui debet considerē quo vuln⁹ ē secandū

et qd medicame apponedu Et de agricola
 q anqua seme mittat terre qualitate consi
 deat In Greg 30 sub illud Job 2 8 Quis dedit
gallo intelligentia dicit Gallo intelligentia fuit
 ai doctor vntu distendit nouit quibz quid qu
 uel quo loquat No em vna ead eiq aucto exhor
 tatio couert qa nec omes par moru qualitas
 confirmat Sepe em alijs officit q alijs pro
 fit Et poit bona exeppla dicens Plerup libe
 q her aialia refiunt alia occidunt Et leuis si
 bulu equos mitgat et catulos itagat Et me
 dicametu q hanc morbu minuit alt vires
 tribuit Et pamsq vita forau roboat par
 uulos necat Pro qualitate igt auditoru
 forma debet sermo doctozu ut ad sua sin
 gulis congruat et in ab edificationis arte no
 recedat Intete em metes auditoru sut qse
 qda tensiones cordaru strate i atharu qs
 tangit artifex cu plectro ut reddat conso
 na modulacionez licet no vno impulsu feriat

Capitulu ternu

Ille sup ad hoc ut sermo dei proficiat
 oportet pdicatore vti veritate ut
 nec adulacione nec timore nec qstus
 cupiditate nec pusillanimitate ver
 tate omittat exeplo mthee q cu hortaret
 loq placena pndit Quis dñs qa qcuque
 dixerit in dñs her loqr 3 Reg vltio Vnde
 ppheta docet medicu ipe cauda e ysa q
 cca coepit et taret turpitudine auditoru
 sicut cauda tegit pudibuda aialia Tali p
 dicande vcan indigent potetres pro ut ait

Sen debnq h e a r i q d o s t r a b o t i b i a u r e v i
 opia laborat summa fastigia qd dia posside
 tib9 desit saluet veritatis prolatore Et sed
 Ignorat potetes vies suas du se ta magno
 credut ut audiut No sic pdicator euageli
 ca blandiat falsu dicendo Et ideo dicit
Mat 23 Pro aia tua no cofidais dicit veru
 Sz prout di ad thimo 2 Argue obsecra tme
 pa moi paau et dor Sz multi dicit semp
 diuitib9 placebo sed nuq dicit eis dirige
 No e illaq digat eos ad veritate vite In su
 pad hoc ut fimo dei proficiat oportet pdi
 catorē q vbo docet ope exercē ex ample
 ihu xpi q cepit face et docē Un fm Greg
mor 19 loquedi autoritas pdit qn vox ope
 no uiuat Un pdicator q bona dicit et a
liu uiuit nichil aliud facit nisi vna manu edi
ficat et altera manu edificatu destruit Un
validior e vox opis q oris fm Bern sup
can ol 19 Et fm phin ethi sed ctiones su
 magis credibiles q smoes sermoib9 in
 passiomib9 et actiomib9 et cu dysonat her
 veru iterumut Et Sen epla 110 ait qd i q
 distam q ut q fuerit vba sint opa et pmit
 ex epla q in tempestate gubnator naufra
 gand9 non prodest Quid iquit iuu de p
 rector nauigy attomty et vomtas no e lo
 quedi sed gubnandu dicit em multi hor
 dicit Plato hoc zeno et ingens agmen
 phozu sed faciāt q dixerut et sua ee mon
 strabūt Qui ergo bona docet et male agit
 nichil aliud facit q deū mformat qualiter
 ipm ex sentētia ppia cōdenāe debeat dicit
 et ex ore tuo te iudico serue nequā Et eia

terao uicioru ecclesiasticoru pplm apud deu
 oracionu suffragis uiuac ut culpa ei dimitta
 tur et deo placet et populu redsciliet exo
 moysi dicens exodi 22. De aut dele me de
 libro tuo aut dimitte ppld har noxa Et iohel
 2 dicit In vestibulu et altae plsabāt sac
 dotes dicentes Parce dne pre pplo tuo 2c Et
 deo papiūt oblañes et decimas ut i qete
 uiuetes oret pro pplo eoru causas corā deo a
 gentes qsi boni aduocati Et ideo Greg pas
to li p^o m^o 16 Su rior singulis passioib⁹
 proxim⁹ et p nūctis cōtemplacōe suspens⁹
Uma em sacerdotes euāgelici tales eēt
 quales erūt mosaii de quib⁹ narrat Gre
gippus li p^o vbi dicit Qu cū pompeia intrasset
 iherusalem et uisisset eā stupebat uacēs
 sacerdotū uos q nūq̄ remissa officia fecerūt
 i medio belli ymo officio itepto pseuerat
 insistebāt et ut si profūda pax eēt nichil
 deerat solēntati sacrificiorū et tanta eis
 erat cura nūstern diuinū q sacerdotes usq̄
 ad r lūmū in suo munē pseuebāt et i filia
 inter hostias suas necabant Edm uero
 2 de multis q proleu causa dimittūt et
 iterrupūt officia diuina illi et extracti
 sepe a dyabolo ab ecclesia pro ut narrat
l vita b^o rati Benedicti de quodā mōacho
 qui orōne nec i ecclesia potēat diu pseue
 rae sed alijs frīb⁹ orantib⁹ ipse sepe exiuit
 agēs q̄q̄ transitoria q cū abbas mōstern
 beato bndicto narrasset uēit scūs illuc et
 uidit q illū mōachū dyabolū in spene
 cui⁹ dā mōri pueruli p uestimētū foras
 trahebāt dixit q benedict⁹ abbati mōste

nū illig et auda alci monacho noie mauro
Nūquid nō videtis q̄ eū trahit Cūq̄ dixisset
 non Oremus iquit ut vide valeatis oruntibz
 ergo illis mauro vidit sed abbas vide nō po
 tuit die ergo sequenti beatus benedictus illū
 monachū exēntē in seqt̄ et foras reptum
 vīga percussit et exiit in orde inobilis p̄ma
 sit et in officio aī cetēis Sic q̄ antiquū hos
 as nō ē causā dñari in ip̄is cogitacōe at si ip̄e
 percussus fuisset ex verbē Et q̄a officia ecclesias
 tua exerce nō ē p̄uēozū nec effemūtozū aut
 ydeozū in saozū Deo prouideat plati ma
 iores ut epi p̄cipue ne ecclesias regēdas con
 ferat talibz sed in p̄te soliatudimbz assumūt
 viros sapiētes et industrios prout dicit
 exo 16 Prouide tibi viros nō p̄uēos de oī ple
 be potentes et timētes deū Et deūt p̄o di
 ibidē Debet enā saltē imitari pharaone
 qui noluit cōmittē peccā sua nisi vis indus
 trijs prout ip̄e dixit Gen 22 Si noscās in
 illis eē viros idustrios cōstare eos magros
 peccozū meozū Sed eozū ē hodie q̄a p̄de
 tio et p̄uēis aīualibz et legē dei nesciētibz
 cōmittūt aīe p̄uēo sanguīe xpi redemptz
 agimbz lupozū vndiq̄ pallate nec ē q̄ ascen
 dat ex aduerso et murū p̄ponat pro dei
 domo sed iā v̄dificati ē illud ysa 2 Habo pue
 ros p̄cipue eozū Sz alibi dicit De terre
 cuius rex puer ē Vñ de talibz epis q̄ indig
 nis cōmittūt aīas aīarū aut bernad luge
nu li 2 Sans ep̄i ad manū hnt q̄bz aīas tra
 dant sed au cōmittūt facultates regēdas
 suas nō iuemūt Et seqt̄ Parētiq̄ fermū
 iactura xpi q̄ nram Quotidianas expe
 sas quotidiano recondam q̄puto et scriu

tino et cōtinua gregis dñia detrimēta nesciunt
 De pao panū et escariū quotidie cū ministris
 exigitur rano sed de pao cū p̄sbiteis nō
 celebrat collatio Cadit asma et ē qui suble
 uat sed cadit aīa ī p̄a faueā et nō ē q̄ re
 quiret Unde et optime ait q̄dā In ecclesijs
 fit detractio lūm et lane dū fit q̄stio de oue
 p̄dita nō fit mēno in cōsilijs sed et oblatio
 et detrimēto fit cū p̄as Nō sūt ergo aīe talē
 b̄y cōmittēde et maxie p̄uēis ex d̄ augdam
 fr̄is rep̄hēdēns quēdā ep̄m q̄ nolebat q̄dā
 p̄uēo nepotulo suo aut forte filio q̄dā p̄ira t̄m
 de custodiēda et t̄m tradidit dicto p̄uēo ec
 clesijs et multas aīas regēdas Itē debet
 ep̄i statuē colūnas fortes et erectas in eccle
 sia dei Et ideo d̄ **Sal 2** Nō em̄ colūne erāt
 r̄ pro quibz ponūt stipulas arūdmes et
 vestias id ē leues p̄sonas Nō facē nolūt
 quidā bonz ep̄us q̄ r̄ndit optie audā magno
 potenti pro leui p̄sona ut eā statuēt in eccle
 sia sua d̄ns Sicut tu ad petitiōnē meā nō po
 nēs ī castro tuo vestia pro colūna sic nec tu
 debos uelle ī ego hoc faciā in ecclesia mea
 Nō q̄ multi tales ponūt in ecclesia Sicut
 iā vbiqz ecclesiae dei Et verificatū ē illud
 p̄sa Venerūt st̄tores tui destruetes te
 Itē d̄nt ep̄i cōmittē aīas curādas p̄itis me
 dias qui sciāt d̄stinguē m̄ lepra et lepra
 Vñ subdit ibidē **Greg** Cogitationū vul
 nea ocula ora sūt vulneibz viscerū Et q̄ spi
 ritualia p̄cepta nūqz cognouerūt cordis se
 medicos p̄fitei nō metuūt Cū cōtrario
 q̄ vni p̄ignētorū nesciūt videri media
 carnis erubescūt Ideo qui se media cē bo
 nū ignorat cura aīarū non recipiat s̄ dicit

illud vsqz. Itē iquit p̄nceps n̄ et Andr̄ p̄
 sū medicū et in domo mea nō panis s̄z dot
 trime et vbi dei aiām sustentantis q̄a nō in
 solo pane viuit homo etc. Itē debet epi sta
 tue viros discretos et m̄gr̄os p̄itos in scola
 dei q̄ ē ecclēsia vbi edocent v̄p̄iam q̄d agē dū
 quid deserē dū. Et idē ait Greḡ l̄ p̄ p̄p̄ale
 ca p̄. Arb̄ aruū ē regnū aiariū. Vn̄ magnū
 ē vitup̄iū m̄gr̄o aruū. Om̄ m̄te scolas suas igno
 rant artis p̄cipia. Sic s̄m̄ Greḡ l̄ p̄ p̄p̄ale
 vbi sup̄. Ab̄ ip̄itis p̄p̄ale magist̄eū qua tēc
 ritate suscipit q̄n̄ arb̄ aruū ē regnū aiariū.
Itē q̄a epi sūt duces anē tristi statuat i anē sua
 viros robustos et i pugna exptos q̄ possunt cu
 eo ip̄am defendē. Vn̄ di in figūa cōs. In let
 tulu salomōis. Go fortes abiūt ex fortissim̄s
 israhel et om̄es ad bella doctissim̄s. Magna
 em̄ fraus ē assumē debiles et ignaros artis
 pugnadi et dāe illis stipēdia q̄ debent bo
 nis militibz anē dei defendē valētibz. Vn̄ di
Cor̄ 9. Quis v̄m̄q̄ militat stipēd̄o suis

Distinctio quīta q̄r̄te p̄tis
huic sūm̄e Capit̄ p̄mū

Quonsequē ad monēdi sūt epi hac dis
 tinctio ē quīta q̄ habeāt in re pub
 ecclēsiastica iudices oratores et ad
 uocatos quales descripti sūt supra
 p̄te p̄ma distinctioē. Ut exerceat iusticiā
 citā et planā sine iurgiorū litigij et sine
 deceptioū fallacijs q̄a talia reprobāda
 sūt i curijs ecclēsiasticis et vis sp̄ualibz.
Et idē ait Bern̄ ad Bugemū post p̄i.
Itē te quale ē illud de mane vsqz ad vesp̄am
 litigare aut litigantes audire. Et utriam

sufficeret diei malicia sua. Nec sunt in super-
 noctes libere et q̄ete et vix relinq̄t necessi-
 tati natię q̄ corpus solum pausatōi sufficiat
 Et rursum adurgia surgit in mane et dies
 diei eructat leges et nox nocti indicat mali-
 cia. Et seq̄t quondie ī palatio p̄streput le-
 ges sed nodū dñi iusticia et tñ lex dñi unati-
 lata cōstitit aīas. Tu ergo pastor aīarū qua-
 mēte obsecro sustines corā te semp̄ sile illa et
 garric istas. Et ideo clamādū ē tū p̄pheta.
Parauerūt uq̄ fabulatores sed nō ut lex
tua. In hys enā iudicijs cās iustas quāq̄ pro-
 telant appellatores uq̄ quas rephēdit idem
Bern ad euḡ li 3 dices. Quāquā ē oīs ap-
pellatio ad quā iusticie topiano cōeget. Si-
milis dñt eē cōsiliarij epozū docti. Bern ad
euḡ li 4 dices. Quēndi sūt ut f̄ assistāt qui
sunt cōpositi ad mōdes probati ad sanctorū
q̄ m̄salia nō exhauriāt sed corda reficiāt
et aīa corrigāt. Sicut ergo cōsiliarij p̄e-
 tales eē dēret sic et epozū. Et pōit ulteriq̄
 exēpla. Quales eā dñt eē legati siue ma-
 iores siue mōres u q̄busq̄z missi informās
 eos exēplo b̄ti martini q̄ fuit legatū ī dacia
 nulla tñ munera recepit sed paup̄ ita rediit
 ut penē expēs et equis deficiētib⁹ vix
 veniet florētia tū q̄dā ep̄s equū dedit et
 cū idē ep̄s eū segrēt ad curia et petēt ab
 eo adiutorū in causa sua. Andit decepta me
nesciba tibi imine negotiū tolle equū tuū
in stabulo uolo aliaū pro munēib⁹ obligāū
et sic coegit eū equū suū reampe. Idē eā
p̄ it exēplū de Sanfrido fugente in aqua
tanea legatōis officio q̄ p̄ph̄ sup̄tib⁹ officia
ū suū perit et tū eēt quidā pisas shungio

ei oblaty noluit recipere nisi pmo dato pro eo
 Ita au dña opidi offerret ei duas parapses
 Des lignear pulchras quas laudauit fno
 argem accipe quato mng argēteas recepisti
 q lignea refutaunt Hy fuerit imitatores
 abrahe q noluit recipere a filio filo sub tegmē
 p sip ad corrigia calige Pro ut dicit Gen 18
 Danuclis p Regū sicut Et de manu augg
 mng accepit Omēs ergo cōsiliary officiales
 iudices et assistentes epōrū horū exemplo
 mng exuat ab omni mune et tūc scie et su
 reprehensioe et sine uris offēsiōe sua pnt
 officia exercere

Capitulum secundum

Qonsequēt de scribit Bernabodē q̄l
 eē debeat domq et familia epōrū di
 cene Domq epōrū sicut dei dez sac
 titudo modestia et honestas et morū disci
 plina Distat a te o papa oēs epī tu cōma
 culos pueros et cōptos adolestētas secū nō
 habe q̄a mē mtratos nō dez distare cala
 mstratos Et seq̄r Si insolentior sermo
 corā te sonuēt vel hūmderēs apparuēt
 Impunitas em̄ ausū pnt ausū excessū qd ta
 lia ergo sacda et corrigenda debet epūs
 eē sollicity Sed tpalia dispensēda cōmit
 tit alijs vt ipse liberius uaret dms Vn ait
 ibidē q̄ emeto saluatore iudā habuisse pro
 nomū idē dispesatore Quid ergo epō tu
 pius q̄ infima et vilia domq sue scrutari et
 de suspiciōibz singulorū moueri Nā ad q̄p
 p dita vel neglecta egipias iſe ombz tra
 ditis Joseph ignorat q̄ quid habet i domo

sua prout dicitur Gen 39

Capitulum tertium

Qonsequenter monendi sunt epi ut veant ha-
 beant virtutes quas signat pontifica-
 lia i dumentis ne falso portet signa su-
 signato prout ait Hugo de sacra litz pte 2
ca 12 Ipsi vtunt sandalijs q sunt calciameta p-
 duratoru consistena ex solea subtq integra ne
 pes fra tangat et desup ex correo p foato
 qa gressu epi et pdicatoris subter debet
 muni ne polluat p terrena et supia api ut
 cognoscat et ahelat iugit ad celestia Induit
 igit caligis byssims vel lmeis vsq ad genua
 p qd signat pedib9 suis rectos debet gressu
 fact et genua debilia roborae et ad pdica-
 tione sacri euagely festinae Paulo eaa
 vtut iugacumie rebelles i replet et pugnat
 medio pios et bonos foueat et reuuo pecc-
 tores attrahat Un vsq attrahere p pimu
medio rege puge p pimu Annulo vtut quo
 ecclesia sponsa xpi ab eis desponsata e
 p fidei sacrameta qutra sue thyrara i ca-
 pite regime quiqz sensum signat Un et hu-
 go parv an dicit q vestimenta sacerdotalia
 ta m lege veteri q m noua signat eoru v-
 tutes quas habednt Un m tunica lmea sig-
 nat castitas mtior In zona castitas exte-
 rior In tunica iactantia couisacio relicta In sup
 humerali laboru pacia In adari iteno rra
 Et mumentu castitatis m femialib9 q tegit
 uerenda Hec erat vestimenta sacerdotis m
 m lege mosaica sicut ptz exo 28 et leui 8

De vestimentis aut hys diffuse tractat Je
 ro epla d r Sed de vestimētis sacerdotū
 in lege noua ait Hugo vbi sup P tunica
 signat mundicia P zona cōtīnētia P sto
 la paciētia P casula caritas et amātia

Laplm quartū

Tandē ultimo monēdi sūt epi ut gre
 gi uigilē iugilent ad implētes illud
 ysa 21 Sup speculā dñi ego sū stans
 uigilē Vñ di extra de regulis iuris Pō p
 ē pastoris exiū fiaosī lup ouē comedat et
 pastor nesciat Vñ grege delicto nō dnt
 disturre p curias seculāes affectādo ne
 gōciatōes tpales sed cōhitēt cū ouibz si
 bi cōmissis illas regēdo pascedo uigilē
 vbo et exēplo et tpali subsidio Re dicit
 aulibz tali illud Zacha 11 O pastor et ydo
 lū derelinquēs grege Talis epi pastor ē
 tm nōie sed ydolu re Vñ greg supzele
 r om l r aut Vñ q aiāru custodes sūt
 et pascedi gregis onēa susceperūt nullō
 modo loca pmutēt sed gregi cōmissō uigilē
 iugilent qā pro qualibz aiā sibi cōmissa
 districtā racōem reddituri sūt Vñ aulibz
 plato di Custodi vñ u istū nō di manerū
 baroniā uel armēta bou et ouū sed vñ u
 istū et seqt Qui si lapsus fuerit erit aiā
 tua pro aiā illi Et si prauē sūt oues tm
 nō sūt delinquēde sed frequēter pie
 monēde qā gutta cauat lapidē nō m s
 sepe cadēdo Vñ narrat beda de gestis
 a gloriā de laurēto epo succedēte beato

Augustino misso a britania a bto Grego
 ad gentē illam cōtendā q̄ ob p̄ueros mo-
 res regis p̄posuit britaniā et grege suū
 delinque. Sed an recessū uisit in quada
 ecclia ap̄lozū Pet̄ et Pauli sibi lectū fieri
 in quo post multas p̄ces et lacrimas quiescet
 apparuit ei b̄tis pet̄ q̄ illū dirissime fla-
 gello quodā cedens dixit Quāe grege t̄
 cōmissū et a te susceptū uis delinq̄re et lu-
 pis exponē an oblitus es mei q̄ uimula et
 carcēs et cruce pro grege a xpo in tradito
 Pet̄. Qui n̄ euigilasset h̄m̄tibz plagis
 uenit ad regē et reiecto uestimēto quātis
 cēt obeibz laeātō ondit. Quādiēs et u-
 dens rex reiecto ydolatrie cultu et cōu-
 gio illegitimo fidē suscepit et baptisimū
 et mutatq̄ in unū alterū. Et h̄is oibz
 igit̄ liquet q̄ rep̄hēsibiles sūt q̄ pro leu-
 tansa grege suū deserūt. Et quo iste sanctus
 pro aliqua causa iusta grege suū delinque
 p̄ponēs tam d̄ne correptus ē. Un̄ dicit Au-
ḡ de duodecā abusiombz q̄ de eaq̄ gradus
abusiombz ē ep̄us negligens q̄ gradus sui
honore in ter hoies req̄rit sed in stern sui
dignitatem corā deo nō custodit. Ep̄us
enī gremū nome ē et speculator in ter p̄ta
tur. Iudic̄ eze 3. Speculatore dedi te. Et
qui uult bonū speculatore ē oportet illū
cōtinue gregi p̄nalit̄ in ter eē et nūq̄
ab eē decet ergo ep̄m om̄i sup quos i spe-
culo positus ē p̄tā attendē et ea sermone
corrige et scelerū op̄arios declināe. Et
ibi bene de hoc. Predicator ergo diuinus
alloquēs ecclesiasticos hortetur quēlibz

ad exercenda officia debita suo statui et gradu Et ut quilibet uiuat prout debet in statu suo quantum ad ea que non enumerata sunt

Sequitur per quita hys sume

Capitulum primum distinctionis
prime eiusdem

Drehabitis auctoritatibus et narrantio
nibus et exemplis quibus in ecclesiis
ta prout in forma et ex quibus predica
tor potest habere occasiones confendi
cu eis utiliter et exhortandi eos efficaciter
Prout colligat consilia quibus prout in instru
scolasticis siue phisicis ex quibus predicator potest
conferre ut eiusdem ex eis que propria sunt eis et
ut magis subleuet ad desiderium sapientie
promittenda et condignitas et sublimitas
sine estimacionem vere iudicatis prout dicitur
Sapientia Posuimus in illa regibus et sedibus
Et sequitur Infinitum in thesauris est hominibus
Et prout melior est acquisicio eius ne
gacione auri et argenti Et sequitur
Preciosior est multis opibus Et de huius
inmensa etiam apud gentiles dicitur in Poli
crato libro 6 quia gentiles nihil sine nutu
nuncium credat facienda Primum in quasi
deum deorum et omnium principum excolunt saluam
sapientiam que omnibus preest Unde et philosophi ueteres
res ymagines sapientie per foras omnium templo
rum pingunt et hec uerba scribi debent consue
runt Ufus me genuit peperit memoria
sophiam Ufus uocant greci nos sapientiam
Et hoc idem Ego odi stultos homines et ig
nauia opera et phisicas suas saluam

q̄b̄ nulla ē utilitas Ad appetitionē ergo sa-
 piē et sedulā ac sūrdem et amorē sūt oēs
 scolasticā admonēdi ut q̄libz talū dicat illud
Sapie **A** Optauit et datus ē michi sensus In
 uocauit et inuēit in me spūs sapiē **Et idē Sa-**
pie **S** Hāc amauit et exāsuu a iuuetute mea
 et q̄siuecā spōsam michi assume **U**n̄ huius
 amor phia dicit et eiq̄ amatoz phus pro
 ut ait hugo d̄p̄da scolicon pte 2 q̄ phia di-
 amor sapiē q̄ philos grece amor sapiēcie
 latine et sophos sapiā In phia amor sa-
 pie **U**n̄ etiā phia ē ars arcū disciplinā
 disciplināriū q̄ unūsalit̄ rōis ē sibus et q̄
 ē honorāda a taloq̄o prout ait q̄dā sapiēs
Et pap̄ idē in pte q̄ phia in artibz lib̄ali-
 bz de quibz proseq̄t hugo ubi supra bene
 de quibz sūt p̄p̄a cuilibet artis **Et similit̄**
Alphernus in libro de diuisione phie ubi ait
 q̄ phia ē diuīsiū humanarūq̄ rerū certa
 cognitio cū studio uiuēdi **S**apia uēs ē uer-
 tas scē rerū sempiternarū **Et** de hys et de
 phie diuisione et de illis q̄ spectāt ad uitā
 phicā in tractatu de uita phozū **A**d p̄ns
 aut̄ de instructiōe scolasticorū qualis scola-
 res d̄nt addiscē et qualis eos docē **Et p̄mo**
 quales d̄nt eē quātū ad corpis dispoē
Sed quales d̄nt eē quātū ad mētis idus-
 triā siue p̄spiciantate **T**erno qualis instru-
 ēdi sūt quo ad modū docēdi/rectitudinē
Quarto in quibz in formādi/et i q̄bz nō et
 quātū ad instrumētū qualitātē **Q**uinto
 quales d̄nt eē scolāes quo ad uite ueritatē
 et honestatē **S**exto quales d̄nt eē quo ad
 uite sedulitatē **S**eptimo de hys q̄ spectant

ad doctores

Capitulum secundum

Item p̄m̄s ergo ab arcau libealium suae
 phie nobilitate et honorificencia et ob
 professorib̄ x̄ī reuenciam exhibenda ab
 alijs addiscentes illas dnt ee corpis dispo
 et plasmacoe venust̄ prout ait Boetius de
 disciplina scolauum in principio Quia em̄ vide
 du est ne ifans septem̄s ai ducet ad ibue
 du mebrozu mderes dispo sit s̄z et pau ite
 gralu et poit exemplū lechitz iqt thiothe
 filiu lepra t̄mbete castratu lozpede gibbo
 tumete doctrine man̄ pati plebeia expetisse
 obiectione sonozu demonstracem ridiculosa
 Cauendu e ergo ne tales ponat ad phias
 discendas ne phia cotēpnat ob talu defor
 mitatem et ne minga acceptet h̄et ea pro
 fecerit quidq̄ Sicut aut enim Granoz est
pulchro veniens ex corpe vtus It̄ idē Genea
renat epla 6o Sic minga accepta e sapiencia
vel vtz venies ex corpe deformi Item idē ait
 q̄ t̄pis itē p̄ies h̄yem̄s vel estatis noz p̄uēis
 It̄ poit exemplū Boetius de alio m̄disposito
 et deformato abducto ad discendu q̄ postea
 attenuato h̄y p̄tias morbis occubuit stigatē
 camula illo s̄z signo regnate ad ardore fer
 uete Ibidē ait q̄ abaiozū debz ee mediocris
 facultas et potz tenuis p̄tias et vestiu ab
 sit penuria Puei ergo dnt corpe ee dispo
 sita et itegri et sustamētis debitis regu
 lati q̄ volut addiscē ut s̄nt scolasta et t̄pe
 debito dnt mape It̄ de h̄ys s̄at admonedi

ta ipi q̄ hñtes cura eoru om̄ negotioru
 tis et oportunitatibz ecclesiasticis

Capitulum tertium

Secundo sunt explorandi pueri quales sint
 ad mentis industriae suae perspicacitate
 an habeant industriae discrecionis naturalis
 et ingenij uarietatem sicut narrat Agellius
 uicarius nocturnus loquens de pitagora
 philo q̄m esset adulescens et cum victis uincturas
 oneris ferret et de eadem radices ligni plumos
 simul breuiter aradatos fēbat semel obuia
 ut eidemetriq̄ et uidit eū itē dēte expedite
 et uicturā ligni positurāq̄ considerat et a
 tertium illū similit̄ breuiter uinctulo cōphensū
 et postea quasi geometrica librari mētro
 gant quibz sic aradūoluit Quia alij Ego At
 ille dixit ut soluet et cōsimili mō ligaret
 Sicq̄ ille fecit Quidemetriq̄ at̄ igemū br̄ fa
cedi habes nūc meliodamaidaq̄ q̄ mentē face
possis si uis me seq̄ Qd̄ ille amut et adduxit eū
scat et sup̄ m̄ strauit at̄ phiam eū docuit
et postea in centris phus fuit sed aterrimū
sophistarū et prouid ergo explorator ige
mū pd̄ dicti adulescentis dephēdit et ad ma
iorū addiscenda eū ē hortatū Sed cauedū ē
ne uicaces igemo et acuti inmetate tibi
uel poty fiant ebcaores pp̄ q̄ sūt nutendi
frugaliter ut ait Boetius sup̄ et Agellius
plenus lignū an̄ finē ubi ait pueros ipubes z
cōp̄ ē si plumo abo inmō q̄ umo utent
ebcaores q̄ fiē utq̄ hinc elici tarditate
corpa q̄ eoru iprocū fiē Qz narrat var
ro in historijs de lib̄ educādis Lauendū

ergo ne p̄t voracitate ebetes reddat̄
puer̄ et de hoc sup̄ p̄te d̄ ubi de iſtruc
tione puer̄orū

Capitulum quartū

Deinde ſūt puer̄i iſtruedi artificialit̄
et ordmabilit̄ pro eorū capacitate
pro ut ait Boetius ubi ſup̄ dicit̄ q̄
i p̄m̄is figurarū et literarū elementa i literas
reſentant̄ ip̄m̄eda e dilectio quā gēd̄
q̄ artificialiſſa iſtructio Sūt em̄ puer̄i iſtruedi
et attrihed̄ ut diligat̄ literas quas addiſcūt
et ut recte pronūciēt et artificialit̄ cōiungat̄
q̄a niſi in principio ſit iſormēt̄ vix poſtea
p̄nt bene iſormari Et grauius e ac difficilior
puer̄um male iſtructū reſtruedi ſue reducere
ad rectā iſormationē q̄ alii nullo modo
iſtructū Quintilianus in libro
de iſtitutione oratoris de Chimotheo q̄ i
arte tibiariū excellēbat q̄ d̄ res
exigebat et accipiebat ab hys q̄ ſciebant
mule iſtructi q̄ ſi ſom̄o rudes eēt acci
pēt Per imēto Sator em̄ duplicē exigit
laborē ai et delecta ſint p̄iſe iſtitutionis
ſemina et a bono fidelis ſint iſfonda q̄ pul
to em̄ ſanctis e inducē bonū iſormationē
ai p̄ma iſtituta uel documēta tenaciter
m̄hereat puer̄is ſue ſint bona ſue mala
pro ut ait Iero epla 9 A Iſta literarū ſtudia
tenēis melis iſerūt iugēms Idē p̄eity
m̄herē ſolet ſenſibz q̄d p̄iſe ſed eēt in
mēte magna igit̄ diligētia ſūt iſtruedi
di puer̄i nei puer̄ina ex negligētia amittat̄

tēp⁹ suū pro ut ait **Boetius** ubi sup⁹ **Ex**
 diligētia nauigibet opis obtusitas pmo
 litur Et sententiae ac dicta doctorū meo
 rial⁹ cellule sūt comēdāda ut ibi ex epli
 fiat ne cōtingat q^o lothario cōngit q^o ai
 triginta ānis fuisse i⁹ gignat⁹ h⁹ p⁹horū ai
 aduenisset dies ut p⁹esset mediocrib⁹ s⁹z
 puēis quasi eorū mag⁹ assēbat se dubitas
 se auq⁹ p⁹oz sūt enēas **Silit** requisita quo
 dā p⁹ma sillabā s⁹z mgr⁹ qualiter vertē
 m⁹ versu possēt **Rōdit** absurdū eē tān
 nomē p⁹ma breuiā sed acuto accentu
 pronūciā **Itē** ait ibi **Boetius** quātū tē
 pio dure tenuis obtusitas p⁹didit et ip⁹ese
 siue exp⁹ese **Cauēat** ergo puēi ne sic a
 mittāt tēp⁹ et exp⁹esas negligēt addisce
 do et cauēat eorū doctōes ne eos deapiāt
Nec em sūt p⁹ca puēorū pro ut ait **Aug⁹**
Enūcādo p⁹ca sua m⁹ puēia libro p⁹ confessi
Pecabam inquit m⁹ s⁹ribēdo uel legēdo
 aut cogitādo de h⁹is q⁹ exigebat⁹ a nob⁹ et
 seq⁹ntur quō electabar lude et seq⁹nt⁹ pecaba
 fanēdo cōtra p⁹cepta p⁹ntū et mgr⁹orū meoz
 et ibi enūciat de talib⁹ multis de q⁹ ad
 monēdi sūt puēi ut p⁹cauēat

Capitulum quintum

Qonsequēt⁹ ē adhibēda diligētia
 sollers q⁹ puēi i⁹struat⁹ r⁹ce et art⁹v
 fiaaliter et p⁹mo i⁹ gramatica et g⁹n
 inatib⁹ q⁹ diuidit m⁹ h⁹am sillabā et dic
 aōne pro ut ait **Hugo didascalus** p⁹te 2 ubi
 ait q⁹ debet scīe articulata h⁹am sillabam
 p⁹des accentu sic de aliis mouit ibi detīniat

Nisi enim fuerit instructus primo in talibus ordinat
 te et artificialiter vix postea poterit instru
 in talibus. Hoc tamen necesse est scire ut homo sciat
 legere distincte et articulate secundum regulas gram
 maticales ut patet per exempla ut supra hoc
 in De Ideo cavendum est ne pueri primo nimis ibu
 ant doctrinis poetarum fabulosis ut alligant
 earum delectationibus. Ut enim narrat vale
 rius in libro 6 in 3 lacedaemones libros archilochy
 e auitate sua exportari iusserunt et eorum pa
 rum delectationem et pudicam lectionem arbitrarunt
 Noluerunt enim ea librorum suorum iuvenibus ibu
 plus moribus nocere quam ingenium prodesse. Ita
 quod maximam partem aut certe proximam
 nam quia domum sibi iuvenibus obtinens maledictis
 lacedaemone carminibus exilio multaverunt
 Ut enim tactum est super haec res pueros tenent
 tenent doctrinas quibus primo ibuunt. Et ideo
 expedit quod vtilibus et veris doctrinis in primis
 ibuunt. Quod et mores fuit apud hebreos ut si
 aut Origenes super mattheum in principio. Quod scripturas
 a doctoribus et a sapientibus tradidit pueris
 simul et ad ultimum reservari ista salis
 principium. Secundum principium eze et finis et
 tantum tantorum quia ista ardua sunt et in eis
 posset minus intelligere errare. Et ideo
 ut Augustinus de sermone in 2 de fessis. Hoc no
 sit christi secundum mattheum in ipso adhuc lacte matris
 teneri cor meum pie abauent et altere
 timebat. Et libro 6 in 2 quod nomen christi in
 infanti inditum est. Verum ab huiusmodi doctrinis
 et vtilibus et non fictis et fabulosis pueros
 ibuere sentiri. Sunt autem ibuedi in grama

tira ut dicitur et deinde in topica loyca
pro ut ait Boetius ubi supra Completo t
quit non debite huius significationis gra
rudimento ad maius et magis scie
luna procedendum Sic igitur qua solam
vei falsi quod indagatrice nouem re Pr
Hugo ubi supra quod ex omnibus scientiis A spe
cialiter disternerunt atque in studiis suis ad
opus eruditionum in quibus tanta humilitate
est per ceteris omnibus prospexerunt ut quisquis
primum hanc disciplinam summam precepisset ad
aliam noticiam postea incedo magis et
exercendo quam audiendo pueniet Sunt enim
quasi quodam optima instrumenta et erudimenta
quibus via patitur animo ad plenam philosophie verita
tis noticiam Hinc triuuiu et quadruuiu no
me accepit eo quod hinc quasi quibusdam uis vi
uam animam ad secreta philosophie introcat H
ille Naturam uero rationale logica primo pla
to greus instituit quam postea Aristoteles
discipulus eius ampliauit profecit et in arte re
degit Quia uero Terentius Varro primo
dialecticam de greco in latinum transtulit
aut Hubide de modo addiscendi artem
dialecticam ait Boetius ubi supra quod in prae
fatione in ista cognitione eorum quae in apposi
tione non latet copulatio propositionum non
indigna coniectio sunt appetenda terminorum uo
detinacitates quae sunt cathegoreata appel
lamur in eorum mente ipsum debet ut pote
quod philosophice non parum deseruiunt fatiasie
et garrulacoi proficiat Et potest ibi ex
de quodam prudete malis scis ab aliis cau

telis sophystias in die conflictu | disputatio
 nis confusus Oportet ergo talia memoriter
 scire consequenter addiscere et audire libros
 loyales pro ut ibi detinetur Et sic in omni ar
 te vir scolasticus ordinabilis et artificialis
 si expectantibus illius artis debet diligent
 addiscere et studere

Capitulum sextum

Utem autem huiusmodi ubi supra tria sunt
 necessaria studentibus natura exerci
 tium et disciplina In natura consi
 dentur ut facile audita capiatur et
 precepta firmiter retineat Exeritatio ut laboret
 et sedulitate sensum excolat In disciplina
 ut laudabiliter viues mores in se sua componat
 de quibus omnibus ibidem profertur elegant Et de
 studio in omni arte credo quod sunt propria In autem ibi
 duo sunt genera scripturarum primum earum que proprie
 artes appellantur Secundum est earum que sunt
 appedicia arum utrumque oportet scire licet
 artes sine appediciis proficere non possunt face lecto
 re prout ibidem aut superaddes quod duo sunt
 discernenda primum qualiter oportet de arte
 agere Secundum qualiter oporteat rationes illius
 artis alijs rebus accomodare ut ubi gratia
 de grammatice agit que regulas et precepta
 ad hanc artem pertinent tractat Grammatice
 loquitur agit que regulat loquitur uel scribitur sit
 de alijs artibus et utiliter instruit ibi scola
 res et qualiter debent addiscere

Capitulum septimum

Quales aut dnt ee scolasta et a
 qbz dnt caue docet Boenq elegat
 ubis Disapuli iquit subiectio m
 tribz debz cosiste **A**ttenade beuo
 leat doalitate ut fz sit doalis igemo **A**tte
 ty exeraao beuolgaio **A**tteny m qz ad
 iudiedu doalis ad itelligedu beuolq
 ad retmedu et subdit post **N**o sit scola
 ris discola **S**i aut discola qst a scola diu
 sus **S**cola aut grece diat nam no lre qa
 q a vacatde diuisa **D**iscola e em qz discrit
 p viros et plateas et tabnas et p metruu
 cellulas p publica spectacula p popas et
 choreas et p comessatodes et ena p pub
 licas cenas et hor vams onulis effrem lingua
 penulati auo vultu icoposito oibz ythe sco
 la post posita **H**er ille **E**t subdit se multos
 tales vdisse q quibz aut dnt caue subdit
 ibide q a luxue feruoe studeat disapulq
 alienai qua distiguit t pliat **U**na ee i or
 natu **A**lia m coytu **T**erna gulositati assis
 trice seu assistente **A**b hys scolastiqz volēs
 profice m phia dz sume caue prout ibide
 profeqt subdes q metruy nonaia e m ferm
 ianua via i qntis scorpioms pussio msta
 rui sceleru putens iterity i mortis **D**icebat
 nonaia qa an hora nona antiqto no lucebat
 tale accede **U**et hoc aut dugy li e contra
 uel reatans vba **I**uly qz moty voluptatis
 ut e maxm qta unna ssumq phie **C**ogruē
 em cu cognioe magna voluptas corpis no
 pt **I**bidē diat **B**oenq q oportet scolastu
 caue ab ebetantibz et comessatōibz qu m
 nu iquit modice supru intellectu videtur
 confarre caauie **N**o modice supru rone p

turbat intellectu ebetat memoria enervat
oblivione imittit errorem infudit ignorantiam
inducit ubi enim ebrietas ibi furor dicitur ubi
furor ibi nulla sapientia sed disciplina purgat
Oblivio enim est comes ebrietatis ut quadragesima
et hilarius isama Seneca epla 61 Voluptas ebe-
tas est isama aut ibidem Et ideo summe caueda
scolastico prout ait Boetius ubi super ponens ex-
plum de quodam quod talibus ornamentis variabat
et summe consumebat quod postea topus et pauper
factus est Prave autem sunt expedientia in scolastico
pro ut proficiat in scientia ait Hugo dicitur
et Boetius ubi super dicit quod sapiens quodammodo
modo discendi interrogatur Respondit quod
humilis inquit studium querendi vita queta Foru-
timu tacitu puritas terra aliena hec rese-
rare solet multis obstructa legedo Et de quo
libet istorum proficit bene dicitur quod principium dis-
cipline est humilitas augustinus precipue ta documeta
ad lectorem pertinet Primum ut nullam scientiam nullam
scripturam vile teneat Secundum ut a nemine discere
erubescat Tertium ut cum scientiam adeptus fuerit
ceteros non contempnat de quibus ipse proficit
bene Dilectum studium est eius necessarium de quorum
studio patebit istud Scilicet et quod est tam interior
ut per illata desideria non discurrat Et exte-
rior similiter ut omni et oportunitas studii super
petat Similiter scrutinium tacitu quod signat di-
ligentiam meditationis sicut studium in partem operis
Meditatio vero est cognatio frequens in consilio
quod causa et origine modum et utilitatem unam
augustinus rei prudenter investigat Primum ibidem pul-
chre ait Hugo quod lecturam philosophie quatuor
portat Primum philosophos et corpus id est labor et amor

et philemia et agima id ē cura et vigilia
 Copos iquit agūt labor et amor **C**onsiliū
 pagūt cura et vigilia In labōe ē ut agas
 In amōe ut p̄ficias In cura ē ut p̄uideas
 In vigilia ut attēdas **C**athedra phie ē sedes
 sapie q̄ hys suppositis gestai diat **P**ri et
 pulchre uiuētes a fronte p̄t robur illū te
 nē diat **S**aluet labor et amor q̄ foris op̄
 pugūt **A** posteriori puelle describūt s̄z cura
 et vigilia q̄a m̄t̄ in secreto consiliū p̄uit
Similit̄ paup̄tas. r̄ nō sectāi sup̄flua sper
 tat ad disciplinā **R**ec nō et exiliū q̄a phi
 losophantibz totus mūd̄ exiliū ē aut **H**
go ibidem Et de hys polioratoli Am s̄z ubi
 ut q̄ hec sūt clauēs discendi quas senex c̄no
 t̄nsis paucas exp̄ssit ubi sup̄addit q̄ vna cla
 uis ē amor docēti prout ait **Q**uintilian̄
 libro de īstitutōibz oratoris **S**colastic̄ er
 go caueat ut p̄dictis vicijs et hēant p̄dictas
 clauēs ad apienda archana sapie et studeāt
 huiliter et diligenter

Capitulū octauū

Quoniam admonedi sūt scolāes ut
 solliate studeāt ad sapiam̄ apphe
 dā **E**t em̄ studiū vehemēs applica
 rō ai ad aliquid agendū magna
 ai volūtate ut ait **I**ulium rethorica suo p̄
 h̄ p̄ter q̄d em̄ **S** quis **Q**ui arit et sennat at
 cede ad illum ut ait **H**ugo ubi ē **P**itagoras
 in studijs suis h̄at cōsuetudinē seruasse legit
 ut vsq̄ ad septemū s̄m̄ n̄m s̄z septe lib̄alū
 arciū nullz discipulorū suorū de hys q̄ ab ip̄o

dicbat rōne posse audet sed fide dāe vbi
ingrū quousq; oia audiuisset sic q; iā p̄femet
ipm racionē eorū posset iueme **H**as septē
f̄ tāto studio qdē didiasse dicūt ut plane
omēs ita in memoria tenent ut statī singula
eorū putā habent saluet rēgulas et rōnes
q̄ in illis artib; docebat et hinc accidit tot
eo tpe fuisse sapiētes ut plūa ipi scribent
q̄ nos lege possim; **Sed ut ait idē Hugo** p̄
scolāes aut nolāt aut ne sūt modū congruū
discendo seruāe et dāto multos studentes
paucos sapiētes iuemin; **W**onēdist; q̄ sūt
scolāes ut studeāt affectu alit; seruent; cōtū
nue siue iugit; p̄uide siue artificialit; rā
siue ordmabilit; saluet ob amozē v̄e sapie
p̄out hortat; sap; **Du; 2** **S**i q̄s iēis q̄ peccatā
et sicut thesauros effodis tūc scēnā dei iue
niesz cē **E**t hoc ex antiquozū phozū de quib;
ait **Hugo** vbi ē q̄ soli se phie dēdiabāt et
ut eū cōtēplāti vacāent libeig; ea q̄ v̄tū
tes solēt ipedie s; a cupiditatib; q̄ se sub
hebāt **P**memdes iquit phus quidē āmō
in rupe egiptiaca cōsedisse legit; **E**t p̄mo
the; ob ī modū ut ita dīcā medicādi causa
ī mōte cautofo vulturi exposito mēozatur
Et themistodes aī explens centū et septē
ānōs se mori t̄nēt dixisse fert; se dōle q̄ eg
dēt de vita quādo sapē cepisset **S**imilit;
plato octogmta ānōs in docēdi scribēdi
q̄ dōlōe labōe q̄ cōpleuit **E**t h̄ oia sumt
hugo a **I**hēo eplā 33 vbi similit; de alijs
phis **E**t ut vacāent libeig; phie p̄out ait
Hugo vbi ē **A**ly calabāt honōes dly pie

carit hōres diuicias dly acceptis iurys
 gaudebāt dly penas spreuerūt dly contub'
 ma hōm deserētes vltimos recessus et secre
 ta herem penetrātes soli se phie dedicabat
 et ut eo cōteplacōi vacāent libeig quo null
 q̄ vntes tūc ipēdie solet cupiditatibz am
 subiacent Et ibi bene de hoc Hugo et Je
romus ubi ē Et similiter epla 116 De pho qui
multarū possessionū pōā proiecit in pelagg
Abite iquit male cupiditates ego vos nlgā
ne ipē mergar a vob' Phus iquit Jero nichil
populāis aure vile mā apū totā simul sara
nā deposuerūt Et nō faciūt multi scolastic
xpō credētes sed pōnā aggregāt et accumulāt
cupiditates quibz subingūt ut sepe gura gō
studiositas ātīquorū Rā ut ait idē Jero epla
62 Quos dā mudi phos legim' ut totā cogi
tacōem ad mētās cogent puritate sibi oculos
eruisse et de mīfco eorū studio Valēriū d
ca A ubi ait q̄ carnos laboriosq̄ et diuina sa
pie miles siquidē nonaginta āmb expletis
idē ille vūc dī ac philosophādī finis fut
ita se mīfīm in doctū opibz ad dīxat cū
abī cā capiedī renbuisset cogitacōibz i be
rēs manū ad mensā porrigē obliuiscēt et
seqt' cūe g' tūc vīta fruebat' corpe vō q̄ si
alieno carū datū ēat Indē q̄ narrat de mul
tis alijs de quibz in tractatū de vita phoz
De mīo aut' studio euclidis narrat agellū
li A in 10 vbi ait q̄ cū athemēn decreto cā
uerat ut q̄ megāis auis eēt si italyse pede
athemēns p̄sūs eēt cū res ei capitalis eēt
tūc euclides ut audiet socrate sub nocte p̄p'

adue spasset tunc longa muliebris induta et
 pallio versificato colore unctis et caput vela
 tus e domo sua migrans athenas ad socrate
 comenbat ut vel noctis a quo tpe consilioru
 sermonuq; eius fiet pnceps rursq; sub luce
 milia passiu paulo apliq; 20 eade veste illa
 terty redibat at ut ait agellus vide phos vl
 tro curret ut doceat ad fores iuueniu diu tamen
 eosq; sede at opm tpe ad meridiu donec dis
 apuli nocturnu pnu edormat **S**colastia ex
 go stimulat exephis pdictoru sint qeta a tumul
 tib; cupiditatu negotia nonu et studeat vere
 phie ut apphedat veritate et acquiescat cōsilio
 sapiens q; ait **S**apiam scribe tpe vacuitatis
 et q; immoat actu apphedet illa **Sm 38** **H**is
 mqt sapia q; vigilat ad fores meas quotidie
 et obseruat ad postes hostiu mei **Ps 8** **Q**ui
 em sic vigilat sedulo studio gra deperdiuante
 asseqt sapiam **Un sequit ibide** **C** me iue
 neit iuemet vitam

Capitulu nouu

Ex pdictis patet quales dnt ee sco
 lastia quo ad uite honestate **Debet**
 em ee a vicijs pnumeatis imacula
 ti et stuosis opib; imaturi **Un phi**
 atiq; instruebant discipulos suos quo ad mo
 res prout ait **Iero epla 30 q** **I**potentes ad
 iurat discipulos anqum doceat et i vbiis suis
 iuracō pellit sacramentoq; extorquet file
 au sermone incessum in a suctudine more s; q;
 describit quanto magis nos prout ibi cochu
 dit **Unusa em phiam** ruocauit socrates ad

mores opponendos aut Sen epla Ac Et idē
Aug de ciuitate dei li 3 ca 3 Q Socrates
p̄mo vniuersam phiam ad corrigendos atq; co
ponendos mores fuisse memorat Et idē tul
de tustul q̄stioib; li 4 p̄ p̄n vbi bene de hoc
Magnū ignominia ē scolasticū uigil audierit
p̄cepta et r̄gulas phie nisi fuerit maturior
et morib; honestior q̄ laycū q̄ ml tale audit
Sūt aut̄ alia profana scolasticas q̄ nūat hoc
li sup̄ dicto sicut cōstāne stabilitas quia ut
ait Quid m̄ dilectionis opusculo laudig con
stantia qd̄ i cōstāna nequis Prima p̄dit secūda
pata dissoluit Prima p̄dit secūda recedit p̄
colligit secūda collecta dispergit Et exēplificat
de quodā q̄ voluit cōtrariū p̄mo sive scolaf
ticū de inde fastidit id ē grauātū fuit m̄tator
postea tedio ad milia se transtulit de idē tri
tus itēto studijs m̄hiabat et sic i nullo pro
fecit Itē utile ē scolasticis ut sic suarū cō
plexionū discretā cōsiderāo quā alit̄ dnt̄
laborāe melācolia et alit̄ colerica ut ibidē
exēplificat Idē prodest scolasticis ut sit
i eis m̄grorū dilectio uenerāo ditorū ab
illis credulitas sive sup̄posicio cū eisdē m̄sio
sive cōhabitatio mulierū sicut uelūm et
lotrias rura accessio seruorū biliguū et de
trahētiū exclusio bonorū fortiorū et fidelū
aduenio sup̄tū uel expensarū sufficiens
prouisio De q̄b; oib; prosequit̄ prolixē vbi
sup̄ra iroduces exēpla de p̄dictis p̄dic
tor ergo diuinū cōfens cū scolasticis de p̄dic
tis hortet̄ eos ad illa q̄ sūt eis profana de
hortādo a cōtrariis

Seq̄r̄ distinctio secūda quāte p̄tis

Distinctio 2^a quateptis
huosune

Capitulum primū

Deinde sūt admonēdi doctores de
hys q̄ spectāt ad eorū officiu et
p̄mo ut sit ad tale officiu hōrabil
castitas Deinde ut sit vite et mo
p̄fectio Fernout sit doctrine veritas et rech
tudo De p̄mo sciēdu q̄ nō debet ascendē ad
gradu magistrale nisi sit p̄ditū sciēti et
clarū v̄tutibz ut ait Boetius vbi sū Chai
ad magistrū excellētia bone idolis iuueis
velit accedē e ut sciat q̄ ad tātū nois p̄ti
net reuēntiā ut q̄q̄ scita uel q̄scita exp̄mē
noscat Et ne scriptorū cōmissionē se totalit
comittat et ut librorū copiam accipiat ac eos
q̄salat nō op̄q̄ fuerit nec tñ eis oīmo credat
q̄a miseri ē igem̄ semp iuētis vti et nūq̄
iuēmedis Et ibi profēq̄t de mō quo sole
bāt atq̄ magistrū sive iape in facultatibz
athēns uel rome enumeras q̄ caueda sūt
talibz nec nō q̄ sūt necessariā Huius ē em
ignominia ip̄ito et ydoote ascendē gdu
magrālē q̄ magistrū discipuli remanē ne di
ant ei illud ad Rōz Qui aliu docēs te ip̄m
nō docēs p̄p̄t qd̄ em̄ id Anq̄ loq̄r s̄z docē
do discē audiēdo Idēo Jacobi Volite
plures magros fieri Cū aut̄ fr̄s ē magist
uel doctor oportet ut morū honestate pol
leat ait Boetius vbi sup̄ Sit it̄q̄ in s̄mone
verax i iudicio iustū in cōsilio prouidū
i cōmissio fidelis constans in vultu pius
in affectu i v̄tutibz in signis bōitate lauda

bilis It seqt^r Nulla siquē res magis ē p
 uiriosa disapulo q̄ vita magri contume
 liosa It pont exēplū infusa em sepissime
q̄fidi videm⁹ ex fendo vase vab em fetidū
corrūpit a quas et sic similit doctna viles
at ex ignominiosa vita docētis Qu vult
ergo proficē suis auditorib⁹ viuat abiose
ut eos mformet et de h^o Sen epla Abbi
q̄ q̄ plus hōies oculis q̄ aurib⁹ credūt
lōgū em iter p p̄cepta bzue effias p exē
pla zenone om̄ dicētē nō ex p̄ssisset si eū
tū audiuisset obfuaunt illū ut ex formula
viuēt It seqt^r turba sapientū pl⁹ ex vō
Socratis truxit et ibi bū de hoc Ignom̄o
sa em vita docētis faat eū cōtēptibile
apud disapulos uel auditores ex q̄scripti
sua doctrinā q̄a ut ait Tul² de tusculis
q̄stomb⁹ Ut tū vita pugnet oro turpissi
mū ē sicut gramatiā profess⁹ lōq̄t barba
rice aut ut absurde canat q̄ vult se habere
musicū sic ph̄s i vite rōe petās turpissime
deliquit i vita It fm̄ illud Quo vita des
piat istat ut eius p̄dicatio cōtēpnat pro
ut ait Greg sup eze li 2 om̄l⁶ Sic ex pte
ista q̄ vita docētis despiat et eius doctna
cōtēpnit It ideo sūme debet laborāe ut
habeat vita honestā q̄ vult pro ficē au
ditorib⁹ q̄ ulātem obē disapul displa
vita magri et imodestia Ut em ait Jero
epla 2° Magr probe etatis et vite eru
ditionis q̄ ē eligid⁹ net puto erubescat
doct⁹ vir id facē in pp̄m qua vigne q̄d faat
Aristoteles i philippi filio ut ipi librozū

utilitate uia monstrat lraurū. **N**ō sūt con-
 tēpnāda q̄si pua sine qb̄ magna constāre
 nō pnt. Et sequit̄ **G**regorū narrat hystoria
 Alexandrū potētissimū regē ī morib̄ et
 ī cessa leondis pedagogi sui nō potuisse
 care vias qb̄ ad huc puul̄ fuerat infectus
 proclius ē em̄ malozū emulano et quozū v-
 tutes asseq̄ nequis ato mntāis uiaa. **H**erille
 Piculosa ē ergo discipul̄ p̄sa uita doctoris.
Proudent̄ similit̄ doctor q̄ rē doceat et
 artificialit̄ unūqueq̄ s̄m̄ suā capantatē
 et s̄m̄ auqlib̄ artis exigentiā prout h̄m̄
 ē sup̄. **U**n̄ hoc aḡ ubi s̄ q̄ doctor tenet eē e-
 ruditus. **P**us em̄ oportet ut discat q̄ docent̄
Debet eē māsuety prout oportumū ē. **D**eb̄
 eē rigid̄ ut lites dissoluat oblatrātes re-
 mordeat obloquētes rep̄mat proteruētes
 castiget. **D**ebet eē atiq̄ nō ī am̄ s̄ s̄na
 debet eē nō negligens nā sicut m̄ in vno q̄
 ope inuenit̄ cōstancia ita unū se doct̄ et dis-
 cipline nouā ē negligētia. **D**ebet eē nō ar-
 rogans prout de h̄is oib̄ profeḡ. **H**oc aḡ
 ubi supra. **M**agna ergo ars ē sic rē unūque
 q̄ s̄m̄ suā capantatē et cōditiōne et ī q̄
 libet arte ex p̄p̄is s̄m̄ suā exigentiā obser-
 uatis dictis arūstāis pro loco et t̄p̄e. **I**dr̄ ue
Ut em̄ **G**reḡ mor̄. **S**im̄ h̄is. **I**n dē qd̄ di n̄tē
 ē ut causa robozet tēp̄ et p̄sona pensetur
Si ubi sentēne ueritas roboet. **S**i h̄ic t̄p̄s
 cōgruū postulat. **S**i et ueritate sentēne
 cōgruētiā t̄p̄is p̄sonē qualitas nō īpugnet
Noneat̄ ergo doctores et p̄dicatores dei
 de p̄dictis

Lexiōne s̄cū

Scolastia ergo tñ docētes q̄ addis
 cētes sūt admonēdi de artificio
 so studio in libris pro ut ait **Gen**
ep̄la 2 Distribuit librorū multitudo ita q̄ n̄
 lege nō possis quātū habuēis satis ē habē
 quātū legas Sed mō m̄q̄s h̄nt librū euoluē
 volo modo illū Sed fastidiēns stomachi ē
 multa degustāe q̄ p̄eo vāia sūt et diuersa
 iquāt nō alūt probatos itaq̄ semp lege et
 si q̄ ad altēos dūit libuēt ad pores redi
 ille **Monet** ergo ut fiat diligēs inspectio et
 inspectōrū ip̄ressa rememōatio **Uñ ibidē ep̄la**
6 Nō refert q̄ multos sed q̄ bonos hēas libros
 lectio s̄m̄ prodest vāia delectat **Multitudo**
 em̄ librorū onēat nō istruit et famigē pauas
 aut ubiq̄ te tradē q̄ errāe p̄ multos **Monachi**
 em̄ m̄lia librorū alexandri arserūt **Cū** em̄
 inuābiles sūt libri nō p̄t hō pueniē ad in
 spectiōnē oim̄ **Suadeat** ergo in autē has et
 valibz **Nō** em̄ ē fins faciēdi libros em̄ 3 **Sz**
 cū sūt sciētie noyie et alie vtilēs scolastica sūt
 admonēdi ut nō intēdāt noyie sed fructuos
 et vtilibz pro ut ait **Augg** h̄ 2 de doctrina
 xp̄iana an̄ fine **Videt** m̄chi iquit studiosis et
 igemosis adolestētibz debē p̄cipi ut nullas
 doctrinas q̄ p̄t ecclēsiā xp̄i exercent tamq̄
 ad btām vitā adipiscendā sequi sed eas so
 brie et diligent̄ diuidēt **Et** seq̄t **Alienēt**
 studiu a sup̄fluis institutis hom̄ rē **Et** ibi bñ
 de hoc **Itē** em̄ sapia de sursum descendēs et
 terrena aiālis dyabolica **Iaco 3** **Illā** celestē
 dñt appetē et exgrē ad sciētiās ad ip̄as
 dirigentes et cauē ab aiāli dyabolica trena
 sapientia

Capitulum tertium

Item sunt admonedi ut recta intentione scientiam acci-
 rant et recto modo ea utantur non elevando se ex fac-
 tibus suis sed magis humiliando. Scientia enim in-
 flat Cor. 8. et in multa sapientia multa indigna-
 tio aut eadem per se. Et de hoc bene Bernardus super Cantu-
 3. Et inquit in se omnis scientia bona quam cum veritate sub-
 mya sit et sequitur. Aut non probat apostolus quia ait. Non
 plus sapere quam oportet sed sapere ad sobrietatem
 omni per se. Non probat inquam multa scientie sed scientie
 modum nescientem. Quid ergo dicit modum scientie
 dicit quid nisi ut quo ordine facias quo studio quo
 fine quam nosse sciat. Quo ordine ut id plus quam
 maturum ad salutem. Quo studio ut id viderem ad
 vehementer ad amorem. Quo fine ut non ad iu-
 stitiam vel gloriam aut curiositatem sed ad edificandum
 tantum vel proximum. Sunt enim qui scientie volunt eo
 fine tantum ut scientes et turpis curiositas est. Et sunt
 qui scientie volunt ut scientes videantur et turpis vanitas est.
 De quibus satiricus. Scire tamen nichil est nisi te scire
 hoc scienter alter. Et sunt qui scientie volunt ut scientiam
 suam vendant pro pecunia et pro honoribus et
 turpis questus est. Et sunt qui scientie volunt ut edifi-
 cent et caritas est. Et sunt qui scientie volunt ut edifi-
 cent et prudentia est et huius duo ultimi non iu-
 vant in abusione scientie. Alii autem omnes audi-
 unt. Scientia bona et non scienter peccatum est ex Ja-
 co 3. et Luc. 12. Verus scientes voluntate dominum et
 non scientes vapulabit multis et potest esse in
 bonum. Liby idigesto et qui non habet bona de
 correctione malos generat humores et corrumpit
 corpus. Ita scientia multa in gestis stomacho
 aie qualis est memoria si non fuerit de cortice
 igne caritatis per actum aie et mores transmissa

magis corrumpit vitam hominis quam nutrit ut de tali
 dicit propheta Ventre meum doleo Je e Scolar
 tis ergo quod dum est discipulus acquirat scientiam stu-
 diose quoniam est doctor doceat artificialiter et semp-
 utatur scientiam recto fine

Capitulum quartum

Et quia sacra scriptura est contentiva omnis sa-
 pientie prout Augustinus dicit licet de doctrina
 christiana in fine. Quidam homo extrahit dicit
 si noxium est ibi dicitur abicit in scientia scripturarum
 si utile est ibi inuenit. Ide eam epistolam quod promissum
 est de copando duobus preceptis domini in quibus dicitur
 ibi enim phisica quia cause naturarum omni in deo. Ibi
ethica quia non aliunde bona vitam informat nisi
 deum saltem diligendo. Ibi logica quia lumen anime
 non nisi deus. Ibi salus reipsum quia nemo non condit
 nisi per christum dicitur nisi in titulo fidei. Ideo omnes
admonendi ad studium sacre scripture prout
 ait ipsa supra iurans ad hoc prout dicitur Audite
 qui de rebus magnis locutionibus et apertis la-
 bii mei ut ratio producat veritatem meditabitur
 guttur meum. Et sicut ipsa est excellens alia
 scientia uel phisica sic studens debet in ea esse per-
 fectior studentibus in aliis scientiis et sua studio
 sit ordinata. Qualiter autem in ea sit studen-
da docet Hugobon dicitur in scolion parte in ubi
ait Quidam scriptura habet triplicem modum
 legendi scilicet quo ad historiam que est quasi alphabe-
 tum et quo ad allegoriam et quo ad tropolo-
 giam. Qualiter autem sit studendum in scriptura fin-
 istos modos ibi profert bene. Unde studens
in sacra scriptura non confidat de acumen ingenii
 sui nec de subtilitate sententiarum nec de sub-

tilitate scrutum ner de sedulitate studij sed
 de bōitate dei et pietate orōis siue oraculi et
 hūilitate cordis m̄tūm. **Aut** em filij dei loquēs
 ad p̄rem **Matth. 11** Abscondita haec a sapientibz
 et prudentibz et reuelasti ea puulis. **Intellan**
dat em puulis. **Optauit** quāt et dāt q̄ m̄ch
 sensus. **Inuocauit** tūent in me spūs sapiēcie
Sap. 1. **Uī** narrat cassiā in collatōibz p̄m
 et cassidz in li de iustitiā scriptūru de ab
 bate theodoro q̄ ai de explanatōe obscure q̄
 tōis iqrēt 1 diebz et noctibz i orōe ifatiga
 bilis p̄stiat donec solutiōem eiꝝ reuelate dño
 agnoscerēt. **Et** idō ait **Lussianz** monachū cupie
 tē ad scriptūru noticiā p̄tinge neq̄q̄ debē
 labores suos erga cōmetāiorū libros ipeude
Sed oem industriā mēns et itē oem cordis
 grā emūdatōez uiaozū carnaliū deterge qbz
 expulsis cordis oculi sublato uelūmē passio
 nū scriptūru sacramēta cōtēplāt. **Et** pōt
 exēplā de oculis carnalibz et lumine uisibili
 qd̄ intuet̄ oculi nālī ablatiōis uisibiliorū
Cū oī ḡ hūilitate et oī cordis sanctitate et
 cū orōis pietate et ai opibz eq̄tate uanditōes
 facre scriptūre in ea studeāt. **P̄m.** **Fili** cōcipit
 re sapiam et seruū iusticiā et deus p̄bebit illā
 tibi. **Et** studeat ordmate et artificialit. **P̄mo**
 in faciliōribz s̄z in hystōia scriptūre p̄seuerā
 da. **Et** q̄a res in scriptūa sūt significatiue. **De**
 inde studeat in faciliōribz intelligētijs ut
 p̄tingat ad profundiores et altiores quāt ait
Hug. **Instruedz** q̄ studens s̄z in scriptūa qd̄
 taudē debeat. **De** idē i formā q̄ qualiter ea
 q̄ sūt agēda p̄ficiant. **Quā** duo iquit p̄ces ipe
 mo equales studio lectiōi itendūt sed nō
 equaliter proficiūt quāt q̄ d̄siret q̄ et p̄u

deus laborat. **S**unt enim tria que nocent studio legentium scilicet negligentia quam ea que sunt diste-
 da permittuntur. **I**mprudentia quam congruus
 ordo et modus in eis non fuerit. **E**t fortuna quam
 paupertate uel infirmitate uel doctorum pua-
 agone apposito quis retardat et sic suideat
 ut operetur. **I**n autem ibidem. **N**on sic eum teneat
 lectio ut ab ope bono vacare compellat christiana
 non philosophica lectio exhortatio non dicitur esse occupatio
 et bona desideria pacem non uacant. **U**n et nar-
 rat ibi de quodam probabilis uite que multum
 flagrabat amore scripturarum et desiderio sa-
 pie fructus. **I**mprudenter spiritus simpliciorum
 scripturis cepit profundum rimari et obscurum
 et enigmatibus scripturarum enodans et
 mysticis sacramentorum intellectibus insistere.
Sed mens humana non sustinet tantum pondus non
 solum ab utilibus sed a necessariis actibus cepit
 cessare. **V**iso quod uero in contrarium ex scripturis
 occasione erroris accepit quibus noluit ut in
 modo anime discretio sed in seculo dauna
 tandem per reuelationem et admonitionem apostolorum
 carum scripturarum studio inuenerit sed sanctorum pa-
 trum uitam et martyrum triumphos frequenta-
 ret sic quod in breui ad statum pristinum est reductus
Ideo quod **S**icut qui mel comedit multum non
 est ei bonum sic qui scrutator est maiestatis oppo-
 nemur a gloria. **P**er gradum ergo ascendat
 qui sunt lectio scilicet doctrina meditatio oratio
 operatio contemplatio lectio enim intelligentiam
 dat meditationem consilium prestat. **O**ratio petit
 contemplationem inuenit prout ibidem. **D**ominus presertim
 de his beatus. **A**udiens ergo scripturas et stu-
 dens in eis ope impleat ea que audit sicut fecit

Panurg abbas de quo narrat libro q̄ h̄
 tozie triptite **Q**uā cēt smelris ascedit
 ad quēdam ut docēt q̄ cū audisset pm̄u
 sic illi psalm **O**xi custodia vias meas
 ut nō delinquā in lingua mea **S**enā dū vsu
 nō ē passus audire dices si potes iplē h̄
 l̄ isto vsu tñ sufficiat m̄ mō **L**ūq; doctor
 culpā et eū postea q̄ p̄ sex mēses ad eū nō
 venisset vsū illā adhuc ope nō cōplem
 postea vō a quodā requisit̄ an vsū suū di
 diasset et cōpleuisset quadraginta nouē
 āns iquit vix eū iplē p̄ualu **A**d exēplū
 ergo istis vir scolasticis in sacra scriptura
 studens ope iplēat eū q̄ audit ut ex ope
 augeat sapia **P**ie em̄ agentib; de; de
 dit sapiam em̄ **E**t sicut studētēs in
 alijs sciētijs dnt̄ cauēā p̄uā itēnoē **I**n
 studens in sacra scriptura et eo magis q̄
 ipa p̄fectior q̄a sūt nōnulli q̄ diuīe s̄p
 ture sciām appetūt ut diāas congregēt
 uel honōres obtineat uel famā acq̄rāt
 quorū intēno quāta p̄uā tñ miserāda
Sūt alij quos audire delectat v̄bū dei
 et opa nō q̄a salutifera sed q̄a mirabilia
 et diuīa p̄romā i fabulas cōmutat **E**t
 sūt alij q̄ sacra scriptura legūt ut sint
 pati oī postēt reddē rōnē de fide et
 ut im̄icos v̄ritatis destruat im̄geru
 ditos docēat et viā v̄ritatis p̄fectis
 cognoscāt et alag secreta dei intelli
 grant arcus amēt quorū deuōio est
 laudāda **P**im̄ sūt miserādi scādi in
 uādi tērci laudādi prout ait **H**ug

ubi s̄ p̄duator q̄ d̄inḡ alloquēs scolaf
tuos debet explorāe ī q̄b̄ fr̄iēms̄ su
dēt et laborent et prout vidēt expe
dire cū eisdē conferre de p̄ditis

Sec̄da t̄xta p̄ncipalis ps
huius t̄xtus s̄ūme

Arumēatis mōis aq̄b̄ s̄ p̄te r̄ q̄lū
m̄formādi sūt v̄i scolast̄m̄ n̄t m̄
hac p̄te sexta restat vidē qualiter
īstruēdos sūt v̄i religiosi Et p̄mo d̄icēdū ē
de p̄māia sacre religiōis īstitutōe Sec̄do
de em̄nētia religiōis et eiq̄ dignitate Ter
cio de trib̄ s̄b̄alib̄ religiōis q̄ cōsist̄ ī obe
diētia paup̄tate et castitate Quarto de alijs
v̄tutib̄ q̄ sūt p̄fectiōi religiōis necessarię
Quinto de religiōis utilitate Sexto de ī
mēsitate p̄m̄ religiosorū Septimo de p̄
uersitate ī religiōe male v̄ueniēti Octavo
de pena malorū ī religiōe existēti et du
ob̄ suos ī malis termināti

Distinctio p̄ma sextę ptis
huius s̄ūme

Lap̄m̄ p̄mū

De p̄mo q̄ h̄ s̄c̄dū ē q̄ s̄m̄ Auḡ
n̄li de vera religiōe Vera reli
giō ē qua v̄n̄s dē colit̄ et purga
tissima pietate cognoscat De s̄m̄ eū de
de a d̄eliso cap̄ Religio nichil aliud ē q̄

cultu dei ¶ In fm pap Religio dñi ē eo qd vñ
 deo seruēdo nōn nōis religamq̄ ist dicta
 ē religio eo qd deū reelegimq̄ quē negligē
 do et peccādo qñq̄ am scām q̄ fm eūdē In
 pro ut ad pñs de religioe fit menao Religio
 ē superogano deuonoris cultu dñi adiple
 tōe q̄siliozū euāgeliozū ¶ In Auḡ de vca re
ligione Religio ē studiu sapie Sed vca sa
 piēna ē adiple dei cōsilia

Caplm scādu

Religiosoz vō cōuētū pmo samuelm
 stituit iugit dño psallēnū prout di
 at m̄gr in historis sup illud Re lo
 Obuiū hēbit gregē ppharū de excelso descē
 denū et an eos psallēnū ist dicebāt pphē
 tae id ē laudāe deū prout dicit i b̄ Et fm se
ro epla 62 Religiosozū psona gesserūt p
 phē Rā filij pphetarū quos monachos in
 veteri testamento legimq̄ edificabāt sibi ca
 sulas ppe fluētū iordanis et turbis et in b̄
 b̄ derelictis poleta et herbis agrestibus
 vicitabāt h̄c instituit obfūado bt̄is iō bap
 tista Auḡ vestis erat aspa s̄ zona pellicea
 et mel siluestre edebat in h̄mo

Distinctio 2ª sexte p̄is huius
sume

Caplm p̄mū

Deinde h̄c vca q̄ instituit et autēti
 caruit dei filij qñ ipse paup̄ in t̄gres
 su et p̄gressu et in exitu vite sue pau
 pes elegit in fide dūes audā n̄ 19 Si mo p

fertur eē vade et vede oia q̄ habes et da pau-
 pib⁹ et veni sequere me nō habete vbi caput
 meū rectimo vñ et tale vitā religiosa duce-
 rūt discipuli post ascensionē dñi qñ null⁹ di-
 cebat aliquid eē suū sed erat illis oia cōia
 prout dicitur Actus Tale enā vitā hebāt crede-
 tes Alexandrie sub bto marco euāgelista si-
 cut refert philo vir doct⁹ i ecclesiastica his-
 toria li 2 cap 16 vbi mira narrat de vita illoꝝ
 sic dicens In em pmo renūciabat om̄i cū-
 tis facultatib⁹ et extra urbē egress⁹ in ortul⁹
 et pius agellulis degebat refugietes ipais
 posuit et vite dissimul⁹ cōtubina. Sciētes hō ipse
 dūmeto eē arduū volētib⁹ iter vtiū mcedē
 sōmnenā velud fidamētū pmo i uia collo-
 cauit et ita deinde reliq̄s sup hūc edificauerūt
 vtiū abū potūq̄ null⁹ eozū caput an sol⁹
 oasū cura corp⁹ nō nocte sonātes. Nonnulli
 post tridū aliq̄ q̄to die alij seyto die corp⁹
 abū indulgent seorsū vñ seorsū fise cōgregāt
 vñ nemo gustu cōtingit sed nec quālibet
 carūe tm̄ aqua poculū et panis tū sale uel
 psopo abyerat. Nō fm̄ Joh̄ cassianū li 2 colla-
 tionū Publino a hñ pegerūt q̄ illi q̄ sub
 apostolo nūc di norma i cōi suscepert

Capitulum secundū

Publino eē ergo et emnes vitā religio-
 sa quā dei filij et sui discipuli sic p̄m-
 to instituerūt de quo loq̄t bñs Berny
 in sermōe de natali dicit Rasatur⁹ dei filij
 elegit q̄ fuit carū molestus q̄a nat⁹ in pau-
 pē domo et hyeme asp̄iori rē. Sed nō tale ē
 iudiciū mūdi. Int q̄ iste fallit a mūd⁹ errat
 sed diuinā ipossibile ē falli sapiām. Nō qu-

cuiq; p'dicat cōtraria falsa ē ei; doctina q'a anti
 xpiana Et seqt' In rebus om̄i affluentia sed pau
 ptas nō inemebatur deo. Hanc ergo cōcupis
rens dei filius descendit ut eā eligeret et eā
nobis sui estimatōe p'iosa faceret Nō ē g' det
hendū paupertati volūtate p'p' xpm assūpte
Quō oīa relinque p'p' xpm meli' sit q' monaste
ria construe et paupēs sustentare prout 1^a
eplā 116 Extrius iquid ad nepotiam monasteria
et multa te pauperū numerū p' mīlās di
uine sustentat Sed meli' facēs si et ipse fuit
monachus et paup' inter sanctos uiuēs q'u plū
deo facit q' se totū deo donat q' sua ad qd' pro
bandū euidēs ex eplā pōit b'ns Anselm' de si
multitudib' de duob' singulas arbores h'ntib'
quorū un' d'nō suo dedit fructū arboris sed
arbo're retinet d'nō suo Alius Sat arbo're totā
simul nō fructū nichil sibi retinēs et deo plū
iste laudat q' p'm' Sic et ille p'fect' facit
qui se et oīa sua deo deuouet q' si sua deo t'bu't
et se ipm volūtati p'p'e r'inet U' et Si ergo
sup' eū 1^a om̄i' multū dimisit qui at re
possessū cupie p'p'e remittit multū q' di
misit q' sibi nil retinuit et seqt' Quia a seq'
tib' dimissa sūt quāta a nō sequētib' cōcupis
ci p'nt et deo religiosus si nichil cōcupiscat
post dimissa p'mā d'g' ē tāq' si multa dimisset
regna U' et paup'ib' d'at d'nō Matth' 1^a
U' paupes spū qm̄ ip' it et deo ad vitā reli
giosam et volūtate paup'em hortat 1^a
eplā 33 ubi sic d'at Ecce ex collo puul' pen
deat nepos licet sparsō crine et scissis vesti
b' v'beū q'b' te nutriet mat' ondat et t' lūne
pat' iaceat p'calato p'ze p'ge sūm' oculū d' v'x

illū crucis euola solū pietatis genge i hat
 ve eē crudele Sz fm Jerō eplū 19 Adūsh
 vigilantiū sūt aliq̄ dīcētes Si omēs se re
 clūserint et in solitudine fuerit et religioe
 quis celebrabit ecclesias q̄s paupes sustenta
 bit quis hōies seculiēs deo lucrifacet Obz
 rādīt Jerō ibidē Si omēs fuerit ten fatu
 quis eēt sapiēs et addit rana ē v̄t̄ uera plu
 bz appentur et v̄tm̄ eēt omēs qd̄ pauca
 sūt de quibz multi sūt vocati pauca v̄o elā
 Inuit ḡ q̄ her ē m̄uoz v̄t̄ vendē oīa et se
 qui xpm̄ q̄ nullas celebrāe et paupes alere

Capitulum ternū

Merito ergo hec vitā diuina et apli
 ca cōmūta da quā et s̄a monachi
 in egipto sub triplia mōachozū ḡnē
 duverūt de quibz Jerō eplū 8 e ad eustochū
 aut Pyra in egipto monachozū fuerit genēa
 s̄s cenobitariū q̄ i cōi v̄uebāt Et anachoritarū
 qui solū in desertis habitabāt Et alij quozū ge
 n̄s dicebat̄ lingua eozū rem̄th̄ q̄ b̄miuel t̄m̄
 v̄uebāt De p̄m̄s aut̄ ibidē q̄ nullū m̄ abo
 eozū strepitu nemo m̄ abo loq̄t̄ sed sola lāo
 aīe refectio audit̄ Quir̄ pane legumibz
 et oleribz que solo sale condūit̄ v̄m̄ t̄m̄
 senes accipiūt et seq̄t̄ Vite v̄o anachor
 itarū t̄arū auctor paulū illustrator Antho
 niū s̄ p̄nceps Jo baptista Huius v̄o vite re
 ligiose excellētia oīsa fuit b̄to Anselmo
sicut dicit̄ in lib̄ de similibz in fine Ad quē
 vēit āgelus dices Vis vidē quibz ē mona
 ch̄ verus Et ille Volo Et duxit eū q̄si cō

specu magni claustru et speciosu et aut q
 n̄spice et asperit et erat pietes omes obdu
 tu argento purissimo et i medio h̄ba vires
 et ip̄a argentea moll et redoles et ultra
 humana op̄mone delectabil' h̄uq̄ p̄uenob
 habitūe elegisset ductor ei ei spospōdit s̄
 uellet vera on̄de p̄uam et monachū bonū p̄
 fitē h̄itūe tūc posset ibidē

Caplm q̄rtū

Qonsistit aut̄ vita religiosa i t̄b̄ p̄ri
 cipalib' s̄z i volūtaia paup̄tate In s̄
 cern castitate i p̄fecta obediētia
 h̄uamitate ut sic rep̄mat et cōfidat m̄d̄
 tr̄mūq̄ cōsistens i q̄su auāine fluxu carnal
 imūdiē et fastu sup̄bie P̄n̄ m̄ytorū tr̄m̄ h̄gūa
 dom̄ ē abrahē Gēn 12. Egredē de tra tua et de
 cognatōe tua et de domo p̄ris tu P̄n̄ m̄ h̄ys t̄b̄
 consistit p̄fectio vite s̄z i amōis eleuāde ab i
 finis In libidmū cōhibicōe a fedis et m̄adhesio
 ne dēi i s̄m̄is Put aut̄ In q̄ ep̄la 82 sentētia
 liter At seq̄t qui xp̄o m̄h̄et et t̄cū credit m̄i
 mū non diligit In medio nō sup̄bit et ita ihe
 rē s̄m̄o fit ydoneus In h̄ys igit̄ trib̄ p̄ductis
 ē p̄fectio Sed paup̄tas volūtaia p̄t xp̄m
 assūpta p̄mū ē religiois fūdamētū et ideo
 saluator de b̄titudib̄ et eorū m̄entis loquēs
 p̄misit dices Mathei quito. Beati paup̄es
 sp̄i r̄ p̄ hor̄ m̄uēs q̄ ip̄a paup̄tas ē fūda
 mentū virtutū et beatitudmū.

Caplm quātū

Ad h̄ar paup̄tate se obligat religiosi
 quōsmode s̄m̄ status sui exigentiam

Vel ad nichil hndū ppū nec ī cōi nec ī spali
 cuymōi sūt professores regule sancti fran
 cisci Vel ad nichil hndū ī spenali sed ī
 cōi ppū ut professores rgularū bti bndū
 et bti Augū et aliarū regularū a sede apos
 tolica confirmatarū cuymōi sūt cartusienēs
 hospitelarū et tēplarij et alij q̄ plim **De**
 ergo paup̄tas ē ab oib9 obseruanda q̄ aut d
 libro 2 ī vitā spūm pte 6 **Thesaurū** monachi
 ē volūtaria paup̄tas q̄ ē diligētē custodiēda
 ne sicut p̄iosus thesaurū auferit minuitur
 aut uoletur **Un** narrat **Grego li 3 d** pal
 de ysaac q̄ dixit monachi q̄ possessionē ī
 terra q̄rit monachi nō ē **Sic** q̄ metuebat
 paup̄tatis sūe sēmitatē p̄de quo diuites a
 uari solent diuitias p̄tūras custodie **Un**
 cōie ē p̄bū **Monachi** q̄ ppū obulū h̄z obu
 lū non ualet **Et** ideo quidā s̄cis ml habe
 volens v̄didit eūā m̄ dicit **Ip̄m** v̄bū v̄
 dicit q̄ iubet oīa vendi et dāi paup̄ib9 xp̄i
Itē et p̄ncipes gētiles multū eorū ml habe
 volūt ut **fabrius** de quo dicit **Valeiū** li
 3 **Quirū** et argenti et p̄iosa alia
 refutabat et ip̄m lonplete faciebat non
 multa posside sed modica desiderāe **Et**
Sen li de prouidēcia dicit **Demetrius**
 diuitias p̄oient onguillas bone mēns exis
 tm̄as **Et** ideo seq̄t̄ ibidē **Cotēpne** paup̄
 tatē nemo tā paup̄ q̄ natō ē **Et** **Iero con**
tra Ioumannū narrat de dyogene q̄ ha
 bitabat ī dolio et manu cōcaua bibebat
Cui q̄tmēna **Alexand** v̄m̄tē nō potuit
 ad quē cū ī sole sedētē accessisset hortu
 renū q̄ ut petet quātip̄ vellet ille **R̄ndit**

Nichil aliud q̄ro a te nisi ut nō stes mē me
 et solē prout narrat Valerius ubi sup̄ It
 socrates pond̄ q̄ uirū mare proient dices
 Itē i profidū male cupiditates mergā vos
 ne mergar a vobis Fugit p̄dicti legis di
 uine ignāi hoc fecerut quid factū sūt xp̄ia
 in et papue religiosi a x̄po hoc fare edocti

Capitulum sextū

Sed quā paup̄em nō sūt comedabi
 liorem paup̄tas si sordes et p̄ta
 nō cauet s̄m̄ Iero epla 9 r̄ p̄deo
 necesse ē ut paup̄tas sit m̄da quē
 s̄m̄ Cris sup̄ mathēu Om̄ vlt̄m̄ paup̄er
 tas ē similis pulchre puelle cuiusdā pu
 rus ē et clar̄q̄ māsueta et trāquill̄ et de
 lectabilis ud om̄es respiciēs et nulli iū
 dens et nullū odio habens Sic enā paup̄
 tas iōnda quā ut ait Greḡ sup̄ epl̄ 20
6 Ille paup̄ ē qui eget eo qd̄ nō habet It
 qui nō h̄z et habē nō appetit dices ē Pau
 p̄tas enī in iopia mēns ē nō i quātitate
 possessionis Rū au b̄n̄ cū paup̄tate cōcūt
 non ē paup̄ Undi prout p̄ melior ē pau
 p̄ et sufficiens sibi q̄ glorioſ̄ et indigēs
 pane et Sen̄ epl̄ 2 Honestas res ē leta
 paup̄tas de q̄ s̄ p̄te 3 distinctio ē et ca 2
Sic enā paup̄tas statū iōgrua qd̄ ideo dicit
 q̄ sūt aliq̄ qui fuerut paup̄es et viles in
 seculo q̄ cū intrātes religionē et forte ea
 vitēdoe p̄sa ut m̄doēs h̄eat diuicias
 delicias et opulētiās q̄ v̄m̄q̄ h̄ebant i
 larib̄ q̄ pateris Undi dicit Huḡ de duo
de am̄abusioib̄ 7 septima abusio ē

habuy i religioe pnos qn s q vetes et no
 les panos habe consueuerit in religioe
 nouos et pnosos habe cotendit In quo
 ru psona aut **Iero epla ze** **Statu** i pau
 pe domo et i tugurio rusticano q me milio
 et abano pane rugietem faciae ventrem
 potera mit smula et mella fastidio nouiq
 genen et noia pisan et taleo supolb gannu
Sic ena paup tas media i effectu pessi
 ua qa volutaria paup tas martiriu est
Un Bern in sermoe de oib9 sabuit Quid
 sibi vult q eade promissio sz rgnu celoꝝ
 fit paupib9 et mrib9 ms qn gen9 marti
 ry e volutaria paup tas **Unde** martiry
 gen9 e m epulas esurie m vestes pno
 sas alge exeplo saluatois q ieiunant et
 esuriunt **Mathei 2** et exeplo discipuloꝝ
 qui ceperunt velle spias p sata transentes
Mathei 12 et exeplo bti pauli seruientis deo
 in fame et siti in frigoe et nuditate **2 Cor 11**
Et dñs p pphom **Isa** iquit mediu su et
 paup **Sz** erotu prout dicit **Bern** vbi sup
 q dicitur eopacto paupes ut mlti eis desit
 qd no coue t qa fm **Greg sup eze ol** **A** expo
 nete illud upophile **Sno** esurie et ha
 buade et penuria pati ars magna e hor
 sare **Un** ille fm eu de ista sat que penu
 ria no frigit que penuriau garru actioe
 no retrahit et que penuriam reru ipaliu
 desideio no attendit **Sic ena** paup tas
 i huilitate fidata eo q deus paupere
 odit supbu **Eccl 21** **Et** ideo u paupibus
 caueda e arrogancia prout ait **Ieo epla**

120 Plus ē annū deposuisse q̄ multū **D**iffin-
 lus em̄ tarem̄ arrogāna q̄ auro et arge-
 to et gemis p̄iosis **H**ys em̄ abiectis inter
 dū gloriosis timentis sordib⁹ et vendibile
 paup̄tate populū aure offerm⁹ **L**aucat e-
 nā paupes ab oīda p̄petate q̄ religiosū
 dampnat et ī morte a cōsorcio fidelū sepat
Prot narrat **J**ero epla **De** de quodā reli-
 gioso p̄petāio habēte tēnū solidos quos ma-
 terendo acquisierat et sēnū post mortē ven-
 tuat post auy mortē inter fr̄es magna fa-
 ē q̄stio quid agēdū habitabāt em̄ ibi arat
 quāq̄ m̄lia fr̄m̄ diuisis tellut **A**ly em̄ dicebat
 paup̄ib⁹ eē illos tēnū solidos erogādos **A**ly
 ecclēsie dādos **A**ly parētib⁹ mittēdos sed
Machāus patonm⁹ et p̄sidor⁹ quos p̄res
 vocant fr̄os m̄ eis loquēte spū decreuerunt
 cū eo m̄fodiēdos dūcēdo **P**ena tua tēnū
 sit m̄ p̄dione sit dictū fuit **S**ymoi **Act**
1 **E**t mēito tales ī p̄dionem venūt q̄a mēant
 spūscō m̄sup et fures vsurpādo qd̄ suū nō
 est et votū suū sūt transgressores et ideo
 p̄uri **E**t ideo dixit b̄tis petr⁹ anūme **Act**
1 **S**ur tēptant sathanas tor tūū mēnī spū
 scō et fraudāe de p̄no agri **S**imile narrat
Greg⁹ **e** d̄pal de quodā religioso habēte
 tres aureos absconditos et ideo prohibuit
Greg⁹ ne ī morte fr̄es ad eū accēdent et q̄
 cū fr̄ib⁹ nō sepeliēt sed m̄ fouēa n̄ illo au-
 reos illos prouēt dūcētes **P**ena tua
 tēnū m̄ p̄dione sit **P**n̄ ille ē p̄petāio qui
 sine plati lucēa aut cōsācra aut reapi-
 aut receptū retinet aut retēnū d̄spēsūt
 q̄mutat et donat ad libitū quāq̄ ī palia
 suae pua suae magnā **P**teāne quos sibi sal

so bladiat de paupertatis obseruatio reur
rat inter quod consuetudine sue iudiciali videdo
quato actus est ei dolori platonu libroz
locoru officioru amissioe et reuea tantus
terat et amor lord maty i coru de posses
sione Qua fm Greg in mora ex vehemena
doloris i amittedo estimat debet amoris
magnitudo lord maty i possidedo

Beant distinctio terna septe pte
huic toag sume

Datet g^o qualiter religiosi paupertatem
obseruac dnt i abdicaco epalu
quos et castos conuic ee m cohibicoe
libidinu ta iteig q^o exteig pullulanu de q^o
castitate dnt e supra pte 2 distinctioe q^o ca
p^o abingit de mulieru pudiciau Et pte 2
distinctioe 2 ca 2 ubingit de clericoru castitate
et pudiciau Si em mulies dnt ee pudice et
vir ecclesiasticu casti et mudi multo excel
lentia q^o religiosi q^o se ppter deu castruue
rut et suo ppetuo deo se tosemauerut Ipsi
em sut eunuchi reclusi m teplodei De qb⁹
ysa 76 Da vobis eunuchis m domo et m
muris meis nome melia q^o filijs et filiab⁹

Laplm pima

Est em castitas cohibicio et consuatio
amoris et appetituu ab lord mata
dilectione et appeticoe aut cometa
tor sup illud angelice Terunt ca 3 Castis o
culis intellectu Vel castitas e sumq^o amor
quomode puritatis aut ide Amplo Et fm
Aug de bita vita Ille e castus quideu at
tendit et ad ipm solu spretis oib⁹ se tenet

Talis igitur sit religiosus tunc dicitur **Ammonitio**
 Te ipsum castum custodi ab omni sensu libidine corporali
 prohibitione quippe sensuum et mentali prohibitione
 fedari affectionum et appetituum Et pro
 hac duplici prohibitione dicit **Iob 21** Peperi se
 dus cum oculis meis prope motum nec quidem cogita
 rem de uigine prosequendo **In Grego ibidem mor**
uatur **Et mundanus sit cogitatio de a la sua uol**
 untatis sue de pinedi sit oculi quasi quidam ad
 culpa raptores et latronum

Capitulum secundum

Unde ad castitatis obseruationem tria sunt
 capite cauenda uelut iordana sensuum
 cui euagatio superflua conestatio
 iurgitatio et freques aut assidua mu
 lierum habitatio **Primo** ergo caueat religiosus
 casto uiuere uolens sensuum exteriorum euagatione et
 maxime uisus prohibere quia sicut **Gregorius**
sepe dicit **Quia** oculi illucina iuuenis ut
 patuit in dauid uxore uice illucina conuete et
 pessime ruete **Et** in holoferne angaria rapue
 runt sandalia Judith et ad iterum corporis et anime
 deduxerunt **In** ista considerans sicut iob non sine
 causa dicit **Peperi** fedus cum oculis meis et
Non enim dicit **Peperi** fedus cum auribus et na
 ribus et alijs sensuum organibus sed signat dicit
Peperi fedus et quia et si sunt duo sensus disaph
 habiles sicut mundi sapientie scilicet uisus et audi
 tus tamen in omnes corporis sensus de pluribus referuntur
 sicut in anima uisus quo visu mediate et immi
 diate hauriunt iste species et forme prohibite et
 per consequens in morosa retentione sunt multas
 occasi perire et ruine **Quia** cito superior portio
 uisus pericula aduenit et huius iordana et illa
 tamen non repellit nec reuertit sed magis delectando fouet

et retinet statim presumit pro confesio uel salte
 interpretatus in multis mortali coequato Quarta
 autem morosa regrat ut morosa delectatio mor
 tale dicat no e ad pns hoc determinare et ai
 multi sut magni et piti istud determinates
 fm diuisa consideratione psonaru condiaoniu
 et statuu Autem ergo oculos ne uideat va
 mtate qa fm Jero in epla quadam multos le
 gnuq p hos oculos sibi oruisse ut tota sua co
 gitatione cogent ad mentis puritate Et in vi
ta spm in r pte e aut qda sca mulier ad mona
 chu quae de uia ad eum masi Et ille Rndit qa
uos mulies moniales ee uidi Et illa Si per
fecit inquit eeb monachy no ita uos resperisses
ut cognosces nos fuisse mulies sed uisum eliq
ut decet religiosu custodisses

Capitulum tertium

Scaido etia caueat religiosus casta
 uitam ducere uolens comessatione i
 gurgitatione Qua fm Jero Venter
uero estans de faali spumat in libidinem
Et Arif sup ps 10 Custas iquit sine comitib
ipanaa et icuimo a to laceffit Et Jero epla
qa aut apostolus paulus maecat corp9 suu et aie
subiat impio et adolescentula ferues abis
de castitate serui e Et seqt Alia pna qm
secus sunt sola libido carni insita e Grandis
g^o uirtus e in te supare qd in te natu e Un
sumedo corpis almetu necessaiu e nobis ipis
ipuna frenu ipone ut illud sumam qd ne
cessitate no ad effluete uoluptate qa ita e
de carne nra conuuliosa sicut de mla uua
et cobusta i qualatet igne licet no appaent

Un si sup illa infundat aliq̄ liq̄da substantia
 statim v̄to ignis appāebit extēus qui p̄us lat̄
 tabat inclusus Sic ī m̄sa carne n̄ra latet iḡ
 nis cōcupie licet nō semp̄ sentiat in suo feruore
Quo si esus et potus sup fluitas carm̄ tribuat
 statim inclusus calor ī medullis foris erupet
 ī mēbris et hoc ī cōtumelias sp̄us Quā s̄m apli
 caro cōrupiscit adūsus sp̄m et ita p̄ q̄ns p̄t in
 m̄is assūptū a nob̄ ip̄is adūsus nosmetip̄os exci
 tat q̄d̄ d̄a bellū m̄testinū Uñ s̄m Jero ubi sup
 dicit sic inflam̄at corp̄ et tallat mēbra sicut
 ab̄ indigestus ructusq̄ cōuulsus Et ideo dicit
Ap̄os ep̄e 2 Volite tebrari v̄mo ī quo ē luxuria
q̄a prout d̄i m̄ca luxuriosares ē v̄mū

Capitulum quartū

Trao etiā caueat religiosi iusta volēs
 ducē vitā mulierū cōforatū et p̄cipue
 cohabitatiōem aut frequētē visitatiōem
 q̄a mulier ignis ē et flām̄ gēo igne p̄uit se
 m̄ia exurit Et sic d̄m̄ta m̄caū etiā p̄iorū for
 cū s̄m Jero eplā 32 Uñ de isto m̄caū plene
dicit 2 q̄ p̄te d̄stic 2 m̄ 2 Uñ fugienda ē femina
q̄a sicut p̄x manū ita ip̄a ignat h̄oīem Et ideo
Gr̄e 3 dicit saate q̄d̄ placitū ē d̄no et sepa
m̄ a populis terre et a mulierib̄ alienis Et
si velit religiosus mulierū vitāe contiḡia
obfuet q̄ dicit h̄is vsib̄ Et r̄ro vadās ges
tu grauis et bona d̄m̄s Et q̄to d̄stic d̄m̄
herū sic mala m̄tes Uñ quāta aut̄ diligētia
fugienda sūt mulierū cōfora edocēt nob̄
sancti p̄es antiq̄ Uñ b̄t̄s Ioseph r̄ndit
caudā mulier̄ petenti ut sia memor̄ eēt ro
go d̄m̄ ut aufeat m̄cōriā tuā de corde meo

ut patet in vita spm hz pte 2 Et ibide legi
 de mulie sancta egrotante q no sustinuit
 frem suu ut ea visitaet ne ppt illa veniet i
 medio factu sed madauit fri suo dicens
 Dade frater et ora pro me qu p misericordia
 dei in celo videbo te Et bñs augo m li de cla
 pro morte ageda narrat de bto iohē nobili
 monacho hñte spm pphie que ai vide cupet
 qdā mulier bona et p maritu suu ad hoc instā
 ret ille noluit videia mulie sed madauit mu
 liei p maritu suu dices Nocte proxima me vi
 debis et tu te no videbo Sic q fin ē q i so
 nis illa eu vidit postq visione descripsit eu
 marito suo i oibz corpis lincumētis ac si eu
 corpis oculis frequēt mtuta fuisset Et vbi
 supra pte pma dixit quidā abbas discipulo
 suo famg illuc vbi mulier nō ē Vñ nouerūt
 hy omēs ptes sñ q demōes uigil laborūt per
 mulies viros religiosos de npe et de eozū
 decipiōis victoria gaude prout narrat
 ubi ē pte quinta de filio sacerdotis ydolozi
 qui vidit sathanā et ei q milia sibi assiste
 tenet ai qret a singulis quid fecissent
 unq rōdit **S**ustinuit bella multa tali loco
 p tignatū dies que et iussit sathanas flagel
 lai **A**lter dixit submisi naues et multos ho
 mines i mar p vigin dies et hñc similis iussit
 flagellai **E**t ternio dixit lites in ciuitate
 fecit et etiā sponsu in nuptijs omidi et hñc
 similis iussit flagellai **E**t surrexit qrtus
 et dixit se fuisse in hēmo p quadraginta
 anos i pugnas armis teptaōe quēdā mo
 nachu et vno nocte illa fecerat illū formau
 q audies sathanas surrexit de solio et of
 culatq ē eu tulitq corōnā de capite pprio

et illa sibi iposuit dices Magna re et
grande opus fecisti. Hec aut oia videns
filii sacerdotis ydolorum intra semetipm
dixit Magna e cora deo ordo monachoy
et egressus ritu p'stmu deseruit et facty
e monachy ppter heret et cōsilia caueda sūt
nō imerito mulierū tō forau

Sequit² distinctio q̄rta

Distinctio q̄rta sexte p̄tisthuy sume

Caplin p̄mū

Datet igit² ex p̄dictis de religiofor
paup̄te i abdicatione t̄paliū et eoz
castitate in cohibicōe libidini. Rūc
aliq̄ dicit de eozū obediēcia et huilitate
in prompta volūtate subiectionū q̄a s̄m
Dama liz ca se Volūtaria et p̄fca obediēcia
e volūtatis p̄t̄ xpm̄ subiectio hōi s̄m de
qua obediēcia dicit p̄ Regū l̄ meliore
obediēcia q̄ virtima Sup qd̄ Greḡ mor
vlto dit Ideo meliore q̄a p̄ virtus alie
na t̄mō p̄ obediēcia p̄p̄u t̄mō mactatur
Hug obediēcie p̄m̄nēcia ondit dei filij
q̄ nō venit facē suā volūtate s̄ vo pa Jo
6 Qui enā facty e obediēs vsq̄ ad mor
tem phil̄ 2 In Bern̄ in epla ad seno
nensem aut xpus dedit suā vitā p̄ nos
ne p̄det obediēcia

Caplin secūda

Qualis aut̄ debet eē p̄fca obediē
cia describit herm̄ in sermōe de

obediãq̄ mapit **E**gredē de trā t̄r̄ **P**onēs
 ibi septem gradus obediēcie **P**rius ē libet̄
 obediēcie donet̄ inactatū volūtate diligat̄
 plus q̄ nr̄am platorū volūtatem **S**ecū
 dū ē simpliciter obediēcie sine q̄stōibz et in
 mīacōibz et excusacōibz **D**ñi p̄phā **I**n au
 ditu n̄qt̄ auris obediunt n̄ **T**eraḡ ē hila
 rit̄ obediēcie q̄a hilarē datorē diligit̄ deq̄
 ut hilaritas sit̄ in vultu et dulcedo ī affa
 tu et promptitudo ī effectu **E**xēplo da
 uid an̄ arm̄ hilarē saltantis **Q**rt̄ ḡ dū
 ē velonē obediēcie **V**ia īquit̄ p̄phā māda
 tozū tuozū tucurri **D**ñi fidelis obediens
 morā n̄ fat̄ tristitū fugit tarditate igno
 rat p̄cipite p̄ueit̄ oculos pat̄ris sui audi
 tu aures linguā vocē pedes it̄ me et totū
 se recolligit̄ ut īpans p̄ficiat volūtate
Exēplū de zacheo cui dixit **L**uce 19 **f**estinus
 descendē **Q**uint̄ gradū ē p̄cepta vilis ad
 ip̄le et quāuis tribulatio ītonet et p̄seu
 no īsultet et si p̄cores laq̄ū ponat et ma
 lignū sp̄s iter īpediāt dicat obediēs pa
 t̄r̄ su et nō su turbat̄ **S**ext̄ gradū ē hū
 lit̄ obediēcie **C**ū m̄qt̄ cēs p̄uulḡ ī oculis t̄ fac
 t̄ es caput p̄ **R**eti **S**eptim̄ gradū ē p̄se
 uerant̄ obediēcie **Q**ia q̄ p̄seuē auēit̄ vs̄ ip̄i
 finē r̄ **M**ath 10 **D**ñi m̄ obediēcia ē p̄seu
 randū quāuis grauis sit̄ audie dū grauior
 ad īplendū et grauius ad tenēdū

Lapl̄m̄ terāū

Quicquid hoc gradū obediēcie p̄fecte
 tenuerit et dicitur a dō suo meliorē

expugnato de urbiu Prou 16 Sed graue e
 aro dñari q̄a fm Greg mox 22 Nōi nichil
 ē angustiq̄ q̄ ppas frange voluntates Un
 qui se ipm p obediām dicit et libem suū po
 lūtate facit seruū et mptū et alteri volū
 tati se p̄t deū subint p̄fecte dicit p̄t de eo i
Pu 21 Vir obediēs loquit 22 De hac vero
 obediā di in vita sp̄m li 2 pte 1e Obediē
 ē salubom̄ fidelū gemtriy v̄tutū relos e
 peries hoies de term̄ eleuans cohabita
 triy angelorū ab om̄ scōrū

Capitū quartū

Ouantē autē effimae fuit obediētia
 p̄m̄ān̄ quorū on̄ dicitur ibide ubi
 sup̄ p̄mo de illo quād ipm̄ factū
 sem̄ rigauit lignū aridū p̄ tres ānos qd̄
 postea fructū protulit q̄a fratrib̄ 9 vocaba
 tur fructū obediē Secūdo p̄t̄ in illo q̄ ad
 iussū suū abbatis ligauit leonē Tercio de
 illo qui v̄nā p̄tē l̄re o dmissit nō scriptū tū
 eēt ab abbate suo vocatū q̄tā redēdo p̄t
 obediētie meritū repit scriptū Itē ibide
 p̄tē 2 narrat de obediētia illū promitte
 tis in ignē ire ad p̄ceptū abbatis quā di
 banū intrisset ut trib̄ 9 p̄ueis i cammū ig
 nis cessit flūma eidem Un̄ et sem̄des quib̄
 p̄apiebat fr̄ib̄ 9 grūm̄ et distorta ut proba
 rent si i eis ven̄ eēt obediā et volūtās
 nulla p̄p̄ia a qui sup̄ modū p̄t̄ auebāt sa
 p̄res v̄n̄ dixit quidā senex ubi sup̄ p̄tē 3
 qd̄ demones nō pugnat nob̄ sc̄i q̄n̄ facim̄
 n̄ras volūtates sed suos nō possident quia
 ip̄e volūtates demones sūt Un̄ p̄a volūtē 8

quasi murmurans in hominem et deum quam
 si homo reliquit potest dicere In deo meo tras
 grediar murmurat ibidem

Capitulum quintum

Contra vero est de multis religiosis qui
 malum habent superiores ad suam volun-
 tate quam consilio prout dicitur in vita spirituum
 parte de quodam abbate Rudebe nuda dicitur
 sibi velle habere abbate iuxta voluntate mea
 et in eo mori Cui respondit abbas Tunc velles te
 per peccatum et nunquam sub esse et hoc apostatatum est in
 religione huiusmodi homines sic volentes filios
 sunt tunc Cui dicit dominus Quid tibi vis ut fa-
 ctum est verum in sermone aut quia sunt a quibus
 magis oportet ut superior ab illis querat quid
 velint quod ve faciat eis per consilio Difficiles pau-
 loqui dicit Ome quod me vis facere Nulli igitur
 decipiant in hac parte estimates in diffentia
 et leuia esse quam papuit et ideo de necessitate
 non esse obedendum Sed audiatur Verum in libro
de precepto et dispensatione est in regula beati
 benedicti similiter ibi dicit Obedientia quam maioribus
 debet deo exhibet quod obicit quidam dicit
 dei papuit homo quod non sit certum displice deo hanc
 sententiam non ampicendum quod si deus papiat Quid
 in test utrum per se an per suos ministros siue homines
 siue angelos hominibus suis innotescat bene placitum
 Nec dicitur quod loquitur de his qui tradidit
 scriptura vel manifestata de his non
 est preceptor expectandus vel prohibitor au-
 scultandus sed quod utalate vel ob saurire
 cognosatur ut indubium venire possit utrum
 deus sit an forte aliter velit Nec ille
 Unde in talibus est obedendum qui papuit

Capitulum sextum

Sed secundum Anselmum de similitudinibus
 tria sunt in religione sue tres
 gradus scilicet obedientia Inobediencia
 que sit contraria Et licentia que est quasi media
 que sit contra licentiam quoniam multos decipit pro
 ut ibidem ponens exemplum de animalibus eximibus
 sub domina quarum aliqua est quasi latronum que
 pronat exire fingendo causas et nisi po
 tuerit exire intermittit opus que infirma sic p
 tendit contristat et multo detrahit et consi
 milia facit Inobediencia vero contradicit mur
 murando que est dampnata et digna que secundum Gre
 gorium in oratione 29 que subesse fasces dyaboli p
 tat pro Inobediencia damnata Unde secundum Augustinum
 super Iohannem 22 Adam que voluit vivere suo con
 silio pro elapsus est per eum que aut ceciderat p
 supbia propter inanis hominis supbie calice Et secundum
 Anselmum ubi super Per voluntas est quasi quedam
 adultera dyabolo convicta ex qua oriuntur
 multa vicia Qualiter autem puniebatur Inobe
 diencia ab antiquis principibus etiam genti
 libus narrat Augustinus de civitate dei libro 19
 De illo qui occidit filium que pugnavit con
 tra patrem ipsum licet tamen innocens fuisset De
 his ergo tribus similibus religionis deum
 sufficiunt

Distinctio quinta sexte parte
 huius summe

Capitulum primum

Et licet sup oia religioso sint her-
 tria necessaria scz paupertas casti-
 tas et obediencia huiusmodi
 ad maiorem perfectionis consensione sunt et q
 da alia a religioso obsequanda Unde dicit
religiosus primo seu mundanis tumultibus velo-
gare et infra claustrum quiescere nisi quatenus co-
git iusta necessitas vel urget pia utilitas
Prout hortatur Jeronimus epla 12 Quid desi-
deam in orbem sic quocumque quid de singularita-
te censemur in inquit opidum carcer est soli-
tudo paradisi Et idem epla 33 Quid hinc fam-
liari deo gaudes et sequitur Quid agis
frater in seculo quod maiores mundo Unde dicit
quidam in vitaspiritu Quoniam in homines fu-
torum inquit homo redit Et ideo ait Jeronimus epla
33 Non uiuunt tibi religioso sunt uita da secul-
lariu et paupertate eorum qui horibus timent
Et idem epla 83 monachum se esse non loquendo
non discurrendo nouerit quis sed incedo sede-
do et quiescendo Et dicit Irenaeus Sedebit so-
lita et incedit et leuabit se super se Et
Augustinus de duodecim abusibus dicit quod quatuor
abusio est monachum curialis et sextus abusio
est monachum cauidia

Capitulum secundum

Dicit enim secundo religiosus seipsum
 abnegat et seipsum quasi transmu-
 tate adimplens illud dominum dicentis
 ut si quis uult uenire post me abneget
 semetipsum et exponens Gregorius 2 super
 eum omni 12 ait Tunc nosmetipsos abnega-

in vitam qd p uetustate fuit et adhuc
 intm qd p nouitate vocam Et sedt p
 ssa semetipso quib deficiat ad eu q supra
 ipm e non applicat Et potit ex eplu de
 platis oleru q trapponit ut proficiat era
 dicant ut crescat Et semina i tnde fiant
 ut vberis surgant Et ide sup eze li i omb
 lo ait Semetipm abnegat qui mutato ad
 meliora inapit Et qd no erat et desint ee
 qd ficut ut sic fm illud cori v Sic in xpo
 noua creatio Et no debet religiosus sola
 mutari quantu ad culpa et pccata ut luxurios
 ad cotinencia et sup qd humilitate qua illa
 mutatio e necessaria oim penitenti fm illud
Pu 12 Vertit ipios et no erunt Sed debz
 religiosus p apue et spaliu mutari quo
 ad concupie omode appetitu et motu et
 actu prout e possibile i hac vita ut dice
 possit cu paulo uiuo ego ia no ego ut horu
 uiaozu omi concupie iam sint extincte et sit
 quasi lapis uel effigies prout narrat de
 zeno Et grate li e ualey m 3 q no sensit
 muliez q iuxta eu uiuunt q tu spospode
 rat eu illicere qd cu fure no possit et alij
 quibz hor promiserat ea deridebat Rndit
 illa pactu uictorie uobiscu posui no de sta
 tua sed de hoie Statua eu uocabat eo q
 imobilis et isensibilis ad motu concupis
 cencie illicitos eu uidebat Consilio illi
 sunt et boni religiosi mutati et de eis di
 ci possit illud ad Ro 8 No estis in carne
 sed in spū Consilio narrat in collatibz
 prim de dyogene q quida mures eu dix
 it Oculos corruptoris hēs i que ai uellet

ei9 discipuli irruē cōpescunt eos dicēs Q
 esate o sodales q̄a talis ex natia sū sed
 v̄tute me cōmicio et supero **Itē in Polior**
to li 8 ca 1 dicit de deostene q̄ pliat9 n̄ r̄
 natia et victor ab h̄r malignitate ei9 p̄mo
 assino aī roboze supando **Et sequitur** aliter
 de ostene natia alterū industria ē em̄a
Et nisi sic se mutauit religios9 nō eī
in se ipso pax et q̄es p̄fecta nec ip̄e p̄fās
erit **Un̄ Sen̄ epla 29** Am̄ debet mutāe
 nō reliquit poeta **Aliter sequit̄** te vicia
 quoniam p̄vexis **Un̄ Socrates** audā q̄rēt
 quāe nō prodesse sibi p̄gnatōes m̄dit
Quid miris tibi nō prodesse p̄gnatōes tū
te crāseas teā **Om̄t em̄** te eadē causā q̄
 expulit **Quid em̄ terrarū novitas p̄t pro**
desse idēo fuga te nō iuvat **Teā em̄ fu**
gis onq̄aū deponēdū ē nō ātea tibi vllq̄
 placebit loc9 vadis huc atz illuc ut p̄d9
 excuras qd̄ iactandē ip̄a fit itē modus
Et p̄oit exēplū ita dicens In nauū onēa
 imotā n̄m̄q̄ vrgēt iēqualit̄ quolūtā p̄tē
 in quā de cibus imergūt **Studū ergo**
 sit religios9 ut se mutet a cōsuetudē p̄r
 timā q̄ cō multi nō faciūt **Pro ut ait** **Gre**
ḡ omel̄ p̄ca **Vidm̄y** iquit quosdā habi
 tu mutasse nō am̄ veste religiosa sumūt
 sed an̄ acta vicia nō calcāt **Nā** ire stimul
 agitant de proxī dolore letant̄ de os
 tensio boīs supbiūt p̄ntis mūdi lucra
 q̄rūt et in solo extēiori s̄ctitatis habi
 tu fiducia m̄ habent

Laplin teraū

Utriusque etiam oportet religiosum se ipsum
 spiritualiter excolere et agrum cordis sui
 exercere ne hoste super seminatibus
 inuadentibus pullulet uiciorum semina et opprimat
 bona spiritualia. Pro ut dicitur psalms 22 Psalmi ho-
 mines pigri transiunt et per uicium perfructu. Et
 ecce totum replentur uirtute quae sunt ardore
 libidinis et spiritus qui sunt perfructus. psalms 119
 custodia disciplina. Non ergo ista in re-
 ligioso recipiuntur sed agrum suum exercere
 ut ad bona omnia reddatur expediat pro
 ut exemplificat apuleius de deo socratis
 dicens. Si quis uelit acriter uideorali-
 turandi sunt quibus armet et si uelociter
 currere uelis pedes curandi sunt et sic de alijs
 membris. Cur ergo homines animi sui non excolunt
 quod ratio omnibus uiuentibus est necessaria. Ubi dicitur
psalms 112 Si quis agrum suum passus fuerit sor-
 descere multum et arborem et uicium excolere
 noluerit uult purgare ex turba dampnum si-
 bi facit. Sic religiosus hoc faciens non est
 arbor bona fructus bonos faciens. psalms 112
Ubi dicitur psalms 112 psalms 112 psalms 112
 prodest plena bonis archa et iunior quae
 bona uis habet et bonae non uis frutes-
 ce de bonis tuis si domus tua bonis plena
 sit et te malum habet dominum. Et concludit ibi
 de quod si bona exteriora possit clamare totum
 dominum suum impelleret ante deum et dicent
 Ecce tanta bona dedit huius et tu ipse ma-
 lus es. Et ideo dicitur psalms 112 psalms 112
 clamabit. Et ideo dicitur psalms 112 psalms 112
 enim prodest ei quod multum habet quoniam eum quod omnia
 dedit non habet.

Luplin quatuor

Quarto oportet religiosi se et sua
diligent diserte an se ex deo sint
quia sepe vitia se silant ee vtutes pro
ut ait Greg' mor' 32 Pr' dicit ibide' dissoluta
remissio q' mansuetudo et pietas habet effu
sio misericordia credit' maloru' p'tinacia costa
ad dicit' timor competes huilitas creditur
uocis supbia libertas veri estimat' pigri
na q' quietis comenra attedit' et inquietu
do uigilans solicitudo no' dicit' Et ides opor
tes religiosu rediead cor et diserte affectio
nes locucoes et actioes omnes coru' arrista
cias quasi scu' qdda tenes capitulu' pro
ut docet Greg' mora 21 sup Job 32 Ro
em ptate hois ut ueiat ad uicinu' ubi sit
dicit consaena te am ket rano iudicet ty
mor liget dolor extruget Et Aug' in libro
de penitena q' ide sic dicit Constituto m
corde iudino ussit accusatry cogitatio
testis consaena carnifex timor et ex hoc
quida sanguis que cofitens p lacrimas proflu
et Pr' in figura huigmo discussiois et tu
ipis transpectiois di' de sanctis au'alib' ap
corpore zu' erat plenu' oculis an' et retro
Et de ista matela ait Hugo de claustro
que fiat conuety ut errata corrigat statu
ta hora singulis dieb' ad aplm' confluit
sic mens rano cogitacoes diu'sas ad secreta
cordis conuocit ut icorrigibiles eniat inj
etas corrigat negligetes emedet Et m
h' capitulo abbatis loni rano possideat
Pr' sm Ap' cor' 11 Si nos metipos diuidu'e
m' no' vtiq' iudi Et pu' rediat cogitacoes

istorum iudicia. Sed contra fm Berni in
 principio meditationum humilis fuit qui multa
 scit et seipos nescit. Alios inspicit et seipos
 deseruit quia non fecerit nisi presnet etiam phi
 quia ut ait Sen li 3 de ira Numquid ad
 ratione reddenda vocandus faciebat igitur hoc
 sextus ut in consuma to die in se ad nocturnam que
 recepisset animam suam interrogabat quod hodie malum
 in te sanasti tu vitio obuiasti quia pro te melior
 es hodie quam heri fuisti. Pr fm eundem Sic est
 semper viuendum quasi quotidie ad iudicem venire
 dum. Sed hanc discussionem impedit occupatio et
 exteriorum euagatio quia fm Greg super e li 10
omnibus sicut coacta aqua per magnam pietatis
 non reddit sed solum in quieto sic anima se non
 deprendit nisi circa multa minus fuerit occu
 pata. Et sicut in dila sepe multis parietibus
 infixum se inuenit sic anima si in variis occupet

Capitulum quintum

Quinto oportet religiosum se ipsum cognos
 cere fm illud cor 13 Ipsi vos probate
 an cognoscatis vosmetipsos. Pr her
 cognosce prima dicitur in homine post cognosce
 dei prout orat Augo in psalms deu dicitur
deo Noueri te noueri me. Et de hac cogn
 to ait Berni super a omni 36 Pr volo anima primo
 omni scire seipam et hoc postulat cordis nitio
 quia quod nos sumus primo est nobis et ratio utilitatis
 hoc exigit quia talis scia non inflat sed humiliat
 et est quod ad edificandum bona in homine repaio
Pr aut ysaac de diffinitio 9 Pr phi a e
 cognosce suum ipsum ab homine. Pr apud gentes in
 fronte templorum id est appollinis fertur hoc vox res

podisse consuleti quo itunc pueniendu sit ad
 bntudine Si te iquit agnoueis prout ait
Macrobius li pmo ist in poliarato liz ca 2
 dicit q oracula appollinis de celo descendit
 in her dda Nothys elitor qd mterptat Sa
 to te ipm Sed ad hanc sciam aliq no puenit
 qa fm bernardi supra Supbia patit ignorantia
 tu a meliore q sis decepta et deceptrix tua
 cogitaco te ee meatur Sed fm Augo de trim
le car Laudabilior e animo cui nota e sua infir
 mitas q q ea no respecta vias syderu scrutat
 etia cognitur eas

Capitulu sextu

Ex hac cognitoe sui orit huilitas Un
 sexto oportet religiosu pfecte se
 huiliae exeplo saluatoris dicens Du
 ateam eqa huilus mtesu et huilus corde Sz
 fm bern de gradib9 huilitatis Huilitas e
 virtus quae verissima su cognitoe sibi ipi quisq
 vile fat vel fm eadē ibidem Huilitas e cotep
 ty ois excellencie et ibide bona e via huilita
 tis qua veritas inrit caritas acqrit Sed fm
rusel de similitudib9 c 31 Huilitatis septe
 sut grad9 Pmo cognitio sui sut se m feiore
 oib9 iudicet P dolor de culpis peccatis 39
 suu pni et defecty confessio 29 voluntaria psua
 sio sz q pnoz e 19 cotessio q cotepribilis e
 69 pacencia i susone dis iurye 79 amor quo
 amat se ama huiliai sue cotepm Ille ergo q h9
 hos septe grad9 huilitatis ve huilis e si
 fuit constant9 monach9 de quo narrat Greg
li p dyal ca 11 12 que ai quida audies fama
 ei9 uisisset vt videt ea vt vidit eu cotepribi
 le ait Putaba hoiem gnide vidisse et ecce
 nichil e q ve i videt q audies costangrns ei

no

retulit dices Tu solus es q̄ in me oculos ap-
 tos habuisti et de me v̄ca dixisti Et subdit
Greg h̄c quāte hūilitatis fuit iste q̄ des-
 p̄ia eētē se āpliq̄ amant et desp̄ia conu-
 nit Vñ qualis quisq̄ apud se lateat cōtume-
 lia illata probat Et Jerō epla 8 aut q̄ult
 huius virtutis vmbra p̄citate ei⁹ pauca sequit̄
 Et sequit̄ Auferat̄ oīa figmenta vborū cesset
 silān gestus virū v̄o hūile pat̄ia ondit in-
 rie Aug de v̄ca in oīa Hūilitas v̄o
ē in nullo sup̄bie in nullo murmurācie in nullo
igratū eē uel q̄rulū sed in oīb⁹ dei iudicijs gra-
ciās age Et de hac hūilitate Aug epla 30
Nisi hūilitas oīa q̄āq̄ bene fecerim⁹ et p̄f-
erit et comitata fuerit et consecuta et p̄posi-
ta quā inuicamur et apposita nūc inuicam⁹ et i-
posita quā rep̄mūm̄ iā d̄ nob̄ de aliquo bono
facto gaudetib⁹ totū de manu extorquet sup̄-
bia Et sequit̄ Sicut rethor nobilissim⁹ int̄
 rogat⁹ q̄d̄ p̄mū debet obfuar̄ in eloquēcie
 p̄ceptis r̄ndisse d̄ pronūciatōem et cū sc̄dō
 q̄ret r̄ndit idē et cū 3° idē r̄ndisse fertur
 Sic quonācūq̄ it̄roges me de p̄ceptis xp̄iane
 religionis n̄l aliud r̄ndē libet nisi hūilitate
P̄n de m̄ia hūilitate sc̄dū p̄m legit̄ in vi-
tas p̄m li 2 p̄te 1 quasi p̄ totū vbi narrat̄
 de quodā abbate u quo cū eēt q̄siti quōnt
 q̄sunt h̄c v̄tute ut cū maria imergēt tr̄-
 bulacio in mōasteione et aliqd̄ loq̄ret̄ R̄ndit
 Q̄n̄ in trau dixi t̄ aū meo Tu et a s̄m̄o v̄nū
 estote Sicut illeg^o v̄apulapit et nō loq̄t̄
 Inuīria pat̄it et nō r̄ndet sic et tu sanas d̄
 cenē illud psal Ut uimentū facis sū apud te
Narrat enā ibidē de alio qui expuls⁹ de
domo pacēt̄ ibata quoreuocet̄ et q̄ret

qd cogitaret i corde **A**ndit cogitatu me silez
 ee am qm isertat exit nec murmurat sic
 et ego **N**on et sc ptes fugiebant de lonas
 T quibz hora bat ut aqua pupedent pro
 ut **P**o cassiano lig collationu de abbate phi
 nudo qm eet p sbiter i magno cenobio egyp
 ti multu honoratu nec posset huilitatem
 ut voluit exerce inter honores fugit assup
 ta veste semilau ad cenobiu districtu et cu
 difficultate ibi receptu excoluit ortu frum
 et humeis suis ad pastinadu eu steru ge
 bat et postea ex huilitate et paia cogit
 flens recessit dicens Inuidia dyaboli huili
 tate concupita su fraudatu vn ad ptes pales
 tine fugit vbi nec nome suu vniqz indicauit
Consile narrat de machaio **I**hu di paradys
 q fugit et prexit ad paroum ut eu renpet
 inter monachos au cu dicer parouus q non
 posset sustine tm labore ut fres sui rndit ille
Sime inferiore videis expelle me et cu eent
 ibi mille quadrigenti fres electi et alij ieu
 naret biuano ieiunio aliq alio treditibili mo
 machaio cu traet moasteriu semp i vno a
 gulo stabat p tota quadagesima no pane
 neq aqua gustans nec genua flectes nec i
 terra iacens sed tm die dnto folia cruda su
 mens et cu ad necessitate natie dedmabat
 statim redibat no os apies nec cu aliq loques
 sed corde iugit orans et id opis qd tenebat
 i manibz semp efficiens **A**lys vo fribz m
 rantibz et de eo parouo refentibz ille roga
 uit ut deus reuelaret ei quis tantu vir eet et
P agela reuelato q erat machaio duxit
 eu intz parouus et ait **G**ras ago deo et tibi
 qa colaphos honos et suabz meis dedisti

putantib⁹ se aliquid magnum facere in conversatione vite sue cum tamen in conversatione tua nihil quod egerint magna ergo scilicet humilitas patientia et abstinentia sed incomparabilis maior filii dei qui se humiliavit usque ad mortem et ad ipsam descendit descendit de celis prout ait **Aug⁹** sup Jo omel 2 ut omni morborum causa aueretur descendit dei filius et humilis factus est dicitur **Diserte** a me quamvis sit et humilior hic **lectione** discipuli christi humiliter audiat veniat intelligat memoriter retineat et efficaciter adimpleant

Capitulum septimum

Oportet etiam septimo religiosi deum feruentius orare secundum illud sine intermissione orare etc. Sed ad hoc quod oratio sit deo accepta et orationi proficiat oportet ut multipliciter sit conditionata. Primo ergo oratio oratione tota uel partim propria seipsum in mente plagat quia secundum **Greg⁹ mor 22** Veniat oratio est amara et gemitus in conversatione non uerba resonant. **2o** oratio cor ab infimis auertat et ad deum totum se conuertat quia de secundum **Aug⁹ de studio orandi** Oratio est mentis deuotio et ad deum conuersio per purum et humilem affectum fide spe et caritate subiecta. Tertio orans se supra se eleuet et ad deum ascendat quia dicit **trenez** Sedebit solitarius et tacet et leuauit se supra se. Quarto orans iuste et caste petat unde dicit **Greg⁹** ait **Dama** hic **ca 22** Oratio est ascensus intellectus in deum et petitio de cunctis. Est enim oratio triplex. **1a** quia petit de presentibus. **2a** quia petit pro sponsa. **3a** quia petit de presentibus. **1a** quia petit de presentibus. **2a** quia petit pro sponsa. **3a** quia petit de presentibus.

duis noibz Et bñs Aug9 Ep1a ea ad pro
bam docet qualis debet et orans et quid
orare debet et quò Aut em Ora pmo beata
uita qua omes appetit Quid em aliud o
portet orare nisi qd cupiunt omes Et qualis
sit oradu subdit Hoc nego nu pl9 gemtibz
agit qd sermoibz plus fletu qd in affatu
absit em ab oroe multa loquutio sed no desit
multa p̄tatio sed ferues p̄seuet itenao Et
sequit̄ multu aut p̄tati e ad eu que p̄tatur
dubitua et p̄tatio cordis exatando pulsae Et
Prego mor 22 sup illud Job 31 Duis michi
tribuet adiutore ut desideiu meu dipotes
audiat Sic dicit v̄ca postulatiao e no in
oris voabz sed i cogitatioibz cordis q̄a va
lenaoes voces apud aures dei no faciunt
vba sed p̄ua desideia Deo di de moyses
exo 12 Quid clamas ad me tu tu v̄ba no
protulit Et de amap Rep̄ di qd no loq
batur in orado Quo aut sit orandu docet
saluator luc 11 dicit Oportz sp̄ orare et
non desit Et ad Tess 1 Sine intermissioe
ora Et p̄pheta Semp inquit laus eiqm
ore meo Sed noie oratiois intelligit̄ bo
na opa fm glosam ibide Et glosa super
luc 12 dicit No desint orare qui no desint
b̄ne v̄me uel face Est igitur iugit̄ orad
q̄a fm Cris sup d̄t om̄l 22 Sic e de oroe
sicut de respiciendo ut em semp indige9
respiciendo sic et oroe et si no haurim9 a
deo qd petim9 nra e mai9aao Est em sy
milis gathene luis uel sum pedet̄ de pet̄
ut ait Op̄m̄ sig de duis noibz c 2 Sicut
em hō p̄talem finē ascendit sup̄9 sic as
cendit hō ad deū p̄ orōne Et ideo s̄i p̄res
p̄uigilabat i oroe fm illud Pet 1 Vigilate

morandē Et xps pnotabat i orōe prout
 di. 10 et lūre 1 Un quān valeat uigis
 orāno patuit i moyse q ai orabat uicebat
 plus ei q ai cessaret uicebat amalech Et
 ideo lapis mumbere suppositus erat ne lassu
 ret ut dicit exo 17 Et de uigis orōis uirtu
 narrat in uita spm pte ultima q Julianu
 misit quēdā demōne ut portaret vnsu sibi
 de oriētē qui trās iens sup locū ubi publicu
 monachū orabat nō potēat ultra trāsire
 sed stetit imobilis ipō cōtinuante orōne p
 lo dies et ideo ad Julianū reuulsus ē ipedito
 negōno Sed cōtra multū nō pnt in orōne
 p sstē quos tū duat ad libitū dyabolo sicut
 patuit in quodā discipulo beati bndicti p
 dyabolū foris extracto ut patet sup parte
q̄m distinc 2

Capitulum octauū

Qonsequēt oportet orāte multas habe
 condiciōes Quarū pma ē ut i orāte
 sit uirtus caritatis qā fm Greg sup
euā liz amel Virtus orōis ē restitudo car
 tatis Sedo in orāte sit irp hēnsibilitas
 consue et cordis fm illo Jo 3 Si cor nrm nō
 rephendit nos fiduā hemo ad deū Et
 qd qd penerim q ut pie habeo It i thi 2
Nolo inquit aplūs uios orāe i oī loco leua
 tes puras manus sine ira Terio sit in
 orante reuolūtiō offensū frīs In offerē
 iquit sal Matth 23 inung tuū ad altare et re
 cordatū fueris q fr tuū hz aq̄ adu tē 2
 in orāte sit ordnabilitas in penāōe qadi
 dūs Job 6 Si qd pendēs p̄em i noīe meo
 nō in noīe dyaboli ut forte legi dabit uobis

Et math 6 **P**rimū q̄rite regnū dei z̄ **Qu**into
 sit in orate p̄fectio op̄anonis q̄a f̄m **Greg**
 mor 18 **S**i id qd̄ p̄cipit deus faciam⁹ et id qd̄
 petim⁹ obtinem⁹ apud deū que hic aggruūt
 ut et orōe op̄ano et op̄andōe orano mutuo
 fulciatur **U**n et t̄renorū 3 di. **L**euem⁹ corda
 tū mamb⁹ **S**ed corda tū mamb⁹ **L**euat q̄o
 ne sua opib⁹ roborat **S**exto sit in orate p̄se
 uerāna peticois q̄m illud **L**ull **E**t si p̄seuē
 fuerit pulsans z̄ **E**t seq̄t p̄pter ip̄robitatē
 surget et dabit z̄ **S**eptimo sit i orate stabi
 litas stādois ut ad p̄cā iterū nō rediuet p̄
 quib⁹ aīea oraudat **U**n di **L**ull **R**ō iteres
 v̄bū tuū in orōe **N**ō ē aī mala gesta defle
 uis neq̄q̄ rursum facias qd̄ aīea t̄ p̄ab⁹ plāy
 eras **H**is em̄ septē morōe gaurētib⁹ eir
 tua orano effiax apud deū **U**n h̄y sit septē
 grad⁹ p̄ quos fit ascens⁹ ad deū **E**x 20 **I**t
 h̄ et sit septē colūne religionē sustinetes
 quas edificauit sup̄la in domo sua **D**e quib⁹
 colūnis di **Pr**ou 9

Distinctio septima sex p̄tis
 hui⁹ sūme

Laplin p̄mū

Qonsequēt videam⁹ de religionis
 valitate hac distit̄ septima **L**ugon
 litas ex hoc attendatur eo q̄ in re
 ligione maior ē q̄m in seculo securitas appri
 mādi ad deū et reuolūdi deo maior fa
 cilitas et p̄mū recipiēdi et honoīs t̄o pa
 bilis imēstas de quib⁹ d̄m diffuse tractat
In sel de similitudib⁹ **h** 20 **U**bi ait de sem
 ritate religionis qd̄ p̄abol⁹ ip̄ugnat oēs

fideles i hac vita sed cōtra dyabolū ul
 la ē vita seculāriū et xpianozū sed casti
 ē monachj et religio sed dūgio i castro
 ē cōsano āgelozū i villa sūt domj i fine
 et leuit i pugnat. In castro ē senitū ma
 ior si hñ custodiat. Sed i dūgione s3 ce
 lestem si quis semel ascendit nō licet redi
 re i maior ergo ē senitū in religiois cas
 tro q̄ in villa i feiozi. Et ad dūgione p
 uemendi maior facultas. De factioi ad
 deū redō hanc de exēplificat idē Anselmū
 ponēs similitudinē m̄ deū et regē aq̄e
 Cui quid seruiūt sed nolūt promitte se
 eē ei fideles ne sequat maior v̄ndicta
 si deliquit. Alij vō sūt et fidelitate
 promittūt et si peccauerit pat̄ sūt ma
 iorē subire penā et hñ sūt religiosi p̄
 et si dñs dicat ei quāto m̄ factiū riorē
 ras et plus obligatj tāto debuiſt minj
 peccāe et pro p̄to plj puni. R̄ndebit et
 religiosj dño verū ē si nō peccerē sed me
 totū in p̄itencia oibj dieb3 vite mee
 trade. Et ideo maior d3 m̄ fieri m̄a qd̄ et
 verū ē et dicitur r̄no qū si religiosus
 malefaciens plj ē seculai puni. Idē cōse
 quēs ē ut religiosj bñfacies magis sit
 eo p̄mā d3. De quozū p̄mo narrat̄ in vi
 ta p̄m pte se de quodā fr̄o p̄re q̄ vidit
 quatuor ordies gloriſimozū in celo s3
 infirmozū et cū hoc gr̄as deo ageat̄ hos
 pitabile sectānū et m̄strānū in solitu
 dine cōsānciū nec v̄p̄ hōies vidēntū
 et religiosozū volūtati p̄m p̄ deū se
 subiciēntū et hic ordo vltimj ultra oñes
 alios vtebat̄ t̄rā ut corona aurea. R̄d.

cum vidisset per se dicit illi quod heri ipse
 vidit. Quia maiore gloria alijs huiusmodi iste
 ordo vidit. Quia alij fecerunt secundum propriam
 voluntatem operum suorum huiusmodi ordo ubi omnes
 voluntates suas propter deum ad iussione pa-
 tris spiritualis totius dependet. Et ideo tales
 etiam in iudicio honorantur christo iudicio assiste-
 tes secundum illud Job 30 iudicium pauperibus est
 super quod Gregorius mor. 26 ponit quatuor ordines
 duos ex parte reproborum et duos ex parte electo-
 rum. Et quia alij iudicant et peccant quibusdam. Quo-
rum et non deditur illi non iudicant et peccant
 sicut huiusmodi de quibusdam. Qui non credit in iudica-
 tus est. Huiusmodi obsequia non precepit quod nec fidem
 eius ubi obsequia servare voluerit. Alii iudicant
 et regnant sicut huiusmodi quibusdam dicitur. Super
super et deditur in. Alii non iudicant et regnant ut vi-
 detur de quibusdam. 19 Vos qui reliquistis omnia et
 secuti estis me etc. Et sequitur cum reliquistis
 quit omnia plus prompta de uocem exequi sunt
 quibusdam generaliter audierit. Heri Gregorius

Laplin secundum

Et sicut religiosus bonus a plius et glo-
 rificandus quia magis perfectus. Ita
 religiosus malus a plius est puniendus
 quia magis peccatus quam quanto gradus aliorum
 tanto casus grauior aut. Per huiusmodi ad fu-
gemum siue enim maior peccatus quam post ag-
 mita et apprehensa via tante profectus ad
 domum patris et uirtutis redire ut tamen. Un-
de nemo mittens manum ad aratrum et respi-
 ciens retro aptus est regno dei aut dominus. Luce 9
Un- et uxor loth. siue res uisa est in sta-

tuā salis vñ statue dicesi sut h̄mōr q̄ effi
 gie h̄ōis v̄uentis h̄nt tñ ~~ist h̄ōis~~ ~~infel~~
~~libre de similitudinibz q̄ r̄u faat~~ filinidiez
 m̄t denāū et monachū dicens q̄ sicut de
 nāū rotūd̄ q̄ debz eē expūō ere r̄cō por
 dē et legitima moneta Sic debet eē i mo
 nacho et religioso pono obedie et mūdīe
 puritas p̄posita stabilitas et h̄t̄y monacha
 lis dēres qualitas Et sicut falsū denāū r̄t̄
 bonos rept̄y i igne p̄oriat Sic et malū
 religiosus sep̄at̄ a b̄ōis mittet̄ i igne
 i extingubilem et pl̄y q̄ seculāis et gra
 uis torq̄bit̄ **¶** In narrat̄ m̄ vitā sp̄m ubi s̄
 p̄t̄z de quodā q̄ ai pellet cōt̄ et m̄ sua
 semp̄ h̄ p̄hibebat Ille m̄ri dixit **O** mat̄
 volo saluāc uiam meā nec m̄r at̄queut̄ s̄
 facty ē monachy male tñ vitā suā expe
 dens **¶** Duo facty cōt̄igit m̄rem mori et i
 firmat̄y grauissimē rupty ē in excessu
 mēt̄is et ad iudiciū ducty ibi q̄ vidit ma
 trē cū h̄ys q̄ iudicabant̄ **¶** In illa ut vidit
 filiū dixit **Ad** quod fili m̄ser i h̄ūc locū ve
 insti cōdemnād̄ q̄ ubi sūt sermōes tū q̄b̄
 dicebas saluāc volo aīam meā q̄ ille au
 diēs confus̄ rephensioē mat̄na tā crudeli
 nec h̄ōis quod r̄ndēt̄ m̄ri ip̄o dolōe et con
 fusioē stupid̄ toty facty ē **¶** Et cred̄ disp̄
 sacōe dei ille reuixit et sanū facty pem
 tuit et vitā i optimū mutas̄ dixit **S**i i
 p̄perū m̄ris mee sustine nō potu quō xpi
 et scōrū om̄i adūs̄ me potes sustine m̄
 die iudicet̄ ex hoc p̄mansit in p̄ente
 tiade die iudic̄ virilit̄ agēs i d̄nō **¶** Ex
 h̄ys patet malozū religiosozū tormē
 tozū magnitudo et vltima i iudicio cō
 fusio q̄ nūc gloriat̄ tñ de h̄ūc solo et nōe

et in nullā hnt pfectionē i ueritate sed abutūt
sua uocacōe s̄m illud Job 22 Pedit eis deus
locū p̄me et ip̄e illo abutūt in sup̄bia

Lapl̄m terciū

Quilibet q̄ religios̄ cōsidet statū suū
professionē et h̄itū suū qualitātē et
studeat uiuē s̄m ordiē suū exigētiā
q̄a s̄m Ans̄el de silentiū ubi ē Quidq̄ oste
dit religios̄ i h̄itū professionē uel cōsuetudī
ue extēiori illud debet obfuaē i h̄oie itēiori
It̄ exp̄licat dicit̄ uiles uestes et nigre sig
nāt q̄ reputet se p̄uicē uilē et mortuū mūdo
Et sūt a capite usq̄ ad pedes signat ip̄m i
religione exite consistē usq̄ ad finē uite
Sūt in formā trun̄s formate signat ip̄m sep̄
debe i penitētia uiuē et uigil̄ mēoria passio
nis xp̄i habē Corona et capillorū tōsio siḡt
eos reges xp̄i ec̄ et sacerdotes Et in uittisim
lo in fine d̄ q̄ nullū debzē i moachō inoē
ne signū It̄ seq̄t̄ Hec ē p̄hia religios̄i et
uēa sapia stude ut sit corā deo itēiq̄ qualis
appaet corā h̄oibz extēiq̄ Uit̄ et Hum̄ d̄ d̄ as
ait Simpliatis et pūitas moachiē ei9 p̄hia
p̄hia It̄ seq̄it̄ Uilims h̄it̄ et simpliatis
uult9 uite inoētia et cōsuetōis sc̄imonia
dūt h̄oies docē q̄a efficaciorē uox op̄is q̄
sermōis

Septima p̄ p̄cipalia hui9 sume

Lapl̄m p̄mū p̄me distinctione

Dictō igit̄ qualit̄ cōfendū ē n̄ h̄oibz
s̄m diuersitatē statū n̄stēiorū of
ficiozū et graduū Rūc ultimo hat
pte septima q̄a ad mortē tendim9 oēs s̄z ma
iores et mōres senes et iuuenes d̄ites et pau

pēs **D**icēdū ē qualit̄ ad monēdi sūt oēs
 mortales **Et** q̄a her̄ vita ē q̄dā mors pro
 lya de die in die deficiēs et ad mortē pe
 rans s̄m **S**entētia b̄ti **Greḡ** sup̄ euan
 li 2 om̄l̄a ideo monēdi sūt vniūsi ne cōf
 zāt de vite diuātiōe q̄a s̄m **A**uḡy **confes**
 ē **I**sta vita ē mors viuētiū et vita morientū
 et ē p̄ctalis breuitate trāsitiua velōnta
 te plena miseria et calamitate de q̄b̄ d̄i
 b̄9 testat̄ script̄ia dicit̄ **Job** 14 breues di
 es hoīs sūt r̄c̄p̄ p̄mo et **Job** 14 dies mei
 velōnt̄ trāsierūt q̄a terente tela succidi
 pro 2° **Et** **A**uḡy de v̄bo de ser̄a **Q**uid est
 diu viuē q̄ diu torq̄ri Pro 3° **U**n̄ monēdi
 sūt dies ut nō confidant in huius vite tra
 sitū velōntate et breuitate q̄a s̄m **Job** 14
Pent̄ ē v̄ta mea quom̄l̄ ē mutabilis **Et**
 papue monēdi sūt viuētes i p̄tō p̄mo po
 t̄9 mortuū p̄ p̄c̄m ut nō diffēant qui vad
 d̄m̄ q̄a subito v̄ciēt iracū et in t̄pe v̄m
 dicte disperdet te Pro ut d̄i **Job** 14 **U**n̄
Auḡy scrib̄ v̄bi supra **Q**uid differēs in
 trāsitiū lōga vita ēit ip̄a si lōga bōa sit
 et sic meli9 ēit si lōga bona sit **Et** v̄o breuis
 sit v̄n̄ s̄m ē ut sit bona q̄re em̄ vie habē lō
 gū malū

Lapl̄m̄ sc̄ndū

Imit̄ monēdi sūt hoīes ut annū
 lent benamētia i t̄ā breui vita **Et**
Quidāq̄ p̄t manū sua istant̄ ope
 rāe **Et** **Job** 14 p̄c̄it nox q̄ nemo p̄t opari
 f̄9 post mortē **Et** ideo s̄m **A**uḡy **Cal** v̄lt̄o
Qū tēp̄9 hēim̄9 opem̄ bonū r̄c̄ **C**ontra e de
 multis qui p̄dictorū obliuiscētēs ad carm̄s

voluptate mundi cupiditate et ad honorem
transitorum respiciunt sublimitate quam siles
sunt per barlaam quidam fugiendi vinctore
et i fugiendo cadenti in baratri in quo tra
arbuscula apphedit i aug radice vidit duos
mures albu et mgra radice cor rodetes et
in fundo vidit draconem ipm deuotare cupie
tem **D**e pietate vero vidit quatuor capita aspi
da quasi ipm iuadent leuas vero oculos vi
dit exiguum mellis i arbuscule ramis desce
de qui oblitus omni pialorum pdictorum totum se
dedit ut illud mellis exiguum apphedit et
adaprat sic ibidem dicens **P**er sic e de multis
peccatoribus qd vinctorems psequit id e mors
baratri e mudo arbuscula vite nre mesia
q consumit albo mure et mgra id e die et noc
te **A**spidat quatuor capita sunt quatuor elemeta
quorum si vnu pnterit dissoluit copago cor
pis **D**racon deuotare qres dyabolus e **S**tilla
mellis delectatio mundialis et pna qua iq
runt toto affectu oib9 alijs obliuion tradi
tis **E**t ideo ait ps mlib9 **D**e qd diligitis
vanitate et qritis medacu

Lapsum tercu

Qonsequet monedi sut hoies ut iug
ter recogitent de morte temutabili
tate et genealitate qd fm psal **P**er
e ho qd vix et no videt morte videbit **P**ullus
qa des moim et qsi aqua dilabim in terra
2 Regu 19 **M**ors em e qda pena genealis
ado et oib9 eiq filijs mflita **N**onnull parat
mors **S**ed morunt iuuenes et senes **N**on fm
quenda sapietem **M**ors iuueib9 in isidone
semb9 in ianue **S**ed et oib9 genealit e ie

utabilis **I**t idō dī in **I**poet 20 **V**idi mortuos
 magnos et pusillos stantes in conspectu tro
 in **Q**uēs em̄ eque vocat mors et nō ē ut
 effugiandū q̄tū rēū vndiq̄ em̄ tela in nos ia
 nātū et omēs refuam̄ ad mortē aut **Sēn de**
nātū rēū ca ultimo **V**n̄ et idē pōit exēpli
 bonū in libello suo ad martīa dicens q̄ nos
 similes sum̄ q̄ ascendētib̄ murū obsessū mul
 tis hostib̄ sup̄ quos descendāt tela sagitte
 uel saxa a quib̄ vulnēam̄ uel cadm̄ q̄ que
 signant̄ vāia genēa mortis q̄b̄ partim̄ **I**t
Sēn art 17 de h̄fic ca ultimo q̄ mors cōtra
 butū et lex naturalis offiāū mortaliū **V**nde
 et mors apud gētilēs dicebat̄ pluto idē dē
 infernalis uel mortis habē trigā q̄a caput
 omēs in trib̄ etatib̄ **P**uētia uiuētute senē
 tute aut **H**ugo **V**nde hac mortis genēali
 tate narratur i quodā āt̄quo scripto q̄ ai
 filiū auidā nobilis et vniū itraffet reli
 grōne venisset q̄ ad eū p̄ ut eū in extra
 hēt et cū nō possent̄ sōm̄ puefū cōtra volū
 tatem p̄is retinē uer̄ ausierāt **P**em̄t pu
 er q̄ ip̄e posset̄ cū p̄re loq̄ q̄ ai cōcessū ē et
 ait puer ad p̄em̄ **P**ater m̄ auferā v̄gnō
 tuo cōsuetudinē v̄nā et redibo ad seculū
 cū anuētē p̄re p̄em̄t ut sibi illā v̄notescēt
 cōsuetudinē **L**u puer vidēs q̄ eque moriūt
 iuuenēs et senēs et si tolle possēs q̄ nō mo
 riāt̄ iuuenēs qualis et ego sū tēcū vete
 dū qd̄ si nō potēis h̄ic remanebo in dē
 seruicio ut scire mori valeā **D**uo audi
 to nolo iquit p̄ filio ut ad seculū redēas
 sed et ego tēcū h̄ic remanebo q̄a sp̄s
 sanctū in te loquit̄ ē mō et ex t̄cū abo ser
 uerūt altissimo **A**t quo igit̄ nō ē fugē mortē

nō restat nisi ut hō sic uiuat ut senie om̄
 tpe mori possit examinādo districte uitā
 suā p̄ntē p̄teritā et futurā et nichil fedū
 cōmittē p̄ponat

Capitulum q̄rtū

Deinde admonēdi sūt hōies de conti
 nua mortis recogitacōe ut p̄ hoc a
 p̄tās retrahant et ad bñ opandū
 exantent Memoriae Iquif eccl̄ A nouissima tua
 et ieternū nō perabis Et Grego i morā sup
illud p̄blo Quāq̄ nō pauitas dieū meorū
 si breuit Cū culpam tēptat necesse ē ut
 breuitate uitē et sue delectacōis aspiciat
 at ne ad uiuacē mortē iūctas rapiat Et
eccl̄ illi d̄ Si āmb multis uiuēt hō et sc̄t
 memisse debz te brosi t̄pis Et dicit Alphonbi
libro de diuissōe p̄hic q̄ s̄m p̄latōne p̄hic
 ē t̄dū et uia et studiu et sollicitudo mortis
 q̄d p̄ sollicitudinē mortis itelligit mortifi
 cationē p̄uacū voluptatū et carnaliū de
 sideriorū Quā hys mortificatis applicat hō
 ad uerā ueritatis Hec ille Qui q̄ cordas Lū
liq̄ p̄ de uisualis q̄stōibz loquēs de somna
te ait Nota p̄ hōū uita ē iugis q̄mentatio
 mortis Dñ narrat in uita Joelimosuany
 de antiqua cōsuetudinē quadā Et postq̄ i
 p̄ator ēēt tonat̄ a statibz exeritibz uerē
 bāt mōimētōrū edificatores cū marmōibz
 diuisi coloribz et īgrebat ab eo de quali me
 tallo uibēt fidi mōimētū suū P̄ hoc i s̄mua
 tes ei q̄ semp̄ recogitāet se ēē mortale
 et i breuē p̄ressurū ab hac uita Et ideo u
 rā acie sue i p̄edet et pro tpe suo pie et iuste

regnum disponet p[ro]p[ter] q[uo]d et p[ro]dicit **I**o fieri sibi
monumentu[m] fecit volens bona imitac[i]o[n]e[m] post
se relinque[re] alijs patriarchis **Et** b[eat]us **Greg**
mora 21 loquens de hac materia sup[er] illud **Job**
21 Quasi tumetes flucto semp[er] timideu[m] aut
Nulla carnis delectatio imminere te pestate ad
mente[m] reducat sed n[on] te res in despectu ve
niant amone[m] v[er]u[m] **Et** q[ui]a carnis voluptates
et m[un]di delectac[i]o[n]es et honores auferunt a
multis cogitac[i]o[n]e[m] mortis **Deo** dicit **em**
A Helig[us] e[st] ire ad domu[m] luctu[m] q[uam] ad domu[m] con
uiui illa em[er]it sine vniuerso admo[n]itio[n]e **Qu** igit[ur] sic
consid[er]at morte[m] alios no[n] despiciet nec arro
gant[ur] se sup[er] se efferret **Pro**uratur **Sen** h[ic]
de naturalib[us] q[uest]io[n]ib[us] in fine **Quid** clientulo
tuo irascis sustine paululu[m] ve[n]it ecce mors q[ui]
no[n] pares faciet **Et** epla 91 **Mors** o[mn]e[m] e[st]

Luplu[m] quatu[m]

Et q[ui]a infructuosa e[st] p[ro]meditac[i]o mor
tis nisi assist[er]e debita p[re]parac[i]o vite
ideo admonedi s[un]t vniuersi ut sint ad
morte[m] pati q[ui] ve[n]it ex ip[s]o iusto **Et** ideo dicit
d[omi]n[u]s **Et** 2 **Digilate** q[ui]a nescitis qua hora
d[omi]n[u]s vester venturu[m] sit **Et** **Apoc** 2 **Qui** no[n] vigi
laue[ri]t v[er]u[m] t[ame]n q[ui] fur et nescies qua hora ve
niat **Un** s[ecundu]m **Greg** 12 mora **Pro**pt[er]ea voluit de[us] nos
late[m] h[ab]ere n[on] ut du[m] m[er]iti s[un]t q[ui] mo[r]te
mur semper patius morte[m] inueni[re] debea[re]
Et ideo dicit **Job** 11 **Num**er[us] a[n]o[rum] m[er]iti
e[st] tyra[n]dis ei[us] **Un** debem[us] ad morte[m] pari
sicut m[er]iti assistentes regi s[ecundu]m illud **Luce**
12 **Dim**it[te] lib[er]i p[er]m[itt]i s[er]u[os] a co[n]hibic[i]o[n]e lib[er]
o[mn]iu[m] et lucne ardentes i[n] ma[n]ib[us] v[est]ris i[n] fulgore

bonarū actionū **Et** seq̄r **Et** vos similes ho
mībꝫ exspectantibꝫ dñm suū qñ re **Item**
debemꝫ ad mortē p̄parāi sicut rōnē red
ditur et hoc de omissis et cōmissis promissis
et acceptis qñ i fine morietū dicit dñs
illud **Lucē 16** Redde rationē villitatis tue
Et ideo sic patꝫ sit unꝫquisqꝫ i hac rōe rē
denda ut rñdē possit dñs illud **Mathei 24**
Qñe quīqꝫ talenta tradidisti michi ecce rē
Itē debemꝫ ad mortē p̄parāi sicut ad p̄gꝫ
proficiscendū i remotas ptes p̄parat se
p̄gꝫ p̄mittētes sꝫ expēsas et thesauros
et ideo dicit dñs **Mathei 1** **Thesaurizate**
vobis thesauros in celis et hoc p̄ manus
paupm i thesaurario elemosinas p̄mitte
at et ibidē illis reponētū **Quia** p̄p̄ di
cit dñs **Lucē 16** facite vob̄ aīcos de mīmo
ne iūqꝫ ut nō deficiatis re vob̄ i et tab **Exē**
plo barlahā narratis de quodā p̄ncipe
sapiente i civitate regnate auꝫ civitatis
mos fuit iste ut p̄ anū ager̄ p̄ncip̄ qd vo
lebat sed in fine an̄ nudāi debuit et exu
lū quā cōsuetudine attēdēs qdā ibi pre
fecto trāsmisit bona sua ad exilū ad qd
venēs in fine an̄ iucit oēm sufficiētiā
qā sibi antea prouidēat **P̄ civitate** istam
intelligit mūdꝫ q̄ i exitu mortis nos spo
liat oībꝫ **Vex** exilū vōo celū itelligit
ad qd boni sūt ituri post vitā istā a quo et
mali sūt exulati **Et** ideo bonū ē thesauros
ibi p̄mitte et hoc an̄ mortē nō post mor
tē **Exēplo** alicꝫ eūns aliquā viā obscu
rā vel ignotā cuiꝫ meliꝫ ē habē lucernā
an̄ se q̄ post se **Pr̄** et bñs **Fac** mūdus
semel nudāi sine i obuias i via an̄ qd du

tebat bos ad ecclesiam quod fuerat quod fieri de bo
 ne illo. Su rōitantes fūg dixerunt. Me bo
 nū hō illū dedit ecclesie. Ist sanctus ad eos
Walle iquit ipm i vita sua uigū boue de
 disse q̄ post vitā bouē itegrū cōtulisse q̄
 plū proficit eleosma uolūtia q̄ iuita. Su
 em uiuisset bouē nō dedisset. Sz ideo dedit
 q̄a retine nō potuit

Caplm sextu

Et q̄a error gentiū fuit q̄ mors opta
 da ē ab oībus et q̄ p̄tutis ē sive cō
 stantē q̄ hō sibi infert morte. Ide
 hūc errore reprobato tūgit bñis Aug
 lū p̄ de adei ca 22 Narras de discipulo pla
 toms que feruit plecto plōms h̄ ubi de aīe
 imortalitate disputauit se se p̄cipite de
 muro dedisse atz ex hac vita migrasse ad
 eā quā credidit meliore. Ibide etiā narrat
 de cathone q̄ se necauit eo q̄ fuit glorie et
 saīs iudg. Ist de eodē Cathoe narrat Gen
epla 1e q̄ eo die quo repulsō ē a p̄tura lu
 sit get quā nocte p̄tura legit eodē loco
 habuit ex p̄tura et ex vita excedē. Qua em
 q̄ a mōtē ferēda sibi p̄suasit. Ist er
 rore ip̄robat fides catholica q̄i nūq̄ diuīty
 p̄ceptū uel p̄missū hoc repit. Quia q̄ ex
 causa. Sed lex hoc prohibet dices exo 20
Nō omnes nec te nec alterū s̄m. Aug m
glosū De hoc etiā Joseph cōmōnans
 ad iudeos p̄trūctat. Pro ut reātat Ge s̄p̄
libro 1mo. Uolebat em iudei aliq̄ mclusia
 romans senecāe. Ad quos aiebat Joseph
Ratūe uiaulo aīa corpi ē cōiūcta. Quis ḡ
 ip̄une corpi et aīe deo cōplacitū cōtribmū

irrupte uel dissona caudeat Et sequitur
 Dei possessio sumus Deo in utroque seruimus
 Debemus quasi serui expectemus diuina
 ipsa quasi captiuum refuimus dei vincula
 quasi fideles serui depositi dei custodia
 nec minus huius vite reuitemus sed nec domum
 celeste refugiamus Si enim hominis donaria
 contumeliosus est quatenus magis seruare conue
 nit quia deo recepit Et sequitur Nature
 lex ualida est uelle uiuere nec morte sibi
 assistere Et post addit Depositu dei est anima
 in hoc corpore et si hominis depositum violare pe
 cca infame est quatenus magis depositum dei
 pro ergo ex utriusque magnitudine est quod homo
 sibi morte infert sed ex erronea irredu
 litate et interiori consuetudine horrore et agore
 et callida hostilitate suggestione et de
 repente secundum sententiam beati Augustini ubi super
 De sacra littera parte 16 capitulo 2 De quodam pigno
 cute ad sanctum iacobum a somno diuiso non ob
 uiuuit quidam ut uidebat vir uenerabilis
 qui multum multa alia suaserat quod magis
 expediret uis uirtutis quam festinat exire de
 hac uita nec referre quoquo modo fiat
 Et ille audies et putans tale uirum uera
 dice ferro uecto serpente uigilauit que
 ex motu a somno inuentum ad uicium non exie
 rat reduxerunt et hospite de hoc inuolat
 quod in ipsa sententia in ore tota deuotione a deo
 petiuit auxilium et ecce quod iacebat mortuus
 subito surrexit cuius narratio re gesta
 asseruit quod se ab illo que ei fama sugges
 sent ad tormenta deducit Quocirca sit
 iacobus ad tronum iudicis ipsum deducens et

patet ipse trahit ut vite denuo reddet quod
et finit fuit Nulla ergo quorum suavis aut
instinctu morte sibi infert quia sceleratior
factus hodie sui quam aliorum

Distinctio secunda septem partibus
huius sume

Capitulum primum

Et prout igitur pars quae non ab omnibus est
mors in debito modo optanda sed a
malis vehementer timenda. Prima
mors peccatorum pessima quia in bonis mors est in
vite petita sed in malis vitam mortis est
terne. Est enim secundum Augustinum ad orosium mors quae
duplex scilicet mors corporis quae est separatio anime
a corpore et haec est communis omnibus. Et est mors anime
quae est separatio dei ab anima pro culpa et haec est tantum
malorum in hac vita. De his duabus. ¶ 1.
Dimittite mortuos sepelire mortuos suos
Et est anime pena solius ante iudicium qualis fuit
et est illius divitis de quo dicit in lucis mortuus
est dives et sepulchrum quod est propter malorum divi-
tiam in infernum. Et est mors corporis et anime peccati
simul infligenda damnatis post iudicium quae
dicitur mors secunda quae secundum scripturas dicitur illud
Matth. 25. Ite igne eternum quae patitur est ope-
bolo et angelis eius.

Capitulum secundum

Prima ergo mors corporalis timenda est
a malis quia morietes usque incurrit
ablatione omnium delectabilium in presenti
et eternitate omnium mediarum et penarum in fu-
turo. Quae dicitur Job 21. Dives autem dormierit
nichil secum affert aperit omnia et nichil in se habet.

Exemplificatibi **G**reg de diuine epulone
 et stulto pponete dilatare horrea sua au
 dictu fuit stulte hac nocte recia a te q aut
 pasci augetur Vere go mors pcoru pess
 ma et ideo timeda **V**u et ca 21 dicit **P**
 mors q amara e memdia tua hoi iusto et
 habeti pare in substana **V**n ad maiore pe
 ne annulu quibda ipns anq exeat de vi
 ta ondit deus peas infernales illis debi
 tas prout narrat **H**eda de gestis anglo
 de quoda mlite isoleto q n infirmat mo
 nunt eu rex henred q ut petet et cositet
Lu dixit **R**o mo hoc facia ne dicerer tid
 et a sodalib9 deriderer **S**z n valico for
 te hoc aga **I**nfirmate igitur aggrauate
 uisitas qn eme modo duo pulchri iuuenes
 intrauerit quoru vn9 portabat libru pul
 chru sed puu i quo scripta fuerat pauca
 bona q feci **E**t post illos eme mo intrat
 malignoru spitu multi exeraty quoru
 maior om protulit libru horrde uisiois
 enozms magnitudis et podcis iportabil
 i quo descripta sut dia stelea mea tetrus
 lris qnq egi aut cogitau dixerut q ad
 albos iuuenes **I**te hinc qn iste m e qb9 illi
 Veru e nec e iustu pob contradice sed illu
 vobis ad duate qb9 dictis demoes terri
 biles et crudeles me passeriit vn9 i capite
 et alter i pedib9 et n simul dicti ut9 pue
 nerit mozar et ad tartara deducar qbus
 narratis vita msera simut i pnaa figis
 et ait **H**eda **N**on pro se her facta sut qu
 ista vidit cu nichil sibi visio proficet **S**ed
 pro aly9 qui usq ad morte differunt pente

Ibidē etiā narrat de quodā fabro male vivēte
 in monasterio a fratribus propter opus necessitate
 sustentato hic serviebat ebrietati et alijs vi-
 cijs magis q̄ nocte reside i officina sua con-
 suevit q̄ n̄ fr̄ib⁹ ad psallēdū p̄gē q̄ infirma-
 to et ad extrema deducty vocavit fr̄es narra-
 vit q̄ eis qualiter vidit i fr̄os aptos et sathana
 d̄mersū in profundū et myphā et uida cū
 ceteris q̄ xpm̄ occiderūt nec penituerūt sibi
 q̄ n̄ eis locū de parit dicit et n̄ hortat̄ ad pe-
 nitentiā desperab̄. **R**ndit. **N**o ē locū mutandi
 vitā nec penitentiā agendi q̄ cōtra melata ē
 sententiā diuina factis meis debita et hoc dicit
 sine viatico et cōfessione expiauit extra mo-
 nasteriū sepulto nec pro eo alijs orauit.
Et seq̄t̄ ibidem. **H**ec vidit ut salute de sp̄ati
 in se habili⁹ p̄iret. **S**icut b̄n̄s stephan⁹ vidit
 aū morte celos aptos ut len⁹ ab hac vita re-
 cedēt et celū intraret. **O**igit̄ ip̄io t̄mēda ē
 mors t̄p̄alis sed multo pl̄y t̄mēda sūt alie
 mortes sp̄uales q̄a mors carnis nō ē nisi i
 b̄n̄a mortis resp̄ati aliarū. **P**ro ut ait **G**reg⁹
moz̄ 11 q̄a ab illa q̄ ē carnis q̄ de sompno ite-
 rā surgem⁹. **E**t s̄m̄ **J**ugode q̄ dei. **B**er̄ p̄mo
 q̄ mors corpis ē n̄ illud deserit aīa mors aīe
 t̄c̄ eā deserit de⁹. **P**uato q̄ de⁹ melior ē aīa
 tanto peior ē aīa a deo deserit q̄ corp⁹ ab aīa
 derelinq̄. **E**t ideo sancti suscipiunt morte cor-
 pis ut vitāent p̄ p̄m̄ morte aīe. **P**ro ut ait
 susanna dan̄ 13. **M**elior ē michi absq̄ op̄e iāde
 t̄ man⁹ v̄r̄as q̄ peccāe t̄ consp̄i dei.

Lapsu teraū

Quantiū aut̄ t̄mēdū ē mors pene et̄ne
 q̄ ē aut̄ solū aīe aut̄ corpis s̄m̄l̄ et̄ aīe
 §

q̄ dī mors secūda Patet ex sentētia beati
Auḡ de sc̄da morte loquētis de c̄ delu
ca 3 ubi ait Prima mors aīam nolētē pellit
 secūda aīam nolētē tenet ī corpe Et ideo
 sequit̄ Tercia mors sepulchra q̄ nec uiuē
 aīa potēt deū nō h̄ndo nec doloibz curē
 ī inferno moriēdo Et h̄ 19 m̄ fine dicit̄ q̄ se
 cūda mors ideo sic dicta ē q̄ aīa ibi uiuē
 nō p̄t ubi a deo alienata ē Nec corpe p̄t
 uiuē q̄ a eterms doloribz oportet semp̄ sub
 iace et p̄t hoc durior q̄ a morte finī nō
 potēt v̄n̄ dīra ē ista mors Secūda p̄t cor
 mētorū multiplicatē cōtinuatē irreme
 diabilitatē et cōtūtatē dēniomozū soneta
 tē et sub eisdē miserā captitatē Ps̄ et Apoc̄
20 dicit̄ q̄ dyabolus missus ē ī stagnū ignis
 et sulphuris ubi bestia et pseudo p̄phete
 trucidabūt dicat̄ nocte ī sc̄la s̄ Sup̄ oīa autē
dirissima ē pena sepano a visioe diuina et
sc̄ozū sonetate ion̄da Prout ait Cris̄ Sup̄
Mat̄heū om̄l' 23 Multi gehēnā abhorret
 ego autē cōsū illū glorie multū amāiorē
 gehēna penā eē aīo Et sequit̄ De c̄ mille
 aliquis ponat gehēnas nichil tū tale dicit̄
 quale ē a b̄tā illa gloria ex nōdē odio habēi
 u x̄po audie qm̄ nō noui uos itūsā qm̄ esū
 rictā eū vidētes nō abauim̄ Itā dē c̄ m̄
 lia meliōrē sustine film̄ia q̄ facie illā mā
 suetū vidē a nob̄ auersā et trāquillū illū
 oculū nō fētū vidē nos sed illis dices Itē
ī ignē eternū Dñm hoc q̄ ait Ignē notat̄
 pene acerbitas In hoc q̄ ait eternū notat̄
 eiusdē pene p̄p̄tūtas Sed sicut dī Apoc̄
2 Et uicit̄ voluptates et p̄m̄ nō ledet̄
 a morte secūda

Capitulum quartum

Et quāvis mors scōrū sit p̄iosa et ideo appetēda s̄m illud apli dicitur Phil p̄ Desideriū hēo dissolu et eē n̄ x̄po Tamē d̄r iusto cōformet sē d̄uīe volūtati i uiuendo et moriēdo q̄a seq̄t̄ ibidē P̄manē aut̄ i carne necessariū ē p̄ter vos sicut dixit et b̄t̄is martini D̄ne si adhuc p̄lō tuo sū neces sari nō reuiso labore fiat vo tua Et licet vir iustus n̄ moriēdo libet̄ a curā carnis et m̄t̄er hēditatē eternā s̄m illud ps̄ Lū dedit dilectis suis somnū ecce hēdo Et quāvis n̄ morte oriatur glorioso ortu s̄m illud Job 11 Cū te cōsumptū putaueris orieris ut lucifer et ideo dies mortis et trāsitus scōrū dicitur natalicia s̄m illud Gene epla 102 dicitur mors iust̄i eterni natalis ē dies

Capitulum quintum

Morte v̄co immēte timē debet et sci diosus se p̄parāre debet iusto De quo timore ait Grego hora 2 sic S̄n̄ cū de omb̄ diuīa iudicia sēmp̄ p̄time scant tūc t̄n̄ hoc vehemēt̄ metuūt n̄ ad soluēdu hūane cōdiciōis debitū venētes districto iudicio appi quāe se cernūt et sic tanto t̄ morat̄ior quāto et retribuō eternae viamoz Pr̄ et saluator n̄r soluciōi carnis appinquas et mēbrorū suorū spēm seruās facta i agonia prolux̄ cepit orāe nō pro se sed iuementis in se certātie morte appi qua te expressit Et sequit̄ Considerādū ē quia nec hoc quidē s̄m aliquo reatu ē qd̄ lau dabilis gessim̄ si remota pietate iudicem

fateor nō sū ego dignus illud obtinē mētis
 apertis Peterū duplici iure illud obtinens
 dñs me q̄ ihesus s̄z hēditāio iure patris et
 etiā uie passiois alterū m̄ donabit alio
 sibi retento ex eius dono illud uedūcāe nō
 confundor Et hoc dicit timothē cōfusa r̄as
 sit et uir dei in se reuerſa q̄euit In ipe m̄
ſidiat calumneo uite nre Gen̄ t̄io

Capitulum sextū

Qualiter aut uir uisus se ante mortē
 parare debet ed oremur p̄ beati
auḡ de quo in uita sua legit q̄
 un̄ p̄mū die obitu sui libros a se dictatos
 recensuit et quāp̄ i eis recognouit aliter
 q̄ h̄z ecclesiasticarū regulā se fuisse scriptā
 uel dictā n̄ ad huc ecclesiasticū vsū min̄
 sciret correctā sūt ab eo et un̄ libru scrip
 sit de retractandē pro ut dicit in uita sua
Et ibidē dicit q̄ ipe uisus psalmos dauidi
 cos q̄ de p̄nitentia isribitur p̄i cōtra se
 ad p̄cietem quos uigiter ispiabat lege
 bat et p̄berrie flebat Et ne itēno ei q̄
 quōp̄ ip̄ediet an̄ r̄ dies exitu sui postula
 uit ne quis ad eū igredet̄ nisi t̄n̄ hois q̄b̄
 media ad eū intrabāt uel n̄ ei refectio
 portabat̄ Sed uigiter orabat flebat et
 psallebat Quāto ergo magis nos miseri
 patres facē ista debem̄ Un̄ et sancti an̄q̄
 mortē timebat̄ Pro ut dicit in uita pat̄ri
li 2 p̄te Ubi ait abbas helyas Tres res
 timeo p̄ma q̄n̄ aīa ē egressura de corpōe
2^a q̄n̄ sū om̄rsurḡ deo 3^a q̄n̄ adūsa me p̄
 fēnda ē sentēna Et sequit̄ ibidē q̄ ī heo
 phil̄ ep̄us moriturus dicit Un̄s es abba
 arsem q̄a sem̄p̄ hanc horā mortis an̄ oclōs

habuisti. Et pte II di q abbas agotho qn
 erat moriturus p tres dies mansit immobilis
 apertus semp tenens oculos sui dixerit fra
 tres ubi es abba q b rndit In cōspat diu
 in iudicij assisto Et illi ad eū ist tu p̄tmes
 Quibz ille laborauit hac vita qua potui
 potuit in custodia dē mandatis dei sed hō sū
 sed nescio si placuerit opa mea deo qā alia
 sūt iudicia dei alia hōim nec p̄sumo nisi
 venēs aū deū Et cū veller āpliq̄ iterroga
 re eū ait Nolite multū michi loq̄ qū om̄i
 paty sū Quod dicto mortuū ē cū gaudio Et
 sequit̄ ibidē Memore esto semp exitu tu et
 nūq̄ obliuiscas eterm iudicij et nō erit de
 lectū maia tua Sic aut̄ fecit bñs Anselmū
meditacōe sua p̄ma Sive comedā sive
 bibā semp sonat ī auribz meis vox illa et

Capitulum septimū

Qualit̄ aut̄ sc̄s fuit ad sui conforta
 tiōe reuelacōes de sua glōia cū
 mortē narrat bñs Gregg li 2 dnal
 de quodā paup̄e palitico q̄ erogabat pau
 pibz q̄p̄ ex elemosina sibi data habē potat
 et in dolore semp gr̄is ugebat et laudibz
 diuīs uacabat Qui moriens ait assistentibz
 Nūq̄ auditis quate laudes ī celo resonat
 corā altissimo et stat̄ hoc dicto sp̄m celo red
 didit tāta delinq̄es frugrāna quātā
 antea nulla diq̄ memineat etas hōim Lo
simile narrat Gregg sup eūa li p̄ om̄i
 de sc̄s mulieribz sc̄s romula ad quā ī mor
 te uenerūt duo chori et quasi vi psallebat
 et q̄si femine r̄ndebāt Et de sc̄a tarsilla ubi

ubi supra dicit qd i certu suo dicit recedite r
cedite date loquere xpus aduent

Caplm octauu

Est sicut factus de sua gloria fuit reuela
tiones i morte ita et malis de sua pecc
quoniam Et ideo ut seueria tyrannus deo
moru arreat expedit morientibus scos et fat
tas circa se habe quoru suffragis i ultima
possint uiuari necessitate prout narrit Gre
go sup eua li p omel 19 De quoda moib9 puse
vucte m monasteio q ai ad extrema ducet
assistenib9 frib9 clamauit dices Frre dnu cu
datis su ad deuorandu Q ai frs hortauit
ut signu crucis sibi ipmet dixit velle me sig
nae sed no possum qa brachia mea ab eo liga
tur et caput meu ia deglutit Et ai hor
dicer psalles et tremes frs pro eo istans
sine oroi se dederit ut ipm a draoe oppsit
adiuuant At ille post pua qetz repente
tepit clamac et dice Gras ago altissio et
vob oib9 qa vris oroi b9 ia fugit imicus
q me captiuatu tenuit et post hec reuixit
et se deo i peniu seruituru fideliter m
monochatu deuouit Frre quata utilitas
ex pna scoru morientib9 assiste nu et ora
tiomb9 illos adiuua nu

Distinctio terna septieptis
huius sume

Caplm pnu

Ostenso igit aliquantit qualiter debet
se ho pare an morte Rur aliq dice da

sunt de his que sequuntur exitum qualia sunt a iacio
funeris condicio sepulture pompe exequiarum
que magis sunt viuorum solacia quam defectorum
subsidia Quia secundum Augustinum de cura promor-
agenda post primum Si aliquid prodest impio
sepultura pirosa obicit pro vilis aut nulla
ibi narrat de corporibus sanctorum martirum et
in eis crematis et cineribus in rostrum pro-
iectis ne qualiscumque eorum reliqueret memoria
quod diuinitas ideo promissa est ut discant christiani
in confitendo christum diuinitatem habere vitam mul-
to magis contemne debe sepultura Unde
narrat in vita spirituum li 2 pte 19 De quodam
pro honorifice sepulto et de quodam solitatio
et iusto et tamen in fine a bestis comesto quod non
ista miraretur quidam sanctus Respondit ei angelus di-
cens quia ipse ille aliquid bonum primum inter multa
fecerat ideo in sepultura illius bonam mercedem
recepit Et quia aliquam culpam habuit it-
eremica multa Ideo in pena illius primum per-
missit dei iustitia illum a bestis deuorari Et
ibidem narrat de matre quidam sancti virginis mala
sed honorifice sepulta et de patre eiusdem
virginis iusto et non honorifice tumulato et ap-
t causam predictam fuit hoc factum

Capitulum secundum

Hic pro fit vobis mortuus sepeli me eade
sine quibus ibidem Augustinus et determinat
dicens Si desint supplicaciones que
sunt fide recta ac pietate pro mortuis pu-
to que nichil prodest eorum spiritibus pro-
uocis sanctis corpora eorum tumulata sunt
et ideo non quidam fidelis mulier de qua

loq̄t̄ ibidē desideunt̄ i basilica m̄ris corp̄i fi
 ly sepeliri credēs aiām ei⁹ merit̄is sancti
 martiris adiūta. In hoc q̄ ita credidit
 supplicatio q̄da fuit et hec profuit si quid
 ei profuit et q̄ ad idē sepulchru m̄ris aiore
 currit et filiu p̄abydeo comedant adiuuat
 defuncti sp̄m nō mortui corp̄is loc⁹. Sed
 ex loca memoria vni⁹ m̄ris attēto. Et b̄n̄s
Augo de a dei li. ca. se. Diat q̄ p̄p̄e exeq̄z
 sūt magis solana vni⁹ q̄ subsidia defuncti.
 Nō t̄n̄ ut aut ibidē cōtēnda sūt ista cura de
 fūtorū corpa sed iustorū q̄ sūt q̄da etermit̄
 tis et resurrectionis semina quib⁹ tāq̄ orga
 nis ad bona opa vsus ē sp̄s sanct⁹. Et vero
 antiquorū patru fūcā pietate officiosa
 sūt curata ut Abraham Jacob et Joseph
 et xpi corp̄is enā cū aromatis q̄ conditi et
 q̄ thobias p̄ter sepultura comedat hec o
 nes auctoritates ut aut ibidē Augo p̄ h̄
 admonent q̄ m̄ sit sens⁹ vllis inducib⁹
 • sed q̄ talia officia pietatis deo placēt ad
 astruēdū fidē resurrectionis. Quānt̄ sepul
 tura mulorū i ecclesie facta nō prosit set
 magis obsit. Narrat b̄n̄s Grego dialogo
 e de sanctimomali q̄ habuit carnis conti
 nētia sed lingue promeritate sulto loquū
 et vmitatē. Quē n̄ cēt merita sepulta
 in visioe on̄sū fuit custodi ecclesie q̄ corp⁹
 illi⁹ a sepulchro fuit extractū et an̄ altae
 sectū p̄ mediu cui⁹ vna p̄s ut supior igne
 ibidē cremebat q̄a proax i lingua exti
 tit et altā inferior itacta remasit q̄a casta
 fuit corpe. Aug⁹ q̄ bustiois signū i crastino
 apparuit i marmoe. Ex quo patet q̄ h̄is

quib⁹ in hac vita p̄m̄ nō sūt d̄missa ad vi
tandū iudiciū nō valet post mortē uiuā
sana sepultura **N**arrat etiā ibidē de alio
diuite in ecclesia sepulto dato p̄mo ep̄o s̄
nocte quadā apparuit sc̄is faustino m̄r
tāq̄ ecclesia iste eat human⁹ custodi et
clesie dices **D**ic ep̄o ex pte mea q̄ p̄ciat
hic has fetētes carnes quas hic posuit
ne polluat etiā mea quasi noluerit 30 die
moriet ip̄e **C**ūa visione timuit custos it̄
mae ep̄o licet etiā iterū eet admonit⁹ **S**z
die tricesimo ep̄us ad lectū scolums p̄ges
nocte illa morte sopnata rapt⁹ ē **P**n̄ de
sepultura nō multū mirabat sancti multi
pro se sicut legit in uita sp̄m̄ li 2 pte 1 de
abbate arsenio **L**u dixerūt discipuli pat̄
quid faciem⁹ nesam⁹ q̄a te mortuū sepelie
quib⁹ senex **R**esatis mette finē i pedē men
trahē me sic i motē et n̄ eet traditurus
sp̄m̄ viderūt eū flētē et dicit ei **A**t tu p̄
ste times mortē quib⁹ ille v̄ times et tior
iste q̄ michi mō i hac hora iest cōtinue sūt i
me ex quo monach⁹ i cepi oē et sic q̄ent i pa
ce **Q**ualiter aut̄ phi parū curarūt de mag
ris sepulchris post mortē narrat **Gen li**
de tranquillitate ai ca 18 **C**ū tyrān⁹
quidā mināet mortē et i sepultura corpis
theodoro pho ille r̄ndit **O** te ceptū si me
putas i tereē an supra terra an infra pu
trestam **A**t **Gen li de remedijs fortunoz**
Dicit **I**n sepulchro iacebis dicit tibi aliquis
Lu r̄ndet facilius uictiā sepulchri q̄a si
nichil sc̄no nō p̄met ad me corpis i sepul
ti pena **S**i sc̄no ois sepultura peni est
Sequit̄ Raplin terquū

Capitulum tertium

De variis vero consuetudinibus gentium circa mortuos recitat Iero contra Iouina quodam massugate cognatos suos et propinquos post mortem deuorat dicentes rectius esse ut a se ponatur quam a vmbis consumatur. Alii vero exponunt mortuos suos tanquam quos ad hoc nutruunt et illos postea pueris tectis recedunt. Alii suspiciunt in paribilibus quos diligunt ut intensior sit misericordia et postea ossa combusta in cineribus reseruant. Ita huiusmodi quodam huiusmodi narrat de dyogene qui iussit se pro inhumatum volucribus et feris dicens quod ferum lamatus in lobem non senectem. Similiter autem de anaxagora a quo cum quaereret an vellent diu corpus suum post mortem in patria reddi. Non est de hoc sollicitus quia vndique vie equaliter patient ad inferos.

Capitulum quartum

Et quia de his gentium erroribus non est fidelibus curandum ideo fideles sibi prouideant prout eis ante mortem sit fides recta spes firma caritas perfecta cum vera contritione et plena confessione et plenaria satisfactione quae satisfactio tunc consistit in discreta testamenti factio. In quo testamento de omnibus iniuste acquisitis et ablatis satisfaciatur et illa restituantur et non in posterum nec in executoribus confidant nec in quibuscumque propinquis vel affinis de habeant. Unde ad terrorem iniuste acquiruntur quicquid temporalia narrat hedade de gestis angelorum

libro 3 de fursese q̄ ex utro a corpe diceba-
 tur in altu ab angelis a quib9 dñm ē eide
 ut in feiq̄ respiceret q̄ cū fecisset vidit valle
 tenebrosam quatuor ignib9 succensam
 Et cū interrogasset q̄ esset illa vallis et
 qui essent illi ignes rñdit angel9 vallis
 iste mūd9 ē Ignis quatuor p̄tā sūt q̄tuor
 q̄ mūdū cōsumūt **P**rimozū p̄m9 ignis ē ig-
 nis mēdaci9 q̄a nō iplēt hoies qd̄ i baptis-
 mo promiserūt s̄z abrenūciāe sathane
 et opib9 ei9 et pompis **S**ecūd9 ē ignis
 cupiditatis q̄ nūq̄ dicit sufficit et mūdū
 diuinas amorū celestū p̄ponūt hoies **T**er-
 ti9 ē ignis discordie et ire hoies in flāma-
 tis **Q**uarto ē impietatis et rapine qm̄
 potentiores spoliāt infirmiores et ifeio-
 res **P**ost hoc vō ignes isti quatuor adu-
 nati ip̄i appiuarūt et demōes i ignib9
 volātes contra scōs multos morietes bel-
 la mouētes istruerūt sed nō p̄ualuerūt
Sed vngex eis sup fursēū tuncā qū adā
 iactauit quā a quodā mortuo auue reez
 pit et non debuit p̄solui quā cū angel9
 bon9 i ignē iterū reicēt rñdit demon
Sicut et fursē9 bona p̄dūis suscepit sic
 et de pens ei9 p̄ticeps eē debet **S**uān-
 gely **P**ro p̄pter auāciā suscepit eā sed
 p̄t̄ aīam ei9 saluādū **E**t cōsū9 angel9
 ad fursēū dixit quod cupide itendisti
 ardebit in te **H**is igit p̄actis aīa ad cor-
 p9 redijt in quo corpe signū mēdy in
 humeo et i maxilla visibilē dū viuēt se
 p̄ apparuit **S**i ergo pro tā modico penā
 sustinuit iste sanct9 qd̄ sustinebūt raptōes

pauperū spoliatores et oppressores nec aq̄
 restituit **P**rouideāt igitur morietes q̄ fide
 les faciāt exequutores fideliter exequentes
 suas volūtates ne cōtingat eis q̄ contigit
 tūcā militi **D**e quo narrat in vita magni
 baroli q̄ cū laboaret ī extreīs et p̄cepiss̄
 consāguineos suo ut equū suū v̄dēt et p̄e
 cū p̄o aīa paup̄ib̄ dāet ille equū vendi
 dit pro tētū solidis et denarios l̄ p̄ib̄ vsib̄
 expendit **A**u trāfactis triginta dieb̄ appa
 rens miles defuncto dixit q̄a tūc elemosi
 nā retinisti et me ī p̄ens p̄ triginta dies
 morāi fecisti p̄pter defectū tuū scias te m̄
 ī fernū ponendū ēē et me hodie libeatū
 ad paradisi gaudia transsurū q̄ euigilans
 tremefactus et ī constmū clamore d̄ conū
 quas leonū et lupozū ī ac̄ audiuit et statū
 vniq̄ in medio om̄i nuptū ē ab eis et post
 dies duodecū in fastigio iugdā silvas iue
 tū ē ab vrbe quatuor dietis distante

Capitulum quintū

Monedī sūt etiā morietes q̄ dimit
 tunt bona sua illis qui eis prodes
 se valēt ut paup̄ib̄ q̄a quatuor
 modis iūe defūctorū solūet **1** s̄ sacerdotū
 oblatōib̄ morozū p̄n̄b̄ aut elemosin̄ a
 cognatorū ieiunijs ut d̄ ca 10 q 2 **2** s̄ maxie
 q̄ d̄ val̄ **3** bi aut de illis qui fuerūt aduēt
 ip̄a oblatōe sicut de illo q̄ fuit ī captiuitate
 ligatū pro quo n̄ oī die sacrificiū offēbat
 rupta sūt vialia īmolatōis horū sicut et
 ip̄e postea rediēs narrauit **4** i ergo tāta

e virtute huius oblationis facere i vniuerso multo
efficacior in defunctis

Capitulum sextum

Ut autem sciat quod post mortem prout uiuam
uiuorum suffragiis hoc docet Augu-
stenus c. 82 et in libro de cura
pro mortuis agenda dicitur Est quidam modus
quod dicitur non tam bonum ut suffragia non requirant
post mortem Nec tam malum ut nec uiuam huius
ualeat cum hoc uita transierit Damnat ergo
non uiuam uiuorum suffragiis In purgatorio ex-
sistentes ad uiuam sic pro regnantes huius non
requirunt Nec ille Unde a loco inferni nul-
la separanda est liberatio speranda quia diuina
et cruciabitur die ac nocte in secula in stag-
no ignis et sulphuris Apoc. vicesimo i duo
moriatur vsa ultimo a loco purgatorum pos-
sibilitas est liberatio et animarum purgatio Quia
cor. 3 di. Saluabitur quis sic in qui per ignem
In regno rectorum erit eterna beatitudo cum in-
trant electi in gaudium domini sui De quo in psal-
mi aut Aug. sup. Jo. om. 28 Dies festus
in gaudium sine fine et in tas sine labe sere-
nitatis sine nube Et idem de ci. dei ultimo in fine
Quanta erit felicitas ubi nullum erit malum
ubi nullum latebit bonum Ibi perfectum uacabimus
Iste uidebimus quia ipse est deus qui est finis eterni
et diem et finis est desideriorum nostrorum qui in
fine uidebit sine fastidio amabit sine
fatigando laudabitur hoc munus hic af-
fectus hic actus erit omnibus sicut uita eterna
Unde et quidam de hoc ait Dissio fit

victus opus laus lūmē amictō dō q̄ nos ydū
cat qui sine fine vivit et regnat Amen

Dūma collationū ad oē
genus homī Explicit
Feliter

LANDES-
UND STADT-
BIBLIOTHEK
DUSSELDORF

all Theol. 7. 162

